

**Національний університет
біоресурсів і
природокористування
України
Гуманітарно-педагогічний
факультет
Кафедра іноземної філології і перекладу**

СВІТ МОВ І МОВИ СВІТУ

**МАТЕРІАЛИ
VIII Міжнародної науково-практичної
студентської конференції**

7 травня 2026 року

м. Київ

**National University of Life and Environmental Sciences of
Ukraine
Faculty of Humanities and Pedagogy
Department of Foreign Philology and Translation**

**WORLD OF LANGUAGES AND LANGUAGES OF THE
WORLD**

**PROCEEDINGS
of the
VIII International scientific-practical student
conference**

May 7, 2026

Kyiv

Світ мов і мови світу: зб. матеріалів VIII Міжнародної наук.-практ. студ. конф., Київ, 7 травня 2026 р. Київ, 2026. 364 с.

Збірник укладено за матеріалами VIII Міжнародної науково-практичної студентської конференції «Світ мов і мови світу», що її провела кафедра іноземної філології і перекладу гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції.

Видання призначено на науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

The collection is compiled on materials of the VIII International scientific-practical student conference «World of languages and languages of the world» held by the Department of Foreign Philology and Translation of the Faculty of Humanities and Pedagogy of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. All the materials are synchronized with the guidelines of the conference.

For scientists, lecturers, postgraduates, students.

Редакційна колегія:

Савицька І. М., канд. філос. наук, доц. (голова); Амеліна С. М., д-р пед. наук, проф;
Харченко С. В., д-р філол. наук, проф.; Тепла О. М., канд. пед. наук, доц.

Схвалено до друку на засіданні вченої ради
гуманітарно-педагогічного факультету, протокол № 9 від 14. 05. 2026

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за автентичність, достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, покликання на них.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів.

© НУБіП України, 2026

© Автори, 2026

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

КРУГЛЕНКО Л. В. Language training as a factor in the development of students' sociocultural competence in a multicultural university environment	24
Jill WOODWARD Glosses, Translations or None: Learning Multiword Units in French While Reading	25
Ryan ROWE Framing Affective Sites in Kurbasy's "Red Guelder Rose" (2019)	26
ТЕРЯЄВ Д.О. Intercultural dimensions of teaching Ukrainian language and literature in a multilingual academic environment: Ukrainian and Slovak perspectives	27
РЕНЬСКА А. Д. Gender and cultural aspects of translation in Turkic languages: a comparative study of Turkish and Crimean Tatar	28
Violetta CHERHINETS, Oksana ZAKHUTSKA Lingwistyczne i metodologiczne aspekty nauczania języków obcych	30

Секція

КАРТИНИ СВІТУ В РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИХ І СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВАХ

БАРСУК В. М. Наукове керівництво – РЕНЬСКА І. І. Linguistic conceptualization of the world in Romance, Germanic and Slavic languages: a comparative analysis	31
ВІТКІВСЬКА Д. С. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Картини світу в романо-германських і слов'янських мовах: лінгвокультурний аспект	33
ВОРОНКОВА О. О. Наукове керівництво - ТЕПЛА О. М. Мовні характеристики кулінарного блогінгу (на матеріалі англійської й української мов)	34
ГАЛІЧЕНКО Є. О. Наукове керівництво - ТЕПЛА О. М. Національно маркована лексика в історичній пам'яті українців	35
ГЕРБ'ЯК А. М. Наукове керівництво – КОЗАК Т. М. Linguistic worldview in Portuguese and Ukrainian languages	36
ГУЙВАН Н. І. Наукове керівництво – РЕНЬСКА І. І. Cultural Differences in Social Norms and Their Impact on Social Work	37
ДАВЛАТНАЗАРОВА Ш. Наукове керівництво - ТЕПЛА О. М. Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії: культурні особливості	39

ДОВБНЯ С. О. Наукове керівництво - ТЕПЛА О. М. Концепт «здоров'я» в мовній картині світу сучасної людини	40
ЄВТУШЕНКО А. О. Наукове керівництво - ТЕПЛА О. М. Ключові концепти сучасної української лінгвокультури	41
ЖИТНЮК М. П. Наукове керівництво – ТЕПЛА О. М. Концепт «смак» у британському гастрономічному дискурсі	42
ЗЕЛЕНКО В. В. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Мотивація латинських назв м'яких лікарських форм	43
КАЗМИРИК В. С. Наукове керівництво - ТЕПЛА О. М. Вербалізація концепту “здорове харчування” в сучасній англійській мові	44
КОВТУН О. М. Наукове керівництво – ТЕПЛА О. М. The Concept of “Ukraine” in the English-Language Official Discourse of the European Union	46
ЛУКАШЕНКО В. В. Наукове керівництво – ВАКУЛИК І. І. Мова як чинник формування національної та культурної ідентичності	47
МИКОЛАЄНКО В. В. Наукове керівництво - ТЕПЛА О. М. The concept of “memory” as a component of the linguistic consciousness of Ukrainians	48
МУЗИЧЕНКО С. О. Наукове керівництво – ПАВЛОВ В. О. Мова закону як відображення національної картини світу: порівняльний аспект романо-германських і слов'янських мов	49
НІЖИНСЬКИЙ Н. О. Наукове керівництво – ХАРИЦЬКА С. В. Term formation in the Ukrainian it field	50
СЕРЕБРЯНСЬКА К. С. Наукове керівництво – ТЕПЛА О. М. The Structure of the Associative Field of the Concept «Nation» in the Linguistic Worldview of Ukrainians	52
СУПРУН Я. С. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Зооніми у дзеркалі античних спостережень за тваринами	53
ЧУБІН В. Д. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Міфологічний код у зоологічній номенклатурі	54
ХОМЯКОВ І. Ю., Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Гібридизація та запозичення: грецькі основи у зоологічній термінології	55
ШТОКАЛ М. О. Наукове керівництво – ПАВЛОВ В. О. Особливості юридичної мовної картини світу в англomовній та українській правових традиціях	56
Anton KOZHEMIKIN. Scientific supervision – Valerii LASHKUL Linguistic manifestation of politeness strategies in English communication	57
Artur BOCHAROV. Scientific supervision – Valerii LASHKUL Colour idioms and their role in shaping the English worldview	59

Diana ZADOROZHNA, Oksana ZAKHUTSKA Porównanie systemów grzecznościowych w języku polskim i ukraińskim	60
Marharyta HORDIIENKO. Scientific supervision – Valerii LASHKUL The concept of "privacy" as a unique fragment of the English worldview	61
Mariam ALNUSIART. Scientific supervision – Oksana TEPLA Food collocations and cultural comparison	63
Mariia ARKHIPOVA. Scientific supervision – Valerii LASHKUL The metaphorical nature of emotions in english and ukrainian: a comparative study	65
Mariia CHEREVACH. Scientific supervision – Oksana TEPLA Verbalization of the concept «friendship» in the Ukraniab linguistic space	66
Maryna LOZAN. Scientific supervision – Oksana TEPLA Key cultural concepts in the English linguistic worldview	67
Nadiia NAZARENKO. Scientific supervision – Oksana TEPLA Differences in the linguistic representation of the concept of freedom in English and Ukrainian consciousness	70
Nadiia TURKU. Scientific supervision – Valerii LASHKUL Spatial relations and their linguistic representation in English	71
Nazar ANTONOV. Scientific supervision – Valerii LASHKUL Conceptualization of time in the English linguistic picture of the world	72
Serhii NEDILCHENKO. Scientific supervision – Valerii LASHKUL Gender stereotypes in the english language: a linguistic perspective	73
Sofiia SAVENKOVA. Scientific supervision – Valerii LASHKUL The reflection of cultural values in english proverbs and sayings	74
Sofiia SEMAK. Scientific supervision – Valerii LASHKUL Anthropocentrism as a key feature of the english language worldview	76
Sofiia SEVRUK, Oksana ZAKHUTSKA Zjawisko feminatywów w języku polskim	77
Svitlana BRYZHAK. Scientific supervision – Valerii LASHKUL The concept of "success" in modern english discourse	78
Tetiana DENYSENKO. Scientific supervision – Oksana TEPLA Representation of Meat Food Products in the Artistic Picture of the World of Ukrainians	79

Секція
**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА ТА
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

БАСАЙ М. А. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М.

Translation of Legal Texts in a Cross-Cultural Context	80
БІЛА В. О. Наукове керівництво – КОЗАК Т. М.	
Специфіка перекладу англомовної фінансової термінології та проблеми міжкультурної бізнес-комунікації	81
ВИШНЬОВСЬКА Е. В. Наукове керівництво – ЧАЙКА О. І.	
Стилістично-прагматичні трансформації в англо-українському перекладі медійних заголовків та лідів	82
ВОЗНА В. С. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І.	
Main Problems of Translation	83
ВОЛОШИН О. О. Наукове керівництво – ТЕПЛА О. М.	
Теоретичні постулати перекладу Миколи Зерова	84
ВОЛЧКЕВИЧ Д. Д. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М.	
Стратегії відтворення культурних конотацій у сучасному медіадискурсі	85
ГАВРИК М. П. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І.	
Common problems in translation and ways to solve them	86
ГЕРБУТ С. А. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І.	
Morpheme as a Unit of Translation	87
ГОРБАТЮК М. І. Наукове керівництво - МОСКАЛЕНКО О. І.	
Семантичні та прагматичні особливості англомовного ігрового сленгу в Dota 2 та його переклад українською мовою	88
ГОРБАЧОВА Д. А. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М.	
Problems of film translation	89
ГРИГУРА В. О. Наукове керівництво – ЧЕРНОВА Ю. В.	
Slang as a translation problem	90
ГУБАРИК Є. І. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І.	
Переклад фільмів та серіалів	91
ДАНИЛЕНКО Д. В. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І.	
Спостереження стосовно перекладу на рівні словосполучень	92
ДІДОВА В. О. Наукове керівництво – СИДОРУК Г. І.	
Способи вирішення проблеми неперекладності	93
ДОВГОПОЛ Є. С. Наукове керівництво - СЕРГІЄНКО О. І.	
Специфіка перекладу аудіовізуального контенту	94
ЗАДОРОВСЬКА К. А. Наукове керівництво - ЧАЙКА О. І.	
Мультикультурна ідентичність та стратегії ввічливості в україно-англійському перекладі сучасної художньої літератури	95
ЗЕЛІНСЬКА А. О. Наукове керівництво – СИДОРУК Г. І.	
Машинний переклад та його особливості	96

ІВАНЮК Т. О. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Проблеми перекладу міжнародно-правових документів	97
КАЛЮЖНА К. Р. Наукове керівництво - АМЕЛІНА С. М. Особливості перекладу безеквівалентної лексики в художній літературі	98
КЕЦМАН А. Т. Наукове керівництво – КОЗАК Т. М. The role of the interpreter in ensuring the right to a fair trial: procedural guarantees under article 6 of the echr	99
КІСІЛЬ Т. Ю. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Translation Transformations as a Means of Achieving Text Adequacy	100
КОРОТЕНКО В. О. Наукове керівництво – РЕНСЬКА І. І. The Role of English in International Social Work Projects	101
КОХАН М. Ю. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Стратегії перекладу сучасного молодіжного сленгу в умовах глобалізованого медіадискурсу	102
МАКСИМЕНКО А. С. Наукове керівництво – СИДОРУК Г. І. Проблема перекладу артиклів та займенників	104
МАКСИМЕНКО Л. В. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Slang as a Problem of Translation	105
МАЛЮКОВА В. А. Наукове керівництво - МОНАШНЕНКО А. М. Сутність, типологія та ретроспектива розвитку аудіовізуального перекладу в контексті українського медіапростору	106
МАМАЄВА К. О. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Стратегії лінгвокультурної адаптації та локалізації гумору в англomовному кінодискурсі	107
МОРЕНКО О. О. Наукове керівництво – ТЕПЛА О. М. Сучасні тенденції розвитку технологій штучного інтелекту в галузі перекладу	108
МОСКАЛЕНКО С. Л. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Специфіка перекладу сленгу та молодіжного жаргону	109
НАУМЕНКО Ю. А. Наукове керівництво – КРАВЧЕНКО Н. К. Комунікативна функція реклами та її відтворення в перекладі	110
НЕВСЬКА І. С. Наукове керівництво – АРТЬОМЦЕВ О. В. Типові перекладацькі труднощі при відтворенні німецьких газетно-публіцистичних текстів українською мовою	111
НЕСТЕР А. М. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Особливості перекладу юридичних текстів у міжкультурному контексті	112
НИЖНИК Б. М. Наукове керівництво – МОСКАЛЕНКО О. І. The specifics of translating slang and jargon in cartoons and TV series	116

НІКІТИНА М. В. Наукове керівництво – ЧЕРНОВА Ю. В. Slang as a translation problem	115
НІМЧЕНКО В. Ю. Наукове керівництво - РОЖКОВ Ю. Г. Переклад прислів'їв та приказок в українській та англійській мовах	116
ОЖИХОВСЬКА А. І. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Особливості перекладу англомовних пісень українською мовою	118
ОКОПНИЙ Д. С. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Current issues of translation studies and intercultural communication	119
ОРЛОВА К. Д. Наукове керівництво – КОЗАК Т. М. Особливості та труднощі перекладу міжнародно-правових договорів	120
ПАВЛИШИН С. О. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Еквівалентність правових термінів у перекладі: виклики для міжкультурної правової комунікації	122
ПОВАЖНЮК С. С. Наукове керівництво - СЕРГІЄНКО О. І. Стратегія відтворення безеквівалентної лексики як інструмент подолання міжкультурних бар'єрів	123
ПОНОМАРЕНКО Д. С. Наукове керівництво – СИДОРУК Г. І. Untranslatability in Different Languages	124
ПОРТНА М. О. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Усвідомлення значення лексичних афіксів та переклад на рівні морфем	125
ПРОЦИШИН Л. Ю. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Межі світу та дім буття: проблема перекладу філософських концептів Мартіна Гайдеггера та Людвіга Вітгенштайна	126
САХНО А. М. Наукове керівництво – АМЕЛІНА С. М. Труднощі локалізації відеоігор з англійської на німецьку мову та шляхи їх вирішення (на матеріалі ігор Hay Day та Honkai: Star Rail)	127
СІМ'ЯЧКО Є. Р. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Domestication and Foreignization in English-Ukrainian Translation of Literary Similes	129
СКІБЧИК Є. М. Наукове керівництво – КОЗАК Т. М. Стилістичні помилки машинного перекладу в художніх текстах: виклики для пост-редагування	130
СОКОЛОВА А. В. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Труднощі перекладу міжнародно-правових актів у сфері прав людини	131
СТОЛЯРЧУК Т. Ю. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Проблема перекладу юридичних термінів	133
СТРУТІНСЬКА В. Б. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Еволюція визначення сленгу як проблеми перекладу	133

СУПРУН Д. Ю. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Способи вирішення проблеми хибних друзів у перекладі	134
ТЕОДОРОВИЧ Ю. Р. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Перекладацькі бар'єри у міжнародно-правовій сфері	135
ТУРАНСЬКА К. Б. Наукове керівництво – КОЗАК Т. М. Лінгвостилістичні особливості перекладу англомовної реклами	137
ТУРОВСЬКА Т. А. Наукове керівництво – АРТЬОМЦЕВ О. В. Значення і складнощі перекладу німецькомовної документації	138
ФЕДОРОВА В. М. Наукове керівництво – КОЗАК Т. М. Роль перекладача у врегулюванні міжнародних конфліктів	139
ЦЕГЕЛЬСЬКА К. М. Наукове керівництво - СИРОТИНА О. О. Стратегії перекладу англомовних атрибутивних конструкцій у біотехнологічній термінології	140
ЧАЇН Д. О. Наукове керівництво – РЕНСЬКА І. І. Intercultural Communication in Social Work Practice: Challenges and Strategies	143
ЧЕРГІНЕЦЬ В. С. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Translation as a Tool of Cultural Transfer	144
ШЕВЧИК Ю. А. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Features of translating legal texts in a cross-cultural context	146
ЯРЕМА С. Н. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Особливості перекладу культурно-маркованої лексики в умовах міжкультурної комунікації	147
Alona TSYBULINA. Scientific Supervisor – Svitlana KACHMARCHYK Translation strategies for culture-specific units in contemporary Ukrainian-English literary translation	148
Anastasiia CHULAKOVA Linguistic difficulties in the translation of geopolitical terminology	149
Anastasiia POPOVA, Oksana ZAKHUTSKA Strategie przekładu tytułów filmowych w perspektywie językowej, kulturowej i marketingowej	150
Anastasiia SHKOVYRA Implementation of translation projects in cloud-based cat systems: linguistic and terminological aspects	152
Anastasiia TSIUKALO Generalisation as a lexical transformation in translation from English into Ukrainian	153
Anastasiia ZHURAVEL Transposition as a key linguistic transformation in the translation of the speech	155

by Volodymyr Zelenskyy to the Bundestag

Anna KHARCHENKO Translation as strategic reframing in diplomatic communication: from linguistic transfer to message design	157
Anna ZAKUSYLO. Scientific Supervisor - Oksana TEPLA Current problems of translation studies and intercultural communication	158
Artem YAKOVETS. Scientific Supervisor – Svitlana KACHMARCHYK Borrowings from English in contemporary Ukrainian: Integration and adaptation patterns	159
Bohdan PIDLUBNYI. Scientific Supervisor – Oksana TEPLA Current issues of translation studies and intercultural communication	160
Daria DOBRUTSKA The influence of technical translation accuracy on cross-border trade agreements	161
Dasha VITKIVSKA, Oksana ZAKHUTSKA Współczesne dylematy przekładoznawstwa i komunikacji międzykulturowej	163
Karina KOZII. Scientific Supervisor – Oksana TEPLA Problems and characteristics of translating the English-language press	163
Kateryna DAVYDCHUK, Oksana ZAKHUTSKA Aktualne problemy przekładoznawstwa i komunikacji międzykulturowej	164
Kseniia MEKHEDENKO Substitution in Ukrainian–English translation: from formal mismatch to meaning re-alignment	166
Kseniia PYLYPONKO, Oksana ZAKHUTSKA Tłumaczenie wulgaryzmów z języka polskiego na język ukraiński: strategie i wyzwania	167
Marharyta MARKEVYCH Transformation of idiomatic expressions in Ukrainian-English translation	169
Mariana OLEKSIV, Oksana ZAKHUTSKA Frazeologizmy jako nośniki kultury: uwarunkowania i strategie ich przekładu z języka polskiego na język ukraiński	170
Nadiia NAZARENKO, Oksana ZAKHUTSKA Lexical difficulties in translating scientific and technical texts	172
Oleksandr GAVRILCENKO Adaptation strategies in Ukrainian-English translation	173
Rostyslav AVRAMENKO. Scientific supervision – Alina BIIIOUS Contemporary challenges of translation studies in the context of intercultural communication	174

Ruslan ZILKO Translation under constraint: decision-making in professional Ukrainian-English practice	176
Serhii DOVHAL Modulation in Ukrainian to English translations	177
Sofiia KOVALOVA Adaptation in translation: a case study of the Zelenskyy–Trump oval office meeting	179
Svitlana NYKYPORETS Transformation of technical translation strategies in the era of generative ai dominance	180
Tetiana OREL The role of lexical transformations in translating stylistic devices in the president of Ukraine’s Munich security conference speech in 2026	181
Tetiana SHAKH. Scientific Supervisor – Oksana TEPLA Difficulties of Translating English-Language Film Texts	182
Varvara YARMOLENKO, Oksana ZAKHUTSKA Tłumacz jako mediator kulturowy w przezwyciężaniu porażek pragmatycznych w komunikacji polsko-ukraińskiej	183
Viktoriia PYSMENIUK. Scientific Supervisor – Oksana TEPLA Causes of translation mistakes and ways of their elimination	185
Vladyslav LYCHMANIUK Lexical substitution in the Ukrainian-English translation	185
Yehor VOZNYI. Scientific supervision – Alina BIIIOUS Major challenges in translation and global communication practices	187
Yevhen RIABOKIN. Scientific supervision – Alina BIIIOUS Current issues in translation studies and intercultural communication	188
Zlata PYROZHKO Terminological alignment in security and foreign policy: how translation preserves and reshapes political meaning	189

Секція

СУЧАСНА ДИСКУРСОЛОГІЯ І ТЕОРІЯ КОМУНІКАЦІЇ

АКИМЕНКО Х. А. Наукове керівництво – КАЧМАРЧИК С. Г. Cognitive metaphor in English media discourse: conceptualizing political conflict	191
АЛЕКСАНДРУК А. І. Наукове керівництво - ОДАРЧУК Н. А. Specifics of network discourse: the use of anglicisms in modern youth slang	193
АНДРУЩЕНКО К. Ю. Наукове керівництво - АМЕЛІНА С. М. Теоретичні основи інтертекстуальності	193

БАБЕНКО М. І. Наукове керівництво – КАЧМАРЧИК С. Г. Linguistic means of expressing ecological concepts in English scientific discourse	194
БИЧКОВА О. О. Лінгвокультурні трансформації поліцейського дискурсу в європейському комунікативному просторі (на матеріалі англійської, німецької та української мов)	195
БОРТНИК Я. І. Наукове керівництво – МОСКАЛЕНКО О. І. Лінгвістичні аспекти авіаційних інцидентів: аналіз комунікативних помилок між пілотами та диспетчерами	196
БРЕГЕЙ О. Т. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Стратегії логічного розгортання та конкретизації як засіб адаптації англомовного наукового дискурсу	197
ВАГА В. В. Наукове керівництво – ВАКУЛИК І. І. Римське право в латиномовній термінології як концептуальна основа сучасної правничої освіти	198
ВІТКІВСЬКА Д. С. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Лінгвокультурний аспект як відображення ментального коду: Від епосу до постмодерну	199
ВОЙТИК С. М. Наукове керівництво – АМЕЛІНА С. М. Стилістично-маркована лексика як засіб організації художнього дискурсу (на матеріалі роману Тейлор Дженкінс Рід "The seven husbands of Evelyn Hugo")	200
ГАЛІЧЕНКО Є. О. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Естетизм в англійській літературі: Культ краси як художній принцип	201
ГОЛОВНЯ К. Ю. Наукове керівництво - СИРОТІНА О. О. Номінації пацієнта у ветеринарному дискурсі	202
ГОНЧАРОВА К. С. Наукове керівництво - СИЧОВ В. В. Стратегічні комунікації та протидія гібридним загрозам у політичному дискурсі країн нордично-балтійської вісімки	204
ДОНЧУК Т. В. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Література європейського середньовіччя: Еволюція жанрів та ідей	205
ДРОНЬ Д. В. Наукове керівництво - СИРОТІНА О. О. Лінгвопрагматичні аспекти комунікації у сучасній ветеринарній практиці	206
ЄВТУШЕНКО А. О. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Модернізм у літературі: еволюція художнього мислення	207
ІНДИЧЕНКО М. І. Наукове керівництво - СИРОТІНА О. О. Концептуальні метафори у сучасній ветеринарній комунікації	208
ІЩЕНКО К. О. Наукове керівництво – КАЧМАРЧИК С. Г.	

Hedging in English academic discourse: epistemic modality and authorial stance	209
КАРПІЧЕНКО Д. О. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Американська література: становлення, розвиток та творчість Натаніеля Готорна	210
КОЛОМИЦЬ А. М. Наукове керівництво - СИРОТІНА О. О. Об'єктна категоризація як когнітивна основа ветеринарного дискурсу	211
КОРОМИСЕЛ І. М. Наукове керівництво - СИРОТІНА О. О. Ветеринарна картина світу як відображення професійного мислення та фахової комунікації	212
МАЛЮКОВА В. А. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Антична література: Давня Греція та Давній Рим	213
МЕГЕДЬ А. І. Наукове керівництво – СТЕЖКО С. О. Юридичний дискурс у міжнародній комунікації: проблеми перекладу правничих термінів	214
МЕЛЬНИКОВА Д. Р. Наукове керівництво – ТЕПЛА О. М. The influence of social media on modern language	217
МЄШКОВА П. В. Наукове керівництво – ВАКУЛИК І. І. Діалогічність як основа сучасної професійної комунікації	219
МОЛЧАНОВА А. А. Наукове керівництво - ТЕПЛА О. М. Communication strategy in Great Britain	219
МОРЕНКО О. О. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Модерністська міфотворчість та шляхи розвитку літератури Європи та США першої половини XX століття	220
НАЗАРКО Л. Т. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. The impact of social media on modern English communication	222
НЕСТЕРЕНКО М. О. Наукове керівництво - СИРОТІНА О. О. Синонімія як відображення динаміки біотехнологічного дискурсу	223
ПАРИШКУРА Д. В. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Системні зміни у вербальній комунікації в епоху диджиталізації	224
ПЕТРУК А. С. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Політична сатира у творчості Джонатана Свіфта: етико-естетичні та функціональні аспекти	225
ПЛЕЦЬКО К. С. Наукове керівництво - СИРОТІНА О. О. Дослідження ветеринарного дискурсу у мовознавстві	226
ПОНОМАРЧУК К. К. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Літературний процес XVII століття: історико-культурний контекст і характеристика ключових художніх напрямів	227

ПОНОМАРЧУК К. К. Наукове керівництво – РОЖКОВ Ю. Г. Лінгвокогнітивні механізми формування гендерних стереотипів у сучасному англомовному медіадискурсі	229
ПУСТОВІТ Д. В. Наукове керівництво – ВАКУЛИК І. І. Синонімія та семантична варіативність у сучасній термінології	230
РЯБЦУН А. Б. Наукове керівництво – ВАКУЛИК І. І. Культура наукового мовлення як чинник інтерпретації української літератури в європейському контексті	231
САВЧУК-КОНАРСЬКА А. І. Наші за кордоном: мовний чинник у щоденному житті українців у Польщі на прикладі міста Вроцлав	232
САЛЬНИКОВА А. Ю. Наукове керівництво – КОЗАК Т. М. Участь в Erasmus+ як можливість подолання міжкультурних бар'єрів	234
СВИСТУН Х. Р. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Як емоційний стан людини впливає на вибір мовних засобів у комунікації	235
СТЕПАНОВА А. А. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Становлення реалізму як літературного методу	236
ТРУХАНОВА А. С. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Відображення зламів епохи в літературі ХХ століття	238
ЦИРИН О. М. Наукове керівництво – РОЖКОВ Ю. Г. Використання сленгізмів у детективній літературі	239
ШЕВЧУК Е. К. Наукове керівництво – СТЕЖКО С. О. Професійна мовна культура сучасного юриста в умовах цифрової комунікації	240
ЯРОВИЙ Д. С. Наукове керівництво – ДРЕЙМАН А. І. Постмодернізм: Загальна характеристика, провідні представники та твори	241
ЯЦКОВА К. М. Наукове керівництво - СИРОТИНА О. О. Мовні та когнітивні аспекти біотехнологічного дискурсу в публіцистиці	242
Alina SHYNDYLIUK. Scientific Supervisor – Svitlana KACHMARCHYK Discourse markers in English academic writing: functional and pragmatic analysis	243
Anastasiia SAMSONENKO. Scientific Supervisor – Svitlana KACHMARCHYK Gender representation in English advertising discourse: a critical linguistic analysis	244
Anna KUSTOVA. Scientific supervisor – Oksana TEPLA	

The verbal image of a Ukrainian in English-language media	244
Arina VASYLENKO, Oksana ZAKHUTSKA	
Zapożyczenia angielskie w języku młodych Polaków – typologia i normatywność	245
Artem KOTVITSKYI. Scientific supervisor – Alina BILOUS	
Modern discourse studies and communication theory	247
Bohdana STUPCHUK. Scientific Supervisor - Oksana TEPLA	
Intercultural communication as an instrument of mutual understanding in a globalized world	248
Denys KANAVA. Scientific Supervisor - Alina BILOUS	
Modern Discoursology and Communication Theory: an Evolving Landscape	249
Diana PROTSIV	
Cross-cultural communication as a tool for integrating national values into the global information space	250
Dmytro DUZHII. Scientific Supervisor - Alina BILOUS	
The impact of ux/ui design on cross-cultural communication in web environments	252
Hanna RUDYK	
Ukraine's image in western media discourse: framing strategies and cross-cultural communication	253
Kristina HAUCHUS	
The role of English in global business negotiations and cross-cultural communication	254
Mariia PERMIAKOVA. Scientific supervisor - Yuriy ROZHKOV	
Cross-linguistic comparison of the "intelligence" concept in English and Ukrainian AI discourse	256
Marta PETRIVSKA, Oksana ZAKHUTSKA	
Emoji jako element pragmatyki i semiotyki współczesnej komunikacji w języku polskim	257
Maryna NIKITINA, Oksana ZAKHUTSKA	
Aspekty prawne praktyk komunikacyjnych w warunkach stanu wojennego	259
Maryna ZERNYTSKA, Oksana ZAKHUTSKA	
Trendy w slangu młodzieżowym w dobie internetu i globalizacji kultury	260
Oleg TATARCHYK. Scientific supervisor – Olena SYROTINA	
Metonymic models in English veterinary discourse	261
Semen DUBAS	
Language revitalisation in Ukraine as a practice of everyday communication	263
Vadim CHEPURNY	

Scientific supervisor – Olena SYROTINA Skills for communicating in veterinary medicine	264
Valeria ISCHUK. Scientific supervisor – Olena SYROTINA Common communication problems in veterinary clinics	265

Секція
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ І ЛІНГВІСТИКИ У
СЬОГОДЕННІ

АНДРЕЄВ В. О. Наукове керівництво – ВАКУЛИК І. І. Асиметрія мовного знака та гібридизація сучасних термінологічних систем	267
БИКОВА М. С. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Нейропсихологія багатозадачності: ціна «перемикання» для мовленнєвої діяльності особистості	267
БОНДАРЕНКО Ю. С., БОНДАР-ФУРСА О. С. Сучасні тенденції та проблеми психології і лінгвістики в умовах цифровізації	268
БУЛАК Б. В. Наукове керівництво – РЕНСЬКА І. І. Emotional Intelligence in Social Work Communication	270
ГЕНОВА В. А. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Латина в концептосфері психоаналізу	272
ДЕМІДОВА А. О. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Contemporary Problems of Linguistics	273
ДІДУШОК А. Ю. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Problems of psychology and linguistics in the current context	273
ДОНЧУК Т. В. Наукове керівництво – МОСКАЛЕНКО О. І. Хеджві та бустери як інструмент психологічного впливу	274
ДРОЗДОВСЬКА О. С. Наукове керівництво – РЕНСЬКА І. І. The influence of social media discourse on the formation of self-esteem and body image in adolescent girls	275
ДЮДЖОК М. В. Наукове керівництво – РЕНСЬКА І. І. Psychological Aspects of Communication with Vulnerable Groups.	278
КРУПСЬКИЙ С. С., РИЛЄЄВ Д. Р. Наукове керівництво – ХАРЛАМОВ М. І. Шляхи подолання психологічної кризи першокурсників після вступу до закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання	280
КУЗЬОВИЧ Р. А. Наукове керівництво - Козак Т. М. Психолінгвістичні особливості мовлення в умовах воєнного стресу	281

МИРНА М. В. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Мовна картина світу в цифрову епоху: когнітивно-психологічний аспект	283
НЕТРЕБКО В. М. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Латиномовні трактати про психіку і психологію	283
СІСТУК П. В. Наукове керівництво – СИДОРУК Г. І. Когнітивно-психолінгвістичне моделювання перекладацької діяльності: теоретичний та практичний аспекти	284
СТЕЦЕНКО О. П. Мова і світ: еколінгвістична парадигма мовознавчих досліджень	285
ТКАЧ М. С. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Етимологія та структура назв темпераментів	286
ШРАМОВИЧ В. О. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Психологічні механізми деградації чуття мови в умовах автоматизованого перекладу	287
ШУМСЬКА П. В. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Латинська мова як базис психологічної термінології	288
Anhelina MANDZIUK, Oksana ZAKHUTSKA Język internetu i mediów społecznościowych a kultura języka w dobie globalnej cyfryzacji	289
Anna BUHAIOVA Grammar in motion: How students actually handle Ukrainian-English shifts in political texts	290
Iłona CHEBOTARIOVA, Oksana ZAKHUTSKA From social media to slang: the impact of globalization and technology on youth language and linguistic norms	292
Kateryna KSENZHENKO, Oksana ZAKHUTSKA Język i umysł w erze cyfrowej: psychologiczne i lingwistyczne aspekty komunikacji	293
Kateryna SOLONETS Business English as a key factor of professional success for Ukrainian students	294
Nadiia HYLIARDI, Oksana ZAKHUTSKA Wpływ mediów społecznościowych na kształtowanie się tożsamości językowej młodzieży	296
Oksana SOPOCHKINA, Oksana ZAKHUTSKA Typowe błędy studentów ukraińskich uczących się języka polskiego	297
Yana LEBIEDIEVA, Oksana ZAKHUTSKA Polisemia jako problem tłumaczeniowy w tekstach angielsko-polsko-ukraińskich	299

**Секція
ЛІНГВІСТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ**

БУРАТЧУК І. І. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Використання цифрових технологій та штучного інтелекту у викладанні іноземних мов: методологічні засади та дидактичний потенціал	300
ВИДРИК Д. О. Науковий керівник - СИДОРУК Г. І. Лінгвістичні та методологічні аспекти викладання іноземних мов	301
КАПШОН Р. С. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Linguistic and methodological aspects of teaching foreign languages	302
КОРНІЄЦЬ А. В. Наукове керівництво - ЧЕРНОВА Ю. В. Interactive technologies in teaching professional communication in English	303
КОТЛЯРЕВСЬКА М. С. Наукове керівництво - ГЛУШАНИЦЯ Н. В. Methodological approaches to teaching English for specific purposes to agricultural students	304
КРЕКОТЕНЬ О. В. Емоційний компонент у дистанційному навчанні англійської мови: як не втратити людський вимір	305
МИРОСЄДІ О. В. Наукове керівництво – ЗІНЧЕНКО О. А. Особливості формування міжкультурної комунікації під час вивчення іспанської мови	307
МИХАЙЛЕНКО Є. С. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Інтерактивні платформи та онлайн-ресурси для вивчення латинської мови	308
НАУМЕНКО А. С. Наукове керівництво – РЕНСЬКА І. І. Learning English for professional purposes in social work education	309
НЕМОЛОТ Г. А. Наукове керівництво - СИРОТИНА О. О. Морфологічний аспект ветеринарної термінології у контексті навчання англійської мови за професійним спрямуванням	310
ПОСНОВА Я. С. Наукове керівництво - СИДОРУК Г. І. Лінгвістичні та методологічні аспекти викладання іноземних мов	311
РЕНСЬКА І. І. Digital and communicative approaches in teaching English for specific purposes in higher education	313
ЧЕРНОВА Ю. В. STEM у вивченні іноземних мов	314
ШАВАЛА Р. Ю. Наукове керівництво – ВАКУЛИК І. І.	

Сприйняття інклюзивної термінології в освітньому середовищі	315
ШАПОВАЛЕНКО В. О. Наукове керівництво – РЕНСЬКА І. І. Innovative methods of teaching foreign languages in secondary schools and higher education institutions	316
Anastasiia KONOVAL, Oksana ZAKHUTSKA Lingwistyczne i metodologiczne aspekty nauczania języków obcych	318
Dmytro MEDIUKH Digital technologies and their impact on international and cross-cultural communications	319
Kateryna LUPINOVA. Scientific supervisor – Oksana TEPLA Gamification as a means of increasing the motivation and efficiency of learning English	321
Kateryna SEREBRIANSKA, Oksana ZAKHUTSKA Od asymilacji do mozaiki kulturowej: nowoczesne podejścia w edukacji wielokulturowej	323
Sofiia HALUSHKA, Oksana ZAKHUTSKA Lingwistyczne i metodologiczne aspekty nauczania języków obcych w kontekście współczesnej edukacji	325
Sofiia KALINICHENKO. Scientific Supervisor – Svitlana KACHMARCHYK Blended learning approaches in teaching English for specific purposes at Ukrainian universities	326
Veronika YAHNENKO. Scientific supervisor – Oksana TEPLA The role of motivation in learning foreign languages	327
Viktoriia HRYHURA, Oksana ZAKHUTSKA Innowacyjne podejścia do nauczania business english na uczelniach rolniczych	328
Yehor VOZNYI. Scientific supervisor – Alina BILOUS Modern approaches to foreign language teaching	329

Секція

ІСТОРИЧНА І ФІЛОСОФСЬКА ДУМКА: СВІТОВА ПРАКТИКА

БАБЕНКО А. А. Наукове керівництво – РЕНСЬКА І. І. Social work as a reflection of humanistic values in modern society	330
БАГНЮК В. В. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Походження латинських назв твердих лікарських форм	332
БІШАЛЬСКА М. Б. Наукове керівництво – СИДОРУК Г. І. Types of Background Knowledge	333
ВОЖОВА Д. Д. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Етимологія латинських назв рідких лікарських форм	334

ГЕДЗА К. Р. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. The phenomenon of language as an instrument of intercultural dialogue in the history of philosophical thought	335
ГОЛОВНЯ К. М. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Латинська термінологія в етології	336
ДАНИЛЕНКО О. С. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Роль латинської мови у становленні психіатричної термінології середньовіччя	337
ЧЕРНЕНКО І. О. Наукове керівництво – КАЧМАРЧИК С. Г. Philosophical foundations of linguistic relativism from Sapir-Whorf to contemporary cognitive science	338
Albina VORONKINA Philosophical, educational, and linguistic aspects of cross-cultural communication	339
Iлона CHEBOTAROVA. Scientific Supervisor - Oksana TEPLA Literacy in the digital age	341
Oleksandra BIELIAIEVA. Scientific Supervisor - Alina BILOUS Ukrainian philosophy of freedom in the context of world historical thought	341
Sofia SHKARBAN. Scientific Supervisor - Alina BILOUS Historical and philosophical foundations of freedom: Ukraine and world experience	343
Секція ПЕДАГОГІЧНІ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ	
БОНДАРЕНКО С. М. Наукове керівництво - ГЛУШАНИЦЯ Н. В. Foreign language learning in developing a multicultural educational environment	344
ВІТОВА О. О. Наукове керівництво – РЕНСЬКА І. І. Pedagogical and psychological aspects of foreign language learning in higher education	345
ІВАШКЕВИЧ І. С. Наукове керівництво – БАЛАЛАЄВА О. Ю. Цифрові технології як інструмент вивчення ветеринарної термінології	347
ІЛІНСЬКИЙ М. Д. Наукове керівництво – ВАКУЛИК І. І. Мінімальні зусилля як принцип ефективного навчання та досягнення цілей	348
КУЛИНИЧ С. М. Наукове керівництво – КРИШТАЛЬ А. О. Вплив соціальних медіа на самооцінку молоді віком 15–18 років	349

МАРЧУК М. А. Наукове керівництво - СИРОТИНА О. О. Навчання англomовної біотехнологічної термінології в системі фахової освіти	350
МУРИНІЮК О. Т. Наукове керівництво - КОЗАК Т. М. Гейміфікація як інструмент підвищення мотивації	351
РАСЕНЧУК С. П. Наукове керівництво – РЕНСЬКА І. І. Developing soft skills in social work students through communication training	352
ЧИКИШ Д. С. Наукове керівництво – ВАКУЛИК І. І. Оптимізація навчальної діяльності через принцип мінімальних зусиль	353
Andrii GAPONENKO Analyzing the opportunities and risks of online education for Ukrainian students	354
Artem REDKO. Scientific supervisor – Natalia YAMNYCH Artificial Intelligence: A Tool, Not An Answer	356
Danylo PAVLYK The importance of foreign language education in ukraine under war conditions and European integration	357
Dariia YASYCHEVA. Scientific Supervisor – Svitlana KACHMARCHYK Intercultural competence in multicultural educational environments: challenges and strategies	358
Hanna VOLNA Digital transformation of higher education in Ukraine: adaptation and reconstruction	359
Inna IVASHKEVYCH. Scientific supervision – Olena SYROTINA Using the veterinary clinic communication simulation in the training of future veterinary doctors	361
Mariia YULOVSKA Cross-cultural communication in shaping the international image of a state in the global educational space	362
Oleksandra KHRYSTENKO Problems of higher education in Ukraine during the war	363
Yelyzaveta USYK The role of digital technologies in ensuring continuity of education under wartime conditions	364

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

КРУГЛЕНКО Людмила Володимирівна,
*завідувач кафедри перекладознавства,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Приазовський державний
технічний університет, (м. Дніпро, Україна),
постдокторантка кафедри
англійської та американської філології
Бамберзького університету,
(м. Бамберг, Федеративна Республіка Німеччина)*

LANGUAGE TRAINING AS A FACTOR IN DEVELOPING STUDENTS' SOCIOCULTURAL COMPETENCE IN A MULTICULTURAL UNIVERSITY ENVIRONMENT

In the context of the intensifying processes of globalization and academic internationalization, the formation of sociocultural competence (SCC) among university students has become one of the central challenges of modern higher education. Multicultural university environments – increasingly characteristic of both Ukrainian and German universities – demand that language training extend well beyond the acquisition of grammatical and communicative skills. It must actively cultivate students' capacity for intercultural dialogue, cultural self-reflection, and meaningful engagement with otherness. The present paper examines language training as a key institutional factor in the development of SCC, drawing on a comparative analysis of university practices in Ukraine and Germany from the late twentieth century to the first quarter of the twenty-first century.

Sociocultural competence is understood here as an integrated capacity comprising cultural knowledge, intercultural sensitivity, and the ability to operate effectively across cultural and linguistic boundaries within educational and social discourse. Grounded in the linguacultural approach to education – which regards language not merely as a communicative tool but as a

carrier of cultural meaning, values, and identity – this framework treats the university as a linguacultural discourse space in which language teaching and cultural education are inseparable. The theoretical foundations of this study draw on the works of Van Ek (1986), Byram (1997), and subsequent developments in the European tradition of intercultural communicative competence, as well as Ukrainian pedagogical scholarship on sociocultural education (Nikolaieva, Bihych, and others).

In German universities, the integration of language training and intercultural education has a well-established institutional basis. Programmes such as *Deutsch als Fremdsprache* (DaF) and *Interkulturelle Kommunikation* embed sociocultural content systematically into curricula, supported by the Common European Framework of Reference (CEFR) and a strong tradition of *Bildung*. *Interkulturelles Lernen* is treated as a cross-curricular competency, and language centers (*Sprachenzentren*) function as institutionalized hubs for combining linguistic and cultural learning. This is particularly evident in universities with large international student populations and active DAAD partnerships.

In Ukrainian universities – including Pryazovskyi State Technical University (PSTU) – the trajectory of SCC formation through language training has been shaped by the transitional nature of post-Soviet higher education. The reforms of the late 1990s and 2000s brought a gradual shift from a predominantly structural-linguistic model of language teaching to one that increasingly incorporated communicative and sociocultural dimensions. Foreign language departments introduced country studies (*krainoznavstvo*) components, intercultural modules, and project-based learning approaches. However, this shift has not been uniform: resource constraints, regional context, and uneven curriculum reform have produced significant variation across institutions.

A key distinction between the two national contexts lies in the degree of institutional systematization. Whereas German universities have developed structured, policy-backed frameworks for intercultural language education, Ukrainian universities have tended to rely on the initiative of individual academics and departments. Nevertheless, the post-2014 intensification of European integration has accelerated curriculum alignment in Ukraine, particularly regarding the adoption of CEFR standards and the expansion of English-medium instruction as a vehicle for SCC development.

The analysis of university practices in both countries reveals several shared and divergent dimensions of language training as a factor in SCC formation. First, the content dimension: effective SCC-oriented language courses incorporate authentic cultural texts, case studies of intercultural misunderstanding, and historically situated materials – moving beyond surface-level cultural facts toward deep cultural literacy. Second, the methodological dimension: task-based learning, tandem programmes, simulations, and cross-cultural projects have proven particularly effective in both contexts. Third, the institutional dimension: the embedding of SCC goals within formal curricula, assessment frameworks, and teacher education programmes is more advanced in Germany but is an emerging priority in Ukraine.

Language training constitutes a foundational factor in the development of sociocultural competence within multicultural university environments. The comparative analysis of Ukrainian and German university practices demonstrates that the effectiveness of this process depends not only on curricular content but on the degree of institutional support, the methodological preparation of teaching staff, and the coherence of educational policy. While German universities offer a more systematized model, Ukrainian institutions – including PSTU – demonstrate increasing capacity for SCC integration, particularly in the context of European educational convergence. Further research is needed to examine how digital educational environments and post-war reconstruction challenges reshape the conditions for sociocultural language education in Ukraine.

References

1. Byram, M. (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Multilingual Matters.*

Jill K. WOODWARD,
*Doctoral student,
Department of Second Language Acquisition,
ARHU School of Language, Literatures, and Cultures
The University of Maryland, College Park (USA)*

GLOSSES, TRANSLATIONS, OR NONE: LEARNING MULTIWORD UNITS IN FRENCH WHILE READING

This pre-test/post-test learning study investigates how different types of support influence both behavior and learning outcomes in second language learners reading unfamiliar multiword expressions in French. Post-tests included form recognition, meaning recognition, and usage judgement tests. Using eye-tracking, learners' attention was examined before support became available (glosses or translations), allowing comparison of initial engagement with unfamiliar expressions in anticipation of support with baseline behavior in the absence of support (L2 only). The analysis incorporated an individual difference in chunking sensitivity (CS), a measure of the extent to which learners rely on structured, meaningful units for encoding and recall, as an interaction term in mixed-effects models to examine whether this individual difference shaped learners' use of each support type. Results indicate that the effect of this individual difference is most apparent in the absence of support. As CS increases, the slope of the L2-only condition diverges from both gloss and translation conditions, while gloss and translation remain comparable. This interaction was not observed for form recognition or usage judgement. Across the three outcome measures, both glosses and translations lead to improved learning outcomes compared to no support for all learners. For pre-support reading time, no overall differences were observed between glosses and translations; however, CS interacted with the L2 only condition, suggesting that individual differences were most visible when no support was available. These findings suggest that instructional support may reduce variability in learner outcomes, and that interactions with individual differences vary across support types and outcome measures.

Ryan ROWE,
*Master's degree student,
Department of Musicology and Ethnomusicology,
University of Wisconsin—Madison
(Madison, WI, USA)*

FRAMING AFFECTIVE SITES IN KURBASY'S "RED GUELDER ROSE" (2019)

In 2019, the Ukrainian avant-garde folk group, Kurbasy, recorded a music video at L'viv's Territory of Terror Museum. The museum, located in the city's former Jewish ghetto and Soviet prison, serves as a memorial site to victims of totalitarian regimes. The piece, "Red Guelder Rose" «Червона калина», speaks to the group's practice of utilizing Ukrainian folk music to explore connections between the past, present, and future. Although recent scholarship explores the interplay of politics and musical practices in Ukraine (Zaitseva-Herz 2024, Helbig 2024), Ukrainian cultural imaginaries (Sonevytsky 2025), and the relationship between formal institutions and non-state actors (Sonevytsky 2022, Biasioli & Drew 2024), Kurbasy's works have been overlooked. Drawing on interviews, hermeneutic analysis, and media studies, in this talk, I use Kurbasy's music video to more broadly explore how the group uses narrative, dialect, and genre to re-mediate and contest Ukrainian history while invoking what Maria Sonevytsky (2019) calls a "sovereign imaginary": how the populace expresses their desires made possible by

specific governing and political structures. I argue that looking at this multimedia project from the time before the full-scale invasion, offers a longer lineage of Ukrainian cultural resistance and memory politics. Furthermore, this paper increases scholarship surrounding issues of center and periphery by focusing on artistic practices of ensembles in Western Ukraine. Ultimately, this paper shows how artistic groups utilize material culture and national heritage to perform Ukrainian sovereignty while creating new networks for understanding the Ukrainian past.

References

1. Butler Judith. *Frames of War: When is Life Grievable?* London: Verso, 2016. 196 pp.
2. del Gaudio Salvatore. *An Introduction to Ukrainian Dialectology*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2017. 128 pp.
3. Deleuze, Gilles and Félix Guattari. *A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia*. Translated by Brian Massumi. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2005. 612 pp.
4. Гордійчук Микола, редактор. *Українське народне багатоголосся*. Київ: Мистецтво, 1963. 537 с.
5. Kouvarou Maria. (Re)claiming the Public Sphere: Greek Cypriot Dialect Hip-Hop and the right to Say It in One's Own Language. *Popular Music and Society*. 2022. Vol. 45 no. 2. Pp. 221-238.
6. Медведик, Петро, редактор. *Євшан-зілля: легенди та перекази Поділля*. Львів: Червона Калина, 1992. 289 с.
7. Navaro-Yashin, Yael. Affective spaces, melancholic objects: ruination and the production of anthropological knowledge. *Journal of the Royal Anthropological Institute*. 2009. Vol. 15. Pp 1-18.
8. Sonevtsky, Maria. *Wild Music: Sound and Sovereignty in Ukraine*. Middletown, CT: Wesleyan University Press, 2019. 249 pp.

ТЕРЯСВ Дмитро Олексійович,
кандидат філологічних наук,
лектор інституту Україністики
Пряшівського університету в Пряшеві,
(м. Пряшів, Словацька Республіка),
доцент кафедри східнослов'янської
філології та інформаційно-прикладних студій
Навчально-наукового інституту філології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна)

INTERCULTURAL DIMENSIONS OF TEACHING UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE IN A MULTILINGUAL ACADEMIC ENVIRONMENT: UKRAINIAN AND SLOVAK PERSPECTIVES

In the context of contemporary globalisation and the intensification of intercultural interaction, increasing attention is being paid to the role of language education in fostering mutual understanding between cultures. The teaching of Ukrainian language and literature in multilingual academic environments is no longer confined to the transmission of linguistic knowledge but is increasingly regarded as a complex intercultural process. Within this framework, language is interpreted not only as a system of communication but also as a carrier of cultural values, historical memory, and national identity. It is widely acknowledged that the formation of intercultural competence is considered a fundamental objective of modern higher education. In this regard, the teaching of the Ukrainian language and literature is approached through the integration of linguistic, literary, and cultural components.

Particular emphasis is placed on the development of students' ability to interpret texts within diverse cultural contexts, as well as to compare linguistic and cultural phenomena across

different traditions. Consequently, the educational process is oriented toward fostering critical thinking, tolerance, and openness to cultural diversity. The experience of teaching Ukrainian language and literature in Ukrainian and Slovak academic contexts demonstrates that multilingual educational environments create favourable conditions for intercultural dialogue. It is observed that students are exposed to different linguistic systems and cultural perspectives, which contribute to the development of comparative analytical skills. In such conditions, the Ukrainian language is studied not in isolation but in correlation with other Slavic languages, particularly Slovak, which allows for the identification of both similarities and differences in linguistic structures and cultural representations.

From a methodological perspective, a combination of traditional philological approaches and innovative pedagogical strategies is being implemented. Classical methods, including textual analysis, grammatical interpretation, and historical commentary, are complemented by communicative and student-centred approaches. Through interactive learning activities, such as discussions, presentations, and comparative analysis tasks, students are encouraged to actively engage with linguistic and literary material. As a result, the learning process becomes more dynamic and meaningful. Particular attention is paid to the use of literary texts as a central component of language teaching. It is assumed that literary discourse provides a rich source of authentic language material and reflects the cultural and aesthetic values of the target language. Through the analysis of Ukrainian literary works, students are introduced to national traditions, historical contexts, and artistic expression.

At the same time, comparative reading of Ukrainian and Slovak texts allows for a deeper understanding of cultural specificity and intercultural connections.

Furthermore, the integration of interdisciplinary approaches is increasingly emphasised. Elements of cultural studies, history, and linguistics are incorporated into the teaching process in order to provide a comprehensive understanding of language as a socio-cultural phenomenon. Audiovisual materials, including film adaptations and digital resources, are also utilised to enhance students' engagement and to facilitate the interpretation of literary texts in contemporary contexts. It has been established that the effectiveness of teaching in multilingual environments is significantly influenced by the creation of a supportive and inclusive educational atmosphere. In such settings, students are encouraged to express their viewpoints, share cultural experiences, and participate in intercultural dialogue. The role of the teacher is thus transformed from a transmitter of knowledge to a facilitator of communication and cultural exchange. At the same time, certain challenges arise in teaching the Ukrainian language and literature in a multilingual academic environment. These include differences in students' linguistic backgrounds, varying levels of language proficiency, and the necessity to adapt teaching materials to diverse audiences.

In addition, selecting culturally appropriate content and balancing linguistic accuracy with communicative effectiveness require careful methodological consideration. It is also observed that students may experience difficulties in transferring knowledge between languages, which necessitates the use of comparative and contrastive techniques. Therefore, methodological flexibility, differentiated instruction, and educators' continuous professional development are essential for ensuring effective and inclusive teaching practices.

In conclusion, the intercultural dimension of teaching Ukrainian language and literature is a key direction in the development of modern humanities education. The integration of linguistic, literary, and cultural components, combined with comparative and interdisciplinary approaches, fosters intercultural competence, critical thinking, and communicative skills. Furthermore, such an approach enables students to perceive language as a dynamic cultural system and to engage more actively in intercultural dialogue. It is emphasised that multilingual academic environments offer unique opportunities to develop analytical and interpretative abilities through exposure to diverse linguistic and cultural perspectives. Thus, Ukrainian language and literature are positioned not only as academic disciplines but also as effective instruments of intercultural dialogue, fostering mutual understanding and cultural exchange in a globalised educational space.

РЕНСЬКА Алла Дмитрівна,
здобувач першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
Навчально-наукового інституту філології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - старший викладач
СЕЇТ-ДЖЕЛІЛЬ Абібулла

**(2) GENDER AND CULTURAL ASPECTS
OF TRANSLATION IN TURKIC LANGUAGES:
A COMPARATIVE STUDY OF TURKISH AND CRIMEAN TATAR**

In the context of globalisation and the intensification of intercultural communication, increasing attention is being paid to translation as a mediator between languages and cultures. Translation is no longer regarded solely as a linguistic process but is increasingly interpreted as a complex socio-cultural activity in which meanings are negotiated, adapted, and reconstructed. Within this framework, particular significance is attributed to gender and cultural factors, which influence both language use and translation strategies.

It is widely acknowledged that language reflects cultural norms, social structures, and value systems, including those related to gender roles and identities. In Turkic languages, such as Turkish and Crimean Tatar, gender is not grammatically marked in the same way as in many Indo-European languages; however, it is expressed through lexical choices, discourse patterns, and pragmatic conventions. Therefore, the translation of gender-related meanings requires careful consideration of cultural context and communicative intention rather than direct linguistic equivalence.

The present study aims to analyse the gender and cultural aspects of translation in Turkish and Crimean Tatar, with particular emphasis on identifying similarities and differences in the representation of gender across both languages. A comparative approach is employed in order to examine how gendered meanings are constructed, interpreted, and transferred in translation. It is assumed that such an analysis contributes to a deeper understanding of intercultural communication processes within the Turkic linguistic domain. From a methodological perspective, the study is based on the analysis of authentic textual materials, including literary texts, media discourse, and conversational language. Special attention is paid to how gender-related concepts are expressed and how they are transformed in translation. It is observed that, in many cases, gender meanings are embedded implicitly within cultural and contextual frameworks, which creates challenges for translators. As a result, translation strategies often involve adaptation, explicitation, or reinterpretation in order to preserve communicative effectiveness.

Particular emphasis is placed on the role of cultural context in shaping translation decisions. It is argued that gender representation is closely connected with cultural norms, traditions, and social expectations. In Turkish discourse, for instance, certain forms of address, politeness strategies, and lexical choices may reflect culturally specific gender roles. In Crimean Tatar, similar phenomena are observed, although they may be influenced by historical, social, and linguistic factors unique to the community. Therefore, translation between these languages requires not only linguistic competence but also intercultural awareness and sensitivity.

Furthermore, it is noted that the absence of grammatical gender marking in Turkic languages does not eliminate gender distinctions but rather shifts them to other levels of language structure. Gendered meanings may be conveyed through vocabulary, idiomatic expressions, and discourse conventions. Consequently, translators are required to interpret these meanings and decide how

to represent them in the target text. It is suggested that such processes highlight the interpretative nature of translation and the translator's active role as a cultural mediator.

In addition to the aforementioned considerations, increasing attention is being paid to the role of discourse analysis in the study of gender representation in translation. It is assumed that gendered meanings are embedded not only in isolated lexical units but also constructed through broader discourse patterns, including narrative structures, communicative strategies, and contextual framing. Therefore, the analysis of translation processes requires a shift from sentence-level equivalence to discourse-level interpretation. Within this perspective, particular emphasis is placed on how gender identities are implicitly constructed and how such constructions are preserved or modified in translation. It is observed that variables such as age, social status, and cultural background may interact with gender-related language use, thereby shaping communicative norms in both Turkish and Crimean Tatar contexts. As a result, translation is approached as a socially situated activity in which linguistic choices are influenced by multiple intersecting factors. Consequently, the translator must take into account not only linguistic and cultural dimensions but also the broader social context in which communication occurs.

In addition, the study addresses the challenges associated with translating gender-sensitive content in contemporary contexts. With the growing emphasis on inclusivity and gender equality, translators are increasingly expected to consider the ethical and sociocultural implications of their work. It is observed that translation practices may vary depending on the target audience, communicative purpose, and cultural expectations. The study's findings indicate that a comparative analysis of Turkish and Crimean Tatar translation practices provides valuable insights into the interaction among language, culture, and gender. It is demonstrated that similarities between the two languages facilitate translation at the structural level, while differences in cultural representation may require additional interpretative effort. As a result, translation is revealed as a dynamic and context-dependent process.

In conclusion, gender and cultural factors play a significant role in the translation of Turkic languages. The comparative study of Turkish and Crimean Tatar demonstrates that translation involves not only linguistic transformation but also cultural negotiation and interpretation. It is emphasised that successful translation requires a high level of linguistic competence, cultural awareness, and critical thinking. Thus, translation is positioned as an essential tool of intercultural communication, contributing to mutual understanding and dialogue between cultures in a globalised world.

Violetta CHERHINETS,
studentka I roku

*Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy*

Oksana ZAKHUTSKA,
*PhD (doktor nauk humanistycznych
w zakresie językoznawstwa), docent
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy
(Kijów, Ukraina)*

LINGWISTYCZNE I METODOLOGICZNE ASPEKTY NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH

Współczesna edukacja językowa funkcjonuje w warunkach intensywnej globalizacji oraz dynamicznego rozwoju komunikacji międzykulturowej. W rezultacie znajomość języków obcych przestaje być jedynie dodatkową kompetencją, a staje się jednym z kluczowych

elementów przygotowania jednostki do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, akademickim i zawodowym. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabierają lingwistyczne i metodologiczne aspekty nauczania języków obcych, które determinują efektywność procesu dydaktycznego oraz poziom osiąganego kompetencji komunikacyjnej.

Z perspektywy lingwistycznej nauczanie języka obcego opiera się na systematycznym kształtowaniu kompetencji językowej, obejmującej znajomość struktur fonologicznych, leksykalnych, morfologicznych oraz składniowych danego języka. Jednym z podstawowych zadań dydaktyki językowej jest umożliwienie uczącym się zrozumienia mechanizmów funkcjonowania systemu językowego oraz rozwijanie umiejętności adekwatnego stosowania środków językowych w różnorodnych sytuacjach komunikacyjnych. Współczesna lingwistyka stosowana podkreśla, że nauczanie języka obcego nie powinno ograniczać się wyłącznie do przyswajania reguł gramatycznych, lecz powinno uwzględniać także kontekst pragmatyczny i kulturowy.

Istotną rolę w procesie przyswajania języka odgrywa rozwijanie kompetencji leksykalnej, która stanowi fundament skutecznej komunikacji. Bogaty zasób słownictwa umożliwia precyzyjne wyrażanie myśli, argumentowanie oraz interpretowanie treści zawartych w tekstach pisanych i mówionych. Równocześnie nie można pominąć znaczenia kompetencji fonetycznej, obejmującej prawidłową artykulację dźwięków, właściwą intonację oraz rytm wypowiedzi. Elementy te mają bezpośredni wpływ na zrozumiałość przekazu oraz skuteczność komunikacji interpersonalnej.

Drugim niezwykle istotnym wymiarem jest aspekt metodologiczny, który dotyczy doboru metod, strategii oraz technik dydaktycznych stosowanych w nauczaniu języków obcych. Współczesna metodyka nauczania odchodzi od tradycyjnych modeli transmisyjnych na rzecz podejścia komunikacyjnego oraz zadaniowego, które koncentrują się na aktywizacji ucznia i rozwijaniu jego autonomii w procesie uczenia się. W ramach podejścia komunikacyjnego nacisk kładzie się na tworzenie autentycznych sytuacji komunikacyjnych, w których uczniowie mają możliwość praktycznego wykorzystania nabytej wiedzy językowej.

W ostatnich latach coraz większe znaczenie zyskuje także integracja nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania języków obcych. Platformy edukacyjne, aplikacje mobilne, narzędzia multimedialne oraz zasoby internetowe umożliwiają tworzenie interaktywnych środowisk dydaktycznych, które sprzyjają indywidualizacji nauczania oraz zwiększają motywację uczących się. Wykorzystanie technologii cyfrowych pozwala również na rozwijanie kompetencji medialnych i informacyjnych, które stanowią integralny element współczesnej edukacji.

Nie bez znaczenia pozostaje również aspekt międzykulturowy w nauczaniu języków obcych. Proces dydaktyczny powinien sprzyjać rozwijaniu świadomości kulturowej oraz kształtowaniu postaw otwartości i tolerancji wobec innych kultur. W tym kontekście język obcy staje się nie tylko narzędziem komunikacji, lecz także środkiem poznawania różnorodności kulturowej współczesnego świata.

Podsumowując możemy stwierdzić, że efektywne nauczanie języków obcych wymaga harmonijnego połączenia wiedzy lingwistycznej z nowoczesnymi rozwiązaniami metodologicznymi. Tylko integracja tych dwóch wymiarów pozwala na kompleksowy rozwój kompetencji komunikacyjnej uczniów oraz przygotowanie ich do funkcjonowania w wielojęzycznym i wielokulturowym środowisku.

Bibliografia

1. Dakowska M. Psycholingwistyczne podstawy dydaktyki języków obcych. Warszawa: PWN.
2. Harmer J. How to Teach English. London: Longman.
3. Komorowska H. Metodyka nauczania języków obcych. Warszawa: Fraszka Edukacyjna.

Секція

КАРТИНИ СВІТУ В РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИХ І СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВАХ

БАРСУК Віталій Миколайович

*здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна)*

**Наукове керівництво – старший
викладач РЕНСЬКА Індіра**

LINGUISTIC CONCEPTUALIZATION OF THE WORLD IN ROMANCE, GERMANIC AND SLAVIC LANGUAGES: A COMPARATIVE ANALYSIS

The linguistic picture of the world is regarded as a fundamental construct in modern ethnolinguistics and cognitive philology. It is postulated that the structural and semantic organisation of a language does not merely serve as a communicative tool but functions as a cognitive framework through which reality is filtered, interpreted, and categorised. When the Romance, Germanic, and Slavic language families are subjected to comparative scrutiny, profound differences in the conceptualisation of time, space, agency, and social hierarchy are revealed. These variances are deeply rooted in the historical trajectories, cultural paradigms, and philosophical underpinnings of the respective speech communities. Consequently, language is increasingly interpreted not only as a medium of communication but also as a mechanism for preserving collective cultural memory and national identity.

In the exploration of Romance languages, a high degree of emphasis is placed on the continuity of the Latin heritage, which manifests in a specific categorization of the material and social world. The world is perceived through a lens of distinct categorization where the boundaries between the subjective and objective are often blurred by the extensive use of the subjunctive mood. Picture, reality is frequently portrayed as a spectrum of possibilities and emotional evaluations rather than a rigid set of facts. Furthermore, the concept of time in Romance languages is characterized by a complex system of aspectual distinctions that emphasize the internal duration and quality of an action. Space is often conceptualized through an anthropocentric perspective, where the physical environment is described in relation to human presence and social interaction. In addition, emotional expression within Romance languages is frequently verbalized through metaphorical constructions associated with sensory perception, aesthetics, and interpersonal experience, reflecting the traditionally expressive character of Romance-speaking cultures.

Conversely, the Germanic linguistic picture of the world is dominated by a tendency toward analytical precision and a rigorous differentiation between the self and the external environment. In Germanic languages, particularly English and German, a substantial focus is directed toward the linearity of time and the precise documentation of temporal boundaries. The world is interpreted as a structured domain where agency and individual responsibility are highlighted through the mandatory use of subject-prominent sentence structures. The conceptualization of space in the Germanic tradition is often more abstract and geometric compared to the Romance model, with a significant emphasis on orientation, directionality, and the physical properties of objects. The environment is viewed as a field of potential action and manipulation, reflecting a pragmatic and teleological approach to reality. Moreover, the lexical systems of Germanic languages frequently demonstrate a tendency toward terminological precision and conceptual differentiation, particularly in academic, scientific, and professional discourse.

The Slavic linguistic picture of the world offers a distinct contrast to the Western European models, primarily through its unique treatment of verbal aspect and the deep integration of spiritual and communal values into the lexicon, the world is not merely observed

but is experienced as an ongoing process, a view that is facilitated by the pervasive distinction between perfective and imperfective aspects. Additionally, the Slavic worldview is characterized by a high degree of unpredictability and fate-oriented vocabulary, where events are often described as occurring autonomously, independent of human will.

The divergence in the conceptualization of social relations is also remarkably evident across these groups. In the Romance and Slavic traditions, social distance and hierarchy are explicitly encoded through complex systems of address and pronominal choices, whereas the Germanic model, particularly in its modern English manifestation, has moved toward a more egalitarian and simplified linguistic representation of social standing. Moreover, the perception of the inner world and emotional states is handled with varying degrees of metaphorical complexity. While Romance languages utilize a rich palette of sensory and somatic metaphors to describe feelings, Slavic languages often employ heart-centered or soul-centered vocabulary that emphasizes the depth and irrationality of the human psyche. Germanic languages, by contrast, tend to conceptualize emotional experience through more rationalized and psychologically structured lexical models.

Particular attention should also be devoted to the role of phraseological units and idiomatic expressions in shaping national linguistic worldviews. Idioms frequently preserve archaic cultural meanings, traditional symbols, and historically established patterns of perception. Comparative analysis demonstrates that equivalent concepts are often verbalized differently across language families, reflecting distinct cultural priorities and associative models. Therefore, phraseology can be regarded as one of the most culturally marked layers of language and an important source for intercultural and cognitive analysis.

Ultimately, the linguistic picture of the world in Romance, Germanic, and Slavic languages is shaped by the interplay between inherited grammatical structures and evolving cultural identities. It is concluded that while all human languages share a common logical foundation, the specific conceptual grid through which reality is perceived remains profoundly idiosyncratic to each language family. These linguistic differences reflect divergent ways of understanding and interpreting the world, proving that language is not a passive reflection of reality but an active force in its construction. The comparative study of linguistic worldviews remains essential for advancing intercultural communication, cognitive linguistics, translation studies, and the understanding of human consciousness and cultural diversity.

ВІТКІВСЬКА Даша Сергіївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – асистент
ДРЕЙМАН Антон Ігорович

КАРТИНИ СВІТУ В РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИХ І СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВАХ: ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Сучасна філологічна наука розглядає мову не лише як засіб комунікації, а як фундаментальну систему, що формує «мовну картину світу». Кожна мовна група — чи то романо-германська, чи слов'янська — відображає унікальний історичний та культурний досвід народу, створюючи особливу ментальну мапу реальності. Актуальність цієї теми зумовлена необхідністю глибшого розуміння міжкультурних відмінностей у контексті глобалізації.

Германська картина світу, коріння якої ми знаходимо в англосаксонській літературі та епосі «Беовульф», історично базувалася на концептах героїзму, індивідуальної долі (Wyrd) та чіткого структурування простору на «свій» та «чужий». Слов'янська ж модель

світу традиційно тяжіє до кордоцентричності (пріоритету серця над розумом), сильного зв'язку з природними циклами та общинної єдності.

Трансформація цих картин світу чітко простежується через літературний канон. В епоху Відродження, зокрема у творчості В. Шекспіра, відбувається перехід до антропоцентризму, де людина стає центром всесвіту, а мова — інструментом аналізу глибоких психологічних станів особистості. Натомість Просвітництво (Дж. Свіфт) структурує світ як логічну систему, де панує раціоналізм.

Важливим аспектом є порівняння способів концептуалізації реальності:

Романо-германські мови частіше демонструють аналітизм та акцент на індивідуальній дії. Наприклад, в англійській мові картина світу часто будується навколо суб'єкта як активного діяча.

Слов'янські мови (зокрема українська) зберігають високий рівень емоційності та безособовості, що відображає схильність до споглядання та визнання впливу зовнішніх обставин на життя людини.

Сучасний етап (модернізм та постмодернізм) вносить у мовну картину світу фрагментарність. Твори В. Вулф чи К. Ісігуро демонструють, що єдина картина світу розпадається на множинність індивідуальних сприйнятів. Це вимагає від філологів та перекладачів не лише знання лексики, а й високої культурної компетенції для адекватної передачі смислів між різними лінгвокультурами.

Отже, порівняльне вивчення мовних картин світу дозволяє виявити глибинні ментальні коди народів. Романо-германський вектор спрямований на раціоналізацію та автономію особистості, тоді як слов'янський зберігає виразну духовну та колективну орієнтацію.

Література

Гумбольдт В. фон. Про відмінність будови людських мов та її вплив на духовний розвиток людства.

Тер-Мінасова С. Г. Мова та міжкультурна комунікація.

Hejwowski K. Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu. Warszawa, 2006..

ВОРОНKOBA Ольга Олександрівна,

здобувачка першого(магістерського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво - доцент

ТЕПЛА Оксана Миколаївна

МОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КУЛІНАРНОГО БЛОГІНГУ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ Й УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)

У сучасному цифровому просторі кулінарний блогінг посідає особливе місце серед жанрів інтернет-комунікації, поєднуючи інформативну, інструктивну та розважальну функції [1, с. 45]. Такий формат створює специфічний тип дискурсу, що відображає як мовні, так і культурні особливості різних спільнот [7, с. 40]. Аналіз англійськомовних та україномовних матеріалів дає змогу виявити як універсальні риси, так і національно зумовлені особливості цього жанру.

Однією з визначальних рис кулінарного блогінгу є поєднання елементів формального й неформального стилів. Інструктивна частина рецептів характеризується чіткістю та логічною послідовністю, що реалізується через імперативні конструкції [2, с. 112]. Водночас блогерський формат додає текстам розмовності, індивідуалізації та емоційності, що проявляється у використанні звертань до читача, оцінної лексики та риторичних запитань.

Лексичний рівень досліджуваного жанру вирізняється активним використанням спеціалізованої кулінарної термінології [4, с. 210]. В англomовних текстах простежується значна кількість інтернаціоналізмів і професійної лексики, тоді як українські блоги поєднують питомі мовні засоби із запозиченнями, адаптованими до норм української мови. Це свідчить про відкритість української кулінарної лексики до змін і впливів [5, с. 98].

Важливу роль відіграє експресивна складова мовлення. Автори активно використовують прикметники позитивної оцінки та емоційно забарвлені слова, які виконують не лише описову, а й впливову функцію [3, с. 78]. В англійських блогах частіше спостерігається гіперболізація, тоді як українські тексти тяжіють до створення атмосфери домашнього затишку через використання емоційно наближених форм.

Синтаксична організація кулінарного блогінгу характеризується переважанням простих і структурованих речень, що забезпечує доступність сприйняття [4, с. 256]. Інструкції подаються у вигляді послідовних кроків, тоді як вступні частини часто містять елементи наративу, що передають особистий досвід автора та формують емоційний зв'язок із читачем.

Прагматичний аспект блогінгу полягає у встановленні довірливих відносин між автором і аудиторією. Для цього використовуються займенники першої та другої особи, розмовні конструкції та елементи гумору [5, с. 134]. В українському дискурсі помітною є тенденція до використання зменшувально-пестливих форм, що має культурно специфічний характер.

Крім того, кулінарний блогінг є мультимодальним явищем, у якому текст тісно взаємодіє з візуальними елементами [3, с. 102]. Це впливає на структуру мовлення, роблячи його більш фрагментованим і адаптованим до швидкого сприйняття інформації.

Отже, кулінарний блогінг як мовне явище характеризується гібридністю, поєднанням різних стилістичних засобів і орієнтацією на потреби аудиторії. Порівняльний аналіз англійської та української мов демонструє як спільні риси цього жанру, так і його культурно зумовлену специфіку. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення перекладацьких аспектів і впливу цифрового середовища на розвиток мовних стратегій.

Література

1. Crystal D. *Language and the Internet*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. 272 p.
2. Hyland K. *Disciplinary Discourses: Social Interactions in Academic Writing*. London: Longman, 2004. 256 p.
3. Danesi M. *The Semiotics of Emoji: The Rise of Visual Language in the Age of the Internet*. London: Bloomsbury, 2017. 216 p.
4. Кочерган М. П. *Загальне мовознавство*. Київ: Академія, 2010. 464 с.
5. Бацевич Ф. С. *Основи комунікативної лінгвістики*. Київ: ВЦ «Академія», 2004. 344 с.
6. Карабан В. І. *Переклад англійської наукової і технічної літератури*. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.
7. Горошко О. І. Інтернет-комунікація: структура та основні параметри // *Мовознавство*. 2012. № 3. С. 38–47.

ГАЛІЧЕНКО Євген Олександрович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
ТЕПЛА Оксана Миколаївна

НАЦІОНАЛЬНО МАРКОВАНА ЛЕКСИКА В ІСТОРИЧНІЙ ПАМ'ЯТІ УКРАЇНЦІВ

Мова є не лише засобом спілкування, а й важливим носієм історичної пам'яті народу. Особливе місце в цьому процесі посідає національно маркована лексика, яка відображає культурні традиції, побут, історичні події та світогляд українців. У сучасних умовах зростає інтерес до збереження мовної спадщини як складової національної ідентичності.

Питання національно маркованої лексики активно досліджується у мовознавстві та культурології. Науковці розглядають її як важливий елемент мовної картини світу, що зберігає інформацію про історичний досвід народу. Значну увагу приділяють вивченню етнографічної лексики, історизмів, архаїзмів, а також слів-реалій.

Метою роботи є аналіз ролі національно маркованої лексики у формуванні історичної пам'яті українців.

Основні завдання:

- визначити поняття національно маркованої лексики;
- охарактеризувати її основні групи;
- з'ясувати її значення у збереженні культурної спадщини.

Національно маркована лексика охоплює слова, що тісно пов'язані з культурою та історією народу. До неї належать назви традиційних страв, предметів побуту, елементів одягу, обрядів та історичних реалій (наприклад: «вишиванка», «кобза», «гетьман»).

Такі слова виконують не лише номінативну функцію, а й зберігають культурну інформацію, передаючи її з покоління в покоління. Вони формують уявлення про минуле та сприяють усвідомленню національної ідентичності.

Важливу роль відіграє національно маркована лексика у художній літературі, де вона допомагає відтворити історичну атмосферу та колорит епохи. Через такі мовні одиниці письменники передають особливості світосприйняття українського народу.

Отже, національно маркована лексика є невід'ємною частиною історичної пам'яті українців, оскільки вона зберігає культурні традиції та сприяє їх передачі наступним поколінням.

ГЕРБ'ЯК Анастасія Миколаївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво – доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

LINGUISTIC WORLDVIEW IN PORTUGUESE AND UKRAINIAN LANGUAGES

The linguistic worldview of a language is the culturally-laden map of concepts encoded in its vocabulary and expressions. In both Portuguese and Ukrainian, the lexicon and metaphors reflect national history and values. Each language “represents reality” through specific semantic features that differentiate it from others. This report compares key Portuguese and Ukrainian concepts (lexemes, metaphors, etc.) to illustrate how each language’s worldview is shaped by its culture. We focus on Portuguese *saudade* (and related terms), basic emotion vocabulary, time and space metaphors, and one lexical field contrast (longing/missing).

The Portuguese term *saudade* is central to its cultural worldview. It denotes a profound feeling of longing and nostalgia for something absent. Bułat-Silva notes that *saudade* is “roughly

‘longing’ and is seen as a marker of national identity [2, p. 213-214]. It combines joy and sorrow (pleasure-pain, *alegria-tristeza*) in one concept. Translators consider *saudade* nearly untranslatable; comparable terms like English *remembrance* or French *souvenir* only capture the memory aspect, whereas Galician *morriña* or German *Sehnsucht* come closer [3, p. 8]. By contrast, Ukrainian has a set of words for related feelings: *туга* or *жаль* for general sorrowful longing, *ностальгія* for nostalgia, *сум* for sadness, and *смуток* for melancholy. Each Ukrainian term emphasizes one aspect (e.g. *ностальгія* is almost a loanword from Greek, meaning homesickness). There is no single term in Ukrainian matching *saudade*’s full meaning. In Portuguese one says “*Tenho saudades tuas*” (I have saudade of you – “I miss you deeply”); in Ukrainian one says “*Я тужу за тобою*” (I long/miss you). This lexical field comparison shows that Portuguese encodes the mixed pleasure-pain of *saudade* in one word, whereas Ukrainian splits it into separate emotions (nostalgia vs sadness).

Both languages share basic emotion terms (joy, sorrow, love, hate), often via distinct native roots (Portuguese *amor*, *tristeza*; Ukrainian *любов*, *радість*, *сум*). But usage patterns differ. For example, Portuguese often uses *coração* (heart) metaphors (“*coração partido*” – broken heart) similarly to Ukrainian *серце*. Lakoff & Johnson showed *TIME IS A RESOURCE* as a common metaphor in Western cultures [1, p. 8-9]. This appears in Portuguese idioms like “*tempo é dinheiro*”. Indeed, in many cultures time is treated as quantifiable substance. Ukrainian likewise says “*час – гроші*”. Social metaphors show some contrast: Portuguese has “*Amigo da onça*” (“friend of the jaguar” meaning a backstabbing friend) and “*fado*” (fate/destiny – e.g. “*deixar o fado fluir*”). In Ukrainian, social roles often use kinship or nature metaphors (e.g. “*душа компанії*” – life of the party, literally “soul of the company”; or “*бабуся*”, affectionate term for elderly woman). These reflect differing cultural preoccupations.

Portuguese, a maritime culture, often uses ocean-related metaphors: “*o mar da alma*” (“sea of the soul”) for deep feeling. *Saudade* itself is sometimes depicted as an oceanic longing (Lourenço’s *Labirinto da Saudade* image of Portugal as island in a sea of *saudade*). In contrast, Ukrainian, traditionally agrarian and continental, uses land metaphors: “*широка душа*” (“wide soul”) or “*широке поле*” (wide field) to evoke freedom. Both languages use “*above/below*” metaphors (e.g. “*high spirits*” vs “*low spirits*”). One clear metaphor difference is in address pronouns (Portuguese *você* vs *tu*) reflecting social formality – a cultural difference in view of social space (formal distance) that Ukrainian shares (Ukrainian has *mu/Bu* similar).

In conclusion, the comparison shows that Portuguese and Ukrainian lexical/conceptual systems encode different cultural emphases. Portuguese *saudade* – a complex blend of nostalgia and longing – has no precise Ukrainian equivalent, reflecting Portugal’s history of exploration and longing for home. Ukrainian relies on several words (*туга*, *ностальгія*, *смуток* etc.) to express similar feelings. In conceptual metaphors, both languages share many Western patterns but cultural expressions differ: Portuguese metaphors often draw on the sea and fate (*fado*, “*mar*” of feelings), whereas Ukrainian draws on land and kinship. Temporal concepts are similarly concrete in both languages, but usage nuances vary (e.g. the Portuguese lexical split *amanhã/manhã* vs Ukrainian *завтра/ранок*). This reflects the theoretical view that languages share a “core” conceptual content but vary in periphery: the shared invariants (e.g. basic emotions) are common to both, while peripheral culture-specific details differ. In sum, the Portuguese linguistic worldview is marked by a melancholic collectivist tone (identity, longing, fate), whereas the Ukrainian worldview emphasizes history, nature, and family through its lexicon. These contrasts illustrate the linguistic-cultural specificities woven into each language’s “picture of the world.”

References

1. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago ; London : Univ. of Chicago Press, 1980. 193 p.
2. Bułat Silva Z. Time in Portuguese *saudade* and other words of longing. *Meaning, Life and Culture* / eds. O. Majewska et al. 2020. P. 212–228.

3. Debona V., Jarek M., Assumpção C. Brief Observations on the Notion of saudade: Cultural Symbol and Paradox. *H-ermes Journal of Communication*. 2016. Vol. 8, № 1. P. 7–18.

ГУЙВАН Настя Іванівна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України
(м. Київ, Україна)
**Наукове керівництво – старший
викладач РЕНСЬКА Індіра**

CULTURAL DIFFERENCES IN SOCIAL NORMS AND THEIR IMPACT ON SOCIAL WORK

In the twenty-first century, social work is increasingly practiced within multicultural and socially diverse environments. Processes of globalization, migration, and international mobility have intensified intercultural interactions, as a result of which social workers are required to engage with individuals and communities representing different cultural backgrounds.

Cultural differences in social norms are recognized as one of the most significant factors influencing communication, professional decision-making, and the effectiveness of social interventions. Social norms, which are understood as socially constructed rules and expectations regulating behavior within a particular community, are shaped by historical, religious, economic, and political contexts. These norms determine perceptions of family roles, gender relations, authority, responsibility, privacy, and acceptable patterns of social interaction.

The chosen topic is relevant because cultural diversity is steadily increasing across many societies, and social workers are expected to respond to complex intercultural challenges. The impact of cultural differences in social norms on assessment procedures, intervention strategies, and client-worker relationships should be carefully examined.

The aim of this paper is to analyze how cultural differences in social norms influence social work practice and to identify the main challenges and strategies associated with intercultural professional interaction.

Cultural differences in social norms are manifested in various spheres of social life and directly influence the organization and implementation of social work practice. Social norms are formed within specific cultural systems and reflect collective values, beliefs, traditions, and behavioral expectations. They regulate family relationships, gender roles, intergenerational responsibilities, attitudes toward authority, expressions of emotions, and patterns of communication. In multicultural societies, these normative systems coexist and interact, which creates both opportunities for enrichment and potential sources of tension.

One of the most significant areas where cultural differences are observed is family structure and family responsibility. In individualistic cultures, personal autonomy and independence are highly valued, and responsibility for personal well-being is often placed primarily on the individual. In collectivistic cultures, family solidarity and interdependence are emphasized, and decision-making processes are frequently conducted at the family or community level. As a result, interventions designed according to individual-centred models may not align with clients' expectations from collectivistic backgrounds. It is therefore necessary to take family dynamics and culturally specific understandings of responsibility into account during assessment and intervention planning. Gender roles and expectations also vary significantly across cultures. In some societies, traditional gender norms are strongly maintained, and specific social roles are clearly assigned to men and women. In others, more egalitarian models are promoted. When cases involving domestic violence, child protection, or employment assistance

are addressed, these cultural differences may influence both the perception of the problem and the willingness to seek help. Situations may arise in which certain practices are normalized within a cultural context but are considered violations of rights within the legal framework of the host society. In such cases, social workers often experience ethical dilemmas, and careful professional judgment is required.

Communication styles represent another crucial dimension. High-context cultures rely heavily on indirect communication, non-verbal cues, and shared contextual understanding, whereas low-context cultures prioritize explicit verbal expression. Misinterpretations may occur if these differences are not recognized. For example, reluctance to maintain direct eye contact may be interpreted as a lack of honesty or engagement, although within a particular culture it may represent respect. Therefore, communicative competence and intercultural awareness are regarded as essential elements of effective practice.

Attitudes toward authority and social institutions also differ across cultural systems. In some cultures, state institutions and professionals are perceived with trust and respect, while in others, they may be viewed with suspicion due to historical or political experiences. Consequently, resistance to social services may not indicate unwillingness to cooperate but rather reflect culturally shaped perceptions of authority. It is therefore necessary to implement trust-building strategies and clearly explain professional roles.

In conclusion, it should be emphasized that cultural differences in social norms exert a substantial influence on the theory and practice of social work in multicultural societies. Social norms, which are shaped by historical, religious, economic, and social factors, determine patterns of behavior, systems of values, and expectations regarding family, gender roles, authority, and communication. When representatives of diverse cultural backgrounds interact within social service systems, these normative differences inevitably affect assessment processes, intervention strategies, and professional relationships.

Furthermore, it has been established that developing cultural competence contributes to improved trust, communication, and cooperation between social workers and clients. Educational programs and institutional policies are expected to systematically integrate intercultural training to prepare specialists for work in diverse social environments. Ethical principles of dignity, respect, and social justice should be applied with careful consideration of cultural context.

ДАВЛАТНАЗАРОВА Шохзода,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
ТЕПЛА Оксана Миколаївна

СПОЛУЧЕНЕ КОРОЛІВСТВО ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ: КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ

Сполучене Королівство є однією з провідних країн світу з багатою історією та культурою. Воно відіграє важливу роль у політичному, економічному та культурному житті Європи. Вивчення цієї країни допомагає краще зрозуміти її традиції, систему управління та особливості розвитку.

Сполучене Королівство складається з чотирьох частин: Англії, Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії. Кожна з них має свої культурні особливості та традиції. Країна є конституційною монархією, де главою держави є монарх, а влада здійснюється парламентом.

Метою цієї роботи є ознайомлення з основними характеристиками Сполученого Королівства, його географічним положенням, політичною системою та культурними особливостями.

Сполучене Королівство розташоване на Британських островах і омивається Атлантичним океаном. Клімат країни помірний, з частими дощами та м'якими зимами. Столицею є Лондон — один із найбільших фінансових і культурних центрів світу.

Країна має розвинену економіку та є важливим гравцем на міжнародній арені. Вона також відома своїми традиціями, освітою та культурною спадщиною. Британська література, музика та мистецтво мають значний вплив у світі.

Отже, Сполучене Королівство є унікальною країною, яка поєднує історичні традиції та сучасний розвиток.

ДОВБНЯ Софія Олександрівна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
ТЕПЛА Оксана Миколаївна

КОНЦЕПТ «ЗДОРОВ'Я» В МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Для вивчення закономірностей розвитку науки, суспільства, особистості важливо розуміти суть системи базових понять. Рівень розвитку науки можна оцінити за тим, наскільки точно визначені головні терміни і наскільки високим є рівень професійних словників, а розвиток суспільства оцінюють за рівнем культури, багатством словникового запасу. Це стосується і окремої особистості. Невипадково прислів'я, яке прийшло до нас зі стародавньої Греції, — «Заговори, щоб я тебе побачив» — з кожним роком стає дедалі актуальнішим. Дуже поширеним є і англійське прислів'я, аналоги якого можна відшукати в багатьох культурах: «Називай речі своїми іменами» [1; 3; 4].

Серед базових понять, важливих на особистісному і науковому рівні, надзвичайно важливим є концепт здоров'я, оскільки він чи не найбільш поширений від побутового рівня до медицини, фізіології, психології, біології та десятків інших наук. Проблема здоров'я та здорового способу життя займає особливе місце серед культурних цінностей, які вивчаються науковцями [2; 3; 9].

Мета статті — проаналізувати структуру, змістове наповнення та мовні засоби вираження концепту «здоров'я» у свідомості сучасної людини.

Концепт «здоров'я» є універсальною цінністю, проте його мовна вербалізація змінюється під впливом соціальних, культурних та екологічних чинників. В мовній картині світу сучасної людини він є однією з фундаментальних, універсальних та культурозалежних категорій та відображає не лише фізичний стан, а й ментальні, соціальні та культурні уявлення про якість життя. Своєрідністю концепту здоров'я є

поєднання матеріальних і психологічних чинників. Можливо саме тому дослідники з різноплановими науковими інтересами продовжують його вивчення [2; 4; 6; 7; 9].

Розглянемо декілька прикладів. Л. М. Печенікова традиційно звертає увагу на фізичне, психічне, духовне, соціальне здоров'я і підтримує висновок, що здоров'я «це нормальний стан організму, який характеризується оптимальною саморегуляцією, повною узгодженістю під час функціонування всіх органів та систем, рівновагою поміж організмом та зовнішнім середовищем за відсутності хворобливих проявів [6].

О. А. Федько в одній зі змістовних статей на цю тему підкреслює той факт, що сучасні дослідники використовують понад 400 різноманітних визначень поняття «здоров'я», акцентує увагу на ціннісному значенні життя: «В ієрархії цінностей найвищий рейтинг займає така цінність, як життя. Людина і людське життя – за ними втрачають зміст всі інші цінності. Узагальнюючи праці інших вчених, автор виокремлює шість головних характеристик здоров'я:

1. Нормальна функція організму на всіх рівнях його організації.
2. Динамічна рівновага організму та його функцій з навколишнім середовищем.
3. Здатність до повноцінного виконання основних соціальних функцій, участь у соціальній діяльності та суспільно корисній праці.
4. Здатність організму пристосовуватися до постійно змінюваних умов у навколишньому середовищі, здатність підтримувати сталість внутрішнього середовища організму, забезпечуючи нормальну та різнобічну життєдіяльність і збереження живого початку в організмі.
5. Відсутність хвороби, хворобливих станів, хворобливих змін.
6. Повне фізичне, духовне, розумове і соціальне благополуччя [10].

Кожна з цих позицій має свої переваги й недоліки. Зокрема, нормальний рівень функціонування організму потребує диференціації норми й патології; динамічна рівновага із зовнішнім середовищем нагадує швидше літературний образ, ніж наукове визначення; люди з особливими потребами часто є більш соціально значущими; здатність пристосовуватися до змінних зовнішніх умов – це властивість організму загалом; відсутність хвороби, так само як повне благополуччя, належить до бажаного, але майже нездійсненого. Достатньо згадати популярну серед лікарів тезу: «Немає людей здорових, є люди недостатньо обстежені» [10].

Визначення аналізованого концепту, дають підстави для висновку про їхню дивовижну схожість і за формою, і за змістом. Наприклад, І. М. Наколонко в одній із своїх найкращих статей аналізує погляди щодо здорового способу життя в культурі українського народу в різні історичні періоди, досліджує взаємопов'язаність культури здоров'я із менталітетом [4; 8].

Дослідження суті концепту здоров'я підтверджує значущість міжпредметних зв'язків. Своєрідна «замкнутість» у філологічних чи філософських аспектах збіднює сутність системи базових понять, відгороджує їх від потреб практики [5; 7].

Отже, коли йдеться про систему цінностей та проблеми, важливі для широкого загалу, доцільно вивчити думку експертного середовища, представників різних наук, досвід різних країн, Всесвітньої організації охорони здоров'я, що збагатить і теорію, і практику.

Література

1. Енциклопедичний словник класичних мов / Л. Л. Звонська, Н. В. Корольова, О. В. Лазер-Паньків та ін. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2017. 552 с.
2. Мартінек С. Концептосфера здоров'я в українській мовній картині світу. Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2019. Вип. 70. С. 234–247.
3. Метельова Т. Культурні цінності. Філософський енциклопедичний словник. Київ : Абрис, 2002. С. 316.
4. Наколонко І. М. Концепт здоров'я та здорового способу життя у культурі й ментальності українців доіндустріального аграрного суспільства. Вісник Маріупольського

державного університету. Серія: Філософія, культурологія, соціологія. 2016. Вип. 11. С. 112–125.

5. Переломова О. С. Філософсько-світоглядні аспекти лінгвістичного виміру концепту «самотність». Гуманітарний вісник ЗДІА. 2012. № 50. С. 63–70.

6. Печенікова Л. М. Концепт здоров'я в системі мови (на матеріалі українських фразеологізмів). Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. 2011. Вип. 31. С. 10–13.

7. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.

8. Собора Ю. Б. Сприйняття концептів «життя», «смерть» в українських та чеських пареміях. Мова і культура. 2019. Вип. 22. Т. IV. С. 227–233.

СВТУШЕНКО Анастасія Олександрівна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
ТЕПЛА Оксана Миколаївна

КЛЮЧОВІ КОНЦЕПТИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРИ

Сучасна українська лінгвокультура відображає складні процеси, що відбуваються в суспільстві, і формується під впливом історичних, соціальних та культурних чинників. Мова виступає не лише засобом передачі інформації, а й способом осмислення дійсності, у якому закріплюються базові цінності народу. Саме через систему ключових концептів можна простежити, як українці сприймають світ і самих себе.

До найважливіших концептів належить поняття «свобода», яке асоціюється з незалежністю, правом вибору та можливістю самореалізації. Воно має не лише політичний, а й глибокий особистісний зміст. Тісно пов'язаний із ним концепт «гідність», що відображає прагнення людини до самоповаги, внутрішньої сили та усвідомлення власної цінності.

Не менш значущим є концепт «ідентичність», який включає відчуття належності до нації, мови, культури та історії. У сучасних умовах він посилюється через переосмислення традицій і збереження культурної спадщини. Важливу роль відіграє також концепт «пам'ять», адже саме через неї передається історичний досвід і формується зв'язок між поколіннями.

Окрім цього, у мовній картині світу українців актуалізуються такі концепти, як «єдність», «боротьба», «відповідальність», які відображають сучасні суспільні настрої та цінності. Вони часто проявляються в публічному дискурсі, медіа та повсякденному спілкуванні, формуючи спільне бачення реальності.

Отже, ключові концепти сучасної української лінгвокультури є динамічними та взаємопов'язаними. Вони поєднують у собі як традиційні уявлення, так і нові смисли, що виникають під впливом сучасних викликів, і відіграють важливу роль у формуванні світогляду українського суспільства.

ЖИТНЮК Марія Павлівна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

КОНЦЕПТ «СМАК» У БРИТАНСЬКОМУ ГАСТРОНОМІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Дослідження вивчає концептуальний вимір сучасної британської кухні. Гастрономія - це не лише про їжу; це життєво важлива частина національного «генетичного коду», що відображає історію, традиції та соціальну ідентичність.

Дослідження поділяє концепт «СМАК» на дві фундаментальні лінгвістичні категорії:

1. Фізіологічний та психологічний стан: Ґрунтується на людських потребах та асоціативних рядах.

Голод - тамування (наприклад, «Hunger is the best sauce» / «Голод — найкраща приправа»).

Напої - втамування спраги (наприклад, «Make tea, not war» / «Заварюйте чай, а не війну»).

Їжа -здоров'я (наприклад, «Eat and drink measurably» / «Їж і пий в міру»).

2. Чуттєве сприйняття: Ґрунтується на смакових рецепторах та конкретних продуктах харчування.

Солодке (цукор, мед, торти).

Солоне (сіль як символ труднощів).

Кисле (цитрусові).

Гірке (гірчиця, кава, чорний шоколад).

Концепт «СМАК» глибоко вкорінений у британському фольклорі та літературі.

Аналіз зосереджується на різноманітних мовних одиницях:

1. Приказки та прислів'я (паремії).

2. Фразеологізми та ідіоми.

3. Цитати відомих авторів та назви ресторанів.

Отже, концепт «СМАК» є складним семіотичним феноменом. Він виступає культурним маркером, який допомагає зрозуміти британський менталітет та спосіб життя. Вивчення цих одиниць показує, як фізичні відчуття трансформуються у метафоричні значення в англійській мові.

ЗЕЛЕНКО Валерія Валеріївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

МОТИВАЦІЯ ЛАТИНСЬКИХ НАЗВ М'ЯКИХ ЛІКАРСЬКИХ ФОРМ

Formae medicamentorum molles – це препарати в'язкої або пластичної консистенції, до яких належать мазі, пасти, лініменти, креми, пластирі, свічки тощо.

М'яка лікарська форма для зовнішнього застосування, що складається з основи (жири, вазелін, ланолін) та рівномірно розподілених у ній лікарських речовин називається маззю. Вона призначена для нанесення на шкіру, рани або слизові оболонки з метою лікування, профілактики або захисту. Латинська назва мазі *unguentum* походить від латинського дієслова *ungere* 'мастити, змащувати, натирати'. Історично це слово було пов'язане з обрядами намащування оліями та пахощами. У фармації назва закріпила

основну властивість форми: здатність утворювати на поверхні (шкірі чи слизовій) стійку плівку.

Термін *linimentum* ‘лінімент, рідка мазь’ походить від латинського *linere* ‘розтирати, намазувати’. Назва підкреслює більш рідку консистенцію засобу і спосіб його застосування: лініменти призначені для втирання в шкіру. Завдяки своїй плинності вони легше проникають крізь шерстний покрив тварин. У лініментах назначають подразнювальні, протизапальні та протиревматичні засоби, ранозагоювальні та інші препарати.

Значно густішою, тістоподібною консистенцією порівняно зі звичайними мазями, характеризується паста. Її назва *pasta* походить від грецького *πάσθη (paste)*, що означало ‘тісто; борошняна підлива’. Назва вказує на консистенцію: паста містить велику кількість порошкоподібних речовин (не менше 25%).

Термін на позначення свічок *suppositorium* утворено за допомогою префікса *sub-* ‘під’ і дієслова *ponere* ‘ставити, класти’. Дослівно – це «те, що підкладається», що вказує на спосіб введення ліків у природні отвори тіла. Для ветеринара супозиторій (свічка) – це ефективний засіб для системного впливу на організм, минаючи шлунково-кишковий тракт, що особливо важливо при лікуванні дрібних домашніх тварин.

Пластирі теж належать до м’яких лікарських форм. Це лікарська форма у вигляді пластичної маси, нанесеної на тканину чи неткану основу, призначена для фіксації пов’язок, захисту ран, порізів, мозолів або введення лікарських речовин через шкіру. Назва *emplastrum* походить від латинізованого грецького слова *μπλαστρον* «пластир, цілюща мазь», пов’язаного з дієсловом *ἐμπλάσσειν* «намазувати», похідним від *πλάσσειν* «ліпити». Це форма, яка при температурі тіла розм’якшується і щільно прилипає до шкіри. Етимологія вказує на головну функцію – щільне прилягання до ураженої ділянки для фіксації або тривалого локального впливу.

Латинські назви м’яких лікарських форм відображають їхню фізичну консистенцію та спосіб взаємодії з тканинами організму.

Література

1. Світлична Є. І., Толоч І. В. Латинська мова : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 384 с.
2. Vaan M. Etymological dictionary of Latin and the other Italic languages. Leiden Indo-European etymological dictionary series, 2017.

КАЗМИРИК Валентина Сергіївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
ТЕПЛА Оксана Миколаївна

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ “ЗДОРОВЕ ХАРЧУВАННЯ” В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У сучасному світі питання здорового способу життя набуває особливої актуальності, що зумовлено зростанням уваги до якості харчування та його впливу на фізичне і психічне здоров’я людини. Концепт «здорове харчування» є комплексним явищем, що включає уявлення про раціональне споживання їжі та водночас відображає культурні, соціальні й когнітивні особливості сучасного соціуму.

Актуальність дослідження зумовлена зростаючою увагою до здорового способу життя та харчування, що знаходить відображення в мові. Сучасна лінгвістика досліджує, як люди осмислюють важливі для них явища та передають це мовними засобами. У цьому

контексті аналіз концепту «здорове харчування» є важливим для розуміння формування уявлень про раціональне харчування в англomовному середовищі. Об'єктом дослідження є мовні засоби репрезентації концепту «здорове харчування» в сучасній англійській мові. Предмет дослідження становлять значення, особливості вживання та культурні й ціннісні характеристики мовних засобів, за допомогою яких реалізується концепт «здорове харчування». Метою роботи є визначення того, як функціонує концепт «здорове харчування» в сучасному англomовному дискурсі, та виявлення особливостей його мовного вираження через аналіз відповідних мовних засобів.

Поняття «концепт» є міждисциплінарним і використовується в різних галузях знань, зокрема в мовознавстві, літературознавстві, філософії та психології. У межах лінгвокультурології концепт розуміється як одиниця, що відображає культурну специфіку та особливості світобачення носіїв певної мови.

Аналіз наукових і довідкових джерел дає підстави стверджувати, що поняття «здорове харчування» (англ. *healthy eating, healthy diet, healthy food*) розглядається як спосіб організації раціону, який забезпечує організм необхідними поживними речовинами, підтримує його нормальне функціонування та сприяє збереженню здоров'я. Такий підхід до харчування пов'язується також із профілактикою різних захворювань і покращенням якості життя. [1]

У сучасних англomовних словниках це поняття отримує конкретизацію через різні дефініції. Зокрема, у *Cambridge Dictionary* *healthy diet* тлумачиться як харчування, що включає різноманітні продукти та забезпечує організм усіма необхідними речовинами для підтримання здоров'я. [2]

Водночас у *Oxford Learner's Dictionaries* поняття *healthy* описується як те, що є корисним для організму та сприяє його нормальному функціонуванню. Наведені визначення демонструють, що в англomовній картині світу здорове харчування пов'язується насамперед із балансом, користю та якістю продуктів. [3]

Наведені підходи до тлумачення поняття «здорове харчування» знаходять своє відображення і в сучасному англomовному дискурсі, де цей концепт вербалізується через різноманітні мовні одиниці. Зокрема, поряд із базовими словосполученнями *healthy food, balanced diet, proper nutrition* активно функціонують і новіші, трендові номінації, такі як *clean eating, plant-based diet, sugar-free, low-carb*. Їхнє поширення зумовлене актуальними тенденціями у сфері харчування та впливом масової культури й медіа.

У зв'язку з цим концепт «здорове харчування» доцільно розглядати як структуроване утворення, що включає ядро та периферію. Ядро становлять базові уявлення про раціональне харчування, зокрема *balanced diet, nutrients, vitamins*, які відображають основні принципи підтримання здоров'я. Периферію формують додаткові та варіативні елементи, як-от *vegan diet, gluten-free, detox, superfoods*, що відображають сучасні харчові тренди та розширюють зміст цього концепту в англomовному середовищі.

Важливу роль у формуванні та розвитку концепту «здорове харчування» відіграють культурні чинники та сучасні засоби масової комунікації, зокрема соціальні мережі. У ХХІ столітті значна частина інформації про харчування поширюється не лише через наукові джерела, а й через цифрові платформи, де формується певна «культура здорового способу життя». Соціальні мережі, такі як *Instagram* та *TikTok*, відіграють ключову роль у популяризації ідей правильного харчування, формуючи нові мовні та поведінкові моделі.

Через контент блогерів, нутриціологів і популярних інфлюенсерів активно поширюються такі поняття, як *clean eating, plant-based diet, sugar-free lifestyle, detox* та *healthy lifestyle*. Ці одиниці поступово входять у повсякденне мовлення та стають частиною сучасної англomовної лексики. Таким чином, концепт «здорове харчування» набуває додаткових смислових відтінків, поєднуючи наукове розуміння раціонального харчування з елементами моди, медіакультури та соціальних трендів. У результаті його зміст є динамічним і залежним від культурного контексту, у якому він функціонує.

Отже, у представленому дослідженні було розглянуто концепт «здорове харчування» через аналіз його словникових дефініцій, особливостей вербалізації та структурної організації в сучасній англійській мові. Зокрема, встановлено, що цей концепт реалізується через поєднання базових і сучасних мовних засобів, які формують його ядро та периферію, а також відображають оцінні характеристики, пов'язані з уявленнями про користь і якість харчування. Окрім того, було виявлено значний вплив культурних чинників і соціальних мереж на розвиток та поширення цього концепту, що зумовлює його динамічний характер і розширення змісту в сучасному англomовному дискурсі.

Література

1. Гарницька А. В. Специфіка вербалізації концепту здорове харчування у сучасній англійській мові. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/22524/1/%D0%93%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>
2. Cambridge Dictionary. URL: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/health-food>.
3. Oxford Learner's Dictionaries. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/healthy>.

КОВТУН Ольга Миколаївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
ТЕПЛА Оксана Миколаївна

THE CONCEPT OF “UKRAINE” IN THE ENGLISH-LANGUAGE OFFICIAL DISCOURSE OF THE EUROPEAN UNION

The concept of “Ukraine” is undergoing active reinterpretation in contemporary European political discourse. This process is driven by Ukraine’s increasing role in international relations, the acceleration of European integration processes, and profound geopolitical transformations in Europe, particularly in the context of security challenges. As a result, Ukraine is no longer perceived solely as a geographical entity, but increasingly as a significant political, strategic, and value-oriented actor within the European space. The study of this concept is therefore important for understanding how political meanings and narratives about Ukraine are constructed and disseminated in EU discourse.

The aim of this research is to analyze the concept of “Ukraine” in the official English-language discourse of the European Union and to identify its key semantic, cognitive, and evaluative components. The study also seeks to determine how this concept contributes to the formation of Ukraine’s image in the European political space.

The research is based on the principles of cognitive linguistics, particularly the theory of concepts. Within this framework, a concept is understood as a complex mental structure that integrates factual knowledge, figurative representations, and evaluative meanings associated with a particular object. Political discourse is interpreted as a system of meaning construction, where language plays a crucial role in shaping perceptions of political actors, states, and international relations. This approach allows for a multidimensional analysis of how Ukraine is represented in EU discourse.

The empirical material includes official documents of the European Union, such as European Commission reports, European Council conclusions, European Parliament resolutions, and official statements, as well as public speeches of EU representatives delivered in English.

The research employs a combination of methods:

lexicographic analysis (to identify key lexical units),

conceptual analysis (to determine the structure of the concept),

discourse analysis (to examine contextual meanings and functions).

This methodological framework enables a comprehensive examination of the concept of “Ukraine” as a linguistic, cognitive, and political phenomenon.

The analysis demonstrates that the concept of “Ukraine” in EU discourse is a dynamic and multi-layered construct that includes several interconnected levels:

This level is represented by basic lexical units such as *country*, *Eastern Europe*, *Black Sea region*, which form a geographical and spatial representation of Ukraine. At this level, Ukraine is positioned within the European geographical framework and is associated with a specific regional identity.

At this level, Ukraine is interpreted as a strategically important state. EU discourse frequently emphasizes its role in ensuring regional and European security, using expressions such as “*key country for European security*” and “*crucial partner in the Eastern neighbourhood*”. Ukraine is also conceptualized as a borderland or buffer zone between the European Union and broader geopolitical spaces, which enhances its strategic significance.

The concept is further developed through metaphorical representations. Common metaphors include “*partner*”, “*bridge*”, and “*frontline state*”. These images contribute to constructing Ukraine as a mediator, a connector between regions, and a state at the forefront of geopolitical processes.

The value component reflects the EU’s normative stance towards Ukraine. EU discourse highlights principles such as democracy, sovereignty, territorial integrity, solidarity, and cooperation.

Ukraine is frequently described as “*a country that shares European values*”, and expressions like “*the EU stands with Ukraine*” emphasize strong political and moral support. This level plays a crucial role in shaping a positive evaluative image of Ukraine.

The interaction of these levels demonstrates that the concept of “Ukraine” is not static but evolves depending on political context and communicative goals. The increasing prominence of the value component indicates a shift from purely geopolitical interpretation towards a more normative and identity-based understanding. This reflects broader trends in EU discourse, where values and political alignment play a key role in defining partnerships and international relations.

The concept of “Ukraine” in the English-language official discourse of the European Union is complex, dynamic, and multi-dimensional. It integrates geographical, geopolitical, imagery, and value-based components. While the geopolitical dimension remains central, the value component is becoming increasingly significant, contributing to the construction of a positive and strategically important image of Ukraine within European discourse. This reflects Ukraine’s evolving position as both a political partner and a value-oriented actor in the European space.

ЛУКАШЕНКО Вікторія Валеріївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – доцент
ВАКУЛИК Ірина Іванівна

МОВА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Мова є одним із ключових чинників формування національної та культурної ідентичності, оскільки вона виконує не лише комунікативну функцію, а й виступає носієм історичної пам'яті, культурних кодів та ціннісних орієнтирів спільноти. Зокрема, українська мова в сучасних умовах є важливим маркером національної самоідентифікації. Наприклад, у публічному просторі перехід медійних осіб, викладачів або студентів на українську мову часто сприймається як свідомий акт громадянської позиції та культурного самовизначення. У соціальних мережах це проявляється через принциповий вибір мови ведення сторінок, коментарів і освітнього контенту.

Мова також транслює культурні традиції через сталі вирази та фольклорні елементи. Наприклад, такі фразеологізми, як «плекати рідну землю», «без роду і племені», «берегти як зіницю ока», відображають історичний досвід і цінності української культури. У навчальному процесі ці мовні одиниці допомагають студентам краще розуміти культурний контекст текстів.

В освітньому середовищі мова безпосередньо впливає на формування ідентичності студентів. Наприклад, підготовка рефератів, тез і наукових статей українською мовою сприяє не лише розвитку академічної грамотності, а й укоріненню мовної самоідентифікації. Водночас студенти, які активно використовують англійську в науковій комунікації, формують більш глобалізовану ідентичність, поєднуючи національний і міжнародний культурні коди.

У медійному дискурсі також простежуються чіткі приклади мовної ідентифікації. Наприклад, україномовні інформаційні ресурси («Українська правда», «Суспільне») формують спільний інформаційний простір, тоді як іншомовні джерела можуть впливати на інші культурні моделі сприйняття реальності.

Отже, мова виступає не лише засобом комунікації, а й потужним інструментом формування національної та культурної ідентичності, що проявляється в освіті, медіа та повсякденній мовній практиці.

Література

1. Vakulyk, I. (2022). The concept of “information space” of the present: Sources, state, prospects. *Communication Studies*, 13(4), 75-84. doi: 10.31548/philolog13(4_1).2022.008.
2. Vakulyk, I., Koval, V., Lukiianchuk, I., Romanenko, N., Grygorenko, T., Balalaieva, O., & Oros, I. (2022). Formation of a Professional Communication Culture Among the Students Using Information Technologies. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(9), 75-82. URL: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.9.12>.

МИКОЛАЄНКО Вікторія Валентинівна,

здобувачка першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво - доцент

ТЕПЛА Оксана Миколаївна

THE CONCEPT OF “MEMORY” AS A COMPONENT OF THE LINGUISTIC CONSCIOUSNESS OF UKRAINIANS

In this presentation, I will talk about memory. Memory is not only a psychological process, but also an important part of language. First, I will explain what memory is and its role in human life. Then I will show how memory works in language and how it is connected with it.

I will also speak about the historical and cultural memory of Ukrainians, because it helps to form national identity. Finally, I will talk about language means that show memory in texts and speech. So, memory is not only personal, but also an important part of culture.

Memory is the ability to keep, store, and remember information. It is the basis of thinking, learning, and personal development. Thanks to memory, people can use their past experience and share it with others. Memory also forms identity — both personal and national. For example, shared memories about historical events bring people together. So, memory is not only a function of the brain, but also an important part of culture and language.

The concept of memory has a complex structure and includes several parts. The core is the main meaning — the ability to remember information. The periphery includes associations, such as images, events, and experience. Emotions are also important, because they show how we feel about memories. For example, the same memory can make us feel happy or sad. All these parts together make memory rich and meaningful.

Linguistic consciousness is the ability of a person to understand the world through language. Memory is an important part of it, because it helps to keep language experience. When we speak, we use words that we already know from memory. We also remember grammar rules and language norms. In addition, language keeps cultural images, such as symbols, traditions, and historical events. So, linguistic consciousness is like a “storage” of a nation’s memory.

There are different types of memory, and they work in different ways in speech. Verbal memory helps us remember texts, rules, and facts. Conceptual memory helps us understand ideas and meaning. Language memory helps us use words and grammar correctly. These types of memory work together and help us communicate well. Without them, it is difficult to use a language properly.

Historical memory of Ukrainians is an important part of national consciousness. It includes knowledge about the past, the struggle for independence, and cultural achievements. Because of a difficult history, this memory is often emotional. Many events have left a deep mark on people’s minds. Historical memory is passed through language, literature, songs, and symbols. It helps to keep the connection between generations. So, it creates a feeling of unity and belonging to a nation.

Cultural memory is a set of knowledge, traditions, and symbols that pass from generation to generation. It appears in customs, rituals, art, and language. Cultural memory helps people understand that they belong to a nation. It also unites society with common values. Even in difficult times, it helps to keep identity. That is why it is very important.

Memory is shown through different language means. Lexical means help to show emotions and opinions about events. Idioms make speech more expressive and interesting. Syntactic means, such as repetition or rhetorical questions, make speech more emotional. Thanks to these means, language helps to keep memory.

In literary texts, memory is shown very clearly. Metaphors, epithets, and comparisons help to create images of the past. Different verb tenses help to show that events feel real. Descriptions of details and nature make the reader feel emotions. Because of this, memory becomes not only information, but a living experience.

So, memory is an important part of both personal and collective consciousness. It forms language, culture, and national identity. Through language, memory is shared and kept. That is why studying memory is important for understanding not only language, but also society.

МУЗИЧЕНКО Софія Олександрівна,

здобувачка першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

Київський університет права

НАН України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – старший викладач

ПАВЛОВ Володимир Олександрович

МОВА ЗАКОНУ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КАРТИНИ СВІТУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИХ І СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ

Мова закону є важливим інструментом відображення національної мовної картини світу, оскільки в ній концентруються особливості правового мислення, культурні моделі та способи концептуалізації соціальної реальності. Як зазначається в сучасних дослідженнях юрислінгвістики, правничий дискурс розглядається як міждисциплінарне явище, що поєднує мовознавчі та правові підходи в межах різних наукових парадигм [1]. У лінгвістиці права також підкреслюється значення мовної картини світу як системи концептів, що формують національно специфічне бачення дійсності [2]. У цьому контексті особливого значення набуває зіставлення романо-германських і слов'янських мов, яке дає змогу простежити специфіку мовного оформлення правових норм у різних правових традиціях.

У романо-германських мовах (зокрема англійській, німецькій, французькій) мова закону характеризується високим рівнем структурованості, логічною чіткістю викладу та орієнтацією на однозначність правових формулювань. Для неї типовими є лаконічні конструкції, усталені синтаксичні моделі та стандартизована термінологія, що знижує ризик неоднозначного тлумачення норм права.

Натомість у слов'янських мовах, зокрема українській, юридичний текст має більш описовий і пояснювальний характер. Йому властиві розгорнуті синтаксичні конструкції, поєднання нормативності з деталізацією змісту, а також активне використання адаптованої міжнародної термінології. Це зумовлено прагненням забезпечити максимально доступне та однозначне розуміння правових норм у межах національної правової системи.

Критерій	Романо-германські мови	Слов'янські мови (українська)
Структура юридичного тексту	Короткі стандартизовані формули: <i>"The contract is valid if..."</i>	Розгорнуті формулювання: <i>"Договір вважається дійсним у разі, якщо..."</i>
Синтаксис	Стислі конструкції, чіткий порядок слів: <i>"The court shall decide"</i>	Пояснювальні конструкції: <i>"Суд зобов'язаний прийняти рішення"</i>
Термінологія	Усталені латинізми та стандарти: <i>"habeas corpus, plaintiff"</i>	Поєднання українських та запозичених термінів: <i>"позивач, правочин, due process → належна правова процедура"</i>

Отже, зіставлення цих двох мовних традицій демонструє різні підходи до кодування правової інформації: романо-германська модель тяжіє до формалізованої та раціоналізованої структури, тоді як слов'янська — до поєднання нормативності з комунікативною розгорнутістю. У результаті мова закону постає як відображення не лише правової системи, а й специфіки національної мовної картини світу.

Література

1. Шевченко Л. І., Дергач Д. В., Сизонов Д. Ю. Юрислінгвістика в актуальних парадигмах сучасного знання: виклики і перспективи // Інформація. Мова. Інтелект: тези доповідей Міжнародної наукової конференції до 75-річчя від дня народження та 50-річчя науково-педагогічної діяльності академіка НАН України В. А. Широкова (м. Київ, 30–31 жовтня 2023 р.). Київ–Варшава: Український мовно-інформаційний фонд НАН України; Інститут славістики Польської академії наук, 2023. С. 87–91. (електронне видання).

2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

НІЖИНСЬКИЙ Нікіта Олегович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Державний університет інформаційно-
комунікаційних технологій (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
ХАРИЦЬКА Світлана Василівна

TERM FORMATION IN THE UKRAINIAN IT FIELD

The rapid development of information technologies has led not only to the emergence of new products, services, and professions, but also to the active renewal of special vocabulary. That is why the issue of term formation in the Ukrainian IT field is important not only for linguists, but also for translators, teachers, developers, technical writers, and users of localized software. Ukrainian IT terminology is formed under the influence of several factors: the fast development of the field, the dominance of the English language in international professional communication, the needs of practical translation, and the requirements of national language norms. [1; 2].

In terminology studies, a term system is understood as a relatively closed and limited set of terms that reflects the system of concepts in a certain field [1]. This means that IT terms cannot appear randomly or exist separately from one another. Each new name must be connected with other names, clearly express a concept, and not go against the rules of the Ukrainian language. That is why term formation in IT should be seen not as a mechanical “translation of words,” but as systematic work with concepts, meanings, and language forms. In this process, accuracy, brevity, clarity, and convenience of the term for both professional and non-professional users are important [1; 2].

The most noticeable source of new Ukrainian IT vocabulary is the English language. Many new concepts first enter professional use in English, and only later are either borrowed directly, translated, or adapted to the Ukrainian word-building system. Because of this, different naming models exist side by side in Ukrainian IT discourse: direct borrowing, calquing, morphological formation, and the creation of compound terms [3; 4]. For example, some units are easily accepted as foreign names, while others receive full or partial Ukrainian equivalents. As a result, Ukrainian IT terminology is constantly balancing between international character and national language identity [4; 5].

One of the most productive ways of developing Ukrainian computer terminology is morphological term formation. Researchers point to the active use of affixation, word combination, abbreviation, and other word-building models that make it possible to create new names on the basis of the national language [4]. This is especially important when a foreign term has not yet become fixed or when the borrowed form is inconvenient for wide use. Syntactic models are also productive, that is, phrases such as “database,” “artificial intelligence,” “machine learning,” and “operating system.” Such names usually express the meaning of the concept more clearly and are easier for Ukrainian users to understand [3].

Localization of software also plays a special role in the formation of Ukrainian IT terminology. Based on the localization of Microsoft Office Outlook and Google Gmail, researchers have found that one of the most noticeable problems is terminological variation [3]. Several equivalents may be used for the same concept, and they may compete with one another. Such variation is often caused by the wish to make the interface more user-friendly, by the influence of different company style guides, and by the attempt to avoid poor calques or the mediation of other languages [3]. On the one hand, this shows the living development of Ukrainian IT vocabulary. On the other hand, too much variation makes it harder to unify terms and to create dictionaries, study materials, and technical documentation.

Another problem is interlanguage interference. Under the influence of English, units often enter Ukrainian IT speech that either do not fully follow the norms of Ukrainian word formation or duplicate already existing native or well-established names [5]. In such a situation, it is important not just to create a new equivalent quickly, but to evaluate it from the point of view of accuracy, correctness, euphony, and practical usefulness. A term should be understandable, fairly short, systematic, and easy to use. Only under such conditions does it have a chance to become fixed in the professional environment and later move into wider language use.

To sum up, term formation in the Ukrainian IT field is a dynamic and multi-factor process. It combines the influence of the international English-speaking tradition, the internal resources of the Ukrainian language, and the practical needs of localization. A promising approach is not the mechanical copying of English names and not the artificial rejection of all borrowings, but the careful creation of terms that match the concept, language norms, and the communicative needs of the user. It is kind of work that can support the standardization of Ukrainian IT terminology, improve the quality of translation, and strengthen the position of the Ukrainian language in the modern digital space.

Література

1. ДСТУ 3966:2009. Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять. Київ, 2010.
2. ISO 704:2022. Terminology work – Principles and methods. Geneva: ISO, 2022.
3. Бондаренко К. Л., Булгакова К. В. Розвиток української IT-термінології в процесі локалізації (на прикладі поштових клієнтів “Microsoft Office Outlook” та “Google Gmail”). Наукові записки. Серія: Філологічні науки. 2024.
4. Левченко О. П. Морфологічний спосіб термінотворення в українській комп’ютерній термінології (на матеріалі «Тлумачного словника з інформатики»). Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2023. Т. 34 (73). № 3.
5. Євдокименко І., Деркач І. Комп’ютерна термінологія як лінгвістичне і галузеве явище. Актуальні питання гуманітарних наук. 2025. Вип. 91. Т. 1.

СЕРЕБРЯНСЬКА Катерина Сергіївна,

здобувачка першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво – доцент

ТЕПЛА Оксана Миколаївна

THE STRUCTURE OF THE ASSOCIATIVE FIELD OF THE CONCEPT «NATION» IN THE LINGUISTIC WORLDVIEW OF UKRAINIANS

Good afternoon, esteemed conference participants! My name is Kateryna Serebryanska, and today I will present the results of a study on the topic: «The Structure of the Associative Field of the Concept «Nation» in the Linguistic Worldview of Ukrainians». Nowadays, this concept is acquiring not only linguistic but also deep existential significance.

1. Relevance and Theoretical Framework.

Dynamic Nature: The linguistic worldview is not a fixed construct; it «breathes» along with the people. The concept of «nation» is one of the most dynamic in modern Ukrainian discourse. Evolution of Meaning: Over recent years, this word has been filled with new,

sometimes dramatic, but exceptionally powerful meanings. Methodology: For our analysis, we use the associative field method, which allows us to see the «mental map» of the concept. We distinguish between the core (the most stable common associations) and the periphery (individual or contextual meanings).

2. Concept Core: Ukraine vs. England

The Ukrainian Pillars: According to research, the core of the Ukrainian concept of «nation» rests on three pillars: Freedom (Volya), Language, and Land, where language is the dominant factor. Ukrainians identify themselves as a nation primarily through a linguistic code, while freedom acts as the primary prerequisite for the nation's existence. **The English Contrast:** In the English linguistic worldview, the core of the concept «nation» is historically more connected to notions of statehood, law, and institutions. While for Ukrainians, a nation is «spirit and roots», for the English, it is more often a «civil contract and shared governance».

3. Cultural Code and Symbolism Visual Markers.

The near periphery reflects our cultural identity through visual markers such as the vyshyvanka (embroidered shirt), kalyna (viburnum), and ancestral traditions. These symbols make the concept recognizable and legitimize our right to a future through a connection to the past. **Emotional Coloring:** Today in Ukraine, this is a mixture of pride and high responsibility, where blue-and-yellow colors signify the merging of the ethnic concept of the nation with state symbols. In the English context, national symbolism is often more restrained and focused on continuity (e.g., the monarchy as a symbol of unity), without the sharp emotional intensity observed among Ukrainians.

4. Dynamics and Metaphors (2014–2026)

The most interesting changes have occurred over the last decade. New powerful associates have appeared in the linguistic consciousness of Ukrainians: resilience, the AFU (Armed Forces of Ukraine), and unity. Today, nationhood is about active action, defending one's home, and solidarity. This is reflected in metaphors: **Family:** The address «brothers and sisters» personifies the family. **Living Organism:** Ukrainians are seen as a living organism where everyone is part of the country's heart. **Fortress:** The fortress of our nation is our cohesion in the face of challenges. **Comparative Aspect:** If Ukrainian imagery centers on the «Family-Fortress», English imagery often uses the metaphors of a «Club» (a community with rules) or a «Ship» (a common course). The English concept is more rational, whereas the Ukrainian is sacred and emotional.

5. Conclusions

The structure of the associative field of the «nation» concept demonstrates the maturity of our society. We have moved from perceiving the nation as a collection of traditions to understanding it as an active subject of world history. Language remains the primary consolidating factor. A nation lives as long as we speak about it, research it, and realize ourselves as a part of it.

СУПРУН Ярослав Сергійович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

ЗООНІМИ У ДЗЕРКАЛІ АНТИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ЗА ТВАРИНАМИ

У сучасній латинській зоологічній номенклатурі можна віднайти слід античного світосприйняття, де кожна назва була результатом тривалого спостереження за природою.

У латинських зоонімах зафіксовано «первинний погляд» людини на тваринний світ, що робить мову біології унікальним дзеркалом античної когнітивної історії.

Для античного спостерігача назва мала бути ідентифікатором. Більшість латинських зоонімів походять від мотиваторів, що описують зовнішній вигляд.

Наприклад, *Vulpis* (лисиця) етимологічно перегукується з поняттями «світлий» або «миготливий», що вказує на рудий колір хутра, який допомагає тварині ховатися у хащах.

Rhinoceros «носоріг» походить від грецького *rhinos* «ніс» та *keras* «ріг» (латинізоване як *nasicornis* у давніх текстах) – це пряма фіксація найбільш характерної ознаки тварини, яка була дивиною для римського світу.

Багато латинських назв відображають спостереження за поведінкою та характером тварин. Латинська назва коня *Equus* походить від праіндоевропейського **h₁ékʷos*, що означає «швидкий». Для античної людини головною рисою коня була його швидкість.

Латинське *lupus* «вовк» пов'язане з праіндоевропейським коренем, що означає «той, хто розриває». Це відображає досвід давніх скотарів, для яких вовк був насамперед небезпечним хижаком.

Латинська назва собаки *canis* теж має глибоке праіндоевропейське коріння: вважається, що **kuon-* /**kan-* є коренем звуконаслідувального походження, який імітує гавкіт або гарчання. Проте існують і більш метафоричні трактування. Для римлян собака була насамперед символом пильності та вірності. У латині слово *canis* часто асоціювалося з дієсловом *canere* «лунати, звучати, співати», що вказувало на «голосистість» тварини під час полювання чи охорони дому.

Історія латинської назви кішки *felis* (або *feles*) дещо складніша, оскільки коти стали звичними свійськими тваринами в Римі пізніше, ніж собаки. Етимологія слова *felis* пов'язана з прикметником *felix* «щасливий, родючий, успішний». Римляни помітили здатність котів приносити спокій і затишок у дім (*felicitas* «благополуччя, щастя»). І, звісно, коти зміцнювали добробут господарства, оскільки полювали за гризунами, які нищили запаси зерна.

Латина як дзеркало спостережень також фіксує місце тварини в ієрархії людського життя. Давній поділ на «свійських» та «диких» простежується і у назвах.

У латинських назвах тварин закарбовано досвід спостережень античних натуралістів, їхню здатність виділяти суттєве та їхнє глибоке розуміння природи як гармонійної системи. Вивчаючи етимологію зоонімів, ми не просто вчимо біологію, ми вступаємо в діалог з античними натуралістами, бачачи світ їхніми очима. Це допомагає зрозуміти, що наукова термінологія не є набором символів, а живою інтелектуальною спадщиною, яка зберігає первісний погляд людини на багатогранність природи.

Література

З. Балалаєва О. Ю., Вакулик І. І. Латинська мова та основи біологічної термінології : навч. посіб. Київ : Фітосоціоцентр, 2011. 244 с.

ЧУБІН Вікторія Дмитрівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

МІФОЛОГІЧНИЙ КОД У ЗООЛОГІЧНІЙ НОМЕНКЛАТУРІ

Наукові назви тварини є не лише інструментом класифікації, а й часто містять певні культурні ремінісценції. Карл Лінней, створюючи біномінальну номенклатуру, звернувся

до латинської та грецької мов не лише через їхню універсальність, а й через колосальний символічний арсенал античної міфології.

Вибір міфологічного імені для тварини часто базувався на візуальній подібності або специфічній поведінці. Коли натуралісти XVIII–XIX століть зустрічали нові види, вони шукали аналогії в класичних текстах Овідія чи Вергілія.

Наприклад, Карл Лінней назвав групу кишковопорожнинних *Medusa* через їхні численні щупальця, що нагадували йому змії на голові міфічної Горгони Медузи. Психологічно цей образ ідеально передає поєднання небезпеки та заворожливої краси рухів істоти у воді.

Рід метеликів *Parnassius* названо на честь гори Парнас – місця перебування муз. Конкретний вид *Parnassius apollo* своєю витонченістю та яскравістю відсилає до бога світла та мистецтва Аполлона. Тут міфологічний код слугує еталоном естетичної досконалості природи.

Антична міфологія була населена химерами та істотами, що поєднували різні ознаки. Лінней використав ці образи для опису тварин із незвичайною морфологією. Наприклад, назва *Chimera monstrosa* (Химера європейська) для глибоководної риби не є випадковою. Вона відображає психологічне сприйняття дослідником дивної зовнішності істоти, яка, подібно до міфічної Химери, здається складеною з частин різних тварин.

Одним із найпотужніших кодів у номенклатурі є ідея трансформації. Міфи про перетворення (метаморфози) ідеально накладалися на біологічні процеси, зокрема на життєві цикли комах.

Рід метеликів *Morpho* походить від епітета Афродіти (*Морфо* «та, що надає форми, гарна»). Це підкреслює не лише красу, а й дивовижну зміну форми від гусені до імаго. Інший приклад – *Arachna* (павук), що нагадує про майстриню Арахну, перетворену Афідією на павука за її гординю. Так біологічний факт закріплюється в пам'яті через повчальний міф.

Міфологічний код у латинських назвах тварин виконує роль культурного містка. Завдяки Ліннею та його послідовникам, античні боги та герої не зникли в анналах історії, а отримали згадку у назвах тварин. Використання латини як мови зоологічної номенклатури дозволяє науці зберігати свою гуманітарну складову, нагадуючи, що пізнання природи завжди починається з акту найменування, який глибоко вкорінений у людській уяві та культурі.

Література

4. Балалаєва О. Ю., Вакулик І. І. Латинська мова та основи біологічної термінології : навч. посіб. Київ : Фітосоціоцентр, 2011. 244 с.

ХОМЯКОВ Ілля Юрійович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

ГІБРИДИЗАЦІЯ ТА ЗАПОЗИЧЕННЯ: ГРЕЦЬКІ ОСНОВИ У ЗООЛОГІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Становлення зоологічної номенклатури є унікальним прикладом лінгвістичної конвергенції, де латинська мова виступила не лише як самостійне джерело термінів, а й як потужний «адаптер» давньогрецького інтелектуального спадку. Гібридизація грецьких коренів із латинською граматичною системою дозволила створити гнучку, точну та

універсальну мову науки, яка подолала національні бар'єри та стала фундаментом для біномінальної класифікації.

Давньогрецька мова традиційно вважалася мовою філософії та медицини, тоді як латина була мовою права, адміністрації та практичного опису. Коли римські натуралісти (зокрема Пліній Старший) описували тваринний світ, вони часто стикалися з браком автентичних латинських слів для позначення екзотичних видів або складних біологічних понять.

Грецькі слова чи їх частини потрапляли в латину, де вони підлягали граматичній адаптації (зміні закінчень та відмінювання). Так виникали латинізовані форми, що зберегли грецьку семантику, але набули латинського функціоналу.

Цікавішим проявом гібридизації є створення складних слів (комполітів), де поєднуються елементи обох мов. Це дозволяло біологам створювати гранично точні назви, що описували анатомічні особливості виду.

Наприклад, назва *Hippopotamus* є латинізованою версією грецького *hippos* (кінь) та *potamos* (річка). А слово *Leopardus* поєднує грецьке *leon* (лев) та *pardos* (пантера) – така гібридизація відображала античне уявлення про те, що нові види є результатом схрещування вже відомих тварин, і ця логіка зафіксувалася в мові на віки.

У XVIII столітті Карл Лінней взяв за основу цей лінгвістичний масив. Він не лише зберіг грецькі запозичення, а й додавши власне латинські назви, зробив їх частиною чіткої біномінальної системи. Подекуди трапляються кальки. До прикладу, назва виду чорного носорогу *Diceros bicornis* складається з двох слів, побудованих за однією моделлю: грецьк. *di-* «два» + *keras* «ріг» і лат. *bi* + *cornu* з тими ж значеннями, дослівно «дворіг дворогий». Для Ліннея грецькі основи часто служили для позначення роду (як більш абстрактні та категоріальні), а латинські прикметники – для позначення виду (як дескриптивні).

Це забезпечило значну семантичну ємність терміносистеми. Грецька мова давала семантичну глибину, а латина – гнучкість і стабільність водночас.

Гібридизація дозволила біологічній термінології стати мовою, яка здатна описувати найменші нюанси живої природи. Сьогодні, застосовуючи міжнародні назви тварини, ми часто не усвідомлюємо, що використовуємо складний греко-латинський комполіт, проте вивчення етимології номена дозволяє краще розуміти його значення.

ШТОКАЛ Марина Олександрівна,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

Київський університет права

НАН України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – старший викладач

ПАВЛОВ Володимир Олександрович

ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ В АНГЛОМОВНІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОВИХ ТРАДИЦІЯХ

Юридична мова є важливим елементом національної мовної картини світу, оскільки відображає особливості правового мислення, культурних традицій та способів інтерпретації правових норм. В англomовній правовій традиції юридичний дискурс характеризується високим рівнем формалізації, точністю термінології, використанням латинізмів, складних синтаксичних конструкцій і усталених мовних кліше, що підкреслює принципи логічності та однозначності правового тексту [2]. Українська правнича мова, сформована в межах слов'янської мовної традиції, поєднує офіційно-ділову стандартизованість із національною специфікою, орієнтується на нормативність і зрозумілість викладу, а також активно інтегрує міжнародну юридичну термінологію в

умовах євроінтеграційних процесів [1]. Порівняння цих двох традицій дозволяє виявити відмінності у структурі юридичних текстів, термінологічному оформленні та комунікативних стратегіях правничого дискурсу, що сприяє глибшому розумінню міжкультурної правової комунікації та формуванню професійної мовної компетентності майбутніх юристів.

Критерій порівняння	Англомовна правова традиція	Українська правова традиція
<i>Тип юридичного мислення</i>	Орієнтація на прецедентність, практичне тлумачення норм права	Орієнтація на нормативність і кодифіковану систему права
<i>Мовний стиль юридичних текстів</i>	Формалізований, лаконічний, із великою кількістю усталених кліше	Офіційно-діловий, нормативний, із тенденцією до деталізації
<i>Синтаксичні особливості</i>	Складні конструкції з чіткою логічною структурою	Більш розгорнуті речення з пояснювальними компонентами
<i>Термінологічна система</i>	Значна кількість латинізмів та історично усталених правничих термінів	Поєднання національної юридичної термінології та міжнародних запозичень
<i>Комунікативна стратегія</i>	Максимальна юридична точність і прагматичність висловлення	Поєднання точності з прагненням до зрозумілості для адресата
<i>Правова культура мовлення</i>	Домінування стандартизованих мовних моделей і формулювань	Адаптація офіційно-ділового стилю до сучасної української мовної норми
<i>Особливості юридичного перекладу</i>	Високий рівень термінологічної усталеності	Необхідність адаптації окремих понять до національної правової системи
<i>Відображення мовної картини світу</i>	Раціоналізм, структурованість, індивідуалізація правового суб'єкта	Нормативність, соціальна орієнтованість, зв'язок із національною правовою культурою
<i>Уплив глобалізаційних процесів</i>	Активне поширення англомовних юридичних моделей у міжнародному праві	Інтеграція європейських правничих стандартів і термінології
<i>Роль мови в юридичній комунікації</i>	Інструмент чіткого правового регулювання та аргументації	Засіб правового регулювання й формування правової культури суспільства

Дослідження підтверджує, що юридична мова є важливим відображенням національної мовної картини світу та засобом міжкультурної професійної комунікації. Англомовний юридичний дискурс характеризується прагматичністю, стандартизованістю та орієнтацією на прецедентне право, тоді як українська правнича мова поєднує нормативність із розгорнутим викладом і поступовою інтеграцією міжнародної термінології.

Література

1. Лазарев В. В. Поняття «юридична мова»: сучасні наукові інтерпретації. Нове українське право. 2021. № 3. С. 194–197.
2. Коротка Н., Підколесна Л. Лексико-стилістичні особливості англомовних правових текстів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». 2025. № 25(93). С. 80–84.
3. Павлов В. О. Лексичні закономірності офіційно-ділового стилю юридичної документації в англійській мові. Часопис Київського університету права. 2022. С. 95–99.

Anton KOZHEMIKIN,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Valerii LASHKUL

LINGUISTIC MANIFESTATION OF POLITENESS STRATEGIES IN ENGLISH COMMUNICATION

The study of politeness in linguistics transcends the simple notion of "good manners." In the English linguistic picture of the world, politeness is a complex cognitive and pragmatic system designed to maintain social equilibrium, manage interpersonal "face," and facilitate effective communication. Unlike more direct or "positive-face" oriented cultures, English-speaking societies – particularly the British tradition – place a high premium on "negative politeness," which emphasizes non-imposition and the preservation of personal autonomy. This paper explores the linguistic mechanisms through which politeness strategies are manifested in modern English discourse, focusing on hedging, indirectness, and honorifics.

The foundational framework for understanding English politeness is the "Face Management" model proposed by Brown and Levinson. "Face" is defined as the public self-image that every member of society wants to claim for themselves. It is divided into "Positive Face" (the desire to be liked and approved of) and "Negative Face" (the desire to be unimpeded in one's actions).

In English communication, especially in formal and professional contexts, politeness is often a strategic attempt to mitigate "Face Threatening Acts" (FTAs). When a speaker makes a request, gives advice, or offers a critique, they potentially threaten the listener's negative face. To compensate, English speakers employ elaborate linguistic maneuvers to soften the blow. This reveals a worldview where social harmony is achieved through the careful maintenance of psychological and social distance.

One of the most striking manifestations of politeness in English is the high degree of indirectness. Rather than using imperatives (e.g., "Open the window"), English speakers frequently use "conventionalized indirectness" in the form of interrogatives or modal constructions.

Phrases such as "Could you possibly..." or "I was wondering if you might..." are not true questions about the listener's ability; they are politeness markers. By framing a command as a question, the speaker provides the listener with a "metaphorical exit"—the illusion that they have the choice to refuse. This linguistic habit reflects the cultural value of autonomy. Even in emergency situations or high-pressure environments, the "indirect" style often persists as a way to acknowledge the social status and personal boundaries of the interlocutor.

"Hedging" is a crucial linguistic tool in English politeness. It involves the use of mitigating words or phrases that lessen the impact of an utterance. In English discourse, absolute statements are often perceived as aggressive or arrogant. To appear polite and professional, speakers use:

Modal verbs: *might, could, would, should* (e.g., "That might be a problem" instead of "That is a problem").

Epistemic adverbs: *perhaps, possibly, arguably, potentially.*

Softening phrases: *I think, I believe, it seems to me, in my humble opinion.*

These "hedgers" serve two purposes: they protect the speaker's face from being wrong and they protect the listener's face from being directly challenged. In academic and business English, the absence of hedging can lead to a perception of "impoliteness" or a lack of nuance, even if the information presented is factually correct.

English communication is heavily characterized by "Negative Politeness" strategies. These strategies are designed to minimize the imposition on the hearer. Common linguistic markers include:

Apologies: Using "Sorry" not to admit guilt, but as a conversational lubricant to introduce a request (e.g., "Sorry, but do you have the time?").

Pessimism: Framing requests as if they are unlikely to be granted (e.g., "I don't suppose you could lend me a hand, could you?").

Deference: Acknowledging the hearer's superior status or the "cost" of the favor being asked.

This "distancing" function of language is what often leads non-native speakers to perceive English (especially British English) as cold or overly formal. However, within the English worldview, these distances are a sign of respect for the individual's "privacy" and "territory".

In the era of digital communication, English politeness strategies are evolving. While emails still retain many traditional markers (e.g., "Dear," "Kind regards," "I hope this finds you well"), instant messaging and social media have introduced new, "shorthand" politeness markers. The use of emojis, punctuation (or lack thereof), and specific acronyms (e.g., "TIA" for "Thanks in advance") now functions as a way to manage face in a rapid-fire environment. Despite these changes, the underlying principle remains the same: the linguistic effort spent on "polishing" an utterance is directly proportional to the perceived social weight of the interaction.

In conclusion, politeness in English communication is a sophisticated linguistic performance that prioritizes the preservation of individual autonomy and social distance. Through indirectness, hedging, and negative politeness strategies, English speakers navigate the delicate balance between achieving their communicative goals and respecting the "face" of their interlocutors. Understanding these manifestations is essential for anyone seeking to master the nuances of English discourse, as it reveals the deep-seated cultural values of individualism and mutual respect that define the English-speaking world.

Artur BOCHAROV,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Valerii LASHKUL

COLOUR IDIOMS AND THEIR ROLE IN SHAPING THE ENGLISH WORLDVIEW

Language serves as a mirror of a nation's culture, reflecting its history, values, and unique perception of reality. Among the various linguistic layers, phraseology - specifically colour idioms (colouronyms) – occupies a central place in forming the linguistic worldview. Colours are not merely physical phenomena; they carry deep symbolic meanings that vary across cultures. In the English-speaking world, colour idioms act as cognitive markers that help categorize human emotions, social status, and moral judgments.

The English worldview is significantly shaped by the metaphorical use of colour. Colour idioms function as a bridge between sensory experience and abstract thought. For instance, the colour "green" is frequently associated with both nature and the human emotion of jealousy. This dualism is captured in the famous expression "the green-eyed monster," which suggests that the English worldview perceives jealousy as a transformative, almost sickly state [1].

Similarly, "blue" often represents sadness or depression ("feeling blue"), but it can also signify nobility or high social status ("blue blood"). This demonstrates how colour idioms encapsulate historical social hierarchies and psychological states within the linguistic framework.

Colour idioms often reflect the historical and economic development of English-speaking societies. The colour "black," for example, carries heavy connotations of secrecy, illegality, or negativity ("black market," "black sheep," "blackmail"). However, in financial contexts, being "in the black" is positive, signifying profitability. This shift shows how professional subcultures influence the broader linguistic worldview

[2, p. 112].

The colour "white" usually symbolizes purity and honesty, as seen in "a white lie." This idiom reveals a cultural nuance: the English worldview allows for a moral "gray area" where a minor deception is permissible if it prevents hurt feelings. Such idiomatic expressions provide a roadmap for social etiquette and moral reasoning in English culture.

In contemporary English, colour idioms continue to evolve, reflecting modern anxieties and shifts. Terms like "greenwash" (misleading environmental claims) show how traditional colour symbolism (green = nature) is adapted to address 21st-century issues. These idioms are not static; they are dynamic tools that speakers use to navigate a complex world, reinforcing shared cultural metaphors with every use.

Conclusion

Colour idioms are essential components of the English linguistic worldview. They are not just decorative elements of speech but cognitive tools that organize experience and express cultural identity. By analyzing these idioms, we gain insight into the English-speaking mind's tendency to link visual stimuli with complex emotional and social constructs.

REFERENCES

1. Anderson, W. Color and Culture: Symbols and Meanings in Language. London : Academic Press, 2018. 320 p.
2. Smith, J. Cognitive Linguistics and Phraseology. New York : Routledge, 2020. 215 p.
3. Brown, L. The English Worldview through the Prism of Idioms. Cambridge : Cambridge University Press, 2021. 198 p.

Diana ZADOROZHNA,

studentka III roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

PORÓWNANIE SYSTEMÓW GRZECZNOŚCIOWYCH W JĘZYKU POLSKIM I UKRAIŃSKIM

Uprzejmość językowa stanowi istotny element kultury komunikacyjnej i odzwierciedla normy społeczne, tradycje oraz wartości danego społeczeństwa. System uprzejmości ukształtował się historycznie i przejawia się w doborze środków językowych, zwrotów grzecznościowych, konstrukcji gramatycznych oraz strategii komunikacyjnych. W językach słowiańskich, w szczególności w języku polskim i ukraińskim, kategoria grzeczności odgrywa szczególną rolę, ponieważ jest bezpośrednio związana z dystansem społecznym między rozmówcami, wiekiem, statusem i sytuacją komunikacyjną.

Pomimo genetycznego pokrewieństwa języków polskiego i ukraińskiego, ich systemy uprzejmości językowej mają zarówno cechy wspólne, jak i istotne różnice, co często powoduje trudności komunikacyjne podczas komunikacji międzykulturowej.

Celem pracy jest analiza porównawcza środków językowych wyrażających uprzejmość w językach polskim i ukraińskim.

Zadania badania obejmują:

1. określenie pojęcia uprzejmości językowej;
2. analizę form zwracania się w obu językach;
3. wykazanie gramatycznych i leksykalnych środków wyrażania uprzejmości;
3. ustalenie głównych podobieństw i różnic między systemami.

1. Pojęcie uprzejmości językowej

Uprzejmość językowa jest postrzegana jako zbiór strategii językowych i komunikacyjnych, mających na celu utrzymanie harmonijnej interakcji między uczestnikami komunikacji. Realizuje się ona poprzez dobór odpowiednich form zwracania się, konstrukcji gramatycznych, intonacji oraz etykiety językowej.

2. Formy zwracania się jako podstawowy środek wyrażania uprzejmości

Jedną z kluczowych różnic między językami jest system form zwracania się.

W języku polskim kluczową rolę odgrywają formy Pan / Pani / Państwo, które są używane wraz z czasownikami w trzeciej osobie liczby pojedynczej lub mnogiej (np. Czy Pan chce kawy?). Taka konstrukcja podkreśla szacunek i oficjalny charakter komunikacji.

W języku ukraińskim analogiczną funkcję pełni zaimek Ви, który zgadza się z czasownikiem w liczbie mnogiej (Чи бажаєте Ви кави?). W przeciwieństwie do języka polskiego, system ukraiński jest mniej spersonalizowany, ponieważ nie wykorzystuje specjalnych form rzeczownikowych do określenia rozmówcy.

3. Środki grzecznościowe w zakresie leksyki i gramatyki

W języku polskim szeroko stosuje się uprzejme zwroty, w szczególności: proszę, dziękuję, przepraszam, a także konstrukcje warunkowe (czy mógłby Pan...), które łagodzą wypowiedź.

W języku ukraińskim analogiczną funkcję pełnią słowa будь ласка, дякую, перепрошую, a także tryb warunkowy (чи могли б Ви...).

Jednocześnie język polski wykazuje wyższy stopień sformalizowania konstrukcji grzecznościowych, zwłaszcza w komunikacji oficjalnej i stylu biznesowym. Ukraińska tradycja komunikacyjna dopuszcza szybsze przejście do mniej formalnej komunikacji.

4. Społeczno-kulturowe aspekty grzeczności

System grzeczności odzwierciedla cechy kulturowe użytkowników języka. W kulturze polskiej utrzymuje się wyraźniejsze rozróżnienie między komunikacją oficjalną a nieoficjalną, co przejawia się w dłuższym stosowaniu form „Pan”/„Pani”.

W ukraińskiej praktyce komunikacyjnej obserwuje się większą elastyczność i różnorodność form zwracania się, zwłaszcza w środowisku młodzieżowym. Może to prowadzić do nieporozumień międzykulturowych, gdy użytkownicy języka ukraińskiego nieświadomie obniżają poziom formalności w polskim środowisku językowym.

Wnioski

Analiza porównawcza pokazuje, że język polski i ukraiński mają wspólną podstawę systemu grzeczności językowej, wynikającą z ich słowiańskiego pochodzenia, jednak realizują ją za pomocą różnych środków językowych.

Główna różnica polega na sposobie gramatycznego wyrażania uprzejmości: język polski wykorzystuje rzeczownikowe formy zwrotu grzecznościowego (Pan/Pani), podczas gdy język ukraiński opiera się głównie na formie zaimkowej Ви. System polski charakteryzuje się większą formalnością, natomiast ukraiński – większą elastycznością komunikacyjną.

Badanie systemów grzecznościowych ma istotne znaczenie praktyczne dla komunikacji międzykulturowej, tłumaczenia oraz nauczania języka polskiego studentów ukraińskich, ponieważ pomaga uniknąć błędów pragmatycznych w komunikacji.

Marharyta HORDIIENKO,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Valerii LASHKUL

THE CONCEPT OF "PRIVACY" AS A UNIQUE FRAGMENT OF THE ENGLISH WORLDVIEW

The concept of "privacy" stands as one of the most distinctive and culturally significant fragments of the English linguistic picture of the world. Unlike many other abstract notions, privacy is notoriously difficult to translate into other languages with its full semantic depth intact. In the English-speaking tradition, particularly in the British and American contexts, privacy is not merely the absence of others; it is a fundamental human right, a social necessity, and a core component of individual identity. This paper explores the linguistic representation of privacy, its metaphorical mappings, and its role as a regulative force in English discourse.

The uniqueness of the English concept of "privacy" lies in its complex semantic structure, which encompasses several distinct but interrelated meanings: physical solitude, the protection of personal information, freedom from intrusion, and the autonomy of the domestic sphere. From a cross-cultural perspective, many languages lack a direct equivalent. For example, in Slavic languages, including Ukrainian and Russian, the concept is often split between "solitude" (самотність/уособлення) and "secrecy" (таємність), failing to capture the positive, socially sanctioned "right to be left alone" that is inherent in the English term.

Linguistically, this importance is signaled by the high frequency of the word and its derivatives in both legal and everyday discourse. The English worldview treats privacy as a "default" state for the individual, where any intrusion must be justified. This is reflected in the existence of specific idioms and expressions that protect this boundary, such as "Mind your own business," "Keep it to yourself," and the culturally iconic "My house is my castle" [2].

The conceptualization of privacy in English is heavily reliant on spatial metaphors. The individual is often perceived as a "container" or a "closed space." This "Private Space" metaphor manifests in several ways:

The Domestic Sphere: The home is the ultimate physical representation of privacy. The linguistic barrier between "public" and "private" is strictly maintained.

The Personal Bubble: In English-speaking cultures, the "personal space" or "bubble" is a linguistic and social reality. Expressions like "getting in someone's face" or "invading someone's space" characterize privacy violations as physical transgressions.

The Inner World: Privacy is mapped onto the mind through metaphors of "depth" and "hiddenness." Thoughts are "private," and shared information is "brought to light."

According to cognitive linguistics, these spatial mappings allow English speakers to categorize abstract social interactions as physical movements. To "intrude" or "violate" privacy is to cross a metaphorical boundary that is perceived as nearly as tangible as a garden fence.

In English discourse, privacy acts as a powerful regulator of politeness and social distance. The English "Negative Politeness" strategy, as identified by Brown and Levinson, is rooted in the desire not to be impeded – a direct extension of the privacy concept. Linguistic markers of this value include the extensive use of hedges and apologies when initiating contact, such as "I'm sorry to bother you, but..." or "Would you mind if..."

Furthermore, the concept of privacy dictates the "taboo" nature of certain topics in English conversation. Questions regarding salary, religious beliefs, or detailed health status are often avoided as "too private." This cultural etiquette is a linguistic safeguard designed to prevent "intrusion" into the individual's metaphorical container. The English language provides

its speakers with a rich arsenal of "evasive" linguistic tools to protect this boundary without causing social friction.

In the 21st century, the concept of "privacy" has undergone significant transformation due to the rise of social media and global surveillance. The English linguistic worldview is currently adapting to these changes through the creation of new collocations and semantic shifts. Terms like "data privacy," "privacy settings," and "right to be forgotten" have moved from technical jargon into mainstream vocabulary.

Modern English discourse reveals a tension between the traditional value of "seclusion" and the new reality of "over-sharing." However, the core value remains: even in a digital context, the "violation of privacy" is framed in English through the language of harm and theft. This suggests that while the *medium* of privacy has changed, the *cognitive model* of privacy as a protected personal resource remains intact [1].

In conclusion, "privacy" is a quintessential fragment of the English worldview that defines the relationship between the individual and society. Its linguistic representation through spatial metaphors and politeness strategies highlights the English-speaking world's commitment to individual autonomy. Understanding this concept is crucial for non-native speakers, as it governs not only what is said but also what is left unsaid. As a linguistic and cultural construct, privacy continues to evolve, yet it remains the "gold standard" for individual liberty in the English-speaking consciousness.

REFERENCES

1. Bennett J. N. The Language of Success: How Words Influence Achievement in Business and Life. New York : Oxford University Press, 2021. 215 p.
2. Martynyuk A. P. Cognitive Linguistics: An Introduction. Kharkiv : V. N. Karazin Kharkiv National University, 2018. 204 p.

Mariam ALNUSIART,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Oksana TEPLA

FOOD COLLOCATIONS AND CULTURAL COMPARISON

Food is more than mere sustenance; it is a dense cultural text encoded in language. The ways in which we talk about food—the words we habitually pair together, known as collocations—reveal deep-seated cognitive frameworks and cultural values. This thesis investigates the linguistic phenomenon of food collocations as a window into the divergent comprehension of food across cultures. By conducting a comparative analysis between Ukrainian and British English, this research points that food collocations are not arbitrary but are systematically shaped by historical, agricultural, and socio-cultural contexts, leading to fundamentally different conceptualizations of nourishment, ritual, and identity.

The primary objective is to map and analyze the semantic fields and usage patterns of food-related collocations in both linguistic corpora. The study aims to answer the following research questions: How do core food collocations differ structurally and semantically between Ukrainian and British English? What do these differences reveal about underlying cultural schemas related to meal structure, food quality, and social functions of eating? Can these collocational patterns predict areas of potential cross-cultural misunderstanding in culinary contexts?

The theoretical underpinning of this thesis is an interdisciplinary synthesis of Cognitive Linguistics and Corpus Linguistics. From Cognitive Linguistics, the study adopts the theory of

conceptual metaphors (Lakoff & Johnson, 1980) and cultural models (Sharifian, 2011). It operates on the premise that language reflects embodied experience and that recurrent collocations instantiate entrenched cultural cognitive models. For instance, the conceptual metaphor (*FOOD IS COMFORT*) may manifest in British collocations like "**comfort food**" or "**soothing cup of tea**," while Ukrainian might express a similar concept through collocations linking food to hearth and home, such as "**домашня їжа**" (home food) implying care and security.

Corpus Linguistics provides methodological call for identifying and quantifying these patterns. By analyzing large, representative bodies of text, we move beyond anecdotal evidence to observe the actual, frequent pairings that constitute the "living language" of food in each culture.

For systematic comparison, this thesis proposes a three-dimensional analytical model, the Food Collocation Triad. Each dimension represents a core aspect of how food is conceptualized linguistically:

1. **Dimension 1: The Material-Commodity Axis:** Collocations focusing on food as a physical substance (e.g., "**fresh bread**," "**organic produce**," "**ripe borscht**"). This axis reveals values placed on origin, quality, and state.
2. **Dimension 2: The Procedural-Preparative Axis:** Collocations involving cooking, processing, and serving (e.g., "**roast dinner**," "**steep tea**," "**ferment vegetables**"). This axis highlights cultural scripts for food transformation.
3. **Dimension 3: The Socio-Symbolic Axis:** Collocations embedding food in ritual, emotion, and social relations (e.g., "**Sunday roast**," "**festive meal**," "**hearty welcome**"). This axis decodes the symbolic load of food.

Table 1: Conceptual Mapping of Collocational Axes

Analytical Axis	British English Example	Ukrainian Example	Implied Cultural Schema
Material-Commodity	Free-range eggs	Сметана домашня (homemade sour cream)	British: Welfare/ethics; Ukrainian: Provenance/authenticity
Procedural-Preparative	Mash potatoes	Квасити капусту (to ferment cabbage)	British: Technique; Ukrainian: Preservation/tradition
Socio-Symbolic	Afternoon tea	Святкова вечеря (holiday supper)	British: Social ritual; Ukrainian: Familial/religious celebration

Ukrainian vs. British Food Collocations

"Bread": Sustenance vs. Staple

The analysis of the seed word "**bread**" (**хліб** in Ukrainian) yielded stark contrasts. In the Ukrainian corpus, top collocates included **свіжий** (fresh), **духмяний** (fragrant), **жито** (rye), **пшеничний** (wheat), and **ламати** (to break). The collocation "**ламати хліб**" (to break bread)

is deeply symbolic, associated with hospitality, sharing, and sacredness. Bread is conceptualized as a sacred, almost animate source of life.

In the British corpus, strong collocates for "bread" included **white, brown, sliced, toast,** and **crumbs**. The focus is on type, processing, and utility. The conceptual metaphor is. The phrase "**bread and butter**" metaphorically means livelihood, indicating a utilitarian, economic conceptualization.

Collocations around "**meal**" (**їжа** or **трапеза** in Ukrainian) reveal different cultural scripts for eating. British English shows institutionalized, time-bound meal patterns: "**family meal,**" "**school meal,**" "**three-course meal.**" The collocation "**square meal**" denotes substantiality and completeness.

Ukrainian collocations for **їжа** are less frequent than those for specific meals like **обід** (dinner, the main afternoon meal) or **вечеря** (supper). Key collocates for **обід** include **смачний** (tasty), **гарячий** (hot), and **домашній** (home). The emphasis is on sensory quality and domestic provenance. The term **трапеза** carries a formal, often communal or religious connotation, collocating with **святкова** (festive) and **братня** (fraternal).

Table 2: Contrastive Analysis of Key Food Collocations

Food Conc ept	British English Collocation	Ukrainian Collocation	Cultural Interpretation
Tea	Cup of tea, builders tea, afternoon tea	Чаювати (to have tea as a social act), мцний чай (strong tea)	British: Individualized drink & social ritual; Ukrainian: Social verb & substance property
Soup	Canned soup, hearty soup	Перший (the first [course]), червоний борщ (red borscht)	British: Commodity/meal component; Ukrainian: Structural meal element & national dish
Dinne r	Roast dinner, dinner party, TV dinner	Гарячий обід (hot dinner), родинна вечеря (family supper)	British: Event type; Ukrainian: Thermal quality & familial context

This thesis has demonstrated that food collocations are a powerful, empirical lens for examining cross-cultural comprehension. The comparison between Ukrainian and British English reveals not just different menus, but different mental models for understanding what food is , and what it does. For Ukrainians, food collocations speak a language of essence, connection, and sacred sustenance. For the British, they often speak a language of method, occasion, and social form.

In conclusion, the words we use to talk about our food are a direct reflection of our collective history, our relationship with nature, and our social bonds. By studying the habitual companionship of words like "**fresh bread**" and "**ламати хліб,**" we gain profound insight into the very different ways two cultures comprehend the fundamental act of eating.

References

[1] Sinclair, J. (1991). *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford University Press.

- [2] Wierzbicka, A. (1997). *Understanding Cultures through Their Key Words: English, Russian, Polish, German, and Japanese*. Oxford University Press.
- [3] Stubbs, M. (2001). *Words and Phrases: Corpus Studies of Lexical Semantics*. Blackwell Publishing.
- [4] James, C. (1980). *Contrastive Analysis*. Longman.
- [5] Baker, P. (2006). *Using Corpora in Discourse Analysis*. Continuum.

Mariia ARKHIPOVA,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Valerii LASHKUL

THE METAPHORICAL NATURE OF EMOTIONS IN ENGLISH AND UKRAINIAN: A COMPARATIVE STUDY

The study of emotions through the lens of cognitive linguistics remains one of the most productive areas of modern philology. Emotions are not only psychological states but also cultural constructs that find their expression in language through a complex system of metaphors. Since emotions are abstract and intangible, speakers of both English and Ukrainian rely on more concrete domains – such as physical sensations, containers, and natural forces – to conceptualize their inner feelings. This paper provides a comparative analysis of the metaphorical nature of emotions in the English and Ukrainian linguistic pictures of the world.

The foundational principle of this study is the Conceptual Metaphor Theory, which suggests that we understand abstract concepts through more concrete "source domains." In both languages, the "Emotion is a Fluid in a Container" metaphor is dominant. In English, one might say "he was bursting with joy," while in Ukrainian, "він кипів від гніву" (he was boiling with anger) is a common expression. However, the specific nuances of these containers often differ. English metaphors frequently emphasize the outward manifestation or the "pressure" of the emotion, whereas Ukrainian metaphors often link the internal state to the soul (душа) or the heart (серце) as a sacred or central vessel [3, с. 142].

Another significant metaphorical model is "Emotion as a Natural Force" (fire, wind, or sea). Anger and passion are frequently conceptualized as fire in both cultures. In English, we find "the fire of passion" or "burning with rage," which correlates with the Ukrainian "вогонь кохання" or "спалах гніву." Despite these similarities, English metaphors often lean towards the functional or destructive aspect of the fire, while Ukrainian poetic discourse frequently uses fire metaphors to describe a transformative spiritual experience.

Furthermore, the "Emotion as a Physical Burden" metaphor is particularly prominent in the Ukrainian linguistic picture of the world, often associated with sadness or guilt (туга, жаль). Expressions like "камінь на душі" (a stone on the soul) or "смуток гнітить" (sadness oppresses) suggest a heavy physical weight. While English shares the concept of being "weighed down by grief," it also frequently employs spatial metaphors of "high" and "low" (e.g., "feeling down," "high spirits") to categorize emotional states [3].

The comparative analysis reveals that while the basic cognitive mechanisms for conceptualizing emotions are universal, their linguistic manifestations are deeply rooted in national history and folk psychology. The English language tends towards more individualistic and action-oriented metaphors, whereas Ukrainian metaphors often reflect a more collective, existential, and heart-centered perception of emotional life.

In conclusion, the metaphorical nature of emotions in English and Ukrainian demonstrates a high degree of structural similarity due to shared human physiological experiences. However, the choice of specific lexical units and cultural connotations highlights the unique "spirit" of each language. Understanding these differences is crucial for effective cross-cultural communication and translation.

REFERENCES

1. Kövecses Z. *Extended Conceptual Metaphor Theory*. Cambridge : Cambridge University Press, 2020. 282 p.
2. Littlemore J. *Metaphor*. Cambridge : Cambridge University Press, 2019. 248 p.
3. Martynyuk A. P. *Cognitive Linguistics: An Introduction*. Kharkiv : V. N. Karazin Kharkiv National University, 2018. 204 p.
4. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago : University of Chicago Press, 2017. 256 p.

Mariia CHEREVACH,

Bachelor's degree student,

National University of Life and

Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Scientific supervision – Associate Professor

Oksana TEPLA

VERBALIZATION OF THE CONCEPT "FRIENDSHIP" IN THE UKRAINIAN LINGUISTIC SPACE

Introduction. In modern linguistics, a concept is viewed as a multi-dimensional mental formation — a "clot" of culture in the human mind. The concept of "friendship" serves as a fundamental pillar of Ukrainian national identity. Verbalization refers to the process of transforming these invisible thoughts and ideals into specific linguistic units: words, phrases, and proverbs.

Etymological Roots. The Ukrainian word "druh" (friend) has deep historical roots dating back to a military past. Originally, it signified a "companion" or a "member of a military detachment" (druzhyna). This indicates that in the Ukrainian linguistic worldview, a friend is primarily someone with whom one shares danger. Etymologically, the term is also linked to the notion of "dear" (dorohyi), elevating friendship to the highest degree of closeness.

The "Self vs. Other" Mechanism. Friendship in Ukrainian culture acts as a natural filter that separates the close inner circle ("self") from the external world ("other"). The primary criterion for entering the circle of trust is absolute sincerity. The Ukrainian paremiological fund captures this through the requirement of honesty: "Ne toi druha, khto medom mazhe, a toi, khto pravdu kazhe" (Not the one who smears you with honey is a friend, but the one who tells the truth).

Criteria of Quality: Time and Loyalty. Genuine friendship in the Ukrainian mindset cannot arise instantly; it requires a long period of "grinding" and endurance. Folk wisdom emphasizes that friendship is an action: "Dlia druha sim verst — ne okolytsia" (For a friend, seven miles is not a distance). The betrayal of a friend is perceived more painfully than open hostility because it destroys a "moral contract". Therefore, quality is valued over quantity:

"Lipshe maty odnoho virnoho druha, nizh sto vorohiv" (It is better to have one loyal friend than a hundred enemies).

Conclusions. The Ukrainian concept of "friendship" emphasizes emotional openness and the idea of a "second soul". It is based on the principles of altruism and sacrifice, where spiritual kinship always dominates over material gain. Language preserves these ethical codes, establishing friendship as a fundamental value for the Ukrainian people.

Maryna LOZAN,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Oksana TEPLA

KEY CULTURAL CONCEPTS IN THE ENGLISH LINGUISTIC WORLDVIEW

In modern linguistics, the notion of a concept is interpreted as a complex mental formation that accumulates cultural meanings, values, and collective experience within human consciousness [2, p. 45]. Concepts function as cognitive units that structure the worldview of a particular linguistic community and reflect its cultural priorities. The English linguistic worldview is shaped by a number of key cultural concepts, among which freedom, individualism, privacy, and fair play occupy a central position [1, p. 112]. These concepts are not only abstract ideas but also practical guides for behavior, deeply embedded in everyday communication.

Verbalization is the process through which these mental constructs are expressed in language by means of lexical units, idioms, proverbs, and discourse patterns [2, p. 47; 3, p. 89]. The study of how cultural concepts are verbalized allows researchers to better understand the connection between language, thought, and culture, as well as the specific features that distinguish one linguistic worldview from another.

Etymological and Cultural Roots.

The origins of key English cultural concepts can often be traced through their etymology, which reveals the historical development of meanings. For example, the concept of freedom derives from the Old English word *frēodōm*, which originally referred to the condition of being free as opposed to being enslaved, but later expanded to include broader notions of personal autonomy and rights [4, p. 134]. This semantic evolution reflects the growing importance of individual liberties in English-speaking societies.

Similarly, the concept of privacy gained prominence during the Early Modern period, particularly in the context of social and architectural changes that emphasized personal space and domestic life [5, p. 201]. The emergence of this concept illustrates a cultural shift toward recognizing the individual as an independent entity with the right to personal boundaries.

The concept of fair play also has deep historical roots, originating in the context of sports and gradually becoming a broader ethical principle governing behavior in society [1, p. 115]. It embodies ideals of justice, equality, and respect for rules, which are highly valued in English culture. Thus, etymology serves as an important tool for uncovering the cultural and historical layers embedded in language [4, p. 136].

The “Individual vs. Society” Mechanism.

A key feature of the English linguistic worldview is the emphasis on the individual and their autonomy. The relationship between the individual and society is often conceptualized as a balance between personal freedom and social responsibility. This is reflected in numerous proverbs and sayings, such as “Every man is the architect of his own fortune,” which underscores the importance of self-determination and personal effort [6, p. 58].

At the same time, English culture does not promote absolute individualism without limits. The concept of fair play introduces a moral framework that regulates interactions between individuals, ensuring that personal freedom does not infringe upon the rights of others [1, p. 118]. This creates a system in which individuals are expected to act independently while adhering to shared ethical standards.

Language plays a crucial role in maintaining this balance. Expressions that emphasize politeness, indirectness, and respect for others’ opinions are characteristic of English communication. For example, phrases like “I might be wrong, but...” or “It seems to me that...” demonstrate a tendency to soften statements and avoid imposing one’s views on others [3, p. 91]. This reflects a cultural preference for maintaining harmony while preserving individual perspectives.

Criteria of Value: Independence, Privacy, and Efficiency.

Among the most important values in the English linguistic worldview are independence, respect for personal boundaries, and efficiency. The concept of privacy is particularly significant, as it defines acceptable social behavior and interpersonal distance. Expressions such as “Mind your own business” or “Respect my space” illustrate the linguistic encoding of this value [5, p. 205].

Independence is closely linked to the idea of self-reliance, which is reflected in both language and cultural norms. Individuals are expected to take responsibility for their actions and decisions, as emphasized in sayings like “Stand on your own two feet” [6, p. 60]. This value is reinforced through educational and social practices that encourage autonomy from an early age.

Efficiency and time management are also central to the English worldview. The well-known expression “Time is money” highlights the importance of productivity and rational use of time [3, p. 93]. Punctuality is considered a sign of respect and professionalism, and failure to adhere to time norms may be perceived as disrespectful.

In addition, emotional restraint is often valued over open emotional expression. Unlike some cultures that prioritize emotional closeness, English-speaking societies tend to emphasize moderation and control, which is reflected in linguistic strategies such as understatement and irony [1, p. 119]. These features contribute to a communication style that is both polite and reserved.

The English linguistic worldview is characterized by a set of interrelated cultural concepts that shape both language and behavior. Concepts such as freedom, individualism, privacy, and fair play form the foundation of cultural identity and influence the way people perceive themselves and interact with others.

Through the process of verbalization, these concepts are encoded in linguistic forms and transmitted across generations, ensuring the continuity of cultural values [2, p. 50]. The analysis of key cultural concepts provides valuable insight into the underlying principles of English-speaking societies and highlights the close relationship between language and culture.

Overall, the study of the English linguistic worldview demonstrates that language is not merely a tool for communication but also a repository of cultural knowledge and a means of shaping human experience.

REFERENCES

- Wierzbicka, A. (1997). *Understanding Cultures through Their Key Words*. Oxford: Oxford University Press.
- Evans, V. (2006). *Cognitive Linguistics: An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

- Goddard, C. (2006). *Ethnopragsmatics: Understanding Discourse in Cultural Context*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Harper, D. (2001). *Online Etymology Dictionary*. Retrieved from <https://www.etymonline.com>
- Williams, R. (1983). *Keywords: A Vocabulary of Culture and Society*. London: Fontana Press.
- Spears, R. A. (2005). *McGraw-Hill's Dictionary of American Idioms and Phrasal Verbs*. New York: McGraw-Hill.

Nadiia NAZARENKO,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Oksana TEPLA

DIFFERENCES IN THE LINGUISTIC REPRESENTATION OF THE CONCEPT OF FREEDOM IN ENGLISH AND UKRAINIAN CONSCIOUSNESS

Freedom is a fundamental universal value, the essence of which lies in a person's ability to act in accordance with their own interests and goals and to make their own choices without being dependent on anyone else.

The universal concept of freedom has its own ethnic interpretations in the Ukrainian and English-language consciousness.

The semantic structure of the lexeme "freedom" in the English-speaking consciousness is defined as "the state, power, or right to act, speak, or think without control or restrictions." Other interpretations include: exemption from duties, political independence, the right of access, ease of movement, honorary citizenship, and sincerity in communication. The concept of "freedom" is based on the following characteristics: "person" (subject), "state/power/right" (nature), and "absence of control/independence" (condition). English is unique because it splits the concept into two primary lexical units: the Germanic "freedom" and the Latinate "liberty". Freedom (Old English freedom) is originally related to a state of belonging to a community of free people. In modern English, it often denotes an internal state or the absence of restraint (e.g., "freedom of speech").

For the English speaker, freedom is often a "freedom from" – an analytical boundary where the individual's space is protected from external interference. It is a structured, procedural concept.

The concept of "freedom" is expressed in the Ukrainian language through such key terms as "воля" (volya) and "свобода" (svoboda). However, it is important to understand that, despite being synonymous, "volya" and "svoboda" have their own nuances of meaning. "Volya" has archaic roots associated with self-determination, inner resilience, and the expression of one's will. "Svoboda", on the other hand, leans toward legal, political, and social dimensions (i.e., autonomy, rights, and the absence of external coercion). For the Ukrainian people, the key aspects of human existence are those associated with the absence of political and economic oppression and physical confinement. Freedom is closely linked to the concepts of the rule of law and legality. At the conceptual level, "freedom" unites the characteristics of "human,"

“existence,” and “social independence.” “Volya” represents the deeply rooted and uniquely Ukrainian essence that is often considered untranslatable. It's a polysemantic term meaning both “freedom” and “will”. Unlike the English “liberty”, volya does not ask for permission. It is often regarded as a concept which captures a deeply rooted sense of liberation and unrestrained existence.

Thus, in Ukrainian cultural tradition, significant emphasis is placed on achieving political and economic autonomy, alongside the philosophical concept of “being“. Both linguistic frameworks share an identical interpretation of freedom as the absence of imprisonment or physical confinement. However, there exists a notable distinction in perspective: while the English-language worldview prioritizes individual agency, the Ukrainian-language outlook places greater importance on the condition of independence.

References

1. Нікішина Т.І. Лексичні поля концептів свобода, freedom, liberté в українському, англійському, французькому політичних дискурсах. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. 2016. 2(12). С. 232–237.
2. Schmidt, A. Freedom in Political Philosophy. In W.Thompson (Ed.), Oxford Research Encyclopedias: Politics. Oxford : Oxford University Press, 2022. P. 1–28.

Nadiia TURKU,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Valerii LASHKUL

SPATIAL RELATIONS AND THEIR LINGUISTIC REPRESENTATION IN ENGLISH

The linguistic representation of spatial relations is a cornerstone of cognitive linguistics, as space serves as the primary domain through which humans understand and structure their entire reality. In the English language, spatial relations are not merely geographical or physical coordinates; they are complex cognitive constructs that reflect how speakers perceive, categorize, and interact with the environment. This paper explores the multidimensional nature of space in English, focusing on prepositions, deictic systems, and the metaphorical extension of spatial concepts into abstract domains.

The primary tools for expressing spatial relations in English are prepositions. These small but semantically dense units do more than locate objects; they categorize space into geometric types: points (*at*), lines (*along*), surfaces (*on*), and volumes (*in*). However, modern research in cognitive linguistics emphasizes that English prepositions are not purely geometric but highly functional. For instance, the use of *in* to describe a "bulb in a socket" implies not just containment but a functional relationship of grip and support. Similarly, "on the table" suggests not just contact but the functional support provided by the surface [2, p. 84].

English spatial representation often relies on the distinction between the "Trajector" (the moving or highlighted object) and the "Landmark" (the reference point). The English linguistic picture of the world tends to prioritize the Trajector's position relative to the Landmark's boundaries. This is evident in the subtle choice between *across* and *through*, where the former emphasizes a surface-level transition and the latter suggests movement within a three-dimensional medium.

Spatial orientation in English is fundamentally anthropocentric and deictic. The deictic system (*here/there, this/that, come/go*) establishes a "deictic center" or "origo," which is

typically the speaker's body. English spatial relations are organized around this "here-and-now" point.

A unique feature of English spatial representation is the "Absolute" vs. "Relative" frame of reference. While some languages use cardinal points (north/south) for everyday orientation, English predominantly uses a relative frame (left/right, front/back) based on the speaker's perspective. This requires the listener to mentally adopt the speaker's viewpoint to understand directions, highlighting the social and interactive nature of English spatial discourse. Furthermore, the English language often projects human attributes onto objects to establish spatial orientation, such as the "front" of a car or the "face" of a building, allowing for a "Fixed Object" frame of reference [1, p. 112].

One of the most profound aspects of spatial relations in English is their metaphorical extension. According to the Conceptual Metaphor Theory, humans use the concrete domain of space to understand abstract concepts like time, social status, and emotional states. The most prominent example is the "Time is Space" metaphor. In English, time is visualized as a horizontal line where the future is "ahead" and the past is "behind." We "look forward" to events or "put the past behind us."

Social hierarchy is also mapped onto vertical space: "Success is Up" and "Failure is Down." This is reflected in expressions such as "climbing the career ladder," "moving up in the world," or "feeling low." Even the domain of control and power is spatialized, where being "on top of things" implies mastery, while being "under someone's thumb" implies subordination [2, p. 45]. These spatial mappings are so deeply ingrained in English that it is nearly impossible to discuss abstract ideas without using spatial terminology.

English is categorized as a "satellite-framed" language, which significantly impacts how motion through space is represented. In English, the manner of motion is usually encoded in the verb (e.g., *walk*, *run*, *crawl*, *limp*), while the path of motion is expressed by "satellites" or particles (e.g., *out*, *in*, *away*, *past*). This allows English speakers to provide highly descriptive accounts of *how* an entity moves through space while simultaneously tracking its trajectory. For example, "The bird flew out of the room" provides more spatial detail than the verb-framed equivalent "The bird exited the room by flying," which is more common in Romance languages.

In conclusion, the linguistic representation of spatial relations in English is a sophisticated system that combines geometric precision with functional and metaphorical flexibility. From the basic use of prepositions to the complex metaphorical mappings of power and time, space serves as the foundational "scaffolding" for the English linguistic worldview. By placing the human observer at the center of this spatial universe, English provides a framework that is both intuitive and highly expressive, allowing speakers to navigate both the physical world and the abstract landscape of human thought.

REFERENCES

1. Evans V. *The Language Myth: Why Language Is Not an Instinct*. Cambridge : Cambridge University Press, 2014. 314 p.
2. Tyler A., Evans V. *The Semantics of English Prepositions: Spatial Scenes, Embodied Meaning, and Cognition*. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. 270 p.

Nazar ANTONOV,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Valerii LASHKUL

CONCEPTUALIZATION OF TIME IN THE ENGLISH LINGUISTIC PICTURE OF THE WORLD

The concept of time belongs to the fundamental categories of human existence and remains a central object of interdisciplinary research in cognitive linguistics, cultural studies, and philosophy. The English linguistic picture of the world reflects a specific perception of temporal relations, shaped by historical, social, and cultural factors. This paper aims to analyze the key cognitive models and linguistic means of time conceptualization in English.

The perception of time in the English-speaking tradition is predominantly linear and vector-oriented. Unlike cyclic models characteristic of some Eastern cultures, English time is perceived as a movement from the past through the present into the infinite future. This linearity is deeply embedded in the grammatical system of the English language, particularly through its complex system of tenses (Tense-Aspect-Modality). The distinction between "perfective" and "progressive" aspects allows speakers to segment time into precise intervals, emphasizing either the result or the duration of an action.

One of the most prominent ways to conceptualize time in English is through the "Time is Money" conceptual metaphor, as identified by Lakoff and Johnson. This metaphor reflects the economic value of time in Western culture. In English, time is treated as a limited resource or a commodity that can be spent, wasted, saved, invested, or lost [1, p. 7]. This utilitarian approach is reflected in common expressions such as "to buy time," "to run out of time," or "to budget your time." This commodification of time suggests that it is something tangible and quantifiable.

Another significant model is the "Time is Motion" metaphor, which manifests in two forms: the "Moving Time" model and the "Moving Observer" model. In the first case, time is seen as a river or a vehicle moving toward the stationary observer (e.g., "The weekend is approaching"). In the second case, the observer moves through time toward the future (e.g., "We are coming to the end of the year"). Interestingly, the English language typically associates the future with the space in front of the speaker and the past with the space behind, which is a spatial-temporal mapping common to many European languages [2, p. 45].

Furthermore, the English linguistic picture of the world emphasizes punctuality and "clock time" over "event time." The high degree of precision in expressing time (e.g., "at ten sharp," "in a split second") highlights the cultural importance of synchronization and efficiency.

In conclusion, the conceptualization of time in English is a multifaceted phenomenon. It is characterized by linearity, spatial orientation, and a strong metaphorical link to economic value. These linguistic structures not only reflect how English speakers talk about time but also actively shape their cognitive perception of reality.

REFERENCES

1. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 242 p.
2. Evans V. *The Structure of Time: Language, meaning and temporal cognition*. Amsterdam : John Benjamins Publishing, 2004. 290 p.
3. Whorf B. L. *Language, Thought, and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf*. Cambridge : MIT Press, 1956. 278 p.
4. Radden G. The Metaphor Time as Space across Languages. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*. 2003. Vol. 8, No. 2. P. 226–239.
5. Fillmore C. J. *Lectures on Deixis*. Stanford : CSLI Publications, 1997. 161 p.

Serhii NEDILCHENKO,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Valerii LASHKUL

GENDER STEREOTYPES IN THE ENGLISH LANGUAGE: A LINGUISTIC PERSPECTIVE

The study of gender stereotypes in linguistics remains a critical field of inquiry, especially within the context of the rapidly evolving social landscape of the English-speaking world. Gender stereotypes are cognitive shortcuts and cultural constructs that categorize individuals based on perceived masculine or feminine traits, often leading to linguistic asymmetry. In the English language, these stereotypes are embedded in the lexicon, grammar, and discursive practices, reflecting historical power dynamics and social expectations. This paper examines the mechanisms through which gender stereotypes are maintained and challenged in modern English discourse.

Historically, English was often criticized for its "androcentric" nature, where the masculine was treated as the norm and the feminine as a derivative or an exception. This is most evident in the use of generic masculine pronouns ("he", "him") and titles (e.g., "chairman," "fireman"). However, the modern linguistic picture has shifted significantly toward gender-neutrality. The adoption of the singular "they" as a gender-neutral pronoun and the replacement of gendered suffixes with inclusive terms (e.g., "flight attendant" instead of "stewardess") represent a conscious effort to deconstruct traditional stereotypes. Despite these institutional changes, subconscious stereotyping persists in everyday collocations and semantic associations.

One of the primary ways stereotypes manifest is through "lexical asymmetry." Certain words in English carry different connotations depending on the gender of the referent. For instance, adjectives associated with professional competence often vary; while a man might be described as "assertive," a woman exhibiting the same behavior might be labeled "bossy" or "aggressive." This linguistic double standard reinforces the stereotype that leadership is a masculine trait. Furthermore, the "Metaphorical Gender" model continues to influence how abstract concepts are discussed. Strength, logic, and public life are frequently linked to masculine metaphors, while emotion, intuition, and domesticity are framed through feminine linguistic markers.

Modern research also highlights the role of "gendered discourse styles." Stereotypes suggest that women's speech is more "cooperative," characterized by hedges (e.g., "I think," "perhaps") and tag questions, while men's speech is seen as "competitive" and direct. However, contemporary sociolinguistics argues that these differences are often more about power dynamics and social context than inherent gender traits. The persistence of these stereotypes in media and popular culture continues to shape how speakers perceive their own linguistic identities and the identities of others.

The digital era has introduced new dimensions to gender stereotyping. Algorithmic bias in natural language processing (NLP) often mirrors and amplifies existing human prejudices. If a search engine or a translation tool consistently associates "doctor" with masculine pronouns and "nurse" with feminine ones, it reinforces the occupational gender gap through repetitive linguistic exposure. Addressing these biases requires a proactive approach to language use, focusing on "gender-fair" language that avoids unnecessary gender marking.

In conclusion, gender stereotypes in the English language are a complex intersection of inherited linguistic structures and evolving social values. While English has made significant strides toward inclusivity through grammatical and lexical reforms, the subtle "semantic prosody" of words still carries stereotypical weight. Understanding these linguistic patterns is essential for fostering a more equitable communication environment where language serves to empower individuals rather than confine them to traditional roles.

Sofiia SAVENKOVA,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

THE REFLECTION OF CULTURAL VALUES IN ENGLISH PROVERBS AND SAYINGS

Proverbs and sayings represent the concentrated wisdom of a nation, acting as a linguistic mirror that reflects the fundamental cultural values, ethical norms, and historical experiences of its people. In the English linguistic picture of the world, proverbs are not merely decorative elements of speech but cognitive structures that store and transmit social heritage. This paper explores how English paremiology reflects such core values as individualism, pragmatism, the value of time, and social ethics, analyzing their manifestation in modern discourse.

A central pillar of the English-speaking value system reflected in proverbs is the concept of individualism and personal responsibility. English culture historically prioritizes the autonomy of the individual, which is vividly captured in sayings like "Every man is the architect of his own fortune" or "God helps those who help themselves." These expressions emphasize that success is a result of personal effort rather than fate or collective action. The linguistic focus on the "self" and the "individual" in English proverbs reinforces the cultural imperative of self-reliance, which remains a dominant trait in Western societies today.

Pragmatism and a utilitarian approach to life constitute another significant layer of English paremiological units. The English value system highly prizes common sense, efficiency, and practical results over abstract theorizing. This is evident in proverbs such as "A bird in the hand is worth two in the bush" or "Actions speak louder than words." These sayings direct the speaker toward tangible outcomes and cautious decision-making. Furthermore, the English language exhibits a unique attitude toward time as a quantifiable and precious resource. The iconic "Time is money" metaphor is complemented by proverbs like "Procrastination is the thief of time," highlighting the cultural obsession with punctuality and the efficient management of one's life [c. 112].

Social ethics and interpersonal relations are also deeply embedded in English sayings. Values such as fairness, moderation, and privacy are reflected in expressions like "Fair play's a jewel" and "An Englishman's home is his castle." The latter, in particular, underscores the paramount importance of private space and individual rights in the English consciousness. Interestingly, even in the era of globalization, these traditional values continue to be transmitted through language, though they are occasionally adapted to modern contexts.

Moreover, the metaphorical basis of many English proverbs is rooted in the historical occupations of the British people, such as seafaring and trade. Sayings like "To be in the same boat" or "To weather the storm" have transitioned from specific maritime contexts to general social metaphors, reflecting a cultural history of resilience and cooperation in the face of adversity. Modern linguistic studies suggest that these metaphorical mappings are not just linguistic artifacts but active cognitive tools that speakers use to categorize new experiences according to traditional value scales [3, c. 56].

The pedagogical and regulative function of proverbs remains vital. They serve as "social shorthand" to provide advice or moral judgment without the need for lengthy explanations. In modern English discourse, especially in media and political rhetoric, proverbs are often truncated or alluded to (e.g., "the early bird..." or "glass houses..."), assuming that the audience shares the underlying cultural knowledge. This presupposition of shared values confirms that proverbs remain a crucial element of the English cultural identity.

In conclusion, English proverbs and sayings are more than archaic remnants of folk wisdom; they are living reflections of a dynamic value system. By prioritizing individualism, pragmatism, and privacy, they shape the cognitive frameworks of English speakers. Understanding these linguistic units is essential for deep cross-cultural communication, as they reveal the "silent" rules and priorities that govern social behavior in the English-speaking world.

References

1. Kövecses Z. *Extended Conceptual Metaphor Theory*. Cambridge : Cambridge University Press, 2020. 282 p.
2. Littlemore J. *Metaphor*. Cambridge : Cambridge University Press, 2019. 248 p.
3. Musolff A. *Dictionary of Figurative Thought: Language, Culture and Body in Human Communication*. Berlin : De Gruyter, 2022. 340 p.

Sofiia SEMAK,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Valerii LASHKUL

ANTHROPOCENTRISM AS A KEY FEATURE OF THE ENGLISH LANGUAGE WORLDVIEW

The concept of the linguistic picture of the world is inextricably linked to the figure of the human being as the central observer and categorizer of reality. Anthropocentrism, as a fundamental principle of modern linguistics, posits that language is not merely a reflection of the external world but a reflection of the human within that world. In the English linguistic worldview, this human-centered approach is particularly pronounced, influencing grammatical structures, lexical choices, and metaphorical systems. This paper explores how the English language organizes knowledge around human experience, physical presence, and social activity.

At the grammatical level, English anthropocentrism is manifested through the prominence of the "Agent." The English sentence structure typically requires a clear subject, often a human or a personified entity, performing an action. This "subject-oriented" nature of the language emphasizes individual agency and responsibility. Even when describing natural phenomena or abstract processes, English speakers frequently resort to personification or active constructions that imply a human-like perspective. This contrasts with more "event-oriented" languages where the focus might lie on the process itself rather than the doer.

One of the most significant manifestations of anthropocentrism is the use of the human body as a universal measure for all things. In cognitive linguistics, this is known as "embodied cognition." English vocabulary is saturated with anatomical metaphors used to describe inanimate objects and abstract concepts. We speak of the "eye of a needle," the "foot of a mountain," the "hands of a clock," or the "heart of the matter." These metaphors are not merely stylistic devices; they represent a cognitive strategy where the human body serves as the primary source domain for understanding the world. By mapping the external world onto the human body, the English language makes the environment more familiar and manageable.

Spatial and temporal orientations in English are also fundamentally anthropocentric. The system of deictic markers (this/that, here/there, now/then) relies entirely on the position of the speaker – the "ego-center." The human being serves as the starting point for the coordinates of "front," "back," "left," and "right." In the English temporal model, as previously noted, the future

is typically what lies "ahead" of the observer, while the past is "behind". This egocentric spatial mapping reinforces the idea that the world is perceived and organized through the physical and temporal location of the individual.

Furthermore, the English linguistic picture of the world reflects anthropocentrism through its value-based categorization. The language often evaluates natural phenomena based on their utility or impact on human life. For example, the distinction between "weeds" and "flowers" or "vermin" and "wildlife" is purely human-centered, based on social and aesthetic preferences rather than biological categories. Modern discourse analysis suggests that even scientific terminology is not immune to this anthropocentric bias, as researchers often use metaphors of "struggle," "communication," and "intent" to describe microscopic or celestial processes.

In the digital age, anthropocentrism takes on new forms. As we interact with artificial intelligence and virtual environments, the English language adapts by personifying these technologies. We talk about computers "thinking," programs "deciding," and viruses "attacking." This tendency to attribute human traits to non-human entities confirms that the anthropocentric framework remains the primary tool for domesticating new and complex realities.

In conclusion, anthropocentrism is not just a feature of the English language but its very foundation. By placing the human being at the center of the linguistic universe, English provides its speakers with a coherent, though biased, way of interacting with reality. From the way sentences are built to the way metaphors are formed, the language constantly reminds us that the world, as we know it, is a human construction.

Sofiia SEVRUK,
studentka III roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy
Oksana ZAKHUTSKA,
PhD (doktor nauk humanistycznych
w zakresie językoznawstwa), docent
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy
(Kijów, Ukraina)

ZJAWISKO FEMINATYWÓW W JĘZYKU POLSKIM

Feminatywy to żeńskie nazwy osobowe oznaczające kobiety ze względu na wykonywany zawód, pełnioną funkcję, status społeczny lub pewne cechy. Najczęściej powstają one od form męskich (tzw. maskulatywów) przy pomocy różnych formantów słowotwórczych. W ostatnich latach temat feminatywów stał się bardzo popularny zarówno w debacie publicznej, jak i w badaniach językoznawczych. Dyskusje dotyczą przede wszystkim kwestii równości płci, norm językowych oraz naturalnych zmian zachodzących w języku.

Wiele osób uważa, że feminatywy są nowym zjawiskiem w języku polskim. W rzeczywistości jednak pojawiały się one już znacznie wcześniej. Badania historyczne pokazują, że takie formy funkcjonowały w polszczyźnie od wielu stuleci.

Już w XVI wieku w „Dykcjonarzu” Jana Murmeliusza z 1528 roku można znaleźć formy takie jak *papieżyca* czy *pielgrzymka*. Z kolei w XIX wieku Samuel Linde w swoim słowniku języka polskiego (1807–1814) odnotował między innymi takie wyrazy jak *filozofka*, *prezeska*, *doktorka* czy *bankierka*.

Szczególony rozwój feminatywów można zauważyć w okresie II Rzeczypospolitej (1918–1939). Wraz z rosnącą aktywnością kobiet w życiu społecznym i zawodowym coraz częściej zaczęto używać żeńskich nazw zawodów i funkcji. W prasie z tamtego okresu można znaleźć takie określenia jak *posłanka*, *pilotka*, *prawniczka* czy *magistra* (szczególnie w odniesieniu do

kobiet pracujących w farmacji). Ciekawym przykładem jest również dyskusja z 1904 roku na łamach „Poradnika Językowego”, gdzie czytelnicy protestowali przeciwko używaniu męskiego tytułu *doktor* wobec kobiet i proponowali formę *doktorka*.

W okresie PRL (1945–1989) użycie feminatywów w niektórych dziedzinach zaczęło się zmniejszać. Chociaż propaganda państwowa promowała nazwy kobiet pracujących w zawodach fizycznych, takie jak *traktorzystka*, *murarka* czy *tokarka*, to w oficjalnej komunikacji częściej stosowano formy męskie, na przykład *pani dyrektor* czy *pani profesor*. Uważano wówczas, że formy męskie brzmią bardziej oficjalnie i prestiżowo.

Język polski posiada wiele przyrostków, które umożliwiają tworzenie feminatywów. Jednym z najczęściej używanych jest przyrostek *-ka*, który tworzy takie formy jak *nauczycielka*, *autorka* czy *psycholożka*. Innym przykładem jest przyrostek *-yni/-ini*, występujący w słowach takich jak *mistrzyni*, *gospodyni* czy *członkini*. W języku polskim funkcjonują także inne formanty, na przykład *-ica*, *-a* czy dawne przyrostki *-owa*, *-ówna* oraz *-ina*, które kiedyś często wskazywały na żonę lub córkę danej osoby.

Ważnym wydarzeniem w dyskusji o feminatywach było stanowisko Rady Języka Polskiego z listopada 2019 roku. Rada uznała, że tworzenie feminatywów jest zgodne z systemem języka polskiego i nie ma przeszkód, aby takie formy funkcjonowały w polszczyźnie. Podkreślono również, że każda kobieta powinna mieć możliwość wyboru formy, której chce używać w odniesieniu do siebie.

Współczesne badania pokazują, że sposób używania języka może wpływać na sposób postrzegania rzeczywistości. Na przykład niektóre eksperymenty wskazują, że gdy dzieci słyszą nazwy zawodów tylko w rodzaju męskim, częściej wyobrażają sobie mężczyzn wykonujących te zawody. Gdy natomiast używa się bardziej neutralnych lub żeńskich form, dzieci częściej przedstawiają również kobiety.

Podsumowując, feminatywy nie są nowym elementem języka polskiego, lecz częścią jego historii. Obecnie można zauważyć ponowne zainteresowanie tymi formami, co wiąże się ze zmianami społecznymi i rosnącą rolą kobiet w różnych dziedzinach życia. Choć ich użycie nadal bywa przedmiotem dyskusji, wiele wskazuje na to, że feminatywy będą coraz częściej pojawiać się w codziennej komunikacji.

Bibliografia

1. Braun L., *Historia rozwoju ruchu kobiecego*, Warszawa 1904.
2. Łaziński M., *O panach i paniach. Polskie rzeczowniki tytularne i ich asymetria rodzajowo-plciowa*, Warszawa 2006.
3. *Słownik nazw żeńskich polszczyzny*, pod red. A. Małochy-Krupy. Autorki haseł: Katarzyna Hołojda, Patrycja Krysiak, Agnieszka Małocha-Krupa, Marta Śleziak, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2015.

SvitlanaBRYZHAK,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Valerii LASHKUL

THE CONCEPT OF "SUCCESS" IN MODERN ENGLISH DISCOURSE

The concept of "success" is one of the most dynamic and value-oriented categories in the modern English linguistic picture of the world. It reflects the socio-cultural transformations of the late 20th and early 21st centuries, shifting from purely material achievements to more complex, multidimensional interpretations. In modern English discourse, success is not merely a goal but a pervasive cultural imperative that shapes individual behavior and social identity. This

paper explores the cognitive-linguistic features of this concept and its metaphorical representations in contemporary media and business communication.

At its core, the English concept of success is deeply rooted in the Protestant work ethic, emphasizing individualism, personal responsibility, and tangible results. However, modern discourse has expanded these boundaries. Today, success is increasingly conceptualized through the lens of "well-being" and "work-life balance." Linguistically, this is evidenced by the frequent collocations of "success" with adjectives like "sustainable," "holistic," and "meaningful." This shift suggests that success is no longer just about reaching a destination but about the quality of the journey and the preservation of mental health.

Metaphorical mapping remains a primary tool for conceptualizing success in English. One of the most prevalent models is "Success is a Journey" or "Success is a Climb." Expressions such as "climbing the corporate ladder," "reaching the peak of one's career," and "overcoming hurdles" visualize success as a vertical movement requiring effort and endurance. This spatial metaphor reinforces the idea of social hierarchy and the necessity of constant progress. Furthermore, the "Success is a Game" metaphor persists, where life is seen as a competitive arena with "winners," "losers," and "leveling up".

Another significant trend in modern English discourse is the commodification of success, often expressed through the metaphor "Success is a Resource." In business and "self-help" literature, success is something that can be "unlocked," "harnessed," or "invested in." The linguistic environment surrounding success is heavily saturated with verbs of possession and control, highlighting the individual's role as the primary architect of their own prosperity. Interestingly, contemporary discourse also shows a growing trend of "redefining success," where the focus moves away from external validation toward internal satisfaction and social impact.

In conclusion, the concept of "success" in modern English is a multifaceted construct that continues to evolve. While it retains its traditional focus on achievement and status, it is increasingly being integrated with concepts of emotional intelligence and social responsibility. These changes reflect the broader shifts in Western values, moving toward a more nuanced and individualized understanding of what it means to succeed in the 21st century.

Tetiana DENYSENKO,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Oksana TEPLA

REPRESENTATION OF MEAT FOOD PRODUCTS IN THE ARTISTIC PICTURE OF THE WORLD OF UKRAINIANS

Introduction. Glutonic vocabulary is an integral component of artistic discourse, as it not only denotes the realities of everyday life but also encodes cultural experience, traditions, and the mentality of an ethnos. The names of meat products occupy a special place in this system, serving as indicators of society's cultural state and actualizing psychophysiological and psychomental fragments of ethnic consciousness. Studying the linguistic features of these names within the artistic picture of the world enables the reconstruction of a specific linguocultural field (LCF) that reflects Ukrainians' attitudes toward meat as a symbol of prosperity, strength, and ritualism.

The study aims to outline the structure and the cognitive-pragmatic features of the linguocultural field "meat products" in contemporary Ukrainian artistic prose.

Research results. The LCF "meat products" is a complex multi-level formation within the general conceptosphere of "food". The study of texts of modern Ukrainian prose allows for the isolation of a nuclear and peripheral zone within it:

1. The nuclear zone is represented by the hypernym *meat* and lexemes denoting basic products: *salo* (pork fat), *sausage*, *ham*, *flesh/meatry*, *roast*. A special place here is occupied by *salo*, which in the Ukrainian artistic picture of the world is not just a product, but an ethno-marker, a symbol of national identity and well-being.
2. The peripheral zone encompasses: specific types of meat products by method of preparation: *buzhenyna* (baked pork), *shponder* (bacon/pork belly), *kruchenyky* (meat rolls), *kovbyk* (stuffed stomach), *salty son* (head cheese), *krovianka* (blood sausage); dialectal names and local meat delicacies: *matsyk*, *smoked pocherévyna* (pork belly), *gugli*; borrowings reflecting modern culinary transformations: *jamón*, *steak*, *prosciutto*, *carpaccio*, *bacon*.

In artistic discourse, the names of meat products realize several important linguocultural functions:

1. Ethno-marking function. Meat dishes in texts (e.g., in the works of M. Matios and L. Kononovych) often serve to recreate national flavor. Descriptions of preparing homemade sausage in a wood-fired oven or baking ham for Easter mark the characters' belonging to the Ukrainian cultural space.
2. Social-status function. The presence or absence of meat on the table is a key indicator of material status. If a "piece of fried *buzhenyna*" or "fragrant ham" symbolizes hospitality and wealth, then "lean soup without a single eye of fat" emphasizes the poverty or hardship of a character.
3. Symbolic and metaphorical function. Meat images often become the basis for metaphors. For example, the description of characters through comparison with meat ("cheeks like pink ham," "muscular, like a slaughtered bullock") adds physiology and expression to the text.

Special attention in the artistic picture of the world is paid to culinary recipes for meat dishes, which authors (for example, S. Pyrkalo, N. Herbish) integrate into the text. In such descriptions, the names of meat (*mutton*, *veal*, *pork tenderloin*) and the methods of its processing (*to lard*, *to smoke*, *to languish/slow-cook*) create a special glutogenic effect, involving the reader in empathy through taste and olfactory associations. S. Ignatieva notes that such recipes in the text fulfill the role of cultural codes, where each ingredient (e.g., garlic for larding *salo*) is traditional for Ukrainian cuisine.

Conclusions. The linguocultural field "meat products" in modern artistic prose is a representative platform for studying the Ukrainian mentality. It reflects the transition from traditional patriarchal perceptions (where meat and *salo* are sacred products of a holiday) to modern cosmopolitan trends. Systematic analysis of these nominations allows for a deeper understanding of how an artistic model of the world is constructed through "linguistic gastronomy," where food becomes a tool for characterizing heroes, time, and space.

References

1. Ignatieva S. Linguocultural field "meat products" in glutonic discourse: cognitive-pragmatic dimensions. *Linguistics*. 2025. № 1(51). P. 101-114.
2. Ishchenko I. V. Glutonic nominations in the texts of modern Ukrainian artistic prose: diss. ... Dr. Philos.: 035. Kryvyi Rih, 2023. 225 p.
3. Maslyaeva I. V. Names of dishes in modern artistic speech: structural-systematic and functional-stylistic aspects: master's thesis. Kryvyi Rih, 2018. 99 p.
4. Shvets Yu. V. Gustatory code of Ukrainian linguomentality: linguoculturological and psycholinguistic aspects (based on artistic literature of the 18th-21st centuries): diss. ... Dr. Philos.: 035. Odesa, 2025. 240 p.

Секція

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

БАСАЙ Марія Андріївна,
здобувачка першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

TRANSLATION OF LEGAL TEXTS IN A CROSS-CULTURAL CONTEXT

Recent research in the fields of translation studies and intercultural communication shows that contemporary scholars view translation not merely as a linguistic transformation of a text, but as a complex process of intercultural mediation. In particular, researchers emphasize that the translator acts as a mediator between cultures, not merely a conveyor of linguistic units, since every language reflects a unique system of values, traditions, and social norms. In this context, the need to account for cultural differences that directly affect the accuracy and adequacy of translation is emphasized, especially in the context of globalization and intensive intercultural contacts [2, p. 187].

Scholarly works devote significant attention to the problem of linguistic and cultural barriers that complicate the translation process. It is noted that difficulties arise not only at the level of vocabulary or grammar, but also in the realm of cultural connotations, nonverbal meanings, and contextual features [3, p. 180]. Such barriers can lead to misunderstandings in various spheres of communication – from diplomacy to education and medicine. In this regard, translation strategies must take into account not only linguistic equivalence but also the cultural adaptation of content [3, p. 180].

A separate section of the study is devoted to the issue of intercultural appropriateness in translation, noting that a literal translation often fails to ensure the correct reception of information in another culture. Scholars emphasize the importance of using domestication and foreignization strategies, which allow either adapting the text to the recipient's culture or preserving its cultural specificity [1, p. 93]. This approach is particularly relevant in the translation of literary, scientific, and journalistic texts, where cultural meanings play a key role.

Thus, contemporary translation studies in the English-speaking academic tradition views translation as a multidimensional process that combines linguistic, cultural, and communicative aspects. The main challenges remain cultural untranslatability, language barriers, differences in communicative norms, and the limitations of automated technologies. All of this points to the need for further development of theoretical and practical approaches to translation, focused on a deep understanding of intercultural interaction and the preservation of the text's semantic integrity during its transformation across languages and cultures.

References

1. Huang Z. The Exploration of Translation Strategies from the Perspective of Intercultural Communication. *Communications in Humanities Research*. 2024. Vol. 29. P. 91–100.
2. Su Y. Intercultural communication and language conversion in translation studies. *International Journal of Education and Humanities*. 2023. Vol. 10, no. 1. P. 186–189.
3. Ye Z. Language barriers in intercultural communication and their translation strategies. *Modern Management Science & Engineering*. 2024. Vol. 6, no. 1. P. 178-189.

БІЛА Вікторія Олексіївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво – доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЇ

Сьогодні світова економіка неможлива без глибокої інтеграції фінансових ринків та вільного руху капіталу. У цій системі англійська мова остаточно закріпила за собою статус лінгва франка для корпоративних фінансів, біржової аналітики та міжнародного бізнесу загалом. Оскільки інформація з платформ на кшталт Bloomberg чи Reuters, як і звітність транснаціональних компаній, потребує оперативного й точного перекладу, перед фахівцями постає серйозний виклик – адекватно відтворити англomовну фінансову термінологію українською мовою.

Фінансово-інвестиційний дискурс вирізняється надзвичайною щільністю вузькопрофільної лексики, яка охоплює все – від біржових операцій до нюансів дивідендної політики. Ця терміносистема не є статичною: розвиток технологій та поява нових інструментів інвестування постійно генерують нові поняття, які досить швидко змінюють мовний ландшафт.

Окремим викликом стає глибока метафоричність англomовного біржового сленгу. Американська та британська ділові культури схильні до образного опису ринкових реалій. Взяти, до прикладу, вже звичні *bull market* (період зростання на ринку) і *bear market* (період спаду на ринку) або більш специфічні *blue chips* (акції найнадійніших компаній), *dead cat bounce* (короткочасне зростання цін на акції після стрімкого падіння) чи *dividend aristocrats* (компанії, що стабільно підвищують дивідендні виплати) [1, с. 32]. Дослівно перекладати такі вирази немає сенсу, адже це повністю руйнує комунікативний ефект. Тут рятує лише пошук функціональних аналогів та контекстуальна адаптація.

Ще однією характерною особливістю економічної термінології є активне використання аббревіатур як засобу мовної економії. Алгоритм їх перекладу визначається контекстом і ступенем адаптації терміна в мові перекладу. Серед базових методів виокремлюють пряме запозичення шляхом транслітерації (зокрема, *CEO* – *СЕО*), а також переклад повної форми поняття з відповідною аббревіацією. Саме за таким принципом утворюються українські відповідники: *IMF* трансформується у *МВФ* (Міжнародний валютний фонд), *VAT* – у *ПДВ* (податок на додану вартість), а *FDI* – у *ПЗІ* (прямі іноземні інвестиції) [2, с. 604].

Загалом, переклад у цій ніші вже давно вийшов за межі суто лінгвістичного завдання. Від того, наскільки точно передано зміст звіту чи біржового зведення, безпосередньо залежать рішення інвесторів. Тобто перекладач перетворюється на своєрідного медіатора між різними корпоративними світами. Для цього недостатньо просто володіти іноземною мовою – треба ще й орієнтуватися у фінансових реаліях, розрізняючи, скажімо, принципи звітності GAAP (Загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку) та стандарти МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності).

У підсумку варто зазначити, що робота з фінансово-інвестиційними текстами вимагає балансу між лінгвістичним чуттям, економічною грамотністю та розумінням чужої ділової етики. Це дозволяє не просто перекласти слова, а й зберегти їхню фактичну сутність. А враховуючи темпи глобалізації, розробка методів адаптації такої термінології до українських реалій залишатиметься вкрай актуальною для вітчизняного перекладознавства.

Література

1. Фурт, Д. Переклад економічної термінології з англійської мови українською: лексико-семантичний аспект. *Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології*. (8). 2019. С. 28-33.
2. Ускова Т. О. Структурно-семантичні особливості перекладу економічної термінології з англійської мови на українську. *Вісник науки та освіти*. Серія «Філологія, Культура і мистецтво, Педагогіка, Історія та архіологія, Соціологія». 2025. Вип. № 2(32). С. 598-610.

ВИШНЬОВСЬКА Ельвіра Вікторівна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
ЧАЙКА Оксана Ігорівна

СТИЛІСТИЧНО-ПРАГМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ МЕДІЙНИХ ЗАГОЛОВКІВ І ЛІДІВ

Сучасний медійний простір характеризується високим ступенем динамічності та орієнтацією на швидке залучення уваги аудиторії. Заголовки та ліди (вступні абзаци) виконують ключову роль у реалізації інформативної та апелятивної функцій журналістського тексту. При перекладі цих елементів з англійської мови на українську виникає необхідність не лише у забезпеченні семантичної точності, а й у збереженні прагматичного потенціалу, що зумовлює використання широкого спектру стилістичних трансформацій.

Стилістично-прагматичні трансформації в медійному перекладі зумовлені розбіжностями у мовних картинах світу, культурними конотаціями та специфікою газетно-публіцистичного стилю обох мов. Основними викликами для перекладача є передача гри слів, ідіом, культурних алюзій та емоційного забарвлення, які є типовими для англословних заголовків.

До найбільш вживаних трансформацій у цьому контексті належать: конкретизація та генералізація (уточнення значень); антонімічний переклад (заміна стверджувальної форми на заперечну); експлікація або описовий переклад (роз'яснення культурних реалій) та перестановка (зміна порядку слів для логічного акцентування).

Особливу увагу слід приділяти прагматичній адаптації лідів. Оскільки лід має на меті стисло викласти суть події та мотивувати до подальшого читання, перекладач часто вдається до зміни синтаксичної структури речення. В англійській мові популярним є використання пасивних конструкцій, тоді як в українській мові переважає активний стан, що додає тексту динаміки.

Отже, успішний переклад медійних заголовків і лідів вимагає від перекладача виходу за межі буквального відтворення тексту. Пріоритетом стає досягнення функціональної еквівалентності, де стилістичні трансформації виступають інструментом прагматичного впливу на українського реципієнта.

Література

1. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад : (на матеріалі англослов. пер. укр. прози). Львів : Вид-во при ЛДУ, 1989. 216 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
3. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2010. 844 с.

ВОЗНА Вікторія Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент

MAIN PROBLEMS OF TRANSLATION

Translation is a multifaceted and intellectually demanding process that involves not only transferring words from one language to another, but also conveying meaning, intention, style, and cultural nuance. The main problems of translation arise due to differences between languages and cultures, as well as the complexity of human communication itself. One of the central issues is lack of full equivalence. Absolute equivalence between source and target languages is rarely possible. Words often carry different connotations, emotional tones, or cultural associations. For instance, a word in one language may express a concept that does not exist in another, which forces the translator to approximate or explain the meaning. A closely related problem is polysemy and homonymy. Many words have multiple meanings depending on context. Without proper understanding, a translator may choose the wrong interpretation. For example, the word *bank* can refer to a financial institution or the side of a river. Only context clarifies the intended meaning. Idioms and figurative language represent another serious challenge. Expressions like *break the ice* or *spill the beans* cannot be translated literally, as they would lose their meaning. The translator must find an equivalent expression in the target language or paraphrase the idea in a natural way. Stylistic problems are also crucial. Every text has a specific style, tone, and register - formal, informal, academic, poetic, or technical. Preserving this style in translation is difficult because languages use different stylistic devices. A literary text, for example, requires creativity and sensitivity, while a legal document demands precision and clarity. Another important issue is cultural untranslatability. Some elements of culture - such as traditions, food, customs, historical references, or humor - may not be familiar to the target audience. In such cases, translators must choose between domestication (adapting the text to the target culture) and foreignization (retaining the original cultural elements). Grammar and syntax differences can significantly affect translation. Languages differ in verb tenses, gender systems, articles, and sentence structure. For example, some languages do not use articles at all, while English relies heavily on them. Maintaining both correctness and natural flow in the target language requires restructuring sentences. Pragmatic meaning is another layer of complexity. This includes implied meanings, politeness strategies, irony, and speaker intention. A sentence may appear simple but carry hidden meanings depending on the situation. Misinterpreting pragmatics can lead to incorrect or even offensive translations. Text type and genre also influence translation problems. Different genres - such as scientific texts, legal documents, advertisements, or poetry - require different approaches. For instance: Scientific translation focuses on accuracy and terminology; Literary translation emphasizes aesthetics and emotional impact; Legal translation demands exactness and consistency.

Terminology and neologisms present additional difficulties. New words, especially in technology or science, may not yet have established equivalents in other languages. Translators must either create new terms or borrow them from the source language. Another issue is interference and calques. Translators may unconsciously transfer structures or expressions from the source language into the target language, resulting in unnatural or incorrect phrasing. Avoiding such interference requires a deep command of both languages. Time pressure and practical constraints can also affect translation quality. In real-world situations, translators often work under deadlines, which may limit their ability to fully research or refine their work. Finally, there is the problem of subjectivity in translation. Translation is not purely mechanical; it involves interpretation.

ВОЛОШИН Олександр Олексійович,
здобувач першого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів

ТЕОРЕТИЧНІ ПОСТУЛАТИ ПЕРЕКЛАДУ МИКОЛИ ЗЕРОВА

На сучасному етапі розвитку національної культури в Україні все гостріше постає питання про повернення раніше заборонених імен, які поклали своє життя на вівтар національної культури, ставши жертвами тоталітарного режиму. Серед них ім'я Миколи Зерова – поета, перекладача, літературознавця, педагога. Григорій Кочур так згадує про лекції професора: "Кому довелося прослухати у нього курс історії української літератури, у того, певно, залишилося незабутнє враження на все життя" [2, с. 317]. Пройшовши шлях від звичайного вчителя сільської школи до класика української літератури, Микола Зеров залишив велику культурну спадщину. Він по праву став зачинателем неокласичного напрямку літератури, що зародився в Україні на початку ХХ століття. Неокласичний напрям розуміємо у широкому сенсі, що охоплює не лише оригінальну літературну діяльність, а й будь-яку іншу творчість, спрямовану на розбудову національної культури відповідно до універсальних ідеалів європейського мистецтва. Будучи прекрасним поетом, літературознавцем, педагогом, він значну увагу в своїй творчій діяльності присвятив перекладу класичних авторів, переважно представників античності та класичних творів європейської літератури, синтезуючи їхню манеру письма, ідейно-образний план та тематику творів. Статтю М. Зерова "Наші літературознавці та полемісти" (1926) можна вважати програмною працею, адже вона містить головні принципи роботи літераторів групи та свідчить про провідні чинники формування художньої майстерності літераторів [1, с. 164].

Микола Зеров як перекладач, відомий фахівець із античності. Прикладом є фундаментальна праця над перекладом Вергілієвої «Енеїди» 1931 р., коли Микола Зеров, на жаль, устиг залишити у спадок (перед арештом у 1935 р.) тільки неповних п'ять пісень епопеї. Уперше вони були надруковані у виданні вибраних творів поета у Києві 1966 року, що його підготував учень і друг митця Максим Рильський. Версія «Енеїди» Зерова була якісно новим етапом у розвитку «високого стилю» в нашій літературній мові, - стилю, без якого немислима будь-яка повноцінна культура.

Літератор продовжував перекладати «Енеїду» в концтаборі на Соловках і, наскільки відомо, завершив увесь переклад навесні 1937 року, лише за декілька місяців до того, як у листопаді того ж року на урочищі Сандармох в Карелії був страчений.

Крім античності, Микола Зеров був перекладачем живих мов. У своєму сонеті «Pro domo», який сьогодні часто цитують, поет фактично вивів «сценарій» розвитку нової української літератури, підсумувавши: «Леконт де Ліль, Жозе Ереді. Зведуть тебе на справжнє верхогір'я». Відомі переклади французьких поетів. Цьому автору, майстру поетичного пейзажу і описів міфів (як і реальних античних епізодів), зокрема, належать і сонети. Микола Зеров переклав збірку «Трофеї», причому українська версія дорівнює оригіналу.

Отже, навіть цей стислий перелік перекладених праць показує масштаб постаті Миколи Зерова, який умів і творити, і працювати.

Література

1. Бриська О. Переклад як вияв неокласичного напрямку української культури. *Іноземна філологія*. 2015. Вип.128. С. 163-170.

2. Кочур Г. Учений, перекладач, поет. Література та переклад. Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. Інтерв'ю / Упоряд. А. Кочур та ін. К.: Смолоскип, 2008. – Т. 1. – 612 с.

ВОЛЧКЕВИЧ Дарина Дмитрівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський Національний університет
Імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНИХ КОНОТАЦІЙ У СУЧАСНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

Процеси глобалізації та розвиток цифрових комунікацій зумовлюють необхідність перегляду традиційних підходів у перекладознавстві. Якщо на попередніх етапах розвитку дисципліни пріоритетом була еквівалентність на рівні лексичних одиниць і граматичних структур, то сучасний медіатекст потребує врахування соціокультурного контексту. Відповідно, адекватна передача культурних смислів набуває ключового значення, оскільки саме вони часто визначають прагматичну настанову повідомлення.

Переклад медіадискурсу, зокрема новин, блогів та аналітичних статей, не обмежується зміною мовного коду. Цей процес передбачає адаптацію світоглядних концептів однієї культури для реципієнтів, що належать до іншої мовної спільноти. Під культурною конотацією розуміють додатковий зміст, який нашаровується на основне значення слова під впливом історичних, релігійних або побутових чинників. Проблема полягає в тому, що такі конотації часто виявляються безеквівалентними. У зв'язку з цим перекладач змушений обирати між стратегією форенізації (збереження ознак чужої культури) та доместикації (максимальна адаптація до мови перекладу).

Вибір стратегії залежить від типу медіаресурсу та характеристик цільової аудиторії. У перекладі аналітичних текстів для фахових видань нерідко застосовують транслітерацію з коротким коментарем, що дає змогу зберегти автентичність терміна або реалії. Натомість у масових медіа, де швидкість сприйняття інформації є пріоритетною, перекладачі частіше вдаються до функціональних аналогів або описового перекладу. Такі трансформації допомагають уникнути когнітивного дисонансу в читача, хоча іноді призводять до часткової втрати змістових відтінків [1, с. 114].

Окремої уваги потребує переклад ідіоматичних виразів і метафор у медійних заголовках. У цьому разі перекладач виконує функцію «культурного медіатора». Дослівний переклад (калькування) у таких випадках зазвичай є неефективним, оскільки нівелює іронічний або емоційний підтекст, закладений автором. Наприклад, політичні метафори, що ґрунтуються на спортивних реаліях США, можуть бути незрозумілими українському читачеві без заміни на локальні еквіваленти або контекстуальної адаптації [2, с. 76].

Отже, успішність міжкультурної комунікації в медіапросторі прямо залежить від здатності перекладача розпізнавати приховані смисли й обирати гнучку стратегію їхнього відтворення. Пріоритетом стає не буквальна точність, а збереження динамічного впливу тексту на реципієнта. Перспективним напрямом подальших досліджень у цій галузі є вивчення впливу штучного інтелекту на якість передачі культурних маркерів, що наразі залишається «слабкою зоною» автоматизованого перекладу.

Література

1. Зорівчак Р. П. Реальність і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози). Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1989. 114 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 76 с.

ГАВРИК Марія Павлівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

COMMON PROBLEMS IN TRANSLATION AND WAYS TO SOLVE THEM

Translation is an important means of communication between different cultures and languages. It is widely used in education, science, business, and media. However, translation is not only a word-for-word transfer of meaning; it also requires understanding context, culture, and intention. One of the main problems in translation is miscommunication between a translator and a client. If instructions are unclear, the final translation may not meet expectations. Therefore, clear communication is essential before starting any project. Another important difficulty is literal translation. Many languages contain idioms and cultural expressions that cannot be translated word-for-word. In such cases, translators should focus on meaning rather than structure [2, 3].

Vocabulary differences also create serious challenges. Some words do not have direct equivalents in other languages, especially in legal and technical texts. Context analysis is necessary for correct term selection. Style and tone are also key elements in translation. Academic texts require formal language, while marketing texts need a persuasive style. Modern translation includes the use of technology. Computer-assisted translation (CAT) tools help improve consistency and speed, but human correction is still essential [1, 4].

Language is constantly changing, and new slang and expressions appear frequently. Translators must continuously update their knowledge. Professional competence is also important. A translator should understand not only languages but also the subject area of the text. Specialization improves translation quality [5].

Another important aspect is the role of the translator as a cultural mediator. Translators do not only transfer words but also help transfer meaning between cultures. A small mistake in translation can change the message and lead to misunderstanding, especially in international communication. Translation is a complex process that requires linguistic knowledge, cultural awareness, and professional skills. Despite challenges, they can be solved through practice, research, and modern tools.

References

1. GlobalLink. Translation Problems: 9 Common Challenges and How to Solve Them. <https://www.globalink.com>
2. Baker, M. In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge, 2011.
3. Pym, A. Exploring Translation Theories. Routledge, 2014.
4. Newmark, P. A Textbook of Translation. Prentice Hall, 1988.
5. Wikipedia. Translation Studies. https://en.wikipedia.org/wiki/Translation_studies

ГЕРБУТ Софія Андріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

MORPHEME AS A UNIT OF TRANSLATION

The concept of morpheme-level translation occupies a specific place in modern translation theory. It refers to a strategy in which every morpheme of a source-language word is rendered by a corresponding morpheme in the target-language word, resulting in a structurally parallel equivalent. This approach is best illustrated by lexically transparent word pairs. For instance, the English *ball – balls* corresponds to Ukrainian *м'яч – м'ячі*, where the root morpheme and the plural morpheme are mapped directly across both languages. A more complex example is the compound word *backbencher (back-bench-er)*, rendered in Ukrainian as *задньолавочник (задньо-лавоч-ник)*, preserving the full morphological structure of the original.

Despite its clarity in such cases, morpheme-level translation is far less common than translation at the level of phonemes or words. The primary reason lies in the structural divergence of languages: the morphological composition of semantically equivalent words in different languages typically does not coincide. Grammatical categories, word-formation patterns, and derivational suffixes vary significantly across language systems, making direct morpheme-to-morpheme transfer impossible in most contexts.

In conclusion, while morpheme-level translation offers valuable insights into cross-linguistic structural parallels, its practical application remains limited. It is most effective in cases of typological similarity between languages and serves as a useful analytical tool for understanding the relationship between form and meaning in translation.

ГОРБАТЮК МИКИТА Ігорович,

здобувач другого (магістерського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво - професор

МОСКАЛЕНКО Олена Іванівна

СЕМАНТИЧНІ ТА ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ІГРОВОГО СЛЕНГУ В Dota 2 ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

У сучасній лінгвістиці все більше уваги приділяється дослідженню нелітературної лексики, зокрема сленгу, який активно функціонує в цифровому комунікативному просторі. Одним із найдинамічніших різновидів сучасного сленгу є ігровий сленг, що формується в межах онлайн-ігор та кіберспортивного середовища [1, с. 45–47]. Особливо це проявляється в багатокористувацьких іграх, таких як Dota 2, де комунікація між гравцями відбувається в умовах високої швидкості прийняття рішень і емоційної напруги.

Ігровий сленг розглядається як різновид соціолекту, що використовується для швидкої, стислої та емоційно забарвленої комунікації між учасниками спільноти [4, с. 45–47]. У межах Dota 2 він формується під впливом ігрової механіки, командної взаємодії та специфіки кіберспортивного дискурсу.

Семантичні особливості англомовного ігрового сленгу полягають у переосмисленні значень загальноновживаних слів, їх метафоризації та скороченні. Наприклад, лексеми *carry*, *feed*, *farm*, *snowball* у межах гри набувають спеціалізованих значень, зрозумілих лише учасникам геймерського середовища.

Прагматичний аспект сленгу полягає у виконанні ним низки функцій: комунікативної, експресивної, ідентифікаційної та оцінної. Використання сленгу дозволяє гравцям швидко передавати інформацію, виражати емоції, а також демонструвати належність до певної спільноти. Водночас сленг часто виконує функцію емоційної оцінки дій інших гравців, що може проявлятися як у гумористичній, так і в негативній (токсичній) формі.

Окремої уваги потребує проблема перекладу англомовного ігрового сленгу українською мовою. У більшості випадків такі одиниці не мають прямих відповідників,

тому перекладачі використовують транслітерацію, калькування, адаптацію або описовий переклад. Вибір стратегії залежить від контексту, ступеня усталеності терміна та його функції в комунікації.

Отже, англomовний ігровий сленг у Dota 2 є складним мовним явищем, яке поєднує семантичні трансформації та прагматичну багатофункціональність. Його дослідження дозволяє глибше зрозуміти особливості сучасної онлайн-комунікації та специфіку перекладу в умовах цифрового середовища.

Література

1. Crystal D. Language and the Internet. Cambridge : Cambridge University Press, 2006.
2. Trudgill P. Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society. London : Penguin Books, 2000.
3. Esports.net. Dota 2 Terminology Guide [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.esports.net/news/dota/dota-2-terminology>.

ГОРБАЧОВА Діана Андріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
факультету міжнародних відносин,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

PROBLEMS OF FILM TRANSLATION

In the modern world, the film industry plays an important role in cultural exchange and global communication. Movies are not only a form of entertainment, but also a way to present traditions, values, humor, and everyday life of different countries. Therefore, film translation becomes essential, as it allows audiences from different linguistic and cultural backgrounds to understand and enjoy foreign content. However, translating films is a complex process that involves many linguistic and cultural challenges.

One of the main problems of film translation is the transfer of culture-specific elements. Films often contain references that are clear only to people from a particular culture. For example, in the movie Home Alone 2: Lost in New York, the phrase “credit card” culture and shopping habits play a key role in the plot. In some translations, these details were simplified, which reduced the understanding of how the main character managed to survive alone in a big city. Another example is the reference to “high school prom” in many American films. In some translations, it is simply translated as “school party,” which does not fully reflect its cultural importance in American society.

Another significant issue is the translation of slang and informal language. Characters often use expressions that do not have direct equivalents. In the film Pulp Fiction, characters use a lot of slang and informal speech. Some dubbed versions translated these phrases too formally, which made the characters sound unnatural and changed their personalities. As a result, the audience may not fully understand the social background of the characters.

Humor is one of the most difficult aspects of translation. A well-known example can be found in the animated film Shrek. The film contains many jokes based on English wordplay and cultural references. In some translations, these jokes were translated literally, which made them unfunny or confusing. For instance, jokes about fairy tale stereotypes were sometimes lost because they depended on knowledge of Western stories. Translators often have to replace such jokes with local equivalents, but this can change the original meaning.

Technical limitations also create serious challenges. In the film The Avengers, fast-paced dialogues and jokes required quick subtitles. In some cases, important parts of the dialogue were

shortened or omitted to fit the screen time, which led to partial loss of meaning. In dubbing, synchronizing speech with actors' lip movements may force translators to simplify or change phrases, making them less accurate.

Finally, maintaining emotional tone and character identity is another important difficulty. In *The Big Bang Theory* (although it is a TV series, it illustrates the problem well), the character Sheldon Cooper uses highly formal and scientific language. In some translations, this feature was weakened, making the character less unique and reducing the comedic effect.

In conclusion, film translation is a challenging and creative process that requires not only language skills but also cultural awareness and flexibility. Mistakes or simplifications in translation can lead to misunderstanding, loss of humor, and changes in character perception. Therefore, high-quality translation is essential for preserving the original message and ensuring effective intercultural communication.

ГРИГУРА Вікторія Олександрівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – старший викладач
ЧЕРНОВА Юлія Вікторівна

SLANG AS A TRANSLATION PROBLEM

Slang is one of the most widespread linguistic tools in the contemporary world. Used in almost all spheres, it acts as a means of distinguishing a smaller social group—one that a person can comfortably fit into, feel understood by, and find refuge within.

Slang is traditionally contrary to the official, generally accepted language and is fully understood only by representatives of a relatively narrow circle of people belonging to a specific culture or professional group.

There is primary and secondary slang. Primary slang is the original language of members of a subculture, so natural to its users that they would feel foolish without it.

Secondary slang is chosen not so much to gain a foothold in a group, but to convey one's own attitude and ingenuity. Secondary slang is used less to emphasize the speaker's belonging to a group and more to express their attitude toward the subject of reference.

The difference between general slang and special slang lies in the fact that general slang is relatively stable, broad, and generally understood over a certain period of time.

Sociolinguistic microsystems within dialects are very diverse in their own way. They often ridicule social, ethical, aesthetic, linguistic, and other conventions or authorities; special slang is idiosyncratic, irregular vocabulary, and social groups may consist of stylistically heterogeneous irregular vocabulary.

Slang is a universal human trait and is as old as the human race itself; it emerged within the same human society that gave birth to language itself.

Youth slang is used to give new, more modern names to old concepts. When translating slang, the most natural method is to use an equivalent (if available) in the target language. A second translation method used by translators, especially for youth slang, is explanatory or descriptive translation. Slang can be considered a remedy, an independent therapy.

Therapeutic slang is essential for personal development; society would be impossible without slang. When translating medical slang, specific terminology is used to replace a broader concept with a narrower one: preparing smears using venous blood obtained via venipuncture.

Slang is linked to comedy in the sense that it exploits, and even glorifies, human weakness without working to eliminate it.

Slang shares vague boundaries with a loose register, which is usually called "informal" or "colloquial."

Slang also shares boundaries with a stylistic register called "figurative idiom," in which poetic terms, especially metaphors, are used for novelty and piquancy, as well as for self-promotion and audacity.

Thus, slang is a language that has nothing to do with the primary purpose of language—associating sounds with thoughts in order to convey them—but rather with attitudes, feelings, and actions.

The greatest challenge in translating slang is preserving and correctly rendering its emotional and expressive coloring, as well as its stylistic tone.

Bibliography

1. *Introduction to Translation Studies: A Study Guide* (in English). Kyiv: NUBiP of Ukraine, 2016. 328 p.
2. Ababilova N. *Implementation of youth slang as one of the problems of modern translation studies* (Oct 5, 2013).

ГУБАРИК Євгенія Ігорівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

ПЕРЕКЛАД ФІЛЬМІВ ТА СЕРІАЛІВ

Переклад фільмів та серіалів є важливою складовою сучасної аудіовізуальної культури, адже саме він забезпечує доступ глядачів до іншомовного контенту. У процесі перекладу перекладач стикається з низкою труднощів, пов'язаних не лише з мовними особливостями, а й із культурними відмінностями, гумором, сленгом та реаліями країни оригіналу [2, с. 27].

Однією з головних проблем є передача змісту з урахуванням обмежень часу та синхронізації. Репліки персонажів повинні відповідати тривалості звучання в кадрі, що часто змушує перекладача скорочувати або адаптувати текст [2, с. 45]. Особливо це стосується дубляжу, де важливо також зберегти артикуляційну відповідність рухам губ акторів.

Існують різні види перекладу аудіовізуального контенту: субтитрування, дубляж та закадровий переклад. Кожен із них має свої особливості. Наприклад, субтитри потребують лаконічності та чіткості, оскільки глядач має обмежений час для читання [2, с. 112]. Дубляж, навпаки, вимагає більшої адаптації тексту, щоб він звучав природно мовою перекладу.

Важливим аспектом є також передача гумору та гри слів. Часто прямий переклад є неможливим, тому перекладач використовує прийоми адаптації або заміни, щоб зберегти комічний ефект [1, с. 56]. Аналогічно перекладаються і культурно специфічні елементи — реалії, імена, алюзії.

Окрім цього, переклад фільмів і серіалів виконує не лише інформативну, а й культурну функцію. Він сприяє міжкультурній комунікації, розширює світогляд глядачів та знайомить їх із традиціями інших народів [1, с. 73]. Саме тому якісний переклад має велике значення для сприйняття аудіовізуального продукту.

Отже, переклад фільмів та серіалів є складним і багатогранним процесом, що потребує не лише знання мов, а й творчого підходу, культурної обізнаності та професійних навичок. Від якості перекладу залежить успіх сприйняття контенту глядачем.

Література

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу : підручник. Київ : Вища школа, 2008. 448 с.
2. Díaz Cintas J., Remael A. Audiovisual Translation: Subtitling. London : Routledge, 2014. 296 p.

ДАНИЛЕНКО Діана Володимирівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

СПОСТЕРЕЖЕННЯ СТОСОВНО ПЕРЕКЛАДУ НА РІВНІ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ

Особливість перекладу на рівні словосполучень зумовлена тим, що мова не є простою сукупністю ізольованих лексем. У процесі комунікації слова функціонують у тісному зв'язку, утворюючи складні семантичні та синтаксичні єдності. Проблема еквівалентності при перекладі таких одиниць є однією з центральних у сучасній лінгвістиці, оскільки значення словосполучення часто не дорівнює сумі значень його компонентів [2, с. 88].

Словосполучення як об'єкт перекладу прийнято класифікувати на вільні, сталі (фразеологічні) та напіввільні (колокації). Кожна з цих категорій вимагає від перекладача застосування специфічних стратегій та трансформацій.

Переклад вільних словосполучень (*free combinations*) на перший погляд здається найпростішим, оскільки базується на збереженні прямих денотативних значень слів. Проте основна складність тут полягає у розбіжностях граматичного керування та лексичної сполучуваності в різних мовах: англійське словосполучення *depend on* при перекладі українською вимагає прийменника *від* (залежати від), а не *на*. Окрім того, перекладач має враховувати контекстуальні синоніми, щоб уникнути стилістичних помилок [1, с. 102].

Найбільший інтерес для перекладознавства становлять стійкі словосполучення або фразеологізми. Їхня головна риса — ідіоматичність, тобто неможливість виведення загального значення з окремих слів. При роботі з ідіомами перекладач зазвичай обирає один із чотирьох класичних методів:

1. Використання абсолютного еквівалента (*to burn bridges* -спалювати мости), де збігаються і значення, і образність.
2. Використання фразеологічного аналога - пошук вислову з аналогічним змістом, але іншим образом: *to carry coals to Newcastle* -їхати до Тули зі своїм самоваром).
3. Описовий переклад (*explication*), що застосовується, коли в мові перекладу відсутній схожий фразеологізм.
4. Калькування, яке використовується для збереження колориту, якщо метафора зрозуміла читачеві без додаткових пояснень [4, с. 56].

Окрему увагу в сучасних дослідженнях приділяють колокаціям — напіввільним словосполученням, де вибір одного компонента зумовлений традицією вживання, а не логікою. В англійській мові ми кажемо *do homework*, але *make a mistake*. Неправильний вибір дієслова призводить до порушення мовної норми (так званого *іноземного присмаку чи акценту* в перекладі). Переклад колокацій вимагає від фахівця глибоких знань у сфері лексичної дистрибуції обох мов [2, с. 145].

Труднощі також виникають при перекладі термінологічних словосполучень. У науково-технічних текстах словосполучення часто стають монолітними одиницями, де кожне слово втрачає свою первинну семантику (*hard drive* - жорсткий диск, а не *важкий рух*). У таких випадках переклад здійснюється за допомогою пошуку нормативного терміна-відповідника в галузевих словниках.

Отже, переклад на рівні словосполучень вимагає комплексного підходу. Перекладач повинен не лише володіти технікою трансформацій, а й мати розвинену лінгвістичну інтуїцію, щоб розрізняти межу між вільним вживанням слів та фіксованою мовною структурою. Розуміння механізмів формування словосполучень дозволяє забезпечити адекватність та прагматичний вплив перекладеного тексту на реципієнта [4, с. 210].

Література:

1. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як екологічний об'єкт перекладу. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 190 с.
2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця : Нова Книга, 2003. 448 с.
3. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
4. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London : Routledge, 2011. 332 р.

ДІДОВА Валерія Олексіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ НЕПЕРЕКЛАДНОСТІ

Проблема неперекладності (нетранслябельності) смислів між мовами тривалий час була дискусійною. У 1960-х роках деякі теоретики ставили під сумнів саму можливість повної передачі змісту засобами іншої мови.

Поширеним був міф про існування «високорозвинених» і «примітивних» мов. Вважалося, що мови аборигенів Африки та Австралії нібито не здатні виражати весь спектр смислів через недостатній розвиток. Ця теорія є хибною.

Навіть «екзотичні» мови мають добре розвинену граматику та багату лексику. Водночас англійська мова також вважається «примітивною» за цим підходом, оскільки в ній відсутні деякі граматичні категорії.

Лексика відображає досвід і реальність народу. У мовах народів на різних стадіях розвитку можуть бути відсутні наукові, технічні чи філософські терміни, бо відповідні поняття відсутні в їхньому досвіді. Лексика - відкрита система, яка постійно поповнюється, на відміну від відносно закритої граматики. Прикладом є українська мова: нові слова *телефон, телевізор, комп'ютер* з'явилися пізніше, проте мова Шевченка не була менш розвиненою. Реальність визначає свідомість, отже, і словниковий склад мови. Найстабільнішим є повсякденний лексикон. Так, народи півночі мають понад 40 слів для позначення станів снігу, тоді як у народів півдня цей концепт практично відсутній.

Теорія перекладу не може обмежуватися лише порівняльною граматиною, яка вивчає морфологічні форми. Часто значення, виражене в одній мові граматично (часовою формою дієслова), в іншій передається лексично (*раніше, тепер*). Теорія перекладу індиферентна до статусу мовних засобів (граматичних, лексичних чи інших). Головне для неї - семантична тотожність змісту, а не форма вираження.

Отже, проблема неперекладності є значною мірою штучною. Будь-який смисл, що існує в одній мові, принципово може бути переданий в іншій, хоча й різними мовними засобами.

ДОВГОПОЛ Єлизавета Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СЕРГІЄНКО Ольга Ігорівна

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО КОНТЕНТУ

В епоху швидкого розвитку нових технологій аудіовізуальний переклад почав масштабно розповсюджуватися та став популярною для обговорення темою у перекладознавстві. У сучасному світі аудіовізуальний контент відіграє надзвичайно важливу роль у міжкультурній комунікації. Фільми, серіали, телепередачі, відеоблоги та інші медіапродукти активно поширюються у глобальному просторі, що зумовлює необхідність їх якісного перекладу. Переклад аудіовізуального контенту є складним процесом, який поєднує лінгвістичні, культурні та технічні аспекти.

Мета дослідження полягає у тому, щоб розкрити лінгвістичні, технічні та культурні особливості перекладу аудіовізуального контенту, а також обґрунтувати мультимодальний характер цього процесу в умовах сучасної міжкультурної комунікації.

Аудіовізуальний переклад охоплює різні види, зокрема субтитрування, дубляж, закадрове озвучення та інші форми. Науковці визначають аудіовізуальний переклад як сукупність перекладацьких практик, що мають справу з передачею вербального компоненту аудіовізуальних медіа. Кожен із цих видів має власні технічні та функціональні обмеження.

Однією з ключових особливостей субтитрування є необхідність скорочення тексту. Субтитри повинні бути стислими через обмеження часу та простору. Це змушує перекладача застосовувати трансформації, такі як компресія та опущення. У випадку дубляжу важливою є синхронізація мовлення з рухами губ акторів. Дослідники зазначають, що дубляж вимагає досягнення максимальної відповідності між перекладеним текстом і артикуляцією персонажів. Це значно ускладнює процес перекладу, оскільки необхідно зберегти зміст і водночас адаптувати форму.

Культурна адаптація є ще одним важливим аспектом аудіовізуального перекладу. Гумор в аудіовізуальному перекладі часто потребує творчої адаптації, а не буквального відтворення. Це особливо важливо для перекладу ідіом, жартів і культурних реалій. Крім того, аудіовізуальний переклад характеризується мультимодальністю. Значення в кіно формується через взаємодію мовлення, зображення та звуку. Це означає, що перекладач повинен враховувати не лише текст, але й візуальний контекст.

Не менш важливим є технічний аспект. Сучасний перекладач повинен володіти спеціалізованими інструментами, адже аудіовізуальний переклад дедалі більше пов'язаний із використанням цифрових технологій.

Отже, специфіка перекладу аудіовізуального контенту полягає у поєднанні мовних, культурних і технічних факторів. Перекладач виступає не лише як мовний посередник, але й як культурний адаптер і технічний фахівець. Отже, успішний аудіовізуальний переклад полягає у досягненні балансу між точністю, природністю та технічними обмеженнями.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні динаміки розвитку галузі під впливом цифрових інновацій. Ключовий інтерес становить інтеграція штучного інтелекту в процеси аудіовізуального перекладу та аналіз його впливу на якість фінального продукту. Дослідження стратегій адаптації контенту в умовах повної автоматизації дозволить окреслити нові компетенції сучасного медіаперекладача в епоху глобальної цифровізації.

ЗАДОРОВСЬКА Катерина Анатоліївна,

здобувач другого (магістерського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво - доцент

ЧАЙКА Оксана Ігорівна

МУЛЬТИКУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА СТРАТЕГІЇ ВВІЧЛИВОСТІ В УКРАЇНО-АНГЛІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ СУЧАСНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Глобалізаційні процеси сучасності зумовлюють зростання зацікавленості літературознавців та лінгвістів до питань мультикультурної ідентичності. У сучасній художній літературі персонажі часто виступають носіями декількох культурних кодів, що створює додаткові виклики для перекладача. Особливої ваги у цьому контексті набуває збереження стратегій ввічливості, які є ключовим інструментом репрезентації соціального статусу та культурної приналежності героя.

Мультикультурна ідентичність у тексті художнього твору проявляється через специфічне використання мовних засобів, перемикування кодів (code-switching) та запозичення. Перекладач має не лише відтворити зміст повідомлення, а й зберегти «чужість» або «гібридність» мовного портрета персонажа. Як зазначають дослідники, ідентичність не є статичною, вона конструюється в процесі комунікації, де стратегії ввічливості відіграють регулятивну роль [1, с. 45].

У теорії ввічливості П. Браун та С. Левінсона виокремлюються позитивна та негативна ввічливість. При перекладі з української мови на англійську виникає проблема асиметрії: українська культура є більш схильною до вираження солідарності (позитивна ввічливість), тоді як англійська орієнтована на збереження автономії особистості та дистанцію (негативна ввічливість). Наприклад, використання зменшувально-пестливих форм або специфічних звертань в українському тексті при буквальному перекладі на англійську може сприйматися як надмірне втручання в особистий простір [2, с. 112].

Особливу складність становлять стратегії ввічливості в діалогах персонажів-мігрантів або представників діаспори. У таких випадках перекладач часто вдається до стратегії форенізації, зберігаючи автентичні форми звертання або специфічні мовленнєві акти, щоб підкреслити мультикультурну ідентичність героя. Вибір між стратегіями адаптації та збереження культурного маркування залежить від ілюктивної мети автора та прагматичних настанов перекладу.

Отже, успішне відтворення мультикультурної ідентичності в україно-англійському перекладі вимагає від перекладача глибокого розуміння прагмалінгвістичних відмінностей між двома культурами. Правильний вибір стратегії ввічливості дозволяє зберегти автентичність образу героя та забезпечити адекватне сприйняття твору іншомовним читачем.

Література

1. Коротких О. В. Лінгвістичні аспекти ідентичності в художньому тексті. *Молодий вчений*. 2021. № 5. С. 43–47.
2. Brown P., Levinson S. C. *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press, 1987. 345 p.
3. Кальниченко О. А. Теорія перекладу та міжкультурна комунікація. Харків : Наш Світ, 2019. 210 с.

ЗЕЛІНСЬКА Анастасія Олександрівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

МАШИННИЙ ПЕРЕКЛАД ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

Машинний переклад є сучасною технологією, що дозволяє автоматично перекладати тексти або усне мовлення з однієї мови на іншу за допомогою комп'ютерних систем. Його головна мета полягає у забезпеченні швидкого доступу до інформації іншою мовою без необхідності її глибокого вивчення. Завдяки розвитку цифрових технологій машинний переклад став важливим інструментом у різних сферах життя, зокрема в бізнесі, науці, туризмі та міжнародному спілкуванні.

Основою машинного перекладу є використання мовних моделей, статистичних підходів і нейронних мереж, які аналізують текст і підбирають відповідні мовні еквіваленти. Це дозволяє швидко обробляти великі обсяги інформації. Проте якість перекладу залежить від багатьох факторів, таких як складність тексту, мовна пара та наявність контексту [1].

Незважаючи на свої переваги, машинний переклад має низку недоліків. Найчастіше виникають граматичні помилки, пов'язані з неправильним узгодженням слів або порушенням структури речення. Також поширеними є семантичні неточності, коли зміст передається неправильно або частково спотворюється. Окрему проблему становить неврахування контексту, що може призводити до неправильного вибору слів. Крім того, труднощі виникають під час перекладу ідіом, фразеологізмів і багатозначних слів, які часто перекладаються буквально [2].

Ще одним недоліком є можливість пропуску окремих частин тексту або використання невідповідного стилю, що знижує якість кінцевого результату. У зв'язку з цим машинний переклад часто потребує додаткового редагування людиною. Постредагування дозволяє виправити помилки, уточнити зміст і зробити текст більш природним та зрозумілим для читача [3].

Отже, машинний переклад є корисним і ефективним інструментом для швидкого опрацювання інформації, однак він не здатний повністю замінити людину. Найкращий результат досягається за умови поєднання автоматичного перекладу з подальшим редагуванням фахівцем.

Література

1. Гречуха Л. О., Кузєбна В. В. Системи машинного перекладу: оглядовий аналіз // Молодий вчений. 2017. 37 с.
2. Ольховська А. С. Машинний переклад та постредагування у фаховий підготовці майбутніх перекладачів // Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика : збірник наукових праць / за заг. ред. А. Г. Гудманяна, С. І. Сидоренка. К. : Аграр Медіа Груп, 2020. 28 с.
3. Чевдар Д. М. Особливості машинного перекладу політичного дискурсу // Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. 2018. 27 с.

ІВАНЮК Таміла Олександрівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ

Юридичний переклад у сфері міжнародного права є складним процесом, що вимагає не лише лінгвістичної, а й глибокої правової компетентності. Особливістю таких текстів є їх багатомовна природа та необхідність забезпечення однакового розуміння правових норм у різних правових системах. З огляду на глобалізацію, питання грамотного перекладу міжнародно-правових документів набуває особливої актуальності [1].

Однією з головних проблем є відсутність абсолютної еквівалентності юридичних термінів у різних мовах. Це зумовлено тим, що правові системи формувалися під впливом різних історичних і культурних чинників, і тому, ідентичні за формою терміни можуть істотно відрізнятися за змістом [2]. Наприклад, термін «law» в англійській мові охоплює ширший спектр значень у порівнянні з українським «право», що часто створює труднощі під час перекладу [3].

Ще однією суттєвою перешкодою є наявність нееквівалентної лексики. Деякі правові концепції можуть бути відсутні в іншій правовій системі, що змушує перекладачів звертатися до описових методів перекладу або адаптації. Хоча такі підходи і дозволяють передати зміст, але вони водночас можуть знизити точність і лаконічність тексту.

Додатковою складністю є передача специфічних синтаксичних конструкцій, що характерні для формального стилю міжнародно-правових текстів. Ці документи часто відзначаються складними синтаксичними структурами та стандартизованими формулюваннями, неправильне відтворення яких може спотворити сутність юридичної норми [2].

Особливий акцент потрібно робити на перекладі модальних дієслів, таких як «shall», «may», «must», оскільки саме вони визначають ступінь обов'язковості правових норм. Некоректне тлумачення цих дієслів може змінити юридичну силу положень документа [3].

Переклад міжнародно-правових документів безпосередньо пов'язаний з міжкультурною комунікацією, яка також породжує низку труднощів:

1. Відмінності між правовими системами (наприклад, континентальним правом і common law), що впливає на інтерпретацію термінів і понять [3].

2. Наявність «фальшивих друзів перекладача», коли однакові або схожі терміни мають різні значення в різних мовах.

3. Культурна специфіка правових понять, які нерідко формуються відповідно до національних традицій права.

4. Необхідність забезпечення однакової юридичної сили всіх офіційних мовних версій міжнародних договорів.

Для подолання цих перешкод перекладачі використовують різні стратегії перекладу, серед яких: генералізація, конкретизація, модуляція, транслітерація з поясненнями, запозичення, калькування, а також залучення фахівців з права для оцінки отриманого перекладеного тексту [2].

Переклад міжнародно-правових документів залишається складним завданням, що поєднує лінгвістичні та юридичні аспекти. Основні виклики полягають у неможливості прямої еквівалентності термінів, розбіжностях у правових системах та культурних особливостях. Успішне вирішення цих проблем можливе лише за умови високого рівня професійної підготовки перекладачів, тісної співпраці з юристами та застосування сучасних методів і стратегій перекладу.

Література

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. 5-те вид., виправ. і допов. Вінниця: Нова книга, 2017. 448 с.
2. Солодка А.К. Особливості перекладу юридичних термінів. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2023. Vol.2, No.4. С. 68-74.
3. Cao D. Translating Law. Clevedon: Multilingual Matters, 2007. P. 7-32.

КАЛЮЖНА Катерина Романівна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - професор
АМЕЛІНА Світлана Миколаївна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Безеквівалентна лексика належить до найбільш складних аспектів перекладу літературних текстів, оскільки відображає унікальні культурні, соціальні та історичні реалії певної мовної спільноти. Під цим поняттям розуміють слова й словосполучення, які не мають прямих відповідників у мові перекладу та відображають унікальні для певної культури явища[1].

У художніх творах такі мовні одиниці виконують важливу функцію: вони передають місцевий колорит, характеризують персонажів і допомагають відтворити атмосферу твору. Перекладачі стикаються через це зі складним вибором: зберегти особливості оригіналу чи адаптувати текст для розуміння цільової аудиторії[2].

Серед основних способів передачі безеквівалентної лексики виділяють: транскрипція/транслітерація (відтворення фонетичної або графічної форми слова), калькування (дослівний переклад складових частин слова чи словосполучення), описовий переклад (пояснення значення) та функціональний еквівалент (вибір слова в мові перекладу, з подібною функцією, але з іншою культурною основою)[2].

Аналіз перекладів художніх текстів демонструє, що вибір певного перекладацького підходу залежить від багатьох чинників: типу тексту, культурної різниці між мовами, та

очікувань цільової аудиторії. Наприклад, у перекладах українських народних казок на німецьку мову такі слова, як “вареники”, “рушник” та “хата”, зазвичай передаються через транскрипцію, з подальшим поясненням у примітках. Це дозволяє зберегти національну своєрідність, та при цьому забезпечити зрозумілість тексту.

У сучасній прозі, де швидкість читання відіграє важливу роль, перекладачі частіше застосовують функціональні еквіваленти та описові засоби, уникаючи пауз для читання приміток. Однак такий підхід може призводити до часткової втрати культурного коду оригіналу - явища, яке називають “культурною нейтралізацією”.

Тому переклад безеквівалентної лексики в художніх текстах є складним і водночас творчим процесом. Який вимагає від перекладача не лише мовної компетентності, а й розуміння культурного контексту обох мов. Відсутність універсального рішення потребує індивідуального підходу до кожного випадку, що враховує художній задум автора та комунікативні очікування читача[1;2].

Література

1. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози) / Р. П. Зорівчак. – Львів : Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. – 216 с.
2. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. / В. В. Коптілов. – Київ : Юніверс, 2003. – 280 с.

КЕЦМАН Анастасія Тарасівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво – доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

THE ROLE OF THE INTERPRETER IN ENSURING THE RIGHT TO A FAIR TRIAL: PROCEDURAL GUARANTEES UNDER ARTICLE 6 OF THE ECHR

The right to a fair trial, enshrined in Article 6 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR), is a fundamental cornerstone of a democratic society. One of the key aspects of this right, for persons who do not understand the language of the proceedings, is the guarantee of free assistance by an interpreter, as provided for in Article 6 §3(e) of the ECHR. In this context, the role of the interpreter extends beyond mere linguistic translation, becoming a mechanism for ensuring procedural equality and the effective participation of the individual in their own defence.

According to the established case-law of the European Court of Human Rights, the assistance of an interpreter must be not only formal but also “effective” (as held in *Kamasinski v. Austria*). The Court emphasises that the duty of the competent authorities is not limited to the mere appointment of an interpreter; they must also exercise a degree of supervision over the quality of interpretation where deficiencies are apparent or have been brought to their attention. This implies that the interpreter must possess an adequate level of professional competence, including sufficient legal knowledge, to ensure that the accused fully understands both the nature of the charges and the course of the proceedings.

An important aspect of these procedural guarantees concerns the scope of interpretation. The Court requires not only the translation of oral statements made during the hearing, but also of “essential documents,” such as the indictment or the judgment. However, as noted in the Guide on Article 6 of the ECHR, the right to translation does not extend to every document in the case file; only those materials that are necessary to understand the case and to ensure an effective defence must be translated. In *Luedicke, Belkacem and Koç v. Germany*, the Court confirmed that the right to the free assistance of an interpreter covers all translation-related costs,

irrespective of the outcome of the proceedings, thereby underscoring the social importance of this guarantee.

In addition to these technical aspects, the work of an interpreter has an important ethical and professional dimension. As noted by scholars quality of legal assistance is directly linked to the quality of communication. In an intercultural context, an interpreter often fulfils the role of a “cultural mediator,” helping the court to avoid misinterpretations of testimony arising from cultural or dialectal peculiarities in the accused’s speech. The lack of proper qualifications or the presence of bias on the part of the interpreter may be regarded by the Court as a violation of the principle of equality of arms, as it deprives the individual of the opportunity to respond effectively to the prosecution’s evidence.

Thus, the professional activity of an interpreter constitutes an integral element of the architecture of a fair trial. Ensuring high standards of judicial interpretation is not merely a technical task, but a prerequisite for the effective realisation of human rights and fundamental freedoms in today’s globalised and multicultural world.

References

1. Посібник із застосування статті 6 ЄКПЛ. Право на справедливий суд (кримінальний аспект) / Рада Європи. Європейський суд з прав людини, 2022. URL:https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_UKR.pdf (дата звернення: 03.05.2026).
2. Пушкар П. В. Загальні питання розуміння і застосування практики ЄСПЛ / за ред. Р. Бабанли. Т. 1. Київ, 2022. 167 с.
3. Гутник В. В. Ефективність правової допомоги захисника: досвід Європейського суду з прав людини. Європейські перспективи. 2011. № 1, ч. 2. С.172–176.
4. Вибрані рішення Європейського суду з прав людини щодо України – 2015 : збірник : у 2 ч. / упоряд. Є. Ю. Захаров ; ГО «Харківська правозахисна група». Харків, 2018. 538 с.
5. Case-law of the European Court of Human Rights. HUDOC database. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/> (дата звернення 03.05.2026).

КІСІЛЬ Тетяна Юріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

TRANSLATION TRANSFORMATIONS AS A MEANS OF ACHIEVING TEXT ADEQUACY

In modern translation studies, translation is understood as a complex process of intercultural communication, not just a mechanical replacement of words from one language to another. The translator’s task is to convey not only the meaning of the original text but also its style, tone, and communicative purpose. One of the main difficulties in translation is the difference between the source language and the target language. These differences appear at all levels, including grammar, vocabulary, and cultural context. Translators use special techniques called translation transformations to achieve adequacy, that is, to make the translation both accurate and natural for the reader.

Translation transformations are defined as intentional changes made to the structure or meaning of language units in order to preserve the main idea of the original text. English

language uses articles, while Ukrainian does not. Also, some words in one language may not have exact equivalents in another. Pragmatic factors are important, because the translator must consider the reader's background knowledge and cultural understanding. Stylistic differences between languages influence how texts are structured and how ideas are expressed.

There are several main types of translation transformations: lexical, grammatical, and lexico-grammatical. Lexical transformations are used at the level of words and phrases. They include transcription and transliteration, which help to transfer foreign words (*speaker* - спікер, *gadget* - гаджет). Another type is calque, which means translating parts of a word or phrase directly (*self-determination* — самовизначення). Concretization is used when a general word is replaced with a more specific one depending on the context (the verb *to come* can be translated as *приїму, приїхаву, or прилетіму*). Generalization is the opposite process, when a specific word is replaced with a more general one.

Grammatical transformations involve changes in sentence structure. The English sentence *It is important for your understanding* can be translated as *Важливо, щоб ви це зрозуміли*. Translators also often divide long sentences into shorter ones to make them easier to understand, or combine several short sentences into one. Another important transformation is changing the word order, because English has a fixed word order, while Ukrainian is more flexible.

Lexico-grammatical transformations combine both lexical and grammatical changes and require more creativity: *He is not wrong* — *Він правий*. Another example is explication, or descriptive translation, when a word is explained instead of being translated directly (*coroner* — *official who investigates sudden deaths*). Compensation is also important: if some stylistic effect cannot be translated directly, the translator can recreate a similar effect in another part of the text.

The use of translation transformations is closely connected with the role of the translator as a mediator between cultures. The translator must find a balance between accuracy and naturalness. If the translation is too literal, it may sound unnatural or even be difficult to understand. On the other hand, too much adaptation can change the original meaning or style.

In conclusion, translation transformations are an essential part of the translation process. They help the translator overcome differences between languages and cultures and ensure that the translated text is both accurate and natural. Therefore, knowledge of these transformations is an important skill for every future translator and plays a key role in successful intercultural communication.

КОРОТЕНКО Вікторія Олексіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – старший викладач
РЕНСЬКА Індіра Іванівна

THE ROLE OF THE ENGLISH LANGUAGE IN INTERNATIONAL SOCIAL WORK PROJECTS

In the modern globalized world, international cooperation has been significantly expanded in many professional fields, including social work. Social problems such as poverty, migration, inequality, and public health challenges are not limited to national borders and therefore require coordinated international responses. In this context, communication between specialists from different countries is considered an essential element of effective cooperation. English has been widely recognized as the dominant language of international communication, and its importance in international social work projects has been steadily increasing. Through English, professional dialogue can be established, experience can be shared, and innovative

social practices can be implemented across diverse cultural and national contexts. Therefore, the role of English in international social work initiatives deserves careful consideration.

The aim of this study is to analyze the role of English in international social work projects and to determine how the use of this language contributes to the successful implementation of international cooperation and professional communication. Particular attention is given to how English facilitates access to professional knowledge, international collaboration, and the dissemination of best practices in social work. In international social work projects, English is commonly used as the primary means of communication among professionals from different countries. At international conferences, seminars, and training programs, communication is often conducted in English, enabling participants to exchange ideas and professional experiences. Through such communication, new strategies for addressing social problems can be discussed and developed. In addition, professional networks between social workers from different regions are often established through English-language communication platforms. Another important aspect concerns the accessibility of scientific and professional information. A significant amount of social work research is published in English-language journals, books, and international reports. As a result, access to contemporary research findings and innovative approaches can be obtained through English-language knowledge. Social workers who possess sufficient English language skills are therefore provided with greater opportunities to study international experience and to apply effective methods in their professional practice. Communication with such organizations is frequently conducted through English-language documentation, project proposals, and professional correspondence. In this way, participation in international programs and grant initiatives is facilitated. Without adequate English proficiency, involvement in such projects may be significantly limited.

Moreover, English is widely used in the preparation and implementation of international social programs to support vulnerable populations. Projects that address issues such as refugee assistance, child protection, mental health support, and poverty reduction are often organized by international teams. In these teams, members from different linguistic and cultural backgrounds collaborate to achieve common goals. For this collaboration to be effective, a shared language is required, and English has been adopted as the common medium of communication. Through the use of English, coordination of activities, exchange of reports, and planning of interventions can be carried out efficiently. The importance of English is also reflected in social workers' professional development. Participation in international internships, educational programs, and professional exchanges is frequently dependent on English language proficiency. Many training courses, workshops, and online educational resources are offered in English, enabling professionals to enhance their knowledge and skills. As a result, higher levels of professional competence can be achieved. Additionally, social workers who possess English language skills may be more competitive in the international labour market.

Another significant dimension of English use in social work projects concerns intercultural communication. International cooperation often involves interaction among people representing diverse cultural traditions and social contexts. In such situations, English serves not only as a communication tool but also as a means to promote mutual understanding. Through a shared language, cultural differences can be discussed and collaborative solutions to social challenges developed. This contributes to the creation of inclusive and culturally sensitive approaches in social work practice. Not all social workers have the same level of language proficiency, which may create communication barriers. Misunderstandings can occur if complex professional terminology is not clearly understood. Therefore, additional training and language support may be required to ensure effective participation by all professionals involved in international initiatives. Despite these challenges, the advantages of English as a global communication tool remain significant.

In conclusion, it can be stated that English plays a crucial role in international social work projects. Through the use of this language, communication between professionals from different countries is facilitated, access to international research and professional resources is expanded,

and cooperation with global organizations is made possible. English also contributes to the professional development of social workers and supports intercultural dialogue in international teams. Consequently, the importance of English language proficiency should be recognized as an essential component of modern social work education and professional practice. By enhancing English language proficiency, social workers can participate more actively in international cooperation and contribute more effectively to addressing global social challenges.

КОХАН Марія Юріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО МЕДІАДИСКУРСУ

У сучасному глобалізованому інформаційному просторі англійська мова виконує функцію *lingua franca*, що сприяє активному поширенню мовних інновацій, зокрема молодіжного сленгу. Соціальні мережі, стримінгові платформи та цифрові комунікативні середовища формують нові типи дискурсу, де сленг виступає не лише засобом неформального спілкування, а й маркером ідентичності, групової належності та культурної актуальності. У зв'язку з цим проблема адекватного перекладу сленгових одиниць набуває особливої актуальності в контексті міжкультурної комунікації.

Метою дослідження є систематизація основних труднощів перекладу сучасного англomовного молодіжного сленгу українською мовою та визначення ефективних перекладацьких стратегій у межах медіадискурсу.

Молодіжний сленг характеризується високим рівнем варіативності, експресивності та динамічності. Його семантика часто є контекстуально зумовленою та залежною від соціокультурних факторів. Наприклад, такі одиниці як *slay*, *rizz*, *chopped*, *ghosting* не мають усталених відповідників в українській мові, що ускладнює процес їх перекладу та вимагає від перекладача творчого підходу.

До ключових труднощів перекладу сленгу належать:

- 1) відсутність прямих лексичних відповідників у мові перекладу;
- 2) швидка зміна актуальності сленгових одиниць (лексична нестабільність);
- 3) культурна маркованість та прив'язаність до конкретного соціального контексту;
- 4) багатозначність і прагматична залежність від ситуації мовлення;
- 5) вплив візуального та аудіального контексту (особливо в аудіовізуальному перекладі).

У межах дослідження виокремлено основні перекладацькі стратегії, що забезпечують адекватність відтворення сленгу:

1. Адаптація (функціональний відповідник). Передбачає заміну оригінальної одиниці на стилістично й функціонально подібну в мові перекладу. Наприклад, *slay* → «вражати», «бути на висоті».

2. Описовий переклад (експлікація). Застосовується у випадках відсутності еквівалента, коли значення передається через розгорнуте пояснення: *ghosting* → «ігнорування без пояснення причин».

3. Транслітерація та запозичення. Використовується для нових або трендових понять, що вже частково інтегровані в український мовний простір (*різз*, *краш*), проте потребує обережності через ризик надмірної іншомовності.

4. Контекстуальна заміна. Передбачає зміну лексеми відповідно до конкретної ситуації мовлення, що дозволяє зберегти прагматичний ефект висловлювання.

5. Комбіновані стратегії. Поєднання кількох підходів для досягнення максимальної точності та природності перекладу.

Важливим аспектом є врахування типу дискурсу. У соціальних мережах переклад може бути більш вільним і адаптованим до цільової аудиторії, тоді як у субтитрах або офіційних перекладах необхідно дотримуватися балансу між точністю та зрозумілістю. Особливу складність становить аудіовізуальний переклад, де обмеження часу і простору (кількість символів у субтитрах) впливають на вибір перекладацьких рішень. Крім того, сленг виконує прагматичну функцію - передає емоційний стан, іронію, соціальні відтінки. Тому буквальний переклад часто призводить до втрати комунікативного ефекту, що робить необхідним застосування динамічної еквівалентності.

Отже, переклад сучасного молодіжного сленгу є комплексним процесом, що поєднує лінгвістичні, культурні та прагматичні аспекти. Ефективність перекладу залежить від здатності перекладача інтерпретувати значення в конкретному контексті та обирати оптимальну стратегію відповідно до комунікативної мети. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз перекладу сленгу в конкретних медіаплатформах та розробку практичних рекомендацій для перекладачів.

Література

1. Карабан В. І. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга, 2004.
2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Київ, 2017.
3. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge, 2018.
4. Crystal D. Language and the Internet. Cambridge: Cambridge University Press, 2011.
5. Venuti L. The Translator's Invisibility. London: Routledge, 2008.

МАКСИМЕНКО Анастасія Сергіївна,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і

природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – доцент

СИДОРУК Галина Іванівна

ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ АРТИКЛІВ ТА ЗАЙМЕННИКІВ

Артикль – це важлива та складна граматична категорія англійської мови, яка має значний вплив на формулювання інформації та її сприйняття. Дослідження артикля в англійській мові стає актуальним завдяки його ключовій ролі у структуруванні мовлення та наданні значення понять. Особливо це стає важливим при перекладі текстів з англійської мови на українську, оскільки система артиклів в українській мові відмінна від англійської. Ця різниця може вплинути на точність та ефективність передачі інформації, а також на загальний стиль перекладу. Детальне вивчення артикля в англійській мові та його відтворення під час перекладу.

Артиклі допомагають носіям тих мов, у яких вони наявні, визначати, про які саме предмети чи істот ідеться. Цей інструмент полегшує асоціацію між словом і річчю, яку воно позначає. Так, між фразами *«I found a book»* і *«I found the book»* існує принципова різниця, хоча обидві нібито перекладаються *«Я знайшов/знайшла книжку»*. У першому випадку оповідач лише розпочинає свою історію – тут носій української міг би сказати: *«Мені трапилась одна книжка»*, – або: *«Я знайшов якусь книжку»*. У другому реченні оповідач і його адресат однозначно розуміють, про яку книжку йдеться, адже про неї між ними вже точно точилась розмова. Скажімо, мовець загубив якусь (ось, бачите, за першої згадки про щось доречний саме неозначений артикль) книжку або обіцяв співрозмовнику дати її почитати.

Звичайно, в мовах, де артиклів немає, зокрема й в українській, вони часто справді не потребують перекладу, бо закладене в них значення зрозуміле обом мовцям із контексту й загальної логіки. Насправді ми не висловлюємо купу всілякої інформації, покладаючись на те, що співрозмовник і так її знатиме, і це стосується не лише тем, які могли зринати в попередніх розмовах, а й загальної інформації на кшталт того, що взагалі таке – книжка. Проте трапляються випадки, коли артикль таки потребує перекладу, інакше інформації недостатньо: «*Billy had found it in the bedside table in a house*». Неозначений артикль *a* чітко вказує на те, що про конкретний будинок не йдеться: «*Біллі знайшов його на тумбочці в будинку*». З'являється хибне враження, нібито ми маємо розуміти, що то за будинок, хоча це не так. Натомість в реченні: «*Біллі знайшов його на тумбочці в одному з будинків*», – стає зрозуміло, що йдеться про один із тих багатьох будинків, про які ми вже знаємо з попередніх сторінок: «*Американці ходили порожніми будинками в передмісті, де їх тримали в полоні*». І навпаки, часом означений артикль «*the*» варто перекласти як «той/та...» або «цей/ця...». Безперечно, в українській мові для цього теж є засоби, і один із них – порядок слів у реченні. У цьому частково полягає причина, чому ми так добре обходимося без артиклів: в англійській мові з її фіксованим порядком слів без них панував би хаос. Натомість це означає, що перекладачу потрібно уважно ставитися до порядку слів в українському реченні, щоб зберегти акценти оригіналу. Візьмемо такий приклад: «*A grandfather and his grandson were in the squad. The grandfather was an architect*». В обох випадках артикли справді зникатимуть при перекладі, проте перше речення українською виглядатиме так: «*У загоні були дідусь з онуком*» – адже нова інформація в нас виноситься на кінець речення. Далі ми вже знаємо, про якого дідуся йдеться, а новиною є його професія: «*Дідусь був архітектором*»[2].

Проблема перекладу займенників з англійської мови українською зумовлена структурними розбіжностями: відсутністю в англійській категорії роду для багатьох займенників (*it, they*), потребою в гендерно-нейтральних формах та відмінностями у вживанні присвійних форм (*my vs mine*). Основні складнощі включають вибір роду, передачу ввічливості та контекстуальну відповідність. Однією з частих помилок є переклад займенника *такий* у сполученні з іменником завжди як *such*. Відомо, що цей займенник має щонайменше три значення: 1) означений, зазначений, наведений вище; 2) наступний, який наводиться далі; 3) подібний, такого роду. Лише коли займенник *такий* вжито в розмовному мовленні в останньому значенні, він перекладається, зазвичай, англійським займенником *such*:

Ніколи не бачив я такої мужності.	Never have I seen such courage.
Ніколи раніше в житті він не бачив такого красивого кольору!	He had never seen such a beautiful color before in his life!

Слід зауважити, що в англійському офіційному та юридичному мовленні займенник *such* може вживатися і у значенні *означений, зазначений, наведений вище* [1].

Отже, перекладацька проблема полягає перш за все у визначенні характеру мовлення, що перекладається (розмовне чи офіційне), та конкретного значення, в якому вжито займенник *такий*. Слід мати на увазі, що нерідко український займенник *такий*, вжитий у сполученні з певними абстрактними іменниками, має аналоги *this* або *that*. В розмовному жанрі займенник *такий* має або перше, або друге з наведених вище значень і перекладається вказівним займенником *this* або, рідше, *that*.

Перекладачі використовують лексико-граматичні трансформації, включаючи додавання, вилучення або заміну займенників, щоб адаптувати англійську структуру до української граматики та стилістики.

Література

1. Артикль в англійській мові та відтворення його при перекладі. <https://previous.scientia.report>.

2. Елла Євтушенко «Чого не знайдеш у словниках: поширені пастки перекладу». <https://chytomo.com>.

МАКСИМЕНКО Лілія Віталіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

SLANG AS A PROBLEM OF TRANSLATION

Slang is considered one of the most difficult elements in translation because it reflects not only language itself but also culture, social identity, emotions, humor, and historical background. Unlike standard vocabulary, slang changes very quickly and often exists only within certain social groups. Because of this, translators face serious difficulties when trying to reproduce slang expressions in another language.

One of the main translation problems is the absence of exact equivalents. Literal translation often sounds unnatural or completely meaningless. For example, the English military slang expression “buy the farm” means “to die in war.” If translated literally as “купити ферму,” the phrase would confuse Ukrainian readers because the idiom does not exist in Ukrainian culture. Therefore, the translator has to choose an equivalent that conveys the meaning and emotional tone, such as “загинути” or “віддати життя.” Another example is the slang expression “kick the bucket,” which means “to die.” A literal translation would be incorrect, so Ukrainian translators usually use colloquial equivalents such as “врізати дуба.”

A subsequent challenge is polysemy: one slang word can have several meanings. To solve these problems, translators use different strategies: finding Ukrainian slang equivalents, using neutral words, or explaining meaning descriptively. The goal is to keep the same emotional and stylistic effect, not just the literal meaning.

Another difficulty is that slang changes very rapidly depending on time and generation. Expressions popular in the 1980s may sound old-fashioned today. Teenagers constantly create new slang words, especially through social media and internet communication. Because of this, translators must consider the historical period of the text and the target audience. A translation suitable for older readers may sound strange or outdated to younger people.

Slang also performs important psychological functions. It helps speakers express emotions, humor, aggression, rebellion, or solidarity with a social group. Slang words are usually more emotionally expressive than neutral vocabulary. For example, compare the neutral sentence “He died” with the slang expression “He kicked the bucket.” The second phrase sounds more informal and ironic. Translators must therefore reproduce not only the meaning but also the emotional effect of the original expression.

In conclusion, slang is a complex translation problem because it reflects real-life communication, social identity, and culture. Successful translation requires not only language knowledge but also understanding of context and cultural background.

МАЛЮКОВА Валерія Андріївна,
здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво — доцент
МОНАШЕНКО Анна Миколаївна

СУТНІСТЬ, ТИПОЛОГІЯ ТА РЕТРОСПЕКТИВА РОЗВИТКУ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО МЕДІАПРОСТОРУ

Аудіовізуальний переклад (АВП) є особливим видом перекладацької діяльності, що передбачає роботу з медіаконтентом, де текст нерозривно пов'язаний зі звуком та зображенням. Його історія бере початок від інтертитрів у німому кіно до сучасних цифрових технологій, які дозволяють поширювати фільми по всьому світу. Головним завданням перекладача є досягнення адекватності, щоб глядач сприйняв зміст твору через призму своєї культури та фонових знань [2; 4].

Специфіка роботи над АВП полягає у використанні спеціальних діалогових листів, де зафіксовані не лише репліки, а й часові інтервали (тайм-коди) та немовні звуки. Перекладач має враховувати невербальні знаки та жести персонажів, щоб переклад гармоніював із картинкою на екрані. Крім того, професійна діяльність часто ускладнюється технічними факторами, наприклад, необхідністю працювати з відеоматеріалом низької якості, захищеним водяними знаками для запобігання піратству [8].

У сучасній практиці виокремлюють три основні режими АВП: дубляж, закадровий переклад та субтитрування, вибір яких залежить від історичних традицій та бюджету проєкту. Дубляж забезпечує повну заміну звукової доріжки з дотриманням ліпсингу, що створює ефект цілісності, тоді як закадровий переклад зберігає оригінальні голоси на фоні. Субтитрування ж базується на жорсткій просторово-часовій компресії тексту (до 40 символів у рядку), що дозволяє зберегти автентичну атмосферу фільму за рахунок певної втрати експресивності діалогів [5, 7].

Українська школа кіноперекладу пройшла трансформацію від радянської моделі до формування сучасної національної традиції, орієнтованої на креативну локалізацію. Важливим етапом став перехід до україномовного дубляжу, що сприяв розвитку високотехнологічних вітчизняних студій та визнанню якості їхньої роботи на міжнародному рівні [3]. Сьогодні ця діяльність чітко регламентується законодавчою базою, що закріплює пріоритет державної мови в медіапросторі як чинника зміцнення національної ідентичності [6].

Література

1. Гаман І. А. Кінопереклад як вид аудіовізуального перекладу. Закарпатські філологічні студії. редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), М. М. Палінчак, Ю. М. Бідзія та ін. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Т. 2, вип. 28. С. 137–141.
2. Єлісеєва С. В. Культурологічний аспект перекладу аудіовізуального контенту. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2019. № 43, т. 4. С. 56–59.
3. Журавель Т. В. Кінопереклад як вид аудіовізуального перекладу і його становлення в Україні та світі. Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Сер.: Філологічні науки (мовознавство). 2018. № 10. С. 35-38.
4. Кузенко Г. М., Лютянська Н. І. Audiovisual translation: theory and practice: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2024. 108 с.
5. Лукьянова Т. Г. Основи англо-українського кіноперекладу: навчальний посібник для студентів 4 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» денної форми навчання факультету іноземних мов. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 104 с.
6. Нікітіна А. А., Стеценко В. В., Тупиця О. Ю. Сучасні технології аудіовізуального перекладу. Materials of the XVII International scientific and practical Conference Conduct of modern science – 2021. Volume 5. Sheffield: Science and education LTD. 2021. p. 60-63.

7. Перванчук Т. Б. Аудіовізуальний переклад: основні види та особливості. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32(71), № 4(2). С. 121-126.

8. Пушина В. О., Сітко А. В. Особливості аудіовізуального перекладу. Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць. За заг. ред. А.Г. Гудманяна, С.І. Сидоренка. К.: Аграр Медіа Груп. 2020. С. 119-124.

МАМАЄВА Катерина Олександрівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

СТРАТЕГІЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЇ ТА ЛОКАЛІЗАЦІЇ ГУМОРУ В АНГЛОМОВНОМУ КІНОДИСКУРСІ

Переклад кінофільмів комедійного жанру сьогодні є одним із найбільш затребуваних напрямів у галузі аудіовізуального перекладу, оскільки саме комедія залишається лідером глядацьких симпатій серед української аудиторії (її обирають близько 37 % глядачів). Ключовим викликом для перекладача в цьому контексті є необхідність не лише передати зміст реплік, а й викликати у реципієнта емоційну реакцію, тотожну тій, яку отримує носій мови оригіналу, не викривлюючи художнього задуму режисера [1].

Кінотекст як об'єкт перекладу характеризується специфічними обмеженнями: часовими рамками (ліпсингом) та візуальним супроводом, що зумовлює вибір перекладацьких трансформацій. Для досягнення комічного ефекту фахівці найчастіше вдаються до двох стратегій: прагматичної адаптації та локалізації. Прагматична адаптація передбачає перетворення вихідного вислову з метою передачі його прагматичного значення зрозумілими для цільової аудиторії мовними засобами. Локалізація, своєю чергою, полягає у повному пристосуванні перекладацького продукту до культурних і соціальних реалій конкретного регіону [2].

Аналіз популярних кінострічок, таких як *Секрети домашніх тварин-2*, *Дедпул-2* та *Зомбіленд-Подвійний постріл*, дозволяє виокремити основні прийоми відтворення гумору. Зокрема, широко застосовується цілісне перетворення, яке полягає у заміні фрази оригіналу на еквівалентну за змістом, але відмінну за лексико-граматичним складом фразеологічну одиницю мови перекладу. Яскравим прикладом є адаптація алюзії на гімн президента США у стрічці *Зомбіленд*, де перекладач використав рядок з українського гімну: *Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці*, що забезпечило миттєве впізнавання та позитивну реакцію аудиторії.

Контекстуальна заміна та компенсація використовуються для локалізації жартів, побудованих на актуальних соціальних явищах. Так, нейтральна фраза про терміновість у мультфільмі *Секрети домашніх тварин-2* була трансформована у згадку про *євробляхи*, що відображає знайому українському глядачеві реалію. Схожий ефект спостерігається у фільмі *Дедпул-2*, де посилення на чемпіонат вусанів у Брукліні було замінено на згадку про співака Павла Зіброва, образ якого асоціюється з характерними вусами. Окрему увагу приділено відтворенню мовного портрета персонажів. Використання суржику або специфічних акцентів (як у випадку з персонажем *Колосом*) дозволяє не лише передати іноземний колорит, а й посилити комічний ефект [3].

Отже, успіх перекладу комедії залежить від креативності перекладача та його здатності балансувати між збереженням авторського стилю і глибокою адаптацією тексту

до менталітету та культурного фону цільової аудиторії. Перспективою подальших досліджень є порівняльний аналіз української та російської локалізацій.

Література

1. Борецька О. С. Перекладацькі деформації у англо-українських перекладах анімаційних фільмів : дипломна робота. Житомир, 2014. 99 с.
2. Гордієнко Н. М., Михайленко А. В. Типологія компенсації як засобу перекладацьких трансформацій. Київ, 2014. С. 1–8.
3. Лук'янова Т. Г. Основи англо-українського кіноперекладу : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 104 с.

МОРЕНКО Олеся Олександрівна,

здобувач другого (магістерського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво – доцент

ТЕПЛА Оксана Миколаївна

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ГАЛУЗІ ПЕРЕКЛАДУ

У сучасному світі технології штучного інтелекту (ШІ) відіграють ключову роль у трансформації галузі перекладу. Завдяки розвитку машинного навчання, нейронних мереж і обробки природної мови (NLP), переклад переходить від традиційних методів до автоматизованих і гібридних моделей.

Однією з головних тенденцій є широке використання нейронного машинного перекладу. Такі системи здатні враховувати контекст, стиль і навіть культурні особливості тексту, що значно підвищує якість перекладу. Вони поступово замінюють статистичні моделі та стають стандартом у галузі. Сучасні системи, засновані на великих мовних моделях, не лише перекладають текст, а й можуть адаптувати його до певної аудиторії, стилю або контексту. Вони використовуються для створення чернеток перекладу, редагування та локалізації контенту.

Попри автоматизацію, роль людини не зникає. Найефективнішою стає модель співпраці людини та ШІ, де перекладач виконує постредагування машинного перекладу (post-editing). Це дозволяє поєднати швидкість технологій із точністю та культурною адекватністю людини. ШІ дозволяє обробляти великі обсяги тексту значно швидше та дешевше. За сучасними оцінками, машинно-асистований переклад уже становить близько 70% усіх перекладів, що свідчить про масове впровадження технологій у бізнес-процеси.

Сучасні технології забезпечують переклад у режимі реального часу (speech-to-speech, speech-to-text), що активно використовується у сфері освіти, медицини, бізнесу та міжнародних комунікацій. Це значно підвищує доступність інформації для користувачів різних мов.

Разом із розвитком ШІ зростає увага до проблем якості перекладу, упередженості алгоритмів та захисту даних. Довіра до результатів ШІ залишається одним із ключових викликів, особливо в юридичних, медичних і технічних текстах.

ШІ змінює структуру ринку: прості тексти дедалі частіше перекладаються автоматично, тоді як складні, спеціалізовані переклади залишаються за фахівцями. Це призводить до зміни ролі перекладача – від «перекладача тексту» до «редактора та експерта з якості».

Сучасні перекладацькі системи поєднують пам'ять перекладів, термінологічні бази, машинний переклад і ШІ-інструменти в єдині екосистеми. Це дозволяє підвищити продуктивність і узгодженість перекладів.

Отже, сучасні тенденції розвитку технологій штучного інтелекту свідчать про глибоку трансформацію галузі перекладу. ШІ не замінює людину повністю, а змінює її роль, створюючи нові можливості для підвищення ефективності, швидкості та якості перекладу. Найбільш перспективною є модель співпраці людини та технологій, яка забезпечує баланс між автоматизацією та людським фактором.

Література

1. MultiLingual. *Five Ways AI Reshaped the Translation Industry in 2025* (2025).
2. MultiLingual. *Lokalise Report: AI-powered translation trends 2024–2025* (2025).
3. Tomedes. *Translation Trends in 2025* (2024).
4. Тимчик М., Драбов Н. *Використання інструментів штучного інтелекту для перекладу комп'ютерної термінології* (2025).
5. Locate Translate. *AI Translation and the Translation Industry* (2025).

МОСКАЛЕНКО Софія Леонідівна,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво - доцент

СИДОРУК Галина Іванівна

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ СЛЕНГУ ТА МОЛОДІЖНОГО ЖАРГОНУ

Головна особливість сленгу - його ефемерність і динамічність. Те, що було популярним серед підлітків минулого року, сьогодні може вважатися *кринжем*. Оскільки словники не встигають за цими змінами, перекладач повинен бути зануреним у живе середовище мови, стежити за соцмережами та мемами, щоб розуміти реальний контекст вживання слова або словосполучення: *try again (sl.) let it go, let it shoot – вперед, ще разочок*.

Молодіжна мова — це не просто набір дивних слів, це маркер ідентичності. Сленгізм як маркована лексична одиниця використовується для того, щоб підкреслити приналежність до певної групи. Тому, коли ми перекладаємо сленг, наше завдання — не просто знайти синонім, а передати ту саму *тональність*. Якщо ми замінимо гострий сленг нейтральним словом, ми *стерилізуємо* персонажа, позбавляючи його індивідуальності. Приклади британського сленгу: *Bloke – хлопець, чоловік, Quid – фунт (грошова одиниця), Bossman – власник магазину/кафе*. Сленг завжди емоційно насичений і експресивний. Часто в цільовій мові просто не існує прямого еквівалента з таким самим рівнем експресії. У таких випадках ми використовуємо стратегію компенсації: якщо ми втратили сленговий зворот в одному реченні, ми маємо *віддати борг* тексту, додавши яскраве сленгове слівце в іншому місці, де в оригіналі була нейтральна мова. Тут завжди має спрацьовувати стратегія компенсації. Це допомагає зберегти загальну атмосферу твору: *Slay – робити щось неймовірно круто, запалювати, Cringe – крінж, почуття ніяковості за чийсь дії, Glow up – значне покращення зовнішності або життя (успішний успіх), No cap – реально, без брехні, без капелюха, Bet – згода, домовилися, Sus (від suspicious) – підозрілий, щось тут не так, Lore – передісторія чогось (cat lore - історія появи кота), Unhinged – некерований, божевільний, злетів з катушок, Приклади повсякденного розмовного сленгу: GOAT (Greatest of All Time) – найкращий в історії, Knackered – виснажений, дуже втомлений, Skint – на мілині, без грошей, Tea (Spill the tea) – плітки, Dope – крутий, класний, Lit – круто, запально, неймовірно, Ghost – ігнорувати, зникнути (з кимось). Ці слова вживаються переважно молоддю та в неформальному спілкуванні в мережі.*

Найбільша пастка для перекладача — використання сленгу, який уже вийшов із моди і віддає анахронізмом. Немає нічого гіршого для сприйняття тексту молодими людьми, ніж герой, який говорить словами десятирічної давнини. Це робить переклад *пластмасовим*. Тому перекладач має володіти не лише мовою оригіналу, а й відчувати мінливі тренди рідної мови.

НАУМЕНКО Юлія Анатоліївна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – професор
КРАВЧЕНКО Наталія Кимівна

КОМУНІКАТИВНА ФУНКЦІЯ РЕКЛАМИ ТА ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ В ПЕРЕКЛАДІ

Реклама сьогодення, не лише інформація про товар. Тепер завдання реклами зробити так, аби продукт/послугу поширити серед користувачів, стимулювати до дії та вплинути на інтереси споживачів. Одним з найважливіших аспектів реклами є пробудження у потенційної аудиторії бажання купити якийсь товар. Аби охопити більше споживачів великі корпорації виходять на міжнародні ринки. Тут у поширенні товару відіграє роль переклад. Адже охоплення аудиторії залежить від розуміння контексту реклами на комунікативному та культурному рівні.

Комунікативна функція реклами реалізується через кілька складових. Насамперед, це інформативна функція - повідомлення про характеристики продукту. По-друге, експресивна - створення емоційного впливу. Остання, та не менш важлива – апелятивна, тобто, спонування до дії, наприклад, купівлі. Усі ці елементи працюють разом і формують цілісне рекламне повідомлення.

У процесі перекладу важливо не лише передати зміст оригіналу, а й відтворити його комунікативний ефект. Це означає, що перекладач повинен враховувати культурні, соціальні та мовні особливості цільової аудиторії. Буквальний переклад часто не здатен забезпечити потрібний вплив, тому застосовуються різноманітні перекладацькі трансформації. Кожен вид перекладу відтворює певні міжкультурні властивості комунікативного процесу, адже переклад створюється для окремого реципієнта в певному контексті, виходячи із цілей автора тексту.

При перекладі з однієї мови на іншу варто зважати на морфологічні, синтаксичні, пунктуаційні, лексичні, семантичні та стилістичні особливості. До морфологічних особливостей можна віднести правильність побудови рекламного тексту, граматичні класи слів, тобто до якої частини мови вони належать, а також граматичні категорії та систему словозміни; до синтаксичних особливостей відносимо граматичну побудову словосполучення та всієї фрази; до пунктуаційних – систему усіх правил використання на письмі рекламного тексту розділових знаків та їх використання на практиці; на лексичному рівні – словниковий склад тієї чи іншої мови, адже для правильного створення слоганів потрібно підбирати відповідні еквіваленти навіть серед ряду синонімів; на семантичному рівні – найліпший підбір слова на основі його значення, також словосполук та фразеологізмів конкретної мови; на стилістичному рівні – функційно-стильові засоби мови, їх застосування з погляду норм для утворення рекламного тексту; на комунікативно-прагматичному рівні – як саме контекст впливає на зміст рекламного слогана.

Оригінал: My Starbucks is smooth and perfectly chilled. Get the smooth, full-flavored, signature taste of Starbucks iced coffee, specially crafted to brew directly over ice. (US Weekly)

Переклад: Мій Starbucks м'який та ідеально охолоджений. Отримайте м'який повноцінний смак крижаної кави Starbucks, спеціально створеної для заварювання прямо

над льодом». Тут використовуються номінативні речення, які привертають увагу до кави. Весь ре-кламний текст складається з прикметників і прислівників, таких як *perfectly, specially, smooth, full-flavored* (ідеально, спеціально, м'який, повноцінний аромат) та інші, які виконують тут описову функцію, розповідаючи нам про властивості цієї кави, спонукаючи обрати саме її. І також є наказовий спосіб в реченні “Get the smooth, full-flavored, signature taste of Starbucks iced coffee ...” (Отримайте м'який повноцінний смак крижаної кави Starbucks...)

Підсумовуючи, можна зазначити, що успішний переклад реклами — це не буквально відтворення тексту, а досягнення того самого впливу, який має оригінал. Саме це і є головним завданням перекладача в сфері рекламної комунікації.

НЕВСЬКА Інна Святославівна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
АРТЬОМЦЕВ Олександр Вікторович

ТИПОВІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРУДНОЩІ ПРИ ВІДТВОРЕННІ НІМЕЦЬКИХ ГАЗЕТНО-ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Переклад німецьких газетно-публіцистичних текстів українською мовою ускладнюється їхньою структурною складністю, стилістичною насиченістю та культурною специфікою. Такі тексти поєднують інформативність і експресивність, що потребує від перекладача не лише мовної компетенції, а й уміння здійснювати функціонально адекватні трансформації [1, с. 31–33].

Основною проблемою є *лексична багатозначність*, оскільки значення слів у публіцистиці визначається контекстом. Це унеможлиблює буквальний переклад і вимагає контекстуальної заміни або конкретизації.

Суттєві труднощі становить також *синтаксична організація* німецьких речень, зокрема довгі складнопідрядні конструкції з відокремленими елементами. Українська мова не завжди дозволяє зберегти таку структуру, тому перекладач застосовує членування, перебудову та компресію інформації. За спостереженнями дослідників, саме граматичні трансформації є одними з найчастіших у перекладі німецьких текстів [2, с. 343–345].

Ще однією проблемою є *фразеологічні одиниці та ідіоми*, які виконують у газетному стилі експресивну функцію. Їх дослівне відтворення часто призводить до втрати змісту або стилістичної невідповідності. Тому застосовуються функціональні еквіваленти або описові переклади, що дозволяє зберегти прагматичний ефект тексту [3, с. 60–61].

Окрему увагу потребують *газетні заголовки*, які часто є еліптичними та метафоричними. Їх переклад вимагає адаптації та розгортання змісту для зрозумілості українському читачеві [4, с. 38–40].

Не менш важливою є проблема *культурно-специфічних реалій*, які не мають прямих відповідників і передаються через адаптацію або описовий переклад [5, с. 2–4].

Отже, переклад німецьких газетно-публіцистичних текстів українською мовою є багаторівневим процесом, що потребує врахування лексичних, граматичних, стилістичних і культурних факторів. Основні труднощі пов'язані з багатозначністю лексики, складністю синтаксису, ідіоматикою, особливостями заголовків та реаліями. Ефективний переклад можливий лише за умови застосування комплексних перекладацьких трансформацій та орієнтації на функціональну адекватність тексту.

Література

1. Багач І.Г., Гуравський О.Ю. Специфіка перекладу німецькомовних газетно-публіцистичних текстів. 2022. с. 31–38.
2. Штангурська І.Ю. Граматичні труднощі перекладу німецьких текстів. 2012. с. 343–345.
3. Акоп'янц Н., Ворожбіт М. Лексико-стилістичні особливості перекладу текстів ЗМІ. 2016. с. 60–63.
4. Блоха С.М. Переклад газетних заголовків українською та німецькою мовами. 2024. с. 38–40.
5. Шопін П.Ю. Типові помилки у німецько-українських перекладах публіцистичних текстів. 2025. с. 2–4.

НЕСТЕР Анна Михайлівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТІВ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ

Останнім часом проблема юридичного перекладу стає особливо актуальною у зв'язку з активізацією міжнародного співробітництва та інтеграційних процесів. Це зумовлює необхідність забезпечення точності та адекватності перекладу правових текстів, оскільки будь-які неточності можуть призвести до неправильного тлумачення норм права. У цьому контексті якість юридичного перекладу є надзвичайно важливою науковою проблемою.

Аналіз наукових джерел дозволяє виокремити ключові аспекти дослідження.

По-перше, однією з головних проблем у міжкультурній юридичній комунікації є суттєві відмінності між правовими системами держав, насамперед англосаксонською (common law) та континентальною (continental law). Англосаксонська система ґрунтується на прецедентному праві, де судові рішення формують подальшу правозастосовну практику. Натомість континентальна система базується на кодифікованих нормативно-правових актах, що зумовлює різні підходи до формування правових понять і, відповідно, ускладнює їх переклад у міжнародній практиці [1, с. 93].

По-друге, суттєвою проблемою юридичного перекладу є специфіка правової термінології, яка відрізняється від загальноживаної лексики вузькістю та чіткістю значення. Юридичні терміни функціонують у межах конкретних правових дефініцій, що ускладнює пошук їх точних відповідників у мові перекладу. У багатьох випадках відсутні усталені та офіційно закріплені еквіваленти, що змушує перекладача застосовувати додаткові перекладацькі прийоми. Зокрема, для передачі змісту використовуються лексичні трансформації або пояснювальні конструкції, оскільки прямий переклад не завжди забезпечує адекватне розуміння терміна. Це свідчить про те, що досягнення повної еквівалентності в юридичному перекладі часто є неможливим без урахування контексту та правової специфіки [2, с. 66].

По-третє, важливою особливістю перекладу юридичних текстів є необхідність збереження структурних та жанрових характеристик офіційно-ділової документації. Під час перекладу таких текстів увага приділяється не лише точній передачі змісту, а й відтворенню формальної організації документа, яка включає заголовок, вступну та основну частини, заключні положення, підписи, печатки та інші обов'язкові елементи. Кожен із цих компонентів виконує важливу функцію у забезпеченні юридичної сили

документа. Крім того, перекладач повинен враховувати жанрові особливості документів (договір, наказ, офіційний лист), оскільки вони характеризуються усталеними мовними формулами та кліше, які мають бути збережені у мові перекладу. Недотримання цих вимог може призвести до втрати юридичної точності та викривлення змісту документа [3, с. 121].

Важливим є також врахування культурно-правового контексту, оскільки право відображає соціокультурні традиції та цінності певного суспільства. У зв'язку з цим переклад юридичних документів неможливий без урахування специфіки правових інститутів країни-джерела та цільової країни. Зокрема, положення сімейного чи спадкового права можуть суттєво відрізнятися між правовими системами, що впливає на інтерпретацію правових понять і термінів [1, с. 94].

Отже, юридичний переклад у міжкультурному контексті є складним видом перекладацької діяльності, що вимагає поєднання лінгвістичної компетентності, правових знань та міжкультурної чутливості. Його якість залежить від здатності перекладача адаптувати текст до іншої правової системи без втрати юридичної точності та коректності.

Література

1. Бодунова О. М., Яцик Т. П. Актуальні проблеми перекладу юридичних текстів: лінгвістичний та правовий вимір. *Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал*. 2025. Вип. 3 (20). С. 91–96.
2. Рубінська Б. І. Про деякі проблеми перекладу юридичних документів. *International journal of philology / Міжнародний філологічний часопис*. 2019. Vol. 10, № 1. С. 65–70.
3. Мись Т. І. Юридичний переклад у міжнародному праві: термінологічні виклики та трансформаційні стратегії. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2025. № 5 (87). С. 120–125.

НИЖНИК Богдана Миколаївна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – професор
МОСКАЛЕНКО Олена Іванівна

THE SPECIFICS OF TRANSLATING SLANG AND JARGON IN CARTOONS AND TV SERIES

Сленг і жаргон становлять окремий виразний лексичний шар, що характеризується динамічністю, культурною специфікою та яскравим емоційним забарвленням. Переклад таких одиниць у контексті аудіовізуальних творів – мультфільмів та телесеріалів – є одним із найскладніших завдань у сучасній перекладацькій практиці, оскільки перекладач повинен одночасно передати семантичний зміст, стилістичні нюанси та прагматичний ефект висловлювання.

Актуальність дослідження зумовлена нестачею систематизованого аналізу перекладацьких стратегій для цього типу лексики у вітчизняній перекладознавчій науці, а також зростаючим попитом на якісну локалізацію англomовного аудіовізуального контенту в Україні.

Мета роботи полягає у виявленні лексико-семантичних характеристик сленгу та жаргонізмів в англomовних аудіовізуальних творах та визначенні найефективніших стратегій його перекладу українською мовою. Об'єктом дослідження є молодіжний сленг та жаргонізми в англomовних мультфільмах і серіалах; предметом — лексико-семантичні

особливості цих одиниць та перекладацькі стратегії їх відтворення в межах аудіовізуального дискурсу.

У лінгвістиці поняття сленгу та жаргонізму розмежовуються за сферою поширення та ступенем соціальної замкненості. За визначенням Л. О. Ставицької, жаргон – це «особливості мовлення певної соціальної, вікової або професійної групи людей, пов'язаних тривалим перебуванням разом або певною спільністю інтересів», що відрізняється від літературної мови специфічною лексикою та вимовою. [4, с. 112]. Сленг натомість є ширшим за охопленням інтержаргонним явищем: це особливості мовлення значних верств носіїв мови, пов'язаних не лише груповою, корпоративною спільністю, а й просторовою, – він активно запозичує та переосмислює одиниці жаргону, розширюючи їхні значення [4, с. 67]. Таким чином, жаргонізм є одиницею вужчого, субкультурного вжитку, тоді як сленг функціонує на міжгруповому рівні й виступає динамічним посередником між субстандартом та загальноживаною лексикою.

Аналіз зібраного матеріалу засвідчив, що сленгові одиниці виконують три основні функції: експресивну, соціально-ідентифікаційну та характерологічну. Так, у «Підводній братві» лексеми афроамериканського варіанту англійської мови (AAVE) – *crib* («хата», «лігво»), *mad skills* – («круті навички»), а також запозичений з італо-американського мафіозного жаргону вигук *capiche* («зрозумів?») – слугують маркерами субкультурної належності персонажів та створюють комічний ефект жанрової пародії [1, с. 48]. Перекладачі, як правило, покладаються переважно на стратегії прагматичної адаптації та контекстуальної заміни, намагаючись знайти функціональні еквіваленти в українському молодіжному сленгу, хоча це неминуче призводить до втрати певного культурного колориту.

Складнішу картину демонструє матеріал «На голці», де сленг наркотичної субкультури (*junk, fix, habit*) поєднується з регіональними шотландськими жаргонізмами (*square go*) та скороченнями («*sub*» від *subsidize*, що означає «позичити грошей»). Особливий перекладацький виклик становить ідіома *cold turkey*: зовні нейтральний вираз несе стійку конотацію різкої відмови від наркотичної залежності, яка в цільовій культурі відсутня, тому в перекладах він закономірно замінюється описовими конструкціями («зав'язати різко», «кинути»). Цей приклад ілюструє принципову неможливість дослівного перекладу непрозорих ідіом у субкультурному дискурсі та необхідність застосування компенсаторних стратегій [2, с. 134].

Проведений аналіз підтвердив, що домінуючими перекладацькими стратегіями є адаптація, компенсація та контекстуальна заміна, тоді як дослівний переклад у переважній більшості випадків виявляється неефективним, оскільки не відтворює соціокультурних конотацій сленгових одиниць. Кількісний аналіз засвідчив, що близько 45–60% одиниць зазнають адаптації, 20% відтворюються калькуванням, 15% замінюються нейтральними відповідниками і лише 5% вилучаються. Отримані результати корелюють із концепцією функціональної еквівалентності Ю. Найди та стратегією доместикації Л. Венуті.

Таким чином, якісний переклад молодіжного сленгу та жаргонізмів в аудіовізуальних творах вимагає від перекладача не лише досконалого знання мови-джерела, але й глибокого розуміння актуальних мовних тенденцій, вікових особливостей цільової аудиторії та стилю конкретних персонажів. Перспективою подальших досліджень є розширення корпусу матеріалу, зокрема порівняльний аналіз стратегій дублювання та субтитрування, а також вивчення особливостей передачі інтернет-сленгу в сучасних серіальних платформах.

Література

1. Díaz Cintas J., Remael A. *Audiovisual Translation: Subtitling*. Manchester : St. Jerome Publishing, 2007. 272 p.
2. Venuti L. *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. London : Routledge, 1995. 353 p.

3. Nida E. A., Taber C. R. *The Theory and Practice of Translation*. Leiden : Brill, 1969. 220 p.
4. Ставицька Л. О. *Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови* : монографія. Київ : Критика, 2005. 464 с.

НІКІТИНА Марина Віталіївна,
 здобувач першого (бакалаврського)
 рівня вищої освіти,
 Національний університет біоресурсів і
 природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – старший викладач
ЧЕРНОВА Юлія Вікторівна

THE ROLE OF ENGLISH IN MODERN SCIENTIFIC AND ACADEMIC COMMUNICATION

English has long ceased to be merely a foreign language; today it functions as the dominant *lingua franca* of global science, technology, and higher education.

The ability to communicate effectively in English determines not only a researcher's access to international publications but also their participation in joint projects, conferences, and academic mobility programmes. In Ukraine, the integration into the European Research Area has made English proficiency a necessary condition for professional growth in nearly every discipline.

One of the most visible manifestations of this trend is the growing number of academic conferences (including the present one) that adopt English as a working language alongside national languages. Bilingual or purely English-medium events facilitate cross-cultural dialogue, reduce translation costs, and allow direct engagement with cutting-edge research produced worldwide. However, they also create a significant challenge: many talented students and early-career researchers struggle with terminological accuracy, academic register, or spontaneous discussion in English.

This problem cannot be solved by simply improving general English teaching. Academic English

with its specific rhetorical structures, hedging devices, citation conventions, and discipline-bound lexis – requires targeted instruction.

A student who writes excellent essays on general topics may fail to produce a coherent abstract for a scientific paper. Therefore, Ukrainian universities should integrate English for Specific Purposes (ESP) and English for Academic Purposes (EAP) modules into their curricula from the second year of study, focusing on authentic tasks such as writing peer-reviewed articles, preparing poster presentations, and understanding referees' reports.

Another critical aspect is the role of translation. While direct translation of entire papers from Ukrainian to English is sometimes unavoidable, over-reliance on machine translation (e.g., Google Translate or DeepL) without human editing leads to stylistic awkwardness, loss of nuance, and even factual distortion.

A better strategy is parallel writing: authors compose a short version in their native language, then independently write an English version based on the same key ideas, followed by collaborative revision with a specialised editor or a more experienced colleague.

In conclusion, English is not destroying local academic traditions but rather enabling them to reach a wider audience.

The challenge for Ukrainian higher education is not to resist this reality but to equip students with the linguistic tools needed to participate in international discourse on equal footing. This requires

es systematic investment in ESP/EAP courses, integration of writing centres, and closer cooperation between language teachers and subject specialists.

Bibliography

1. Hyland K. Academic Publishing: Issues and Challenges in the Construction of Knowledge. Oxford: Oxford University Press, 2015. 286 c.
2. Swales J. M., Feak C. B. Academic Writing for Graduate Students: Essential Tasks and Skills. 3rd ed. Ann Arbor: University of Michigan Press, 2012. 408 c.

НІМЧЕНКО Вікторія Юріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
РОЖКОВ Юрій Григорович

ПЕРЕКЛАД ПРИСЛІВ'ЇВ ТА ПРИКАЗОК В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

Прислів'я та приказки - широко поширений жанр усної народної творчості. Вони супроводжують людей з давніх часів. Такі виразні засоби, як точна рима, проста форма, стислість, зробили прислів'я та приказки стійкими і необхідними в мові. Прислів'я слід відрізнити від приказок. Головною особливістю прислів'я є її закінченість і дидактичний зміст. Приказка відрізняється незавершеністю умовиводів, відсутністю повчального характеру.

Прикладами приказок можуть бути: When pigs can fly. (Українське «коли рак на горі свисне»)

When two Sundays come together. («Коли місяць з сонцем зустрінеться»)

Іноді дуже важко відрізнити прислів'я від приказки або провести чітку грань між цими жанрами. Приказка межує з прислів'ям, і в разі приєднання до неї одного слова або зміни порядку слів приказка стає прислів'ям. В усному мовленні приказки часто стають прислів'ями, а прислів'я – приказками.

Джерела виникнення прислів'їв і приказок найрізноманітніші. Щоб стати прислів'ям, висловлювання повинно бути сприйнято і засвоєно простими людьми. При цьому першопочатки висловлювання часто забувається. Важливе джерело англійських прислів'їв - це прислів'я та приказки на інших мовах. Тут знову ж таки важко бути впевненим у першоджерелі. Якщо прислів'я перш, ніж стати англійською, існувала латинською, французькою або іспанською мовою, то немає впевненості, що вона до цього не була запозичена з якого-небудь іншої мови. Цілком можливо, що вона спочатку була англійською, але не була записана.

Прислів'я, взяті з Біблії - це ще один вид запозичення, оскільки Біблія перекладена з івриту, і її мудрі висловлювання відображають свідомість старосєврейського суспільства. У старі часи Біблія читалася дуже широко, так що багато хто з її висловлювань стали частиною суспільної свідомості до такого ступеня, що лише деякі зараз здогадуються про біблійне походження тих чи інших прислів'їв. Тим не менш, багато англійських прислів'їв цілком взяті з Священного Писання, наприклад:

You cannot serve God and mammon. Не можна служити Богу і дияволу.

The spirit is willing, but the flesh is weak. Дух сильний, а тіло слабе.

Шекспір, безсумнівно, стоїть на другому місці після Біблії за кількістю цитат, використовуваних як англійських прислів'їв. Однак, ніхто, не може бути впевнений в

тому, які з приписуваних Шекспіру прислів'їв дійсно є його творіннями, а які взято в тій чи іншій формі з усної традиції. Багато «шекспірівських» прислів'їв в англійській мові зберегли свою первісну форму, наприклад:

Brevity is the soul of wit. – Краткість сестра таланта

Sweet are the uses of adversity - Не було би щастя та нещастя допомогло

Англійська мова дуже багата ідіоматичними висловлюваннями, прислів'ями та приказками, які постійно зустрічаються в літературі, в газетах, у фільмах, у передачах, радіо і телебачення, а так само в кожному денному спілкуванні англійців, американців, канадців, австралійців.

Прислів'я та приказки різноманітні, вони знаходяться ніби поза тимчасового простору. Дійсно, в який би час ми не жили, прислів'я, і приказки завжди залишаються актуальними. У прислів'ях і приказках відображений багатий історичний досвід народу, уявлення, пов'язані з трудовою діяльністю, побутом і культурою людей. При відборі українських відповідників, англійським прислів'ям, обов'язковим критерієм був збіг одного з значень (як правило, головного). Тим не менш, важливо пам'ятати, що, знаходячись у різних історичних умовах, англійські і українські приказки та прислів'я для вираження однієї і тієї ж, або схожої думки часто використовували різні образи, які, у свою чергу, відображають різний соціальний устрій і побут двох народів, і часто не є абсолютними еквівалентами.

Наприклад, прислів'я: *The glass is always greener on the other side of the fence.*

Дослівний переклад цього прислів'я звучить так: *Трава завжди зеленіша по той бік паркану.* Але в українській мові такого прислів'я немає, зате є інше прислів'я: *Добре там, де нас немає.*

У принципі, ці два прислів'я є еквівалентами за змістом. Але дослівний переклад українського прислів'я буде звучати так: *Life is better, where we are not divsent.*

Багатовіковий досвід спілкування народів, що говорять і пишуть на різних мовах, свідчить про те, що хороший перекладач повинен не тільки розуміти сенс перекладного тексту, а й володіти фразеологічним багатством мови, на яку здійснюється переклад. У англійської мови свої закони, в української - свої. У англійської мови свій порядок слів, а в української - інший. В англійській фразі ніколи не може бути двох заперечень, а в українській ми тільки що використали їх два: «ніколи», «не». Англійська фраза в буквальному сенсі звучала б так: «В англійській фразі ніколи може бути двох заперечень». Українська мова гнучка, і дозволяє зберігати англійський порядок слів у фразі, але не завжди.

Прислів'я та приказки, будучи частиною культури даного народу, завжди залишалися і залишаться актуальними, незважаючи на розвиток економіки і техніки, на прогрес і т. д. У будь-який час прислів'я та приказки будуть характерною рисою даного народу, об'єктом уваги і дослідження.

ОЖИХОВСЬКА Анна Ігорівна,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і

природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – асистент

ДРЕЙМАН Антон Ігорович

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ПІСЕНЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Популярність англomовної музики серед молоді сьогодні є беззаперечною, проте мовний бар'єр часто заважає повноцінному сприйняттю сенсів. Переклад пісень

українською стає тим містком, що допомагає слухачеві досягнути ідею та емоційну глибину композиції. Слід враховувати, що робота з пісенною лірикою — це ювелірний процес, де необхідно майстерно поєднати точну передачу змісту зі збереженням ритмічної структури та римування.

Специфіка перекладу пісень полягає в необхідності збереження музичного ритму, через що перекладачі часто відмовляються від дослівного перекладу на користь структурних змін тексту. Особливу складність становлять ідіоми та сучасний сленг, характерні для англomовних композицій. За відсутності точних відповідників у мові перекладу фахівець змушений обирати найбільш близькі за змістом семантичні варіанти.

Однією з головних проблем є збереження рими. В англійській та українській мовах слова мають різну будову та звучання, тому перекладачам часто важко зробити текст одночасно зрозумілим і римованим [4, с. 96]. Крім цього, важливо передати емоційність пісні.

Якщо переклад буде занадто дослівним, текст може втратити свої почуття та художність. Тому перекладач повинен не тільки добре знати мови, а й творчо підходити до роботи [1, с. 58].

У процесі перекладу англomовних пісень перекладачі часто використовують адаптацію тексту. Це потрібно для того, щоб пісня звучала природно українською мовою та добре поєднувалася з музикою. Іноді перекладач змінює окремі слова або навіть цілі фрази, щоб зберегти ритм і мелодійність композиції [2, с. 81]. Особливо часто адаптація використовується під час перекладу пісень для фільмів та мультфільмів. У таких випадках текст повинен не тільки передавати зміст, а й підходити під виконання та звучати зрозуміло для слухачів. Через це переклад може трохи відрізнятись від оригіналу, але при цьому зберігати основну ідею твору.

Під час перекладу англomовних пісень важливо враховувати культурні особливості різних народів. У текстах пісень часто зустрічаються слова, жарти або образи, які зрозумілі лише носіям англійської мови. Тому перекладач повинен правильно передати їх українською мовою, щоб слухачі могли зрозуміти зміст пісні [1, с. 103].

Крім того, у сучасних піснях часто використовуються скорочення, молодіжний сленг та розмовна лексика. Їх переклад є складним, оскільки не всі слова мають точні відповідники в українській мові. Саме тому переклад пісень потребує не лише знання мови, а й розуміння культури та особливостей сучасного мовлення.

Таким чином, переклад англomовних пісень українською мовою є непростим процесом. Під час перекладу необхідно враховувати не лише зміст тексту, а й ритм, риму та емоційність твору. Особливої уваги потребує адаптація специфічного сленгу та метафоричних зворотів, що вимагає від фахівця не лише високої мовної компетенції, а й здатності до творчої трансформації тексту відповідно до норм української мови.

Література:

1. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад: монографія. Львів : Видавництво Львівського університету, 1989. 216 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.
3. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник. Київ: Юніверс, 2002. 280 с.
4. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. Вінниця: Нова книга, 2003. 448 с.

ОКОПНИЙ Дмитро Сергійович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

CURRENT ISSUES OF TRANSLATION STUDIES AND INTERCULTURAL COMMUNICATION

Modern translation has moved beyond *word-for-word* substitution to a *culture-for-culture* transfer, where the translator must decode the source's cultural semiotics and re-encode them to be meaningful for the target audience.

Translation is analyzed as a complex mental process involving the conceptual integration of two different worldviews, requiring the translator to manage cognitive loads and resolve linguistic interference. Beyond language skills, a translator acts as a *bridge* who manages expectations, mitigates potential cultural shocks, and explains social taboos or nuances that might lead to communication failure [4].

Intercultural communication studies highlight how deep-seated national stereotypes can distort translation, making it a critical task for the translator to remain objective and facilitate genuine mutual understanding. In the context of international cooperation, the precise translation of terms (using onomasiological and semasiological approaches) is vital to prevent professional errors in medicine, law, and technology [1; 2].

The rise of AI tools shifts the translator's role toward *expert post-editing*, where the focus is on fixing stylistic nuances and cultural inaccuracies that automated systems frequently overlook. Modern memes, internet slang, and informal social media language present unique challenges, requiring translators to be deeply immersed in contemporary digital subcultures to capture the intended irony or tone [3].

Recognizing that translation often accompanies visual or gestural communication (in subtitling or dubbing), where the text must be synchronized with non-verbal cues that may have different meanings in the target culture. Analysis of how bilingual translators access their mental lexicon and the cognitive mechanisms that allow them to switch between vastly different conceptual systems without "semantic bleeding" or interference.

References:

1. Bassnett S. Translation Studies. 2013.
2. Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. 1995.
3. Pym A. Exploring Translation Theories. 2014.
4. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. 2018.

ОРЛОВА Крістіна Дмитрівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво – доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ДОГОВОРІВ

Згідно з статтею 9 Конституції України, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України [1]. У зв'язку з цим однією з ключових проблем є забезпечення їх якісного та адекватного перекладу.

Проблемним також є питання мовної доступності міжнародних договорів, оскільки тривалий час значна частина конвенцій, оприлюднених на сайті Верховної Ради

України, була переважно доступна російською мовою. Після їх вилучення у 2022 році постала проблема нестачі якісних офіційних перекладів та ускладнення доступу до текстів. На сьогоднішній день переклади багатьох конвенцій містять низку помилок та кальок, що викликає значні труднощі та плутанину.

Уважаємо, що переклад міжнародних договорів є надзвичайно складним і відповідальним процесом, що поєднує мовні, юридичні, а також культурні аспекти. Точність перекладу впливає не лише на правильне розуміння змісту документа, а й на ефективність його практичного застосування, а також може зумовлювати політико-правові наслідки. Як приклад можна навести сумнозвісний Будапештський меморандум з його гарантіями чи то запевненнями.

Наявність багатомовних міжнародних договорів може створювати ситуації розбіжностей в розумінні юридичного змісту текстів, але це пов'язано не з бажанням створити такі ситуації (хоча в історії були приклади навмисного внесення розбіжностей в різномовний текст міжнародного договору), а з особливостями різних мов, коли передача змісту тотожних понять ускладнена. У перекладознавстві на це звертають увагу як на проблему еквівалентності текстів [2, с.501].

На нашу думку, основними проблемами, які виникають під час здійснення перекладів міжнародних договорів є: відсутність точних відповідників юридичних термінів у різних правових системах, багатозначність і складність мови, що може спричиняти різні тлумачення.

Навіть один термін у міжнародному договорі може мати різні юридичні значення, і його неправильний переклад може мати значний вплив на розуміння всієї норми та на її застосування. Таких прикладів є чимало, однак наведу один – з статті 25 Римського Статуту [3]. У перекладі, що розміщений на сайті Верховної Ради, такі терміни, як **“solicits”**, **“abets”** і **“incites”** – у перекладі на українську мову були передані одним словом **«підбурювати»** [4]. Анна Вишнякова та Андрій Беседін у своєму дослідженні зазначають, що насправді термін **«abetting»** – у країнах загального означає підбурювання як форма співучасті, що відповідає розумінню ч. 2 статті 27 Кримінального кодексу України [5].

Що ж стосується терміну **“soliciting”**, то це більш спірне питання, однак це не є формою співучасті відповідно до Статуту Міжнародного кримінального суду. Але логічно, що ці поняття не є абсолютно тотожними, якщо під час укладення статуту використали 2 різні терміни [5].

Ще один термін, з яким виникають проблеми - **“incitement”**, оскільки в різних документах його перекладають по-різному: чи то як підбурювання, що пов'язано з співучастю чи то як окремий злочин (Наприклад, **«incitement to genocide»** у Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього) [5].

Отже, переклад будь-яких нормативно-правових актів – це завжди надзвичайно складний і відповідальний процес. Неточності та термінологічні розбіжності можуть призводити до суттєвих відмінностей у тлумаченні міжнародно-правових норм і, відповідно, до проблем їх застосування. Для здійснення якісного перекладу необхідно залучати фахівців у галузі права та перекладознавства, залучати представників громадськості для надання допомоги у здійсненні перекладів, а також комплексно розглядати питання внесення змін до вже наявних перекладів нормативно-правових актів.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Албу А. А. Багатомовний міждержавний договір як предмет тлумачення в міжнародному праві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 12 . С. 500-503.
3. Rome Statue of the International Criminal Court. URL: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/2024-05/Rome-Statute-eng.pdf> (Last accessed: 02. 05. 2026).

4. Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду від 17.07.1998. *Відомості Верховної Ради України*. 2025. № 1-2. Ст.1

5. Вишнякова А., Бєсєдін А. Аналіз проблеми перекладів міжнародно-правових конвенцій українською мовою. URL: <https://www.lingvalex.com/posts/analiz-problemy-perekladiv/> (дата звернення: 02. 05. 2026).

ПАВЛИШИН Софія Олегівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ ПРАВОВИХ ТЕРМІНІВ У ПЕРЕКЛАДІ: ВИКЛИКИ ДЛЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ПРАВОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Юридичний переклад унікальний тим, що поєднує точність термінології з передачею правової культури. Як відзначають дослідники, рівень еквівалентності перекладу визначається не тільки мовними засобами, а насамперед ступенем спорідненості правових систем вихідного і цільового текстів. Законодавство кожної країни є національним феноменом зі своєю структурою та історією. Невідповідність цієї системи термінів – основна проблема для перекладача, оскільки кожен набір понять має специфічне культурно-правове підґрунтя [1].

Поняття “еквівалентності” в перекладі означає, що цільовий термін відтворює ту саму юридичну ідею або ефект, що й вихідний. Однак досягти ідеальної еквівалентності часто неможливо через різницю правових концептів [2]. Українська термінологічна система, наприклад, має власні національні принципи побудови лексики та синонімів, які іноді не збігаються з англо-американськими. Як зазначає Солодка А., “відсутність регулярних відповідників говорить про наявність безеквівалентної лексики”. Безеквівалентна лексика включає поняття, що відсутні в правовій системі іншої мови або не мають у ній понятійної диференціації. Наприклад, англійське “affiliated persons” у контексті корпоративного права позначає контрольовані суб’єкти, тоді як український термін “афілійовані особи” означає осіб, здатних впливати на інших. Це “фальшивий друг” перекладача ілюструє, як культурно-національні особливості пов’язують термін з різними реаліями [3].

Перекладачам доводиться працювати з частковою або функціональною еквівалентністю, зберігаючи основний смисл. Для складних правничих конструкцій вона часто досягається через трансформації (конкретизацію, узагальнення тощо). Метою є не буквальный переклад, а відтворення юридичного ефекту тексту. Наприклад, англ. involuntary manslaughter описано як “умисне вбивство, вчинене без передумислу” для пояснення українському читачеві. Подібні пояснювальні техніки (описовий переклад) застосовують, коли немає готового еквівалента: термін пояснюють іншими словами або визначенням [3].

Основні труднощі правничого перекладу для міжкультурної комунікації полягають у таких моментах:

1. Відсутність відповідника: деякі юридичні явища просто не існують в іншій системі. Наприклад, у західноєвропейських документах зустрічаються концепти судових процедур (disclosure, pleading) без прямих аналогів в ісламському або китайському праві [2].
2. Концептуальна полісемантичність: один правовий термін може мати ширший або вузьчий зміст у різних країнах. Цьому протидіють аналізом контексту та трансформаціями на кшталт перестановки, заміни, уточнення.

3. “Фальшиві друзі перекладача”: терміни зі схожою формою можуть нести різний правовий зміст (приклад “affiliated persons” або англ. bill).
4. Культурні та правові реалії: перекладач має враховувати історію та контекст правової системи. Наприклад, в англійському загальному праві (common law) існують принципи, невластиві континентальним кодексам.

Для подолання цих викликів застосовують такі стратегії: підбір аналога, описовий переклад (перефразування), транслітерація з поясненням, семантичне калькування, дослівний переклад фрази. Також важливо уникати етноцентризму перекладача: юридичний текст є формою міжкультурної взаємодії, тому переклад має забезпечувати адекватне розуміння в обох правових системах [4].

Еквівалентність і нееквівалентність правових термінів безпосередньо впливають на ефективність міжнародної правової комунікації. Відмінності правових систем створюють семантичні прогалини, що потребує застосування спеціальних перекладацьких прийомів. Юридичний переклад – це завжди компроміс між “буквальністю” і “духом” тексту, між мовною точністю і культурною коректністю. Тому його здійснення потребує глибокого розуміння обох правових культур.

Література

4. Еквівалентність у перекладі юридичних документів. AZURIT. URL: <https://www.azurit.kiev.ua/uk/2017/10/05/ekvivalentnist-u-perekladi-yuridichnih-dokumentiv/> (дата звернення: 02.05.2026).
5. Cosmulescu A.M. Views on the complexity of legal translation. *Romanian Journal of English Studies*. 2021. Vol.18. P. 137–144.
6. Солодка А.К. Особливості перекладу юридичних термінів. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2023. Vol.2, No.4. С. 68–74.
7. Qian C. An analysis about the influence of culture transfer on legal translation from the perspective of intercultural communication. *Review of Educational Theory*. 2021. Vol.4, №3. P. 5–10.

ПОВАЖНІЮК Софія Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СЕРГІЄНКО Ольга Ігорівна

СТРАТЕГІЯ ВІДТВОРЕННЯ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ МІЖКУЛЬТУРНИХ БАР'ЄРІВ

У ХХІ столітті міжкультурна комунікація стала важливою складовою глобалізованого суспільства, що актуалізує проблеми перекладу та взаєморозуміння між культурами. Однією з ключових труднощів є відтворення безеквівалентної лексики. В умовах інтенсивного культурного обміну зростає значення перекладацьких стратегій, які забезпечують збереження семантичного й культурного змісту. Метою роботи є дослідження цих стратегій як інструменту подолання міжкультурних бар'єрів.

Проблема безеквівалентної лексики активно досліджується сучасними мовознавцями, зокрема А. В. Волошиним, Н. Ф. Зайченко, О. В. Коваль-Костинською та О. Л. Паламарчук. Значний внесок у вивчення безеквівалентної лексики як об'єкта лексикології та перекладознавства зробив також М. П. Кочерган.

Безеквівалентна лексика є важливим елементом образності тексту, що передає емоційно-експресивний зміст і пов'язана з етнокультурним компонентом значення. Вона використовується для позначення специфічних понять і реалій та характеризується відсутністю точних лексичних відповідників у соціокультурних системах інших мов.

Однією з основних труднощів є відсутність прямих відповідників, що унеможливує буквальний переклад і вимагає застосування перекладацьких трансформацій. Другою проблемою є втрата культурного змісту, адже такі лексеми містять національно-культурний компонент, який не завжди піддається адекватному відтворенню іншою мовою. Крім того, існує ризик неправильного тлумачення, що може призвести до «спотворення змісту тексту та порушення міжкультурної комунікації, особливо в художніх і поетичних текстах» [2, с. 45]. З метою подолання цих труднощів застосовують різні перекладацькі стратегії. А. Волошин наголошує на важливості врахування семантичної структури безеквівалентної лексики при виборі способу перекладу [1, с. 58].

Однією з базових стратегій є транскрипція та транслітерація, що дозволяє зберегти форму оригінального слова та передати його національний колорит. Також широко використовується калькування, яке передбачає буквальний переклад компонентів слова або виразу. Крім того, ефективним способом є описовий переклад, що полягає у розкритті значення лексеми через пояснення, особливо коли йдеться про культурно специфічні поняття. Поряд із цим застосовується використання аналогів, тобто добір приблизного відповідника в мові перекладу, що дозволяє забезпечити зрозумілість для реципієнта. Важливу роль відіграє також коментар або пояснення, що допомагає зберегти культурний зміст і уникнути неправильного тлумачення. Отже, саме поєднання різних стратегій сприяє адекватному відтворенню етнокультурної специфіки тексту.

Література

1. Волошин А. Безеквівалентна лексика близькоспоріднених мов: проблема семантичної структури. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки (мовознавство)»*. Вип. 26. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. В. Винниченка, 2000. С. 56 – 64.
2. Тупиця О. Ю. Безеквівалентна лексика в поетичному тексті: проблема створення етномовної картини світу : монографія. Mauritius, Beau Bassin : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2018. 117 с.

ПОНОМАРЕНКО Дарина Сергіївна,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – доцент

СИДОРУК Галина Іванівна

UNTRANSLATABILITY IN DIFFERENT LANGUAGES

Translation is very important in the modern world. People from different countries communicate with each other every day, and translation helps them understand different languages. It is used in books, films, business, and international communication. However, not everything can be translated easily. Some words and expressions do not have the same meaning in another language. This problem is called untranslatability.

Untranslatability means that a word or phrase can't be translated exactly into another language. There is no perfect equivalent that gives the same meaning. This happens because languages are different, and they are connected to culture and history. There are two main types of untranslatability. The first one is linguistic untranslatability. It appears when languages have

different grammar or vocabulary. The second type is cultural untranslatability. It happens when a word is connected to traditions, lifestyle, or culture.

There are several reasons why untranslatability exists. One reason is that some words exist only in one language. Other languages simply do not have them. Another reason is culture. Every country has its own traditions and way of thinking and language reflects this. Also, many words have emotional meanings. They express feelings, and these feelings are not always easy to translate. In addition, languages have different grammar systems, and this can make translation more difficult. There are many interesting examples of untranslatable words. For example, the Ukrainian word *tuzhyty* describes a deep feeling of sadness or longing. In English, we need several words to explain it. The German word *Schadenfreude* means feeling pleasure when something bad happens to another person. Another example is the Portuguese word “saudade,” which describes a strong feeling of missing someone or something from the past. In Japanese, the word *wabi-sabi* means finding beauty in simple and imperfect things. These examples show that language and culture are strongly connected. Translators use different strategies to deal with untranslatable words. One common method is description. The translator explains the meaning instead of using one word. Another method is using a similar word, even if it is not perfect. Sometimes translators keep the original word, especially if it is cultural. They can also adapt the meaning to make it easier for people to understand. All these methods help to communicate the idea.

The role of the translator is very important. A translator does not only translate words but also explains meaning and culture. They must understand both languages very well. They also need to make choices, because it is not always possible to translate everything exactly. Translation is not only a technical process, but also a creative one. In conclusion, untranslatability is a natural part of every language. It shows that languages are different and unique. Even if some words cannot be translated exactly, translators can still explain their meaning. Translation helps people understand each other and learn about different cultures.

ПОРТНА Маргарита Олександрівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

УСВІДОМЛЕННЯ ЗНАЧЕННЯ ЛЕКСИЧНИХ АФІКСІВ І ПЕРЕКЛАД НА РІВНІ МОРФЕМ

У сучасному перекладознавстві поряд із традиційними одиницями перекладу, такими як слово, словосполучення чи речення, важливе місце посідає переклад на рівні морфем. Морфема як найменша значуща одиниця мови іноді виступає самостійною одиницею перекладу, що передбачає встановлення відповідності між морфемами вихідної та цільової мов. У таких випадках кожен структурний елемент слова підлягає перекладу окремо, що дозволяє більш точно передати значення лексичної одиниці. Так, у парі слів *boy* — *хлопчик*, *boys* — *хлопчики* коренева морфема відповідає лексичному значенню, тоді як граматична морфема множини *-s* передається українським суфіксом *-и*.

Водночас переклад на рівні морфем є відносно рідкісним явищем, оскільки морфологічна структура слів у різних мовах здебільшого не збігається. Особливо це стосується граматичних морфем, системи яких значно відрізняються залежно від мовної приналежності. Незважаючи на це, у деяких галузях, передусім у науково-технічній термінології морфемний переклад є надзвичайно поширеним. Це пояснюється наявністю великої кількості інтернаціональних морфем латинського та грецького походження, які

зберігають свою форму та значення в різних мовах. Так, морфема *-ома* у медичних термінах (*аденома, саркома, карцинома*) вказує на новоутворення, тоді як такі елементи, як *-цилін* або *-міцин*, сигналізують про належність до антибіотиків. Збереження таких морфем у перекладі сприяє точності та уніфікації наукової комунікації.

Особливу роль у процесі перекладу відіграють корені та афікси, які формують семантичну структуру слова. Корінь є носієм основного значення, тоді як префікси та суфікси виконують функцію уточнення або модифікації цього значення. Багато з них мають латинське або грецьке походження, що робить їх універсальними для багатьох європейських мов. Так, префікси *ambi-* або *amphi-* означають *з обох* або *з усіх сторін*, *pseudo-* *несправжній*, *para-* *поруч* або *біля*, *ortho-* *прямий* чи *правильний*. Розуміння значення цих елементів дозволяє перекладачеві не лише правильно інтерпретувати вже відомі слова, але й здогадуватися про значення нових лексичних одиниць без звернення до словника.

Важливим аспектом є також формування так званого *мовного усвідомлення слова*, тобто здатності розуміти структуру слова та походження його морфемних елементів. Знання етимології та морфемного складу слів сприяє кращому запам'ятовуванню лексики та розвитку мовної інтуїції. Значна частина словникового складу англійської мови, особливо у сферах науки, освіти та культури, має латинське та грецьке походження. Саме тому вивчення базових коренів, префіксів і суфіксів є важливим елементом підготовки перекладачів. Аналіз морфем допомагає уникнути механічного заучування слів, замінюючи його логічним осмисленням їхньої структури. Слова, які на перший погляд здаються складними або незрозумілими, стають більш доступними для сприйняття, якщо розкласти їх на складові частини. Це особливо важливо у професійній діяльності перекладача, де швидкість і точність розуміння відіграють ключову роль. Варто також зазначити, що в різних мовах можуть існувати певні винятки та невідповідності у передачі морфем, що вимагає від перекладача гнучкості мислення та врахування контексту.

Отже, переклад на рівні морфем є важливим, хоча й не універсальним способом передачі значення. Його ефективність найбільше проявляється у сфері термінології та при роботі з інтернаціональною лексикою. Знання морфемної структури слова, а також розуміння походження його складових елементів значно полегшує процес перекладу, сприяє точності передачі змісту та формує професійну компетентність перекладача.

ПРОЦИШИН Любомир Юрійович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

МЕЖІ СВІТУ ТА ДІМ БУТТЯ: ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ ФІЛОСОФСЬКИХ КОНЦЕПТІВ МАРТИНА ГАЙДЕГГЕРА ТА ЛЮДВІГА ВІТГЕНШТАЙНА

Проблема адекватної передачі смислів під час перекладу залишається одним із найскладніших викликів для сучасної міжкультурної комунікації. Особливої гостроти це питання набуває під час роботи з текстами німецькомовних філософів ХХ століття, де мова виступає не просто інструментом опису, а самою онтологічною реальністю [5, р. 125]. Людвіг Вітгенштейн у «Логіко-філософському трактаті» формулює фундаментальну тезу: «Межі моєї мови означають межі мого світу» [1, с. 74]. У пізніший період мислитель вводить поняття «мовних ігор», які не існують ізольовано, а щільно вплетені у форми життя. З точки зору перекладознавства, трансляція філософського тексту є спробою зіграти за правилами чужої мовної гри, використовуючи інструментарій власної. Це

вимагає від перекладача не просто словникової точності, а реконструкції умов, за яких виник той чи інший концепт [4, с. 112]. Особливо актуальним це стає сьогодні, коли стрімке прискорення соціальних процесів вимагає від мови формування нових словників для опису ще не осмисленої реальності.

З іншого боку, Мартін Гайдеггер стверджує, що мова є місцем розкриття істини, так званім «домом буття» [2, с. 14]. Для нього німецька мова, завдяки своїй гнучкості та специфічній здатності до словотворення, мала унікальний філософський потенціал. Переклад таких базових для гайдеггерівської думки концептів, як *Dasein* (буття-тут), *Ereignis* (подія-присвоєння) чи *Gestell* (постав), вкрай рідко буває еквівалентним в інших мовних системах [3, S. 12]. Перекладач неминуче стикається з потребою створювати неологізми або застосовувати складні описові конструкції, що часто зсуває оригінальний семантичний фокус тексту [5, р. 210]. Можемо констатувати, що переклад філософії - це не стільки суто лінгвістична операція, скільки акт онтологічної герменевтики. У процесі взаємодії з текстами Гайдеггера чи Вітгенштейна мова перекладу збагачується, створюючи нове концептуальне поле.

Відтак, ключове завдання сучасного перекладача філософських праць - не відшукати ідеальний відповідник у словнику, а спровокувати подію розуміння в іншому культурному вимірі, розширюючи тим самим межі нашого власного мовного світу.

САХНО Анастасія Миколаївна,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – професор
АМЕЛІНА Світлана Миколаївна

ТРУДНОЩІ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ВІДЕОІГОР З АНГЛІЙСЬКОЇ НА НІМЕЦЬКУ МОВУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

(на матеріалі ігор Hay Day та Honkai: Star Rail)

Глобалізація цифрової індустрії різноманітних ігор стрімко зростає, що породжує зростаючу й нагальну потребу компаніям якісно створювати продукти не лише для внутрішнього користування, а й адаптувати продукти під культурні особливості різних ринків [4]. Згідно з думкою А. П'є, можна помітити, як він ділить локалізацію на три типи: мінімальну, часткову та повну: мінімальна відноситься виключно до звичайного вибору мови інтерфейсу, часткова пропонує адаптацію сюжету або правил, а повна змушує перейти до стратегічного плану та культуралізації контенту відповідно до вимог цільової аудиторії [4]. О'Хаган і Маджірон підкреслюють, що високоякісна локалізація досягає за собою культурні, технічні й лінгвістичні задачі [3, с. 19]. Головною метою представленої тези є впорядкування ключових труднощів локалізації методом порівняльного аналізу на матеріалі *Hay Day* (Supercell, 2012) і *Honkai: Star Rail* (HoYoverse, 2023) та формулювання перекладацьких стратегій для їх вирішення.

Культуралізація та культурні конфлікти. Культуралізація, відповідно за визначеннями Чандлера і Демінга, означає поглиблений рівень роботи над локалізацією, що передбачає за собою аналіз змісту гри та її вихідних припущень [2, с. 8–10]; Фанг розглядає факт, що вона дозволяє виконати пункт залучання користувачів до іноземного контенту, який не є образливим інструментом чи ж навпаки культурно неприйнятним [4]. Едвардс акцентує, що думка та реакція гравця на гру визначаються його культурним контекстом, який нерозривно пов'язаний з релігією, етнічністю, мовою та місцем проживання [4]. Для *Hay Day* є характерним виконувати локалізацію на мінімальному рівні. Це є їхньою головною метою - використовувати лише прості вирази, які не будуть змінювати значення на інших мовах при етапі локалізації. Наприклад, назви різних місць в

цій гри передаються завдяки нейтральним еквівалентам (Shop → der Kiosk, Town → die Stadt). Саме такий вибір перекладу мінімізує культурну дистанцію між гравцями. Проте, якщо розглянутим локалізацію на більш складному прикладі, як китайськомовна гра Honkai: Star Rail, то можна відразу помітити, що в ній потребується виткнуто повна локалізація: Басіт Райхан Іззаті та Мухаммад Алфі аль-Гіфарі висловлюють свою думку, що перекладачі гри HSR використовують транскрецію для реплік, які містять в собі гумор і для культурно маркованих елементів [5]. Порівняльний аналіз дає змогу повністю оглянути всі труднощі при локалізації цифрових матеріалів до інших мов. Китайська гра HSR вміщує в діалогах та сюжетних сценах різні приховані сенси та ідіоми, під час адаптації англійська мова акцентує свою увагу більш до інтернет-гумору, в тий час як німецька більш схиляється до варіанту з використанням буквального сенсу, через що гумор доволі часто просто напросто «не працює» [5]. Це спричиняє сухість в тексті та не дає повністю зануритись в історію, яку нам надає гра. А. Пяє відносить релігію, етнічність і геополітику до найчутливіших атрибутів, з якими треба завжди бути обережним під час перекладу [4]. Прикладом серйозного культурного конфлікту є заборона нацистської символіки у відеоіграх у Німеччині, що до 2018 року зобов'язувала локалізаторів замінювати відповідний контент, що значно ускладнювало локалізацію інтерфейсу гри.

Технічні обмеження інтерфейсу та типографіка. Одним із найпомітніших технічних викликів під час перекладу на німецьку значно розширює кількість слів в тексті, в середньому це десь на 30–35% перевищує обсяг англійського варіанту [1, с. 203], що спричиняє помітне переповнення фіксованих текстових полів. У Hay Day прості назви, такі як (Wheat → Weizen, Corn → Mais), вписуються без проблем, але якщо розглядати більш складніші слова, як (Production building → Produktionsgebäude), то вони потребують переформулювання та скорочення інформації. У Honkai: Star Rail великих проблем додає обмеженість синхронності озвучення: переклад перш за все повинен відповідати тривалості репліки й артикуляції персонажа, що спонукає до більш компактніших еквівалентів [3, с. 18]. Окремо варто виділити типографічну проблему, під цим мається на увазі ігровий шрифт. Його часто розробляють під лаконічний англійський або китайський текст, але й можуть виникати проблеми з неправильно підібраним шрифтом. А все тому, що при передаванні довгих німецьких композитів це може стати важко читабельним і порушувати візуальний й естетичний баланс інтерфейсу. Крім того, важливим пунктом є те, що шрифти мають підтримувати умлаути та інші особливі символи (ä, ö, ü, ß), а тестування рендерингу є обов'язковим у різних розмірах шрифту.

Власні назви та імена персонажів. Стратегія передачі імен і назв визначається тим, чи несе ім'я змістового навантаження. Hay Day дотримується диференційованого підходу: нейтральні імена NPC транскрибуються, а описові назви локацій перекладаються (Valley → Tal, Town → Stadt). В Honkai: Star Rail ситуація є більш складною і тому має складніше вирішення: головну героїню гри звати Stelle. Цей випадок цікавий у тому, що в німецькій мові це слово є більш автентичним та має значення «місце» або ж «позиція». Через збереження імені під час локалізації без змін, воно набуває символічного значення в контексті мандрівниці [6]. Також гра має цікавого персонажа під ім'ям Gerard, ім'я, що однозначно сприймається як назва тварини-хижака, що відразу формує характерологічний образ, що вже не потребує ніяких пояснень. Це є хорошим прикладом вдалої адаптації культурного атрибуту ще на етапі розробки [4]. Водночас Басіт Райхан Іззаті та Мухаммад Алфі аль-Гіфарі означає, що неточності в перекладі HSR частково зумовлені використанням англійської як проміжної мови [5].

Результати порівняльного аналізу свідчать, що Hay Day і Honkai: Star Rail потребують принципово різних методів локалізації: перша гра – потребує більш мінімальної адаптації, в той час як інша гра вимагає повної культуралізації відповідно до класифікації А. Пяє [4]. Ці труднощі зумовлені трьома факторами: культурними особливостями цільової аудиторії (гумор, символіка, правові норми), технічними обмеженнями (розширення тексту на 30–35%, синхронність, типографіка), а також

особливістю перекладу власних назв. Щоб їх подолати, потрібне гнучке комбінування транскрипції, функціонального еквівалента та транскрипції, крім того, значне розуміння культурних особливостей цільової аудиторії, а все тому, що А. П'єс визначає це як «культуралізацію» [4].

Література

1. Bernal-Merino M. A. Translation and Localisation in Video Games. New York: Routledge, 2015. 272 p.
2. Chandler H., Deming S. O. M. The Game Localization Handbook. 2nd ed. Sudbury: Jones & Bartlett Publishers, 2011. 354 p.
3. O'Hagan M., Mangiron C. Game Localization: Translating for the Global Digital Entertainment Industry. Amsterdam: John Benjamins, 2013. 354 p.
4. Pyae A. Understanding the Role of Culture and Cultural Attributes in Digital Game Localization. Entertainment Computing. 2018. Vol. 26. P. 105–116. DOI: 10.1016/j.entcom.2018.02.004.
5. Rayhan Izzati Basith, Muhammad Alfi Al Ghifari. Subtitle Analysis Using Oers' Translation Strategies in Honkai: Star Rail Video Game. International Journal of Education, Language, and Religion. 2024. Vol. 6. № 2. P. 74–82.
6. HoYoverse. Honkai: Star Rail [Відеогра]. PC, iOS, Android, 2023.
7. Supercell. Hay Day [Відеогра]. iOS, Android, 2012.

СИМ'ЯЧКО Єлизавета Романівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

DOMESTICATION AND FOREIGNIZATION IN ENGLISH-UKRAINIAN TRANSLATION OF LITERARY SIMILES

The study of translation strategies has become increasingly important in modern linguistics, particularly in translation studies. One key aspect is how translators deal with culturally specific elements. This report focuses on domestication and foreignization in the English-Ukrainian translation of literary similes from a cognitive perspective.

Translation is not merely a mechanical replacement of words but a creative activity involving interpretation, adaptation, and decision-making. Modern scholars emphasize its cognitive nature, viewing it as a process reflecting the translator's mental operations and cultural awareness. Special attention is given to conceptual models underlying linguistic expressions, including similes.

The objective of this research is to identify the relationship between conceptual models in the source and target texts and the strategies used to translate English similes into Ukrainian. According to Lawrence Venuti, translation strategies are shaped by difficulties, especially those related to cultural differences.

A common challenge in translating similes is preserving cultural specificity, as they often rely on unfamiliar images and associations. Therefore, translators must choose between maintaining the original image or adapting it for better understanding.

Foreignization preserves the original features of the source text, even if they seem unusual. In simile translation, this often involves literal translation. For example, “like a frightened squid” becomes *наче наполоханий кальмар*, retaining the original imagery despite its strangeness. Foreignization may also involve preserving culturally specific references, such as proper names, which maintains authenticity but can complicate comprehension. In contrast,

domestication adapts the text to the cultural norms of the target audience, making it more accessible. It can be realized through several procedures: reproduction (slight structural adjustment: *as cold as ice* → *холодний, як лід*), substitution (*white as a sheet* → *білий, наче сніг*), elimination (*He stood there like a statue* → *Він стояв нерухомо*), compression (*dark as hell* → *дуже темно*), and addition (*busy as a bee* → *працьовитий, як бджола, постійно в русі*).

In conclusion, foreignization preserves the original form but may reduce readability, while domestication improves comprehension at the cost of altering the image. The choice depends on the translator's goals, audience, and context. The cognitive approach provides insights into how translators make decisions and can also be applied to other figurative language elements, such as metaphors and metonymy.

СКІБЧИК Євген Миколайович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво – доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

СТИЛІСТИЧНІ ПОМИЛКИ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ В ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОСТРЕДАГУВАННЯ

В умовах глобальної цифровізації використання машинного перекладу стає неминучим навіть у літературній сфері. Проте специфіка художнього дискурсу викриває суттєві обмеження машинного перекладу, зокрема в аспекті передачі ідіоматики та стилістичної цілісності. Дані тези присвячені аналізу викликів, з якими стикається перекладач-редактор під час роботи з автоматизовано перекладеним художнім контентом.

Постредагування машинного перекладу (від англ. Post-Editing of Machine Translation, скорочено РЕМТ або МТРЕ) - це процес перевірки й виправлення тексту, який спочатку був перекладений машиною. На відміну від традиційного перекладу, де людина працює з оригіналом від початку, для постредування фахівець отримує вже готовий машинний переклад і вдосконалює його [1].

Ключовою особливістю художнього тексту є його багатшаровість, де крім фактологічної інформації присутній естетичний та прагматичний рівні. Специфіка полягає в єдності змісту та форми, що вимагає від перекладача не просто лінгвістичної відповідності, а відтворення авторського світовідчуття, стилістичних фігур та розуміння метафор, іронії, гри слів, які часто нівелюються при автоматизованому перекладі.

На основі проаналізованої літератури було виділено та розглянуто ключові групи помилок, які виникають під час автоматизованого перекладу фахових та художніх текстів.

1. Труднощі лексичної полісемії. Автоматизовані системи часто обирають найбільш частотне, а не контекстуально зумовлене значення слова. Наприклад, у технічних описах авіаційних конструкцій лексема *spread* (стосовно крила) помилково відтворюється як «поширення» або транслітерується як «спред», замість термінологічно правильного «розмах». Аналогічно, слово *mines* у гірничодобувному контексті нерідко перекладається як «минує», хоча за змістом йдеться про «видобуток».

2. Лексико-граматична омонімія. Поширеною проблемою є неправильне визначення частинономовної належності слова. Зокрема, дієслово *mines* (видобуває) у багатьох випадках ідентифікується системою як іменник у множині - «шахти». Це призводить до повної руйнації синтаксичної структури речення та втрати логічного зв'язку.

3. Використання мови-посередника (русизми). Через використання російської мови як проміжної ланки в алгоритмах перекладу, в українських текстах з'являються характерні лексичні похибки. Наприклад, технічний термін *needlepunched carpets* може бути відтворений як «іглопробівниє» замість нормативного «голкопробивні», що свідчить про недостатню адаптацію внутрішніх словників систем до української морфології.

4. Відсутність адаптації вузькоспеціальних аббревіатур. Швидкий розвиток технологій випереджає оновлення баз даних перекладачів. Аббревіатури на кшталт *mmtpy* (million metric tonnes per year) часто залишаються без перекладу або інтерпретуються системою як випадкові набори літер, що призводить до появи беззмислових конструкцій замість коректного «млн тонн на рік» [2].

Враховуючи вищезазначені чинники, актуалізується питання вибору стратегії пост-редагування. У сучасній практиці розрізняють два основні підходи: легке (Light Post-Editing) та повне (Full Post-Editing) постредагування. Перше орієнтоване на мінімальну корекцію для досягнення фактологічної точності в текстах з низьким рівнем публічності. Натомість повне постредагування є критично необхідним для художньої літератури. Воно передбачає не лише виправлення помилок, а й глибоку стилістичну адаптацію, відновлення ритміки тексту та локалізацію культурних реалій [1]. Отже, роль сучасного перекладача зміщується у бік інтелектуального редагування, де ключовим завданням є подолання стилістичної стандартизованості тексту та забезпечення естетичної й прагматичної еквівалентності перекладу. Майбутнє галузі вбачається у синергії технологічної швидкості алгоритмів та креативного інтелекту людини, здатної відтворити найтонші нюанси художнього слова.

Література

1. Юрій Цверкун. Постредагування машинного перекладу: що це таке і коли це потрібно вашому бізнесу. Бюро перекладів «Профпереклад». 2025. URL: <https://profperekklad.ua/postredaguvannja-mashinnogo-perekladu-shho-ce-take-i-koli-vono-potribne-vashomu-biznesu/> (дата звернення: 03.05.2026).

2. Кузнецова Г. П., Кравченко Ю. С. Аналіз типових помилок систем машинного перекладу. *Сучасні тенденції розвитку авіації та космонавтики* : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 21 листоп. 2019 р.). Київ : НАУ, 2019. С. 45-47. URL: <https://er.kai.edu.ua/server/api/core/bitstreams/350d3641-263e-4895-89c2-f04ae0c7a7f6/content> (дата звернення: 03.05.2026).

СОКОЛОВА Альона Вікторівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Ефективність функціонування міжнародного права значною мірою залежить від точності відтворення змісту правових норм мовами різних держав. Особливої гостроти ця проблема набуває у сфері прав людини, де кожна лексема несе конкретне юридичне навантаження. Як зазначає Ю. П. Анісімова, при перекладі юридичних термінів важливо враховувати контекстуальне навантаження, оскільки одне й те саме слово в міжнародних актах може набувати специфічних значень, відмінних від загальноновживаної лексики [1, с. 15].

Однією з ключових труднощів є термінологічна асиметрія та відсутність абсолютних еквівалентів. Зокрема, складним для перекладу є термін «remedy», який у контексті статті 13 Європейської конвенції з прав людини часто перекладається як «засіб юридичного захисту». Проте, згідно з працями В. І. Карабана, це поняття охоплює значно ширший спектр правових механізмів, включаючи реальну здатність правової системи забезпечити відновлення порушених прав [2, с. 234].

Крім того, переклад міжнародно-правових актів вимагає розуміння специфіки правової системи країни походження мови. І. В. Корунець підкреслює, що для досягнення автентичності тексту перекладач має орієнтуватися не лише в лінгвістичних аспектах, а й у системних відмінностях між різними правовими сім'ями [3, с. 210]. Такий комплексний підхід дозволяє уникнути викривлення змісту міжнародних зобов'язань держави при імплементації норм у національне законодавство.

Окрему увагу варто приділити ролі офіційних перекладів рішень міжнародних судових установ у формуванні національної правової термінології. Враховуючи динамічний характер міжнародного права, перекладач має не лише репродукувати текст, а й відстежувати еволюцію значень термінів у прецедентній практиці. Це дозволяє забезпечити єдність термінологічного апарату та уникнути колізій між нормами міжнародного права та внутрішньодержавними актами. З огляду на це, якісна лінгвістична адаптація стає інструментом правової визначеності, що є фундаментальним принципом верховенства права у сучасному демократичному суспільстві.

Література

1. Анісімова Ю. П. Особливості термінологічного перекладу юридичних термінів при викладанні англійської мови для юридичних спеціальностей. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 1. С. 14–18. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/731/733> (дата звернення: 02.05.2026).
2. Карабан В. І. *Переклад англійської наукової і технічної літератури*. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/Karaban_2004_576.pdf (дата звернення: 02.05.2026).
3. Корунець І. В. *Теорія і практика перекладу (аспектний переклад)*. Вінниця : Нова книга, 2003. 448 с. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=jpKrCQAAQBAJ&lpg=PP1&hl=ru&pg=PP1#v=onepage&q&f=false> (дата звернення: 02.05.2026).

СТОЛЯРЧУК Тамара Юріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ

Проблема правильного перекладу термінології є однією з основних проблем перекладу юридичних текстів. Вона виникає через ряд причин: труднощі, пов'язані зі специфічними характеристиками юридичного терміна; відмінності правових систем держав і обсягів понять, що передаються термінами-аналогами; а також наявність одиниць, які існують у одній системі, і перекладацькі відповідники яких відсутні в іншій правовій системі [1; с. 57].

Помилки в юридичному перекладі міжнародних документів можуть мати серйозні наслідки, включаючи юридичні суперечки, різночитання норм і навіть порушення зобов'язань сторін [3; с.123]. Важливо розуміти, що навіть уніфіковані юридичні поняття

можуть по-різному тлумачитися залежно від політичного та соціального середовища [2; с. 192].

Полісемантичність є ще однією важливою проблемою у юридичному перекладі. Багато термінознавців зазначають, що терміни можуть бути як однозначними, так і багатозначними. Зокрема, термін «admission» у цивільному судочинстві означає заяву сторони або її представника, що шкодить її позиції, тоді як у кримінальному процесі — це визнання вини або факту правопорушення. В українській юридичній мові також існує багатозначність термінів. Наприклад, термін «санкція» може означати як частину правової норми, що визначає наслідки її порушення, так і заходи впливу в міжнародному праві щодо держав-порушників. Твердження про «точний і певний сенс» юридичних термінів є спірним, оскільки абстрактність правових понять часто призводить до їх неоднозначного тлумачення навіть у межах спеціалізованих текстів [1; с. 57].

Метою грамотного юридичного перекладу є забезпечення однозначності термінів і недопущення втрати їхнього юридичного значення. Під час тлумачення документів важливо, щоб терміни не набували подвійного змісту та точно передавали відповідне нормативно-правове явище [2; с.192].

Показовим є приклад перекладу терміна *margin of appreciation* у Конвенції про захист прав людини. Цей термін не має прямого відповідника в українській правовій традиції та характеризується складною інтерпретацією. Він використовувався, зокрема, у справі *Handyside v. the United Kingdom* (1976), де ЄСПЛ визнав існування певного простору розсуду держави. Некоректний переклад цього поняття може призвести до спотворення меж допустимого втручання держави у права людини, що свідчить про те, що юридичний переклад виходить за межі суто лінгвістичного процесу і є складовою правозастосування.

Важливу роль у юридичних текстах відіграють сталі словосполучення, мовні кліше та латинські вирази, які забезпечують точність і однозначність формулювань [3; с. 123]. Значний вплив на юридичну лексику справила латинська мова, що пояснюється історичним впливом римського права. У сучасній юридичній англійській мові зберігається значна кількість латинських термінів, наприклад *nulla poena sine lege* (немає покарання без закону). Вибір між перекладом і збереженням латинської форми залежить від традицій правової культури мови перекладу [1; с. 58].

Сучасна юридична термінологія у іноземних мовах активно розвивається: застарілі терміни замінюються більш зрозумілими. Це створює додаткові труднощі для перекладу, оскільки перекладач повинен враховувати актуальний стан розвитку термінології. Для цього необхідні не лише мовні знання, а й глибоке розуміння правового та культурного контексту. Один і той самий термін може мати кілька варіантів перекладу, тому вибір залежить від галузі права, стилістики та частоти вживання [1; с. 57].

Отже, переклад юридичної термінології є складним і багатограним процесом, що потребує не лише високого рівня мовної підготовки, а й глибокого розуміння правових понять і контексту їх застосування. Полісемантичність термінів, відмінності між правовими системами, наявність безеквівалентної лексики та вплив історичних чинників, зокрема латини, значно ускладнюють процес перекладу. У зв'язку з цим перекладач повинен не лише добирати точні відповідники, а й враховувати сферу застосування терміна, його стилістичні особливості та правові наслідки використання. Саме такий комплексний підхід забезпечує адекватність перекладу та точність передачі змісту тексту.

Література

1. Дуднік Г. С., Оришич Д. Л. Проблеми перекладу юридичної лексики й термінології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2019. № 43, Т. 5. С. 56-58
2. Киричук Л. М., Пожарська Н. В., Юшак В. М. Специфіка використання лексичних трансформацій під час перекладу юридичних термінів у ділових документах. *Закарпатські філологічні студії*. 2025. № 39, Т. 1. С. 190-195.

3. Мись Т. І. Юридичний переклад у міжнародному праві: термінологічні виклики та трансформаційні стратегії. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2025. № 5. С. 120-125.

СТРУТИНСЬКА Вікторія Богданівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

ЕВОЛЮЦІЯ ВИЗНАЧЕННЯ СЛЕНГУ ЯК ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ

Протягом тривалого часу зберігається проблема дефініції та соціальних джерел сленгу. Складність визначення сленгу . пояснюється низкою причин. Його важко описати точно, тому що дослідники звертають увагу на різні його сторони — соціологічні, психологічні або лінгвістичні. Тим не менш еволюція та формування визначення сленгу чітко прослідковується. Раніше сленг розвивався зустрічно в антикультурах (зокрема, серед кримінальних груп і в'язнів). Сьогодні головним джерелом є медійно-діловий *нексус* великих мегаполісів, який визначає моду через масову культуру: **no cap** – дослівно *без картуза*: сленг – *без брехні, реально*: *Yesterday I saw a dog driving a car. No cap. – Вчора я бачив собаку, яка вела машину. Даю голову, що не брешу*; **to lock in** – *зачинитися десь*: сленг – *сфокусуватися, сконцентруватися на чомусь*: *I have to lock in. I need to finish my project – Мені треба плюнути на все і відключитись, щоб закінчити проєкт*; **tea** – *плітки* (раніше *gossip*) сленг – *What's the tea? Про що чешуть язики?*; *my brain slipped (I totally forgot about it)* сленг – *My brain slipped* (дослівно – *Мій мозок підсковзнувся, помилився*) сленг – *Вилетіло з голови, I'm cooked* – дослівно *Я спікся, мене приготували*: сленг – *Мені хана, мені ж...а, мені кранти*.

В класифікації сленгу простежується так званий первинний та вторинний сленг. Первинний сленг – це природна, органічна мова, яку використовують закриті субкультури (підлітки, банди), без якої їхні розмови та взаємодія є неповними. Вторинний сленг – це свідомий вибір стилю, який використовує освічена людина. Він допомагає показати дотепність, *позичити* досвід інших або створити іронічну відстань.

Сленг можна розглядати та вивчати з точки зору соціальної та індивідуальної психології. Він дозволяє людині відчувати, що вона належить до певної групи, і одночасно відокремлювати себе від загального, *застиглого* мовлення. Сленг виступає як терапія для власного *Его*, дозволяючи заперечувати власну слабкість і висміювати суспільні табу. За Фройдом, сленг – це спосіб замінити фізичну розправу словами. Людина, замість того, щоб ударити, вживає гостре слово.

Сленг має зв'язок із підсвідомим та міфологією. Він допомагає людині зберігати зв'язок з тваринною природою, роблячи процес цивілізації та дотримання правил менш важким. Сленг, пов'язаний з міфологічним *Трикстером* – персонажем, який руйнує серйозність, використовує хитрі методи та посміхається над надмірною важливістю явищ та предметів. Він часто зближується з темами, про які не наважуються говорити, та смертю, демонструючи життєву силу через сміливість і виклик. Сьогодні сленг також переживає гендерні зміни та відображає сучасні тенденції життя. Жінки все частіше використовують слова, які раніше вважалися чоловічими. Це допомагає зруйнувати патріархальні обмеження та отримати доступ до структур влади через відповідний мовний стиль.

СУПРУН Дарина Юріївна,

СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ХИБНИХ ДРУЗІВ У ПЕРЕКЛАДІ

Феномен міжмовної омонімії, який у професійному середовищі отримав метафоричну назву *хибні друзі перекладача*, становить одну з найсерйозніших проблем для адекватного відтворення змісту оригіналу. Помилки, спричинені графічною або фонетичною схожістю слів, виникають не через брак словникового запасу, а внаслідок хибних асоціативних зв'язків, які спрацьовують на рівні підсвідомості перекладача [2, с. 14].

Історичний генезис таких слів зазвичай пов'язаний з процесом дивергенції значень після запозичення з мови-джерела. Спільний етимон (корінь) у латині чи грецькій мові в процесі адаптації до національних мовних систем набуває унікальних конотацій: латинське *fabricare* стало основою для англійського *fabric* (тканина) та українського *фабрика* (виробництво). Іноді така зовнішня схожість стає пасткою, що веде до денотативних викривлень [4, с. 72]. Наукова класифікація дозволяє виділити кілька типів міжмовних невідповідностей:

1. Семантична омонімія. Слова мають ідентичне написання, але абсолютно різні значення. Прикладом може слугувати англійське *list* (список) та німецьке *List* (хитрість). В англо-українських парах яскравим прикладом є *decade*, що означає десятиріччя, а не період у десять днів.

2. Жанрово-стилістичні розбіжності. Слово в обох мовах позначає схожий об'єкт, але має різне емоційне забарвлення або сферу вживання. Англійське *officer* охоплює значно ширше коло осіб (від поліцейського до службовця), ніж українське *офіцер*, що стосується виключно військового звання [1, с. 230].

3. Прагматичні пастки. Це випадки, коли прямий переклад слова є граматично правильним, але порушує культурні норми мови перекладу: англійське *ambitious* у бізнес-контексті має позитивну конотацію (цілеспрямований, успішний), тоді як українське *амбітний* часто сприймається з відтінком надмірної самовпевненості [2, с. 105].

Особливо гостро проблема *хибних друзів* стоїть у термінологічних системах. У юридичній практиці помилковий переклад терміна *precedent* або *advocate* може призвести до хибної інтерпретації правової норми. У медичній сфері слово *preservative* означає консервант, а не засіб контрацепції, що є критично важливим при перекладі інструкцій до препаратів.

Для мінімізації ризиків перекладач має застосовувати метод девербалізації - абстрагування від зовнішньої форми слова та фокусування на його змісті в межах конкретної ситуації. Важливим є використання спеціалізованих словників «міжмовних паралелей», які допомагають диференціювати значення подібних лексем [1, с. 412].

Таким чином, успішна стратегія подолання міжмовної омонімії базується на системному аналізі контексту та глибокому знанні етимології. Робота з «фальшивими друзями» вимагає від лінгвіста постійного мовного моніторингу та критичного ставлення до первинних мовних асоціацій [4, с. 118].

Література

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця : Нова Книга, 2003. 448 с.
2. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. К. : Юніверс, 2002. 280 с.

3. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
4. Newmark P. A Textbook of Translation. London : Prentice Hall, 1988. 292 p.

ТЕОДОРОВИЧ Юліана Романівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
ім. Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

ПЕРЕКЛАДАЧКІ БАР'ЄРИ У МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІЙ СФЕРІ

У сучасному глобалізованому світі міжнародне право виступає універсальним регулятором відносин, проте його дієвість безпосередньо залежить від точності мовного вираження. Юридичний переклад у цьому контексті перестає бути суто лінгвістичним процесом і перетворюється на складну когнітивну та правову діяльність. Успіх юриста на міжнародній арені значною мірою залежить від його вмільості, а оперувати не лише словами а й правовими категоріями та концептами.

Фундаментальною складністю юридичного перекладу є системна розбіжність між сім'ями права. Як зазначається у дослідженні Варешкіної Н., Ковбасюка С., термін не існує автономно [1, с. 285]. Він є продуктом національної правової традиції. Для юриста міжнародника це означає, що пошук прямого словникового відповідника часто є хибним шляхом. Наприклад, англійське слово "property" не завжди є тотожним українському «власність» у вузькому розумінні, оскільки обсяг прав, що входять у ці поняття в різних юрисдикціях, може суттєво відрізнитися. Юридичний термін як об'єкт міжсистемної комунікації є дуже важливим елементом, оскільки юридична термінологія є основою професійної мови юристів. Головною проблемою перекладу в міжнародному праві є те, що правові терміни не існують ізольовано, а вони міцно закріплені в національних правових системах. Як зазначає М. Личук, переклад юридичного тексту - це не просто пошук мовного еквівалента, а порівняльний аналіз правових концепцій [2, с. 22].

Проблема багатозначності та контекстуальності є теж актуальною темою для обговорення. Юридичні терміни часто характеризуються полісемією. Одне й те саме слово може мати загальновживане значення та кілька спеціальних значень у різних галузях права (цивільному, кримінальному, міжнародному), у зв'язку з чим виникає необхідність чіткої деривації значення терміна відповідно до галузі права. Ще однією проблемою є ризик помилкової інтерпретації через накладання побутового значення слова на юридичний зміст, наприклад, термін "suit", що може перекладатися як костюм та судовий позов.

Саме тому ключовою стратегією стає досягнення юридичної адекватності. Це вимагає від фахівця проведення порівняльного аналізу перед вибором перекладацького варіанту. Юрист має поставити собі питання: які правові наслідки виникнуть після прочитання цього терміна суддею або контрагентом?

Для юристів-міжнародників найбільш критичною є робота з безеквівалентною лексикою. Це виникає, коли в англо-американській системі права існує інститут, якого немає в континентальному праві.

Окрему увагу Личук М. також приділяє термінам, які звучать схоже, але мають різні значення [2, с. 23-34]. Для юриста-міжнародника це джерело підвищеного ризику, оскільки помилка в міжнародному договорі може призвести до визнання його недійсним або до помилкового виконання зобов'язань. У таких випадках альтернативними варіантами перекладу для перекладача можуть бути по-перше, транскрипція та

транслітерація, які використовуються для термінів, що не мають жодних аналогів у мові перекладу. Це дозволяє зберегти унікальність правового інституту, уникаючи фальшивих асоціацій. По-друге, калькування - метод, що дозволяє створити новий термін на основі структури іноземного оригіналу. Проте найбільш інтелектуально місткою є стратегія функціонального еквівалента. Вона полягає у пошуку такого терміна в українській мові, який виконує ту саму правову функцію, що й оригінальний термін в іноземній системі. Якщо ж і цей шлях заблокований через повну відсутність аналогічного інституту, юрист вдається до описового перекладу. Цей метод є найбільш безпечним з точки зору права, оскільки він роз'яснює зміст поняття, хоча й дещо перевантажує текст. До прикладу переклад термінів: "mortgage", "trust", "equity" вимагає не просто слова, а передачі правової сутності явища.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що володіння стратегіями перекладу юридичних термінів є невід'ємною частиною професійної компетентності юриста-міжнародника. Розуміння методології перекладу дозволяє фахівцю не лише уникати професійних помилок, а й ефективно захищати інтереси держави чи клієнта в багатомовному правовому просторі, де кожне слово має свою юридичну вагу.

ТУРАНСЬКА Крістіна Богданівна,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

*Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)*

Наукове керівництво – доцент

КОЗАК Тамара Миколаївна

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ РЕКЛАМИ

Англомовна реклама є особливим типом дискурсу, у якому зміст, емоційний вплив і форма подачі тісно пов'язані з візуальними та культурними компонентами. Саме тому її переклад не зводиться до буквального відтворення інформації: перекладачеві потрібно зберегти функцію повідомлення, переконувальність, образність, гру слів і стилістичну виразність оригіналу.

Окремі аспекти лінгвостилістичних особливостей перекладу англомовної реклами знайшли відображення у наукових студіях І. Баранцової [1], А. Косенко та В. Тодер [2], К. Новікової [3] та ін.

Мета тез – розкрити прийоми перекладу англомовної реклами.

При передачі рекламного англомовного повідомлення можна застосовувати різні прийоми, як-от: граматична трансформація, лексична трансформація, дослівний переклад, транскреція. Розглянемо їх детальніше.

Граматична трансформація – це перекладацький прийом, який полягає у зміні граматичної структури речення або його елементів у процесі перекладу з метою збереження змісту та забезпечення відповідності нормам мови перекладу. Такий прийом здійснюється шляхом зміни порядку слів, частин мови, членів речення, типу синтаксичної конструкції, об'єднання речень, додавання слів з метою посилення змісту повідомлення тощо. Застосування цього прийому при перекладі є ефективним, тому що зв'язок між сусідніми реченнями настільки тісний, що їх формальне об'єднання диктується традицією побудови української фрази.

Лексична трансформація – це перекладацький прийом, що передбачає заміну слів або словосполучень мови оригіналу іншими мовними одиницями в мові перекладу для точнішої передачі змісту, стилістичного ефекту або культурних особливостей. До таких

трансформацій належать, зокрема, конкретизація, генералізація, модуляція, антонімічний переклад тощо.

Дослівний переклад – це спосіб перекладу, при якому мовні одиниці оригіналу передаються максимально прямо, з мінімальними змінами їх структури та значення. Такий переклад можливий тоді, коли граматичні й лексичні норми обох мов збігаються і не порушується природність висловлювання в мові перекладу. Наприклад: «Slower is better» – «Повільніше – краще». Рекламний слоган перекладено дослівно, без будь-яких трансформацій, оскільки зміст та вагомість тексту не було втрачено.

Транскреція – це перекладацький прийом, що передбачає творчу адаптацію рекламного повідомлення з метою збереження його прагматичного впливу на цільову аудиторію. Основний акцент робиться не на буквальному відтворенні, а на передачі комунікативного ефекту оригіналу. Наприклад, слоган Nike «Just do it» у різних мовах часто передається як «Просто зроби це», однак у реальних рекламних кампаніях переклад може змінюватися залежно від культурного контексту.

Отже, переклад англomовної реклами є складним багаторівневим процесом, що поєднує лінгвістичні, стилістичні та культурно-прагматичні аспекти. Його ефективність визначається не лише точністю відтворення змісту, а й здатністю зберігати впливовий потенціал оригіналу в умовах іншого мовно-культурного середовища. Застосування перекладацьких трансформацій забезпечує адекватну міжкультурну комунікацію. Таким чином, переклад рекламного дискурсу виступає не механічним відтворенням тексту, а творчим процесом, спрямованим на досягнення еквівалентного комунікативного ефекту в різних мовних і культурних системах.

Література

1. Баранцова І. О. Особливості перекладу англomовних рекламних текстів. *Perspective directions for the development of science and practice: матеріали XX міжнар. наук.-практ. конф. (Греція, 08–09 черв. 2020 р.)*. С. 125–127.
2. Косенко А. В., Тодер В. О. Лінгвістичні особливості рекламних текстів та їх перекладу. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Філологія*. 2021. Вип. 24. С. 95–100.
3. Новікова К. О. Лінгвостилістичні особливості англomовних рекламних текстів та фактори впливу на їх переклад. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Сер.: Філологічні науки*. 2016. № 1 (11). С. 251–257.

ТУРОВСЬКА Тетяна Анатоліїна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – доцент
АРТЬОМЦЕВ Олександр Вікторович

ЗНАЧЕННЯ І СКЛАДНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Бізнес-спрямування є одним із напрямів людської діяльності, що нині швидко розвиваються. Дедалі більше людей бере участь у ділових відносинах у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Жодна міжнародна операція не проходить без ділової документації, найчастіше, адресат і адресант є носіями різних мов.

У зв'язку з розвитком міжнародного ділового партнерства в нашій країні перекладачі дедалі частіше зіштовхуються з необхідністю перекладу офіційних ділових паперів українською мовою [1, с. 153], адже у глобалізованому світі офіційно-діловий переклад стає критично важливим інструментом. Популярність офіційно-ділового

перекладу маркується такими ключовими аспектами, як: міжнародне партнерство; юридична значущість; уніфікація стандартів; збереження культурної адекватності. [2, с.283]

Важливість німецької мови в контексті співпраці України з ЄС стає все більш відчутною, особливо в галузях бізнесу та інновацій. Особливе значення має глибока інтеграція в європейський науковий та дослідницький простір. [3, с.97]

Сьогодні Німеччина вважається одним з найголовніших стратегічних партнерів України. Активізація партнерських між нашою країною та Німеччиною демонструє нагальну потребу в якісних перекладах текстів офіційно-ділового дискурсу. Саме тому здійснення перекладів з німецької мови українською як на офіційному рівні, так і в галузі міжнародної підприємницької діяльності є актуальним та вкрай необхідним. [4, с.32]

Наразі відносини між Україною та Німеччиною охоплює широкий спектр діяльності, включаючи економічні зв'язки, культурні обміни та освітню співпрацю. Українські підприємства активно співпрацюють з німецькими компаніями, що демонструє значний потенціал для розвитку бізнесу. [3, с.97-98]

Але при перекладі німецькомовних документів є ризик виникнення труднощів, які умовно можна поділити на три основні групи:

1. Граматико-морфологічні (лексикологічні) – охоплює всі мовні інновації, що стосуються слів (їх запозичення; внутрішні трансформації та утворення композитів, що не мають аналогів в українській мові);
2. Граматико-синтаксичні – охоплює комплекс проблем, що базується на різних вихідних характеристиках. Акцент робиться на структуру слова, словосполучень і мовних конструкцій та будову речень;
3. Стилiстичний – включає діалекти, евфемізми, омонімічність слів тощо.[5, с.15-17]

Таким чином, активне вивчення та використання німецької мови в Україні не тільки відкриває нові можливості для бізнесу і науки, але й є важливим кроком до глибшої інтеграції в європейські інституційні структури і культурний простір. [3, с.98]

Література

1. Серебрякова Г.Ю. Граматичні трансформації у процесі перекладу офіційно-ділової документації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Т.4. Випуск 37. С.153-155.
2. Кечеджі О.В. Сорокіна М.Є. Особливості перекладу офіційної документації: соціолінгвістичний аспект. *Наукові записки. Серія філологічні науки*. 2025. Випуск 3 (214). С.282-287.
3. Козак А.В. Особливості та специфіка перекладу наукових конференцій та бізнес-заходів на німецьку мову. *Закарпатські філологічні студії*. 2025. Т. 1. Вип. 39. С.97-101.
4. Драганова Н., Король А. Особливості перекладу текстів німецькомовного офіційно-ділового дискурсу. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Германська філологія*. 2021. №833. С. 31-38.
5. Лутак Б.В., Бокоч Т.П. Труднощі перекладу сучасної німецької мови. *Актуальні напрями й течії філологічних досліджень: нове і традиційне*: матеріали II науково-практичної конференції, м. Полтава, 1-2 листопада 2024р. / Видавництво «М\$олодий вчений». Одеса. 2024. С.14-17.

ФЕДОРОВА Вікторія Миколаївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво –доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧА У ВРЕГУЛЮВАННІ МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТІВ

У сучасному світі міжнародні конфлікти залишаються однією з найактуальніших проблем глобального суспільства. Причинами їх виникнення можуть бути політичні суперечності, територіальні спори, економічні інтереси, релігійні та культурні відмінності. У процесі врегулювання таких конфліктів важливу роль відіграють дипломати, міжнародні організації, посередники, а також перекладачі. Саме перекладач забезпечує ефективну комунікацію між сторонами, які розмовляють різними мовами, сприяючи досягненню взаєморозуміння та миру. Професія перекладача має особливе значення у сфері міжнародних відносин. Під час переговорів, мирних конференцій, засідань міжнародних організацій та двосторонніх зустрічей перекладач передає зміст висловлювань максимально точно та нейтрально. Від правильності перекладу залежить не лише успіх переговорного процесу, а інколи й доля цілих держав. Неточність або неправильне трактування сказаного може призвести до загострення ситуації, непорозумінь чи зриву домовленостей. Однією з головних функцій перекладача є не лише буквальний переклад слів, а й передача змісту, інтонації та дипломатичного стилю мовлення. У міжнародній практиці важливими є навіть найменші мовні нюанси, оскільки певні слова можуть мати різне емоційне забарвлення або політичне значення. Перекладач повинен добре орієнтуватися у міжнародній термінології, знати культурні особливості сторін конфлікту та вміти швидко реагувати у складних комунікативних ситуаціях. Особливого значення набуває робота перекладача під час діяльності таких міжнародних організацій, як Організація Об'єднаних Націй, Європейський Союз, НАТО та інших структур. Саме завдяки роботі перекладачів представники різних країн можуть вести конструктивний діалог, обговорювати шляхи врегулювання криз та укладати міжнародні угоди. Перекладач виступає своєрідним мостом між культурами, політичними позиціями та національними інтересами. Крім мовної компетентності, перекладач повинен дотримуватися професійної етики: бути неупередженим, конфіденційним, уважним і стресостійким. Під час конфліктних переговорів атмосфера часто є напруженою, тому перекладач має зберігати спокій і працювати максимально зосереджено. Від його професіоналізму залежить точність переданої інформації та рівень довіри між сторонами. Таким чином, роль перекладача у врегулюванні міжнародних конфліктів є надзвичайно важливою. Він не лише перекладає слова, а й сприяє порозумінню між народами, допомагає уникати конфронтації та створює умови для мирного діалогу. У сучасному світі перекладач є невід'ємним учасником міжнародної комунікації та важливим чинником збереження миру і стабільності.

ЦЕГЕЛЬСЬКА Ксенія Максимівна,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і

природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво - доцент

СИРОТІНА Олена Олексіївна

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ АТРИБУТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ У БІОТЕХНОЛОГІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У сучасному науковому дискурсі біотехнології посідають одне з провідних місць серед галузей, що активно розвиваються та глобалізуються. З огляду на домінування

англійської мови у фаховому спілкуванні, публікаціях та дослідженнях, питання адекватного перекладу біотехнологічної термінології є надзвичайно актуальним. Одним із ключових викликів для перекладача є відтворення атрибутивних конструкцій, які в англійській мові часто мають компактну, багаторівневу структуру, тоді як в українській мові вони потребують розгортання або трансформації для забезпечення змістової точності та граматичної правильності.

Атрибутивні словосполучення — це важлива частина термінологічної системи біотехнологій, оскільки вони забезпечують стислу передачу складної наукової інформації. Неправильне або механічне відтворення таких конструкцій може призвести до втрати або викривлення змісту, що в науково-технічному перекладі є неприпустимим.

Сучасна наука все більш прагне до конкретизації існуючих термінів, в зв'язку з чим в науково-технічних текстах з біотехнологій відзначається істотне тяжіння до багатокомпонентних термінів, що дозволяє уявити об'єкти в деталізованій і уточненій формі.

Багатокомпонентні термінологічні словосполучення характерні для терміноутворення ХХ століття, особливо останніх 3-4 десятиліть, тобто періоду прогресивного розвитку науки і техніки. Чим складнішою стає наука, тим складніші мовні засоби, що позначають у цих предметних галузях предмети і явища. За нашими спостереженнями, багатослівні терміни є найпоширенішими у сфері біотехнологій. Такі терміни номінуються лінгвістами термінологічними словосполученнями, які є синтаксичними конструкціями, що утворюється шляхом поєднання двох або більше термінів на основі семантичної сполучуваності. В досліджуваному матеріалі нами були виявлені такі види термінологічних біотехнологічних словосполучень: 1) атрибутивні словосполучення, які складаються зі стрижневого іменника та слова, узгодженого з ним прикметника (дієприкметника) в якості визначального слова; структурний тип: «прикметник (дієприкметник) + іменник». В атрибутивних словосполученнях основний елемент виражений іменником в називному відмінку, а атрибутивний елемент — прикметником, який виконує функцію препозитивного визначення. При цьому основний елемент термінологічного сполучення визначає родову ознаку поняття, а атрибутивний елемент — видову, наприклад: *genetic map*, *genomic library*, *inactivated agent*; 2) об'єктні словосполучення — це група іменникових сполучень для вираження понять про предмети. Синтаксично вони представляють собою поєднання іменника з визначальним компонентом у родовому відмінку і є найважливішими засобами конкретизації позначуваного, наприклад: *expression of the polygalacturonase gene*; 3) змішані словосполучення — в структурі одного термінологічного словосполучення мають місце одночасно кілька видів синтаксичних відносин, наприклад: *antibody mediated immune response*.

Однією з основних стратегій перекладу атрибутивних конструкцій з англійської мови на українську є трансформація структури, що передбачає зміну порядку слів відповідно до норм цільової мови. Цей підхід дозволяє зберегти лексичне значення оригінального терміна, водночас адаптуючи його до граматичних і синтаксичних вимог української мови.

Наприклад, словосполучення *cell membrane structure* в українському перекладі трансформується у «структура клітинної мембрани». Тут відбувається зміна порядку компонентів: іменник *structure* (структура) стає головним словом, а *cell membrane* (клітинна мембрана) — означенням у родовому відмінку. Аналогічно, англійський термін *gene expression analysis* перекладається як «аналіз експресії генів», де знову ж таки, атрибутивна частина (*gene expression*) переноситься після іменника *analysis* і виражається в українському варіанті словосполучення через відмінкову форму [1].

Ще одним прикладом є конструкція *DNA repair mechanism*, що українською перекладається як «механізм репарації ДНК». В даному випадку зберігається смислова точність, а структура змінюється відповідно до правил поєднання термінів у фаховій мові.

Подібні трансформації спостерігаємо також у словосполученнях *protein folding process* — «процес згортання білка», *stem cell therapy* — «терапія стовбуровими клітинами», *antibody production system* — «система виробництва антитіл», де іменникові компоненти англійської конструкції передаються за допомогою родового відмінка або конструкцій із прийменниками в українській мові.

Таким чином, трансформація структури є ефективним інструментом для досягнення еквівалентності при перекладі складних термінів і забезпечення зрозумілості та лінгвістичної точності у науково-технічному тексті. Особливо це важливо у сфері біотехнологій, де чіткість термінології має безпосередній вплив на розуміння матеріалу та коректність досліджень.

Ще однією поширеною стратегією перекладу англійських атрибутивних конструкцій у сфері біотехнологій є калькування — дослівне, або майже дослівне, відтворення структури й лексичних компонентів оригінального словосполучення. Цей підхід є прийнятним лише тоді, коли калькований варіант зберігає значення, є зрозумілим для фахівців і не суперечить нормам термінологічного вжитку в українській мові [2]. Наприклад, англійське словосполучення *molecular biology* перекладається як «молекулярна біологія», що є прямим калькуванням — структура "прикметник + іменник" зберігається, і термін є усталеним в обох мовах. Подібним чином перекладається й *genetic engineering* — «генна інженерія», де відбувається лише незначна адаптація прикметника (*genetic* → *генна*), що відповідає українському словотворенню.

Однією з ефективних стратегій перекладу англійських атрибутивних конструкцій у науково-технічних текстах, зокрема в галузі біотехнологій, є розгортання конструкції. Ця стратегія передбачає додавання службових слів — насамперед прийменників — або ж введення пояснювальних елементів, які забезпечують точне та зрозуміле відтворення змісту оригіналу відповідно до норм української мови.

На відміну від англійської мови, де багатокомпонентні словосполучення часто будуються шляхом простого нарощування іменників (наприклад, *stem cell research center*), українська мова потребує розгортання смислових зв'язків між компонентами за допомогою граматичних засобів. Це зумовлено синтетичною природою української мови та її залежністю від відмінкових форм.

У випадках, коли буквальный переклад англійської атрибутивної конструкції є неможливим або неприродним для української мови, перекладач застосовує стратегію компенсації — заміни або доповнення з метою збереження змісту терміна. Наприклад: *wet lab work* перекладається як «робота в експериментальній лабораторії» (замість дослівного «волога лабораторія»); *knockout mice* — як «нокаутні миші (генетично модифіковані миші зі штучно вимкненими генами)» (додавання пояснення); *high-throughput gene sequencing technologies* — «технології високопродуктивного секвенування генів» (усунення надлишковості при збереженні змісту); *cell-based therapies* — «клітинні терапії» (структурна трансформація для природного звучання); *dry lab tools* — «інструменти для комп'ютерного моделювання» (заміна неочевидного терміна функціональним еквівалентом) [3]. Стратегія компенсації дозволяє перекладачеві зберегти точність змісту, дотримуючись при цьому норм української мови, стилістичної природності та професійної термінології.

Аналіз перекладу англійських атрибутивних конструкцій у біотехнологічній термінології дозволяє зробити низку важливих висновків щодо ефективного використання перекладацьких стратегій. Залежно від граматичної структури, лексичної складності та контексту, перекладач повинен обирати найбільш доцільний підхід, що забезпечує точність, зрозумілість і відповідність нормам української мови.

Зокрема, трансформація структури виявляється найбільш уживаною стратегією, адже дозволяє адаптувати англійські конструкції до синтаксису української мови без втрати змісту. Калькування є доцільним лише тоді, коли дослівний переклад не порушує мовних норм і не ускладнює сприйняття терміна. Розгортання конструкції особливо

ефективне при передачі багатокomпонентних термінів, у яких необхідно чітко відтворити логічні зв'язки між елементами словосполучення. Компенсація, у свою чергу, застосовується в разі відсутності прямого відповідника в українській мові та забезпечує збереження змістової еквівалентності шляхом доповнення або заміни.

Таким чином, переклад атрибутивних словосполучень у біотехнологічних текстах вимагає комплексного підходу, гнучкого використання різних стратегій залежно від конкретної мовної ситуації, а також фахової обізнаності перекладача у термінології та предметній галузі. Рациональне поєднання зазначених стратегій дозволяє досягти високого рівня якості перекладу та забезпечити адекватну міжмовну передачу наукової інформації.

Література

1. Біленко Л. П. Особливості перекладу англomовних термінів у сфері біотехнологій. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія. 2020. № 23. С. 85–91.

2. Яценко Т. І. Переклад наукової термінології: українська і англійська мови. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. 2017. № 152. С. 112–117.

3. Biotechnology Terminology and Translation Issues / Edited by J. K. Smith. Berlin: Springer, 2018. 245 p.

ЧАЇН Діана Олександрівна,
*здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти, Національний
університет біоресурсів і
природокористування
України
(м. Київ, Україна)*

**Наукове керівництво – старший
викладач РЕНСЬКА Індіра**

INTERCULTURAL COMMUNICATION IN SOCIAL WORK PRACTICE: CHALLENGES AND STRATEGIES

In contemporary society, social work is increasingly carried out within a multicultural environment shaped by globalization, migration, and growing social diversity. Social workers are required to interact with individuals from various cultural, ethnic, linguistic, and religious backgrounds. In this context, intercultural communication is recognized as a fundamental professional competence that directly influences the effectiveness of social services. Effective communication across cultures is not limited to language proficiency but also involves an in-depth understanding of values, norms, traditions, and behavioral patterns. Without such understanding, social work interventions may become ineffective or even harmful. Therefore, intercultural competence is considered essential for ensuring ethical, respectful, and client-centered practice.

The role of intercultural communication in social work

Intercultural communication is closely connected with the core values of social work, including respect for human dignity, social justice, and equality. It enables professionals to better understand clients' needs and to provide appropriate, culturally sensitive support. In practice, social workers frequently interact with vulnerable populations, such as migrants, refugees, ethnic minorities, and individuals with diverse cultural identities. These groups often face social exclusion, discrimination, and barriers in accessing services. Intercultural communication serves as an important tool for bridging these gaps and promoting social inclusion. Furthermore, awareness of cultural context allows social workers to avoid misinterpretations. Behaviors that may appear problematic in one culture can be entirely acceptable in another. Thus,

cultural awareness plays a crucial role in accurate assessment, decision-making, and intervention planning.

Challenges in intercultural communication

One of the most significant challenges is language barriers. When social workers and clients do not share a common language, communication becomes limited and prone to misunderstanding, which may lead to incorrect conclusions about the client's situation. Another challenge concerns differences in cultural values and norms. Cultures vary in their perceptions of family structure, gender roles, authority, health practices, and emotional expression. Such differences may create confusion or even conflict during interaction. Stereotypes and prejudice also represent serious obstacles. Even unintentionally, social workers may rely on generalized assumptions about certain cultural groups. This can negatively affect professional judgment and lead to biased decisions. In addition, differences in communication styles may complicate interaction. While some cultures prefer direct and explicit communication, others rely on indirect or nonverbal forms of expression. Misinterpretation of these styles can reduce the effectiveness of communication.

Finally, issues of trust and power imbalance may arise. Clients from marginalized groups may demonstrate distrust toward institutions due to previous negative experiences. This lack of trust can hinder open dialogue and effective cooperation.

Strategies for effective intercultural communication

To overcome these challenges, social workers are expected to develop a high level of cultural competence. This includes acquiring knowledge about different cultures, developing communication skills, and maintaining an open, respectful, and non-judgmental attitude. Active listening and empathy are key strategies in this process. Social workers should strive to understand the client's perspective and experiences without imposing their own assumptions. Empathy helps build trust and strengthen professional relationships. Another important strategy is the use of interpreters and cultural mediators, who can facilitate accurate communication and help clarify cultural nuances that might otherwise be misunderstood.

It is also essential to avoid stereotypes and treat each client as an individual. While cultural background should be acknowledged, it should not serve as the basis for rigid assumptions. Flexibility in communication is equally important. Social workers should adapt their language, tone, and interaction style according to the client's needs and cultural context. Finally, continuous professional development plays a crucial role. Participation in training programs, workshops, and reflective practices enables social workers to enhance their intercultural competence and remain effective in diverse professional environments.

In conclusion, intercultural communication is a vital component of contemporary social work practice, ensuring that services are accessible, culturally sensitive, and responsive to the needs of diverse populations. It has been demonstrated that effective intercultural interaction significantly improves the quality of social support and strengthens trust between professionals and clients.

Despite existing challenges, such as language barriers, cultural differences, and potential biases, these obstacles can be addressed through the systematic development of cultural competence and the application of appropriate communication strategies. Furthermore, it should be emphasized that intercultural competence is not a static skill but a continuous learning process that requires reflection, adaptability, and professional growth. By fostering empathy, tolerance, and cultural awareness, social workers are better equipped to navigate complex social environments and respond to the needs of individuals from diverse backgrounds.

Thus, the promotion of intercultural communication in social work not only enhances professional effectiveness but also contributes to the development of a more inclusive, equitable, and socially cohesive society, in which diversity is recognized as a valuable resource rather than a barrier.

ЧЕРГІНЕЦЬ Віолетта Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського)

TRANSLATION AS A TOOL OF CULTURAL TRANSFER

In the context of accelerating globalization and intensified intercultural exchange, translation has increasingly been recognized as a crucial mechanism of cultural transfer. It is widely acknowledged that translation extends beyond a purely linguistic operation and constitutes a complex interpretative act. From this perspective, it facilitates the transmission of cultural meanings, values, and identities across linguistic boundaries. As Susan Bassnett aptly observes, translation is fundamentally about negotiating meaning between cultures, which, in turn, highlights its inherently intercultural nature.

The concept of cultural transfer can be defined as the process by which elements of one culture are introduced into another, undergoing adaptation and reinterpretation. In this regard, translation plays a central role, as it enables texts embedded in one cultural system to be understood within another. According to Roman Jakobson, translation involves not merely the substitution of linguistic units but the interpretation of meaning across semiotic systems. This observation is particularly significant, as it underscores the complexity of translation as a multidimensional phenomenon. Importantly, translation does not simply reflect culture; rather, it actively shapes it. As Lawrence Venuti argues, dominant translation practices often rely on domestication, thereby rendering cultural differences less visible. It is worth noting that such an approach may lead to the standardization of cultural representation and the marginalization of less dominant cultures. Consequently, translation can be seen as a powerful instrument in constructing cultural narratives and influencing intercultural perception. One of the most significant challenges in translation as cultural transfer lies in rendering culture-specific items, commonly referred to as *realia*. In other words, these are elements that are deeply rooted in a particular cultural context and lack direct equivalents in the target language. The existence of so-called “untranslatable” words further illustrates this point. For instance, the Ukrainian word *tuzhyty* conveys a deep emotional longing that cannot be fully captured in English, while the German term “*Schadenfreude*” refers to pleasure derived from another person’s misfortune. Such examples clearly demonstrate that language and culture are inextricably linked.

In order to address these challenges, translators employ a variety of strategies. The well-known dichotomy between domestication and foreignization, introduced by Lawrence Venuti, remains particularly relevant. Domestication aims to adapt the source text to the cultural norms of the target audience, thus ensuring readability and accessibility. However, this approach may result in the loss of cultural specificity. Foreignization, on the other hand, seeks to preserve the cultural distinctiveness of the original text, thereby allowing the reader to engage with cultural difference. From a theoretical standpoint, Venuti advocates for foreignization as a means of resisting cultural homogenization.

Another important framework is provided by Eugene Nida, who distinguishes between formal and dynamic equivalence. While formal equivalence focuses on preserving the structure of the source text, dynamic equivalence aims to produce a similar effect on the target audience. This distinction proves particularly useful when translating idiomatic expressions. For example, the English phrase “It’s raining cats and dogs” cannot be translated literally; instead, a functional equivalent conveying heavy rain must be employed. Furthermore, translation has played a crucial role in the dissemination of world literature. It should be emphasized that many literary works have gained international recognition primarily through translation. In this sense, translation not only transfers texts but also facilitates the circulation

of ideas and cultural values. Nevertheless, this process inevitably involves interpretation, which may lead to shifts in meaning.

The pragmatic dimension of translation also deserves particular attention. As Peter Newmark points out, successful translation depends on conveying communicative intent rather than merely reproducing linguistic form. For this reason, differences in politeness conventions, speech acts, and implicit meanings must be carefully considered. Failure to do so may result in misinterpretation or communicative breakdown. Additionally, translation is not a neutral activity but is shaped by ideological and institutional factors. Andre Lefevere argues that translation can be viewed as a form of rewriting influenced by power structures. This implies that translators play an active role in shaping cultural representation and discourse. In the contemporary digital era, technological advancements such as machine translation have significantly expanded the scope of cultural transfer. On the one hand, these tools increase efficiency and accessibility. On the other hand, they often fail to capture cultural nuances and contextual meaning. Therefore, human translators remain indispensable, particularly in contexts that require cultural sensitivity and interpretative competence.

In conclusion, translation as a tool of cultural transfer is a complex and multifaceted phenomenon. Taking everything into account, it becomes evident that translation involves not only linguistic competence but also deep cultural awareness. Ultimately, the effectiveness of cultural transfer depends on the translator's ability to balance fidelity and adaptation, ensuring that meaning is not merely transferred but meaningfully transformed within the target culture.

ШЕВЧИК Юлія Андріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

FEATURES OF TRANSLATING LEGAL TEXTS IN A CROSS-CULTURAL CONTEXT

Current issues in psychology and linguistics are closely linked to developments in intercultural communication, cognitive science, and translation studies, as confirmed by recent English-language research. One of the key challenges is the complexity of language comprehension processes in multilingual and multicultural environments, where cognitive load, emotional reactions, and sociocultural factors play a significant role. Researchers emphasize that linguistic interaction in intercultural situations is often accompanied by misunderstandings due to differences in cultural codes and communication strategies, which requires the use of special mechanisms for clarifying and adapting information [1, p. 88]. In this context, the psychology of language examines not only linguistic processes but also the emotional state of speakers, their level of anxiety, and cognitive load during the translation and interpretation of content.

Another important contemporary issue is the interconnection of language, thought, and culture, which is actively studied within psycholinguistics and cognitive linguistics. Recent studies demonstrate that translation is not merely a mechanical replacement of linguistic units, but a complex cognitive process of intercultural interpretation that takes into account cultural differences and contextual meanings [2, p. 269]. In particular, it is emphasized that translation serves as a tool for overcoming cultural differences and fostering intercultural understanding, which requires the integration of linguistic and psychological approaches.

In addition, modern psycholinguistics faces challenges related to bilingualism and multilingual language processing in the human brain. Recent studies in neurolinguistics

demonstrate that emotional information is processed differently depending on the language used, which affects decision-making and interpretation of meaning. This creates new questions about how the brain integrates language, cognition, and emotion in multilingual speakers, and how these processes differ from monolingual communication patterns [3].

Thus, the main contemporary problems of psychology and linguistics include intercultural misunderstanding, emotional processing in communication, cognitive complexity of bilingualism, and the need for interdisciplinary approaches. These challenges demonstrate that modern research is moving beyond purely structural analysis of language toward a holistic understanding of human communication, where language, thought, culture, and emotion are inseparably connected.

References

4. Kiliańska-Przybyło G. Strategies employed for information transfer and relation building in intercultural communication – A cross-cultural study. *East European Journal of Psycholinguistics*. 2023. Vol. 10, no. 1. P. 81–95.
5. Rojo López A. M. El significado y las emociones en la traducción: aplicaciones de la lingüística cognitiva y la psicología. *Revista Española de Lingüística*. 2023. Vol. 53, no. 1. P. 263–280.
6. Sharif H., Mahmood S. Emotional processing in bilinguals: a systematic review aimed at identifying future trends in neurolinguistics. *Humanities and Social Sciences Communications*. 2023. Vol. 10, no. 1. URL: <https://www.nature.com/articles/s41599-023-01926-1> (дата звернення: 25.04.2026).

ЯРЕМА Софія Назарівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КУЛЬТУРНО-МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ В УМОВАХ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

У сучасному світі процеси глобалізації та інтеграції сприяють активному розвитку міжкультурної комунікації, що, у свою чергу, підвищує роль перекладу як засобу взаєморозуміння між народами. Однією з найбільш актуальних проблем перекладознавства є передача культурно-маркованої лексики, яка відображає специфіку національної культури, традицій та менталітету.

Культурно-маркована лексика включає реалії, фразеологізми, ідіоми, власні назви, а також слова і вирази, що мають національно-специфічне забарвлення. Основна складність перекладу таких одиниць полягає у відсутності прямих відповідників у мові перекладу. У зв'язку з цим перекладач змушений застосовувати різні перекладацькі трансформації, зокрема транскрипцію, транслітерацію, калькування, описовий переклад або підбір функціонального аналога.

Особливу увагу слід приділити перекладу реалій, які позначають предмети та явища, характерні лише для певної культури. Наприклад, назви національних страв, одягу чи традицій можуть бути незрозумілими для представників іншої культури без додаткового пояснення. У таких випадках перекладач має знайти баланс між збереженням національного колориту та забезпеченням зрозумілості тексту для реципієнта.

Не менш складним є переклад фразеологізмів та ідіом, які часто мають переносне значення і не піддаються буквальному перекладу. Використання дослівного перекладу

може призвести до втрати змісту або виникнення комунікативних помилок. Тому перекладач повинен враховувати контекст та підбирати відповідники, які передають не лише значення, але й емоційне забарвлення висловлювання.

У процесі міжкультурної комунікації важливу роль відіграє також знання культурних норм і цінностей. Недостатній рівень міжкультурної компетентності може призвести до непорозумінь і навіть конфліктів. Саме тому сучасний перекладач повинен володіти не лише мовними знаннями, але й глибоким розумінням культури як вихідної, так і цільової мови.

Сучасні технології, зокрема системи машинного перекладу, значно впливають на процес передачі культурно-маркованої лексики. Хоча вони забезпечують швидкість і доступність перекладу, їх можливості залишаються обмеженими у випадках, коли необхідно враховувати культурний контекст. Автоматичні системи часто не здатні адекватно передати національно-культурні особливості, що знижує якість перекладу.

Проблема перекладу культурно-маркованої лексики також тісно пов'язана з питанням збереження національної ідентичності. Надмірна адаптація тексту може призвести до втрати культурної самобутності, тоді як буквальный переклад ускладнює сприйняття інформації. Отже, перекладач має знаходити оптимальні рішення, враховуючи мету перекладу, аудиторію та контекст.

Таким чином, переклад культурно-маркованої лексики є складним і багатограним процесом, що потребує високого рівня професійної підготовки. Вирішення цієї проблеми можливе за умови поєднання теоретичних знань, практичного досвіду та розвитку міжкультурної компетентності перекладачів. Подальші дослідження у цій сфері сприятимуть підвищенню якості перекладу та ефективності міжкультурної комунікації.

Література

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу : підручник. Вінниця : Нова книга, 2003. 448 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
3. Newmark P. A Textbook of Translation. London : Prentice Hall, 1988. 292 p.

Alona TSYBULINA,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor – Associate Professor
Svitlana KACHMARCHYK

TRANSLATION STRATEGIES FOR CULTURE-SPECIFIC UNITS IN CONTEMPORARY UKRAINIAN-ENGLISH LITERARY TRANSLATION

The translation of culture-specific units (CSUs) remains one of the most complex challenges in literary translation, as these lexical items carry culturally embedded meaning that often lacks direct equivalents in the target language. This study investigates the translation strategies employed in contemporary Ukrainian-English literary translations, focusing on a corpus of Ukrainian prose fiction translated into English over the last decade. The research is motivated by the unprecedented global interest in Ukrainian literature that has accompanied Ukraine's ongoing struggle for sovereignty and cultural recognition.

The theoretical framework draws on Eugene Nida's concepts of formal and dynamic equivalence, Lawrence Venuti's domestication/foreignization dichotomy, and Peter Newmark's typology of translation procedures. The empirical analysis examines 150 instances of CSUs, including realia, idiomatic expressions, anthroponyms, and culturally marked lexis from

Ukrainian literary texts by authors such as Serhiy Zhadan, Oksana Zabuzhko, and Andrey Kurkov, whose works have been widely translated into English in recent years.

The findings demonstrate that contemporary Ukrainian-English literary translators predominantly employ a mixed strategy, combining foreignization techniques such as transcription, transliteration, and literal translation with domesticating strategies including cultural substitution and explicitation. Transcription with explanatory footnotes or glosses is the most frequent method for proper names and realia with no English equivalents (e.g., "vyshyvanka," "tryzub," "bandura"). Cultural substitution is preferred when the communicative function of the CSU is prioritized over cultural authenticity, particularly in texts aimed at mass-market Anglophone readerships.

The study also identifies a growing trend toward cultural visibility in recent translations of Ukrainian literature, particularly following 2022, with translators increasingly opting for foreignization to preserve Ukrainian cultural identity and counter historical linguistic suppression. Paratextual elements — prefaces, afterwords, and translator's notes — are being used more extensively to contextualise Ukrainian cultural references for international readers without sacrificing authenticity within the text itself.

The research concludes that translation choices for Ukrainian CSUs are never purely linguistic but carry profound cultural and political implications. The increasing willingness of Anglophone publishers and translators to embrace foreignizing strategies reflects a broader recognition of Ukrainian cultural distinctiveness. These findings contribute to translation studies scholarship on minority and endangered cultures and offer practical guidance for translators working with Ukrainian source texts.

Anastasiia CHULAKOVA,
*student of the Department of International
Relations and Social Sciences,
National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

LINGUISTIC DIFFICULTIES IN THE TRANSLATION OF GEOPOLITICAL TERMINOLOGY

Political discourse frequently employs complex rhetorical strategies, which can give rise to linguistic traps during translation. These traps arise when lexical or semantic shifts distort the perception of statements, affecting diplomatic negotiations, international relations, and public opinion (Chaika, 2024). The speeches of the 44th U.S. President Barack Obama provide vivid examples of such linguistic traps, demonstrating how word choices and translation strategies influence the framing of geopolitical realities.

One of the key linguistic traps in Obama's speeches is the use of military terminology to describe economic and social issues, his national security speech in July 2008 for instance: EN We cannot tolerate this **strain on our forces to fight a war** that hasn't made us safer. / UA Ми не можемо терпіти цього **напруження наших сил** для ведення **війни**, яка не зробила нас безпечнішими.

In this literal Ukrainian translation, the phrasing sounds unnatural, and the expressions may be perceived as aggressive or militaristic, potentially altering the original message of concern and the call for strategic change (Chaika, 2024). It means that in some languages, direct translations might emphasize warlike connotations rather than the intended message of policy reassessment and national security.

A similar challenge arises when discussing economic strategies with military metaphors. In his inaugural address in January 2009, Obama remarked: EN Our nation is **at war**, against a **far-reaching network of violence and hatred**. / UA Наша нація **веде війну** проти масштабної мережі **насильства і ненависті**. While this metaphor is widely understood in

English, a literal translation may misrepresent the intended meaning. A more precise translation would require adaptation to convey the idea of combating terrorism rather than engaging in a traditional war. This issue underscores the necessity for careful contextual translation to avoid misinterpretations in international discourse (Chaika, 2024).

Another common linguistic trap is the use of metaphors and idioms that are specific to the English language. Obama often employed phrases deeply rooted in American cultural and historical contexts. For example, in his inaugural address, he stated: EN *The time has come to reaffirm our **enduring spirit**; to choose our **better history**.* / UA *Настав час підтвердити наш **незламний дух**; обрати нашу **кращу історію**.* A direct translation of this phrase into other languages could result in the loss of its emotional charge or even lead to misunderstandings. In cultures where such expressions are less common, the intended message of resilience and positive change might not be effectively conveyed (Chaika, 2024). Moreover, idiomatic expressions like EN *the **arc of history bends toward justice** require careful adaptation rather than literal translation.* In some linguistic contexts, this phrase may be incomprehensible or lose its philosophical depth. Effective translation should focus on conveying the essence of the message rather than adhering strictly to word-for-word conversion (Chaika, 2024).

Linguistic traps in translating geopolitical terminology constitute a significant challenge that demands deep contextual understanding, cultural awareness, and linguistic accuracy. The case studies from Barack Obama's speeches illustrate the importance of carefully navigating these traps to ensure accuracy and clarity in international communication. Whether through the adaptation of metaphors, precise translation of political terminology, or careful handling of evaluative language, translators play a crucial role in shaping the global perception of political messages (Chaika, 2024).

References

1. Chaika, O. (2024). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. Conference Proceedings, The 7-th international scientific and practical conference "Cross-cultural communication and translation studies: common issues and development prospects" (May 3, 2024). <https://www.researchgate.net/publication/380575231>
2. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116-123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)
3. Chaika, O., Sharmanova, N., & Makaruk, O. (2024). Revitalising Endangered Languages: Challenges, Successes, and Cultural Implications. *Futurity of Social Sciences*, 2(2), 38-61. <https://doi.org/10.57125/FS.2024.06.20>
4. Obama, B. (2008). Obama's national security speech. Politico. Retrieved from <https://www.politico.com/blogs/ben-smith/2008/07/obamas-national-security-speech-010281>
5. Obama, B. (2009). President Barack Obama's inaugural address. The White House Archives. Retrieved from <https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2009/01/21/president-barack-obamas-inaugural-address>

Anastasiia POPOVA,

studentka III roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

STRATEGIE PRZEKŁADU TYTUŁÓW FILMOWYCH W PERSPEKTYWIE JĘZYKOWEJ, KULTUROWEJ I MARKETINGOWEJ

Tłumaczenie tytułów filmowych to szczególnie obszar badań translatorycznych, łączący aspekty językowe, kulturowe i marketingowe. Tytuł filmowy pełni nie tylko funkcję identyfikacyjną, ale także informacyjną, co wymaga od tłumacza podejmowania złożonych decyzji interpretacyjnych.

Jednym z podstawowych problemów tłumaczenia tytułów filmowych jest konieczność zachowania równowagi między wiernością oryginałowi i dostosowaniem go do oczekiwań odbiorców docelowych. Jak zauważa Agnieszka Tambor, tytuł filmowy jest elementem interpretacji i może wpływać na jej odbiór jeszcze przed seansem. Tłumacz jest zatem nie tylko mediatorem, ale współtwórcą znaczenia [1, s. 67].

W literaturze naukowej wyróżnia się kilka głównych strategii tłumaczenia tytułów filmowych. Najważniejsze z nich to: tłumaczenie dosłowne, tłumaczenie swobodne, adaptacja i transkreacja.

Tłumaczenie dosłowne polega na jak najwierniejszym odtworzeniu struktury i znaczenia oryginału. Przykładem jest polski tytuł filmu *Forrest Gump* – pozostawiony w oryginale imiennym, co zachowuje bezpośrednią identyfikację z główną postacią filmu. Innym przykładem dosłownego tłumaczenia jest *Matrix*, gdzie tytuł niemal bez zmian funkcjonuje na wielu rynkach, co wynika z uniwersalności i rozpoznawalności terminu.

Większą dowolność interpretacyjną oraz dostosowanie tytułu do realiów kultury docelowej oferuje tłumaczenie swobodne. Przykładem może być polski tytuł filmu *Home Alone* przełożony jako *Kevin sam w domu* – tytuł swobodny, który wprowadza imię bohatera, znane szerszej publiczności, aby lepiej zbudować relację z odbiorcą.

Adaptacja jest najczęściej stosowaną strategią w polskim przekładzie tytułów filmów. Oznacza modyfikację tytułu tak, aby był bardziej atrakcyjny lub zrozumiały dla odbiorcy. Przykładem może być film *Die Hard*, który w Polsce znany jest jako *Szklana pułapka*. Ten tytuł całkowicie odbiega od oryginału, ale oddaje istotę fabuły – akcja osadzona jest w budynku z mnóstwem szyb, a zarazem jest chwytliwy i łatwo zapada w pamięć. Innym przykładem służy *Eternal Sunshine of the Spotless Mind*, który w Polsce nosi tytuł *Zakochany bez pamięci*, a więc mamy do czynienia z adaptacją znaczeniową, która bardziej klarownie komunikuje temat filmu przeciętnemu odbiorcy.

Za najbardziej radykalną formę tłumaczenia można uznać transkreację, gdzie tytuł bywa całkowicie przekształcany, by spełniać funkcję marketingową i przyciągać widzów. Przykładem może służyć tytuł filmu *The Hangover*, który w Polsce wszedł na ekrany jako *Kac Vegas*. Dodanie lokalizacji *Vegas* do dosłownego tłumaczenia *hangover* jako *kac* zwiększa atrakcyjność i buduje kontekst kulturowy.

Właściwie kontekst kulturowy jest decydującym czynnikiem w wyborze strategii translacyjnej. Tytuły filmów zawierają często idiomy, nazwy własne czy aluzje kulturowe, które są nieprzekładalne wprost. Dla przykładu amerykański film *Sneakers* (w oryginale – „buty sportowe”) został w Polsce zatytułowany *Włamywacze*, co odnosi się bezpośrednio do zlecenia głównych bohaterów (kradzież), a oryginalny tytuł był mało komunikatywny dla polskiego odbiorcy.

W takich sytuacjach tłumacz staje przed dylematem między egzotyzacją – zachowaniem oryginalnych elementów kulturowych, np. oryginalne nazwy własne a udomowieniem tekstu, stanowiącym „przystosowanie” tytułu do kultury odbiorcy. Przykładem egzotyzacji jest nieraz pozostawienie oryginalnego tytułu z dodatkiem polskiego podtytułu, jak w przypadku filmu *Amélie* – tytuł pozostawiono po francusku, gdyż jest to imię bohaterki, co stanowi formę zachowania autentyczności i aluzji kulturowej.

Nie bez znaczenia pozostaje również aspekt marketingowy. Jak podkreślają Augustyn Surdyk oraz Anna Urban, tłumaczenie tytułów filmowych często podporządkowane jest strategiom promocyjnym [2, s. 162]. Tytuł ma przyciągać uwagę widza i zachęcać do obejrzenia filmu, nawet kosztem odejścia od znaczenia oryginalnego. W rezultacie powstają tłumaczenia, które można określić jako „niewierne”, lecz skuteczne z punktu widzenia rynku. Przykładem jest polski tytuł filmu *The Full Monty* przetłumaczony jako *Goło i wesoło* – zmiana całkowita, która ma zachęcić widzów do obejrzenia dzieła.

Kolejnym istotnym aspektem jest funkcjonalność tytułu w kulturze docelowej. Tytuł powinien być łatwy do zapamiętania, atrakcyjny fonetycznie oraz zgodny z normami językowymi. Oznacza to, że tłumacz musi uwzględniać nie tylko znaczenie, lecz także brzmienie i potencjalne skojarzenia wywoływane przez dany wyraz lub frazę.

Tłumaczenie tytułów filmowych to złożony proces, uwzględniający aspekt językowy, kulturowy i marketingowy. Brak uniwersalnej strategii wymusza indywidualne podejście do każdego tytułu, z równoczesnym balansowaniem między wiernością, zrozumiałością i atrakcyjnością dla odbiorcy. Tłumacz funkcjonuje jako mediator i twórca nowego znaczenia, którego decyzje kształtują odbiór filmu w kulturze docelowej. Przekład tytułów filmowych stanowi zatem proces twórczej interpretacji, wykraczający poza mechaniczne przeniesienie oryginału.

Bibliografia

4. Tambor A. Przekład tytułów filmowych jako problem translatologiczny i (glotto)dydaktyczny. „Poradnik językowy”, 6/2023. S. 66–78.
5. Surdyk A., Urban A. Mistranslations of Film Titles: Between Fidelity and Advertising. „Glottodidactica”, 43(1), 2016. S. 161–178.
6. Suwaj M. Przekład tytułów filmów anglojęzycznych i ich funkcjonowanie na rynku polskim. „Między oryginałem a przekładem”, Vol. 20, No. 1/23 (2014). S. 189–201.

Anastasiia SHKOVYRA,

Bachelor's degree student,

National University of Life and

Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

IMPLEMENTATION OF TRANSLATION PROJECTS IN CLOUD-BASED CAT SYSTEMS: LINGUISTIC AND TERMINOLOGICAL ASPECTS

The integration of cloud-based technologies into translation practice has fundamentally restructured how translation projects are organised, executed, and evaluated. Contemporary translation workflows are increasingly dependent on digital ecosystems in which linguistic resources, automation tools, and collaborative processes are interconnected. Within this environment, computer-assisted translation (CAT) systems function not only as technical support tools but as frameworks that shape linguistic decision-making and terminological management (Bowker & Fisher, 2010; Chaika, 2024).

This study examines the implementation of translation projects in cloud-based CAT systems, with particular attention to linguistic precision and terminological consistency. The focus is placed on how digital environments influence the translator's role and the quality of translated output.

Cloud-based CAT platforms, such as Phrase TMS, provide integrated infrastructures combining translation memory (TM), terminology bases (TB), and quality assurance tools. Translation memory allows for the storage and reuse of previously translated segments, increasing efficiency and consistency across projects. However, reliance on stored segments may also constrain linguistic variation, as translators are influenced by prior equivalents embedded in the system (O'Brien, 2022).

Terminology management represents a central component of translation in CAT environments. Consistent use of domain-specific terminology is essential for maintaining coherence, particularly in specialised fields such as legal, political, and technical translation. Terminology bases enable translators to standardise equivalents and ensure uniform usage across texts, reducing the risk of semantic inconsistency. This aspect is especially critical in intercultural communication contexts, where inaccurate terminology may lead to misinterpretation or distortion of meaning (Chaika, 2024; Biel, 2022).

The process of alignment further enhances the functionality of CAT systems by converting existing bilingual texts into structured translation memory resources. Through the segmentation and pairing of source and target texts, alignment allows translators to build extensive linguistic databases that can be reused in future projects. This contributes to both productivity and standardisation in large-scale translation tasks (Bowker & Fisher, 2010).

Quality assurance mechanisms embedded in cloud-based systems introduce automated control over the translation process. These tools detect inconsistencies, omissions, and formatting errors, supporting the production of accurate and consistent texts. Nevertheless, automated systems are limited in their ability to interpret context, pragmatics, and cultural nuance. As a result, human expertise remains indispensable for ensuring communicative adequacy and semantic precision (O'Hagan, 2023; Chaika, 2023).

The increasing reliance on cloud-based CAT systems also redefines the professional profile of the translator. Translators are required to manage linguistic data, maintain terminological databases, and interact with automated systems while preserving critical judgement. This hybrid role reflects a broader shift toward technologically mediated translation practice, where efficiency must be balanced with linguistic responsibility (Biel, 2022).

To summarise, cloud-based CAT systems significantly enhance the organisation and execution of translation projects by integrating linguistic resources and automation tools. At the same time, they introduce new constraints that affect translation choices and require advanced professional competencies. Effective use of these systems depends on the translator's ability to combine technological proficiency with linguistic expertise, ensuring that consistency and efficiency do not compromise meaning and communicative intent.

References

1. Biel, Ł. (2022). *Quality in institutional EU translation: Parameters, policies and practices*. Routledge.
2. Bowker, L., & Fisher, D. (2010). Computer-aided translation. In Y. Gambier & L. van Doorslaer (Eds.), *Handbook of translation studies* (Vol. 1). John Benjamins.
3. Chaika, O. (2024). Challenges in translating legal and political texts from an intercultural lens. *Pereiaslav Studies in Linguistics and Linguodidactics*.
4. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
5. Chaika, O. (2022). Dialogic interaction in foreign language instruction and acquisition: Implementation stages for poly-/multicultural education. *International Journal of Social Science and Human Research*, 5(2), 718–725. <https://doi.org/10.47191/ijsshr/v5-i2-45>
6. O'Brien, S. (2022). *Translation technology and its impact on the translation process*. Routledge.
7. O'Hagan, M. (2023). *The Routledge handbook of translation and technology*. Routledge.

Anastasiia TSIUKALO,

*Master student at the Department of Philosophy
and Foreign Affairs,*

*National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

GENERALISATION AS A LEXICAL TRANSFORMATION IN TRANSLATION FROM ENGLISH INTO UKRAINIAN

Generalisation is one of the key lexical transformations in translation, consisting in the substitution of a source language unit of narrower meaning with a target language unit of broader, more generic meaning. This transformation is applied when a precise equivalent for a culture-specific or lexically specific item is absent in the target language, or when a broader concept is pragmatically more appropriate in the target cultural context. Within Ukrainian translation studies, generalisation is classified as a distinct transformation type by V. Karaban (2004) and I. Korunets (2003), whose typologies remain foundational frameworks for analysing lexical shifts in translation. Although English and Ukrainian share a degree of common European cultural heritage that reduces the overall frequency of generalisation compared to more typologically distant language pairs, the transformation remains a productive and analytically significant strategy in English-to-Ukrainian translation across a range of text types (Chaika, 2023a).

The theoretical basis for studying generalisation as a translation transformation draws on the broader tradition of translation studies. K. Klaudy (2003) identifies generalisation as part of a universal set of translational operations observed across language pairs, arguing that the direction of generalisation versus specification depends on the structural and lexical properties of the languages involved. Empirical studies demonstrate that generalisation accounts for a smaller but consistent proportion of lexical transformations in translations between typologically related European languages, where source-language specificity can often be matched in the target language. This theoretical foundation situates English-to-Ukrainian generalisation within a cross-linguistic framework, highlighting the cases in which lexical or cultural gaps in Ukrainian necessitate the use of a broader equivalent.

In English-to-Ukrainian translation, generalisation is observed most consistently in specific semantic domains where English possesses a more developed or differentiated lexical inventory than Ukrainian. English flora and fauna terminology frequently requires generalisation when a species-level term in English lacks an established Ukrainian equivalent: for example, EN *blueberry* and *bilberry* are lexically distinct in English, yet both may be rendered as UA *чорниця* in informal contexts, reducing the semantic precision of the original. Similarly, highly specialised English culinary, technical, or administrative terms may be generalised in Ukrainian translation when no established borrowing or native equivalent exists. Such cases reveal that generalisation in English-to-Ukrainian translation is primarily a response to lexical gaps rather than a stylistically motivated choice (Karaban, 2004).

The cultural dimension of generalisation in English-to-Ukrainian translation deserves particular attention. Generalisation is not merely a lexical operation but a culturally conditioned strategy: it reflects the degree to which a concept from the source culture has been domesticated in Ukrainian. English realia pertaining to Anglo-American social institutions, legal structures, or material culture — such as *county*, *sheriff*, or *townhouse* — may be generalised in Ukrainian translation when a domesticated equivalent is absent and transliteration would be insufficiently transparent for the target readership. As O. Chaika (2024) notes, the cultural embeddedness of translation choices has direct implications for intercultural communication and the preservation of culturally specific meaning across linguistic boundaries.

Generalisation is also attested in journalistic and political discourse, where translators may deliberately select a broader Ukrainian term to achieve greater accessibility or neutrality. For example, EN *councillor* may be rendered in UA as *носадовець* ("official") when the specific institutional context is not relevant to the Ukrainian readership, thereby generalising the administrative role. In political texts, such choices can carry ideological implications: a broader equivalent may neutralise culture-specific connotations present in the English original, affecting how the translated text positions the described reality for the Ukrainian audience (Chaika, 2023b). This dimension of generalisation links lexical transformation theory to the broader study of translation and power in political communication.

An important applied dimension of this research concerns the handling of generalisation in machine translation (MT). Contemporary neural MT systems processing English-to-Ukrainian text pairs frequently over-apply generalisation when encountering culturally specific English vocabulary, defaulting to generic Ukrainian hyperonyms even when more precise equivalents — whether through borrowing, calque, or descriptive translation — are available and preferable. This tendency results in a measurable loss of semantic specificity in MT output and underscores the continued necessity of post-editing by human translators for culture-rich text types (Chaika, 2024).

Thus, the analysis of generalisation in English-to-Ukrainian translation reveals a lexically and culturally conditioned pattern: generalisation is applied selectively, primarily in response to lexical gaps in flora, fauna, culinary, administrative, and cultural vocabulary, and constitutes a relatively small but analytically significant proportion of overall lexical transformations. In formal registers, generalisation is rare and largely replaced by borrowing or loan translation; in literary and journalistic texts, it serves as a domestication strategy for Anglo-American realia. These findings highlight the need for language-pair-specific guidelines for managing generalisation in professional translation practice and MT post-editing, and confirm that effective English-to-Ukrainian translation requires a nuanced understanding of both lexical and cultural dimensions of meaning transfer (Chaika, 2023a).

References

1. Karaban, V. I. (2004). *Translation of English scientific and technical literature: Grammatical difficulties, lexical, terminological, and genre-stylistic issues*. Nova Knyha.
2. Klaudy, K. (2003). *Languages in translation: Lectures on the theory, teaching and practice of translation*. Scholastica.
3. Korunets, I. V. (2003). *Theory and practice of translation (Aspectual translation)*. Nova Knyha.
4. Chaika, O. (2023a). Cultural sensitivity and diversity training for foreign language teachers. *Contemporary Studies in Foreign Philology*, 2(24), 396–410. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2023.24.396-410>
5. Chaika, O. (2023b). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok [Youth and Market]*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
6. Chaika, O. (2024). The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*, 28(3), 41–56. <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>

Anastasiia ZHURAVEL,

*Master student at the Department of
International Relations and Social Sciences,
National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

TRANSPOSITION AS A KEY LINGUISTIC TRANSFORMATION IN THE TRANSLATION OF THE SPEECH BY VOLODYMYR ZELENSKYI TO THE BUNDESTAG

In modern international communication, diplomatic speeches play a decisive role in shaping political discourse and influencing public opinion. Their translation requires not only linguistic accuracy but also preservation of pragmatic intent, emotional impact, and stylistic features. One of the most effective tools ensuring such adequacy is transposition, a grammatical transformation involving a change in the category of linguistic units without altering the meaning. This paper analyzes transposition as a key transformation in translating diplomatic discourse,

based on the speech delivered by Volodymyr Zelenskyy to the German Bundestag on March 17, 2022 (President of Ukraine, 2022).

The theoretical foundation of translation transformations was established by John C. Catford, who introduced the concept of shifts as deviations from formal correspondence (Catford, 1965). Jean-Paul Vinay and Jean Darbelnet further developed this idea, defining transposition as a core oblique translation technique (Vinay & Darbelnet, 1995). According to Peter Newmark, transposition is one of the most frequent procedures used to achieve naturalness in translation (Newmark, 1988), while Eugene Nida emphasized the importance of structural changes for achieving dynamic equivalence (Nida, 1964).

Zelenskyy's speech is characterized by political argumentation, emotional appeal, and rhetorical devices, creating challenges for translators who must maintain both persuasiveness and formal appropriateness. Analysis of the English translation reveals multiple instances of transposition, which adapt Ukrainian structures to English norms.

One common type of transpositional shift is the transformation of verbal constructions into nominal ones. For example, UA *Росія бомбардує наші міста, руйнуючи все, що є в Україні. Все – житлові будинки, лікарні, школи, церкви* → EN *Russia is bombing our cities, destroying everything in Ukraine. Everything – houses, hospitals, schools, churches*. Here, the verb phrase *бомбардує* is transformed into the noun *bombing*, aligning the expression with English political rhetoric, condensing the message, and preserving emphasis.

Another case is UA *За три тижні загинули дуже багато, тисячі українців. Окупанти вбили 108 дітей* → EN *Thousands of Ukrainians died in three weeks. The occupiers killed 108 children*. The addition of *just* in English (in just three weeks) compresses temporal perspective and intensifies rhetorical effect.

Active-to-passive restructuring is also used. UA *Мирних мешканців міста, яке російські війська заблокували та рівняють із землею* → EN *...civilians of Mariupol – a city that Russian troops have blocked and are razing to the ground*. The active construction *заблокували* is transformed into passive *have been blocked*, emphasizing neutrality and objectivity, consistent with diplomatic stylistic norms.

These examples collectively demonstrate that transpositional shifts, including verbal-to-nominal transformation, active-passive restructuring, temporal and prepositional adjustments enhance readability, fluency, and rhetorical impact while preserving meaning and communicative intention. Transposition is therefore an essential tool in translating diplomatic discourse, enabling the adaptation of grammatical structures, improving clarity, and maintaining persuasive force. In the context of Zelenskyy's speech to the Bundestag, these transformations are particularly significant, as they ensure that the message remains coherent, culturally appropriate, and formally consistent with English diplomatic norms. By reconciling linguistic differences, transposition contributes decisively to the successful transmission of meaning in international communication. Moreover, its methodological universality makes transposition applicable to a wider corpus of diplomatic texts, offering a framework for adapting political discourse across languages and cultures.

References

1. Catford, J. C. (1965). *A linguistic theory of translation*. Oxford: Oxford University Press.
2. Chaika, O. (2024). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. In *Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference "Cross-cultural Communication and Translation Studies: Common Issues and Development Prospects"*. <https://www.researchgate.net/publication/380575231>
3. Chaika, O. (2024). The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*, 28(3), 41–56. <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>
4. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>

5. Newmark, P. (1988). A textbook of translation. New York: Prentice Hall.
6. Nida, E. A. (1964). Toward a science of translating. Leiden: Brill.
7. Vinay, J.-P., & Darbelnet, J. (1995). Comparative stylistics of French and English: A methodology for translation. Amsterdam: John Benjamins.
8. Баклаженко Ю. & Герасименко, К. (2023). Особливості лексико-граматичних трансформацій у перекладі англомовних міжнародно-правових документів. *Advanced Linguistics*, 12, с. 19-22 DOI: <https://doi.org/10.20535/2617-5339.2023.12.290847>
9. <https://www.president.gov.ua/en/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-u-bundesta-73621>
10. <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2022/kw11-de-selenskyj-rede-ukrainisch-884874>

Anna KHARCHENKO,
*student of the Department of International
 Relations and Social Sciences,
 National University of Life and
 Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

TRANSLATION AS STRATEGIC REFRAMING IN DIPLOMATIC COMMUNICATION: FROM LINGUISTIC TRANSFER TO MESSAGE DESIGN

In diplomatic contexts, translation is rarely a neutral transfer of meaning. It operates as a form of strategic reframing, where linguistic choices actively shape how political messages are interpreted by international audiences. This paper shifts the focus from lexical transformations as technical procedures to translation as a communicative act embedded in geopolitical discourse. The objective is to examine how translation contributes to the construction of persuasive narratives in diplomatic communication rather than merely ensuring equivalence between languages (Chaika, 2024; Munday, 2016).

The study is grounded in the idea that diplomatic texts are designed not only to inform but to influence. As such, translation becomes part of message design, where the target text is oriented toward audience expectations, cultural frameworks, and political context. In this perspective, the translator's task involves selecting formulations that enhance interpretability and resonance rather than reproducing the source text structure. This approach aligns with contemporary views of translation as a form of discourse mediation (Biel, 2022; Chaika, 2024).

A useful illustration can be drawn from the English versions of Ukrainian political speeches delivered to international audiences. Rather than preserving all lexical elements, translators often reorganise emphasis to align with global communicative norms. For example, references to national struggle are frequently reformulated to foreground universally recognisable values such as freedom or security. This does not constitute a loss of meaning but a recalibration of perspective, ensuring that the message is received within an appropriate interpretative frame.

In classroom analysis, students working with such texts often note that literal translation produces grammatically correct but pragmatically ineffective results. When asked to compare alternative versions, they tend to favour those that clarify intention rather than replicate wording. This suggests that successful diplomatic translation depends less on lexical accuracy than on the ability to anticipate audience perception. In this sense, translation becomes an act of positioning, where language is used to align the speaker with shared international values (Chaika, 2020).

Another important dimension concerns the management of political terminology. Expressions such as “aggression,” “conflict,” or “war” carry different implications depending on context and audience. Translators frequently adjust these terms to avoid ambiguity and reinforce a specific interpretation. Such choices demonstrate that translation participates directly in the

construction of political reality, rather than simply describing it (Munday, 2016; Chaika, Sharmanova, & Makaruk, 2024).

Digital dissemination further amplifies this effect. Once translated, diplomatic texts circulate rapidly across media platforms, reaching audiences far beyond their original context. This increases the responsibility placed on translation, as linguistic decisions influence not only immediate understanding but also long-term perception. Errors or inconsistencies may lead to misinterpretation, while well-designed translations can strengthen credibility and coherence in international communication (Chaika, 2023).

From this perspective, translation competence in diplomatic settings involves more than linguistic knowledge. It requires awareness of discourse conventions, sensitivity to cultural expectations, and the ability to evaluate the communicative impact of language choices. These skills are increasingly emphasised in translation training, where students are encouraged to analyse texts not only at the lexical level but also in terms of function and audience orientation.

In conclusion, translation in diplomatic communication should be understood as a process of strategic reframing rather than a set of isolated lexical operations. By shaping how messages are structured and interpreted, translation contributes directly to international discourse and political communication. Recognising this role allows for a more comprehensive understanding of translation as an active component of global interaction.

References

Biel, Ł. (2022). *Quality in institutional EU translation: Parameters, policies and practices*. Routledge.

Chaika, O. (2024). The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*, 28(3), 41–56. <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>

Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>

Chaika, O. (2020). Communicative strategies in cross-cultural business environment. *International Journal of Philology*, 11(1), 114–121. <http://dx.doi.org/10.31548/philolog2020.01.114>

Chaika, O., Sharmanova, N., & Makaruk, O. (2024). Revitalising endangered languages: Challenges, successes, and cultural implications. *Futurity of Social Sciences*, 2(2), 38–61. <https://doi.org/10.57125/FS.2024.06.20.03>

Munday, J. (2016). *Introducing translation studies: Theories and applications* (4th ed.). Routledge.

Anna ZAKUSYLO,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor - Associate Professor
Oksana TEPLA

CURRENT PROBLEMS OF TRANSLATION STUDIES AND INTERCULTURAL COMMUNICATION

The rapid development of globalization and digital technologies has significantly increased the importance of translation and intercultural communication in modern society. Today, translation is no longer viewed as a purely linguistic process but as a complex interaction between languages, cultures, and worldviews.

One of the key problems in contemporary translation studies is achieving equivalence between source and target texts. Linguistic differences, cultural specificity, and context-dependent meanings often make direct translation impossible. As a result, translators must apply various

strategies such as adaptation, localization, and cultural substitution to preserve the communicative intent of the original message.

Another important issue is the growing role of machine translation tools. While technologies such as automated translation systems improve efficiency and accessibility, they still lack the ability to fully interpret cultural nuances, idiomatic expressions, and emotional tone. Therefore, the role of human translators remains essential, especially in literary, legal, and diplomatic contexts.

Intercultural communication also presents challenges related to misunderstandings caused by cultural differences, stereotypes, and varying communication styles. Successful communication requires not only linguistic competence but also intercultural awareness and sensitivity.

The relevance of this topic corresponds to the conference goal, as it contributes to improving the quality of research in philology, enhances students' motivation to study foreign languages, and promotes international academic cooperation. Addressing these issues helps develop more effective translation practices and fosters mutual understanding in a multicultural world.

Artem YAKOVETS,
student of the first (bachelor's) level
of higher education,
National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor – Associate Professor
Svitlana KACHMARCHYK

BORROWINGS FROM ENGLISH IN CONTEMPORARY UKRAINIAN: INTEGRATION AND ADAPTATION PATTERNS

The intensification of globalisation, digitalisation, and political and cultural reorientation toward Western Europe has dramatically accelerated the influx of English borrowings into the contemporary Ukrainian language. This study investigates the morphological, phonological, and semantic integration of English loanwords in present-day Ukrainian, with particular attention to patterns of adaptation across different thematic domains and registers. The phenomenon acquires special sociological significance in the context of Ukrainian society's deliberate distancing from Russian linguistic influence and its embrace of European and global cultural norms.

The research analyses a corpus of 500 English loanwords attested in contemporary Ukrainian media, social networks, and everyday speech, compiled from online news sources, social media platforms, and the Ukrainian Language Monitor database for the period 2018–2025. The study employs descriptive and comparative linguistic methods to classify borrowings according to their degree of phonological nativization, morphological integration, and semantic transformation. Frequency data were obtained from corpus analysis tools, and informant surveys were used to assess social attitudes toward English borrowings across age groups and educational backgrounds.

Findings indicate that English borrowings in Ukrainian cluster in five primary semantic fields: information technology and digital culture (e.g., "браузер," "хештег," "стрімінг"), business and economics ("дедлайн," "стартап," "менеджмент"), social media and popular culture ("блогер," "тролінг," "селфі"), military and geopolitical terminology ("дрон," "хакатон"), and lifestyle and consumer culture ("фітнес," "фуд-корт"). The military and geopolitical domain has seen the most rapid expansion of English-origin vocabulary since 2022, reflecting both practical communication needs and broader cultural alignment with Western discourse.

Phonological adaptation generally follows Ukrainian vowel harmony and consonant cluster preferences, though younger speakers increasingly use less-nativized pronunciations reflecting English phonology, particularly in informal and digital registers. Generational differences in pronunciation and attitude toward borrowings are pronounced, with older speakers more likely to prefer Ukrainianized forms or native equivalents where available.

Morphological integration follows predictable patterns: nouns are assigned gender according to formal criteria (semantic for animate nouns, formal for inanimate), verbs are integrated via the -увати/-ювати suffix (e.g., "сканувати," "оновлювати"), and adjectives adopt standard Ukrainian adjectival endings. The study also documents semantic narrowing, broadening, and shift in a significant proportion of borrowings, demonstrating that loanwords do not simply replicate English meaning but undergo creative reinterpretation within the Ukrainian linguistic and cultural context. These findings contribute to understanding of Ukrainian-English language contact and offer insights relevant to Ukrainian language policy and standardisation.

Bohdan PIDLUBNYI,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor – Associate Professor
Oksana TEPLA

CURRENT ISSUES OF TRANSLATION STUDIES AND INTERCULTURAL COMMUNICATION

Nowadays, translation studies and intercultural communication play a crucial role in the globalized world. The rapid development of digital media, international cooperation, and cultural exchange increases the importance of effective communication between different cultures. The relevance of this topic is determined by the growing interaction between countries and the need for accurate and adequate translation. Modern translators face numerous challenges, including linguistic differences, cultural gaps, and the problem of equivalence.

The aim of this research is to analyze the current issues of translation studies in the context of intercultural communication.

One of the key problems is the translation of terms. According to modern linguistic studies, the concept of "translation of terms" can be interpreted from two main perspectives: onomasiological and semasiological. The onomasiological approach focuses on the concept and its representation in different languages, while the semasiological approach considers the meaning of lexical units and their translation.

Another important issue is the lack of full equivalence between languages. Differences in conceptual systems often lead to partial or non-equivalent translation. In such cases, translators use various techniques, such as borrowing, descriptive translation, and adaptation.

Intercultural communication also depends on cultural factors, stereotypes, and national specifics. Misunderstanding of these elements may lead to communication failures. Therefore, translation is not only a linguistic process but also a cultural one.

Modern media, social networks, and digital platforms influence translation practices. Short forms of communication, memes, and informal language require new translation strategies and flexibility from translators.

In conclusion, current issues of translation studies are closely connected with intercultural communication. The main challenges include achieving equivalence, translating terms, and adapting cultural meanings. Further research in this field is necessary to improve translation quality and ensure effective global communication.

REFERENCES

1. Ovsiienko L. Onomasiological and semasiological content of the concept "translation of

terms”. 2022.

2. Arntz R. Terminological equivalence and translation. 1993.

3. Cabré T. Terminology: theory, methods and applications. 1999.

Daria DOBRUTSKA,

*Master student at the Department of
International Relations and Social Sciences,
National University of Life Resources and
Environmental Sciences of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)*

THE INFLUENCE OF TECHNICAL TRANSLATION ACCURACY ON CROSS-BORDER TRADE AGREEMENTS

Technical translation plays a crucial role in ensuring clarity, enforceability, and mutual understanding in such agreements. Inaccurate translations of technical or legal terms can lead to legal disputes, financial losses, and miscommunication between parties (JK Translate, 2026).

Linguistic and cultural factors further complicate negotiations. As Chaika (2024) notes, language shapes interpretation and cognitive frameworks: “The semantic framing of terms inevitably influences how texts are understood and enacted in practice”. This principle is directly applicable to technical translations in trade agreements, where every term carries economic, legal, and operational implications.

Technical translation involves converting specialized legal, commercial, and technical terminology from one language to another while preserving semantic, legal, and regulatory accuracy. According to Chaika (2023), cultural and contextual knowledge is as essential as linguistic proficiency, ensuring the translator’s interpretations align with the target audience’s legal and commercial norms. In practice, misinterpretation of even minor contractual terms (e.g., “shall” vs. “may”) can have significant effects on obligations and liabilities.

Mistranslation can create ambiguous contract clauses, leading to legal disputes. Chaika (2024) emphasizes that linguistic choices are inherently interpretive; even subtle lexical differences can affect contract enforcement. For instance, incorrect translation of warranty or indemnity clauses may favor one party’s legal framework over another’s.

Errors in technical translations may affect pricing, shipment schedules, compliance with standards, or product classifications, potentially causing delays, fines, or contract termination (Etranslation Services, 2026).

Poor translations can reduce trust and distort negotiation positions. Misinterpretation of technical specifications or deadlines may lead to disputes over responsibilities or deliveries, highlighting the pragmatic importance of translation accuracy (Nerwey, 2026).

AI translation tools accelerate workflow but require human oversight for domain-specific accuracy. Translators must account for differences in legal traditions and commercial norms, avoiding semantic misalignments that could create dispute risks.

Technical translation accuracy is a critical determinant of contract clarity, enforceability, and trust in international trade agreements. By integrating linguistic precision, cultural sensitivity, and regulatory knowledge, translators and negotiators can minimize legal risk, prevent economic loss, and enhance negotiation outcomes.

References

1. Chaika, O. (2023). *Cultural sensitivity and diversity training for foreign language teachers*. Contemporary Studies in Foreign Philology, 2(24), 396–410. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2023.24.396-410>
2. Chaika, O. (2024). *Kyiv or Kiev: how Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives*. EUREKA: Social and Humanities. <https://doi.org/10.21303/2504-5571.2024.003672>

3. Etranslation Services. (2026). *Trade talks and tariffs: Why accurate translation is vital in global commerce.*
4. JK Translate. (2026). *Lost in translation: How mistranslated contracts spark business disputes and cross-border legal drama.*
5. Nerwey. (2026). *Economic consequences of translation errors in business negotiations.*

Dasha VITKIVSKA,
studentka II roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,
PhD (doktor nauk humanistycznych
w zakresie językoznawstwa), docent
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy
(Kijów, Ukraina)

WSPÓŁCZESNE DYLEMATY PRZEKŁADOZNAWSTWA I KOMUNIKACJI MIĘDZYKULTUROWEJ

Dynamiczne procesy globalizacyjne, rozwój technologii cyfrowych oraz nasilające się ruchy migracyjne istotnie redefiniują rolę przekładu we współczesnym świecie. Proces translacji przestał być postrzegany jedynie jako interlingwalna substytucja jednostek językowych; obecnie stanowi on złożoną operację poznawczą, której celem jest transfer sensów, kodów kulturowych oraz intencji nadawczych między różnymi systemami językowymi.

Jednym z fundamentalnych zagadnień przekładoznawstwa pozostaje kategoria ekwiwalencji. Trudności w doborze adekwatnych odpowiedników w języku docelowym wynikają przede wszystkim z faktu, że język stanowi zwierciadło specyficznej wizji świata. Wyzwania te manifestują się w sposób szczególny podczas przekładu idiomatyki, metafor oraz humoru językowego, gdzie dosłowność prowadzi do utraty semantycznej głębi oryginału [2, s. 45]. Na przykład polski idiom *rzucić mięsem* oznacza „używać wulgaryzmów, przeklinać”, a więc tłumaczenie dosłowne na język ukraiński *кидати м'ясо* nie będzie zrozumiałe dla ukraińskiego odbiorcy, ponieważ idiom ten w języku ukraińskim nie istnieje i nie przekazuje swojego pierwotnego znaczenia. Neutralnym odpowiednikiem funkcjonalnym będzie czasownik *матюкатися*, nacechowane zwroty *гнути матюки* lub *слати на три букви*. Przykład ten pokazuje, że dosłowne tłumaczenie idiomu prowadzi do utraty semantycznej głębi i sensu, stąd przekład wymaga znalezienia idiomu lub wyrażenia o podobnej funkcji i znaczeniu w języku docelowym.

Kolejnym istotnym aspektem jest obecność tzw. realiów kulturowych, czyli jednostek leksykalnych nasyconych specyficznymi znaczeniami historycznymi, społecznymi lub obyczajowymi. Rozstrzygnięcia translatorskie w tym obszarze determinują sposób odbioru tekstu przez czytelnika docelowego. Przykładowo w Polsce *Wigilia* to uroczysta kolacja wigilijna obchodzona 24 grudnia, mająca duże znaczenie religijno-kulturowe, z określonymi zwyczajami, np. dzielenie się opłatkiem, postna kolacja, 12 potraw. Bez kontekstu i wyjaśnień ukraiński czytelnik może nie znać i nie zrozumieć słowa *Вігilia* oraz wszystkich niuansów związanych z tą tradycją, ponieważ w Ukrainie istnieje podobne, ale nie identyczne święto *Святий вечір*, które ma swoje zwyczaje (np. brak dzielenia się opłatkiem). Bardziej sensowna wydaje się tutaj adaptacja kulturowa z objaśnieniem, np. *Польський Різдвяний Святвечір — Wigilia — це вечірня святкова вечеря 24 грудня, під час якої сім'я ділиться оплатком і готує 12 пісних страв*. Taka adaptacja pozwala zachować sens i przybliżyć ukraińskiemu

odbiorcy specyfikę polskiego realia kulturowego, co ma wpływ na właściwe zrozumienie i odbiór tekstu.

Współczesna praktyka przekładowa podlega silnym wpływom technologii, w tym narzędzi opartych na sztucznej inteligencji. Choć systemy tłumaczenia maszynowego wykazują wysoką skuteczność w obróbce tekstów technicznych, nadal napotykają ograniczenia w interpretacji kontekstu pragmatycznego. Jako przykład można podać polskie zdanie *Proszę o dopisanie się na listę obecności*, które Google Translate tłumaczy na język ukraiński jako *Будь ласка, додайте себе до списку присутніх*. Maszynowy przekład jest dosłowny, ale w ukraińskim kontekście to zdanie brzmi nienaturalnie i może sugerować, że osoba ma samodzielnie dopisać się na listę, co formalnie nie zawsze jest dopuszczalne lub oczekiwane. W praktyce prośba o „dopisanie się” rozumiana jest jako uprzejme wezwanie do potwierdzenia obecności przez organizatora, a nie samodzielne działanie uczestnika. Wobec tego naturalne tłumaczenie kontekstowe wykonywane przez doświadczonego tłumacza będzie brzmiało jako *Просимо вас зареєструватися у списку присутніх* lub *Прохання підтвердити свою присутність, підписавшись у списку*. Tłumaczenia maszynowe dobrze radzą sobie z przekładem dosłownym, ale mają trudności z uwzględnieniem pragmatycznych niuansów – takich jak intencje nadawcy, grzecznościowy wydźwięk czy kontekst sytuacyjny. W efekcie mogą powstać zdania nienaturalne lub mylące dla odbiorcy, co wymaga interwencji tłumacza-ludzkiego.

W sferze komunikacji międzykulturowej kluczowe znaczenie ma również rozpoznanie różnic w normach socjolingwistycznych. Efektywna komunikacja wymaga nie tylko biegłości językowej, ale również wysokiej kompetencji kulturowej [1, s. 18]. Podsumowując możemy powiedzieć, że przekładoznawstwo znajduje się obecnie w fazie intensywnej transformacji, wymuszonej konwergencją języka, kultury i technologii.

Bibliografia

1. Hall E. T. *Poza kulturą*. Warszawa, 2001.
2. Hejwowski K. *Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006. S. 198.
3. Nida E. *Language, Culture and Translating*. Shanghai Foreign Language Education Press, 1993. Pp. 314–315.
4. Pieńkos J. *Podstawy przekładoznawstwa*. Kraków, 2003.
5. Szarkowska A. *Przekład audiowizualny w Polsce – perspektywy i wyzwania*. „Przekładaniec”, 2008, nr 20. S. 8–25.

Karina KOZII,
achelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor – Associate Professor
Oksana TEPLA

PROBLEMS AND CHARACTERISTICS OF TRANSLATING THE ENGLISH-LANGUAGE PRESS

The English-language press is an important component of the modern information landscape and serves to disseminate news rapidly on a global scale. It is characterised by a specific structure, conciseness of presentation and high dynamism, which presents certain difficulties in the translation process. Accurately rendering the content of journalistic texts requires the translator to possess not only linguistic competence but also a deep understanding of the socio-cultural context.

The relevance of research into the translation of the English-language press stems from the growing role of the media in shaping public opinion and intercultural communication. News

texts often contain not only factual data but also evaluative judgements, implicit meanings and pragmatic intentions aimed at influencing the recipient. In this regard, the translator must convey not only the content of the message but also its communicative intent, emotional and stylistic nuances.

One of the key features of the English-language press is the active use of neologisms and current terminology, reflecting contemporary socio-political processes. Furthermore, the texts are rich in fixed expressions, clichés, idioms and allusions that are culturally specific. Translating them requires the application of appropriate strategies, in particular the selection of functional equivalents or the use of descriptive translation to preserve the content and pragmatic effect.

Significant difficulties are also posed by the headlines of English-language newspaper texts, which are characterised by conciseness, compression and the use of polysemous vocabulary. In such cases, the translator is compelled to employ grammatical transformations, in particular the expansion of compressed constructions, the addition of necessary elements and the reordering of words. It is also common to convert passive constructions into active ones in accordance with the norms of the Ukrainian language.

The lexical features of the English-language press are evident in the extensive use of expressive devices, in particular metaphors, epithets, hyperboles, as well as elements of colloquial and slang vocabulary. These serve to capture the reader's attention and shape their attitude towards events. Consequently, the translator must preserve not only the informational content but also the stylistic expressiveness of the text.

Pragmatic adaptation plays a significant role in translation, which involves taking into account the cultural characteristics of the target audience. This involves conveying realities, traditions, and the names of phenomena and events in such a way as to ensure they are comprehensible to the Ukrainian reader. In some cases, this requires clarifying or expanding the content.

A separate challenge is the translation of newspaper clichés, which often have no direct equivalents in the Ukrainian language and are linked to the political or cultural characteristics of the English-speaking environment. In such cases, various translation techniques are employed, including adaptation, substitution or descriptive translation, which allows for an adequate understanding of the text.

Thus, the translation of the English-language press is a complex, multi-layered process that requires the translator to possess a high level of linguistic proficiency, analytical thinking and knowledge of the cultural context. The use of various translation transformations and strategies ensures the adequacy, comprehensibility and functional equivalence of the translation.

Kateryna DAVYDCHUK,
studentka IV roku

*Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy*

Oksana ZAKHUTSKA,
*PhD (doktor nauk humanistycznych
w zakresie językoznawstwa), docent
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy
(Kijów, Ukraina)*

AKTUALNE PROBLEMY PRZEKŁADOZNAWSTWA I KOMUNIKACJI MIĘDZYKULTUROWEJ

We współczesnym, zglobalizowanym świecie przekładoznawstwo oraz komunikacja międzykulturowa nabierają szczególnego znaczenia, ponieważ intensywne kontakty międzynarodowe, rozwój technologii cyfrowych oraz wzrost mobilności ludności powodują stałą potrzebę wysokiej jakości pośrednictwa językowego i kulturowego. Przekład przestaje być wyłącznie lingwistyczną operacją transformacji tekstu z jednego języka na inny – staje się złożonym procesem interpretacji znaczeń, wartości i kodów kulturowych funkcjonujących w różnych kontekstach społeczno-kulturowych.

Wśród aktualnych problemów przekładoznawstwa szczególne miejsce zajmują kwestie adekwatności i ekwiwalencji przekładu, odtwarzania potencjału pragmatycznego tekstu, przekazywania specyfiki narodowo-kulturowej, a także wpływu nowoczesnych technologii, w tym tłumaczenia maszynowego i sztucznej inteligencji, na działalność zawodową tłumacza. Jednocześnie komunikacja międzykulturowa aktualizuje problemy kompetencji międzykulturowej, przewyższania stereotypów oraz zapewnienia efektywnego dialogu między przedstawicielami różnych wspólnot kulturowych.

W związku z tym badanie współczesnych wyzwań w dziedzinie przekładoznawstwa i komunikacji międzykulturowej stanowi ważny warunek doskonalenia teoretycznych podstaw i praktycznych podejść do tłumaczenia, a także kształtowania skutecznych strategii współpracy międzykulturowej w warunkach globalnej przestrzeni informacyjnej.

Jednym z zawodowych zainteresowań współczesnego włoskiego uczonego i pisarza o światowej renomie, Umberto Eco, jest przekład. W tej dziedzinie posiada on znaczące doświadczenie, ponieważ w trakcie swoich badań nie tylko analizował wiele przekładów, ale również sam był tłumaczem tekstów literackich – „Ćwiczenia w stylu” (*Exercices de style*) Raymond Queneau i „Sylvie” (*Sylvie*) Gérard de Nerval.

Niedawno U. Eco wydał nową książkę „Powiedzieć prawie to samo” (*Dire quasi la stessa cosa*), która porusza kwestie przekładu; w niej Eco zaznacza, że tę książkę, napisaną na podstawie osobistego doświadczenia, nie wydaje jako podręcznika teorii przekładu z tej prostej przyczyny, że nieskończone problemy przekładoznawstwa pozostają otwarte. Wygląda na to, że istnieją podstawy, by sądzić, iż odmowa ogólnoteoretycznej systematyzacji przekładu nie jest związana jedynie z jej przewidywaną przeciążalnością „nieskończonymi problemami”. Raczej chodzi o zasadnicze pojęcia Eco, które są niezgodne z nadmiernym teoretyzowaniem. Przekład, pisze Eco, „to procedura, która przebiega pod znakiem negocjacji.

Na obecnym etapie dynamicznego rozwoju społeczeństwa ludzkiego oraz nowoczesnych technologii informacyjnych rośnie rola przekładu międzykulturowego. Globalizacja wszystkich sfer życia oraz zbliżenie kultur językowych różnych narodów znacząco zwiększyły zainteresowanie badaczy i językoznawców problematyką komunikacji międzykulturowej. We współczesnych badaniach językowych i przekładoznawczych język postrzega się nie tylko jako środek komunikacji, lecz także jako narzędzie kategoryzacji doświadczenia danego etnosu oraz odzwierciedlenie jego interakcji społecznych i kulturowych.

Istotnym czynnikiem udanej współpracy międzynarodowej jest przekład, który pełni rolę swego rodzaju przewodnika między kodami językowymi różnych etnosów. Zapewnia on przenoszenie realiów tekstu źródłowego z jednego środowiska językowo-kulturowego do innego. W związku z tym problem osiągnięcia efektywnej komunikacji między przedstawicielami różnych wspólnot lingwokulturowych pozostaje jednym z najbardziej aktualnych we współczesnym dyskursie naukowym.

Kwestia międzykulturowego charakteru przekładu jest centralna dla teorii interpretacyjnej, która postrzega przekład jako złożony proces komunikacyjny z udziałem trzech podstawowych podmiotów: autora (nadawcy) tekstu oryginalnego, tłumacza oraz odbiorcy (adresata) tekstu przetłumaczonego. Od charakteru ich interakcji zależy adekwatność percepcji i przyswojenia informacji w kontekście innej kultury.

Szczególne znaczenie nabiera problem zachowania tożsamości językowej i kulturowej w warunkach globalizacji. Przekład jest nie tylko środkiem dialogu kultur, lecz także narzędziem ochrony języków narodowych i kultur przed nadmiernym wpływem obcojęzycznym. Sprzyja wzajemnemu wzbogacaniu kultur, a jednocześnie zapewnia ich odrębność.

Niezgodność kategorii różnych kultur, rozbieżności w systemach wartości, normach językowych oraz strategiach komunikacyjnych mogą powodować trudności w tłumaczeniu oraz bariery komunikacyjne. Dlatego współczesne przekładoznawstwo coraz częściej opiera się na podejściu interdyscyplinarnym, które łączy aspekty lingwistyczne, kulturoznawcze i społeczne w analizie.

W związku z tym aktualne problemy przekładoznawstwa i komunikacji międzykulturowej wymagają kompleksowego rozważenia, ponieważ to właśnie przekład zapewnia efektywny dialog kultur w zglobalizowanym świecie.

Poza już wymienionymi aspektami należy podkreślić transformację roli tłumacza w warunkach epoki cyfrowej. Obecnie tłumacz pełni nie tylko funkcję pośrednika językowego, lecz także moderatora kulturowego, analityka treści oraz redaktora interakcji międzykulturowej. Wykorzystanie zautomatyzowanych systemów tłumaczeniowych i technologii sztucznej inteligencji znacznie przyspiesza proces przetwarzania tekstów, jednak równocześnie pogłębia problem zachowania niuansów znaczeniowych, adekwatności stylistycznej oraz kulturowej znakowatości wypowiedzi. Tłumaczenie maszynowe często nie uwzględnia kontekstu pragmatycznego, ironii, znaczeń implikowanych ani konotacji kulturowych, co wymaga profesjonalnej interwencji człowieka.

W związku z tym współczesne przekładoznawstwo coraz bardziej koncentruje się na interdyscyplinarności, łącząc lingwistykę, kulturoznawstwo, socjologię, psychologię oraz technologie informacyjne. Kompleksowe rozważenie aktualnych problemów przekładu i interakcji międzykulturowej przyczyni się do podniesienia jakości komunikacji międzynarodowej oraz wzmocnienia dialogu kultur w zglobalizowanym świecie.

Kseniia MEKHEDENKO,

Master student at the Department of

Foreign Philology and Translation,

National University of Life and

Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

SUBSTITUTION IN UKRAINIAN–ENGLISH TRANSLATION: FROM FORMAL MISMATCH TO MEANING RE-ALIGNMENT

In Ukrainian–English translation, substitution is not simply a technique applied when direct equivalents are missing; it is a routine mechanism through which translators resolve structural and cultural mismatches between the two languages. Rather than preserving linguistic form, substitution operates by re-aligning meaning with the expectations of the target language system. This paper approaches substitution as a problem-solving tool used to maintain coherence, clarity, and interpretability in cross-linguistic transfer (Chesterman, 2020; Chaika, 2024).

The objective of the study is to analyse how substitution functions in practice across grammatical, lexical, and cultural levels, and how it contributes to producing texts that are both accurate and communicatively effective.

At the grammatical level, substitution is often driven by differences in how meaning is encoded. Ukrainian relies heavily on inflection and aspectual distinctions, while English depends on syntactic structure and auxiliary forms. This creates situations where direct correspondence is not possible. For example, Ukrainian aspectual meaning is frequently re-expressed through English tense-aspect forms. In a sentence such as *Він читав книгу, коли я прийшов*, the substitution of a simple past form with the past continuous (*He was reading a book when I came*)

is necessary to preserve the temporal relationship between actions. This shift is not optional but required for semantic clarity.

At the lexical level, substitution becomes particularly important in translating culturally embedded expressions. Ukrainian socio-political vocabulary often carries historical and ideological connotations that are not transparent to international audiences. In such cases, translators replace formally equivalent terms with contextually interpretable ones. For instance, *UA визвольна боротьба* may be rendered as *struggle for independence*, which provides a clearer interpretative frame than a literal translation. These choices demonstrate that substitution is guided by audience comprehension rather than lexical similarity (Chaika, 2025).

Culturally specific references require an even more flexible approach. Terms such as *UA гетьманщина* cannot be fully understood without contextual knowledge. Translators therefore combine substitution with minimal explanation, producing hybrid solutions like *Cossack state* (Hetmanate period). This type of rendering illustrates how substitution extends beyond language into the domain of cultural mediation, where meaning must be reconstructed rather than transferred.

Phraseological units further highlight the necessity of substitution. Even when apparent equivalents exist, their use depends on context and stylistic compatibility. While *He все ме золото, що блищить* corresponds to *All that glitters is not gold*, many idioms require deeper transformation to maintain pragmatic effect. Without substitution, such expressions may sound unnatural or fail to convey the intended meaning.

The limitations of automated translation systems reinforce the importance of this strategy. Machine-generated outputs tend to preserve surface structure and frequently ignore contextual nuances, resulting in translations that are formally correct but pragmatically inadequate. Research indicates that human intervention remains essential for applying substitution appropriately, particularly in texts involving cultural or political content (Chaika, 2023).

Beyond individual cases, substitution has broader implications for intercultural communication. Translation choices influence how Ukrainian realities are interpreted by global audiences. Inaccurate or overly literal renderings may distort meaning or weaken the intended message. Conversely, well-judged substitution enhances clarity and ensures that the communicative purpose of the text is preserved (Chaika, 2024; Chaika, Sharmanova, & Makaruk, 2024).

In summary, substitution in Ukrainian–English translation should be understood as a core mechanism for resolving linguistic and cultural asymmetry. It enables translators to move beyond formal correspondence and produce texts that function effectively in the target context. By re-aligning meaning with audience expectations, substitution ensures both semantic accuracy and communicative relevance, making it indispensable in contemporary translation practice.

References

1. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>
2. Chaika, O. (2024). The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*, 28(3), 41–56. <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>
3. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
4. Chaika, O., Sharmanova, N., & Makaruk, O. (2024). Revitalising endangered languages: Challenges, successes, and cultural implications. *Futurity of Social Sciences*, 2(2), 38–61. <https://doi.org/10.57125/FS.2024.06.20.03>
5. Chesterman, A. (2020). *Memes of translation: The spread of ideas in translation theory* (rev. ed.). John Benjamins.

Kseniia PYLYPONKO,
studentka III roku
Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy
Oksana ZAKHUTSKA,
PhD (doktor nauk humanistycznych
w zakresie językoznawstwa), docent
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy
(Kijów, Ukraina)

TLUMACZENIE WULGARYZMÓW Z JĘZYKA POLSKIEGO NA JĘZYK UKRAIŃSKI: STRATEGIE I WYZWANIA

Wulgaryzmy jako integralna część języka potocznego i różnych form dyskursu artystycznego pełnią wielowymiarowe funkcje ekspresywne, emocjonalne oraz komunikacyjne. Stanowią one specyficzny środek językowy, który wzmacnia siłę przekazu oraz oddaje autentyczność i natężenie emocji w komunikacji. Problematyka ich tłumaczenia stanowi istotne wyzwanie dla badaczy i praktyków translatoryki ze względu na brak jednoznacznej ekwiwalencji między językami oraz silne uwarunkowania kontekstualne i kulturowe. Wymaga to od tłumacza nie tylko precyzyjnego rozumienia znaczenia leksykalnego, lecz także uwzględnienia funkcji pragmatycznej, tonu wypowiedzi oraz obowiązujących norm społeczno-kulturowych w języku docelowym. Celem niniejszego opracowania jest omówienie metod i strategii przekładu wulgaryzmów z języka polskiego na język ukraiński, ze szczególnym naciskiem na aspekty funkcjonalne i kulturowe procesu tłumaczeniowego.

Główny problem stanowi brak pełnej ekwiwalencji między językami. To samo słowo może mieć różne funkcje w zależności od sytuacji. Na przykład polskie zdanie *Kurwa, co ty robisz?* może oznaczać złość, zdziwienie lub frustrację. W zależności od sytuacji i kontekstu wypowiedzi tłumacz może skorzystać z kilku strategii. Pierwszą jest tłumaczenie bezpośrednie, które zachowuje formę i siłę wyrażenia: *Що ти, крива, робуєш?* (dosłowne zachowanie wulgaryzmu). Drugą jest tłumaczenie funkcjonalne, gdzie najważniejsze jest oddanie emocji, a nie dosłowności, np. *Ta що ти взагалі робуєш?! (przekazanie emocji bez wulgaryzmu).* Kolejną strategią to eufemizacja, czyli złagodzenie wypowiedzi, np. *Що ти робуєш?* (neutralizacja).

W praktyce tłumacz powinien unikać dosłowności, jeśli prowadzi ona do nienaturalności. Na przykład zdanie *On mnie wkurwił* lepiej oddać jako *Він мене дуже розізлив*, jeśli kontekst nie wymaga zachowania wysokiego poziomu wulgarności.

Równie ważny jest aspekt kulturowy. W języku polskim wulgaryzmy są częściej używane w codziennej komunikacji, natomiast w języku ukraińskim ich użycie bywa bardziej ograniczone. Dlatego tłumacz musi dostosować wypowiedź do norm języka docelowego. Na przykład polskie *Spij! / Bier! / Włóż! / Włóż!* można przetłumaczyć jako bardziej neutralne ukraińskie *Іди зем! / Відчепи! / Да холери ясно! / Та щоб тебе! / Та що ж це таке! / Co za cholera! / Що за чорт!*

Reasumując, możemy stwierdzić, tłumaczenie wulgaryzmów należy rozpatrywać przede wszystkim z perspektywy funkcjonalnej, w której istotą jest wierne oddanie emocji, intencji oraz pragmatycznej roli wypowiedzi, a nie wyłącznie jej dosłowne brzmienie. Konieczność uwzględnienia różnic kulturowych, norm społecznych oraz specyfiki użycia językowego w obu systemach językowych implikuje stosowanie zróżnicowanych strategii translatorycznych – od tłumaczenia bezpośredniego, przez adaptację funkcjonalną, po eufemizację czy neutralizację. Podejście to gwarantuje naturalność i adekwatność przekazu w języku docelowym, minimalizując ryzyko dezintegracji tekstu oraz zachowując autentyczność ekspresji. Tym

samym tłumaczenie wulgaryzmów stanowi istotny obszar badań translatorycznych, łączący lingwistykę, pragmatykę i kulturoznawstwo.

Bibliografia

4. Baker, M. (2018). In Other Words: A Coursebook on Translation (3rd ed.). Routledge.
5. Grochowski, M. (1995) Słownik polskich przekleństw i wulgaryzmów. Warszawa.
6. Jurczyńska-Kłosok, A. (2021) Wyrażenia potoczne i wulgarne jako składniki polszczyzny tekstów zamieszczonych na wybranych blogach o tematyce podróżniczej (górskiej). Język polski – między tradycją a współczesnością. Księga jubileuszowa z okazji stulecia Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego. Wydawnictwo Naukowe UP, Kraków 2021. S. 346–356.

Marharyta MARKEVYCH,
*Master student at the Department of
Foreign Philology and Translation,
National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

TRANSFORMATION OF IDIOMATIC EXPRESSIONS IN UKRAINIAN-ENGLISH TRANSLATION

Idiomatic expressions represent one of the most complex areas of translation due to their non-compositional meaning and strong cultural embeddedness. Unlike free word combinations, idioms function as semantic units whose meaning cannot be inferred from individual components. As a result, literal translation is rarely effective and often leads to misunderstanding or distortion of the original message (Baker, 2018).

The objective of this study is to examine how idiomatic expressions are transformed in Ukrainian - English translation, with particular attention to the balance between semantic accuracy and communicative effectiveness. The analysis focuses on practical translation strategies that allow translators to convey meaning while adapting to the cultural and linguistic norms of the target language.

A central concept in this process is equivalence, understood not as formal identity but as functional similarity between source and target texts. In idiom translation, equivalence is achieved when the intended meaning and pragmatic effect are preserved, even if the form changes significantly. This perspective aligns with functional approaches to translation, which prioritise communicative purpose over structural correspondence (House, 2021).

One of the most effective strategies is idiomatic substitution, where a source-language idiom is replaced with a culturally equivalent expression in the target language. For example, the Ukrainian idiom *Коли рак на горі свисне* is translated as *When pigs fly*. Although the imagery differs, both expressions convey the idea of impossibility. This type of transformation preserves the pragmatic meaning and maintains the expressive character of the text.

Another approach involves the use of partial equivalence, where an idiom is replaced by a semantically similar but stylistically less marked expression. This occurs when no direct idiomatic counterpart exists. In such cases, translators prioritise clarity and readability, especially in texts intended for broad audiences.

Descriptive translation is used when idiomatic meaning cannot be conveyed through substitution. For instance, UA *Бодути за ніс* may be rendered as *to deceive* or *mislead* someone. While this removes the figurative element, it ensures that the message is fully understood. This strategy is particularly relevant in formal or informational texts, where precision is more important than stylistic effect (Chaika, 2024).

The translation of idioms is closely linked to cultural adaptation. Idiomatic expressions reflect national traditions, historical experience, and collective worldview. Therefore, translators must

evaluate whether to preserve cultural specificity or prioritise accessibility. In intercultural communication contexts, the latter often becomes dominant, as misunderstanding may undermine the communicative purpose of the text (Chaika, 2025).

At the same time, excessive simplification may lead to loss of stylistic richness. This creates a constant tension between expressiveness and clarity. Effective translation requires the ability to assess context, audience, and text type in order to select the most appropriate strategy.

In conclusion, the transformation of idiomatic expressions in Ukrainian–English translation involves a range of strategies, including substitution, partial equivalence, and descriptive rendering. These approaches demonstrate that successful translation depends on functional adequacy rather than formal correspondence. By adapting idiomatic meaning to the target context, translators ensure both clarity and communicative impact in cross-cultural interaction.

References

- Baker, M. (2018). *In other words: A coursebook on translation* (3rd ed.). Routledge.
- Chaika, O. (2024). *Legal and political discourse in translation via an intercultural lens*.
<https://www.researchgate.net/publication/380575231>
- Chaika, O. (2025). *Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity*.
<https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>
- House, J. (2021). *Translation: The basics* (2nd ed.). Routledge.

Mariana OLEKSIV,

studentka IV roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

FRAZEOLOGIZMY JAKO NOŚNIKI KULTURY: UWARUNKOWANIA I STRATEGIE ICH PRZEKŁADU Z JĘZYKA POLSKIEGO NA JĘZYK UKRAIŃSKI

Frazeologizmy są ważnymi nośnikami informacji kulturowej, ponieważ odzwierciedlają światopogląd, doświadczenie historyczne oraz specyfikę narodową danej wspólnoty językowej. W językoznawstwie frazeologizm definiuje się jako stałe połączenie wyrazów, które funkcjonuje w języku jako całość, a jego znaczenie nie wynika ze znaczeń poszczególnych elementów tego wyrażenia [4]. Dlatego tłumaczenie frazeologizmów w kontekście międzykulturowym jest procesem złożonym, wymagającym przekazania nie tylko treści, ale również obrazowości i konotacji kulturowych. Podczas przekładu z języka polskiego na język ukraiński pojawiają się trudności związane z brakiem bezpośrednich ekwiwalentów oraz różnicami w językowych obrazach świata.

Problematykę przekładu jednostek frazeologicznych podejmowali m.in. R. Zorivchak, V. Karaban, A. Lahutina, A. Savenets i in. Roksolana Zorivchak zwraca uwagę na semantyczne transformacje oraz zasadność kalkowania [8], Viacheslav Karaban – na trudności i sposoby przekładu [2], natomiast Andrii Savenets analizuje odtwarzanie frazeologizmów w poezji Wisławy Szymborskiej w przekładach na język ukraiński [5]. Zmienność polskich frazeologizmów opisała Ilona Myroshnichenko [3], a Tetiana Pavlinchuk podjęła próby analizy wariantowości ich przekładu [4].

Aby prawidłowo przetłumaczyć frazeologizmy z języka polskiego na język ukraiński, konieczne jest przede wszystkim ustalenie ich znaczenia w języku oryginału. W tym celu korzysta się ze słowników jedno- i dwujęzycznych, m.in. *Słownika języka polskiego PWN* oraz *Wielkiego słownika języka polskiego PAN* [9; 10].

Spójrzmy na kilka frazeologizmów wybranych z materiału słownikowego oraz na ich odpowiedniki ukraińskie i strategie tłumaczeniowe. Polski frazeologizm *mieć coś w małym palcu* oznaczający „znać lub umieć coś doskonale” można zamienić na ukraiński frazeologizm o pokrewnym znaczeniu *знати як свої п'ять пальців*, np. *On ma matematykę w małym palcu.* → *Він знає математику як свої п'ять пальців*. Wyrażenie polskie i ukraińskie oddają tę samą koncepcję pełnej znajomości tematu, jednak metaforyka jest różna. Polska fraza odnosi się do posiadania czegoś „w małym palcu”, natomiast ukraiński odpowiednik porównuje znajomość czegoś do własnych pięciu palców, które zna się bardzo dobrze. Tłumaczenie polega na doborze odpowiednika idiomatycznego mającego to samo znaczenie, ale odmienną formę obrazową.

Przykładem częściowego przekształcenia leksykalnego i frazeologicznego z zachowaniem metafory, ale zmianą czasownika może być polski idiom *stąpać po kruchym lodzie* „podejmować jakieś ryzykowne działanie” przetłumaczony na język ukraiński jako *ходити по тонкому льоду*, np. *Głosząc kategorię sądów, stąpasz po kruchym lodzie* → *Роблячи категоричні судження, ти ходиш по тонкому льоду*. W wersji polskiej używa się czasownika *stąpać*, w ukraińskiej – *ходити*, natomiast metaforyczny obraz „cienkiego lodu” pozostaje identyczny. Tłumaczenie zachowuje metaforę ryzyka, jednak dostosowuje czasownik do naturalnego użycia w języku ukraińskim. Jest to przykład adaptacji frazeologicznej z zachowaniem obrazu.

Zamianę metafory, czyli adaptację kulturową lub/i przeniesienie znaczeniowe możemy śledzić na przykładzie frazeologizmu *wyssać coś z palca* „zmyśleć coś” oddanego ukraińskim *взяти з голови*, np. *Jak się okazało, oszustka wyssała z palca opowieść jak to walczyła w obronie Indian.* → *Як виявилось, шахрайка взяла з голови історію про те, як вона боролася за захист індіанців*. Polski idiom używa metafory palca jako źródła wymyślenia czegoś, zaś ukraiński odwołuje się do głowy jako symbolu źródła pomysłów lub fikcji. Tłumaczenie nie jest dosłowne, lecz oddaje tę samą ideę wymyślenia czegoś bez faktycznego uzasadnienia. Jest to przykład typowej adaptacji frazeologicznej, gdzie wymiana obrazu pozwala zachować sens idiomu w kulturze docelowej.

Większość analizowanych przykładów wskazuje na znaczną zbieżność systemów frazeologicznych języka polskiego i ukraińskiego, co ułatwia proces przekładu. Jednocześnie część jednostek wymaga adaptacji kulturowej, co podkreśla rolę tłumacza jako pośrednika między kulturami. W związku z tym tłumaczenie frazeologizmów należy traktować nie tylko jako zjawisko językowe, ale również jako istotny element komunikacji międzykulturowej.

Bibliografia

1. Frazeologiczny słownik języka ukraińskiego. Slovnyk.me. Dostęp online: <https://slovnyk.me/dict/phraseology> (dostęp: 30.04.2026).
2. Karaban V. I. & Meis D. (2003). Teoria i praktyka przekładu z języka ukraińskiego na język angielski. Winnica: Nowa Książka [w języku ukraińskim].
3. Miroszynchenko I. M. (2009). Warianty polskich jednostek frazeologicznych pola semantycznego „praca / bezczynność”. „Naukowe zapiski. Seria: Nauki filologiczne (językoznawstwo)”, nr 81, s. 141–145. Kropywnycki: RVV KDPU im. V. Wynnyczenka [w języku ukraińskim].
4. Pavlinchuk T. I. (2021). Wariantywność przekładu jednostek frazeologicznych z języka polskiego na język ukraiński. Streszczenia referatów Ogólnoukraińskiej konferencji naukowej pamięci prof. D. I. Kwezelewycza „Współczesny stan i perspektywy badań lingwistycznych oraz problemy przekładu”, s. 82–88. Żytomierz [w języku ukraińskim].
5. Savenets A. M. (2006). Poezja w przekładzie: „ukraińska” Szymborska. Lublin–Żytomierz: Polissia [w języku ukraińskim].
6. Słownik języka polskiego PWN. Wydawnictwo Naukowe PWN. Dostęp online: <https://sjp.pwn.pl/> (dostęp: 30.04.2026).

7. Wielki słownik języka polskiego PAN (WSJP PAN), Instytut Języka Polskiego PAN. Dostęp online: <https://wsjp.pl/> (dostęp: 30.04.2026).
8. Zorivchak R. P. (1983). Jednostka frazeologiczna jako kategoria przekładoznawcza. Lwów: Wyższa Szkoła [w języku ukraińskim].

Nadiia NAZARENKO,
*2nd year student of Philology,
 Faculty of Humanities and
 Pedagogy,
 National University of Life
 and Environmental Sciences
 of Ukraine*

Oksana ZAKHUTSKA,
*PhD (Doctor of Arts in Linguistics),
 Associate Professor of the
 Department of Foreign Philology
 and Translation, National
 University of Life and
 Environmental Sciences of Ukraine
 (Kyiv, Ukraine)*

LEXICAL DIFFICULTIES IN TRANSLATING SCIENTIFIC AND TECHNICAL TEXTS

With the progression of scientific and technological advancements, coupled with the increasing prominence of global interaction, proficiency in the English language has become indispensable for professionals across all disciplines. Notably, the ability to translate one's research findings into English holds particular significance. However, translation into English as a non-native language presents numerous challenges for specialists from non-linguistic fields. These challenges include mastering technical terminology, understanding complex grammatical structures, adhering to proper word order, and navigating informal expressions such as slang, among others.

The increased focus on the translation of scientific and technical texts stems from their crucial importance in international communication. These texts play a vital role in preserving and conveying information obtained through scientific research. Scientific and technical literature is characterized by a high density of terms and terminological phrases, as well as the use of function words, interjections, abbreviations, new lexical units, and cultural references, e.g. *зріджений нафтовий газ* – *liquefied petroleum*; *сучасна система допомоги водієві* – *advanced driver assistance system*; *проект будівництва авторемонтного заводу* – *automobile repair plant reconstruction project*.

The vocabulary of scientific and technical texts is characterized by a clear association of terms with a specific field of knowledge. Dictionaries often list several possible translations for a single term, each of which is used depending on the specific context. When translating, it is important to correctly identify the appropriate term in the target language, considering the context of the original text, e.g. the term *vehicle* has multiple meanings: „сухопутний засіб пересування або перевезення (автомобіль, велосипед, сани), автомобіль, автотранспортний засіб”; „носій, літальний апарат, (for, of) засіб або знаряддя (вираження, поширення)”; „провідник (ідей)”; „провідник (звуку, світла)”; „розчинник (хім.)”, etc.

Not to mention that scientific and technical texts frequently use abbreviations that denote various concepts: *CAN*, *ADAS*, *NAVTEQ*, *KPI*, *GSM*, etc. Terms of this type present certain challenges in the translation of scientific and technical texts, as the abbreviated format often

makes it difficult to determine the correct translation. For instance, the term *CAN* can be translated as *computer-assisted note-taking*, *content addressable network*, *calcium ammonium nitrate*, *Climate Action Network*, *controller area network*, etc.

To effectively learn how to translate scientific texts into English, it is essential to explore specialized literature on the subject. However, a common challenge lies in the limited availability of books and manuals that go beyond theoretical concepts and provide practical guidance as well.

In conclusion, the primary challenges in translating scientific texts arise from the extensive use of general scientific terminology, which is employed across various disciplines to convey foundational concepts and processes. The translation of technical literature from a native language into a foreign language is a complex and demanding process. It necessitates a comprehensive understanding of scientific terminology, a familiarity with the nuances of scientific writing, and mastery of stylistic approaches for text structuring and appropriate linguistic tools.

References

3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
4. Terminology: theory, methods, and applications / M. Teresa Cabre. ed. by Juan C. Sager; translated by Janet Ann DeCesaris. John Benjamins Publishing Co. Amsterdam, The Netherlands, 1999. 249 p.

Oleksandr GAVRILCENKO,

*Master student at the Department of
International Relations and Social Sciences,
National University of Life Resources and
Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

ADAPTATION STRATEGIES IN UKRAINIAN - ENGLISH TRANSLATION

In current translation practice, adaptation is less a predefined strategy than a response to audience expectations. Translators working between Ukrainian and English frequently operate in contexts where the target reader lacks cultural, historical, or political background knowledge. Under such conditions, translation becomes a process of meaning reconstruction rather than direct transfer. This paper examines adaptation through the lens of audience design, focusing on how translators reshape texts to ensure interpretability and communicative impact in international settings (Chesterman, 2020; Chaika, 2025).

The objective is to analyse how adaptation functions in real translation scenarios, particularly in texts related to public communication, media, and political discourse. The study emphasises how translators anticipate reader interpretation and adjust linguistic and cultural elements accordingly.

One of the central observations is that adaptation is often triggered by gaps in shared knowledge. Ukrainian source texts frequently rely on implicit cultural references or context-dependent meanings that are immediately accessible to domestic audiences but opaque to international readers. In such cases, translators introduce minimal clarification or reframe the information structure. This process is not random but guided by the need to maintain communicative efficiency while avoiding over-explanation (Chaika, 2024; House, 2021).

Another dimension concerns the recalibration of tone. Ukrainian discourse, particularly in public and media communication, may combine emotional expressiveness with implicit evaluation. When translated into English, this often requires adjustment to align with expectations of neutrality or structured argumentation. Students and practitioners alike report that maintaining the original tone without modification can lead to misinterpretation or

unintended emphasis. Adaptation, therefore, becomes a tool for aligning discourse conventions across languages (Chaika, 2023).

Cultural references present a further layer of complexity. Names of institutions, historical events, and socio-political concepts frequently require contextualisation. In practice, translators tend to apply selective adaptation: highly specific references are clarified, while more general ones are retained. This selective approach reflects an awareness of cognitive load, as excessive explanation may disrupt the flow of the text (Pym, 2022).

Digital environments amplify the need for adaptation. Texts translated for online platforms circulate rapidly and reach diverse audiences, making clarity and accessibility essential. At the same time, automated translation systems tend to prioritise formal equivalence, often producing outputs that lack contextual adequacy. This contrast highlights the continued importance of human judgement in shaping meaning for specific audiences (Chaika & Kubitskyi, 2025).

An important implication of this analysis is that adaptation operates at multiple levels simultaneously: lexical, syntactic, and discursive. However, these levels are coordinated by a single underlying principle — the anticipated reception of the text. Translators do not adapt elements in isolation but adjust entire segments to ensure coherence and readability within the target context.

In conclusion, adaptation in Ukrainian–English translation can be understood as an audience-oriented process of meaning reconstruction. It reflects the translator’s role as a mediator who balances fidelity to the source with accessibility for the target audience. Recognising this dynamic shifts the focus from static strategies to contextual decision-making, providing a more accurate account of contemporary translation practice.

References

1. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. Preprint. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>
2. Chaika, O. (2024). Kyiv or Kiev: How Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives. *EUREKA: Social and Humanities*, 6, 51–61. <http://doi.org/10.21303/2504-5571.2024.003672>
3. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
4. Chaika, O., & Kubitskyi, S. (2025). The role of AI in shaping future educators: Ethics, instructional design, and lifelong learning. *International Journal of Changes in Education*. <https://doi.org/10.47852/bonviewIJCE52027087>
5. Chesterman, A. (2020). *Memes of translation: The spread of ideas in translation theory* (rev. ed.). John Benjamins.
6. House, J. (2021). *Translation: The basics* (2nd ed.). Routledge.
7. Pym, A. (2022). *Exploring translation theories* (3rd ed.). Routledge.

Rostyslav AVRAMENKO,

Bachelor's degree student,

National University of Life and

Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Scientific supervision – Associate Professor

Alina BIIOUS

CONTEMPORARY CHALLENGES OF TRANSLATION STUDIES IN THE CONTEXT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION

In the 21st century, globalization and digitalization have significantly transformed communication across cultures. Translation has become not only a linguistic process but also a

complex intercultural activity that facilitates understanding between representatives of different cultural backgrounds. Modern research emphasizes that translation functions as a mediator between languages and cultures, enabling effective communication in multilingual societies. For students of technical specialties, particularly computer engineering, understanding translation processes is becoming increasingly important due to the rapid development of software localization, artificial intelligence, and machine translation systems [1, c. 12].

Translation is widely regarded as a form of intercultural communication rather than a simple transfer of words from one language to another. It involves interpreting meanings, cultural values, and contextual nuances that are deeply embedded in language. Scholars argue that translation reconstructs meaning instead of copying it directly, which requires a high level of cultural awareness and adaptability. In this context, the translator acts as a mediator who bridges cultural differences and prevents misunderstandings. Therefore, successful translation depends not only on linguistic competence but also on intercultural competence, which includes knowledge of traditions, social norms, and communication patterns of different cultures [2, c. 14].

Despite technological progress, modern translation studies face several significant challenges. One of the main problems is the loss of meaning and cultural nuances, as literal translation often fails to convey the intended message. Another important issue is the problem of equivalence, which involves achieving semantic and pragmatic correspondence between the source and target languages. Additionally, ambiguity and polysemy present difficulties for translators, since words may have multiple meanings depending on context. Interference from the source language can also negatively affect the quality of translation, especially in technical texts. These challenges highlight the need for a comprehensive approach that combines linguistic knowledge with cultural awareness.

The development of artificial intelligence has led to the widespread use of machine translation tools based on neural networks. These technologies significantly increase the speed and accessibility of translation, making them widely used in both professional and everyday communication. However, machine translation systems still face limitations, particularly in translating idiomatic expressions, cultural references, and context-dependent meanings. As a result, they cannot fully replace human translators, whose role remains crucial in ensuring accuracy, coherence, and cultural appropriateness. For students of computer engineering, this creates new perspectives for участие in the development and improvement of intelligent translation systems and natural language processing technologies [1, c. 7].

Modern translation studies are inherently interdisciplinary, combining elements of linguistics, psychology, communication studies, and information technology. This interdisciplinary nature reflects the complexity of translation as both a cognitive and social process. Current research тенденції demonstrate increasing interest in integrating digital tools and intercultural communication skills into translation education. Such an approach helps to prepare specialists who are capable of working effectively in a globalized and technologically advanced environment [2, c. 5].

In conclusion, translation studies and intercultural communication remain highly relevant in the modern world. The key challenges include preserving meaning, overcoming cultural differences, and integrating advanced technologies into translation practice. While machine translation offers significant advantages, human translators continue to play a central role in achieving effective communication. For students of computer engineering, awareness of these issues is essential for future professional activities, particularly in areas related to software development, artificial intelligence, and international collaboration.

References

1. Su, Y. Intercultural communication and language conversion in translation studies // *International Journal of Education and Humanities*. 2023. Vol. 10, No. 1. DOI: 10.54097/ijeh.v10i1.11116.

2. Wang, B., Gu, C. Translation and interpreting as communication // *Frontiers in Communication*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.3389/fcomm.2023.1183947>.

Ruslan ZILKO,
*Master student at the Department of
International Relations and Social
Sciences, National University of Life
and Environmental Sciences of
Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

TRANSLATION UNDER CONSTRAINT: DECISION-MAKING IN PROFESSIONAL UKRAINIAN-ENGLISH PRACTICE

In professional translation, the quality of the final text depends not only on linguistic knowledge but on the ability to make effective decisions under real working conditions. Translators frequently operate with limited time, incomplete briefs, and domain-specific requirements. Under such constraints, translation becomes a process of prioritisation, where clarity, consistency, and communicative effectiveness take precedence over formal equivalence.

The objective of this study is to examine how translators make decisions when working with Ukrainian - English texts in institutional and public communication contexts. The focus is placed on practical factors that shape translation outcomes rather than on theoretical classifications of strategies.

One of the key challenges in professional practice is the lack of fully specified translation briefs. Translators often receive assignments with minimal information about the intended audience, register, or purpose. As a result, they must rely on contextual inference and subject-matter knowledge. This supports the view that translation is a situated activity, where decisions are shaped by the interaction between task conditions and available resources (Risku, 2021).

Terminological consistency represents another critical aspect. Ukrainian source texts, particularly in political and institutional discourse, may allow lexical variation, whereas English-language communication for international audiences requires stability of key terms. Inconsistent terminology can lead to ambiguity or misinterpretation. This is especially significant in politically sensitive contexts, where lexical choices influence how messages are perceived globally (Chaika, 2024).

Time pressure also affects structural decisions. Translators working under deadlines tend to prioritise readability and risk reduction. Complex Ukrainian sentence structures are often simplified in English to ensure clarity and immediate comprehension. This reflects a shift from structural fidelity to communicative adequacy, which is typical of professional translation environments (Gouadec, 2020).

The use of digital tools further shapes translation practice. Machine translation and translation memory systems are commonly used at the drafting stage, but they often reproduce source-language structures and fail to capture contextual meaning. Research on AI in educational and translation settings demonstrates that such outputs require critical human revision to ensure coherence and accuracy (Chaika & Kubitskyi, 2025).

Revision is an integral part of the workflow. In professional settings, translation is usually followed by editing and proofreading, often performed by different individuals. This requires translators to produce texts that are transparent and easy to revise. Overly complex or ambiguous solutions are avoided because they complicate the revision process. This confirms that translation is inherently collaborative, even when initially performed by a single translator (Risku, 2021).

Finally, translation quality is evaluated in terms of functional adequacy rather than strict equivalence. Client feedback often focuses on clarity, tone, and audience appropriateness. A linguistically correct translation may still be considered unsuccessful if it does not meet communicative expectations.

In conclusion, Ukrainian-English translation in professional contexts can be understood as a process of constraint-driven decision-making. Translators continuously balance accuracy, clarity, and usability while adapting to external conditions such as deadlines, tools, and audience requirements. This perspective provides a more realistic understanding of translation practice than purely theoretical models.

References

1. Chaika, O. (2024). Kyiv or Kiev: How Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives. *EUREKA: Social and Humanities*, 6, 51–61. <http://doi.org/10.21303/2504-5571.2024.003672>
2. Chaika, O., & Kubitskyi, S. (2025). The role of AI in shaping future educators: Ethics, instructional design, and lifelong learning. <https://doi.org/10.47852/bonviewIJCE52027087>
3. Gouadec, D. (2020). Translation as a profession. John Benjamins.
4. Risku, H. (2021). Situatedness in translation studies. *Translation Spaces*, 10(1), 1–21.

Serhii DOVHAL,

*Master student at the Department of
Foreign Philology and Translation,
National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)*

MODULATION IN UKRAINIAN TO ENGLISH TRANSLATIONS

Modulation in translation is a strategy used to vary the form of the message by introducing a change in the point of view or perspective when a direct translation results in a grammatically correct but unidiomatic or awkward utterance. It is widely discussed in translation studies, particularly within the frameworks of Vinay and Darbelnet's model of translation techniques, Nida's concept of dynamic equivalence (Kim, 2015), and Newmark's communicative and semantic translation approaches. While literal translation can sometimes preserve accuracy, modulation is necessary when linguistic, cultural, or contextual differences demand adaptation. In Ukrainian-to-English translation, modulation plays a crucial role in overcoming grammatical discrepancies, cultural idioms, and socio-political terminology that have no direct English equivalents (Chaika, 2024).

The need for modulation arises because Ukrainian and English belong to different language families, with distinct grammatical structures, idiomatic expressions, and cultural references. Ukrainian, a Slavic language with a rich system of inflections, often encodes meaning differently from English, which relies more on fixed word order and auxiliary verbs. Additionally, many Ukrainian terms carry historical, political, and cultural significance that cannot be directly translated without losing their deeper connotations (Chaika, 2024). Inaccurate or overly literal translations can distort meaning, leading to misunderstandings in legal, political, and media discourse.

This research explores the linguistic and socio-cultural challenges of modulation in Ukrainian-to-English translation, highlighting specific cases where modulation is essential. It examines how improper or inadequate modulation can affect meaning, and why a more systematic approach is needed to ensure accurate and culturally sensitive translations, particularly in political, legal, and journalistic texts. The core issue in Ukrainian-to-English translation is determining when and how modulation should be applied to preserve both

linguistic accuracy and cultural authenticity. This challenge manifests in various ways: syntactic structures, point-of-view shifts, idiomatic expressions, and culturally embedded terminology.

One significant linguistic challenge is the translation of negative structures. Ukrainian often employs double negatives or specific negative constructions for emphasis, while English prefers positive or affirmative forms. This often requires modulation with affirmative verbs or alternative constructions, e.g., UA *Він не рідко запізнювався.* → Literal EN *He not rarely was late.* → EN *He was often late.* As demonstrated in the example, the shift from a negative formulation to a positive one serves as a functional modulation to preserve the natural flow of the sentence when translated from Ukrainian to English.

Beyond grammar, socio-cultural challenges necessitate modulation, particularly in idiomatic expressions. Ukrainian proverbs, metaphors, and historical references often have no direct counterparts in English. E.g., UA *Курчат по осені рахують.* → Literal EN *Chickens are counted in autumn.* → EN *Don't count your chickens before they hatch.* Without modulation, the phrase might seem obscure or lack impact in English. The adapted version ensures the intended meaning is communicated in a culturally familiar way.

Political and historical terminology presents another critical area requiring modulation. Many Ukrainian terms carry ideological weight, and direct translations may fail to convey their full implications, e.g., UA *Тимчасово окуповані території* → Literal EN *Temporarily occupied territories* → Alternative English modulation (context-dependent): *Russia-controlled areas*. While “occupied” is technically correct, “Russia-controlled” provides a clearer, more internationally recognized term that aligns with the ongoing conflict’s global discourse. Another example is the translation of UA *Голодомор* (a historical Ukrainian term for the man-made famine), for instance, UA *В часи Голодомору Україна втратила мільйони людей.* → Literal EN *In the times of Holodomor, Ukraine lost millions of people.* → Alternative English modulation: *During the Soviet-engineered famine, Ukraine lost millions of people.* As provided in the example, “Holodomor” retains historical accuracy, but “Soviet-engineered famine” helps contextualize the term for readers unfamiliar with Eastern European history.

The study of modulation in Ukrainian-to-English translation is essential for refining best practices and ensuring that translations accurately reflect linguistic and cultural nuances. Given the increasing role of translation in international communication, research should focus on patterns of effective modulations; cultural sensitivity in translation (Chaika, 2023a); machine translation limitations (Chaika, 2023b); and impact on international discourse (Chaika, 2024). By addressing these challenges, this research aims to contribute to translation studies by offering practical solutions for professional translators, scholars, and policymakers. Developing a systematic approach to modulation will ensure that Ukrainian texts are not only linguistically accurate but also contextually meaningful in English, thereby improving cross-cultural understanding and representation on the global stage.

References

1. Chaika, O. (2023a). Cultural Sensitivity and Diversity Training for Foreign Language Teachers. *Contemporary Studies in Foreign Philology*, 2(24), 396-410. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2023.24.396-410>
2. Chaika, O. (2023b). The role of artificial intelligence in higher education, *Molod i Rynok* [Youth and Market], 6-7 (214-215), 69-74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>.
3. Chaika, O. (2024). The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*, 28 (3), 41-56. <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>
4. Kim, D. (2015). Dynamic equivalence: Nida’s perspective and beyond. *Skase Journal of Translation and Interpretation*, 8(1), 60-75.

Sofiia KOVALOVA,
*Master student at the Department of
International Relations and Social Sciences,
National University of Life Resources
and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

ADAPTATION IN TRANSLATION: A CASE STUDY OF THE ZELENSKYY–TRUMP OVAL OFFICE MEETING

Political discourse represents a complex domain for translation due to its persuasive nature, emotional charge, and strong dependence on cultural context. Translating political speeches and dialogues requires not only linguistic accuracy but also the ability to preserve pragmatic meaning and rhetorical effect (Chaika, 2020). A literal translation often fails to convey the intended impact, resulting in unnatural or ineffective communication. Therefore, one of the most essential translation strategies in this field is adaptation, which allows translators to modify linguistic units in accordance with the norms, expectations, and cultural background of the target audience (Chaika, 2023). Similar to grammatical transformations such as transposition discussed in translation studies adaptation plays a crucial role in ensuring fluency, clarity, and communicative effectiveness, especially in politically sensitive contexts.

Adaptation in translation can be defined as a strategy that involves adjusting lexical, grammatical, or stylistic elements of the source text to make them more appropriate for the target language and culture (Chaika, 2023). This technique is particularly relevant in political communication, where even minor shifts in wording can influence interpretation and audience perception. The Oval Office meeting between President Volodymyr Zelenskyy and President Donald Trump provides a valuable case study for examining how adaptation functions in real-life translation scenarios, especially in spontaneous or semi-structured political dialogue.

To illustrate the role of adaptation, the following examples demonstrate how English utterances are rendered into Ukrainian while maintaining meaning and rhetorical intent: EN *We are doing a lot for Ukraine, more than many people realize* (Rev, 2025). / UA *Ми робимо дуже багато для України, більше, ніж це усвідомлює більшість людей*. In this case, the English phrase *many people realize* is adapted into Ukrainian as *більшість людей усвідомлює*, with the addition of *це* to improve coherence. This shift represents a pragmatic adaptation that enhances clarity and aligns with Ukrainian syntactic norms.

Another example is EN *We need to work together to solve this problem*. / UA *Нам потрібно діяти спільно, щоб вирішити цю проблему*. Here, the phrasal verb *work together* is adapted as *діяти спільно*, replacing a more literal equivalent with a verb that conveys action more dynamically in Ukrainian. This reflects a stylistic adaptation aimed at increasing rhetorical effectiveness. A further example demonstrates intensification through adaptation: EN *We appreciate your support*. / UA *Ми високо цінуємо вашу підтримку*. The addition of *високо* (highly) is not present in the original but serves to strengthen the emotional tone, which is typical for Ukrainian political discourse. This illustrates how adaptation can enhance expressiveness while preserving the core meaning.

Another case is EN *This is a very serious situation*. / UA *Ситуація є надзвичайно серйозною*. The English intensifier *very* is rendered as *надзвичайно*, which is stylistically more appropriate in Ukrainian formal speech. This change demonstrates lexical adaptation based on register differences between languages.

These examples show that adaptation may involve lexical substitution, syntactic restructuring, addition of elements, or stylistic modification. Such transformations are necessary to ensure that the translated message sounds natural and achieves the same communicative impact as the original. In political discourse, where meaning is often implicit and context-dependent, adaptation allows translators to bridge cultural and linguistic gaps effectively.

In conclusion, adaptation is a fundamental strategy in the translation of political discourse, as it enables the preservation of meaning, tone, and pragmatic intent. The analysis of the Zelenskyy–Trump Oval Office meeting demonstrates that without adaptation, translations would risk being unnatural or ineffective. By adjusting linguistic forms to fit the target language norms, translators ensure clarity, coherence, and audience engagement. Further research may explore the interaction between adaptation and other translation techniques in political communication, as well as their impact on audience perception and interpretation.

References

1. Chaika, O. I. (2020). Communication strategies in instruction/acquisition of languages for specific purposes. Scientific journal «International Journal of Philology», 11(2), 110-116. <https://doi.org/10.31548/philolog2020.02.110>
2. Chaika, O. (2023). Translanguaging in Multilingual Classrooms: A Case Study Analysis. Philological Review, 1 (21), 127-135. <https://doi.org/10.31499/2415-8828.1.2023.281366>
3. Rev. (November 11, 2025 2025) Trump and Zelenskyy in the Oval Office Transcript (2025). <https://www.rev.com/transcripts/trump-and-zelenskyy-in-the-oval-office>

Svitlana NYKYPORETS,

*senior lecturer in the Department of Foreign Languages,
Vinnytsia National Technical University
(Vinnytsia, Ukraine)*

TRANSFORMATION OF TECHNICAL TRANSLATION STRATEGIES IN THE ERA OF GENERATIVE AI DOMINANCE

Introduction. Large language models (LLMs) have penetrated professional translation workflows at a pace outstripping educational frameworks. In technical translation, terminological precision is non-negotiable, making disruption acute [1]. The production-oriented workflow is increasingly replaced by a human-mediated AI evaluation cycle [2].

The aim of this work is to identify strategic transformations in technical translation conditioned by GenAI and define emergent competency demands on professional translators.

Materials and methods. Qualitative synthesis of publications (2024-2025) from Scopus and Web of Science, selected for relevance to GenAI in technical translation, supplemented by a disciplinary monograph. For the analysis and bibliographic organisation of the literature sources, Claude Sonnet 4.6 and the AI research assistant AnswerThis were used as auxiliary research support tools.

Literature review. Moorkens, Way, and Lankford [1] establish LLMs as the dominant automation paradigm yet underscore the necessity of human oversight for quality-critical content. Reeves and Sylvia [2] confirm across 28 empirical studies that GenAI yields efficiency gains whilst introducing reliability risks in technical communication. Algaraady and Mahyoob [3] demonstrate that ChatGPT-4o exceeds human post-editors in speed but is outperformed in terminology and syntactic accuracy in specialised domains.

Results. Three strategic transformations were identified. First, *quality control primacy*: the translator shifts from production to critical evaluation of AI output against domain standards. Second, *prompt engineering*: precise domain-contextualised prompts demonstrably improve LLM output [3]. Third, *adaptive workflow*: selective automation leverages GenAI for stable segments whilst reserving human expertise for safety-critical content.

Conclusions. GenAI reconfigures rather than eliminates the professional technical translator. Training programmes must integrate [4] prompt engineering, AI output evaluation, and domain quality assurance as obligatory components. Longitudinal studies on competency evolution in GenAI-augmented technical translation are warranted.

Conflict of interest

The author declares no conflict of interest.

References

1. Moorkens J., Way A., Lankford S. Automating Translation. London: Routledge, 2024. 248 p. <https://doi.org/10.4324/9781003381280>.
2. Reeves C., Sylvia J. J. Generative AI in Technical Communication: A Review of Research from 2023 to 2024. *Journal of Technical Writing and Communication*. 2024. Vol. 54, No. 4. P. 439-462. <https://doi.org/10.1177/00472816241260043>.
3. Algaraady J., Mahyoob M. Exploring ChatGPT's potential for augmenting post-editing in machine translation across multiple domains. *Frontiers in Artificial Intelligence*. 2025. Vol. 8. Article 1526293. <https://doi.org/10.3389/frai.2025.1526293>.
4. Kot S. O., Nykyporets, S. S. Activating students' cognitive engagement in technical English learning with AI tools. *Science and education in the third millennium: information technology, education, law, psychology, social security and work, management. International collective monograph*. Volume I. Institute of Public Administration Affairs. Lublin, Polska, 2025. 532 p., Pp. 295-332. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16942267>.

Tetiana OREL,

*Master student at the Department of
International Relations and Social Sciences,
National University of Life Resources and
Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

THE ROLE OF LEXICAL TRANSFORMATIONS IN TRANSLATING STYLISTIC DEVICES IN THE PRESIDENT OF UKRAINE'S MUNICH SECURITY CONFERENCE SPEECH IN 2026

Political speeches are characterized by a high degree of expressiveness, rhetorical structure, and persuasive intent, which makes their translation particularly complex. The speech delivered by the President of Ukraine at the Munich Security Conference in 2026 represents a powerful example of political discourse aimed at an international audience. In such texts, stylistic devices such as repetition, parallelism, and emotionally charged vocabulary play a crucial role in shaping the message. However, direct translation often fails to reproduce these effects adequately. Therefore, lexical transformations become essential in ensuring that the translated text preserves both meaning and stylistic impact (Chaika, 2024). Similar to grammatical transformations discussed in translation studies, lexical transformations contribute to the naturalness and communicative effectiveness of the target text (Chaika, 2023).

Lexical transformations involve changes in word choice or semantic structure in order to adapt the source text to the norms of the target language while preserving its stylistic and pragmatic functions. In political discourse, these transformations are particularly important for rendering expressive means and maintaining rhetorical force (Chaika, 2024).

To illustrate the role of lexical transformations, the following examples from the President of Ukraine's 2026 Munich Security Conference speech demonstrate how stylistic devices are preserved in translation: EN *Ukraine wants peace. Real, fair peace.* (The Presidential Office of Ukraine, 2026) / UA *Україна хоче миру. Справжнього, справедливого миру.* In this example, the repetition in the English sentence is preserved, but the lexical item *real* is rendered as *справжнього*, which is a more contextually appropriate equivalent in Ukrainian political discourse. This transformation ensures stylistic parallelism and reinforces emotional emphasis.

Another example is EN *We must be strong. Strong enough to defend our people, our values, and our future.* / UA *Ми маємо бути сильними. Достатньо сильними, щоб захистити наших людей, наші цінності та наше майбутнє.* Here, the addition of *достатньо* (enough) represents a lexical transformation that makes the implicit meaning

explicit. This addition strengthens the logical connection between the clauses and enhances clarity while preserving the stylistic repetition.

A further example demonstrates modulation: EN *Russia does not stop. It adapts, it changes tactics, but its goal remains the same.* / UA *Росія не зупиняється. Вона адаптується, змінює тактику, але її мета залишається незмінною.* In this case, the phrase *remains the same* is translated as *залишається незмінною*, which is a modulation that better fits Ukrainian stylistic norms and conveys a stronger evaluative оттенок. Another example illustrates lexical intensification: EN *Thank you for your support.* / UA *Щиро дякую вам за підтримку.* The Ukrainian version may optionally include *щиро* (*щиро дякую*) in certain translations, demonstrating how lexical addition can enhance emotional tone, even if not explicitly present in the original.

One more example is EN *Our unity is our strength.* / UA *Наша єдність — це наша сила.* In this case, the structure is preserved, but the insertion of *це* represents a lexical-syntactic adaptation that improves fluency and aligns with Ukrainian sentence structure.

These examples demonstrate that lexical transformations such as concretization, modulation, addition, and stylistic substitution are essential for rendering stylistic devices in translation. They allow the translator to preserve repetition, emphasis, and emotional tone while adapting the text to the linguistic and cultural norms of the target audience. Without such transformations, the translation would risk sounding unnatural or losing its persuasive impact.

In summary, lexical transformations play a key role in translating stylistic devices in political speeches. The analysis of the President of Ukraine's 2026 Munich Security Conference speech shows that these transformations ensure the preservation of rhetorical structure, emotional intensity, and communicative intent. By carefully selecting lexical equivalents and applying appropriate transformations, translators can achieve a balance between fidelity to the source text and naturalness in the target language. Further research may focus on comparing lexical and grammatical transformations in political discourse translation and evaluating their impact on audience perception.

References

1. Chaika, O., Sharmanova, N., & Makaruk, O. (2024). Revitalising Endangered Languages: Challenges, Successes, and Cultural Implications. *Futurity of Social Sciences*, 2(2), 38-61. <https://doi.org/10.57125/FS.2024.06.20.03>
2. Chaika, O. (2023). Translanguaging in Multilingual Classrooms: A Case Study Analysis. *Philological Review*, 1 (21), 127-135. <https://doi.org/10.31499/2415-8828.1.2023.281366>
3. The Presidential Office of Ukraine. (14 February 2026). Speech at the Munich Security Conference. <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-myunhenskij-bezpekovij-konfere-102861>

Tetiana SHAKH,
Bachelor's degree student,
Faculty of Humanities and Pedagogy,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor – Associate Professor
Oksana TEPLA

DIFFICULTIES OF TRANSLATING ENGLISH-LANGUAGE FILM TEXTS

Film translation is a special type of translation that is often freer than literary translation. This is because the translator does not work only with text, but also with video, sound, and actors' performance. For this reason, it is sometimes necessary to move away from a literal translation and use so-called "free translation," while the main goal is to preserve the meaning and overall impression.

In film translation, different techniques are often used, such as localization, modernization, simplification, or even conceptual transformation. For example, English jokes or cultural references can be replaced with versions that are more understandable for Ukrainian viewers.

One of the main features is synchronization (lip sync). In dubbing, the translated text must match the actors' lip movements. Because of this, translators often have to change sentence structure, shorten, or rearrange phrases. For example: *Well, I met my husband and started working for his company* — *Власне я зустріла свого чоловіка і почала працювати на його компанію*. Although the structure is preserved, the Ukrainian version is longer. Therefore, it can be shortened: *Зустріла свого чоловіка, працювала на його компанію*.

Omission is also very common in film translation and is one of the most frequently used techniques. For example: *Long sleeves. Hides the tattoos* — *Вдало маскуюсь*. Here, part of the meaning is omitted, but the main idea remains clear and fits the scene. Another example: *I'm sure there's a better sentence than "We choose to die"* — *Є краща фраза, ніж «Ми вибираємо смерть»*. In this case, the translation is simplified to sound more natural in Ukrainian.

Sometimes omission can lead to a loss of important meaning. For example: *White Bread* is translated as *Біленьке*. However, in English this is not only "white bread," but also a metaphor describing a certain type of people (ordinary, predictable, middle-class). This hidden meaning is lost in translation.

Another problem is the difference between languages at phonetic and grammatical levels. English words are often shorter than Ukrainian ones: *met* — *зустріла*, *working* — *працювати*, *company* — *компанію*. Because of this, Ukrainian lines are usually longer and harder to fit into the timing of the scene.

Humor and slang translation is also very important. English jokes are often based on wordplay, which cannot be translated literally. Therefore, the translator sometimes creates a new joke that fits the situation and preserves the comedic effect.

There are also different types of film translation:

1. Dubbing — complete replacement of voices;
2. Subtitles — text on the screen;
3. Voice-over — translation over the original audio.

Dubbing is considered the highest quality but also the most expensive. In Ukraine, voice-over translation is often used because it is cheaper, although it is less natural for viewers.

Another important aspect is conveying emotions. The translator must preserve not only meaning but also the mood of the scene: tension, humor, irony, or drama. Sometimes the right word choice affects the viewer's perception more than a literal translation.

In conclusion, film translation is a complex and creative process. A translator must not only translate words but also adapt the text to language, culture, and technical limitations. Often, form must be sacrificed for meaning, but the main goal is to ensure that the viewer understands and emotionally experiences what the creators intended to convey.

Varvara YARMOLENKO,

studentka III roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

TLUMACZ JAKO MEDIATOR KULTUROWY W PRZEWYCIĘŻANIU PORAŻEK PRAGMATYCZNYCH W KOMUNIKACJI POLSKO-UKRAIŃSKIEJ

Współczesna nauka o przekładzie coraz częściej odchodzi od postrzegania tłumacza jako biernego przekaznika informacji, kładąc nacisk na jego rolę jako aktywnego mediatora kulturowego. W kontekście relacji polsko-ukraińskich, zadanie to staje się szczególnie złożone ze względu na bliskość genetyczną obu języków, która paradoksalnie sprzyja powstawaniu tzw. pułapek pragmatycznych. Tłumacz staje się zatem kluczową postacią w procesie niwelowania asymetrii między polskim a ukraińskim systemem wartości, normami komunikacyjnymi oraz specyficznymi dla danej nacji skryptami kulturowymi, które determinują sposób formułowania i interpretowania komunikatów [3, s. 45].

Głównym źródłem porażek pragmatycznych w dialogu między Polakami a Ukraińcami jest często błędna interpretacja intencji nadawcy, wynikająca z odmiennych strategii grzecznościowych oraz różnic w stopniu sformalizowania wypowiedzi. Choć oba języki należą do grupy słowiańskiej, operują one innymi konwencjami w zakresie bezpośredniości, użycia form adresatywnych oraz ekspresji emocjonalnej. Jako przykłady takich pułapek można wymienić:

- stopień bezpośredniości: ukraińskie prośby wyrażane trybem rozkazującym, np. *Dajcie mi...*, naturalne w tamtejszej kulturze, mogą być odebrane przez Polaka jako zbyt obcesowe, jeśli tłumacz nie zastosuje polskiego wykładnika grzecznościowego, np. *Czy mógłbym prosić o...*;

- formy adresatywne: polska konstrukcja *Panie* + nazwisko, np. *Panie Nowak*, jest neutralna, podczas gdy w komunikacji ukraińskiej dominująca forma *Panie* + imię, np. *Panie Iwanie*, buduje inny rodzaj dystansu, co może prowadzić do niezamierzonej poufałości lub chłodu w przekładzie;

- fałszywi przyjaciele o zabarwieniu pragmatycznym: słowa brzmiące podobnie, ale niosące inny ładunek emocjonalny lub rejestr, jak np. polskie *no tak* często jest potwierdzeniem, które dla Ukraińca może brzmieć jak zniecierpliwienie.

Tłumacz, pełniąc funkcję filtra kulturowego, musi nieustannie identyfikować te ukryte kody znaczeniowe i dokonywać ich rekontekstualizacji tak, aby tekst docelowy wywołał u odbiorcy reakcję zgodną z zamierzeniem autora oryginału, unikając przy tym niezamierzonej szorstkości lub nadmiernego dystansu [2, s. 112].

Proces skutecznej mediacji wymaga od tłumacza nie tylko doskonałej kompetencji lingwistycznej, ale przede wszystkim głębokiej świadomości socjokulturowej i historycznej. Musi on brać pod uwagę fakt, że dzisiejszy dyskurs publiczny i prywatny w obu krajach jest silnie uwarunkowany przemianami tożsamościowymi ostatnich dekad. Zarządzanie porażką pragmatyczną polega więc na precyzyjnym doborze strategii – od adaptacji kulturowej po kompensację opisową – co pozwala na zachowanie ekwiwalencji funkcjonalnej przy jednoczesnym poszanowaniu autonomii obu kultur. W dobie intensyfikacji kontaktów transgranicznych, umiejętność ta staje się fundamentem budowania trwałego porozumienia w dynamicznie zmieniającej się przestrzeni środkowoeuropejskiej [6, s. 89].

Bibliografia

1. Barańczak, S. (1990). *Etyka i poetyka*. Wydawnictwo Znak.
2. Gajda, S. (2009). *Język w komunikowaniu*. Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
3. Kornakov, P. (2001). *Słowiańscy „fałszywi przyjaciele” tłumacza*. Wydawnictwo Naukowe UAM.
4. Lewicki, R. (2000). *Konfrontacja języków w przekładzie. Ujęcie typologiczne*. Wydawnictwo UMCS.
5. Święcicka, M. (2015). *Ironia w języku polskim. Teoria i praktyka*. PWN.
6. Wierzbicka, A. (1999). *Język – umysł – kultura*. Wydawnictwo Naukowe PWN.

7. Żurek, J. (2020). „Ironia i mem: językowy wymiar współczesnej komunikacji internetowej”. *LingVaria*, 15(2), 145–157.

Viktoriia PYSMENIUK,
Bachelor's degree student,
Faculty of Humanities and Pedagogy,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor – Associate
Professor **Oksana TEPLA**

CAUSES OF TRANSLATION MISTAKES AND WAYS OF THEIR ELIMINATION

Translation as an essential means of intercultural communication plays a significant role in the modern globalized world. The quality of translation directly affects the accuracy of meaning transfer, the effectiveness of communication, and the adequacy of information interpretation. However, despite the considerable development of translation studies, the problem of translation errors remains relevant, as such errors may lead to distortion of meaning and misunderstanding.

In contemporary translation theory, a translation error is generally defined as a deviation from the norms of the target language or a violation of equivalence between the source text and the translated text. The most common types of translation errors include semantic, lexical, grammatical, stylistic, cultural-contextual, and terminological ones. Semantic errors occur due to misunderstanding of the message; lexical errors are caused by incorrect word choice or false friends; grammatical errors result from *неправильного* use of grammatical structures; stylistic errors arise when the translation does not correspond to the genre or style of the text; cultural-contextual errors are related to misunderstanding of cultural realities; terminological errors involve incorrect use of specialized vocabulary.

The causes of translation errors are complex and multifaceted. They include linguistic factors related to differences between languages and language interference; cognitive factors connected with perception and interpretation of information; cultural factors caused by insufficient background knowledge; contextual factors resulting from misunderstanding of the communicative situation; and professional factors such as lack of experience or inadequate translation strategies.

To prevent translation errors, it is important to apply a comprehensive approach. Effective methods of overcoming errors include careful pre-translation analysis, the use of glossaries and linguistic corpora, editing and proofreading, back-translation techniques, and cultural adaptation of the text. Continuous improvement of professional competence also plays a crucial role.

Thus, translation errors are the result of the interaction of linguistic and extralinguistic factors. Their identification and elimination contribute to improving translation quality, ensuring effective intercultural communication, and developing professional skills of future translators.

Vladyslav LYCHMANIUK,
Master student at the Department of
International Relations and Social Sciences,
National University of Life Resources and
Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

LEXICAL SUBSTITUTION IN UKRAINIAN-ENGLISH TRANSLATION

Lexical substitution in translation refers to the replacement of individual words or lexical units in the target language when a direct equivalent is absent, inappropriate, or insufficient to convey the intended meaning. This strategy is widely discussed in translation studies within frameworks such as Vinay and Darbelnet's translation techniques and Nida's concept of dynamic equivalence. Unlike broader structural substitution, lexical substitution focuses specifically on word-level transformations, making it a crucial tool for achieving semantic accuracy and naturalness in Ukrainian-English translation.

The necessity of lexical substitution arises from fundamental differences between Ukrainian and English vocabularies. Ukrainian, as an inflectional Slavic language, often encodes meaning through morphology and lexical richness, whereas English relies more on analytical structures and contextual interpretation. As a result, many Ukrainian lexical items—especially culturally bound words, polysemantic terms, and context-dependent expressions—do not have direct one-to-one equivalents in English.

One of the key challenges in lexical substitution is handling polysemy. Ukrainian words often have multiple meanings depending on context, which requires the translator to select an appropriate English equivalent. For example, UA *ключ* → literal EN *key*. However, depending on context, it may be translated as *spring* (water source), *solution* (to a problem), or *clue*. This demonstrates that lexical substitution is not merely linguistic but also interpretative, requiring deep contextual understanding.

Another area where lexical substitution is essential is culturally specific vocabulary. Ukrainian contains numerous terms tied to national traditions, institutions, and historical realities. For instance, UA *вишиванка* → lit. EN *embroidered shirt*. While the literal translation is descriptive, a more effective lexical substitution might retain the original word (*vyshyvanka*) with explanation, or adapt it depending on context (e.g., traditional embroidered blouse). The choice depends on the target audience and communicative purpose.

Idiomatic expressions also require lexical substitution at the word level. Even when the structure of a phrase is preserved, individual lexical elements must often be replaced to achieve naturalness. For example, UA *дати поради* → Literal EN *to give advice*. Actual EN substitution: *to manage* / *to cope*. Here, direct lexical equivalents would distort meaning, so substitution ensures functional accuracy.

Socio-political vocabulary presents another significant challenge. Ukrainian media and political discourse frequently employ terms with strong connotations that may not align directly with English usage. For example, UA *реформи* → literal EN: *reforms*. In certain contexts, a more precise lexical substitution might be *policy changes* or *government initiatives*, depending on nuance and tone. This highlights how lexical substitution can influence perception in international discourse.

Additionally, lexical substitution plays a crucial role in avoiding false friends—words that appear similar in both languages but differ in meaning. For instance, UA *актуальний* → literal EN *actual*. Correct EN substitution: *relevant* / *current*. Failure to apply proper lexical substitution in such cases can lead to significant misunderstandings.

The study of lexical substitution is essential for improving translation quality, particularly in professional fields such as journalism, law, and diplomacy. Translators must develop sensitivity to context, register, and audience expectations when selecting lexical equivalents. Future research should focus on identifying patterns of lexical substitution, exploring how machine translation handles lexical ambiguity, and developing guidelines for context-aware word choice.

Therefore, lexical substitution is a fundamental aspect of Ukrainian-English translation that ensures clarity, accuracy, and cultural appropriateness. By carefully selecting contextually suitable lexical equivalents, translators can bridge linguistic gaps and enhance cross-cultural communication.

References

1. Chaika, O. (2023a). Cultural Sensitivity and Diversity Training for Foreign Language Teachers. *Contemporary Studies in Foreign Philology*, 2(24), 396–410. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2023.24.396-410>
2. Chaika, O. (2023b). The Role of Artificial Intelligence in Higher Education. *Molod i Rynok [Youth and Market]*, 6–7 (214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
3. Chaika, O. (2024). The Impact of Russian Cultural Suppression on Ukrainian National Unity. *International Journal of Philology*, 28(3), 41–56. <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>
4. Kim, D. (2015). Dynamic Equivalence: Nida's Perspective and Beyond. *SKASE Journal of Translation and Interpretation*, 8(1), 60–75.
5. Chesterman, A. (2016). *Memes of Translation: The Spread of Ideas in Translation Theory*. Amsterdam: John Benjamins.

Yehor VOZNYI,

*Bachelor's degree student,
National University of Life and*

Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Scientific supervision – Associate Professor

Alina BIIIOUS

MAJOR CHALLENGES IN TRANSLATION AND GLOBAL COMMUNICATION PRACTICES

Translation studies have really become this fascinating mix of different fields lately. The rapid globalization and digitalization of society present professionals with new challenges, that make us rethink our traditional translation models and cross-cultural communications.

A major challenge we're facing is how technology is completely changing what it means to be a translator. The widespread adoption of neural machine translation (NMT) and generative AI has fundamentally changed the workflow. Today, translators increasingly serve as post-editors, giving rise to the problem of stylistic "technological flattening." Algorithms, driven by statistical probability, often overlook authorial individuality, subtext, and deep cultural allusions. So we really need to figure out a well-balanced way that finds between AI's speed and the human's creativity.

Another critical aspect is the issue of deculturation within intercultural communication. English being everywhere is making cultures blend together in ways that aren't always good. Translators frequently encounter the phenomenon of "erased local identity," where specific cultural concepts are replaced by universal global equivalents to make the text more digestible for mass consumers. This leads to the loss of unique ethnocultural codes; thus, preserving a text's cultural authenticity while ensuring its clarity remains a decent professional challenge.

Special attention must also be given to adaptation and localization. Modern translation involves not only traditional texts but also multimedia content such as video games, websites, and software. Effective localization requires adapting not just linguistic features, but also accounting for the legal norms, religious sensitivities, aesthetic preferences, and technical parameters of the target audience. Flawed content adaptation can lead to communication breakdowns, which in a global market carry significant reputational and financial consequences.

Ethical responsibility of the translator remains highly relevant. In contexts of political conflict or social tension, the translator acts as an information "filter." A dilemma emerges between the demand for absolute equivalence and the need to mitigate or conversely, accentuate certain meanings. The question of a translator's ideological neutrality and their role as a mediator who fosters mutual understanding rather than fueling hostility is a cornerstone of modern communication theory.

In the end, contemporary challenges in translation studies extend far beyond the mere search for linguistic equivalents. They operate at the intersection of ethics, technology, and cultural diplomacy. The future of the industry hangs on the ability of professionals to combine high technological literacy with profound sociocultural empathy, ensuring high-quality communication in world.

Yevhen RIABOKIN,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Alina BIIIOUS

CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES AND INTERCULTURAL COMMUNICATION

At the present stage of development, Translation Studies is undergoing a profound transformation, integrating linguistic knowledge with cognitive, technological, and sociocultural dimensions of human activity [1]. In the 21st century, translation is no longer limited to a purely linguistic operation; rather, it has become a crucial instrument of intercultural mediation that ensures the functioning of the global information space [1]. The relevance of research in Translation Studies is driven by the rapid advancement of digital technologies and the shift in societal paradigms, which necessitate a reconsideration of such fundamental concepts as equivalence and adequacy.

One of the most significant challenges of our time is the technological revolution, particularly the implementation of neural machine translation and large language models [2]. Artificial intelligence is fundamentally transforming the role of the translator, shifting the focus from the direct production of translated texts to their post-editing and quality assurance [2]. However, automation also introduces a number of issues, including the loss of stylistic nuance, disruptions in logical coherence within longer texts, and the inability of algorithms to fully grasp deeper meanings such as irony, subtext, and cultural references.

Alongside technological progress, there is a noticeable shift toward the paradigms of transcreation and localization [1]. In fields such as marketing, game development, and the creative industries, accuracy in translation is increasingly yielded to pragmatic effectiveness. The primary objective is no longer strict fidelity to the source text, but rather the preservation of an equivalent emotional and functional impact on the target audience. This requires translators to engage in deep sociocultural adaptation of content, which includes reinterpreting humor, idiomatic expressions, and even visual elements in accordance with the mentality and expectations of the target culture.

Equally pressing is the issue of sociocultural adaptation in the context of intercultural differences and ideological diversity [1]. The choice between adaptation to the target culture (domestication) and the preservation of the source culture's features (foreignization) acquires new significance in the contemporary struggle to maintain cultural identity. Today, the translator acts as a filter through which ideas of inclusivity, political correctness, and gender equality are conveyed.

Particular attention should also be paid to audiovisual translation, which has become one of the dominant forms of translation activity due to the widespread use of global streaming platforms. The specifics of dubbing, subtitling, and voice-over translation present researchers and practitioners with complex challenges related to technical constraints and the need to preserve the aesthetic integrity of the original work.

In conclusion, modern Translation Studies is characterized by its interdisciplinary nature and its responsiveness to global changes. The interaction between human expertise and technological innovation, combined with the growing importance of sociocultural factors, continues to reshape the field [2].

List of references:

1. Machine translation // Wikipedia : the free encyclopedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Machine_translation (дата звернення: 16.04.2026).
2. Translation in Practice // Coursera. URL: <https://www.coursera.org/learn/translation-in-practice> (дата звернення: 16.04.2026).

Zlata PYROZHKO,

*Master student at the Department of
International Relations and Social Sciences,
National University of Life Resources and
Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

TERMINOLOGICAL ALIGNMENT IN SECURITY AND FOREIGN POLICY: HOW TRANSLATION PRESERVES AND RESHAPES POLITICAL MEANING

In international relations, translation is often treated as a technical process. However, in reality, it plays a much deeper role — especially in the field of security and foreign policy, where every word carries political weight. In this research, I wanted to look at how translation not only transfers meaning, but also shapes how key concepts are understood internationally.

For this purpose, I analyzed two very different types of texts. The first one is the “NATO Vilnius Summit Communiqué”, an official diplomatic document with an official Ukrainian translation. The second is “Volodymyr Zelenskyy’s address on February 23, 2022”, translated into English by international media. These two sources allowed me to compare how translation works in two contexts: one highly institutional and standardized, and the other more flexible and interpretative.

What I wanted to show in this research is that translation can either preserve terminological precision or subtly change meaning — sometimes by softening political statements, sometimes by narrowing concepts, and sometimes by shifting the tone from political to emotional.

First, if we look at the NATO document, translation is clearly focused on consistency and precision. Key terms such as EN *deterrence and defence* are translated as UA *стримування і оборона* and this pairing is preserved throughout the text. The same applies to EN *sovereignty*, EN *territorial integrity* and EN *strategic stability*. In these cases, translation supports a shared international vocabulary. It does not simplify or reinterpret — it keeps the exact meaning, which is essential in diplomatic communication.

Another strong example is EN *interoperability* translated as UA *оперативна сумісність*. This is not just a literal translation — it shows understanding of the concept. Interoperability in NATO context is not abstract compatibility, but the ability to operate together. So here, translation actually strengthens the meaning rather than weakening it.

However, even in such a controlled document, some shifts appear. One of the most interesting examples is the sentence where the English version states that Russia *uses dual-capable systems to attack civilians*. In the Ukrainian translation, this becomes UA *ризик використання... є неприпустимим*.

This is a clear shift. The original describes an ongoing action, while the translation turns it into a potential risk. As a result, the accusation becomes less direct. It is still critical, but more cautious. This shows how even official translation can slightly soften political responsibility.

A similar issue can be seen in the translation of EN *security arrangements*. In English, this term is quite broad and includes alliances, partnerships, and strategic choices. In Ukrainian, it is translated as UA *механізми безпеки*. This sounds more technical and limited. So the concept becomes narrower — from a wide political framework to something more procedural. This is a small change, but it affects how the idea is understood.

If we now compare this with Zelenskyy's speech, the difference is very noticeable. Here, translation is much less controlled and more interpretative, because it is done by media, not by an institution.

One of the strongest examples is how military action is described. In the original, Zelenskyy says: UA *ваше керівництво схвалило їх крок вперед...*

In English: EN *your leadership approved their step forward...*

This sounds similar, but EN *step forward* is much softer. In Ukrainian, this clearly implies military advance. In English, it sounds almost neutral. So the sense of threat is reduced. This is a good example of how translation can soften political meaning without changing the structure of the sentence. Another very telling example is: UA *війна — це велика біда* → EN *war is a huge calamity*.

Here, the translation shifts the focus. The original combines a political reality *war* with emotional weight. The English version moves more into the emotional sphere. EN *Calamity* makes *war* sound like a tragedy rather than the result of political decisions. So responsibility becomes less visible.

We can also see how security terminology is sometimes preserved and sometimes avoided. For example, UA *зібридна війна* is correctly translated as EN *hybrid war*, which keeps the connection to international security discourse.

At the same time, phrases like: UA *ми хочемо самі визначати свою історію*, are translated without using terms like EN *sovereignty* or EN *self-determination*. Instead, the translation keeps a simpler, more personal tone. This makes the speech easier to understand, but less clearly connected to international political terminology.

Another important point is how tone changes through translation. In the original speech, Zelenskyy often sounds very direct and even confrontational. In the English version, this tone is slightly smoother. For example, rhetorical questions like UA *стріляти в кого?* are translated correctly, but the emotional intensity feels lower. This again reflects the role of media translation — to make the message acceptable and readable for a global audience.

So, comparing these two sources, I realized that translation works very differently depending on context. In the NATO document, the main goal is terminological stability and precision. In Zelenskyy's speech, the goal is more about clarity and accessibility, which leads to more flexibility — and sometimes to shifts in meaning.

To conclude, this research showed me that translation in security and foreign policy is not neutral. It can preserve meaning, but it can also reshape it in subtle ways. Even small changes — like replacing an action with a risk, or using a softer expression — can influence how political messages are understood internationally.

The difference between official and media translation is especially important. Official translation tends to protect terminology and maintain consistency. Media translation, on the other hand, often prioritizes readability, which can lead to simplification or softening.

In the end, I realized that translation is not only about language. It is also about interpretation, responsibility, and sometimes even power — because the way something is translated can influence how the world sees it.

References

1. Chaika, O. (2026). AI-assisted translation in wartime communication: From post-Soviet linguistic consciousness to self-determined Ukrainian identity. Conference proceedings, Kharkiv.
2. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>

3. Chaika, O. (2024). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. Conference proceedings. <https://www.researchgate.net/publication/380575231>
4. Chaika, O. (2024). Kyiv or Kiev: How Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives. EUREKA: Social and Humanities, 6, 51–61. <http://doi.org/10.21303/2504-5571.2024.003672>
5. NATO. (2023). Vilnius Summit Communiqué (English version). [<https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2023/07/11/vilnius-summit-communication?selectedLocale=en>]
6. NATO. (2023). Vilnius Summit Communiqué (Ukrainian version). [<https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2023/07/11/vilnius-summit-communication?selectedLocale=uk>]
7. Bustillos, D. C. (2022). Full Translation: Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy's Feb. 23 Speech. Lawfare Media. <https://www.lawfaremedia.org/article/full-translation-ukrainian-president-volodymyr-zelenskyys-feb-23-speech>

Секція СУЧАСНА ДИСКУРСОЛОГІЯ І ТЕОРІЯ КОМУНІКАЦІЇ

АКИМЕНКО Христина Андріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
КАЧМАРЧИК Світлана Григорівна

COGNITIVE METAPHOR IN ENGLISH MEDIA DISCOURSE: CONCEPTUALIZING POLITICAL CONFLICT

The present study investigates the role of cognitive metaphor in English media discourse as a mechanism for conceptualizing and communicating political conflict. Drawing on Lakoff and Johnson's conceptual metaphor theory (1980) and critical discourse analysis (Fairclough, 1995), the research analyses a corpus of 200 news articles and opinion pieces from leading English-language media outlets – including The Guardian, The New York Times, BBC News, and The Economist – published between 2022 and 2025.

The central hypothesis is that metaphorical framing in media discourse is not merely a stylistic device but a powerful cognitive tool that shapes public understanding of complex political realities. The study identifies four dominant conceptual metaphors recurring in the coverage of political conflict: WAR IS A GAME, POLITICS IS A BATTLE, THE STATE IS A BODY, and CONFLICT IS A NATURAL DISASTER. Each metaphor activates a distinct set of entailments that guide readers' interpretations and emotional responses, foregrounding certain aspects of reality while systematically backgrounding others.

Findings reveal that the WAR IS A GAME metaphor, though widely criticised for trivialising violence, remains prevalent in commentary and analysis, particularly in contexts emphasising strategic calculation and geopolitical manoeuvring. The CONFLICT IS A NATURAL DISASTER metaphor, by contrast, tends to depoliticize conflict, presenting it as an inevitable, uncontrollable phenomenon beyond human agency. Both serve ideologically significant functions in normalizing or naturalizing political violence, with implications for public accountability and democratic deliberation.

From a psycholinguistic perspective, repeated exposure to specific metaphorical frames affects cognitive schemas and emotional associations, contributing to audience polarisation or

desensitization. The study draws on experimental research in cognitive psychology to argue that media consumers are largely unaware of the ideological work performed by metaphors they encounter daily, underscoring the urgency of critical metaphor literacy in media education.

The research concludes that critical metaphor awareness should be integrated into media literacy education at all levels and that the psychological impact of political metaphors deserves greater attention in both linguistic and psychological research. For Ukrainian audiences engaging with English-language media coverage of the ongoing conflict, awareness of these framing mechanisms is particularly significant in navigating bias and developing an informed understanding of international perspectives.

References

1. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 256 p.
2. Fairclough N. *Media Discourse*. London : Edward Arnold, 1995. 214 p.

АЛЕКСАНДРУК Анастасія Ігорівна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки (м. Луцьк, Україна)
Наукове керівництво - доцент
ОДАРЧУК Наталія Андріївна

СПЕЦИФІКА МЕРЕЖЕВОГО ДИСКУРСУ: ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У СУЧАСНОМУ МОЛОДІЖНОМУ СЛЕНГУ

У сучасному житті мовна взаємодія зазнає суттєвих трансформацій у контексті глобалізації та інтенсивного розвитку цифрових технологій. Сучасна українська мова, особливо в її розмовному та мережевому сегментах, активно поповнюється англomовними запозиченнями. Як зазначають О. Дрейчук та О. Ільченко, мова та комунікація є ключовими аспектами глобалізації культур, що призводить до стирання мовних бар'єрів та формування універсального цифрового лексикону. Прикметно, що для молодіжного середовища англіцизми стають не лише засобом передачі інформації, а й інструментом самоідентифікації та експресії [3, с.10].

Зауважимо, що проблема англomовних запозичень у сучасній українській мові перебуває в центрі уваги багатьох науковців. Зокрема, Г. Гудима та Ю. Слодиницька аналізують загальні тенденції проникнення англіцизмів, тоді як К. Павелків зосереджується на сферах їхнього найбільшого поширення [1; 5]. Специфіку функціонування цих одиниць саме у молодіжному сленгу детально досліджують О. Дмитренко та С. Кохан [2].

У динамічних умовах сьогодення мережевий дискурс як особлива форма комунікації вимагає від учасників швидкості, лаконічності та емоційної забарвленості [4, с. 163]. Вплив англіцизмів на молодіжний сленг зумовлений прагненням молоді до мовної гри та створення «свого» закритого коду спілкування [2, с. 52]. У мережевому дискурсі популярними є лексеми, що описують емоційні стани або типи поведінки: *ghosting* (раптове припинення спілкування), *shaming* (публічний осуд), *flexing* (хизування).

Окрім побутового спілкування, англіцизми активно проникають і в професійні сфери, які є популярними серед молоді (ІТ, маркетинг, дизайн). Ю. Савіна та Ю. Ласкава зауважують, що межа між сленгом та професійною термінологією часто розмивається, що створює специфічний змішаний тип мовлення [6, с.64].

Отже, використання англіцизмів у мережевому дискурсі молоді є закономірним результатом мовної конвергенції в умовах глобалізації. Трансформація англійських слів у цифровому просторі відбувається шляхом їхньої граматичної та семантичної адаптації до

норм української мови. Це не лише збагачує лексичний склад сленгу, а й відображає динаміку сучасного соціокультурного життя. Подальшого дослідження потребують питання довготривалого впливу таких запозичень на літературну норму української мови.

Література

1. Гудима Г., Слодиницька Ю. Англомовні запозичення в сучасній українській мові. *Молодий вчений*. 2021. № 6 (94). С. 26–29. DOI: <https://doi.org/10.32839/23045809/2021-6-94-6>
2. Дмитренко О. В., Кохан С. В. Вплив англіцизмів на сучасний український молодіжний сленг. *Лінгвістичні студії* : зб. наук. пр. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2020. Вип. 40, т. 2. С. 49–56. DOI: <https://doi.org/10.31558/1815-3070.2020.40.2.6>.
3. Дрейчук О., Ільченко О. Мова та комунікація в аспекті глобалізації культур. *Молодий вчений*. 2023. № 1.1 (113.1). С. 10–13. DOI: <https://doi.org/10.32839/23045809/2023-113.1-3>
4. Дьолог О. С. Особливості англо-української мовної взаємодії різних типів. *Нова філологія*. 2020. Вип. 1 (80). С. 162–167. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-1-26>.

АНДРУЩЕНКО Костянтин Юрійович,

здобувач другого (магістерського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво - професор

АМЕЛІНА Світлана Миколаївна

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ

Тема інтертекстуальності стала на початку XX століття однією з головних і обговорюваних в гуманітарних науках. Цей термін ввела в 1967 році болгарська мовознавиця Юлія Крістева, запропонувавши таке визначення: «Текстова інтеракція в межах того самого тексту» [цит. за 1]. Але Крістева не була першою, хто досліджував даний феномен. До неї дослідження проводив М. Бахтін, «концепція діалогічності» якого стала джерелом натхнення для дослідників, а також Фердінанд де Соссюр, над чією структуралістською семіотикою працювала Ю. Крістева.

Термін «інтертекстуальність» трактується в двох поняттях – вузькому та широкому. За Ж. Жаннетом, інтертекстуальність входить в велику систему відношень текстів між собою. Окрім цього поняття, туди ще входять архітекстуальність, паратекстуальність, метатекстуальність та гіпертекстуальність, і кожен термін має власне визначення та роль в взаємозв'язку текстів [2]. Широке поняття інтертекстуальності трактується як взаємозв'язок різних систем знаків між собою. Це можуть бути як тексти, так і образотворче мистецтво, музика, кіно.

Види цього феномену класифікують за різними інтертекстуальними зв'язками, основними з яких є:

- 1) цитата – пряме посилання на інший текст, з обов'язковим згадуванням автора;
- 2) алюзія – натяк на текст, автора, подію;
- 3) плагіат – чітке привласнення, експлуатація чужої роботи;
- 4) пародія – комічне переосмислення тексту.

Інтертекстуальність є важливим елементом дослідження гуманітарних наук, оскільки тема міжтекстового взаємозв'язку є невід'ємною частиною роботи з текстами. Науковці виокремлюють різні види інтертекстуальності, основними з яких є цитата, алюзія, плагіат, пародія.

Список використаних джерел:

1. Соколівська Д. О. (2015) *Інтертекстуальність як об'єкт лінгвістичного дослідження*. Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації: Збірник наукових праць. pp. 388-391.
2. Порівняльне літературознавство. Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська акаме́дія», 2008, с.250.

БАБЕНКО Максим Ігорович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
КАЧМАРЧИК Світлана Григорівна

LINGUISTIC MEANS OF EXPRESSING ECOLOGICAL CONCEPTS IN ENGLISH SCIENTIFIC DISCOURSE

The present research focuses on the linguistic representation of ecological concepts within English scientific discourse, a domain of growing relevance in the context of global environmental challenges. The study examines how scientific texts construct and transmit the conceptual world picture related to ecology, drawing on a corpus of contemporary English-language academic publications in environmental science and biology. The intersection of linguistics and ecology is increasingly productive, as language both reflects and shapes the way scientific communities understand and communicate environmental realities.

The analysis reveals that ecological concepts in English scientific discourse are expressed through a highly specialised terminological system, metaphorical mappings, and evaluative lexis. Three dominant conceptual frames have been identified: the ECOSYSTEM AS AN ORGANISM frame, which employs biological vocabulary to describe environmental processes; the NATURE AS A RESOURCE frame, which foregrounds utilitarian attitudes; and the NATURE AS A VALUE frame, which emphasises intrinsic worth and conservation imperatives. These frames reflect competing world pictures embedded in scientific language and are not mutually exclusive; they often co-occur within a single text, signalling ideological tension within the scientific community itself.

Key linguistic findings include the prevalent use of nominalization (e.g., "biodiversity loss", "carbon sequestration"), passive constructions for objectivity, and a growing tendency toward anthropomorphization in contemporary ecological writing. The research also traces diachronic shifts in terminology, noting that terms such as "sustainability", "resilience", and "ecosystem services" have undergone semantic broadening in recent decades, reflecting changing scientific and cultural values. Notably, the term "climate crisis" has largely displaced "climate change" in activist-oriented scientific communication, illustrating how lexical choice encodes ideological positioning.

A comparative analysis of texts from peer-reviewed journals and public-facing scientific reports reveals significant register variation. Academic articles favour impersonal constructions and technical jargon, while science communication aimed at broader audiences employs more affective language, vivid imagery, and narrative framing. This generic differentiation has important implications for science communication pedagogy and translation, as translators must navigate between precision and accessibility.

The study concludes that English scientific discourse on ecology is not linguistically neutral but encodes specific ideological and conceptual orientations. Understanding these orientations is crucial for scholars, practitioners, and policymakers who engage with English-language ecological literature. This has practical implications for translation studies and environmental

communication, particularly in the Ukrainian academic context, where English ecological terminology is increasingly adopted and where greater critical linguistic awareness among academics is urgently needed.

БИЧКОВА Ольга Олексіївна,
*аспірантка, Південноукраїнський
національний педагогічний
університет ім. К.Д. Ушинського, (м. Одеса, Україна)
лейтенант поліції*

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ДИСКУРСУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)

Сучасна парадигма лінгвістичних досліджень характеризується посиленою увагою до професійних дискурсів, серед яких особливе місце посідає поліцейський дискурс. Він є складним комунікативним явищем, де перетинаються правові норми, етичні стандарти та культурні коди. В умовах глобалізації та розширення міжнародного співробітництва правоохоронних органів, порівняльний аналіз мовних стратегій поліції в англійській, німецькій та українській культурах набуває стратегічного значення.

Поліцейський дискурс не існує у вакуумі; він є рефлексією соціокультурних цінностей конкретного суспільства. Дослідники зазначають, що «мова правоохоронних органів є не лише інструментом підтримання порядку, а й формою вираження владних відносин, специфіка яких зумовлена національним менталітетом» [1, с. 45].

У міжкультурному аспекті поліцейський дискурс демонструє різні ступені дистанції влади та ввічливості:

1. Англomовний дискурс (зокрема США та Велика Британія) характеризується поєднанням жорстких процедурних кліше з високим рівнем комунікативної стратегії «community policing», де акцент робиться на партнерстві з громадою.
2. Німецькомовний дискурс вирізняється термінологічною точністю та лінгвістичною реалізацією принципу «правової держави» (Rechtsstaat), де кожна мовленнєва дія суворо регламентована законом [3, с. 112].
3. Український поліцейський дискурс перебуває на етапі активної трансформації від авторитарної моделі до сервісно-орієнтованої, що відображається у зміні лексичного складу та відмові від мілітарних архаїзмів.

Культурна обумовленість мовних засобів проявляється у використанні специфічних мовленнєвих актів (вимога, попередження, допит). Як зауважує О. Пономаренко, «мовна компетенція поліцейського в міжкультурному середовищі передбачає не лише знання термінології, а й розуміння прагматичного контексту, що запобігає конфліктним ситуаціям» [2, с. 78].

Аналіз англійської, німецької та української терміносистем дозволяє виявити лакуни та безеквівалентну лексику, що виникає через розбіжності в правових системах. Для ефективної міжкультурної комунікації в поліцейській сфері необхідно враховувати:

1. Співвідношення формального та неформального реєстрів мовлення.
2. Використання евфемізмів та політкоректної лексики (особливо в англomовному середовищі).
3. Особливості невербальної комунікації, що доповнюють дискурс у різних культурах.

Отже, дослідження мови та культури у поліцейському дискурсі дозволяє глибше зрозуміти механізми взаємодії правоохоронця та громадянина. Порівняльний аналіз трьох мов підтверджує, що ефективна поліцейська діяльність у сучасному світі неможлива без

високого рівня лінгвокультурної грамотності, яка сприяє легітимізації дій поліції та зміцненню довіри суспільства.

Особливої уваги заслуговує порівняльний аналіз стратегій ввічливості, що використовуються для мінімізації конфліктогенності в професійному спілкуванні. В англомовному поліцейському дискурсі переважає стратегія «негативної ввічливості», яка спрямована на збереження автономії співрозмовника через використання модальних конструкцій та непрямих прохань. Натомість німецький дискурс тяжіє до функціональної дистанційованості, де ввічливість реалізується через суворе дотримання етикетних форм звертання та чітку ієрархічність мовленнєвої взаємодії. В українському контексті спостерігається динамічне формування нових стандартів комунікації, де на зміну імперативним формам приходять консультативні моделі діалогу [4, с. 15].

Важливим аспектом міжкультурної комунікації є подолання «прагматичних провалів», які виникають при дослівній інтерпретації поліцейських команд. Наприклад, американське правове застереження «You have the right to remain silent» має не лише юридичне, а й глибоке культурне навантаження, що вимагає специфічного перекладацького підходу при адаптації в українську правову площину.

Вивчення міжкультурного аспекту поліцейського дискурсу дозволяє виокремити такі пріоритетні напрями:

1. Уніфікація термінології в межах міжнародних операцій Interpol та Europol з урахуванням національних юридичних нюансів.
2. Розробка лінгвістичних маркерів для ідентифікації потенційної агресії у багатомовному середовищі.
3. Впровадження тренінгів із міжкультурної медіації для офіцерів, що залучені до миротворчих місій або роботи в мультикультурних громадах.

Узагальнюючи вищевикладене, слід зазначити, що поліцейський дискурс в англійській, німецькій та українській мовах є динамічною системою, яка постійно еволюціонує під впливом соціальних запитів. Розуміння лінгвокультурних кодів не лише підвищує професійну мобільність працівників поліції, а й виступає гарантом дотримання прав людини, оскільки мова є ключовим інструментом прозорості та підзвітності правоохоронної системи в демократичному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Белова А. Д. Лінгвістичні аспекти дискурсу: монографія. Київ : Логос, 2018. 250 с.
2. Пономаренко О. В. Професійна комунікація правоохоронців: міжкультурний вимір. Науковий вісник НАВС. 2022. № 3. С. 75–82.
3. Müller J. Polizeiliche Kommunikation und Sprachkultur. Berlin : Springer, 2021. 198 S.

БОРТНИК Ярослав Ігорович,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – професор
МОСКАЛЕНКО Олена Іванівна

ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ АВІАЦІЙНИХ ІНЦИДЕНТІВ: АНАЛІЗ КОМУНІКАТИВНИХ ПОМИЛОК У ВЗАЄМОДІЇ ПІЛОТІВ ТА ДИСПЕТЧЕРІВ

У сучасній цивільній авіації ефективна комунікація між пілотами та диспетчерами є одним із ключових чинників забезпечення безпеки польотів. Попри стандартизацію авіаційної англійської мови, комунікативні помилки залишаються суттєвою причиною

виникнення авіаційних інцидентів [2, с. 10–12; 3]. Особливої уваги набуває лінгвістичний аналіз таких помилок у контексті професійного радіообміну.

Авіаційна комунікація базується на використанні стандартизованої фразеології, спрямованої на забезпечення однозначності та лаконічності повідомлень [2, с. 10–12]. Проте відхилення від встановлених норм, а також вплив людського фактора можуть призводити до виникнення комунікативних збоїв [1, с. 25–27].

До основних типів таких помилок належать фонетичні, лексичні, граматичні та прагматичні порушення [4, с. 45–47]. Фонетичні помилки часто пов'язані з акцентом або нечіткою вимовою, що ускладнює сприйняття повідомлення. Наприклад, неправильна інтерпретація числових значень або команд може призвести до критичних ситуацій під час польоту [3].

Лексичні помилки виникають унаслідок використання нестандартної або невідповідної фразеології, що створює неоднозначність у комунікації. Граматичні порушення, зокрема неправильна побудова речень, можуть змінювати зміст повідомлення або ускладнювати його розуміння [4, с. 45–47].

Водночас прагматичні помилки пов'язані з невідповідністю висловлювання комунікативній ситуації, наприклад, використання непрямих або недостатньо чітких формулювань у критичних умовах [1, с. 25–27]. Особливу роль у виникненні комунікативних помилок відіграють міжкультурні чинники та різний рівень володіння англійською мовою [5, с. 30–35].

Отже, комунікативні помилки в авіаційній сфері мають комплексний характер і становлять значну загрозу для безпеки польотів. Їх лінгвістичний аналіз дозволяє виявити типові моделі комунікативних збоїв та сприяє розробці ефективних рекомендацій щодо вдосконалення професійної комунікації.

Література

1. Cushing S. Fatal Words: Communication Clashes and Aircraft Crashes. Chicago : University of Chicago Press, 1994. С. 25–27.
2. International Civil Aviation Organization. Manual on the Implementation of ICAO Language Proficiency Requirements. Montreal, 2010. С. 10–12.
3. Skybrary. Communication Error [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://skybrary.aero/> (дата звернення: 02.05.2026).
4. Estival D., Farris C., Molesworth B. Aviation English: A Lingua Franca for Pilots and Air Traffic Controllers. London : Routledge, 2016. С. 45–47.
5. Kim H., Elder C. Intercultural Communication in Aviation English. Journal of Aviation/Aerospace Education & Research. 2009. Vol. 18, No. 3. С. 30–35.

БРЕГЕЙ Ольга Тарасівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

СТРАТЕГІЇ ЛОГІЧНОГО РОЗГОРТАННЯ ТА КОНКРЕТИЗАЦІЇ ЯК ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ АНГЛОМОВНОГО НАУКОВОГО ДИСКУРСУ

Розвиток сучасної філологічної науки висуває високі вимоги до якості перекладу спеціалізованих текстів. Оскільки науковий дискурс вимагає граничної точності та логічної послідовності, роль перекладача полягає не лише у пошуку словникових відповідників, а й у застосуванні складних когнітивно-лінгвістичних операцій. Це

особливо актуально під час роботи з англomовними академічними текстами, де структурна стислість часто суперечить традиціям українського наукового викладу.

Метою цієї роботи є аналіз ефективності використання логічного розгортання та конкретизації як ключових інструментів досягнення еквівалентності при перекладі з англійської мови на українську.

Однією з найпоширеніших проблем при перекладі наукових джерел є розбіжність у способах концептуалізації логічних зв'язків. В англійській мові домінує аналітизм, що виражається у створенні багатокомпонентних іменних словосполучень (noun clusters), де семантичні зв'язки між словами не виражені прийменниками. У таких випадках перекладач вимушений вдаватися до прийому логічного розгортання. Наприклад, конструкції типу «language acquisition models» потребують розгортання в атрибутивну групу «моделі засвоєння іноземної мови», де додавання прийменників та зміна відмінкових закінчень допомагають експлікувати приховані логічні зв'язки [2, с. 45].

Важливим аспектом професійної компетентності перекладача є також вміння використовувати конкретизацію. В англomовному науковому стилі часто зустрічаються дієслова з широкою семантикою (наприклад, *to involve*, *to provide*, *to facilitate*). При перекладі українською мовою вони часто потребують заміни на вузьчі за значенням лексеми, що відповідають контексту конкретної галузі знань. Так, дієслово «*to facilitate*» залежно від контексту може перекладатися як «сприяти», «полегшувати», «забезпечувати умови» або «стимулювати». Це дозволяє уникнути стилістичної одноманітності та забезпечити термінологічну точність [1, с. 112].

Окрім лексичних трансформацій, значну увагу слід приділяти синтаксичним змінам. Англійські дієприкметникові звороти та герундіальні конструкції, що виконують функцію обставин, в українській мові найчастіше трансформуються у підрядні речення. Це забезпечує логічну прозорість тексту, що є критично важливим для науково-навчальних матеріалів. Наприклад, вираз «*being analyzed in the study*» при перекладі набуває форми «який аналізується у дослідженні» або «оскільки він аналізується у дослідженні», що допомагає читачеві чітко простежити причинно-наслідкові зв'язки.

У контексті підвищення ефективності міжнародного студентського обміну та розширення контактів університету, якісний переклад стає фундаментом для успішної інтеграції українських науковців у світовий освітній простір. Розуміння механізмів логічних трансформацій дозволяє студентам не лише вдосконалювати перекладацьку майстерність, а й розвивати творче мислення та аналітичні здібності.

Отже, використання логічного розгортання та конкретизації є необхідною умовою створення адекватного перекладу наукового тексту. Такі трансформації дозволяють адаптувати іншомовний матеріал до норм української наукової традиції, забезпечуючи при цьому повну передачу інформаційного наповнення оригіналу.

Література

3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.

4. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. Вінниця : Нова книга, 2003. 448 с.

5. Мірам Г. Е. Основи перекладу : навчальний посібник. Київ : Ніка-Центр, 2002. 240 с.

ВАГА Вікторія Володимирівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

РИМСЬКЕ ПРАВО В ЛАТИНОМОВНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЯК КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА СУЧАСНОЇ ПРАВНИЧОЇ ОСВІТИ

Римське право традиційно розглядається як основа континентальної правової системи, що визначає логіку та структуру сучасного правового мислення. Його значення виходить за межі історико-правового феномену, оскільки воно продовжує функціонувати як універсальна модель правового мислення, закріплена передусім у латиномовній термінології. Саме латинська мова стала інструментом концептуалізації базових правових категорій, які зберігають свою актуальність у сучасній юриспруденції.

Латиномовна юридична термінологія характеризується високим ступенем семантичної точності, лаконічності та універсальності [1]. Такі базові поняття, як *ius* (право), *lex* (закон), *persona* (суб'єкт права), *obligatio* (зобов'язання), *contractus* (договір), формують категоріальний апарат правничої науки. Вони не лише позначають правові явища, а й відображають специфіку римського праворозуміння, що ґрунтується на раціональності, формалізмі та системності.

Особливе місце в латиномовній традиції займають правові максими, які виконують функцію узагальнених принципів права. Наприклад, *pacta sunt servanda* (договори мають виконуватися), *ignorantia legis non excusat* (незнання закону не звільняє від відповідальності), *dura lex sed lex* (суворий закон, але закон) є не лише історичними формулами, а й чинними нормативними орієнтирами у правозастосуванні. Їхня універсальність забезпечує можливість використання у різних правових системах та сприяє уніфікації юридичного мислення. Важливим аспектом є те, що латиномовна термінологія виступає засобом професійної комунікації юристів, забезпечуючи точність і однозначність тлумачення правових норм. Вона дозволяє уникати багатозначності, притаманної національним мовам, та сприяє формуванню єдиного правового дискурсу. У цьому контексті вивчення латини набуває не лише освітнього, а й професійного значення.

Методичний посібник «Римське право в латиномовній термінології» [1] пропонує системний підхід до опанування юридичної латини, що поєднує мовний та змістовий компоненти. Ефективність такого підходу полягає у поетапному засвоєнні термінів через їх етимологічний аналіз, контекстуалізацію та порівняння з відповідними поняттями сучасного права. Це дозволяє студентам не лише запам'ятовувати терміни, а й усвідомлювати їхню концептуальну сутність. Крім того, важливою складовою методики є використання інтерактивних форм навчання, зокрема аналізу правових ситуацій (*case study*), роботи з першоджерелами та інтерпретації латинських текстів. Такий підхід сприяє розвитку аналітичного мислення, здатності до правової аргументації та формуванню навичок професійного мовлення.

Сучасна правнича освіта потребує оновлення змісту та методів викладання, однак латиномовна складова римського права залишається незмінною цінністю [3]. Вона забезпечує зв'язок між історичною традицією та сучасною правовою практикою, формує культурний і інтелектуальний рівень майбутнього юриста [2]. Отже, латиномовна термінологія римського права виступає не лише інструментом пізнання, а й важливим чинником формування професійної ідентичності юриста. Її системне вивчення сприяє розвитку правового мислення, підвищенню рівня правової культури та інтеграції у європейський правовий простір.

Література

1. Вакулик І. І. Римське право в латиномовній термінології : методичний посібник. Київ : Видавничий центр НУБП України, 2010. 140 с.
2. Вакулик І. І. Латинська мова: шляхи проникнення у нові західноєвропейські мови. *Міжнародний філологічний часопис*. 2016. №257. С. 57–63.

ВІТКІВСЬКА Дарія Сергіївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – асистент
ДРЕЙМАН Антон Ігорович

ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО КОДУ: ВІД ЕПОСУ ДО ПОСТМОДЕРНУ

Сучасна філологічна наука розглядає мову не лише як засіб комунікації, а як фундаментальну систему, що формує «мовну картину світу». Кожна мовна група — чи то романо-германська, чи слов'янська — відображає унікальний історичний та культурний досвід народу, створюючи особливу ментальну мапу реальності. Актуальність цієї теми зумовлена необхідністю глибшого розуміння міжкультурних відмінностей у контексті глобалізації.

Германська картина світу, коріння якої ми знаходимо в англосаксонській літературі та епосі «Беовульф», історично базувалася на концептах героїзму, індивідуальної долі (Wyrd) та чіткого структурування простору на «свій» та «чужий». Слов'янська ж модель світу традиційно тяжіє до кордоцентричності (пріоритету серця над розумом), сильного зв'язку з природними циклами та общинної єдності.

Трансформація цих картин світу чітко простежується через літературний канон. В епоху Відродження, зокрема у творчості В. Шекспіра, відбувається перехід до антропоцентризму — філософського принципу, згідно з яким людина стає центром Всесвіту, а мова — інструментом аналізу глибоких психологічних станів особистості. Натомість Просвітництво (Дж. Свіфт, Вольтер, Ш. Монтеск'є) структурує світ як логічну систему, де панує раціоналізм.

Важливим аспектом є порівняння способів концептуалізації реальності:

Романо-германські мови частіше демонструють аналітизм та акцент на індивідуальній дії. Наприклад, в англійській мові картина світу часто будується навколо суб'єкта як активного діяча.

Слов'янські мови (зокрема українська) зберігають високий рівень емоційності та безособовості, що відображає схильність до споглядання та визнання впливу зовнішніх обставин на життя людини.

Сучасний етап (модернізм та постмодернізм) вносить у мовну картину світу фрагментарність. Твори В. Вулф чи К. Ісігуро демонструють, що єдина картина світу розпадається на множинність індивідуальних сприйнять. Це вимагає від філологів та перекладачів не лише знання лексики, а й високої культурної компетенції для адекватної передачі смислів між різними лінгвокультурами.

Отже, порівняльне вивчення мовних картин світу дозволяє виявити глибинні ментальні коди народів. Романо-германський вектор спрямований на раціоналізацію та автономію особистості, тоді як слов'янський зберігає виразну духовну та колективну орієнтацію.

ВОЙТИК Софія Михайлівна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і

**СТИЛІСТИЧНО-МАРКОВАНА ЛЕКСИКА ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ
ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ТЕЙЛОР ДЖЕНКІНС РІД
«THE SEVEN HUSBANDS OF EVELYN HUGO»)**

Художній дискурс є складною комунікативною системою, де лексичний вибір автора відіграє ключову організаційну роль. Стилiстично-маркована лексика - одиниці, що відхиляються від нейтральної норми й несуть додаткові конотативні значення емоційного, оцінного або соціокультурного характеру - є центральним механізмом побудови художнього тексту. Роман Тейлор Дженкінс Рід «The Seven Husbands of Evelyn Hugo» (2017) є репрезентативним матеріалом для такого аналізу завдяки поліфонічній наративній структурі та соціальній різноманітності персонажів.

Теоретичним підґрунтям слугують концепція маркованості Е. Баттістелли [1] та дискурсивний підхід Дж. Ліча і М. Шорта [3], згідно з яким художній текст є динамічною комунікативною подією, де маркована лексика організовує наративний простір і встановлює емоційний контакт із читачем [4, с. 78].

За результатами суцільної вибірки виокремлено понад 400 одиниць чотирьох груп: розмовна та просторічна лексика (38%) - колоквіалізми *honey, darling*, вульгаризми; емоційно-оцінна лексика (31%) - меліоративи, пейоративи, евфемізми; сленгова лексика (19%) - голлівудський сленг (*picture, the business*) та LGBTQ+ - лексика; хронологічно маркована лексика (12%) - архаїзми *swell, groovy* як маркери епохи. Особливо показовою є мовна еволюція Евелін Г'юго: її мовлення трансформується від просторічного до вишуканого відповідно до соціального сходження.

З позицій дискурсології маркована лексика виконує три організаційні функції. Структурно-наративна функція: зміна стильового реєстру сигналізує про перехід між наративними пластами - спогадами Евелін та сучасним дискурсом журналістки Монік. Прагматична функція: маркована лексика формує читачьку емпатію або дистанцію щодо персонажів [2, с. 45]. Ідентифікаційна функція: через лексичний вибір конструюється гендерна, расова та сексуальна ідентичність героїв, що вписує роман у контекст сучасного ідентитарного дискурсу.

Отже, стилістично маркована лексика є системним дискурсоорганізуючим засобом роману, що забезпечує наративну когезію, характеристизацію персонажів і прагматичний вплив на читача. Перспективою подальших досліджень є аналіз передачі маркованої лексики у перекладах роману.

Література

1. Battistella E. L. *The Logic of Markedness*. New York : Oxford University Press, 1996. 179 p.
2. Wardhaugh R., Fuller J. M. *An Introduction to Sociolinguistics*. 7th ed. Oxford : Wiley-Blackwell, 2015. 424 p.
3. Leech G., Short M. *Style in Fiction: A Linguistic Introduction to English Fictional Prose*. 2nd ed. London : Pearson Longman, 2007. 402 p.
4. Toolan M. *Language in Literature: An Introduction to Stylistics*. London : Routledge, 1998. 246 p.
5. Reid T. J. *The Seven Husbands of Evelyn Hugo*. New York : Washington Square Press, 2017. 400 p.

ГАЛІЧЕНКО Євген Олександрович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,

ЕСТЕТИЗМ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ: КУЛЬТ КРАСИ ЯК ХУДОЖНІЙ ПРИНЦИП

Естетизм як інтелектуальна та художня течія сформувався в Англії в останній третині ХІХ століття, виступивши радикальною опозицією панівному вікторіанському пуританізму. Рух виник як рефлексія на кризу традиційних цінностей, спричинену стрімкою індустріалізацією та домінуванням прагматизму. У прагненні подолати «сірість» буденності митці-естети апелювали до ідеалізованих образів античності та Ренесансу, протиставляючи соціальній корисності ідею формальної досконалості.

Фундаментом наряду слугує концепція «L'art pour l'art» («Мистецтво заради мистецтва»), що передбачає повну автономію творчості. Основними ідейними принципами естетизму є: заперечення дидактизму та етична нейтральність (ствердження непридатності моральних категорій) для оцінки художнього об'єкта. Твір розглядається виключно крізь призму професійної майстерності виконання. Також в пріоритеті був суб'єктивізм: фокус переносили з об'єктивної дійсності на індивідуальне сприйняття краси та інтенсивність емоційного переживання митця.

Розвиток англійського естетизму пов'язаний із діяльністю низки видатних авторів, кожен з яких розвивав специфічні аспекти течії. Волтер Пейтер виступив ідейним натхненником руху; у збірці есеїв «Ренесанс» обґрунтував філософію сприйняття життя як безперервного потоку естетичних вражень.

Головним теоретиком і практиком естетизму став Оскар Вайльд, інтегрувавши ідеї естетизму в своїх творах, зокрема в романі «Портрет Доріана Грея», через майстерне використання парадокса та афористичності. Роман О. Вайльда «Портрет Доріана Грея» є кульмінаційним пунктом англійського естетизму. Авторська передмова до твору акумулює основні постулати школи, стверджуючи самоцінність мистецтва. Проте художній конфлікт роману виявляє трагічний парадокс: спроба цілковитого відокремлення естетичного від етичного призводить головного героя до моральної деградації та фізичної загибелі. Твір актуалізує проблему межі між абсолютною свободою самовираження та відповідальністю особистості.

Алджернон Свінберн здійснив реформу поетичної форми у збірці «Поеми та балади», акцентуючи на музикальності, ритміці та емоційній експресії слова.

Естетизм став важливим етапом трансформації європейської культури, підготувавши підґрунття для модернізму ХХ століття. Його вплив простежується в символізмі: через культивування ірраціонального та орієнтацію на сугестивну функцію слова. У контексті утвердження ідеї про самодостатність і закритість текстової структури в літературній теорії. Естетизм перегукувався з рухом «Мистецтв і ремесел», що ставив за мету естетизацію середовища життєдіяльності людини.

Отже, англійський естетизм здійснив обумовлений перехід від міметичного (наслідувального) мистецтва до автономного художнього мислення. Утвердивши красу як вищу цінність, цей напрям розширив межі творчої свободи та радикально оновив поетичний інструментарій світової літератури.

ГОЛОВНЯ Ксенія Юрївна,
*здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і*

НОМІНАЦІЇ ПАЦІЄНТА У ВЕТЕРИНАРНОМУ ДИСКУРСІ

У межах сучасної дискурс-лінгвістики особлива увага приділяється типовим і специфічним комунікативним практикам окремих професійних сфер, зокрема медичної комунікації. Ветеринарний дискурс як окрема галузь професійної мови потребує лінгвістичного осмислення, зокрема щодо категорії номінації пацієнта (*animal patient*), яка функціонує на перехресті медичної термінології, соціальних практик і когнітивних стратегій. Термін пацієнт у звичайній медицині репрезентує людину, що отримує медичну допомогу; у ветеринарному дискурсі цей термін часто застосовується до тварин, що лікуються, але цей мовний акт має свою специфіку, оскільки він поєднує антропоморфізацію, термінологізацію та ролеві комунікативні функції.

Теоретичні підвалини включають поняття номінації як процес вербалізації концепту в мовній системі для певного комунікативного контексту. Критичною лінгвістичною категорією тут є здатність мови трансформувати ентитет світу (тварину як об'єкт лікування) у мовний знак зі стабільним дискурсивним значенням. У медичній дискурсивній традиції номінація пацієнта забезпечує структурування комунікативної взаємодії, включаючи позначення ролей, очікувань і функцій комунікантів [1]. Вторинна номінація, тобто створення нових назв, термінів чи назв властивостей або станів, є важливою для розвитку професійного дискурсу, оскільки вона адаптує мову до потреб практики та враховує когнітивно-комунікативні фактори. У ветеринарному дискурсі номінація пацієнта включає не лише термінологічне позначення хвороб і станів тварин, але й лексеми, що описують статус, роль і активність пацієнта як комунікативного учасника, навіть якщо тварина не є прямим мовцем [1].

Специфіка номінації пацієнта у ветеринарній комунікації включає лексичні маркери поза прямим терміном *patient*. Роль тварини в клінічному спілкуванні часто реалізується через професійні терміни, наприклад *canine patient*, *equine patient*, *feline patient*, та контекстуальні маркери, що встановлюють комунікативний статус тварини як об'єкта лікування. Така номінація відрізняється від медичного дискурсу людини тим, що пацієнт не може мовити безпосередньо, і його присутність у розмові частково опосередковується ветеринаром і власником, що спричинює двоякість ролі тварини як немовного учасника [1].

Типова взаємодія у ветеринарному прийомі конструює трикутник: ветеринар — власник — тварина-пацієнт. Це створює особливу структуру номінації, де пацієнт визначається як об'єкт медичного втручання, позиціонується як центр комунікативної уваги та ілюструється через посередницькі мовні маркери у зверненнях, наприклад: «тварина потребує...», «у вашого пацієнта ...» [3]. Ця специфіка відрізняється від традиційного «лікар — пацієнт» у людській медицині, оскільки ветеринар повинен одночасно інтегрувати медичні знання й соціальні значення для власника тварини (De Graaf, 2005).

Аналіз сучасних робіт показує, що номінація пацієнта у ветеринарному дискурсі переживає тенденції семантичної генералізації і спеціалізації ветеринарних назв пацієнтів, від загального *patient* до спеціалізованих категорій залежно від виду тварини, а також інституалізації та стандартизації понять у професійних кодах, наприклад VeNom Coding Group, що сприяє однозначній номінації медичних концептів [1].

У дослідженнях підкреслюється роль ролевої рефлексії як когнітивного механізму, що моделює світоглядні уявлення ветеринарів щодо ролі тварини-пацієнта у професійній взаємодії. Цей механізм відображає не лише потребу у точному позначенні факту лікування, а й культурні та прагматичні уявлення про тварин як партнерів дискурсу [1].

Проблема номінації пацієнта у ветеринарному дискурсі є багатовимірною: вона лежить на стику термінології, когнітивних стратегій і соціальних ролей. Виокремлені тенденції показують, що номінація пацієнта стає рефлексивною лінгвістичною практикою, що включає адаптацію загальних медичних категорій до специфіки ветеринарного контексту. Подальші дослідження можуть включати комунікативну прагматику консультацій, структурний аналіз дискурсу ветеринар — власник — пацієнт та лінгвокогнітивні моделі категорії пацієнта як професійно-соціальної реальності [2].

Література

1. De Graaf, G. (2005). *Veterinarians' discourses on animals and clients*. Journal of Agricultural and Environmental Ethics, 18(2), 163–181. <https://research.vu.nl/ws/files/2063811/179089.pdf>
2. Shutak, L., & Navchuk, H. (2022). *Вторинна номінація в медичному дискурсі: когнітивно-комунікативні стратегії*. e-APSNIM. <https://e-apsnim.bsmu.edu.ua/article/view/277361>
3. VeNom Coding Group. (2023). *VeNom veterinary terminology coding system*. Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/VeNom_Coding_Group

ГОНЧАРОВА Ксенія Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИЧОВ Віктор Вікторович

СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПРОТИДІЯ ГІБРИДНИМ ЗАГРОЗАМ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ КРАЇН НОРДИЧНО-БАЛТІЙСЬКОЇ ВІСІМКИ

Трансформація європейської архітектури безпеки з початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну підкреслила важливість стратегічних комунікацій як ключового інструменту формування стійкості держав до гібридних загроз. У цьому контексті держави Нордично-Балтійської вісімки (НБ8) демонструють одну з найефективніших моделей інтеграції політичного дискурсу та політики безпеки у стратегічні комунікації.

Країни НБ8 – Данія, Норвегія, Швеція, Фінляндія, Ісландія, Литва, Латвія та Естонія – є світовими лідерами у сфері боротьби з дезінформацією та кризових комунікацій. Формат співпраці сприяє зміцненню потенціалу кожної з держав-учасниць у низці галузей, забезпечує координацію позицій у межах Організації Північноатлантичного договору та Європейського Союзу. Особливістю політичного дискурсу країн Нордично-Балтійської вісімки є високий рівень консолідованості, зокрема у питаннях протидії російським дезінформаційним кампаніям, що дозволяє формувати спільну позицію на міжнародній арені.

Стратегічні комунікації у НБ8 базуються на інтеграції державних, військових і цивільних компонентів. Ключовим принципом є перехід від реактивної моделі спростування інформації до проактивної моделі «prebunking» [1, с. 4], або т. зв. «ефекту підготовки», тобто превентивного формування стійкості до маніпулятивних наративів. Метод допомагає державам економити ресурси на етапі боротьби з усталеними ворожими наративами серед своїх громадян, фактично запобігаючи такій необхідності. Досвід останніх років демонструє критичну обмеженість ресурсного забезпечення стратегічних комунікацій, тож часто інструменти протидії інформаційним маніпуляціям виявляються перевантаженими через безпрецедентне зростання обсягів дезінформації, особливо в періоди максимальної суспільної напруженості – виборів.

У цьому контексті важливу роль відіграють спеціалізовані інституції, що знаходяться на території НБ8, зокрема Центр передового досвіду НАТО зі стратегічних комунікацій у Ризі (Латвія), що спеціалізується на аналізі алгоритмів дезінформації, вивчення когнітивної стійкості суспільства та протидії наративній війні; Об'єднаний центр передових технологій з кібероборони НАТО у Таллінні (Естонія), сфокусований на розробці міжнародного права в кіберпросторі та технічних навчаннях; Європейський центр з протидії гібридним загрозам у Гельсінкі (Фінляндія), який здійснює комплексний аналіз «сірих зон» та поєднання військових і цивільних інструментів реагування. Центри формують аналітичну, методологічну та практичну основу для протидії гібридним загрозам. Отже, досвід країн НБ8 підтверджує ефективність координації зусиль для інтеграції нових методів протидії дезінформаційним кампаніям.

Література

Shutov R. Prebunking in Practice : Presentation at the Disinfo2025 conference (International Media Support, EU Disinfo Lab, 2025). URL: https://www.disinfo.eu/wp-content/uploads/2025/10/03_IMS_Shutov.pptx.pdf (дата звернення: 01.05.2026)

ДОНЧУК Тетяна Вікторівна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – асистент
ДРЕЙМАН Антон Ігорович

ЛІТЕРАТУРА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ: ЕВОЛЮЦІЯ ЖАНРІВ ТА ІДЕЙ

Середньовічна література, що охоплює тисячолітній період з V по XV століття, є складним синтезом християнської етики, античної спадщини та народного фольклору. Її розвиток традиційно поділяють на три етапи, кожен з яких відображає трансформацію європейської свідомості від теоцентризму до зародження гуманістичних ідей.

Фундаментом середньовічного письменства була християнська мораль, де домінувала ідея служіння Богу як вища мета людського існування. Література того часу чітко розмежовувалася на духовну, що забезпечувала релігійне виховання через життя святих та проповіді, і світську, яка згодом виокремилася у героїчний епос та лицарську культуру. Визначальною рисою більшості текстів була анонімність, зумовлена колективною природою творчості та переконанням, що справжнім автором є Бог, а людина — лише посередником. Тексти часто побудовані на алегоріях, символізмі та ритмічних повторях, що полегшувало їх усне поширення серед переважно неписьменного населення.

Раннє Середньовіччя (V–X століття) характеризується пануванням латини як мови культури та формуванням національних епосів. У духовній сфері розквітають монастирські хроніки та агіографія, зокрема праці Беди Достопам'ятного та життя святих Бенедикта і Колумбана. Водночас виникають монументальні героїчні пам'ятки, такі як англосаксонський «Беовульф» та скандинавська «Старша Едда», де язичницька міфологія переплітається з новими християнськими ідеалами мужності та самопожертви.

Високе Середньовіччя (XI–XIII століття) - епоха розквіту лицарства та виникнення університетів. Акцентується на світській естетиці. Центральними стають жанри лицарського роману та куртуазної поезії трубадурів, де культивується ідеал служіння Прекрасній Дамі. Національні епоси цього часу, як-от «Пісня про Роланда» у Франції, «Пісня про Нібелунгів» у Німеччині та «Слово о полку Ігоревім» на Русі, відображають

процеси державного будівництва та формування лицарського кодексу честі, що поєднує релігійну відданість із воїнською доблестю.

У Пізньому Середньовіччі (XIV–XV ст.) спостерігається демократизація літератури завдяки зростанню ролі міщанства. Виникає потужна сатирична традиція, втілена у пародійних текстах на кшталт «Роману про Ренара», та з'являються перші великі авторські твори. «Кентерберійські оповідання» Джеффрі Чосера стають переломним моментом, демонструючи перехід від абстрактних ідеалів до реалістичного зображення побуту, людських вад та іронічного переосмислення суспільних ієрархій, що безпосередньо готує ґрунт для культури Відродження.

Література

1. Astrahan, O. (2020). *Sredniovichna literaturna kultura: Osoblyvosti i zhanry*.
2. Davydenko, H. (2013). *Istoriia zarubizhnoi literatury serednikh vikiv ta doby Vidrozhennia*.
3. World History Encyclopedia. *Medieval Literature*.
4. History.com (2021). *Middle Ages*.

ДРОНЬ Діана Валеріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИРОТІНА Олена Олексіївна

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ У СУЧАСНІЙ ВЕТЕРИНАРНІЙ ПРАКТИЦІ

Сучасна ветеринарна практика характеризується високим рівнем професійної відповідальності, міждисциплінарністю та активною комунікативною взаємодією між ветеринарним лікарем, власником тварини, колегами та представниками суміжних галузей. Ефективність професійної діяльності ветеринарного фахівця визначається не лише рівнем клінічної компетентності, а й здатністю до адекватної, цілеспрямованої та етично обґрунтованої комунікації. У цьому контексті лінгвопрагматичний підхід набуває особливої актуальності, оскільки дозволяє аналізувати і формувати професійну комунікативну компетентність майбутніх ветеринарів [1].

Лінгвопрагматика досліджує функціонування мовлення в реальних умовах взаємодії з урахуванням інтенцій мовця, очікувань адресата, ситуативного контексту та прагматичних цілей комунікації. У ветеринарній практиці мовлення лікаря виконує не лише інформативну, а й регулятивну, переконувальну, емоційно-підтримуючу та інституційно-статусну функції. Це особливо важливо у професійному дискурсі, де мовні дії безпосередньо впливають на прийняття клінічних рішень, дотримання лікувальних рекомендацій та рівень довіри між лікарем і власником тварини [2].

Особливістю ветеринарної комунікації є її трьохсторонній характер: «лікар – тварина – власник». Тварина є об'єктом медичного втручання, але не бере участі у вербальній комунікації, що зумовлює необхідність перекодування симптомів, поведінкових реакцій і фізіологічних показників у доступну для власника форму. Ветеринарний лікар у цьому контексті виступає як медичний експерт і комунікативний посередник, що підвищує прагматичне навантаження мовлення [3].

З лінгвопрагматичної точки зору ключовими у ветеринарній практиці є мовленнєві акти пояснення, рекомендацій, застережень, переконань та співпереживання. Успішність цих актів залежить від здатності лікаря адаптувати мовні засоби до рівня знань власника, його емоційного стану та конкретної клінічної ситуації. Недостатня прагматична

адекватність висловлювань може призводити до комунікативних збоїв і зниження якості ветеринарних послуг [1].

Професійна комунікація у ветеринарії має мультимодальний характер. Прагматичний ефект формують вербальні засоби, паравербальні сигнали, невербальна поведінка, візуальні матеріали та цифрові інтерфейси. Взаємодія всіх цих модальностей формує цілісний прагматичний ефект і підвищує ефективність комунікації у клінічному контексті [2, 3].

Особливої уваги потребує комунікація у складних і емоційно напружених ситуаціях, таких як повідомлення несприятливого прогнозу, необхідність евтаназії або тривалого лікування. У таких випадках прагматична компетентність лікаря проявляється у здатності поєднувати професійну точність, емпатію, етичну обґрунтованість висловлювань та управління емоційним станом власника [3].

Сучасне ветеринарне навчання активно інтегрує симуляційні та ситуаційні методи для формування лінгвопрагматичної компетентності майбутніх фахівців. Симуляційні заняття відтворюють реальні професійні ситуації, дозволяючи студентам практикувати мовленнєві стратегії, відпрацьовувати емпатію та адаптивну комунікацію у безпечному середовищі. Це сприяє поєднанню клінічних знань з комунікативними навичками, розвитку критичного мислення та підвищує готовність до професійної діяльності [1, 2].

Отже, лінгвопрагматичний підхід дозволяє розглядати ветеринарну практику як складну комунікативну систему, де мовлення виконує не лише інформативну, а й регулятивну, переконувальну та емоційно-підтримуючу функції. Урахування прагматичних і мультимодальних чинників комунікації підвищує ефективність клінічних рішень, якість ветеринарних послуг та рівень довіри між лікарем і власником тварини.

Література

1. McGaghie W. C., Issenberg S. B., Petrusa E. R., Scalese R. J. Критичний огляд досліджень моделювання в медичній освіті: 2003–2009 // *Medical Education*. – 2010. Т. 44, № 1. С. 50–63. DOI: 10.1111/j.1365-2923.2009.03547.x
2. Cook D. A., Hatala R., Brydges R. та ін. Технології симуляційного навчання у професійній освіті: систематичний огляд та мета-аналіз // *JAMA*. 2013. Т. 310, № 21. С. 2314–2324. DOI: 10.1001/jama.2013.276785
3. Rutherford S. M., Mackay J. R. D., Brewster S. A. Симуляційне навчання у ветеринарній медицині: систематичний огляд // *Journal of Veterinary Medical Education*. 2021. Т. 48, № 1. С. 1–13. DOI: 10.3138/jvme.2019-0073

ЄВТУШЕНКО Анастасія Олександрівна,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво – асистент

ДРЕЙМАН Антон Ігорович

МОДЕРНІЗМ У ЛІТЕРАТУРІ: ЕВОЛЮЦІЯ ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ

Модернізм як літературний напрям виник у період глобальних змін, що охопили суспільство на межі XIX–XX століть. Він став реакцією на розчарування в традиційних ідеалах та намаганням знайти нові способи осмислення дійсності. Зміни у світогляді людини, розвиток науки і техніки, а також історичні потрясіння сприяли формуванню нової художньої парадигми.

Модернізм широко досліджувався у світовому літературознавстві як явище, що докорінно змінило уявлення про літературу. Науковці звертають увагу на новаторські підходи до зображення реальності, зокрема використання внутрішнього монологу,

фрагментарності та символізму. Значну роль у розвитку модернізму відіграли такі письменники, як Джеймс Джойс, Вірджинія Вулф та Франц Кафка.

Модернізм характеризується відмовою від традиційної сюжетної структури та об'єктивного зображення дійсності. Автори зосереджуються на внутрішньому світі людини, її переживаннях і суб'єктивному сприйнятті реальності. Важливим елементом стає експеримент із мовою та формою твору.

У творах Джеймса Джойса («Улісс») використовується техніка «потoku свідомості», яка дозволяє передати безперервний хід думок персонажа. Вірджинія Вулф у своїх романах акцентує увагу на психологічних станах героїв, тоді як Франц Кафка створює атмосферу абсурду і відчуження, що відображає кризу людського існування.

Таким чином, модернізм став важливим етапом у розвитку літератури, відкривши нові можливості для художнього вираження та глибшого пізнання людини.

ІНДИЧЕНКО Максим Ігорович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИРОТІНА Олена Олексіївна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ МЕТАФОРИ У СУЧАСНІЙ ВЕТЕРИНАРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Метафоризація є важливим когнітивно-дискурсивним механізмом у формуванні та функціонуванні ветеринарного дискурсу, який поєднує наукову, клінічну та комунікативно-практичну складові. Специфіка ветеринарної медицини полягає в необхідності одночасної комунікації між фахівцями та нефаховими адресатами, зокрема власниками тварин, що зумовлює активне використання метафор як засобу пояснення складних біологічних і патологічних процесів.

У межах когнітивної лінгвістики метафора розглядається не лише як стилістичний прийом, а як універсальний механізм мислення, що забезпечує концептуалізацію абстрактних або складних явищ через більш доступні та наочні сфери досвіду [2]. У ветеринарному дискурсі метафоризація спрямована на осмислення захворювань, фізіологічних процесів, терапевтичних втручань і взаємодії організму тварини з навколишнім середовищем.

Однією з домінантних моделей є метафора організму як механізму або системи. Такі вирази, як *immune system failure*, *heart valve dysfunction*, *metabolic breakdown*, відображають уявлення про тіло тварини як про складну, але керовану систему, що складається з взаємопов'язаних елементів. Ця метафорична модель є продуктивною в клінічному ветеринарному дискурсі, оскільки сприяє точному опису патологій і стандартизації професійного мовлення [3].

Поширеною є також метафорична модель захворювання як ворога або загрози. У цьому випадку патологічні процеси концептуалізуються через метафори боротьби, нападу або захисту, наприклад *fight infection*, *aggressive pathogen*, *defense mechanisms*, *resistance to disease*. Такі метафори активно використовуються у ветеринарній імунології та інфекційній патології, оскільки дозволяють репрезентувати складні взаємодії між організмом тварини та патогенами в динамічній і зрозумілій формі.

Окреме місце у ветеринарному дискурсі посідає метафоризація, пов'язана з описом болю, стану та поведінки тварин. Оскільки тварини не здатні вербалізувати свої відчуття, ветеринарні лікарі використовують метафоричні моделі для інтерпретації симптомів, наприклад *pain signals*, *silent disease*, *behavioral warning signs*. У цьому контексті метафора

виконує інтерпретативну функцію, поєднуючи клінічні спостереження з когнітивними схемами людського досвіду [1].

Важливою сферою застосування метафор є комунікація між ветеринаром і власником тварини. Для пояснення діагнозу, прогнозу або необхідності лікування ветеринари часто звертаються до спрощених метафор, що апелюють до повсякденного досвіду адресата. Наприклад, порівняння серця з насосом або суглобів із зношеними механізмами дозволяє підвищити рівень розуміння медичної інформації та сприяє формуванню довіри між лікарем і клієнтом [4].

З когнітивно-дискурсивної перспективи метафоризація у ветеринарному дискурсі тісно пов'язана з процесами термінологізації та вторинної номінації. Багато термінів і професійних найменувань мають метафоричне походження, однак у межах фахової комунікації втрачають образність і сприймаються як нейтральні одиниці. Це свідчить про поступову деметафоризацію та закріплення відповідних концептів у професійній свідомості.

Водночас надмірне або некритичне використання метафор може призводити до спрощення або викривлення наукової інформації, особливо в популярному ветеринарному дискурсі. Тому вибір метафоричних моделей потребує урахування етичних і прагматичних аспектів комунікації, зокрема впливу на емоційний стан власників тварин та їхні рішення щодо лікування.

Отже, метафоризація у ветеринарному дискурсі є багатофункціональним явищем, що поєднує когнітивні, комунікативні та прагматичні аспекти. Вона відіграє ключову роль у концептуалізації ветеринарних знань, формуванні професійної мови та забезпеченні ефективної взаємодії між фахівцями й нефаховими адресатами. Подальші дослідження метафор у ветеринарному дискурсі є перспективними для поглиблення розуміння специфіки медичної комунікації в контексті міжлюдської та міжвидової взаємодії.

Література

1. Rozhkov Yu. G. Linguocognitive Aspect of Metaphorization in the English Language Terminological Field "Animal Diseases"; The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series "Philology", 2020, 84, 56-61.
2. Lakoff G., & Johnson M. Metaphors we live by. University of Chicago Press, 1980.
3. Myshak E. Cognitive mechanisms in veterinary and medical terminology. Terminology Science & Research, 2017, 28(2), 75–90.
4. Shaw J. R., Adams C. L., & Bonnett, B. N. What can veterinarians learn from studies of physician–patient communication about veterinarian–client–patient communication? Journal of the American Veterinary Medical Association, 2012, 240(3), 285–294.

ІЩЕНКО Катерина Олексіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
КАЧМАРЧИК Світлана Григорівна

HEDGING IN ENGLISH ACADEMIC DISCOURSE: EPISTEMIC MODALITY AND AUTHORIAL STANCE

Hedging, defined as the linguistic expression of uncertainty, tentativeness, or mitigation of authorial commitment to propositional content, is a fundamental feature of academic discourse that serves both epistemic and rhetorical functions. This study investigates hedging in English academic writing, examining the linguistic devices through which authors express epistemic

modality, signal stance, and navigate the communicative norms of their disciplinary communities. The growing importance of English as the international language of academic publishing makes competence in hedging conventions an essential skill for non-native scholars, including those from Ukraine.

The research is grounded in the theoretical frameworks of hedging studies, epistemic modality, and academic discourse analysis. A corpus of 80 research articles from four disciplines – linguistics, biology, economics, and educational science – was analysed using corpus-assisted methods. Hedging devices were classified into four categories: modal auxiliary verbs (may, might, could, should), epistemic lexical verbs (suggest, appear, indicate), adverbs and adjectives (perhaps, likely, approximately), and conditional structures. Concordance analysis and frequency counts were performed using the AntConc corpus analysis tool.

The quantitative analysis reveals significant cross-disciplinary variation. Biological sciences exhibit the highest overall hedging frequency, predominantly through modal verbs and approximators, reflecting the discipline's emphasis on empirical precision and replicability. Humanities and social science texts show greater diversity of hedging strategies, with a higher proportion of epistemic verbs and conditional structures, reflecting the centrality of interpretation and argumentation in these fields. Economics texts occupy an intermediate position, combining quantitative precision with interpretive caution.

Qualitative analysis demonstrates that hedging fulfils three primary pragmatic functions in academic writing: protecting the author from potential criticism for overclaiming, opening dialogic space for scholarly debate, and constructing a persona of epistemically responsible, appropriately cautious scholarship. The study also identifies a pragmatic tension between the need for hedging and the pressure to project confidence and authority, a tension navigated differently across disciplines and publication contexts.

The study has significant implications for the teaching of academic writing to Ukrainian students writing in English. Contrastive analysis of hedging in Ukrainian and English academic discourse reveals that cross-linguistic transfer from Ukrainian often results in systematic under-hedging, which may be perceived as overconfident or naive by Anglophone reviewers and readers. Explicit instruction in the pragmatics and conventions of English academic hedging is therefore recommended as a core component of English for Academic Purposes programmes at Ukrainian universities.

КАРПІЧЕНКО Денис Олександрович,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво – асистент

ДРЕЙМАН Антон Ігорович

АМЕРИКАНСЬКА ЛІТЕРАТУРА: СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ТВОРЧІСТЬ НАТАНІЕЛЯ ГОТОРНА

Американська література сформувалася в складних історичних умовах, пов'язаних із колонізацією Північної Америки та подальшим становленням незалежної держави. На ранніх етапах вона не була самостійним видом мистецтва, а виконувала переважно практичні функції, зокрема релігійно-повчальні та документальні. Перші тексти створювалися для задоволення потреб громади, відображаючи пуританський світогляд і суворі моральні норми того часу.

У колоніальний період література була тісно пов'язана з релігією, тому домінували такі жанри, як проповіді, щоденники, мемуари та історичні хроніки. Вони мали не стільки

художній, скільки повчальний характер і були спрямовані на духовне вдосконалення людини. Автори зосереджувалися на питаннях віри, морального вибору, взаємодії людини з Богом, а також описували труднощі життя в нових умовах.

Значні зміни в розвитку американської літератури відбулися у XIX столітті з приходом романтизму. Саме в цей період вона поступово набуває національної самобутності та відходить від суто релігійної тематики. Письменники починають більше уваги приділяти внутрішньому світу людини, її переживанням, а також темам природи, свободи й індивідуалізму. Романтизм сприяв формуванню нових художніх підходів і утвердженню літератури як важливої складової культурного життя суспільства.

Вагомий внесок у розвиток американського романтизму зробив Натаніель Готорн, творчість якого поєднує глибокий психологізм із увагою до історичного минулого. Значний вплив на його світогляд справило пуританське середовище Нової Англії, що зумовило інтерес письменника до моральних проблем, зокрема теми гріха та відповідальності за вчинки. У своїх творах він досліджує складні внутрішні конфлікти людини та вплив минулого на її долю.

Особливо яскраво ці проблеми розкрито в романах «Багряна літера» та «Будинок із семи фронтонів», де автор використовує символічні образи та алегорії для глибшого осмислення моральних питань. Творчість Готорна стала важливим етапом у розвитку американської літератури, оскільки вона поєднала традиції колоніального минулого з новими художніми пошуками романтичної доби.

Отже, розвиток американської літератури від колоніального періоду до романтизму відображає складний процес формування національної культури. Вона пройшла шлях від утилітарного письма до самостійного мистецтва, здатного глибоко осмислювати людину та її місце у світі.

КОЛОМИЦЬ Андрій Максимович,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво - доцент

СИРОТІНА Олена Олексіївна

ОБ'ЄКТНА КАТЕГОРИЗАЦІЯ ЯК КОГНІТИВНА ОСНОВА ВЕТЕРИНАРНОГО ДИСКУРСУ

Об'єктна категоризація є одним із базових когнітивних механізмів організації знань у ветеринарному дискурсі. Вона забезпечує систематизацію інформації про біологічні об'єкти, патологічні стани, фізіологічні процеси та клінічні явища, що є необхідною умовою професійної ветеринарної комунікації. Через категоризацію складна біологічна реальність структурується у відносно стабільні класи, які вербалізуються за допомогою спеціалізованих номінацій.

У когнітивній лінгвістиці категоризація розглядається як процес групування об'єктів і явищ на основі спільних ознак, функцій або прототипів, що відображають спосіб пізнання світу людиною [1]. У ветеринарному дискурсі об'єктна категоризація має прикладний характер і тісно пов'язана з клінічною практикою, діагностикою, лікуванням і профілактикою захворювань тварин.

Одним із ключових параметрів об'єктної категоризації у ветеринарній медицині є видовий чинник. Тварини класифікуються за біологічними видами, породами, віковими групами та господарським призначенням, що відображається у термінології типу companion animals, livestock, exotic species, production animals. Така категоризація має не

лише біологічне, а й соціально-економічне значення, оскільки визначає підходи до лікування, догляду та ветеринарного менеджменту [4].

Об'єктна категоризація у ветеринарній термінології ґрунтується на виокремленні центральних і периферійних ознак концепту «хвороба тварини». До таких ознак належать локалізація патологічного процесу, його причина, перебіг, клінічні прояви та наслідки. Саме ці параметри слугують когнітивною базою для формування термінів і визначають принципи їх групування у спеціалізованих класифікаціях [3]. У результаті термінологічні одиниці відображають не лише мовні, а й наукові уявлення про об'єкти ветеринарної медицини.

Важливу роль в об'єктній категоризації відіграють гіперо-гіпонімічні відношення, які забезпечують ієрархічну організацію ветеринарної термінології. Загальні категорії, такі як *infectious diseases* або *parasitic diseases*, об'єднують конкретні нозологічні одиниці, що репрезентують окремі види захворювань. Така ієрархія відображає когнітивну модель наукового знання, в якій загальне слугує основою для осмислення окремого [3].

Об'єктна категоризація також тісно пов'язана з процесами вторинної номінації, зокрема з метонімічними та метафоричними механізмами. Як показують дослідження Ю. Г. Рожкова, номінація хвороб тварин часто ґрунтується на перенесенні назв анатомічних об'єктів, симптомів або причин на позначення цілісного патологічного процесу, що сприяє формуванню когнітивно мотивованих категорій у ветеринарному дискурсі [2].

У дискурсивному вимірі об'єктна категоризація забезпечує ефективну професійну комунікацію між ветеринарними фахівцями. Завдяки усталеним категоріям та класифікаціям терміни стають зрозумілими, однозначними та функціонально доцільними в наукових текстах, клінічних описах і навчальних матеріалах. Водночас правильна інтерпретація таких категорій потребує фахових знань і розуміння когнітивних принципів організації ветеринарної термінології.

Отже, об'єктна категоризація виступає фундаментальною когнітивною основою ветеринарного дискурсу. Вона забезпечує системність, логічність і наукову впорядкованість англomовної ветеринарної термінології та відображає специфіку професійного мислення ветеринарного лікаря. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на зіставний аналіз об'єктної категоризації у ветеринарному та загальнономедичному дискурсах, а також на вивчення її ролі у формуванні фахової мовної компетентності.

Література

1. Rosch E. Principles of categorization // *Cognition and categorization* / ed. by E. Rosch, B. Lloyd. Hillsdale : Lawrence Erlbaum, 1978. P. 27–48.
2. Rozhkov Yu. G. Metonymic transpositions in the English language veterinary terminology. *International Journal of Philology*. 2020. Т. 24, № 1. С. 85–89.
3. Rozhkov Yu. G. Object categorization of the English nominations for animal diseases. *International Journal of Philology*. 2021. Т. 25, № 4. С. 55–59.
4. Shaw J. R., Adams C. L., Bonnett B. N. Veterinarian–client–patient communication: A review // *Journal of the American Veterinary Medical Association*. 2012. Vol. 240.

КОРОМИСЕЛ Ігор Максимович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво - доцент
СИРОТІНА Олена Олексіївна

ВЕТЕРИНАРНА КАРТИНА СВІТУ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ ТА ФАХОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Картина світу є одним із ключових понять сучасної лінгвістики та когнітивних наук, оскільки вона відображає специфічний спосіб концептуалізації дійсності певною соціальною або професійною спільнотою. У цьому контексті ветеринарна картина світу постає як сукупність знань, уявлень, цінностей і мовних засобів, через які фахівці ветеринарної медицини осмислюють біологічні процеси, здоров'я і хвороби тварин, а також власну професійну діяльність. Вона формується на перетині наукового знання, практичного досвіду та мовної репрезентації спеціалізованої сфери [2].

Ветеринарна картина світу має антропоцентричний характер, проте її об'єктом є не людина, а тварина як біологічна істота та соціально значущий об'єкт. Це зумовлює специфіку концептуалізації таких базових понять, як *здоров'я*, *хвороба*, *лікування*, *профілактика*, *страждання* та *відповідальність*. На відміну від загальнонаукової або медичної картини світу, ветеринарна охоплює ширший спектр видів, умов утримання та функціонального призначення тварин, що відбивається в термінологічній системі та професійному дискурсі [2].

Мовна репрезентація ветеринарної картини світу реалізується передусім через термінологію, яка виконує не лише номінативну, а й когнітивну функцію. Термінологічні одиниці структурують професійне знання, фіксують результати наукових спостережень і забезпечують точність фахової комунікації. Значна частина ветеринарних термінів має латинське або грецьке походження, що сприяє їхній інтернаціоналізації та уніфікації в межах світової ветеринарної спільноти [3]. Через такі терміни фахівці формують наукову модель світу, в якій біологічні процеси осмислюються як системні, закономірні та керовані.

Важливим компонентом ветеринарної картини світу є професійний дискурс, у межах якого знання не лише накопичуються, а й передаються. Комунікація між ветеринарним лікарем і власником тварини відображає дві різні картини світу — професійну та наївну. Завдання ветеринарного фахівця полягає в тому, щоб адаптувати спеціалізовану картину світу до рівня сприйняття нефахового адресата, зберігаючи при цьому наукову точність і етичну відповідальність [1]. Така адаптація часто реалізується через пояснення, метафоризацію та спрощення складних понять.

Метафора відіграє особливу роль у формуванні ветеринарної картини світу. Через метафоричні моделі складні біологічні процеси стають зрозумілішими як для студентів, так і для власників тварин. Наприклад, імунна система може осмислюватися як «захист» або «бар'єр», а захворювання — як «порушення» чи «збій» у роботі організму. Такі концептуальні метафори є ефективним інструментом когнітивного моделювання та навчання [2].

Формування ветеринарної картини світу відбувається також у процесі професійної освіти. Навчання майбутніх ветеринарних лікарів передбачає не лише засвоєння термінів і фактів, а й поступове входження в професійну систему цінностей і способів мислення. Особливу роль у цьому відіграє навчання англійської мови за професійним спрямуванням, оскільки саме через англомовні джерела студенти долучаються до міжнародної наукової картини світу ветеринарної медицини [3]. У результаті формується двомовна або полікультурна професійна картина світу.

Етичний вимір є невід'ємною складовою ветеринарної картини світу. Професійне мислення ветеринарного лікаря ґрунтується на принципах гуманного ставлення до тварин, відповідальності за їхнє життя та добробут, а також усвідомлення соціальної значущості професії. Ці цінності знаходять відображення в мовленні, зокрема у виборі лексичних засобів, інтонації та мовленнєвих стратегій у складних комунікативних ситуаціях, таких як повідомлення несприятливого прогнозу або прийняття рішення про евтаназію [1].

Отже, ветеринарна картина світу є складним когнітивно-мовним утворенням, що поєднує наукове знання, професійний досвід і ціннісні орієнтири ветеринарної спільноти. Вона знаходить своє відображення в термінології, дискурсі та освітніх практиках і відіграє

ключову роль у формуванні професійної ідентичності ветеринарного лікаря. Подальші дослідження цього феномену є перспективними для розвитку когнітивної лінгвістики, дискурсології та методики професійно орієнтованого навчання.

Література

1. Heritage J., Maynard D. W. *Communication in medical care: Interaction between primary care physicians and patients*. Cambridge : Cambridge University Press, 2006. 480 p.
2. Kövecses Z. *Metaphor: A practical introduction*. 2nd ed. Oxford : Oxford University Press, 2010. 375 p.
3. Nation I. S. P. *Learning vocabulary in another language*. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2013. 582 p.

МАЛЮКОВА Валерія Андріївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – асистент
ДРЕЙМАН Антон Ігорович

АНТИЧНА ЛІТЕРАТУРА: ДАВНЯ ГРЕЦІЯ ТА ДАВНІЙ РИМ

Антична література — фундамент європейської культури, що формувався протягом понад тисячоліття (з VIII ст. до н. е. до V ст. н. е.). Вона об'єднує спадщину Давньої Греції та Риму, де митці шукали ідеальну рівновагу між формою та змістом. Саме античність подарувала світові базові жанри, якими ми користуємося й досі: від епосу та лірики до драми та риторики.

У творах античних авторів відображено світогляд, заснований на пошуку істини, осмисленні людського призначення та співвідношення людини і долі. Грецька й римська літератури, хоча й мали спільні корені, розвивалися по-різному: греки акцентували на філософських ідеях та художній формі, а римляни — на державності, моралі та практичній мудрості.

Давньогрецька література — це перший етап античної літератури, що сформував основи для всієї подальшої художньої думки. Її розвиток розпочинається з епічних поем «Іліада» та «Одіссея», створених Гомером. У цих творах відображено героїчний ідеал грецького суспільства, де мужність, честь і вірність постають як головні моральні цінності [6]. Ми й досі сприймаємо світ через архетипи, закладені Гомером. Кожна історія про повернення додому — це «Одіссея», а кожен конфлікт між особистим обов'язком та державним законом — це відлуння «Антигони» Софокла.

Крім героїчного епосу, значного розвитку досягла лірична поезія — інтимна, філософська та громадянська. Сапфо і Алкей з острова Лесбос втілили у своїй поезії глибокі емоції, любов і біль розлуки, а Архілох і Солон використовували поетичну форму для суспільної критики.

Давньогрецька драма, коріння якої сягає релігійних обрядів на честь Діоніса, стала ареною для осмислення складних етичних проблем. Творчість видатних трагіків — Есхіла, Софокла та Евріпіда — заклала основу для аналізу людської долі та душі. Зокрема, драма еволюціонувала від зображення фатального протистояння людини й богів (як у «Царі Едіпі» Софокла) до глибокого психологізму та дослідження внутрішніх пристрастей особистості (як у «Медеї» Евріпіда).

Комедія Арістофана стала засобом суспільної сатири. У творах «Лісістрата», «Хмари» та «Жаби» він критикував політичне життя Афін, висміював моральні вади та

зловживання владою. Таким чином, драматургія античності виконувала не лише розважальну, а й виховну функцію [7].

Не менш важливим є розвиток філософської прози. У працях Платона та Арістотеля поєднано художність і глибоку філософію. Арістотель у своїй «Поетиці» вперше систематизував знання про літературу, визначивши структуру трагедії, роль катарсису та принципи художньої досконалості.

Давньогрецька література ніколи не була просто розвагою. Вона завжди шукала відповіді на питання про місце людини у Всесвіті, співвідношення фатуму та вільної волі. Цей духовний пошук став основою гуманізму.

Римська література виникла під сильним впливом грецької, однак з часом набула власного характеру. Її провідними темами стали державність, громадянський обов'язок, моральність та патріотизм. Перші римські автори — Лівій Андронік і Гней Невій — перекладали й переробляли грецькі міфи, пристосовуючи їх до римських реалій.

Горацій у своїх «Одах» та «Посланнях» оспівував гармонію, поміркованість і цінність людської душі. Овідій у «Метаморфозах» створив цілу енциклопедію міфів, де поєднав філософію змін і любовну тематику [10]. Представники Просвітництва та Романтизму вбачали в античності ідеал гармонії людини та природи, а також приклад героїчного титанізму.

Проза римської доби також відзначалася високим рівнем розвитку. Цицерон створив взірць латинської риторики у промовах і трактатах, які стали навчальним матеріалом для майбутніх ораторів. Історики Лівій, Саллюстій і Тацит аналізували політичне життя Риму, осмислюючи моральні уроки історії.

Римська література продовжила і розвинула грецьку традицію, водночас заклавши основи для європейської латинської культури. Її моральні ідеали — доблесть, честь, служіння державі — стали взірцем для подальших поколінь. Якщо давньогрецька література тяжіла до ідеалізації та гармонії, то література пізнього Риму стає нещадним дзеркалом реальності. Це був час, коли «золота доба» Вергілія та Горація поступилася місцем іронії, гротеску та соціокультурному песимізму.

Отже, антична література Давньої Греції та Риму — це не просто художня спадщина минулого, а фундамент духовного розвитку людства. Вона сформувала основні жанри, стилі й філософські принципи, які визначають європейську культуру до сьогодні. Через тисячоліття твори Гомера, Софокла, Вергілія та Горація залишаються актуальними, адже вони порушують вічні питання: про добро і зло, любов і смерть, долю і свободу людини.

Література

1. Антична література : навч.-метод. посіб. для студ. заоч. форми навч. Київ : Вид-во Київського славистичного університету, 2008. 210 с.
2. О. Історія зарубіжної літератури. Античність : навч.-метод. посіб. Миколаїв : ЧНУ імені Петра Могили, 2020. 152 с.
3. Кретьова О. С. Історія зарубіжної літератури: античність : навч.-метод. посіб. Переяслав : ЦДУ імені В. Винниченка, 2023. 72 с.
4. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. Антична література : навч. посіб. Київ : Либідь, 2001. 718 с.
5. Flower H. I. (Ed.). The Cambridge Companion to the Roman Republic. Cambridge University Press, 2021. 515 p. (за потреби вказати сторінки).
6. Greek literature: History, Authors, Books, Examples, Characteristics, & Facts. *Encyclopaedia Britannica*. 2024. URL: <https://www.britannica.com/art/Greek-literature>
7. Latin literature: History, Books, Authors, Examples, & Facts. *Encyclopaedia Britannica*. 2024. URL: <https://www.britannica.com/art/Latin-literature>
8. Literature timeline - The Romans. *Routledge Textbooks*. URL: <https://routledgetextbooks.com/textbooks/9781138543898/literature-timeline.php>
9. Mark J. J. Ancient Greek Literature. *World History Encyclopedia*. 2017. URL: https://www.worldhistory.org/Greek_Literature/

10. Nagy G. Greek Literature: Introductions and Suggested Bibliographies. Harvard University, 2001.

МЕГЕДЬ Анастасія Іванівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Київський університет права
НАН України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
СТЕЖКО Світлана Орестівна

ЮРИДИЧНИЙ ДИСКУРС У МІЖНАРОДНІЙ КОМУНІКАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ПРАВНИЧИХ ТЕРМІНІВ

Юридичний дискурс у міжнародній комунікації є складною міжкультурною системою, у якій переклад правничих термінів відіграє ключову роль у забезпеченні точності та еквівалентності правових змістів. Як зазначається в перекладознавчих дослідженнях, юридичний переклад потребує врахування не лише мовних, а й системно-правових відмінностей між різними правовими традиціями, що часто ускладнює досягнення повної термінологічної відповідності [1]. У межах сучасної лінгвістики підкреслюється також значення концептуальної інтерпретації мовних одиниць, оскільки правничі терміни відображають національно зумовлені способи бачення правової реальності [2]. Таким чином, проблема перекладу юридичних термінів у міжнародній комунікації постає як поєднання мовного, культурного та правового вимірів.

У процесі перекладу юридичних текстів у міжнародній комунікації однією з ключових проблем є відсутність повної еквівалентності правничих термінів у різних правових системах. Це зумовлено тим, що юридичні поняття формуються в межах національних правових традицій і часто не мають прямого відповідника в іншій мові.

Найчастіше труднощі виникають у випадках, коли термін має не лише мовне, а й інституційне або культурно-правове навантаження. У таких ситуаціях переклад вимагає або описового відтворення, або функціональної заміни.

Англомовний термін	Проблема перекладу	Український відповідник / стратегія
<i>Common law</i>	відсутність прямого еквівалента в континентальній системі права	описовий переклад: «система прецедентного права»
<i>Habeas corpus</i>	латинізм із глибоким історико-правовим змістом	транскрипція + пояснення: «судовий наказ про доставлення особи до суду»
<i>Plea bargain</i>	інститут, якого немає в українському праві	функціональний опис: «угода про визнання винуватості»
<i>Consideration</i> (у контракті)	багатозначність терміна в англійському праві	контекстуальний переклад: «зустрічне задоволення»
<i>Due process</i>	різні правові моделі гарантій	«належна правова процедура» (адаптований відповідник)

Аналіз наведених прикладів свідчить, що переклад юридичних термінів у міжнародній комунікації рідко є прямим. Найчастіше застосовуються стратегії описового перекладу, функціональної адаптації або комбінованого пояснення, що дозволяє зберегти юридичний зміст, але змінює мовну форму.

Таким чином, юридичний переклад виступає не лише мовною операцією, а й інтерпретаційним процесом, у якому важливу роль відіграє зіставлення правових систем і

концептуальних моделей різних мовних спільнот [1; 2]. Отже, переклад правничих термінів у міжнародній комунікації є складним інтерпретаційним процесом, зумовленим відмінностями правових систем і відсутністю повної термінологічної еквівалентності. Це потребує застосування різних перекладацьких стратегій (описових, функціональних, адаптаційних) для збереження юридичного змісту та точності правового повідомлення.

Література

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. Вінниця: Нова Книга, 2003. 448 с.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

МЕЛЬНИКОВА Дар'я Романівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – доцент

ТЕПЛА Оксана Миколаївна

THE INFLUENCE OF SOCIAL MEDIA ON MODERN LANGUAGE

In recent years, social media has become one of the most influential factors affecting modern communication. Platforms such as Instagram, TikTok, and Twitter are widely used by millions of people around the world, especially among young users. These platforms have not only changed the way people interact but have also significantly influenced the development of language. As a result, modern language is constantly evolving under the impact of digital communication.

One of the most noticeable effects of social media is the rapid creation of new vocabulary. Users активно generate slang expressions, abbreviations, and neologisms that quickly spread across the internet. For example, words like “LOL”, “OMG”, “DM”, “hashtag”, and “influencer” have become part of everyday communication. These lexical innovations make communication faster, more dynamic, and expressive. However, they can also lead to the simplification of language and a decrease in the use of more complex vocabulary.

Another important aspect is the transformation of grammar and writing norms. In online communication, people often ignore punctuation, capitalization, and traditional grammar rules. Messages are usually short, informal, and sometimes incomplete. Emojis, memes, and gifs are активно used to replace words and express emotions. While this form of communication is efficient and convenient, it may negatively influence students' writing skills, especially in academic contexts where correctness and clarity are essential.

Furthermore, social media contributes to the globalization of language, particularly the spread of English as a lingua franca. People from different countries use English to communicate online, even if it is not their native language. This process facilitates international communication, promotes cultural exchange, and helps overcome language barriers. At the same time, it may reduce the use of local languages and lead to language mixing, which can affect linguistic identity.

It is also important to mention the role of social media in shaping communication habits. Young people, in particular, spend a significant amount of time online, which influences their way of thinking and expressing ideas. They tend to prefer fast and simplified communication, which may reduce their ability to construct complex sentences and arguments. This creates certain challenges for educators who aim to develop students' academic and professional language skills.

On the other hand, social media has several positive aspects. It encourages creativity, allows users to experiment with language, and provides opportunities for learning new words and expressions. It also creates a space for communication across cultures, where people can share ideas and experiences. In this sense, social media can be seen as a powerful tool for language development if used appropriately.

However, the influence of social media is not entirely positive. The dominance of informal language may reduce the ability to switch to formal styles when necessary. This is especially important for students, who need to develop both academic and professional communication skills. Therefore, it is essential to maintain a balance between informal and formal language use.

In conclusion, social media significantly influences modern language by introducing new vocabulary, transforming grammar norms, and promoting global communication. Despite its advantages, it also creates challenges related to the simplification of language and the decline of formal writing skills. Understanding these changes is important for effective communication in today's digital world. A balanced and conscious use of language will help preserve both its richness and functionality.

References

1. Crystal D. Language and the Internet. – Cambridge University Press, 2006.
2. Tagliamonte S. Teen Talk: The Language of Adolescents. – Cambridge University Press, 2016.

МЄШКОВА Поліна Віталіївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
ВАКУЛИК Ірина Іванівна

ДІАЛОГІЧНІСТЬ ЯК ОСНОВА СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Сучасна професійна комунікація дедалі більше ґрунтується на принципах діалогічності, що передбачає рівноправну взаємодію учасників спілкування, відкритість до іншої позиції та спільне конструювання змісту повідомлення. На відміну від монологічної моделі, діалогічний підхід орієнтується не на одностороннє передавання інформації, а на взаєморозуміння та співпрацю.

У професійному середовищі діалогічність проявляється, насамперед, у форматі обговорень, командної роботи та прийняття рішень. Наприклад, у педагогічній діяльності ефективний урок будується як діалог між викладачем і студентами, де запитання, обговорення та спільний аналіз матеріалу сприяють глибшому засвоєнню знань [1]. Замість авторитарного викладу дедалі частіше використовується інтерактивна модель навчання.

У сфері медицини діалогічність реалізується у взаємодії лікаря з пацієнтом. Наприклад, сучасний підхід передбачає не лише призначення лікування, а й пояснення діагнозу, обговорення варіантів терапії та врахування суб'єктивного досвіду пацієнта. Це підвищує рівень довіри та ефективність лікувального процесу.

У бізнес-комунікації діалогічність є основою командної роботи та переговорів. Наприклад, під час проектної діяльності рішення ухвалюються не одноосібно, а через обговорення в команді, де кожен учасник може запропонувати власну ідею. Такий підхід підвищує якість рішень і сприяє інноваційності.

Важливим прикладом діалогічності є також академічна комунікація. Наприклад, наукові конференції, семінари та дискусії передбачають обмін позиціями між дослідниками, що дозволяє уточнювати поняття, критикувати гіпотези та формувати нові

наукові підходи. Сам текст наукової статті також часто містить елементи прихованого діалогу з попередніми дослідниками [2].

У сфері державного управління діалогічність проявляється у форматі публічних консультацій і громадських обговорень. Наприклад, під час розробки освітніх реформ або змін до законодавства органи влади залучають експертів, педагогів і громадськість до спільного обговорення рішень. Це дозволяє враховувати різні соціальні позиції та підвищує легітимність ухвалених рішень.

У цифровому середовищі діалогічність реалізується через інтерактивні платформи та соціальні мережі. Наприклад, онлайн-курси часто включають форуми, чати та спільні проекти, де студенти і викладачі взаємодіють у режимі реального часу, обмінюючись думками та коментарями. Це формує новий тип навчальної взаємодії, більш гнучкий і відкритий.

У психологічному консультуванні діалогічність є базовим принципом роботи фахівця. Наприклад, у процесі терапії психолог не нав'язує готових рішень, а через запитання та активне слухання допомагає клієнту самостійно усвідомити проблему та знайти шляхи її подолання. Така модель взаємодії забезпечує глибший рівень довіри і саморефлексії.

У міжкультурній комунікації діалогічність сприяє подоланню стереотипів і формуванню толерантності. Наприклад, у міжнародних освітніх програмах студенти з різних країн спільно працюють над проектами, обмінюються культурним досвідом і вчаться враховувати різні точки зору. Це формує навички глобальної комунікації та міжкультурного порозуміння.

Отже, діалогічність є ключовим принципом сучасної професійної комунікації, оскільки забезпечує ефективну взаємодію, підвищує якість прийняття рішень і сприяє розвитку критичного мислення. Вона поступово витісняє монологічні моделі, формуючи нову культуру професійного спілкування, засновану на партнерстві та взаємній повазі.

Література

1. Vakulyk, I. (2025). Minimal effort: The key to effective learning and goal attainment. *Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy*, 13(1), 70-82. <https://doi.org/10.31548/hspedagog/1.2025.70>

2. International and Cross-cultural Communication in Shaping the State's Image. Scientific monograph / Professor Vasyl Shynkaruk. 2025. 365 p.

3. Вакулик І., Балалаєва О. Сучасна термінологія між традицією та інновацією: когнітивний і соціокультурний аспекти. *Філологія доби глобалізації: візії та перспективи : матер. Міжнар. наук. конф. (10 жовтня 2025 року, м. Київ, Україна).* / за заг. ред. Г. Ф. Семенюка, С. П. Грищенко. Київ, 2025.

МОЛЧАНОВА Адріана Андріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – доцент
ТЕПЛА Оксана Миколаївна

COMMUNICATION STRATEGY IN GREAT BRITAIN

The essence of British business culture lies in its golden mean. It is a delicate balance between rigid German formalism and relaxed American familiarity. Linguistically, this is reflected in cold politeness. A crucial rule for any professional is to respect national identity. Never label the Scots, Welsh, or Irish as English because the correct term is Britons. Their pragmatism is a shield, and their reserve is a sign of respect for your privacy.

The Ritual of First Impressions and Punctuality. In the UK, time is a tangible asset. Arriving exactly on time or three minutes early is the only acceptable way. At a business lunch, a Briton will subtly ask how your schedule is looking. This is not just a question but a linguistic marker of deep respect for your time. Regarding the dress code, conservatism reigns. They value professional honesty in marketing and cannot tolerate professional weakness or hidden agendas.

Non-Verbal Ethics and The Distance of Respect. A handshake in London is short, firm, and devoid of extra contact. A handshake should last no more than a few seconds, 3 according to most etiquette experts [1]. There is an invisible bubble of personal space you must not burst. Use titles like Mr, Mrs, or Dr and surnames religiously until invited to use first names. This formality is not coldness but a tribute to personality.

Linguistic Reserve. The famous principle Never complain, never explain dictates their speech. Complaining about life is a linguistic sin in British culture. Notice how they avoid categorical judgments. Instead of saying you are wrong, they say perhaps I am wrong but or it seems to me. The goal of communication is to remain pleasant and moderate, avoiding any intellectual aggression.

The Art of Small Talk and Imperturbable Humor. Like for most cultures, small talk is an important part of British meetings. It is always limited to 5-10 minutes [2]. It is the bridge to business. Humour is often combined with understatement [3]. Then there is the humor which is deadpan and self-deprecating. If you do not see them laughing at their own joke, do not worry because it is the peak of their wit.

Negotiations and Pragmatism. Monologues are seen as a form of pressure. The British prefer short, logical exchanges. They are masters of market analysis and short-term forecasting. In negotiations, they are pragmatists who value common sense over emotional appeals. Their speech is goal-oriented but always wrapped in the silk of politeness. They do not just want a deal but a long-term, honest partnership.

Decision-Making and The Dance of Compromise. British discourse is a unique mix of uncertainty and prudence. If a meeting does not end in a contract, do not despair because it is a process of careful initiative-testing. They may seem inflexible at first, but they respond brilliantly to a partner's creative initiative. The goal is always a compromise where both parties feel their personal space has not been violated.

Gifts and Reciprocity. In the UK, a gift is a delicate matter. Anything over fifty dollars can be seen as undue influence or a bribe. If someone host you for lunch, you must return the favor. Christmas cards are a mandatory linguistic ritual to maintain ties.

In summary, British business culture is an intricate dance of paradoxes. This is the ability to read between the lines, respect personal boundaries, and maintain cold politeness even under pressure. By mastering their unique blend of pragmatism, punctuality, and imperturbable humor, you earn a place in a professional world built on trust and long-term loyalty.

References

1. The 8+1 Rules of Handshake Etiquette. Aristocracy London. - <https://www.aristocracy.london/gentlemans-blog/etiquette-and-good-manners/the-8-1-rules-of-handshake-etiquette/>.
2. British Business Communication Styles. Culture Cuppa. - <https://culturecuppa.com/british-business-communication-styles/>.
3. Harzing A.-W. British Culture. Harzing.com. - <https://harzing.com/resources/living-and-working-abroad/british-culture>.

МОРЕНКО Олеся Олександрівна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

МОДЕРНІСТСЬКА МІФОТВОРЧІСТЬ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРИ ЄВРОПИ ТА США ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

У ХХ столітті міф перестає бути лише переказом архаїчних історій і перетворюється на засіб осмислення сучасності. Як зазначає Елеазар М. Мелетинський у праці *The Poetics of Myth* (2000), міф – це система символів, образів і сюжетів, що виражають фундаментальні людські переживання [1]. У літературі ХХ ст. письменники активно використовують ці структури, але не для відтворення минулого, а щоб надати сенсу хаотичному досвідові модерної доби. Міфологічні мотиви стають інструментом пошуку цілісності в умовах фрагментації культури, війни, технічного прогресу та духовної кризи.

Американська література першої половини ХХ ст. розвиває власну форму міфотворчості. Після Першої світової війни, у часи «втраченого покоління» та Великої депресії, письменники прагнули осмислити національну ідентичність. За спостереженнями дослідників (Sternberg 2007 [6]), у творах цього періоду формується низка нових міфів: «американська мрія», «міф кордону» (*frontier myth*), а також архетип самотнього героя, який намагається зберегти людяність у суспільстві масового виробництва. Ці мотиви втілюють ідею пошуку сенсу, свободи та самопізнання.

Одним із найвпливовіших модерністських творів, у якому міф став структурним принципом, є роман *Ulysses* (1922) Джеймса Джойса. Як зауважує Е. Гуд у статті «Mythic Form and James Joyce's *Ulysses*» (1979) [2], письменник не просто використовує алюзії на гомерівський епос, а створює сучасний міф – епос повсякденності. Події одного дня в Дубліні співвідносяться з подорожжю Одисея, але в центрі тепер стоїть не герой-воїн, а звичайна людина – Леопольд Блум, який шукає гармонію та сенс у хаотичному світі.

Мелтем Узуноглу-Ертен у праці *James Joyce's Mythographical Re-Writing* (2013) підкреслює, що Джойс здійснює своєрідну субверсію міфу – він руйнує традиційну героїку, перетворюючи її на інтимну історію духовного шукання [3]. Міфічна структура допомагає авторові поєднати приватне й універсальне, створивши «сучасний епос» без богів і чудес. Таким чином, Джойс показує, що навіть буденність може бути наповнена міфічним змістом, якщо в ній присутній пошук істини.

Проблема духовного оновлення через природу й життєву силу – ключова в творчості Девіда Герберта Лоуренса. Його світогляд ґрунтується на філософії віталізму, яка стверджує пріоритет живої енергії над раціональністю. У дослідженні *Vitalistic and Existential Ontology in D. H. Lawrence's Selected Works* (2020) [4] підкреслюється, що письменник протиставляє живу стихію природи – механізованому світу індустріалізму. Для нього справжнє життя – це не інтелектуальна діяльність, а безпосереднє переживання, тілесність, інстинкт, любов.

У праці *Studies in Classic American Literature* (1923) Лоуренс аналізує американських авторів (зокрема Готорна, Купера, Мелвілла) і стверджує, що американська культура потребує « нової життєвої міфології » [5]. Його власна творчість – це спроба створити такий міф: повернення до природи, відновлення зв'язку між тілом і духом, пошук гармонії між людиною й життєвою енергією Всесвіту. У цьому віталізм перетинається з міфотворчістю, бо перетворює природні сили на символи духовного відродження.

Творчість Франца Кафки – особливий приклад міфотворення в модернізмі. У статті *Kafka's Mythology: Organization, Bureaucracy and the Limits of Sensemaking* (2012) [7] зазначається, що Кафка створює не традиційні, а нові, «анти-міфи» – оповідання-алегорії про відчуження, провину, неможливість порозуміння з владою та світом. Його тексти

відображають колективні страхи модерної доби – втрату людяності, ізоляцію, бюрократичну безособовість.

Найвідоміший твір письменника – «Перевтілення» (1915). Герой Грегор Самса прокидається і виявляє, що став комахою. Цей фантастичний образ не пояснюється раціонально, адже він символізує внутрішній стан людини – відчуження, провину, втрату ідентичності. Як зазначають дослідники (Meletinsky 2000 [1]), трансформація героя є міфом про душевну смерть і спробу відродження: через приниження, страждання й самотність людина пізнає глибини власного «я». «Перевтілення» можна розглядати як сучасний варіант ініціального міфу, у якому герой проходить межу між людським і тваринним, щоб усвідомити трагічну сутність існування.

Міфотворчість у літературі XX ст. є одним із провідних художніх методів, що допомагає письменникам виразити кризу модерної цивілізації. Джеймс Джойс створює «сучасний епос» через переосмислення античного міфу – він демонструє, що навіть буденність може бути героїчною. Девід Г. Лоуренс протиставляє духовне й природне механічному світу, формуючи віталістичний міф про життєву силу. Франц Кафка, у свою чергу, конструює нову, трагічну міфологію відчуження та внутрішнього розпаду. В американській літературі першої половини XX ст. ці тенденції проявляються у створенні власних міфів – про свободу, особистість, успіх і самотність.

Міф у модернізмі – це не минуле, а форма мислення, через яку людина прагне знайти гармонію у хаосі технократичної доби. Література XX століття відроджує міф не як казку, а як спосіб філософського пізнання, де кожна людська історія може стати частиною вічного архетипу.

Література

1. Meletinsky E. M. The Poetics of Myth. Routledge, 2000. 512 p.
2. Gould E. Mythic Form and James Joyce's «Ulysses». *Twentieth Century Literature*. 1979. Vol. 25, no. 3/4. P. 421–447.
3. Uzunoğlu Erten M. James Joyce's Mythographical Re-Writing: The Subversion of Myth in Ulysses. *ResearchGate*. 2013.
4. Al-Tamousi M. Vitalistic and Existential Ontology in D. H. Lawrence's Selected Works. *ALSUN Journal*. 2020. No. 15. P. 45–62.
5. Newton A. N. D. H. Lawrence and Studies in Classic American Literature : Dissertation. Harvard University DASH, 2021. 210 p.
6. Sterenberg M. K. Myth and the Modern Problem: Mythic Thinking in Twentieth-Century Literature. ProQuest, 2007. 340 p.
7. Weick K. E. Kafka's Mythology: Organization, Bureaucracy and the Limits of Sensemaking. *ResearchGate*. 2012.

НАЗАРКО Людмила Тарасівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON MODERN ENGLISH COMMUNICATION

In the twenty-first century, digital technologies have significantly transformed the way people communicate. Social media platforms such as Instagram, TikTok, and Facebook have become essential tools of everyday interaction, influencing language, communication styles, and intercultural exchange. The purpose of this research is to analyze the impact of social media on modern English communication and identify its major linguistic features.

The relevance of this topic is determined by the growing role of online communication in contemporary society. Millions of users communicate daily through messages, comments, posts, and multimedia content. As a result, English, being one of the dominant languages of the Internet, continuously develops under the influence of digital communication.

One of the most noticeable effects of social media on English is the rapid formation of new vocabulary. Internet users actively create abbreviations, acronyms, and shortened forms such as “LOL,” “OMG,” “DM,” “BRB,” and “IMO.” These expressions allow users to communicate quickly and efficiently in digital environments. In addition, social media contribute to the spread of slang expressions, memes, and hashtags, which often become part of everyday communication.

Another important linguistic feature is informality. Social media communication is characterized by simplified grammar, omission of punctuation, shortened sentence structures, and the use of emojis. Such elements help express emotions, attitudes, and intentions more effectively than traditional written language. Emojis and visual symbols have become an important component of modern digital discourse.

Social media also play a significant role in intercultural communication. People from different countries interact in English, exchange cultural values, and share personal experiences. This creates opportunities for language learning, cultural awareness, and global cooperation. However, online communication may also lead to misunderstandings caused by cultural differences, slang usage, or ambiguous expressions.

Furthermore, social media influence language identity among young people. Teenagers and students often adopt online expressions in everyday speech, which changes traditional communication patterns. Digital communication shapes new discourse practices and creates a unique linguistic environment.

In conclusion, social media have a profound impact on modern English communication. They contribute to lexical innovation, linguistic simplification, intercultural interaction, and the development of new communication strategies. The study of digital discourse remains highly relevant for modern linguistics and communication theory.

НЕСТЕРЕНКО Максим Олексійович,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво - доцент

СИРОТІНА Олена Олексіївна

СИНОНІМІЯ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ДИНАМІКИ БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ

Синонімія є одним із характерних і водночас проблемних явищ у сучасному біотехнологічному дискурсі, що формується в умовах стрімкого розвитку науки, міждисциплінарної інтеграції та активного оновлення термінологічних систем. Незважаючи на прагнення наукової мови до точності, однозначності та стандартизації, у біотехнології спостерігається співіснування кількох найменувань для одного й того самого поняття, що зумовлює появу термінологічної синонімії.

У лінгвістичних дослідженнях синонімія в термінології трактується як співвідношення двох або більше одиниць, що позначають один і той самий науковий концепт, але відрізняються за формальними, семантичними або прагматичними ознаками. На відміну від загальномовної синонімії, термінологічна синонімія має функціональний характер і часто пов'язана з етапами становлення наукового знання та конкуренцією різних наукових шкіл [1].

Одним із головних чинників виникнення синонімії в біотехнологічному дискурсі є міждисциплінарність галузі. Біотехнологія поєднує елементи молекулярної біології, генетики, хімії, медицини, інформатики та інженерії, що призводить до запозичення термінів із суміжних дисциплін. У результаті для позначення одного процесу або об'єкта можуть функціонувати різні номінації, наприклад *gene transfer* і *genetic transformation*, *protein production* і *protein expression*, *host organism* і *production organism*. Такі синонімічні пари відображають різні наукові перспективи осмислення того самого явища.

Важливу роль у формуванні синонімії відіграють також історичні чинники. На ранніх етапах розвитку біотехнології терміни часто виникали паралельно в різних дослідницьких центрах або мовних традиціях. З часом частина з них стандартизувалася, тоді як інші збереглися як варіантні або контекстуально марковані одиниці. Наприклад, співіснування термінів *recombinant DNA technology* і *genetic engineering* демонструє процес поступової спеціалізації та уточнення значень у межах наукового дискурсу [3].

Синонімія в біотехнологічному дискурсі може мати різні типи. Абсолютна синонімія, за якої терміни повністю збігаються за значенням і сферою вживання, є відносно рідкісною. Значно поширенішою є часткова синонімія, коли одиниці перетинаються за основним значенням, але відрізняються стилістично, прагматично або контекстуально. Так, терміни *gene editing* і *genome editing* часто вживаються як взаємозамінні, проте другий має ширший обсяг і використовується для позначення змін на рівні всього геному.

Окрему групу становлять синонімічні відношення між повною та скороченою формами термінів, зокрема між багатокомпонентними номінаціями та їхніми аббревіатурами: *polymerase chain reaction* і *PCR*, *genetically modified organism* і *GMO*, *clustered regularly interspaced short palindromic repeats* і *CRISPR*. Такі синонімічні пари виконують різні комунікативні функції залежно від жанру наукового тексту, рівня спеціалізації аудиторії та прагматичних цілей автора [3,4].

Функціонально синонімія в біотехнологічному дискурсі виконує як позитивну, так і проблемну роль. З одного боку, вона забезпечує гнучкість наукової комунікації, дозволяє адаптувати виклад до адресата та контексту, а також відображає динаміку розвитку знань. З іншого боку, надмірна кількість синонімів може ускладнювати стандартизацію термінології, створювати труднощі для перекладу та спричиняти неоднозначність у фаховому спілкуванні.

З огляду на це, сучасні термінологічні дослідження зосереджуються на описі синонімічних рядів, визначенні домінантних термінів і розмежуванні сфер уживання варіантних номінацій. Аналіз синонімії в біотехнологічному дискурсі з когнітивно-дискурсивної перспективи дає змогу виявити концептуальні відмінності між на перший погляд тотожними одиницями та простежити еволюцію наукових уявлень [2].

Таким чином, синонімія в біотехнологічному дискурсі є закономірним наслідком розвитку науки, міждисциплінарних контактів і мовної динаміки. Її вивчення має важливе теоретичне та прикладне значення для термінознавства, перекладознавства й фахової комунікації, а також сприяє вдосконаленню процесів стандартизації та уніфікації біотехнологічної термінології.

Література

1. Cabré, M. T. *Terminology: Theory, methods and applications*. John Benjamins, 1999.
2. Molina-Plaza, S., & Martínez-Sáez, A. Terminological variation and synonymy in scientific discourse: A cognitive perspective. *Discourse, Context & Media*, 2024, 55, 100-112.
3. Syrotina O. O. Paradigmatic relations in the English terminology of biotechnology. *Cogito*, 2021, 13(3), 172-187.
4. Syrotina O. O. Origin sources of English biotechnological terminology. *International Journal of Philology*, 2022, 13 (4), 30-39.

ПАРИШКУРА Діана Вадимівна,

*здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)*
**Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна**

СИСТЕМНІ ЗМІНИ У ВЕРБАЛЬНІЙ КОМУНІКАЦІЇ В ЕПОХУ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Диджиталізація не просто надала нам нові канали зв'язку, вона докорінно змінила архітектуру вербальної взаємодії. Перехід від переважно усного та лінійного писемного мовлення до гіпертекстового та мультимодального цифрового спілкування спричинив системні зрушення у способах формування, передачі та сприйняття смислів.

Однією з найпомітніших системних змін є розмивання межі між вербальним та невербальним. У цифровому середовищі текст перестає бути самодостатнім. Смайли, емодзі, стікери та GIF-анімації тепер виконують роль пунктуації та інтонації. Вони не просто доповнюють текст, а часто стають його смисловим ядром, абстрактне слово заміщується конкретним візуальним образом. Системно це означає спрощення лексичного вибору на користь уніфікованих візуальних шаблонів.

Традиційна вербальна комунікація (особливо усна) є симетричною та спонтанною. Диджиталізація зробила комунікацію переважно асинхронною. Можливість видалити, відредагувати або проігнорувати повідомлення змінює психологію мовленнєвого акту. Ми втрачаємо навичку живого, непоправного діалогу. Мовлення стає більш препарованим та презентаційним. Це породжує феномен «екранного бар'єру», де людина відчуває меншу відповідальність за сказане, що веде до дегуманізації дискурсу та зростання вербальної агресії.

Цифрова комунікація підпорядкована закону економії зусиль та швидкості. Це призводить до системної фрагментації повідомлень. Замість розлогих аргументованих текстів домінують «пости» та «твіти». Це змінює структуру мислення: від системного аналізу ми переходимо до реактивного сприйняття. Мова трансформується у набір гасел та хештегів. Втрачається контекстуальна складність: складні ідеї, які потребують довгих мовленнєвих періодів, спрощуються до бінарних опозицій (лайк/дизлайк, за/проти).

Вплив ШІ та систем автозаповнення створює ефект «лінгвістичного коридору». Коли алгоритми пропонують варіанти відповідей, вони поступово уніфікують мовлення. Індивідуальний стиль витісняється середньостатистичною нормою. Вербальна комунікація починає нагадувати обмін протоколами між комп'ютерами, де головною метою є швидкість транзакції, а не глибина взаєморозуміння.

Системні зміни у вербальній комунікації свідчать про перехід від «мови як мистецтва» до «мови як сервісу». Епоха диджиталізації пропонує нам неймовірну швидкість та охоплення, але ціною цього є втрата мовленнєвої індивідуальності, глибини рефлексії та емоційної тонкості діалогу. Збереження «людського» у мовленні потребує сьогодні свідомих зусиль – культивування повільного читання та живого спілкування поза межами цифрових протоколів.

Література

1. Carr N. G. The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains. New York: W.W. Norton & Company, 2020. 368 p.
2. Crystal D. Language and the Internet. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2006. 316 p.

ПЕТРУК Аліна Сергіївна,

*здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – старший викладач
ДРЕЙМАН Антон Ігорович*

ПОЛІТИЧНА САТИРА У ТВОРЧОСТІ ДЖОНАТАНА СВІФТА: ЕТИКО- ЕСТЕТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ

У межах наукового дискурсу Свіфт розглядається як інтелектуальний рефлексор, що активно деконструє політичну реальність XVIII століття. Поєднуючи іронію з гротеском, він формує особливу етичну дистанцію, яка дозволяє йому безкомпромісно атакувати владні структури. Майстерність автора полягає у здатності демаскувати системну несправедливість, трансформуючи приватну критику в універсальний філософський вирок людським видам.

Художні прийоми письменника ґрунтуються на видатній мовній майстерності, де пародія та сарказм слугують методами для кодування глибоких філософських значень. Сатиричний ефект досягається не через зовнішній тиск на читача, а через тонке поєднання контекстуальної глибини та естетичної довершеності гумору. Це дозволяє автору делікатно стимулювати критичне мислення аудиторії, замінюючи пряму конфронтацію інтелектуальним викликом.

Функціональна специфіка творчості Дж. Свіфта виявляється у поєднанні дидактики та просвітництва, де сатирик виступає як педагог, який спонукає суспільство переосмислити політичні реалії. Унікальна діалектика жанру дозволяє балансувати між естетичною насолодою від тексту та гострим відображенням проблем, перетворюючи сатиру на потужний інструмент трансформації суспільної думки.

В основі авторського методу Джонатана Свіфта лежить концепція «викривального дзеркала», що реалізується через відсторонення спостерігача, який аналізує вади суспільства з інтелектуальної відстані. Замість прямої критики автор застосовує гротескну деформацію та гіперболізацію, які діють як проявник для прихованих недоліків системи. Сатира тут перестає бути просто жанром і перетворюється на потужний когнітивний механізм. Її завдання — радикальна деконструкція соціальних та політичних ієрархій, що змушує аудиторію до критичного переосмислення дійсності в часи глибоких ідеологічних розломів.

ПЛЕЦЬКО Карина Сергіївна,
*Здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИРОТІНА Олена Олексіївна*

ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕТЕРИНАРНОГО ДИСКУРСУ У МОВОЗНАВСТВІ

Дослідження ветеринарного дискурсу у мовознавстві в Україні набуває дедалі більшої актуальності, оскільки професійна комунікація у ветеринарній сфері поєднує термінологічну точність, когнітивну складність і прагматичну ефективність. Одним із ключових аспектів є вербалізація концептів хвороб та захворювань тварин. Ю.Рожков і О. Сиротіна [5] аналізують мовні механізми, за допомогою яких спеціалізована англійська

термінологія передає складні медичні поняття, зокрема визначення клінічних станів та патологій.

Дослідження Ю. Рожкова [4] демонструє, що лінгвокогнітивний підхід до корпусного аналізу термінів у ветеринарних текстах дозволяє виявити специфічні мовні одиниці та їхні структурні закономірності, водночас підкреслюючи складність автоматизованого вилучення термінів у спеціалізованому дискурсі.

У дисертаційній роботі Ю.Рожкова [3] розглянуто концептуальні категорії у термінах, що позначають хвороби тварин, де категорії «простір», «час», «ознака» та «причина» фіксуються у структурі термінів і відображають когнітивні процеси професійного мислення.

О.Сиротіна [6] у своїх дослідженнях аналізує морфологічні способи творення термінів у ветеринарній підмові англійської мови, що допомагає зрозуміти механізми формування нових наукових одиниць у спеціальній мові. У подальшій роботі О.Сиротіна [7] розглядає механізми вторинної номінації в англійській термінологічній системі ветеринарії, що розкриває логіку створення складних термінів і їх семантичних відтінків у дискурсі.

Українські дослідники також звертають увагу на розвиток ветеринарної лексики як частини спеціального дискурсу. І.Вакулик [1] проводить аналіз сучасних ветеринарно-медичних термінів та їхнє співвідношення з анатомічною номенклатурою, що дозволяє простежити логіку побудови термінологічної системи та її когнітивну структуру. О.Дмитрук [2] розглядає формування української ветеринарної лексики, звертаючи увагу на історичні джерела, запозичення та національні особливості побудови спеціальної мови.

Таким чином, українське мовознавство вивчає ветеринарний дискурс через призму структурно-семантичного, когнітивного та прагматичного аналізу, що дозволяє розкривати як мову термінів, так і механізми їх функціонування у професійній комунікації. Це створює основу для подальших досліджень у галузі лінгвістики спеціальних мов та міждисциплінарних зв'язків між мовою, знанням і практикою.

Література

1. Вакулик, Л. П. Сучасна ветеринарно-медична термінологія: анатомічна номенклатура та когнітивні аспекти. К., 2013. 152 с.
2. Дмитрук, О. Формування української ветеринарної лексики: історичні та лінгвістичні аспекти. Л., 2001. 128 с.
3. Rozhkov Yu. Conceptual categories in the English terms to denote animal diseases // International Journal of Philology. 2021. Vol. 12, № 1. – P. 108–112.
4. Rozhkov Yu. Linguocognitive approach to extracting terms from a corpus of veterinary texts // International Journal of Philology. 2023. Vol. 14, Iss. 4. P. 46–55.
5. Rozhkov Yu., Syrotin O. Verbalization of the concepts of disease and animal disease in English // Cogito Multidisciplinary Research Journal. Bucharest, 2022. Vol. XIII, № 4. P. 224–233.
6. Syrotina O. Suffix derivation of terms in the veterinary sublanguage // International Journal of Philology. 2022. Vol. 13, № 3. P. 30–38.
7. Syrotina O. Secondary nomination in the English terminological system for animal diseases // International Journal of Philology. 2023. Vol. 14, № 2. P. 52–60.

ПОНОМАРЧУК Катерина Костянтинівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – асистент
ДРЕЙМАН Антон Ігорович

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС XVII СТОЛІТТЯ: ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ І ХАРАКТЕРИСТИКА КЛЮЧОВИХ ХУДОЖНІХ НАПРЯМІВ

Література XVIII століття формується в умовах зростання суспільної свідомості та інтенсивного розвитку філософської думки, науки й культури. Це епоха, що переходить від барокового відчуття світу до нового раціоналістичного бачення, яке ставить у центр людину, її розум та моральний потенціал. Письменники дедалі більше звертаються до соціальних, етичних і педагогічних проблем. Згідно з дослідженнями істориків літератури, XVIII століття можна поділити на кілька важливих етапів: ранній перехідний період, добу високого Просвітництва та час пізнього XVIII ст., коли посилюються сентиментальні та передромантичні тенденції [1].

Література XVIII століття пройшла шлях від раціональної чіткості класицизму до глибокої емоційності сентименталізму, поступово відкриваючи складність людської душі.

Класицизм у XVIII столітті спирається на античну традицію та раціоналістичне мислення. Він прагне гармонії, впорядкованості та логічної структури. Письменники цього напрямку, насамперед Александр Поуп в Англії, тяжіють до поетичної рівноваги, ясності, морального змісту. Террі Іглтон підкреслює, що англійський класицизм XVIII ст. відзначився *“моральною стриманістю та стилістичною точністю”*, що стало визначальною рисою епохи [6]. Вольтер, хоча й був багатограним автором, у драматургії також дотримувався принципів класицизму, чіткості композиції, риторичності та дидактизму.

Сентименталізм постає як відповідь на холодний раціоналізм класицизму. У центрі творів з'являється не розумна, а чуттєва людина. Романи Руссо та Стерна демонструють новий тип героя - емоційно відкритого, здатного до співпереживання й моральної саморефлексії. У дослідженнях Гром'яка й Коваліва підкреслено, що сентименталізм розкрив у літературі значення особистісних переживань і внутрішнього життя людини як окремої цінності [2]. Епістолярні форми, щоденники, автобіографічна проза стають найпопулярнішими жанрами в другій половині XVIII ст.

Рококо в літературі — це мистецтво "напівтонів", яке замінило суворий обов'язок класицизму на культ приємності, вишуканого почуття та інтимного переживання. На відміну від класицизму, рококо менш дидактичне й більш декоративне. Його особливості естетизм, інтимність та вишуканість, вони простежуються в поезії, новелах, прозових мініатюрах. У англійській традиції рококо часто розглядають як перехідний стиль, який поєднує декоративність бароко з емоційністю та чуттєвістю сентименталізму, поступово готуючи підґрунтя для романтизму[4].

XVIII століття пройшло під знаком Просвітництва — епохи, де панував культ розуму, прогресу та свободи думки. Просвітницький світогляд, вибудований на ідеях провідних французьких мислителів, заперечував деспотію та забобони, ставлячи в центр суспільного розвитку освічену людину. Дослідник П. Газард влучно характеризує цей період як час масштабного духовного перелому, що призвів до звільнення людської свідомості від релігійного тиску та переосмислення місця індивіда у всесвіті.

У літературі ідеї Просвітництва знаходять відображення в жанровому розмаїтті: розвивається сатирична проза, філософські повісті, дидактичні романи, педагогічні трактати. Значний вплив мала концепція природного виховання Руссо, яка розкриває ідею гармонії природи й людської особистості, усвідомлення цінності дитинства та права на розвиток [6]. Просвітницька література формує новий тип героя - людини мислячої, моральної, здатної до самовдосконалення. Таким чином, література стає не тільки засобом художнього вираження, а й впливовим інструментом соціального й духовного перетворення.

Література

1. Гром'як Р. Т., Ковалів Ю. І. Літературознавчий словник-довідник. Київ : Академія, 2007. 752 с.

2. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII століття : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 360 с.
3. Hampson N. The Enlightenment. Penguin Books, 1990. 304 p.
4. Hazard P. The European Mind, 1680–1715. New York : Fordham University Press, 1990. 454 p.
5. Lanson G. Histoire de la littérature française. Paris, 1895. 1158 p.
6. Rousseau J.-J. Émile, ou De l'éducation. Paris, 1762. 665 p.

ПОНОМАРЧУК Катерина Костянтинівна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
РОЖКОВ Юрій Григорович

ЛІНГВОКОГНІТИВНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

Сучасний медіадискурс виступає одним із ключових середовищ формування та трансляції соціокультурних норм, серед яких особливе місце займають гендерні стереотипи. У межах лінгвокогнітивного підходу мова розглядається не лише як засіб комунікації, але й як інструмент для створення концептів, що відображають й водночас формують уявлення про гендерні ролі, ідентичності та очікування від них.

Гендерні стереотипи в медіа формуються через когнітивні моделі та фрейми, які структурують інформацію про чоловіків і жінок. Такі фрейми часто базуються на позиціонуванні «чоловіче - жіноче», де кожній категорії приписуються стійкі характеристики. Наприклад, чоловіки у медіадискурсі частіше репрезентуються як активні, раціональні, лідери, тоді як жінки - емоційні, турботливі, орієнтовані на приватну сферу життя. Ці уявлення закріплюються через повторюваність мовних конструкцій та наративів.

Важливу роль відіграють лексико-семантичні засоби. Вибір слів, епітетів і метафор впливає на сприйняття гендеру. Наприклад, опис жінок часто містить оцінні прикметники, пов'язані із зовнішністю («beautiful», «attractive»), тоді як чоловіків описують через їхні досягнення («successful», «powerful»). Метафоричні моделі також сприяють формуванню стереотипів: жінки можуть концептуалізуватися як «об'єкти» або «прикраси», тоді як чоловіки - як «суб'єкти дії» або «борці».

Окрему увагу слід приділити наративним стратегіям. У медіа часто використовуються типові сюжетні моделі, які відтворюють гендерні ролі: «успішний чоловік», «жінка-жертва», «жінка-берегиня», «кар'єристка». Такі наративи закріплюють очікувані моделі поведінки й впливають на самоідентифікацію реципієнтів.

З точки зору когнітивної лінгвістики, важливим є поняття концептів і категоризації. Гендерні концепти формуються через досвід, культуру та медіа, і мова виступає засобом їхньої репрезентації. Часте повторення певних мовних патернів сприяє автоматизації стереотипного мислення, що ускладнює їхнє усвідомлення та критичне переосмислення.

У сучасному англомовному медіадискурсі спостерігається також тенденція до трансформації гендерних стереотипів. Під впливом феміністичних рухів, політики інклюзивності та соціальних змін медіа дедалі частіше репрезентують альтернативні моделі гендерної ідентичності. З'являються гендерно-нейтральні мовні форми, зокрема *singular they*: *If a student wants to succeed, they must work hard*, що дозволяє уникнути маркування статі, розширюється спектр ролей для жінок і чоловіків, піддаються критиці традиційні стереотипи. Проте навіть у таких умовах залишаються приховані форми

стереотипізації, які потребують детального аналізу. Наприклад через акцент на зовнішності жінок навіть у професійному контексті: *The young and attractive CEO presented her new strategy*, де оцінні прикметники зміщують фокус із професійних якостей на зовнішність.

Отже, лінгвокогнітивний аналіз сучасного англomовного медіадискурсу засвідчує, що гендерні стереотипи формуються й відтворюються як через явні, так і приховані мовні механізми, зокрема вибір лексики, синтаксичні структури та дискурсивні стратегії. Водночас поширення гендерно-нейтральних мовних форм свідчить про поступову трансформацію комунікативних практик у напрямі інклюзивності. Усвідомлення цих процесів є необхідною умовою для критичного аналізу медіатекстів і подальшого розвитку більш збалансованого та недискримінаційного мовлення.

Література

1. *Robin Lakoff Language and Woman's Place*. New York : Harper & Row, 1975.
2. *Norman Fairclough Media Discourse*. London : Edward Arnold, 1995.
3. *Deborah Tannen You Just Don't Understand: Women and Men in Conversation*. New York : Ballantine Books, 1990.
4. *Deborah Cameron Gender and Language Ideologies*. Oxford : Blackwell, 2003.
5. *Jane Sunderland Gendered Discourses*. Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2004.

ПУСТОВІТ Дарія Віталіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
БАКУЛИК Ірина Іванівна

СИНОНІМІЯ ТА СЕМАНТИЧНА ВАРІАТИВНІСТЬ У СУЧАСНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У сучасному мовознавстві термінологічні системи розглядаються як складні динамічні утворення, у яких поєднуються прагнення до однозначності з реальною семантичною варіативністю. Попри те, що перевагою терміна вважається точність і недвозначність, у реальному функціонуванні терміносистем спостерігаються процеси, які свідчать про наявність асиметрії мовного знака. Одним із ключових семантичних явищ у термінології є синонімія, яка проявляється як на рівні окремих термінів, так і в межах номенклатурних конструкцій. Особливо показовою є синонімія ініціальних терміноелементів грецького та латинського походження (а- – ін-, дис- – ре-, ката- – де-, гіпо- – суб-, гіпер- – супер-, мета- – екстра-), що відображає історичні процеси адаптації класичних мовних елементів у сучасних терміносистемах.

Попри нормативне прагнення до усунення дублетності, синонімія залишається функціонально значущим явищем, оскільки вона сприяє гнучкості наукової номінації та відображає етапи становлення термінологічних систем. У сучасній лінгвістиці синонімія розглядається не як відхилення від норми, а як один із механізмів розвитку термінології [1]. Особливого значення набуває поняття еквівалентної синонімії, зокрема у спеціалізованих галузях, де різні номінації можуть позначати ідентичні або близькі за змістом об'єкти. Це засвідчує складність процесів термінотворення та багаторівневість семантичної організації наукової мови [2].

Література

1. Вакулик І. І. Системність у вивченні латинської мови на шляху формування сучасних універсальних знань. *Науковий вісник НУБіП. Серія «Філологічні науки»*. 2015. Вип. 215. Ч. 1. С. 159-166.

2. Vakulyk I. Dynamism of information-saturated life as a reality of society existence. In *The international community and Ukraine in the processes of economic and civilizational progress: Current economic technological, resource, institutional, security and socio-humanitarian problems* (pp. 157- 176). Riga: Baltija Publishing. 2024. doi: 10.30525/978- 9934-26-480-1-6.

РЯБЦУН Артем Богданович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
ВАКУЛИК Ірина Іванівна

КУЛЬТУРА НАУКОВОГО МОВЛЕННЯ ЯК ЧИННИК ІНТЕРПРЕТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

У сучасному гуманітарному дискурсі особливої ваги набуває осмислення української мови та літератури в європейському контексті [1]. Вагомий внесок у цей процес здійснив Юрій Бойко-Блохін, дослідник історії української літератури, професор Мюнхенського університету та ректор Українського вільного університету.

Наукові розвідки Ю. Бойка вирізняються послідовним застосуванням компаративного методу аналізу українського письменства. Зокрема, творчість Тараса Шевченка інтерпретується у широкому європейському контексті – у зіставленні з класиками світової літератури. Такий підхід дозволяє розглядати Шевченка як універсального митця, чия творчість репрезентує духовну цілісність нації та водночас відповідає загальноєвропейським естетичним тенденціям. Особлива увага приділяється психологізму та новаторству у зображенні соціальної дійсності. У працях, присвячених Лесі Українці, науковець акцентує на її ролі у формуванні модерністських тенденцій, зокрема неоромантизму. Дослідник підкреслює інтелектуалізм, психологічну заглибленість та індивідуалізацію художнього мислення письменниці, а також її органічну орієнтацію на європейський культурний простір.

Аналізуючи драматургію Володимира Винниченка, Ю. Бойко розглядає її як художнє відображення української національної революції, у якому поєднуються елементи реалізму, психологізму та символізму, а постать Миколи Хвильового інтерпретовано як ключову для розуміння пореволюційної української прози та формування концепції культурної європеїзації.

Важливим аспектом наукового стилю Ю. Бойка є культура мови, що виявляється у точності термінології, логічній послідовності викладу та стилістичній стриманості. Його тексти характеризуються високим рівнем мовної нормативності, ясністю формулювань і відсутністю емоційної надмірності, що відповідає вимогам академічного дискурсу.

Особливе значення має також термінологічна культура, яка передбачає точне, системне та послідовне використання наукових понять [2]. У працях науковця простежується чітка термінологічна впорядкованість, уникнення синонімічної надмірності та семантичної розмитості. Це забезпечує концептуальну однозначність і методологічну чіткість дослідження.

Отже, наукова спадщина славіста демонструє цілісне бачення української літератури як невід'ємної складової європейського культурного простору. Його підхід поєднує літературознавчий, культурологічний і філософський виміри, що відповідає сучасним тенденціям міждисциплінарних гуманітарних досліджень.

Література

1. Vakulyk, I. (2010). The impact of globalization on modern terminology. Cross-cultural and trans-national perspectives. Herceg Novi, Montenegro: Enieda. 2010. 144.

2. Vakulyk, I. (2022). The concept of «information space» of the present: Sources, state, prospects. *International Journal of Philology*, 26(4), 75-84. [doi: 10.31548/philolog13\(4_1\).2022.008](https://doi.org/10.31548/philolog13(4_1).2022.008).

САВЧУК-КОНАРСЬКА Анжеліка Іванівна,

магістр історії, викладач,

Університет WSB Merito, (м. Вроцлав, Республіка Польща)

НАШІ ЗА КОРДОНОМ: МОВНИЙ ЧИННИК У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ НА ПРИКЛАДІ МІСТА ВРОЦЛАВ

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року спричинило одну з найбільших хвиль вимушеної міграції в Європі після Другої світової війни. Мільйони українців залишили свої домівки й опинилися в нових країнах, де їм довелося швидко адаптуватися до невідомого середовища - нової культури, нових соціальних норм і, що особливо важливо, нової мови. Польща стала основним напрямком для українських переселенців: географічна близькість, безвізовий в'їзд та давня українська громада полегшили перший крок.

Вроцлав - четверте за чисельністю населення місто Польщі — прийняв десятки тисяч нових мешканців з України. За оцінками вроцлавського магістрату, у місті перебуває близько 150–180 тисяч громадян України, з яких приблизно 80 тисяч прибули після початку повномасштабної агресії та мають статус тимчасового захисту. Ще до вторгнення у Вроцлаві існувала стотисячна українська громада, яку сформували переважно трудові мігранти попередніх хвиль. Тож місто - з його університетами, розвиненою економікою та репутацією відкритого і мультикультурного центру - стало для багатьох природним першим вибором.

Польська та українська мови належать до однієї слов'янської родини, що певною мірою полегшує початкове порозуміння. Обидві мови мають спільний корінь численних слів, схожу граматичну структуру та аналогічний порядок слів у реченні. Однак ця близькість є оманливою: лексичні «фальшиві друзі», різні флексивні закінчення та відмінне письмо (латиниця проти кирилиці) створюють реальні бар'єри навіть для людей, які розуміють окремі слова. Для більшості українців, які приїхали до Вроцлава після 2022 року, польська мова не була відомою заздалегідь. Частина людей орієнтувалася на слух, спираючись на спільний корінь слів, але цього виявлялося недостатньо для повноцінного функціонування в суспільстві. Дослідження показують, що саме мовний бар'єр є одним із головних джерел стресу для українських мігрантів у Польщі - більшим, ніж фінансові труднощі або культурна відмінність.

Повсякденні покупки у Вроцлаві - у супермаркетах, аптеках, на ринках - стали першим «полігоном» мовної адаптації для більшості переселенців. На перших порах багато хто використовував жести, вказував пальцем на товар або просто показував написане у смартфоні. Чимало магазинів у районах з великою кількістю українців —

Надодже, Фабрична, Гаюв - неофіційно адаптували свою роботу: продавці навчилися розрізняти базові українські фрази, а в деяких закладах з'явилися цінники з дублюванням.

Переломним моментом для багатьох стало усвідомлення, що польська мова — не ворог, а інструмент. Ті, хто починав цілеспрямовано вчити польську вже в перші місяці перебування, значно швидше досягали самостійності в побуті. За даними опитування *Gazeta Wroclawska* (2024), серед українців, задоволених якістю життя у Вроцлаві, які позитивно відзначали відкритість мешканців Вроцлава (30%), добру комунікацію в місті (27%) та доступність роботи (26%), — велика частка тих, хто активно вивчав польську в перший рік перебування. Особливо гострою є мовна ситуація для дітей-переселенців. Учні, які потрапляють у польські школи, нерідко опиняються в середовищі, де не розуміють майже нічого. Вроцлавські школи зіткнулися з безпрецедентним завданням: інтегрувати сотні дітей, які не розмовляють польською, зберігаючи водночас освітній процес для польських учнів. Загалом у польській системі освіти у 2023/2024 навчальному році навчалось близько 185 тисяч учнів із України, ще приблизно 150 тисяч залишалися поза системою — здебільшого навчаючись онлайн в українських школах, аби не відстати у разі повернення на батьківщину. Такий паралельний режим навчання є цікавим проявом «мовної стратегії виживання»: зберегти зв'язок з Україною і водночас функціонувати в Польщі.

Для багатьох українців мова - це не просто засіб комунікації. Це символ ідентичності, зв'язок із домом, з культурою, з тими, хто лишився в Україні. Особливого значення мова набула після 2022 року, коли саме українська мова стала маркером культурного спротиву та національної гідності. Переселенці, які раніше говорили переважно російською, у Польщі нерідко свідомо переходили на українську — і в побуті, і в соціальних мережах.

Вроцлав є цікавим прикладом такого переходу: у місті виникли українськомовні спільноти, клуби, читальні, театральні гуртки. Українська мова зазвучала у кав'ярнях, на майданчиках і в парках. Це, з одного боку, стало природним виходом для емоційної потреби зберегти себе; з іншого - дещо уповільнило вивчення польської тими, хто проводив увесь час виключно в українськомовному оточенні.

Питання про те, яким буде мовне майбутнє українців у Вроцлаві, залишається відкритим. Воно залежить від кількох взаємопов'язаних факторів: від тривалості війни та перспектив повернення, від освітньої та інтеграційної політики польської держави, від власного вибору самих переселенців. Соціологи виокремлюють три можливих сценарії. Перший - тимчасова адаптація: люди засвоюють мінімально необхідний рівень польської, зберігаючи орієнтацію на повернення до України. Другий - інтеграція: поступове вростання в польськомовне суспільство, опанування мови на рівні, що дозволяє повноцінну участь у громадянському житті. Третій - трансмовна ідентичність: формування двомовних або багатомовних спільнот, які гнучко перемикаються між мовами залежно від контексту.

Мова є не лише інструментом комунікації - вона є дзеркалом соціального статусу, психологічного стану та культурної ідентичності мігранта. Для українців у Вроцлаві щоденна мовна реальність є складним балансуванням між необхідністю адаптуватися та прагненням зберегти себе. Досвід Вроцлава показує: успішна мовна інтеграція можлива, якщо місто, громадянське суспільство і самі переселенці докладають спільних зусиль. Мова перестає бути стіною, коли стає мостом - і цей міст будується з обох боків. Розуміння мовного виміру міграції важливе не лише для академічних досліджень, а й для практичної розробки інтеграційних програм. Від того, наскільки ефективно українці зможуть подолати мовний бар'єр, великою мірою залежить їхня здатність повноцінно жити, працювати і реалізовувати себе - незалежно від того, чи вони повернуться додому, чи оберуть Вроцлав своїм новим домом.

Джерела та література

Gazeta Wroclawska (2024). We Wrocławiu żyje 180 tys. obywateli Ukrainy. Prawie połowa z nich to uchodźcy. [Електронний ресурс]. URL: gazetawroclawska.pl

Centrum Edukacji Obywatelskiej / UNICEF (2024). Uczniowie i uczennice z Ukrainy w polskiej szkole — rok szkolny 2023/24. Warszawa.

Główny Urząd Statystyczny (2024). Cudzoziemcy pracujący w Polsce. Dane za grudzień 2024 roku.

Unia Metropolii Polskich (2022). Raport «Miejska Gościnność»: Ukraińcy w największych polskich miastach.

Instytut Rozwoju Terytorialnego Wrocław (2023). Obcokrajowcy w województwie dolnośląskim. Raport statystyczny.

TuWroclaw.com (2024). Podwrocławski powiat pobił wszelkie rekordy. Ma najwięcej Ukraińców w Polsce. [Електронний ресурс].

TVN24 Wrocław (2024). Cudzoziemcy zakładają coraz więcej firm. Ponad połowa należy do Ukraińców. [Електронний ресурс].

OKO.press (2024). Asymilacja dzieci z Ukrainy zamiast integracji w polskiej szkole? [Raport]. [Електронний ресурс].

САЛЬНИКОВА Анастасія Юріївна,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

Львівський національний університет

імені Івана Франка (м. Львів, Україна)

Наукове керівництво – доцент

КОЗАК Тамара Миколаївна

УЧАСТЬ В ERASMUS+ ЯК МОЖЛИВІСТЬ ПОДОЛАННЯ МІЖКУЛЬТУРНИХ БАР'ЄРІВ

Загалом питання міжкультурної комунікації досить гостро постає у теперішній час, оскільки з глобалізацією наша можливість взаємодіяти з іншими національностями та культурами збільшується. Проте нові ініціативи усіх країн спрямовані на зменшення напруженості між людьми. Таким прикладом може бути програма ERASMUS+ яка дозволяє ознайомлюватися з культурою іншої країни перебуваючи в ній, а також спілкуватися з носіями інших мов та культур.

Програма ERASMUS+, добре відома по всьому світі та вже стала символом європейської єдності та відкритості через освіту, молодіжну мобільність та щонайважливіше культурний діалог, адже саме вона об'єднує тисячі освітніх інституцій, організацій та учасників у спільному прагненні обміну знань, досвіду, мов та цінностей. Офіційно програму Erasmus+ затвердили в 1987-му році. [1] Програма має беззаперечну європейську додану вартість: вона створює відчуття спільної ідентичності, підтримує діалог між народами, розвиває політику рівності, екологічної свідомості та цифрових компетентностей. Особливо значущим стало розширення участі країн, асоційованих із ЄС, Erasmus+ фактично допомагає їм готуватися до майбутнього членства. Для України це – дороговказ на шляху інтеграції до Європейського освітнього простору.[2] Загалом подолання культурного бар'єру є досить складним оскільки воно має багато поділів – мовний бар'єр, психологічний бар'єр, бар'єр «невірних стереотипів», антипатія до культури іншого народу, невербальний бар'єр.[3] Завдяки програмі люди опиняються в одному просторі та мають можливість комунікувати, знаходити спільні точки дотику та будувати свою базу.

Важливим аспектом міжкультурної комунікації в умовах ERASMUS+ є розвиток толерантності, терпимості та відкритості до інших культур. Учасники програми мають

усвідомлювати, що їхня культура є унікальною, має власну цінність і може збагатити міжкультурний діалог. Повсякденна взаємодія в міжнародному середовищі сприяє формуванню поваги до культурних відмінностей і зменшенню рівня стереотипізації. Учасники ERASMUS+ поступово навчаються адаптувати свій комунікативний стиль відповідно до ситуації та рівня підготовки співрозмовника. Крім того, вчать інтерпретувати жести, міміку, дистанцію спілкування, які можуть допомагати уникати конфліктів і покращує якість міжособистісної взаємодії

Отже, участь у програмі приносить свою ефективність і можливості подолання міжкультурних бар'єрів у сучасному глобалізованому середовищі. Вона забезпечує не лише академічну мобільність, але і дозволяє формувати сталі зв'язки у міжкультурному середовищі, покращенню мовних навичок та культурної обізнаності. Досвід та дослідження показують, що безпосередній досвід навчання і приживання в іншій країні сприяє подоланню стереотипів, розвитку толерантності, гнучкості мислення та здатності ефективно комунікувати в мультикультурному середовищі.

Література

1. Erasmus+: плюси та мінуси. URL: <https://univerpl.com.ua/blog/erasmus-plyusi-ta-minusi/>
2. Erasmus+ під мікроскопом Єврокомісії: уроки та виклики для України. URL: <https://ndu.kr.ua/740-erasmus-pid-mikroskopom-evrokomisiji-uroki-ta-vikliki-dlya-ukrajini>
3. ПРОБЛЕМИ ПОДОЛАННЯ БАР'ЄРІВ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b04012d1-7519-44d1-b646-7f819943ed47/content>

СВИСТУН Христина Русланівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

ЯК ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ЛЮДИНИ ВПЛИВАЄ НА ВИБІР МОВНИХ ЗАСОБІВ У КОМУНІКАЦІЇ

У сучасному світі проблема взаємозв'язку психології та лінгвістики набуває особливої актуальності, зокрема у контексті вивчення впливу емоцій на мовлення людини. Комунікація є не лише процесом передачі інформації, але й способом вираження внутрішнього психічного стану особистості. Емоції безпосередньо впливають на вибір мовних засобів, структуру висловлювання, інтонацію та загальний стиль спілкування. Саме тому дослідження мовлення неможливе без урахування психологічних чинників, зокрема емоційних станів, які визначають особливості комунікативної поведінки. Сучасні психолінгвістичні підходи дозволяють розглядати мовлення як складне явище, у якому поєднуються когнітивні, емоційні та соціальні аспекти. У цьому контексті особливого значення набуває аналіз впливу емоційного стану людини на ефективність спілкування та вибір мовних засобів. Спілкування як процес розгортається послідовно, має плин (інколи значний) у часі, здійснюється під контролем свідомості учасників, тобто має всі ознаки діяльності. Засновники теорії мовленнєвого спілкування — Л. Виготський, О. М. Леонтьєв, О. Лурія, О. О. Леонтьєв, Т. Ахутіна (Рябова) та інші вважають комунікацію різновидом людської діяльності загалом, мовленнєвою діяльністю поряд з трудовою, ігровою, пізнавальною та ін. Саме в діяльності відбувається перехід об'єктивного відображуваного в суб'єктивний образ, в ідеальне [1,с.31]. У цьому контексті важливо враховувати, що мовленнєва діяльність тісно пов'язана не лише з мисленням, але й з

емоційною сферою людини, яка безпосередньо впливає на характер і результативність комунікації. Закон залежності ефективності спілкування від комунікативних зусиль: ефективність спілкування прямо пропорційна комунікативним зусиллям. Тобто чим більше комунікативних зусиль затрачає адресант, тим вища ефективність його мовленнєвого впливу. Ефективність спілкування відрізняється від ефективності, наприклад, у виробництві, в якому вона пов'язана з мінімізацією затрат. У спілкуванні ж, навпаки: щоб досягти комунікативного успіху, необхідно застосовувати весь арсенал вербальних і невербальних засобів, дотримуватись законів, правил, конвенцій спілкування, норм етикету тощо, тобто затрачати більше зусиль. Досвід свідчить, що коротко висловлені прохання і розпорядження виконують з меншим бажанням, оскільки вони сприймаються як невічливі, агресивні [1,с.39]. Таким чином, ефективність мовлення залежить не лише від змісту висловлювання, але й від емоційного забарвлення та способу його подачі, що безпосередньо впливає на сприйняття інформації співрозмовником. Соціальна перцепція як чинник ефективного спілкування. Соціальна перцепція - це сприйняття, розуміння й оцінка людьми соціальних об'єктів: самих себе, інших, соціальних груп та інтерпретація і прогнозування на цій основі їх вчинків. Термін увів американський психолог Дж. Брунер для позначення факту соціальної обумовленості сприйняття, його залежності не тільки від характеристик об'єкта, а й минулого досвіду суб'єкта, його цілей, намірів, значущості ситуації. Соціально-перцептивна сторона спілкування включає в себе процес формування образу іншої людини, що досягається «прочитуванням» за фізичними характеристиками партнера його психологічних властивостей і особливостей поведінки [2,с.129]. З огляду на це, емоційний стан учасників комунікації відіграє важливу роль у процесі соціального сприйняття, оскільки саме він визначає інтерпретацію повідомлення та реакцію на нього. Л. М. Веккер наголошує, що «мовлення як засіб спілкування, акт діяльності і психічний процес, тобто як тісно пов'язані між собою три аспекти мовлення - вивчалися окремо. Сучасна наука - це є одним з її суттєвих досягнень - дозволяє охопити одним концептуальним апаратом всі три аспекти мовлення». Крім того, можливо розглядати мовлення як мовленнєву поведінку людини і психічні властивості її особистості. У цьому разі ми користуємося тезою єдності семіотичної системи, психіки, психофізіології, поведінки і діяльності [3,с.100]. Отже, емоційний стан людини є одним із ключових чинників, що визначають характер її мовлення та комунікативної поведінки. Він впливає на вибір лексичних засобів, побудову висловлювання, інтонацію та загальний стиль спілкування. Ефективність комунікації залежить не лише від комунікативних зусиль мовця, але й від того, як його емоційний стан сприймається та інтерпретується співрозмовником. Важливу роль у цьому процесі відіграє соціальна перцепція, яка забезпечує розуміння емоційного змісту повідомлення. Крім того, мовлення слід розглядати як комплексне явище, що охоплює психічні, діяльнісні та психофізіологічні аспекти, серед яких емоції займають важливе місце. Таким чином, вивчення впливу емоційного стану на мовлення дозволяє глибше зрозуміти механізми спілкування та сприяє підвищенню його ефективності у сучасному суспільстві.

Література 1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с. 2. Основи психології та міжособового спілкування : навч. посіб. / Лариса Володимирівна Засекіна, Тетяна Володимирівна Пастрик. - Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. - 184с. 3. Лешкова Н. В. Сучасна психолінгвістика: напрями, аспекти і концепції [Електронний ресурс] / Н. В. Лешкова // Система і структура східнослов'янських мов : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ, 2012. - Вип. 6. С. 97-105. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/11121> дата звернення. 23.11.2020)

СТЕПАНОВА Анна Андріївна,
здобувач другого (магістерського)

СТАНОВЛЕННЯ РЕАЛІЗМУ ЯК ЛІТЕРАТУРНОГО МЕТОДУ

Літературний процес XIX століття формувався під потужним впливом промислового перевороту, стрімкої урбанізації та остаточного утвердження капіталістичних відносин. У цей період відбулася фундаментальна зміна художніх парадигм, що ознаменувалася поступовим переходом від суб'єктивізму романтизму до об'єктивізму реалізму, де провідне місце посіли епічні прозові жанри. Центральною проблематикою творів стала складна взаємодія особистості та соціального середовища, заснована на принципах детермінізму, де характер персонажа безпосередньо залежить від життєвих обставин, а етичний пошук розгортається у прагматичному світі матеріальних цінностей.

Становлення реалізму як літературного методу базувалося на ґносеологічній настанові на об'єктивне пізнання світу через типізацію характерів і обставин. Основними художніми принципами методу стали повна відмова від ідеалізації, скрупульозна правдоподібність деталей, глибокий психологізм та принцип історизму, що дозволяв митцям відображати дух конкретної епохи. Основний художній конфлікт змістився з внутрішніх переживань «виняткового героя» на відкрите протистояння людини та існуючого суспільного устрою.

Англійський реалістичний роман першої половини XIX століття демонструє багату жанрову специфіку, охоплюючи соціально-побутовий, виховний та сатиричний напрями. Характерною рисою того часу стала популярність «серіальних» видань, коли романи публікувалися в журналах окремими розділами, що впливало на їхню структуру та динаміку. Національна самобутність англійського реалізму проявилася у синтезі гострої соціальної критики з дидактизмом, специфічним гумором та елементами сенсаційності, при цьому Лондон та інші великі міста перетворилися на повноправних дійових осіб, ставши символами індустріальної цивілізації.

Творчість Чарльза Діккенса стала втіленням унікальної естетичної концепції, де жорсткий реалізм органічно поєднувався з «різдвяною» філософією віри у перемогу добра, а майстерне використання гротеску та гіперболи підсилювало художній ефект. У своїх творах, як-от «Олівер Твіст» чи «Тяжкі часи», письменник розгорнув масштабну соціальну панораму, безжально викриваючи вади правосуддя, тогочасної освіти та експлуатації дітей. Його стиль характеризується винятковою здатністю створювати влучні характери-маски та глибоким співчуттям до долі «малої людини», що доповнювалося деталізованим описом побуту.

Водночас Вільям Теккерей представляв інший напрям реалізму, заснований на аналітизмі та сатирі, спрямованих на деміфологізацію англійського суспільства й викриття станового снобізму. На противагу Діккенсу, Теккерей послідовно уникав сентиментальності, дотримуючись позиції скептичного та безстороннього спостерігача-історика. Його шедевр «Ярмарок марнославства» став справжньою жанровою новацією — це «роман без героя», де центральним персонажем виступає саме Суспільство. Автор дегероїзує образи Беккі Шарп та Амелії Седлі, демонструючи типи людей, керованих егоїзмом або слабкістю. Використовуючи метафору «лялькового театру» він виступає в ролі коментатора-ляльководи, що руйнує літературні ілюзії заради оголення правди життя.

Загалом реалізм в англійській літературі XIX століття трансформував художнє слово в інструмент глибокого соціального аналізу. Завдяки гуманістичному шляху Діккенса та сатирико-аналітичному підходу Теккерей було створено цілісну та всебічну

картину людської комедії, що відобразила складні процеси становлення індивіда в мінливому світі.

Література

1. Бондар М. П. Історія зарубіжної літератури XIX століття. Київ: ВЦ «Академія», 2015. 424 с.
2. Ковбасенко Ю. І. Зарубіжна література XIX століття. Київ: Грамота, 2017. 320 с.
3. Abrams M. H., Harpham G. G. A Glossary of Literary Terms. 12th ed. Boston: Cengage Learning, 2014. 450 p.
4. Sanders A. The Short Oxford History of English Literature. Oxford: Oxford University Press, 2016. 704 p.
5. The Realistic Novel in the Victorian Era. University of Delaware. 2018. URL: <https://sites.udel.edu/britlitwiki/the-realistic-novel-in-the-victorian-era/>
6. The Victorian Web: Charles Dickens and the Social Novel. URL: <https://victorianweb.org/authors/dickens>.
7. The Victorian Web: William Makepeace Thackeray and "Vanity Fair". URL: <https://victorianweb.org/authors/thackeray>.

ТРУХАНОВА Анастасія Сергіївна,

здобувач другого (магістерського)

рівня вищої освіти,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Наукове керівництво – асистент

ДРЕЙМАН Антон Ігорович

ВІДОБРАЖЕННЯ ЗЛАМІВ ЕПОХИ В ЛІТЕРАТУРІ XX СТОЛІТТЯ

Трансформація художньої свідомості в літературі XX століття ознаменувала перехід від класичного відображення дійсності до глибокого дослідження внутрішнього всесвіту людини. Цей процес супроводжувався формуванням інтелектуальної прози, яка відмовилася від традиційної розважальності на користь філософської рефлексії та експерименту. Кожен із ключових авторів того часу запропонував власну унікальну модель осмислення буття, що докорінно змінила структуру художнього тексту.

Прустівська модель інтелектуальної прози ґрунтується на феномені пам'яті, де головним інструментом пізнання світу стає не логічне згадування, а раптове воскресіння минулого через чуттєві імпульси. У цій системі час постає не лінійною послідовністю подій, а суб'єктивною тривалістю, де мистецтво виступає єдиним способом віднайти та зафіксувати втрачені миті життя. Складна синтаксична структура та пріоритет рефлексії над сюжетом дозволили Марселю Прусту перетворити роман на простір самовідчуження та самопізнання.

Філософська модель Томаса Манна натомість розвивалася в межах інтелектуального «роману ідей», де на перший план виходить діалектика між Духом і Життям. Автор майстерно поєднував реалістичну оповідь із культурологічним аналізом, розглядаючи моральний вибір митця та кризу європейської цивілізації через призму музичних метафор та іронії. Його тексти функціонують як своєрідні лабораторії думок, де кожна деталь побуту набуває глибокого символічного значення.

Радикальна модель Джеймса Джойса стала виявом граничного модерністського новаторства, що зруйнувало межі традиційної мови та нарації. Завдяки техніці потоку свідомості він зміг передати хаотичний рух людського мислення, позбавленого зовнішньої цензури. Водночас Джойс інтегрував повсякденність у контекст вічної міфології, де один день звичайної людини стає іронічним та водночас величним відображенням античного епосу.

Психологічна модель Вірджинії Вулф зосередилася на аналізі тонких станів свідомості та так званих «моментів буття». Її проза досліджує, як індивід переживає плин часу та внутрішню свободу, використовуючи множинність точок зору та метафоричний стиль. Вулф відмовилася від грубої зовнішньої дії, щоб зафіксувати «мерехтіння свідомості» та невидимі зв'язки між людьми, що виникають у просторі суб'єктивного сприйняття.

Паралельно з прозою значних змін зазнала і модерністська поезія, здійснивши стрімкий рух від естетики символу до глибокої метафізики. Французький символізм заклав фундамент для пошуку «абсолютної краси» через музичність і натяк, тоді як авангард Гійома Аполлінера ввів у лірику динамізм сучасного міста та нову візуальну форму. У творчості таких майстрів, як Вільям Батлер Єйтс, Томас Стірнс Еліот та Райнер Марія Рільке, поезія остаточно перетворилася на інструмент філософського пошуку. Вона поєднала міфологічні структури з екзистенційною напругою, прагнучи знайти духовні опори в розірваному світі та підняти народну образність Федеріко Гарсія Лорки до рівня універсальної метафізичної символіки. Цей синтез інтелектуалізму та художнього експерименту створив нову естетичну реальність, у якій текст став живим полем духовного діалогу між автором і читачем.

ЦИРИН Олена Миколаївна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
РОЖКОВ Юрій Григорович

ВИКОРИСТАННЯ СЛЕНГІЗМІВ У ДЕТЕКТИВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Детективна література є одним із найпопулярніших жанрів сучасного художнього дискурсу, оскільки поєднує динамічний сюжет, психологічну напругу та мовну експресивність. Важливу роль у створенні реалістичності персонажів і передачі соціального середовища відіграють сленгізми, які активно використовуються у мовленні героїв. Сленг дозволяє автору не лише індивідуалізувати персонажів, а й відтворити культурні, соціальні та емоційні особливості певної епохи або групи людей.

У сучасному мовознавстві сленг розглядається як особливий шар лексики, що характеризується емоційністю, експресивністю та обмеженим уживанням у певних соціальних групах [1, с. 42]. У детективній літературі сленгізми найчастіше функціонують у мовленні поліцейських, злочинців, журналістів або представників міського середовища. Їх використання сприяє створенню атмосфери напруженості та наближає художній текст до живого мовлення.

Особливістю сленгу в детективному жанрі є його прагматична функція. Найчастіше сленгізми використовуються у діалогах між детективами, поліцейськими, злочинцями та свідками, оскільки саме такі персонажі представляють неформальне міське середовище. Особливо поширеним є кримінальний сленг, який допомагає створити атмосферу напруженості та реалістичності подій. Наприклад, в англійській детективній літературі можна зустріти слово «сор» замість офіційного «police officer» або «snitch» у значенні «інформатор». Такі мовні одиниці роблять мовлення персонажів більш природним і наближеним до живої розмовної мови. Сленгові одиниці допомагають автору передати емоційний стан персонажів, їх соціальний статус та рівень освіти. Наприклад, у творах Агати Крісті окремі розмовні та сленгові елементи використовуються для характеристики персонажів нижчих соціальних верств або для передачі неформального спілкування між

героями. У сучасних англомовних детективах сленг є ще більш поширеним явищем, оскільки автори прагнуть максимально відтворити реальне мовлення [2, с. 118].

Використання сленгізмів також створює певні труднощі під час перекладу детективних творів українською мовою. Перекладачеві необхідно зберегти емоційне забарвлення, стилістичний ефект та соціальну маркованість висловлювання. Для цього застосовуються різні перекладацькі стратегії: функціональний відповідник, описовий переклад, компенсація або адаптація [3, с. 76]. Вдалий переклад сленгу сприяє збереженню авторського стилю та забезпечує адекватне сприйняття тексту читачем.

Сленгізми в детективній літературі виконують не лише стилістичну, а й культурну функцію. Через неформальну лексику читач отримує уявлення про мовну картину світу персонажів, особливості суспільства та міжособистісної комунікації. Саме тому дослідження сленгу в художньому тексті є важливим аспектом сучасної лінгвістики та перекладознавства.

Отже, використання сленгізмів у детективній літературі сприяє створенню реалістичності художнього світу, поглиблює характеристику персонажів та підсилює емоційний вплив тексту на читача. Крім того, сленг є важливим елементом авторського стилю, що потребує особливої уваги під час перекладу.

Література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 344 с.
 2. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge : Cambridge University Press, 2019. 506 p.
 3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
 4. Partridge E. Slang Today and Yesterday. London : Routledge, 2015. 476 p.
- Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.

ШЕВЧУК Емілія Костянтинівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Київський університет права
НАН України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
СТЕЖКО Світлана Орестівна

ПРОФЕСІЙНА МОВНА КУЛЬТУРА СУЧАСНОГО ЮРИСТА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Професійна мовна культура сучасного юриста в умовах цифрової комунікації є важливим чинником ефективного правничого спілкування, оскільки вона безпосередньо впливає на якість юридичної аргументації та точність правових формулювань. В умовах цифровізації суспільства змінюються форми професійної взаємодії, що зумовлює адаптацію офіційно-ділового стилю до електронних засобів комунікації. При цьому зберігається необхідність дотримання норм юридичної мови, термінологічної точності та професійної етики мовлення, що визначає рівень мовної компетентності правника [1; 3].

Порівняльне дослідження юридичного листування в email та месенджерах.

У межах сучасної цифрової комунікації професійне мовлення юриста реалізується в різних форматах — від офіційного електронного листування (email) до швидких повідомлень у месенджерах (Telegram, Viber, WhatsApp). Ці канали істотно відрізняються за рівнем формальності, структурою тексту та мовними засобами, що безпосередньо впливає на професійну мовну культуру правника.

Електронна пошта (email) залишається основним інструментом офіційної юридичної комунікації. Для неї характерні стандартизована структура (звертання, вступ, виклад суті, завершення), чітка термінологічна точність та дотримання норм офіційно-ділового стилю. У таких текстах переважають повні синтаксичні конструкції, уникнення емоційно забарвленої лексики та максимальна однозначність формулювань, що відповідає вимогам юридичного дискурсу [1].

Натомість месенджери формують інший тип професійної комунікації — більш динамічний, скорочений і ситуативний. У них спостерігається тенденція до зменшення формальності, використання аббревіатур, неповних речень та спрощених мовних конструкцій. У деяких випадках допускається поєднання офіційних і розмовних елементів, що може призводити до часткової втрати нормативної точності юридичного висловлювання [3].

Порівняльний аналіз показує, що email-комунікація забезпечує вищий рівень юридичної точності та документальної надійності, тоді як месенджери сприяють оперативності обміну інформацією, але потребують додаткового контролю мовної форми. Таким чином, сучасний юрист повинен володіти двома комунікативними моделями: формалізованою (для офіційних документів) та адаптивною (для швидкої цифрової взаємодії), зберігаючи при цьому професійну мовну культуру та точність правничого мовлення [1; 3].

Література:

1. Лазарєв В. В. Поняття «юридична мова»: сучасні наукові інтерпретації // Нове українське право. 2021. № 3. С. 194–197.
2. Коротка Н., Підколесна Л. Лексико-стилістичні особливості англomовних правових текстів // Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». 2025. № 25(93). С. 80–84.
3. Павлов В. О. Лексичні засоби офіційно-ділового стилю юридичної документації в англійській мові // Часопис Київського університету права. 2022. С. 95–99.

ЯРОВИЙ Денис Сергійович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – асистент
ДРЕЙМАН Антон Ігорович

ПОСТМОДЕРНІЗМ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА, ПРОВІДНІ ПРЕДСТАВНИКИ ТА ТВОРИ

Постмодернізм є визначальним напрямом у літературі та культурі другої половини ХХ століття, що сформувався після Другої світової війни як фундаментальна реакція на модерністські пошуки єдиної істини та чіткої структури світу. На відміну від своїх попередників, постмодерністи стверджують відсутність об'єктивної істини, натомість пропонуючи множинність точок зору та суб'єктивність сприйняття. Основними рисами цього напрямку стали іронія, гра з текстом, змішування високих і низьких стилів, а також інтертекстуальність, що проявляється через постійні посилання на інші твори. У літературі постмодерну часто використовується складна або фрагментарна структура, де події подаються нелінійно, а центральне місце посідає постать ненадійного оповідача, який може помилятися або навмисно приховувати частину правди.

До найбільш значущих представників постмодернізму відносять таких інтелектуалів, як Томас Пінчон із його масштабним романом «Gravity's Rainbow», Дон Делілло з твором «White Noise», Умберто Еко, який поєднав філософію та детектив в

«Імені троянди», а також Курт Воннегут із «Бійною номер п'ять» та Італо Кальвіно. Ці автори створюють тексти, що вирізняються незвичною формою та активним використанням сатири, змушуючи читача самостійно визначати межі правди та вигадки.

Кадзуо Ішігуро також належить до цього кола письменників, хоча його творча манера є більш витонченою та психологічно стриманою. У його знаковому романі «Залишок дня» постмодерністські принципи втілюються через розповідь дворецького Стівенса, який під час подорожі занурюється у спогади. Поступово стає зрозуміло, що Стівенс є класичним ненадійним оповідачем: він намагається виправдати власну емоційну стриманість та професійну лояльність, проте крізь його розповідь проступають теми болючого самообману та втрачених можливостей. Роман глибоко досліджує трагедію людини, яка заради хибних ідеалів гідності та служіння змарнувала шанс на особисте щастя з міс Кентон та не зуміла вчасно оцінити моральну відповідальність свого господаря за підтримку нацистського режиму. Зрештою, твір Ішігуро демонструє головну ідею постмодернізму — крихкість людської пам'яті та неможливість повернути минуле, яке було побудоване на ілюзіях.

ЯЦКОВА Катерина Максимівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИРОТІНА Олена Олексіївна

МОВНІ ТА КОГНІТИВНІ АСПЕКТИ БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ В ПУБЛІЦИСТИЦІ

У сучасному медіапросторі біотехнологія стає об'єктом активного висвітлення у публіцистиці, що зумовлено стрімким розвитком наукових технологій та суспільним інтересом до наслідків їх застосування. Публіцистичні тексти виконують важливу функцію трансляції складних наукових знань для широкого загалу, формуючи уявлення про інновації, ризики та етичні аспекти біотехнології [2]. Біотехнологічний дискурс у медіа поєднує інформаційні, когнітивні та емоційні складові, моделюючи суспільне сприйняття технологій та формуючи громадську думку щодо їхнього застосування.

Однією з проблем є нерівномірна репрезентація наукової інформації. Часто медіа обмежуються короткими новинами або сенсаційними заголовками, що не забезпечує достатнього пояснення суті біотехнологічних процесів. Це може призводити до спрощеного або упередженого розуміння теми аудиторією [4]. Такий феномен відомий як «гіперхіпе», коли наукові досягнення висвітлюються більше з погляду сенсаційності, ніж наукової точності [1].

Для полегшення сприйняття складних концептів у публіцистичних текстах використовуються метафори, аналогії та приклади з повсякденного життя. Це дозволяє аудиторії зрозуміти абстрактні наукові процеси, наприклад, генетичну інженерію або застосування CRISPR, та формує когнітивну карту біотехнологічної тематики [3].

Така стратегія спрямована на поєднання точності наукових даних із доступністю для нефахової аудиторії, що є ключовим завданням біотехнологічного дискурсу в публіцистиці.

Лінгвопрагматичний аспект дискурсу проявляється через адаптацію мови до аудиторії, включно з поясненням термінів, скороченням складних конструкцій та використанням емоційно-підтримуючих засобів. Автори публікацій часто пояснюють

складні генетичні процеси через порівняння з буденністю або наочною демонстрацією, що допомагає уникнути непорозумінь і формує позитивне ставлення читача до науки [1,2].

Особливе значення у публіцистичному дискурсі має мультимодальна комунікація. Ілюстрації, графіки, схеми та відеоматеріали доповнюють текст, підвищують наочність і допомагають читачам краще розуміти складні біотехнологічні процеси [4]. Поєднання вербальних і невербальних ресурсів сприяє формуванню цілісного образу науки у медіапросторі та підвищує ефективність комунікації.

Біотехнологічний дискурс у публіцистиці також має соціально-етичний вимір. Тексти висвітлюють питання безпеки, регулювання, моральних обмежень та впливу технологій на суспільство. Часто медіа стають платформою для дискусій між прихильниками та критиками нових технологій, що сприяє формуванню збалансованої громадської думки [1,4].

Сучасні тенденції наукової комунікації показують, що публіцистичний дискурс біотехнології виконує функцію посередника між науковцями та громадськістю. Він не лише інформує, а й формує критичне мислення, суспільні установки та уявлення про науковий прогрес. Ефективність дискурсу залежить від поєднання наукової точності, доступності та прагматичного впливу на аудиторію, що робить його важливим засобом формування суспільної картини світу науки [1,2,3].

Отже, біотехнологічний дискурс у публіцистиці є комплексним комунікативним явищем, де мовні, когнітивні та мультимодальні ресурси взаємодіють для передачі наукової інформації, формування суспільного уявлення про технології та забезпечення громадської обізнаності.

Література

1. Brossard D. Biotechnology, communication and the public // *Mètode Science Studies Journal*. 2019. Vol. 9, P. 39–45
2. Priest S. H. Information equity, public understanding of science, and the biotechnology debate // *Journal of Communication*. 1995. Vol. 45, Issue 1. P. 39–54. – DOI:10.1111/j.1460-2466.1995.tb00713.x
3. Vicent S. On analogical knowledge: Metaphors in biotechnology discourse // *Mètode Science Studies Journal*. 2019. Vol. 9, P. 47–51
4. Wang M. Media representations of synthetic biology in China // *Trends in Biotechnology*. 2023. Vol. 41, Issue 12, P. 1459–1462. – DOI:10.1016/j.tibtech.2023.06.002

Alina SHYNDYLIUK,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor – Associate Professor
Svitlana KACHMARCHYK

DISCOURSE MARKERS IN ENGLISH ACADEMIC WRITING: FUNCTIONAL AND PRAGMATIC ANALYSIS

Discourse markers (DMs) are essential cohesive devices that organise the flow of information, signal rhetorical relations, and guide the reader's interpretation of academic texts. This research undertakes a functional and pragmatic analysis of discourse markers in contemporary English academic writing, with particular attention to their role in constructing coherent, persuasive scholarly argumentation. As academic English continues to serve as the dominant international medium of scholarly communication, understanding the conventions governing DM use is of increasing importance for non-native researchers, including Ukrainian academics publishing internationally.

The study is grounded in the theoretical frameworks of discourse analysis (Schiffrin, 1987), pragmatics (Blakemore, 2002), and academic discourse studies (Hyland, 2005). A corpus of 50 research articles from high-impact journals in linguistics, biology, and social sciences was compiled and analysed using corpus-assisted discourse analysis methods. The corpus was annotated for DM type, position, syntactic function, and pragmatic role, and concordance analysis was performed using AntConc software to identify frequency and collocational patterns.

The analysis identifies four major functional categories of DMs in academic writing: elaborative markers (e.g., "furthermore," "in addition"), contrastive markers (e.g., "however," "nevertheless"), causal markers (e.g., "therefore," "consequently"), and framing markers (e.g., "regarding," "in terms of"). Quantitative findings indicate that elaborative markers are most frequent across all disciplines, while contrastive markers are significantly more prevalent in argumentative and review articles. Initial-position DMs are more common in humanities texts, where they foreground the logical architecture of the argument, whereas medial-position markers dominate in natural science writing.

Pragmatically, DMs serve to signal the writer's epistemic stance, manage reader expectations, and navigate the academic discourse community's conventions of hedging and boosting. The study also reveals cross-disciplinary variation: natural science texts favour causal and sequential markers for logical precision, whereas humanities texts employ a richer variety of contrastive and evaluative markers, reflecting the centrality of interpretation and debate in these fields.

These findings have direct implications for the teaching of academic writing to Ukrainian students seeking to publish in English. A comparative analysis of DM usage in Ukrainian-authored English texts and native-speaker texts reveals a pattern of underuse and misuse, suggesting that explicit instruction in DM conventions should be integrated into English for Academic Purposes courses at Ukrainian universities.

Anastasiia SAMSONENKO,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor – Associate Professor
Svitlana KACHMARCHYK

GENDER REPRESENTATION IN ENGLISH ADVERTISING DISCOURSE: A CRITICAL LINGUISTIC ANALYSIS

Advertising discourse constitutes a powerful site for the construction and reproduction of gender ideologies, encoding social norms and expectations through carefully selected linguistic and semiotic resources. This study presents a critical linguistic analysis of gender representation in contemporary English advertising discourse, examining how language functions to reinforce, challenge, or transform traditional gender roles and identities. As advertising exerts a pervasive influence on social consciousness, the linguistic mechanisms by which it constructs gender warrant sustained critical attention.

The study draws on critical discourse analysis, feminist linguistics, and multimodal discourse theory. The corpus consists of 120 advertisements from print and digital media across five product categories: fashion, automotive, household products, technology, and food. Texts were analysed at lexical, syntactic, and pragmatic levels, with attention to address forms, imperatives, evaluative language, and presupposition. The time frame of the corpus (2020–2025) allows for examination of post-pandemic shifts in advertising discourse.

The analysis reveals persistent gender asymmetries in advertising language. Advertisements targeting women are characterised by emotional and relational lexis, softening hedges, and

imperatives framing consumption as self-improvement or nurturing ("Feel beautiful", "Nurture your family", "Take care of what matters"). Male-targeted advertisements, by contrast, employ assertive, achievement-oriented language and direct imperatives ("Take control", "Drive further", "Own the room"). The study documents a statistically significant difference in the frequency of hedging and intensification across gender-targeted texts, confirming patterns noted in previous research while updating them for the contemporary media landscape.

However, the corpus also reveals an emerging counter-discourse in progressive advertising, particularly in technology and lifestyle sectors, where binary gender representations are being consciously deconstructed through inclusive pronoun use, gender-neutral address forms, and the deliberate subversion of stereotypical scenarios. Brands such as Dove, Patagonia, and various tech companies have pioneered what scholars term "femvertising" and "inclusive advertising", deploying language that challenges rather than reproduces normative gender ideology.

This counter-discourse, though still a minority tendency, signals a gradual discursive shift with important implications for gender equity in public communication. The study argues that linguistic analysis of advertising must be complemented by social and economic analysis of the market forces driving or resisting inclusive representation, as progressive language in advertising may serve commercial rather than genuinely emancipatory ends.

Anna KUSTOVA,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervisor – Associate Professor
Oksana TEPLA

THE VERBAL IMAGE OF A UKRAINIAN IN ENGLISH-LANGUAGE MEDIA

Nowadays, media play an important role in how people see different countries and nations. The image of Ukrainians in English-language media has changed a lot in recent years. This topic is important because it shows how the world understands Ukraine and its people.

The relevance of this study is connected with modern social and political events. After the full-scale war in Ukraine, many people in the world started to talk about Ukrainians more. Media texts, posts, and memes create a new image of Ukrainians for global audiences.

The aim of this research is to identify how the image of a Ukrainian is presented in English-language media.

The image of a Ukrainian in English-language media is mostly positive. It is created through metaphors and simple language in social networks, videos, and posts.

The study is based on interpretative and semantic analysis of media texts. We analyze memes, posts, and comments from platforms such as YouTube, X, and Instagram. These materials help us understand how people describe Ukrainians. The empirical base of this research includes media texts, memes, and video content from English-language platforms. Scientific articles and previous studies were also used to support the analysis.

The first important idea is that a Ukrainian is shown as strong and brave. This is seen in the metaphor "Ukrainian is strength" and "Ukrainian is resistance". Many posts describe Ukrainians as people who fight for freedom and do not give up.

The second idea is that Ukrainians are presented as winners. This can be seen in media about Ukrainian athletes and public figures. Their success creates the image of a confident and powerful nation.

Another important idea is that Ukrainians are often compared to heroes. In some media texts, they are described as superheroes. This shows respect and admiration from the international audience. Also, Ukrainians are shown as peaceful people. The metaphor "Ukrainian

is a peacemaker” appears in many posts and videos. People support Ukraine and see Ukrainians as defenders of peace.

In conclusion, the image of a Ukrainian in English-language media is mostly positive. It includes ideas of strength, freedom, victory, and peace. This image helps to build a strong international reputation of Ukraine.

REFERENCES

1. Zabolotska O. The image of a Ukrainian in English-language media content. Scientific Notes, 2025.
2. Hlinchuk S. The influence of English-language media on the image of Ukraine. 2024.
3. Kravchuk K. The image of Ukraine in British and American media. 2023.

Arina VASYLENKO,

studentka III roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

ZAPOŻYCZENIA ANGIELSKIE W JĘZYKU MŁODYCH POLAKÓW – TYPOLOGIA I NORMATYWNOŚĆ

Wybór tematu dotyczącego zapożyczeń angielskich w języku młodych Polaków wynika przede wszystkim z niezwyklej dynamiki tego zjawiska, którą możemy obserwować w codziennej komunikacji cyfrowej i rówieśniczej. Głównym celem jest analiza mechanizmów, które sprawiają, że współczesna młodzież tak chętnie sięga po anglicyzmy, zdaniem jednych wzbogacając polszczyznę, zdaniem drugich tworząc dla niej zagrożenie. Często proces ten nie jest jedynie bezkrytycznym kopiowaniem obcych wzorców, ale świadomym wyborem narzędzi komunikacyjnych, które lepiej oddają realia współczesnego świata.

Ze względu na stopień adaptacji do polskiego systemu językowego anglicyzmy w języku młodych Polaków można podzielić na kilka kategorii;

- zapożyczenia właściwe (fonetyczne / graficzne), czyli słowa przejęte w niemal niezmiennionej formie, często dostosowane do polskiej pisowni lub wymowy, np. *lajk* (*like*), *fejk* (*fake*), *hejt* (*hate*), *the best*, *smartfon*, *streaming*, *chill*, *spoiler*;

- hybrydy językowe (hybrydyzmy), stanowiące połączenie rdzenia angielskiego z polskimi końcówkami fleksyjnymi lub słowotwórczymi, np. *lajkować*, *wygooglować*, *shatować*, *dżołkarz*, *debeściara*, *hardkorówka*, *scrolować*;

- kalki językowe (zapożyczenia strukturalne) będące dosłownym tłumaczeniem fraz angielskich na polski, np. *mam to* ← *I get it*, *wylogować się* ← *log out*, *zrobić dzień* ← *make my day*;

- zapożyczenia semantyczne powstające na skutek nadawanie polskiemu słowu nowego znaczenia pod wpływem angielskim, np. *myszka* (urządzenie wskazujące), *aplikacja* (program).

Jednym z kluczowych powodów rozpowszechnienia tego zjawiska jest prymat ekonomii języka w procesie zapożyczania. Młodzi ludzie wybierają angielskie terminy, ponieważ są one zazwyczaj krótsze i bardziej skondensowane znaczeniowo niż ich polskie odpowiedniki. Słowa takie jak *feedback*, *ghosting* czy *crush* pozwalają na błyskawiczne przekazanie skomplikowanych stanów emocjonalnych lub sytuacji społecznych, co jest niezbędne w szybkiej

komunikacji na platformach, takich jak TikTok czy Instagram. W ten sposób angielszczyzna staje się swoistym kodem, który optymalizuje przepływ informacji w przestrzeni wirtualnej.

Kolejnym ważnym punktem analizy jest zjawisko hybrydyzacji, które dowodzi niezwyklej żywotności systemu gramatycznego języka polskiego. Obserwując procesy tworzenia form, takich jak *zcancelować*, *scrollować* czy *shipować*, można zauważyć, że angielskie rdzenie są błyskawicznie poddawane polskiej koniugacji i deklinacji. Świadczy to o tym, że polszczyzna nie przyjmuje obcych elementów w sposób bierny, lecz aktywnie je adaptuje, tworząc unikalne konstrukcje słowotwórcze, które są zrozumiałe dla młodszej grupy użytkowników, a jednocześnie zachowują polską strukturę gramatyczną.

Ważną rolę odgrywa również socjolingwistyczny aspekt używania anglicyzmów, gdyż stają się one narzędziem budowania tożsamości grupowej. Specyficzny slang oparty na angielszczyźnie pełni funkcję inkluzywną dla rówieśników, a jednocześnie ekskluzywną wobec pokolenia rodziców czy nauczycieli. Używanie słów takich jak *vibe*, *slay* czy *cringe* pozwala młodym ludziom manifestować przynależność do globalnej popkultury i odróżnić się od tradycyjnego, oficjalnego rejestru języka, co jest naturalnym elementem buntu pokoleniowego i chęci posiadania własnego, autonomicznego kodu komunikacyjnego.

W kontekście kultury języka napływ anglicyzmów w polszczyźnie często jest postrzegany w kategoriach barbaryzmów językowych, ale jednocześnie stanowi dowód ewolucji języka w dobie globalizacji. Przypuszczać można, że wiele z tych form, które dziś uznaje się za rażące, z czasem na stałe wejdzie do słowników ogólnych, tracąc swój obcy charakter. Współczesna e-polszczyzna jest systemem niezwykle elastycznym, a umiejętność selekcji zapożyczeń przez młodych użytkowników świadczy o ich dużej kompetencji komunikacyjnej, a nie o upadku języka.

Bibliografia

1. Cierpich-Kozieł A., Mańczak-Wohlfeld E. & Witalisz A. (Red.). *Nowy słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie*. Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, 2025.
2. Mańczak-Wohlfeld E. *Tendencje rozwojowe współczesnych zapożyczeń angielskich w języku polskim*. Kraków, 1995. 216 s.
3. Olkowska K. S. *Najnowsze angielskie zapożyczenia cytatowe w polszczyźnie ogólnej początku XXI wieku*. „Studia Językoznawcze: synchroniczne i diachroniczne aspekty badań nad polszczyzną”. 2011. T. 10. S. 211-256.

Artem KOTVITSKYI,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervisor – Associate Professor
Alina BILOUS

MODERN DISCOURSE STUDIES AND COMMUNICATION THEORY

Modern discourse studies and communication theory are interdisciplinary fields that examine how language functions in real-life communication. In the context of globalization and digitalization, communication has become more complex, interactive, and culturally diverse. Therefore, traditional linguistic approaches are no longer sufficient, and new methods are required to analyze how meaning is created and interpreted.

Discourse studies view language as a form of social practice. Unlike classical linguistics, which focuses on grammar and structure, discourse analysis examines language in use, considering context, participants, and communicative intentions. Meaning is understood as a result of interaction between speakers, influenced by cultural norms, social roles, and specific situations. Importantly, discourse often reflects power relations, ideologies, and institutional influence [1, c. 583].

A key area of modern discourse analysis is digital communication. Social media platforms have transformed communication by making it faster, more interactive, and informal. Online discourse combines features of both written and spoken language and includes multimodal elements such as images, videos, and emojis. These features expand expressive possibilities but also require new analytical approaches.

Discourse also plays an important role in shaping public opinion. Political and media discourse can influence how people perceive reality through strategies such as framing and persuasion. Critical discourse analysis (CDA) helps reveal hidden meanings, ideologies, and power structures embedded in language [1, c. 591].

Communication theory complements discourse studies by explaining how messages are transmitted and understood. Modern models emphasize that communication is not linear but interactive and dynamic. Successful communication depends on shared knowledge, context, and the ability to interpret both explicit and implicit meanings.

Intercultural communication is especially relevant in today's globalized world. Differences between high-context and low-context cultures can lead to misunderstandings. Understanding these differences is essential for effective communication in international environments [2, c. 23].

Language is also a tool for identity construction. Through discourse, individuals express their social belonging, beliefs, and personal characteristics. In digital environments, identity becomes more flexible, allowing people to present themselves in different ways.

The development of artificial intelligence has introduced new challenges. Technologies such as chatbots and automated systems influence communication but often lack the ability to fully understand context and emotions. This highlights the importance of human-centered communication.

Finally, ethical issues in communication are becoming increasingly important. The spread of misinformation and manipulation in media and political discourse requires responsible use of language.

In conclusion, modern discourse studies and communication theory help us better understand how language operates in contemporary society. They show that communication is closely connected with culture, technology, power, and identity, and remain essential in the digital age.

References:

1. KhosraviNik M. Social Media Critical Discourse Studies // *Handbook of Critical Discourse Analysis* / ed. J. Flowerdew, J. Richardson. London : Routledge, 2020. P. 582–596.
URL: https://www.researchgate.net/publication/283213789_KhosraviNik_M_Social_Media_Critical_Discourse_Studies_SM-CDS_In_John_Flowerdew_and_John_Richardson_ed_Handbook_of_Critical_Discourse_Analysis_London_Routledge_582-596
2. Tagg C., Seargeant P., Brown A., Fuller A. *Taking offence on social media: Conviviality and communication on Facebook*. London : Palgrave Macmillan, 2017.
URL: https://www.researchgate.net/publication/321516919_Taking_Offence_on_Social_Media_Conviviality_and_Communication_on_Facebook

Bohdana STUPCHUK,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor - Associate Professor
Oksana TEPLA

INTERCULTURAL COMMUNICATION AS AN INSTRUMENT OF MUTUAL UNDERSTANDING IN A GLOBALIZED WORLD

Today, globalization affects practically every aspect of our lives. In this context, intercultural communication has become a highly practical tool for achieving mutual understanding. While English plays a crucial role as a global language, British linguist David Crystal emphasizes that the mere use of a single language is no guarantee of mutual understanding [4, p. 16]. In fact, it can sometimes lead to "linguistic complacency," reducing people's motivation to learn about other cultures [4, p. 17]. Therefore, true intercultural awareness is more critical than ever.

Communication is much more than merely exchanging words. Successful interaction requires finding a balance between universal and culture-specific (idioethnic) elements. Understanding cultural taboos and overcoming communicative stereotypes are essential to prevent communicative failures [1, p. 10]. When communicators ignore cultural differences and rely solely on their own norms, even a grammatically flawless message can lead to conflict.

For future translators, this issue is vitally important. We act as cultural mediators rather than mere bilingual dictionaries. A major challenge in this process is the problem of non-equivalence, which occurs when a source-language word or expression has no direct match in the target language due to cultural differences [2, p. 21]. Our main task is to decode the cultural message and adapt it properly for the target audience without losing the core meaning.

This complexity is especially evident when dealing with specific cultural realities. British translation theorist Peter Newmark explicitly distinguishes "cultural" language from "universal" language. He notes that while universal words rarely pose translation difficulties, cultural words create significant barriers to mutual understanding [3, p. 94]. When a language community focuses its attention on a particular topic, it creates a "cultural focus" that frequently leads to a "cultural gap" between languages [3, p. 94]. For example, elements of material and social culture, such as unique national dishes, traditional clothing, or specific social institutions, simply do not exist in the target language. A translator must bridge this gap by using descriptive translation or functional equivalents so that the target audience comprehends the unique worldview behind the words rather than just receiving a literal, confusing translation.

Ultimately, intercultural communication is the key instrument for mutual understanding in our globalized society. For translators, studying cultural nuances is the absolute foundation of professional success, as we are the ones building bridges between different worlds.

Denys KANAVA,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor - Associate Professor
Alina BILOUS

MODERN DISCOURSELOGY AND COMMUNICATION THEORY: AN EVOLVING LANDSCAPE

The fields of modern discoursology and communication theory have undergone a significant transformation in recent years. No longer confined to the simple study of linguistics or basic message transmission, these disciplines now explore the intricate ways in which language, power, and social context intersect. In a world dominated by digital interaction and complex social structures, understanding how we communicate is more vital than ever.

The Shift from Text to Context

Traditionally, linguistics focused on the formal structure of language—grammar, syntax, and phonetics. However, modern discoursology shifts the focus from the "sentence" to the

"discourse." Discourse is defined as "language in use," meaning it cannot be understood without considering who is speaking, to whom, and for what purpose.

Social Constructionism: Modern theory suggests that language does not just describe our world; it actively creates it. Through discourse, we establish social roles, cultural norms, and even our own identities.

Intertextuality: No text exists in a vacuum. Every piece of communication is influenced by previous texts and will, in turn, influence future ones. This creates a vast web of meaning that scholars must navigate to understand modern communication.

Key Pillars of Modern Communication Theory

While early communication models (like the Shannon-Weaver model) viewed communication as a linear process of sending and receiving information, contemporary theories are much more nuanced.

1. Critical Discourse Analysis (CDA)

One of the most influential branches of modern discoursology is Critical Discourse Analysis. It examines how power is exercised, sustained, and resisted through language. Whether it is a political speech, a news report, or a corporate advertisement, CDA seeks to uncover the "hidden agendas" and ideologies that shape the message.

2. The Digital Revolution and Multimodality

In the 21st century, communication is rarely just verbal or written. It is multimodal, involving images, emojis, layout, and even algorithms.

Computer-Mediated Communication (CMC): Scholars now study how platforms like X (Twitter), TikTok, and Instagram change the way we form arguments and build communities.

The Speed of Information: The "echo chamber" effect and the rapid spread of misinformation are central topics in today's communication research, highlighting the ethical responsibilities of both creators and consumers.

Practical Applications in a Globalized World

The integration of these theories has practical implications in several professional fields:

1. **Public Relations and Marketing:** Companies use discourse analysis to align their brand identity with the values of their target audience.
2. **Conflict Resolution:** By analyzing the discourse of opposing groups, mediators can identify underlying triggers and find common linguistic ground to build peace.
3. **Artificial Intelligence:** As AI models become more integrated into our lives, understanding the nuances of human discourse is essential for creating machines that can interact naturally and ethically.

Modern discoursology and communication theory provide us with the tools to decode the complexities of human interaction. By looking beyond the literal meaning of words and examining the social, political, and digital contexts in which they are used, we gain a deeper understanding of the world around us. In an era of "post-truth" and global connectivity, being a "discourse-literate" individual is not just an academic pursuit—it is a necessary skill for navigating modern life.

References

1. Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. Routledge.
2. Foucault, M. (1972). *The Archaeology of Knowledge*. Pantheon
3. Halliday, M. A. K. (1978). *Language as Social Semiotic*. Edward Arnold
4. Kress, G., & van Leeuwen, T. (2001). *Multimodal Discourse: The Modes and Media of Contemporary Communication*. Oxford University Press

Diana PROTSIV,
*Bachelor's degree student,
National University of Life and*

CROSS-CULTURAL COMMUNICATION AS A TOOL FOR INTEGRATING NATIONAL VALUES INTO THE GLOBAL INFORMATION SPACE

In university classrooms, the integration of national values into the global information space is not discussed in abstract terms but enacted through everyday learning practices. Students engage with global audiences through presentations, collaborative tasks, and digital communication, where they must explain culturally specific concepts to peers who do not share the same background. This practical engagement reveals that cross-cultural communication is less about transmitting fixed meanings and more about negotiating them in context (Byram, 2021; Chaika, 2024).

This paper examines how students experience cross-cultural communication as a process of adapting national values for international understanding. The focus is placed on classroom interaction, project-based learning, and digital collaboration as key environments where such communication is developed.

One of the most visible challenges arises when students attempt to explain culturally embedded concepts in English. Terms related to traditions, social norms, or historical experiences often lack direct equivalents. In classroom discussions, students frequently reformulate explanations, use analogies, or provide contextual background to make meanings accessible. This process highlights the interpretative nature of communication and the necessity of intercultural competence alongside linguistic proficiency (Kramsch, 1998; Chaika, 2020).

Group projects with international participants further intensify this experience. Students report that communication styles differ significantly across cultures, particularly in areas such as argumentation, politeness, and decision-making. For example, what is perceived as clarity in one context may be interpreted as excessive directness in another. As a result, students learn to adjust tone, structure, and interaction strategies in order to maintain effective communication. This aligns with contemporary approaches that view intercultural competence as a dynamic skill developed through interaction rather than predefined knowledge (Deardorff, 2020).

Digital environments add another layer to this process. Through online platforms, students participate in global discussions, where national values are often communicated through short-form content, presentations, or visual materials. In such contexts, they become aware of the need to balance simplicity with accuracy. Classroom observations show that students tend to prioritise themes that are easily recognisable internationally, such as resilience or cultural heritage, while gradually learning to provide deeper contextualisation. This reflects the influence of global media logic, where visibility and clarity shape communicative choices (Castells, 2010).

At the same time, students demonstrate increasing awareness of the risks associated with global communication. Discussions frequently address issues such as stereotyping, misinformation, and selective representation. Students recognise that presenting national values involves responsibility, as simplified narratives may lead to misunderstanding. This awareness contributes to the development of critical digital literacy, which is essential for participation in the global information space (UNESCO, 2023).

An important outcome of these classroom experiences is the re-evaluation of language itself. Students working across languages observe that meaning is not stable but shifts depending on linguistic and cultural context. Translation tasks reveal how certain ideas require adaptation rather than direct equivalence, reinforcing the role of language as a mediator of cultural meaning (Chaika, 2023).

From a pedagogical perspective, these findings suggest that cross-cultural communication skills are most effectively developed through practice-oriented learning. Tasks that involve real or simulated international interaction enable students to experience the complexity of communicating national identity in a global context. Such approaches foster not only communicative competence but also reflexivity and cultural awareness.

Ultimately, the integration of national values into the global information space can be understood through the lived experiences of students in educational settings. Cross-cultural communication emerges as a process of continuous adjustment, shaped by linguistic, cultural, and digital factors. By engaging in this process, students learn to represent their cultural identity in ways that are both authentic and accessible, contributing to more effective and responsible global communication.

References

1. Byram, M. (2021). Teaching and assessing intercultural communicative competence. *Multilingual Matters*.
2. Castells, M. (2010). *The rise of the network society*. Blackwell.
3. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116–123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)
4. Chaika, O. (2023). Artificial intelligence for developing translation competence in multicultural higher education. *Pereiaslav Linguistic and Language Didactics Studies*, 3(2), 5–17.
5. Chaika, O. (2020). Communicative strategies in cross-cultural business environment. *International Journal of Philology*, 11(1), 114–121. <http://dx.doi.org/10.31548/philolog2020.01.114>
6. Deardorff, D. K. (2020). *Manual for developing intercultural competencies: Story circles*. UNESCO.
7. Kramsch, C. (1998). *Language and culture*. Oxford University Press.
8. UNESCO. (2023). *Digital literacy and global citizenship*. UNESCO Publishing.

Dmytro DUZHII,

Bachelor's degree student,

National University of Life and

Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Scientific Supervisor - Associate Professor

Alina BILOUS

THE IMPACT OF UX/UI DESIGN ON CROSS-CULTURAL COMMUNICATION IN WEB ENVIRONMENTS

In the modern digital era, the web environment serves as a global platform where users from diverse cultural backgrounds interact. Cross-cultural communication is no longer limited to spoken or written language; it encompasses visual design, user experience (UX), and user interface (UI) design [3, p.15]. The ways users navigate, perceive information, and engage with digital products are deeply influenced by their cultural norms and values. Therefore, UX/UI design plays a crucial role in either bridging or widening the gap in cross-cultural communication.

According to Geert Hofstede's cultural dimensions theory, cultures vary in aspects such as power distance, individualism, and uncertainty avoidance [2, p.8]. These dimensions directly dictate how interfaces should be structured and how communication occurs on the web. For instance, cultures with high uncertainty avoidance prefer interfaces with clear navigation, predictable outcomes, and detailed instructions. Conversely, cultures with low uncertainty avoidance might favor more exploratory, minimalist, and open-ended designs. Aaron Marcus applied these dimensions to web design, demonstrating that localized interfaces significantly enhance user comprehension, trust, and communication efficiency [1, p.18].

Moreover, visual elements such as color psychology, iconography, and typography are heavily culturally dependent. A color that signifies trust in one culture might represent mourning in another. A thumbs-up icon, widely recognized as a sign of approval in Western cultures, can

be perceived as offensive in certain regions. If UX/UI designers fail to account for these nuances, the resulting miscommunication can lead to user frustration, cognitive overload, and alienation.

To foster effective cross-cultural communication, a culturally sensitive approach to UX/UI design is strictly required. This involves not merely translating the text (localization) but adapting the entire user journey, visual hierarchy, and interaction patterns to align with the target culture's mental models. Ultimately, inclusive and culturally adaptive design transforms digital interfaces into effective facilitators of global communication, ensuring that technology serves as a universal bridge rather than a cultural barrier.

References

1. Marcus A. Cross-cultural user-interface design // *Usability Evaluation and Interface Design*. 2000. P. 16–24. URL: https://www.researchgate.net/publication/288397417_Cross-cultural_user-interface_design
2. Hofstede G. Dimensionalizing cultures: the Hofstede model in context // *Online Readings in Psychology and Culture*. 2011. Vol. 2, Iss. 1. P. 1–26. URL: https://www.researchgate.net/publication/254805146_Dimensionalizing_Cultures_The_Hofstede_Model_in_Context
3. Sun H. *Cross-cultural technology design: creating culture-sensitive technology for local users*. New York: Oxford University Press, 2012. 392 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/260272721_Cross-Cultural_Technology_Design_Creating_Culture-Sensitive_Technology_for_Local_Users

Hanna RUDYK,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

UKRAINE'S IMAGE IN WESTERN MEDIA DISCOURSE: FRAMING STRATEGIES AND CROSS-CULTURAL COMMUNICATION

The representation of Ukraine in Western media since 2022 can be approached more than a matter of framing but as a process of narrative construction, where meaning is negotiated between media producers and global audiences. Rather than focusing exclusively on predefined frames, this paper examines how Ukraine's image emerges through narrative sequencing, symbolic positioning, and evaluative language within international media discourse. In this sense, media communication functions as a space where geopolitical reality is interpreted and stabilised for cross-cultural consumption (Entman, 1993; Chaika, 2024).

The objective of this study is to analyse how Western media discourse constructs Ukraine's international image through narrative patterns and linguistic choices, with particular attention to how these elements facilitate cross-cultural understanding and alignment.

One of the defining features of recent media coverage is the gradual transformation of narrative roles. Early reporting positioned Ukraine primarily as an object of external aggression, with emphasis placed on vulnerability and humanitarian crisis. However, subsequent discourse increasingly reconfigures Ukraine as an active subject, capable of agency, resistance, and strategic action. This shift is not only semantic but structural: it alters the narrative logic through which audiences interpret events, moving from sympathy-based engagement to identification with shared values (Chaika, 2024).

Language plays a critical role in this transformation. Media discourse increasingly relies on evaluative vocabulary that embeds moral judgement within description. Lexical units associated with resilience, defence, and national cohesion contribute to constructing a coherent narrative of legitimacy. Unlike neutral reporting, such language positions Ukraine within a value-oriented framework that resonates with Western political and cultural expectations. This reflects a broader

tendency in international communication to align local events with globally recognisable discursive patterns (Chaika, 2020).

Another important dimension concerns the integration of Ukraine into existing narrative templates familiar to Western audiences. Rather than presenting the conflict as an isolated event, media discourse frequently situates it within broader historical and ideological contexts. This narrative embedding reduces interpretive distance and facilitates comprehension across cultural boundaries. In doing so, media texts do not merely inform but actively guide interpretation, shaping how Ukraine is understood within the global communicative space (Castells, 2010).

From a cross-cultural perspective, the effectiveness of such discourse depends on its ability to balance specificity and universality. While the representation must remain grounded in Ukrainian realities, it also needs to resonate with international audiences through shared symbolic references. This dual orientation explains why media discourse often combines local detail with globally recognisable narratives of freedom, resistance, and democratic values. Such communicative strategies enhance interpretability and contribute to the consolidation of a positive international image (Chaika, 2024).

At the same time, this process is not without limitations. The reliance on established narrative patterns may lead to simplification or selective representation, where complex realities are reduced to easily interpretable forms. This raises questions about the long-term sustainability of such image construction and the extent to which it reflects or reshapes reality.

Finally, the image of Ukraine in Western media discourse is produced through dynamic narrative processes rather than static framing alone. Linguistic choices, narrative structures, and symbolic positioning interact to create a representation that is both culturally specific and globally accessible. Understanding these mechanisms provides insight into how cross-cultural communication operates in conditions of conflict and how media discourse contributes to shaping international perception.

References

1. Castells, M. (2010). *The rise of the network society*. Blackwell.
1. Chaika, O. (2024). The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*, 28(3), 41–56.
<https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>
2. Chaika, O. (2024). Challenges in translating legal and political texts from an intercultural lens. Conference proceedings. <https://www.researchgate.net/publication/380575231>
3. Chaika, O. I. (2020). Communication strategies in instruction/acquisition of languages for specific purposes. *International Journal of Philology*, 11(2), 110–116.
<http://dx.doi.org/10.31548/philolog2020.02.110>
4. Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.

Kristina HAUCHUS,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

THE ROLE OF ENGLISH IN GLOBAL BUSINESS NEGOTIATIONS AND CROSS-CULTURAL COMMUNICATION

In international business settings, English is often described as a neutral medium of communication; however, such a view overlooks its deeper structural role. Rather than functioning solely as a lingua franca, English operates as a regulatory framework that shapes how negotiations are conducted, how meaning is structured, and how professional authority is constructed. This paper approaches English in global business communication not from a descriptive but from a functional–discursive perspective, analysing how language influences

power distribution, interaction patterns, and intercultural alignment (Nickerson, 2005; Chaika, 2020).

The focus of this study is to examine how English structures negotiation processes and affects communicative outcomes in cross-cultural contexts. The analysis shifts attention from language as a tool to language as an environment in which negotiation takes place.

In global business practice, English establishes a shared communicative space, but this space is not culturally neutral. It is shaped by conventions associated with Anglo-American business discourse, including directness, linear argumentation, and emphasis on clarity and efficiency. These conventions influence how proposals are formulated, how disagreement is expressed, and how consensus is reached. As a result, participants operating in English are often required to adapt not only linguistically but also pragmatically (Bargiela-Chiappini & Nickerson, 1999; Chaika, 2024).

From this perspective, proficiency in English becomes a factor that determines access to discursive control. Participants with higher linguistic competence are better positioned to manage the flow of negotiation, formulate arguments, and influence outcomes. Conversely, limited proficiency may lead to reduced participation or reliance on simplified communication strategies. This creates asymmetry in negotiation dynamics, where language competence intersects with professional authority (Nickerson, 2005; Chaika, 2021).

The role of English is particularly complex in intercultural contexts. While it provides a common linguistic platform, it does not eliminate cultural differences in communication styles. Interpretations of politeness, hierarchy, or negotiation tactics may vary significantly between participants. Therefore, effective communication requires not only linguistic competence but also the ability to interpret and adapt to culturally specific expectations within the English-language framework (Crystal, 2003; Chaika, 2024).

In addition to oral negotiation, English dominates written business communication. Contracts, reports, and formal correspondence are typically produced in English, which further reinforces its role in structuring professional interaction. Written discourse requires precision and standardisation, as it formalises agreements and defines obligations. Inaccurate or ambiguous language in such contexts may lead to legal or operational complications, highlighting the importance of controlled and consistent language use (Chaika, 2020).

From a broader perspective, the dominance of English reflects processes of globalisation in which language becomes an instrument of coordination across economic and cultural systems. However, its effectiveness depends on the ability of users to navigate both linguistic and intercultural dimensions of communication. Research in professional discourse emphasises that successful negotiation is achieved not through linguistic uniformity but through the strategic use of language adapted to context (Chaika, 2023).

Therefore, English in global business negotiations should be understood as a structuring element of communication rather than a neutral medium. It shapes interaction, influences power relations, and mediates intercultural exchange. Its effective use requires a combination of linguistic proficiency, discursive awareness, and intercultural competence. Recognising these dimensions allows for a more precise understanding of how communication functions in international business environments.

References

- Bargiela-Chiappini, F., & Nickerson, C. (1999). *Writing business: Genres, media and discourses*. Longman.
- Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116–123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)
- Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>

- Chaika, O. (2021). Communication strategies in instruction/acquisition of languages for specific purposes. *International Journal of Philology*, 11(2), 110–116. <http://dx.doi.org/10.31548/philolog2020.02.110>
- Chaika, O. (2020). Communicative strategies in cross-cultural business environment. *International Journal of Philology*, 11(1), 114–121. <http://dx.doi.org/10.31548/philolog2020.01.114>
- Crystal, D. (2003). *English as a global language*. Cambridge University Press.
- Nickerson, C. (2005). English as a lingua franca in international business contexts. *English for Specific Purposes*, 24(4), 367–380.

Mariia PERMIAKOVA,
Master's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervisor - Associate Professor
Yuriy ROZHKOV

CROSS-LINGUISTIC COMPARISON OF THE "INTELLIGENCE" CONCEPT IN ENGLISH AND UKRAINIAN AI DISCOURSE

The rapid expansion of artificial intelligence (AI) has precipitated a conceptual crisis that extends far beyond the technical sphere, entering the domain of cognitive linguistics and philology. As digital ecosystems become the primary medium for knowledge production, the language used to conceptualize "intelligence" is no longer merely a descriptive tool; it has become a formative force that shapes the boundaries of the concept itself. In the English-speaking academic and technological sphere, "intelligence" is frequently framed as a functional, goal-oriented computational capacity, often reduced to rule-based computation over symbolic representations [1, p. 1]. However, within the Ukrainian linguistic tradition—a tradition deeply rooted in cognitive onomasiology and the philosophy of the "world picture"—the equivalent terms carry a different set of ontological and cultural presuppositions. This research identifies a significant conceptual gap where English AI discourse, fueled by the "machine metaphor," tends toward a functionalist view of mental states, whereas Ukrainian linguistics views the "concept" (концепт) as a multi-substrate information structure of consciousness that includes both verbal and non-verbal knowledge [4, p. 410]. The relevance of this cross-linguistic comparison is amplified by the current "digital divide," where English-centric models dominate the AI landscape, potentially imposing Western-centric conceptual frameworks onto the Ukrainian "lingua mentalis" [5].

The conceptualization of intelligence in English AI discourse is historically tied to a richly structured space of diverse information-processing capacities, including perception, association, and prediction [1, p. 2]. Foundational figures like Margaret Boden define AI as the "intellectual core of cognitive science," effectively framing it as the study of how computers can perform tasks that require intelligence in humans [1]. This discourse creates a semantic field where intelligence is synonymous with "problem-solving" and "optimization," often supported by the "Physical Symbol System Hypothesis" which posits that only entities functioning like computers can truly be intelligent. In contrast, the Ukrainian tradition, as represented by O. Selivanova and S. Zhabotynska, offers a more holistic and culturally embedded view. For Selivanova, the concept is the fundamental unit of analysis, acquired through the interaction of five mental functions of both the conscious and the unconscious [4, p. 410]. Within this framework, the concept of "reason" (розум) is the nucleus of the broader field of mentality, carrying a moral or

sagacious connotation—a sense of wisdom (sagacity) that is frequently absent from the more clinical English term "intelligence" [7; 8].

This divergence can be traced back to etymological roots: the English "intelligence" derives from the Latin *inter-legere*, emphasizing the analytical, selective nature of thought, whereas the Ukrainian "розум" is rooted in the Proto-Slavic *orzuměti*, relating to the act of comprehending or taking in the world [6; 8]. When Ukrainians talk about "штучний інтелект" (artificial intelligence), they are using a technical borrowing that feels inherently "other," while "розум" remains reserved for the human or the divine. This linguistic boundary is critical as it prevents the total anthropomorphization of machines in the Ukrainian mind, even as English discourse moves toward seeing AI as a "Co-pilot" or "Companion" [2]. Using Zhabotynska's frame semantics, we see that in English AI discourse, the Taxonomic Frame positions AI as a sub-field of "Cognitive Science," while the Actional Frame reveals AI as the subject of active verbs—it generates, it predicts [1; 7]. In Ukrainian, the Actional Frame often places the human as the "Agent" and the AI as the "Patient" or "Instrument."

This is reflected in the dominance of passive or resultative constructions, such as "це було зроблено за допомогою ІІІ" (this was done with the help of AI), which maintains the human's role as the primary initiator [3; 6]. Furthermore, metaphors in AI discourse serve as conceptual anchors. In English, the "Stochastic Parrot" metaphor highlights a lack of intentionality [2]. In Ukrainian discourse, metaphors take on a more instrumental or even hierarchical tone. The "Slave" metaphor is uniquely powerful here, mapping task execution to a master-servant relationship where the AI exists solely to fulfill human demands without any inherent rights or goals. This highlights a fundamental cross-linguistic difference in how authority and agency are distributed. When AI processes Ukrainian, it often struggles with the language's synthetic complexity, showing a high error rate in case usage and word agreement [3]. For the Ukrainian language, which is synthetic and culturally specific, the challenge lies in developing a native conceptual framework for AI—one that utilizes the technology's power without surrendering the unique mind that defines the national identity.

References

1. Boden, M. A. *AI: Its Nature and Future*. Oxford: Oxford University Press, 2016. 193 p.
2. Lakoff, G., Johnson, M. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 1980. 242 p.
3. Russell, S., Norvig, P. *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. 4th ed. Hoboken: Pearson, 2020. 1166 p.
4. Selivanova, O. O. *Modern Linguistics: Terminological Encyclopedia*. Poltava: Dovkillia-K, 2006. 716 p.
5. Suchikova, Y., Omelchuk, S. "Institutional AI policies in Ukrainian higher education: A thematic analysis and assessment using the taxonomy of institutional AI policy maturity." *Knowledge and Performance Management*. 2026. Vol. 10, No. 2. P. 1–19.
6. Vykhovanets, I. R., Horodenska, K. H. *Theoretical Morphology of the Ukrainian Language*. Kyiv: Pulsary, 2004. 398 p.
7. Zhabotynska, S. A. "Conceptual analysis: frame networks." *Bulletin of Cherkasy University. Philological Sciences Series*. 1999. Issue 11. P. 3–20.
8. Ponomariv, O. D. *Culture of the Word: Stylistic Advice*. 2nd ed. Kyiv: Lybid, 2001. 240 p.

Marta PETRIVSKA,
studentka III roku

*Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy
Oksana ZAKHUTSKA,*

EMOJI JAKO ELEMENT PRAGMATYKI I SEMIOTYKI WSPÓŁCZESNEJ KOMUNIKACJI W JĘZYKU POLSKIM

Współczesna komunikacja językowa ulega dynamicznym przemianom pod wpływem rozwoju technologii cyfrowych. Jednym z najbardziej charakterystycznych zjawisk tego procesu jest rosnąca rola emoji jako narzędzia komunikacyjnego, które funkcjonuje na pograniczu języka werbalnego i wizualnego. Emoji, rozumiane jako graficzne reprezentacje emocji, obiektów i sytuacji, stanowią istotny element komunikacji w przestrzeni internetowej [2, s. 12].

Z perspektywy semantycznej i pragmatycznej emoji można traktować jako znaki semiotyczne, które pełnią funkcję uzupełniającą wobec tekstu pisanego. W przeciwieństwie do tradycyjnych znaków językowych, emoji nie posiadają ustalonego, jednoznacznego znaczenia – ich interpretacja zależy od kontekstu, intencji nadawcy oraz kompetencji komunikacyjnej odbiorcy [1, s. 56].

W języku polskim emoji coraz częściej pojawiają się zarówno w komunikacji prywatnej, jak i publicznej (np. w mediach społecznościowych, reklamie czy marketingu internetowym). Ich obecność wpływa na sposób konstruowania wypowiedzi oraz na jej odbiór przez użytkowników języka.

Emoji pełnią szereg istotnych funkcji komunikacyjnych, wśród których można wyróżnić:

- a) funkcję ekspresywną: umożliwiają wyrażanie emocji w sposób bezpośredni i szybki, kompensując brak elementów niewerbalnych charakterystycznych dla komunikacji twarzą w twarz;
- b) funkcję interpretacyjną: pomagają odbiorcy właściwie zrozumieć intencję nadawcy, szczególnie w przypadkach wypowiedzi wieloznacznych lub ironicznych;
- c) funkcję ekonomizacji języka: pozwalają na skrócenie komunikatu poprzez zastąpienie dłuższych opisów pojedynczym znakiem;
- d) funkcję fatyczną: podtrzymują kontakt między rozmówcami, sygnalizując zaangażowanie w rozmowę;
- e) funkcję perswazyjną: są wykorzystywane w komunikacji marketingowej w celu zwiększenia atrakcyjności przekazu i wpływu na odbiorcę.

Analiza współczesnych tekstów internetowych wskazuje, że emoji często współwystępują z innymi formami komunikacji multimodalnej, takimi jak memy, GIF-y czy skróty językowe. Tworzą one złożony system znaków, który wymaga od użytkownika nie tylko znajomości języka, lecz także kompetencji kulturowej i medialnej [5, s. 103].

Warto również zauważyć, że użycie emoji jest silnie zróżnicowane pod względem społecznym i pokoleniowym. Młodsze generacje traktują je jako naturalny element komunikacji, podczas gdy starsi użytkownicy mogą interpretować je inaczej lub używać ich w ograniczonym zakresie. Różnice te mogą prowadzić do nieporozumień komunikacyjnych [4, s. 31].

Istotnym problemem badawczym pozostaje także wieloznaczność emoji. Ten sam symbol może mieć różne znaczenia w zależności od kontekstu kulturowego lub platformy technologicznej, co sprawia, że komunikacja z ich użyciem nie zawsze jest jednoznaczna i precyzyjna.

Podsumowując można stwierdzić, że emoji stanowią ważny element współczesnej komunikacji językowej, który odzwierciedla zmiany zachodzące w sposobach porozumiewania się w erze cyfrowej. Ich rola wykracza poza funkcję dekoracyjną – są one pełnoprawnym środkiem komunikacji, który wpływa na strukturę i interpretację wypowiedzi.

Bibliografia

7. Crystal, D. (2011). *Internet Linguistics: A Student Guide*. Routledge.
8. Danesi, M. (2016). *The Semiotics of Emoji*. Bloomsbury Publishing.
9. Gajda, S. (2009). *Język w komunikowaniu*. Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
10. Miller, H. (2015). "The Pragmatics of Emoji in Digital Communication". *Journal of Language and Social Media*, 4(1), 25–35.
11. Wysocka, A. (2021). „Emoji jako element komunikacji internetowej młodzieży”. *Lingwistyka Stosowana*, 28, 95–110.

Maryna NIKITINA,

studentka IV roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

„FALSZYWI PRZYJACIELE” W JĘZYKU POLSKIM I UKRAIŃSKIM JAKO PROBLEM KOMUNIKACJI JĘZYKOWEJ

Współczesna komunikacja międzykulturowa wymaga nie tylko znajomości języka obcego, ale także rozumienia jego specyfiki leksykalnej i semantycznej. Szczególnym wyzwaniem dla osób uczących się języka polskiego jako obcego są tzw. „fałszywi przyjaciele tłumacza” (fr. *faux amis*, ang. *false friends*), czyli wyrazy podobne brzmieniowo lub graficznie w dwóch językach, które mają jednak odmienne znaczenie.

Zjawisko to jest szczególnie widoczne w przypadku języków słowiańskich, takich jak język polski i język ukraiński. Ze względu na wspólne pochodzenie i podobieństwo struktur językowych wiele słów brzmi podobnie, co może prowadzić do błędnych interpretacji i nieporozumień w komunikacji. Właśnie dlatego problem tzw. „fałszywych przyjaciół” jest istotnym przedmiotem badań w językoznawstwie i translatoryce.

„Fałszywi przyjaciele” to jednostki leksykalne w dwóch językach, które są podobne pod względem formy, lecz różnią się znaczeniem. Dla osób uczących się języka obcego mogą one stanowić poważną pułapkę językową, ponieważ intuicyjne tłumaczenie często prowadzi do błędów semantycznych.

Klasycznym przykładem takiej pułapki językowej jest polskie słowo **dywan**, które w ukraińskim oznacza „килим”, podczas gdy ukraińskie słowo **диван** oznacza po polsku „kanapa”. Innym przykładem jest czasownik **zapomnieć**, który w języku ukraińskim oznacza „забути”, a nie „zapamiętać”, jak mogłoby się wydawać na podstawie podobieństwa do ukraińskiego wyrazu „запомнити”, który we współczesnym języku ukraińskim jest uważany za przestarzały, a jednak często używany w języku potocznym jako kalka z rosyjskiego *запомнить* o tym samym znaczeniu.

Do często spotykanych przykładów „fałszywych przyjaciół” należą również następujące pary wyrazów: **aktualny** – w języku polskim oznacza „поточний, сучасний”, a nie **актуальний** w znaczeniu „ważny”; **buty** – w języku polskim oznacza „obuwie”, natomiast ukraińskie **бути** jest czasownikiem „być”; **czasopismo** – oznacza „журнал”, a nie „часопис” w

znaczeniu ogólnym; **sklep** – w języku polskim oznacza „магазин”, natomiast ukraińskie **склен** oznacza „grobowiec”; **uroda** – oznacza „краса”, a nie „врода” w znaczeniu „wada”.

Analiza takich przykładów pokazuje, że podobieństwo językowe nie zawsze oznacza tożsamość znaczeniową. W praktyce tłumaczeniowej oraz w nauczaniu języków obcych wymaga to szczególnej uwagi zarówno ze strony nauczycieli, jak i studentów. Brak świadomości istnienia „fałszywych przyjaciół” może prowadzić do powstawania błędów leksykalnych oraz zakłóceń w komunikacji.

Współczesne badania językoznawcze podkreślają znaczenie systematycznego analizowania takich zjawisk. Tworzenie słowników „fałszywych przyjaciół”, opracowywanie materiałów dydaktycznych oraz włączanie tej problematyki do programów nauczania języków obcych może znacząco poprawić efektywność procesu dydaktycznego.

Podsumowując możemy stwierdzić, że „fałszywi przyjaciele” w językach polskim i ukraińskim stanowią ważny element badań lingwistycznych oraz praktyki tłumaczeniowej. Ich znajomość pozwala uniknąć wielu błędów komunikacyjnych i sprzyja bardziej świadomemu oraz poprawnemu posługiwaniu się językiem obcym. Dlatego rozwijanie kompetencji leksykalnej i semantycznej jest jednym z kluczowych elementów skutecznej komunikacji międzykulturowej.

Bibliografia

1. Markowski A., Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne, Warszawa: PWN, 2005.
2. Nagórko A., Zarys gramatyki polskiej, Warszawa: PWN, 2003.
3. Tokarski R., Semantyka słowa. O znaczeniach leksykalnych, Lublin: Wydawnictwo UMCS, 1988.

Maryna ZERNYTSKA,

studentka II roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

TRENDY W SLANGU MŁODZIEŻOWYM W DOBIE INTERNETU I GLOBALIZACJI KULTURY

Współczesny slang młodzieżowy rozwija się szybciej niż kiedykolwiek wcześniej, głównie za sprawą internetu i globalizacji kultury. Jednym z najważniejszych trendów jest silny wpływ mediów społecznościowych, zwłaszcza takich platform jak TikTok czy Instagram. To właśnie tam powstają i rozpowszechniają się nowe słowa, które często w bardzo krótkim czasie stają się popularne wśród młodzieży.

Pierwszą zauważalną tendencją jest tzw. viralowość języka. Oznacza to, że wiele słów nie powstaje z potrzeby nazwania czegoś nowego, lecz jako element trendu lub żartu. Przykładem mogą być wyrażenia takie jak 67 (*six-seven, sześć-siedem*), które nie mają jednego konkretnego znaczenia, ale funkcjonują jako forma komunikacji społecznej i rozrywki. Tego typu slang często określa się jako *brainrot*, czyli język oparty na absurdzie i powtarzalności.

Drugim ważnym trendem jest globalizacja slangu. Współczesna młodzież bardzo często zapożycza słowa z języka angielskiego, szczególnie z kultury internetowej i muzyki. Wyrażenia takie jak *lowkey*, *slay* czy *cringe* są powszechnie używane w Polsce bez tłumaczenia.

Wynika to z faktu, że młodzi ludzie konsumują treści globalne, a nie tylko lokalne, co prowadzi do mieszania języków i powstawania hybryd językowych.

Kolejnym trendem jest skracanie i upraszczanie komunikacji. Slang młodzieżowy często przybiera formę bardzo krótkich fraz, skrótów, np. *LOL* (*laugh out loud* – śmiech na głos), *BTW* (*by the way* – przy okazji) czy *OMG* (*oh my God* – o mój Boże), które zastępują całe zdania lub wyrażenia. Młodzież używa także pojedynczych liter lub cyfr, na przykład *K* zamiast *OK*, *4* zamiast *for* w anglojęzycznych kontekstach, a w języku polskim *XD* jako wyraz śmiechu czy rozbawienia. Popularne są również skróty typu *pzdr* zamiast *pozdrawiam* czy *btw* jako szybkie wtrącenie. Jest to związane z tempem komunikacji w internecie, gdzie szybkość i łatwość przekazu są priorytetem. W rezultacie język staje się bardziej oszczędny, ale jednocześnie mniej precyzyjny. Dzięki takim uproszczeniom komunikaty są krótsze i łatwiejsze do przekazania, co szczególnie sprawdza się w wiadomościach tekstowych, czatach czy mediach społecznościowych, gdzie liczy się przede wszystkim szybkość reakcji.

Ważnym elementem współczesnego slangu jest jego funkcja społeczna. Slang służy nie tylko komunikacji, ale także budowaniu tożsamości grupowej. Używanie specyficznych słów pozwala młodym ludziom identyfikować się z daną grupą i odróżniać się od innych, zwłaszcza starszych pokoleń. Badania pokazują, że slang jest silnie powiązany z przynależnością społeczną i stylem życia, a jego znajomość może stanowić formę „kapitału kulturowego” wśród rówieśników.

Warto również zwrócić uwagę na krótkotrwałość trendów językowych. W przeciwieństwie do dawnych lat, kiedy slang utrzymywał się przez dłuższy czas, obecnie wiele wyrażen znika równie szybko, jak się pojawia. Wynika to z ogromnej liczby treści w internecie oraz ciągłej potrzeby tworzenia nowych trendów. Badania nad zmianami językowymi wskazują, że slang, charakteryzuje się dużymi wahaniami popularności — słowa mogą bardzo szybko zyskać na znaczeniu, a następnie równie szybko je stracić.

Podsumowując możemy stwierdzić, że najnowsze trendy w slangu młodzieżowym obejmują, przede wszystkim, wpływ mediów społecznościowych, globalizację języka, uproszczenie komunikacji oraz dużą zmienność i krótkotrwałość trendów. Współczesny slang to nie tylko narzędzie komunikacji, ale także ważny element kultury młodzieżowej i sposób wyrażania tożsamości.

Bibliografia

6. Keidar D., Opedal A., Jin Zhijing, Sachan Mrinmaya. *Slangvolution: A Causal Analysis of Semantic Change and Frequency Dynamics in Slang*. Proceedings of the 60th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics. Volume 1: Long Papers. May 22-27, 2022. Pp. 1422–1442.

7. Polska Agencja Prasowa (PAP), *Młodzieżowe Słowo Roku 2025. W finałowej piętnastce m.in. „szpont”, „OKPA” i „lowkey”* [Zasoby elektroniczne] Tryb dostępu: <https://www.pap.pl/aktualnosci/mlodziezowe-slowo-roku-2025-w-finalowej-pietnastce-min-szpont-okpa-i-lowkey>

8. Wu Siyang, Sun Zhewei. *How do Language Models Generate Slang: A Systematic Comparison between Human and Machine-Generated Slang Usages*. In: *Findings of the Association for Computational Linguistics: EMNLP*. 2025. Suzhou, China. Association for Computational Linguistics. Pp. 6536–6559.

9. Wydawnictwo Naukowe PWN – plebiscyt „Młodzieżowe Słowo Roku” [Zasoby elektroniczne] Tryb dostępu: <https://sjp.pwn.pl/msr>.

Oleg TATARCHYK,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervisor – Associate Professor

METONYMIC MODELS IN ENGLISH VETERINARY DISCOURSE

Metonymic transpositions constitute an important mechanism of semantic development in English-language veterinary terminology and function as one of the key means of secondary nomination. Along with metaphorization and synonymy, metonymy reflects cognitive strategies of conceptualizing professional knowledge and contributes to the formation of a structured terminological system in veterinary discourse [4,3]. The study of metonymic nomination is particularly relevant for veterinary terminology, as it reveals the interaction between linguistic form and professional conceptualization of animal diseases.

In the cognitive-linguistic framework, metonymy is interpreted as a conceptual operation based on contiguity relations within a single conceptual domain, where one element provides mental access to another [2,3]. This approach allows metonymy to be viewed not merely as a stylistic phenomenon but as a fundamental mechanism of meaning formation in specialized languages. In veterinary terminology, metonymic transpositions ensure semantic economy and terminological motivation, which are essential for effective professional communication (Crystal, 2003; Рожков, 2020).

The aim of the present study is to identify the dominant types of metonymic transpositions in English veterinary terminology and to determine their role in structuring the terminological field of animal diseases. The research material consists of English veterinary terms extracted from professional dictionaries and scientific publications. The methodological basis of the study combines descriptive analysis with cognitive-semantic interpretation, which makes it possible to uncover the conceptual relations underlying terminological meaning shifts [1,4].

The analysis demonstrates that one of the most productive models of metonymic transposition in English veterinary terminology is based on the relation “part → whole”. In this case, the name of an anatomical part is used to denote the disease affecting this part as a whole pathological entity. Terms such as lungworm and foot rot illustrate this model, where the affected organ or body part functions as a nominative basis for the entire disease concept [4]. Such metonymic nominations reflect the medical orientation toward localization of pathological processes and parallel similar mechanisms observed in metaphor-based terminological formation.

Another frequent type of metonymic transposition is based on the relation “symptom → disease”. In veterinary discourse, a salient clinical symptom may become the name of a complex pathological condition. The term lameness exemplifies this tendency, as it is used not only to denote a symptom but also to refer to a broader disease state involving various etiological factors [1,4]. This type of metonymic transfer demonstrates a cognitive focus on the most perceptible manifestations of disease, which facilitates diagnosis-oriented communication among specialists.

Metonymic relations based on the model “cause → effect” are also widely represented in English veterinary terminology. In such cases, the name of a causal agent or process becomes the designation of the resulting pathological condition. The term poisoning illustrates this pattern, where the cause of the pathological state is linguistically foregrounded [4]. This type of metonymic transposition reflects causal reasoning typical of biomedical sciences and contributes to the logical structuring of veterinary knowledge [2].

The study also shows that metonymic transpositions in veterinary terminology are closely connected with diachronic factors. Many English veterinary terms originate from Latin and French medical vocabularies, where metonymic nomination patterns were already established. During the process of borrowing and adaptation, these terms preserved their metonymic motivation and became integrated into the English terminological system [1,4]. Thus, metonymy functions both as a synchronic semantic mechanism and as a diachronic factor of terminological development.

From a functional perspective, metonymically motivated terms are characterized by conciseness, semantic transparency, and high communicative efficiency. Similar to metaphorical and synonymic terms, metonymic nominations contribute to the conceptual organization of veterinary discourse and facilitate the standardization of professional language [3,4]. At the same time, their correct interpretation requires sufficient professional background knowledge, which is particularly important in the context of veterinary education and the teaching of English for specific purposes.

In conclusion, metonymic transpositions represent a core mechanism of secondary nomination in English veterinary terminology. They reflect cognitive principles of knowledge representation and ensure the functional adequacy of terms in professional discourse. The interaction of metonymic, metaphorical, and synonymic mechanisms highlights the dynamic and multidimensional nature of veterinary terminological systems [2,4].

Література

1. Crystal D. A dictionary of linguistics and phonetics. 5th ed. Oxford : Blackwell, 2003.
2. Lakoff G., Johnson M. Metaphors we live by. Chicago : University of Chicago Press, 1980.
3. Panther K.-U., Radden G. Metonymy in language and thought. Amsterdam : John Benjamins, 1999.
4. Rozhkov Yu. G. Metonymic transpositions in the English language veterinary terminology. International Journal of Philology. 2020. T. 11, № 1. С. 85–89.

Semen DUBAS,
*Masters student at
The Department of International Relations,
Public Communications and Regional Studies,
National University of Life and Environmental
Sciences of Ukraine,
(Kyiv, Ukraine)*

LANGUAGE REVITALISATION IN UKRAINE AS A PRACTICE OF EVERYDAY COMMUNICATION

In recent years, the revitalisation of the Ukrainian language has moved beyond institutional policy and entered the sphere of everyday communication. For many students, language choice is no longer neutral: it reflects identity, solidarity, and personal positioning within a broader socio-political context. This paper shifts the focus from state-level strategies to lived linguistic practices, examining how Ukrainian language use is negotiated in academic and digital environments during wartime (Chaika, 2024b; Pavlenko, 2022).

The study is based on classroom observations and student reflections, where language use becomes a conscious act rather than a habitual one. Students report actively switching to Ukrainian in presentations, discussions, and written assignments, even when previously accustomed to bilingual or Russian-dominant communication. This shift is often described not as a formal requirement but as a deliberate choice linked to self-identification and collective experience. In this sense, language revitalisation unfolds through micro-level decisions repeated across everyday interactions (Chaika, Sharmanova, & Makaruk, 2024).

A particularly revealing context is group work and peer interaction. In multilingual classrooms, students must constantly adjust their language depending on the audience. When communicating with international peers, they translate Ukrainian concepts into English, often discovering that direct equivalents are insufficient. This forces them to explain meanings, provide context, and reflect on how national identity is expressed linguistically. Such situations highlight the role of translation as an interpretative process rather than a mechanical transfer of words (Chaika, 2025; Kramsch, 1998).

Digital communication further intensifies these dynamics. Students engage with Ukrainian-language content on social media, create posts, and participate in online discussions that reach international audiences. In doing so, they become informal mediators of cultural meaning. At the same time, they encounter limitations of digital tools: machine translation systems often produce inaccurate or culturally inappropriate output, particularly when dealing with idiomatic expressions or institutional terminology. These experiences lead students to question the reliability of automated translation and to rely more on their own linguistic judgement (Chaika & Kubitskyi, 2025).

Toponymic practices provide another everyday dimension of language revitalisation. Students are highly attentive to the use of forms such as “Kyiv” instead of “Kiev,” correcting peers and digital content where necessary. This practice is not perceived as a minor linguistic detail but as an important marker of political and cultural recognition. Through such corrections, students actively participate in shaping how Ukraine is represented in international discourse (Chaika, 2024a).

At the same time, students are aware of tensions between accessibility and authenticity. When addressing international audiences, they often simplify or adapt culturally specific references to ensure understanding. However, this adaptation may lead to partial loss of meaning. Classroom discussions reveal a growing awareness of this trade-off, as students learn to balance clarity with cultural accuracy. This reflects broader challenges of cross-cultural communication in multilingual contexts (Pavlenko, 2022).

From a pedagogical perspective, these observations suggest that language revitalisation is most visible in practice rather than policy. Educational settings provide a space where students experiment with language, negotiate meaning, and develop communicative strategies that reflect both local identity and global engagement. This process is dynamic and often non-linear, shaped by context, audience, and communicative purpose.

To sum it up, the revitalisation of the Ukrainian language in wartime can be understood as a series of everyday communicative practices rather than solely a strategic national project. Students play an active role in this process, using language to express identity, mediate cultural meaning, and engage with global audiences. Their experiences demonstrate that linguistic revitalisation is not only about preservation but also about adaptation, negotiation, and participation in the global communicative space.

References

Chaika, O. (2024a). Kyiv or Kiev: How Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives. *EUREKA: Social and Humanities*, 6, 51–61. <http://doi.org/10.21303/2504-5571.2024.003672>

Chaika, O. (2024b). The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*, 28(3), 41–56. <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>

Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. Preprint. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>

Chaika, O., & Kubitskyi, S. (2025). The role of AI in shaping future educators: Ethics, instructional design, and lifelong learning. *International Journal of Changes in Education*. <https://doi.org/10.47852/bonviewIJCE52027087>

Chaika, O., Sharmanova, N., & Makaruk, O. (2024). Revitalising endangered languages: Challenges, successes, and cultural implications. *Futurity of Social Sciences*, 2(2), 38–61. <https://doi.org/10.57125/FS.2024.06.20.03>

Kramsch, C. (1998). *Language and culture*. Oxford University Press.

Pavlenko, A. (2022). *Multilingualism in post-Soviet countries: Language revival, policy, and practice*. Cambridge University Press.

Vadim CHEPURNY,

Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervisor – Associate Professor
Olena SYROTINA

SKILLS FOR COMMUNICATING IN VETERINARY MEDICINE

Communication is a foundational skill in veterinary medicine, significantly influencing clinical outcomes, client satisfaction, and adherence to treatment plans. Veterinarians who communicate clearly are more likely to build trust and ensure better care for animals [1, 2]. For example, a veterinarian who explains treatment options in plain language helps owners make informed decisions and improves compliance with therapies [2].

Verbal communication skills include clarity of explanation, appropriate language choice, and the ability to ask open-ended questions. Active listening and reflective responses help veterinarians fully understand client concerns [4]. For instance, instead of asking “Did the dog eat normally?” a better approach is “What changes have you noticed in your dog’s eating habits?” — encouraging more detailed responses [4].

Nonverbal communication, including eye contact, body orientation, tone of voice, and facial expressions, is also crucial in conveying empathy and professionalism. Good nonverbal skills help assess client emotions and improve rapport [2]. Maintaining gentle eye contact and a relaxed posture during difficult conversations reassures a worried pet owner [2].

Empathy and emotional intelligence enable veterinarians to connect with clients emotionally, especially during challenging situations like delivering bad news. Emotional sensitivity strengthens client relationships and enhances trust [4,1]. Acknowledging a client’s grief after a pet’s diagnosis and allowing time for questions reduces stress and builds confidence [4].

Structured communication models, such as the Calgary–Cambridge model, improve the consistency and quality of consultations by guiding information gathering, explanation, and shared decision-making [4]. Veterinary schools often use role-plays and simulated consultations based on these models to train students [4].

Effective communication within the veterinary team, including technicians, receptionists, and specialists, is vital to avoid errors, ensure consistent messaging, and create a positive work environment [3]. Regular briefings with the clinic team ensure everyone communicates the same treatment plan to clients [3].

Most veterinary graduates feel underprepared in communication skills despite their importance. Training methods include role-play, feedback, and experiential learning integrated into the curriculum [2,4]. Structured communication courses with simulated client interactions help students practice empathy and negotiation [4].

Understanding cultural differences and adapting communication styles improves interactions with diverse clients and enhances satisfaction. Using culturally appropriate metaphors or explanations ensures clearer understanding for clients from different backgrounds.

References

1. Mills, P. C. *Education and Communication in Veterinary Clinical Practice*. Animals, 2024, 14(17), 2622. <https://doi.org/10.3390/ani14172622>
2. Pun, J. K. H. . An integrated review of the role of communication in veterinary clinical practice. *BMC Veterinary Research*, 2020 16(394). <https://doi.org/10.1186/s12917-020-02558-2>
3. Rauch, M., Wissing, S., & Tipold, A. Interprofessional survey on communication skills in veterinary and veterinary-related education in Germany. *BMC Medical Education*, 2021, 21, 516. <https://doi.org/10.1186/s12909-021-02938-8>
4. Shaw, J. R., & Coe, J. B. (2024). *Developing communication skills for veterinary practice*, 2024. John Wiley & Sons.

5. Aziz, A. A review on essential communication skills in veterinary profession. *Journal of Natural Sciences – Kabul University*, 2024 7(3), 143–160.

Valeria ISCHUK,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervisor – Associate Professor
Olena SYROTINA

COMMON COMMUNICATION PROBLEMS IN VETERINARY CLINICS

Common communication problems in veterinary clinics represent a significant challenge for effective patient care and client satisfaction. Veterinary professionals must communicate not only with animal owners but also with colleagues, staff, and other stakeholders, often under time pressure and emotionally charged situations [2]. Miscommunication can lead to misunderstandings, decreased compliance with treatment plans, and increased stress for both clients and veterinary staff [1].

One common problem is the use of overly technical or specialized language that clients may not understand. Veterinary professionals often rely on precise terminology for accuracy, but without adequate explanation, this can result in confusion or misinterpretation of medical instructions [4]. According to Shaw et al. [3], failure to adapt language to the client's level of understanding is a frequent source of communication breakdowns in clinical practice.

Another significant issue is emotional communication barriers. Owners may experience stress, anxiety, or grief when discussing the health of their animals, which can hinder their ability to process information and follow instructions [5]. Veterinarians need to combine empathy with clarity to ensure that clients understand the medical situation while feeling supported. Misalignment between the emotional state of the client and the professional communication style of the veterinarian can exacerbate misunderstandings [2].

Time constraints and workload pressures also contribute to communication difficulties. In busy clinics, veterinarians may have limited time to explain procedures, answer questions, or discuss treatment options, resulting in rushed consultations and incomplete information transfer [1]. Shaw et al. [3] emphasize that structured communication protocols and the use of educational materials can mitigate these issues.

Nonverbal communication is another source of challenges. Gestures, facial expressions, and tone of voice can either reinforce or contradict verbal messages [4]. Misinterpretation of nonverbal cues may lead to client dissatisfaction or distrust, even if the verbal communication is technically accurate.

Finally, communication among clinic staff can also impact overall service quality. Poor internal communication may result in errors in patient care, scheduling, or follow-up instructions [5]. Promoting teamwork, regular briefings, and shared documentation practices is essential to reduce internal miscommunication.

Addressing communication problems in veterinary clinics requires a multifaceted approach, including professional training in client-centered communication, active listening, empathy, simplification of technical language, and structured communication protocols. Developing these skills enhances client trust, treatment adherence, and overall clinical outcomes.

References

1. Coe, J. B., Adams, C. L., & Bonnett, B. N. (2010). A focus group study of veterinarians' and pet owners' perceptions of veterinarian-client communication in companion animal practice.

Journal of the American Veterinary Medical Association, 237(8), 890–896.
<https://doi.org/10.2460/javma.237.8.890>

2. Kurtz, S., Silverman, J., & Draper, J. (2005). *Teaching and learning communication skills in medicine* (2nd ed.). London: Radcliffe Publishing.

3. Shaw, J. R., Bonnett, B., Adams, C., & Larson, S. (2018). Communication practices in veterinary clinical consultations. *Journal of Veterinary Medical Education*, 45(3), 325–334.
<https://doi.org/10.3138/jvme.0517-093R>

4. Silverman, J., Kurtz, S., & Draper, J. (2013). *Skills for communicating with patients* (3rd ed.). Boca Raton, FL: CRC Press.

5. Yeates, J., & Main, D. (2011). Veterinary surgeons and euthanasia: Communication and ethical challenges. *Veterinary Record*, 169(12), 303–307.

Секція СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ І ЛІНГВІСТИКИ У СЬОГОДЕННІ

АНДРЕЄВ Віктор Олегович,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
ВАКУЛИК Ірина Іванівна

АСИМЕТРІЯ МОВНОГО ЗНАКА ТА ГІБРИДИЗАЦІЯ СУЧАСНИХ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ

Аналіз сучасної термінолексyki засвідчує, що термінологічні системи характеризуються не лише прагненням до уніфікації, але й наявністю системної асиметрії мовного знака. Така асиметрія проявляється у варіативному називанні одного поняття, дублетних формах, а також у взаємодії питомих і запозичених мовних елементів. Одним із результатів цієї асиметрії є формування так званих «гібридних» термінів, у структурі яких поєднуються інтернаціональні та національні морфологічні компоненти. Зокрема, виокремлюються моделі: інтернаціональний корінь + питомий суфікс (дивідендний, актування), інтернаціональний префікс + питомий корінь (транскордонний, субрахунок), питомий префікс + інтернаціональний корінь (підкомісія), а також більш складні комбінаторні структури.

Такі утворення відображають відкритий характер терміносистем і їх здатність адаптуватися до нових наукових і соціокультурних умов. Вибір одиниць професійної номінації визначається морфологічними ресурсами конкретної мови та їх комбінаторними можливостями. Лінгвокогнітивний підхід дозволяє розглядати термін як багатовимірний знак, що інтегрує мовні та позамовні знання. У цьому контексті термінологічні системи постають як результат взаємодії когнітивних, семантичних і культурних факторів.

Таким чином, асиметрія мовного знака є не випадковим явищем, а закономірною характеристикою розвитку термінологічних систем, що визначає їх динамізм і здатність до оновлення.

Література

1. Вакулик І. Особливості термінологічної номінації. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Філологічні науки*. 2016. 2(12). С.196-201.
2. Вакулик І. І. Системність у вивченні латинської мови на шляху формування сучасних універсальних знань. *Науковий вісник НУБіП. Серія «Філологічні науки»*. 2015. Вип. 215. Ч. 1. С. 159-166.

БИКОВА Марія Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

НЕЙРОПСИХОЛОГІЯ БАГАТОЗАДАЧНОСТІ: ЦІНА «ПЕРЕМИКАННЯ» ДЛЯ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

У сучасному світі багатозадачність – це не лише когнітивний виклик, а й чинник трансформації мовленнєвої діяльності особистості. Оскільки мовлення є вищою психічною функцією, що потребує значних ресурсів робочої пам'яті та префронтальної кори, постійне перемикавання контексту неминуче веде до спрощення мовних конструкцій та зниження якості вербальної комунікації.

Процес побудови складного речення вимагає утримання в пам'яті його початку до моменту завершення, а також постійного контролю за логічними зв'язками. Багатозадачність розриває цей процес.

Індивід, який перебуває в стані постійного перемикавання уваги, несвідомо переходить до парцеляції (розбиття тексту на короткі, уривчасті фрагменти) та надмірної лаконічності. Зникають складні підрядні зв'язки, мовлення стає телеграфним. Це «економія зусиль», спричинена когнітивним виснаженням префронтальної кори.

Пошук точного слова – це активний процес, що потребує нейронної енергії. В умовах багатозадачності мозок обирає шлях найменшого опору, використовуючи найбільш частотні, вживані слова.

Спостерігається активне використання мовних штампів, кліше та семантичних заповнювачів («ну», «якби», «це саме»). Людина втрачає здатність до добирання влучних епітетів чи метафор, оскільки доступ до пасивного словникового запасу вимагає глибшої когнітивної концентрації, яка недоступна при постійному «скануванні» вхідних сповіщень.

Багатозадачність впливає на прагматику мовлення – здатність будувати послідовну та логічну історію.

У мовленнєвих конструкціях з'являються логічні провали, незавершені думки та перескакування з однієї теми на іншу без належних переходів. Це є прямим наслідком «залишку уваги», коли думка про попереднє незавершене завдання перериває процес формування поточної вербальної конструкції. Мовлення стає не лінійним, а фрагментарним.

Оскільки передня кора відповідає і за когнітивний контроль, і за емоційний інтелект, її перевантаження через багатозадачність знижує здатність до мовленнєвої рефлексії.

Людина стає менш чутливою до реакцій співрозмовника, її мовлення втрачає відтінки модальності, стає більш механістичним та деперсоніфікованим. Знижується здатність до розпізнавання іронії чи підтексту, що веде до примітивізації міжособистісного діалогу.

Ціною багатозадачності є не лише втома, а й поступова деградація індивідуального мовного стилю. Мовлення людини, що звикла до постійного перемикавання, втрачає свою глибину, естетику та переконливу силу. Повернення до усвідомленої концентрації є єдиним шляхом до збереження мови як складного інструменту мислення, а не просто засобу швидкої передачі даних.

Література

1. Carr N. G. The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains. New York: W.W. Norton & Company, 2020. 368 p.

БОНДАР-ФУРСА Ольга Степанівна,

*старший викладач кафедри англійської мови та
комп'ютерних лінгвотехнологій,*

*Державний університет інформаційно-
комунікаційних технологій (м. Київ, Україна)*

БОНДАРЕНКО Юлія Сергіївна,

*старший викладач кафедри англійської мови та
комп'ютерних лінгвотехнологій,*

*Державний університет інформаційно-
комунікаційних технологій (м. Київ, Україна)*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ І ЛІНГВІСТИКИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Сучасний етап розвитку науки характеризується активною інтеграцією різних галузей знань та утворенням нових дисциплін, які вимагають певних досліджень. Психологія та лінгвістика посідають особливе місце і утворюють суміжну дисципліну «психолінгвістику» – сучасну науку, яка утворилася на перетині знань з психології та мовознавства. Їх взаємозв'язок виявляється у дослідженні сприйняття, розуміння, запам'ятовування і продукування мовлення як психічного процесу, а також у вивченні впливу мови на мислення, поведінку та соціальну взаємодію людини. [2, с. 52]

У XXI столітті ці науки стикаються з новими викликами, зумовленими глобалізацією, цифровізацією, розвитком штучного інтелекту та змінами у комунікативних практиках. Актуальність теми полягає у необхідності осмислення сучасних проблем психології та лінгвістики, визначення перспектив їх розвитку та пошуку шляхів вирішення ключових суперечностей. Однією з найбільш обговорюваних проблем сучасної психології полягає у труднощах відтворення результатів багатьох експериментів [1, с. 45]. Це ставить під сумнів надійність окремих теорій і методів дослідження. Причини цієї кризи можуть бути використання малих вибірок, статистичні помилки, упередженість дослідників, публікаційний тиск. Інтенсивне використання соціальних мереж і цифрових платформ змінює когнітивні процеси людини, впливає на увагу, пам'ять та емоційний стан, спостерігається зниження концентрації уваги, розвиток залежності від інформаційного потоку, зростання рівня тривожності. Сучасний світ характеризується високим рівнем стресу через політичні та економічні нестабільності. Це призводить до поширення таких розладів, як депресія, тривожні стани та посттравматичний стресовий розлад [3, с. 112].

З розвитком нейротехнологій та експериментальних методів виникають нові етичні питання, пов'язані з конфіденційністю даних, маніпуляцією поведінкою, використанням штучного інтелекту в психологічній практиці [4, с. 59]. Процеси глобалізації сприяють поширенню домінантних мов, що призводить до зникнення малих мов і діалектів. Це створює загрозу культурному різноманіттю та мовній спадщині людства. Інтернет і соціальні мережі формують нові форми комунікації, що характеризуються скороченням текстів, використанням емодзі, змішуванням мов (код-

світчинг) [6, с. 91]. Це викликає дискусії щодо «спрощення» мови та її деградації. Розвиток технологій штучного інтелекту потребує створення ефективних систем обробки природної мови. Однак існують труднощі, пов'язані з багатозначністю слів, контекстуальною залежністю, культурними особливостями мовлення [7, с. 134].

Психолінгвістика досліджує процеси породження та сприйняття мовлення, а також взаємозв'язок мови і мислення. Серед актуальних проблем механізми мовленнєвої діяльності, роль мови у формуванні свідомості, особливості білінгвізму. Мова використовується як засіб маніпуляції в медіа, політиці та рекламі. Це піднімає питання інформаційної безпеки та критичного мислення. У сучасному світі мова є важливим чинником формування особистісної та національної ідентичності. Зміни мовного середовища можуть впливати на самоусвідомлення людини. Особливо важливим є розвиток міждисциплінарних підходів, що дозволяють комплексно досліджувати людину як носія мови і психіки. [8, с. 41]

Сучасні проблеми психології і лінгвістики відображають складність і динамічність розвитку суспільства. Криза відтворюваності, вплив цифрових технологій, глобалізація та розвиток штучного інтелекту формують нові виклики для цих наук. Водночас, взаємодія психології та лінгвістики відкриває широкі можливості для дослідження людської свідомості, комунікації та культури. Подальший розвиток цих дисциплін залежить від здатності адаптуватися до нових умов та інтегрувати сучасні технології у наукові дослідження.

Література

1. Андрєєва Г. М. Соціальна психологія. – К.: Наука, 2019. – 320 с.
2. Коваленко О. В. Психологія інформаційного суспільства. – Харків: Основа, 2021. – 256 с.
3. Іванова Н. П. Психічне здоров'я в умовах кризи. – Львів: Світ, 2020. – 198 с.
4. Петренко С. І. Етика психологічних досліджень. – Київ: Академвидав, 2018. – 210 с.
5. Crystal D. Language Death. – Cambridge University Press, 2017. – 212 p.
6. Baron N. Always On: Language in an Online and Mobile World. – Oxford University Press, 2018. – 304 p.
7. Jurafsky D., Martin J. Speech and Language Processing. – Pearson, 2020. – 680 p.
8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика. – Полтава: Довкілля, 2019. – 412 с.

БУЛАК Богдана Вікторівна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України
(м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – старший
викладач РЕНСЬКА Індіра

EMOTIONAL INTELLIGENCE IN SOCIAL WORK COMMUNICATION

In contemporary social work practice, communication is increasingly regarded not merely as a technical instrument of professional interaction but as a complex psychological and interpersonal process shaped by emotional, ethical, and sociocultural factors. Under conditions of social instability, migration processes, military conflict, and psychological vulnerability of various population groups, the importance of emotional intelligence in professional

communication has been significantly intensified. Emotional intelligence is understood as the ability to recognize, interpret, regulate, and appropriately express emotions in interpersonal interaction. In the context of social work, this competence is considered essential for establishing trust, maintaining ethical communication, and providing effective professional support to clients in crisis situations.

The theoretical foundations of emotional intelligence have been extensively explored within contemporary psychological and pedagogical discourse. Particular attention has been devoted to the conceptual model proposed by Daniel Goleman, which holds that emotional intelligence encompasses self-awareness, emotional self-regulation, empathy, social awareness, and relationship management. It has been emphasized that these components are closely interconnected and directly influence the quality of professional communication. In social work practice, emotional intelligence is not interpreted as an abstract personal characteristic but rather as a professional competency that can be systematically developed through reflective practice, communication training, and professional experience.

The communicative dimension of social work is largely based on establishing a therapeutic, psychologically secure environment in which the client feels respected, understood, and emotionally supported. It has been demonstrated that emotionally intelligent communication contributes to the formation of professional trust and facilitates more effective interaction between social workers and clients. The ability to interpret verbal and non-verbal signals, identify emotional states, and respond appropriately to psychological distress is considered particularly significant in communication with vulnerable populations, including internally displaced persons, refugees, children, older adults, and individuals experiencing trauma or social exclusion.

Special attention is paid to empathy as a central component of emotional intelligence. In professional communication, empathy is not simply emotional sensitivity but the capacity to understand another person's emotional state while maintaining professional objectivity. Such an approach enables social workers to avoid excessive emotional involvement and simultaneously preserve supportive interpersonal interaction. It has been argued that balanced empathic communication helps reduce psychological tension, strengthen client motivation, and improve the effectiveness of social interventions. At the same time, the absence of emotional regulation skills may negatively affect both communication quality and the psychological well-being of specialists themselves. The ability to recognize personal emotional reactions, regulate stress, and maintain emotional stability is therefore regarded as an essential component of sustainable professional activity in the social sphere. The importance of emotional intelligence becomes especially evident in crisis communication. In conflict situations, during psychological crises, or during emotionally intense consultations, social workers are expected to demonstrate communicative flexibility, emotional restraint, and ethical sensitivity. It has been observed that emotionally intelligent specialists are better able to de-escalate interpersonal tension, prevent communicative aggression, and maintain constructive dialogue even under stressful conditions. In this regard, communication strategies based on active listening, respectful feedback, and emotionally balanced interaction are widely recognized as effective professional tools.

Furthermore, emotional intelligence is closely connected with ethical decision-making in social work practice. Professional interaction often involves morally complex situations that require impartiality, tolerance, and awareness of personal biases. Emotional intelligence contributes to the development of reflective thinking and helps professionals avoid stereotypical judgments or emotionally impulsive decisions. Consequently, communication becomes a process grounded in respect for human dignity, ethical responsibility, and professional integrity. In addition, digital communication environments have introduced new dimensions to the study of emotional intelligence in social work. Online counselling, remote client interaction, and communication through digital platforms require specialists to adapt emotional communication strategies to technologically mediated contexts. Therefore, emotionally intelligent

communication in digital environments requires heightened attentiveness, linguistic sensitivity, and advanced interpersonal skills.

In conclusion, emotional intelligence should be regarded as a fundamental component of professional communication in social work. It has been established that emotionally intelligent interaction contributes to the formation of trust, the effectiveness of professional support, and the maintenance of ethical communication with diverse social groups. The interrelation between emotional awareness, empathy, communicative competence, and professional resilience has been confirmed as essential for successful social work practice. Moreover, the growing psychological complexity of modern society underscores the importance of emotional intelligence in professional interactions. Therefore, the development of emotional intelligence should be considered a strategic priority in the professional education and continuous training of future social workers.

ГЕНОВА Вероніка Артемівна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

ЛАТИНА В КОНЦЕПТОСФЕРІ ПСИХОАНАЛІЗУ

Становлення і розвиток психоаналізу на межі XIX-XX століть було не лише зміною наукової парадигми, а й створенням нової системи для опису досі неартикульованих сфер людського досвіду. Попри те, що Зигмунд Фройд писав свої ключові праці німецькою мовою, латина стала тим лексичним і концептуальним фундаментом, який дозволив перетворити окремі клінічні спостереження на універсальну наукову теорію.

У новій теорії латинська мова стала інструментом об'єктивізації: використання латини в ранньому психоаналізі виконувало функцію дистанціювання від побутової мови. Заміна німецьких займенників *Es*, *Ich* та *Über-Ich* латинськими еквівалентами *Id*, *Ego* та *Super-Ego* (що було закріплено в англомовних виданнях, а згодом – і в міжнародній практиці) надав структурам психіки статусу об'єктивних констант. Латина дозволила маркувати психічні інстанції як автономні елементи системи, що піддаються аналізу, подібно до анатомічних структур.

Психоаналіз запозичив у класичної традиції спосіб іменування складних психічних станів. Латинські назви, як-от *Libido* 'бажання, потяг', стали центральними категоріями теорії.

Використання латини, яка була інтернаціональною мовою медицини, дозволило вивести обговорення сексуальності та агресії з етичного чи релігійного поля у поле клінічне. Латинський термін діяв як нейтралізатор, що знімав соціальне табу з досліджуваних явищ, перетворюючи їх на наукові факти.

Ранній психоаналіз тісно пов'язаний із античною міфологією, проте саме латинська літературна та медична традиція часто ставала посередником у цьому процесі. Назви комплексів (наприклад, *Едіпів комплекс* чи *нарцисизм*), хоч і мають грецьке коріння, увійшли в науковий обіг через латинізовану форму. Латина забезпечила психоаналізу зв'язок із «культурним несвідомим» Європи, апелюючи до образів, які протягом століть осмислювалися класичною літературою.

Для ранніх психоаналітиків латина була мовою медицини. Описуючи процеси *Sublimatio* 'сублімація', *Repressio* 'витіснення' чи *Regressio* 'регресія', вони фактично

створювали «анатомію душі». Кожен латинський термін фіксував певний вектор руху психічної енергії, надаючи динамічним процесам несвідомого чітких просторових та функціональних координат.

Латинська мова в ранньому психоаналізі стала інструментом концептуалізації, що дозволив виокремити нову теорію з власною методологією. Латинська мова забезпечила психоаналізу універсальність, перетворивши специфічні внутрішні конфлікти особистості на загальновизнані наукові моделі, зрозумілі дослідникам незалежно від їхньої рідної мови. Таким чином, класична спадщина стала мостом, через який людство вперше системно заговорило про своє несвідоме.

Література

1. Лапланш Ж., Понталіс Ж.-Б. Словник з психоаналізу / пер. з франц. В. П. Гайдамаки. Київ: Вид-во гуманіт. л-ри, 2010. 752 с

ДЕМІДОВА Анастасія Олександрівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

CONTEMPORARY PROBLEMS OF LINGUISTICS

In structural semantics, the main attention is paid to the semantic side of the word, primarily to its lexical meaning. One of the most famous is the subject theory of meaning, which originates in the school of *words and things* (G. Shuhart, R. Meringer). According to the subject theory, the lexical meaning of the word consists in the designation of the phenomena of objective reality: objects, qualities and actions. In communication, according to this theory, a person correlates words directly with real objects. The ideas of the subject theory were developed in American interpretative linguistics (Ch. Fers, Ch. Fillmore), where typical situations and scenarios for the use of language units were studied. The disadvantage of subject theory is that it identifies the meaning of a word with the subject itself, which leads to a simplified understanding of the language. Awareness of the limitations of the subject theory contributed to the emergence of new approaches to the study of the meaning of the word. Within the framework of the relational approach, researchers began to take into account the connection between the word, the concept and the object. Some scientists believed that the concept itself performs the function of a connection between the language form and reality.

According to the definition of O.S. Melnychuk, lexical meaning is the socially fixed relation of a language sign to the mental reflection of reality [1].

The study of the connection between word and concept led to the formation of a figurative theory of meaning that identifies the meaning of a word with a concept.

Within this theory, the meaning of the word is interpreted as the result of man's knowledge of the world. This understanding became the basis of the anthropological paradigm, which is leading in modern linguistics. In Soviet linguistics, the meaning of a word was considered a reflection of reality in the human mind (theory of reflection). This approach was dominant in the lexical semantics of the 70s and 80s of the twentieth century.

References

Голубовська І. О., Корольов І. Р. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики: курс лекцій /. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2011. 223 с.

ДІДУШОК Анастасія Юріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

PROBLEMS OF PSYCHOLOGY AND LINGUISTICS IN THE CURRENT CONTEXT

The intersection of psychology and linguistics, often defined as psycholinguistics, has gained unprecedented relevance in the modern era of globalized legal and political communication. In the current context, the primary challenge lies in the cognitive perception of legal constructs across different cultures and the psychological impact of linguistic choices in international mediation [1, c. 45]. As societies become more digitally integrated, the linguistic nuances used in professional translation directly influence the psychological trust between parties in international law.

One of the central issues is "linguistic relativity" in legal discourse. The way a legal concept is phrased can trigger specific psychological responses depending on the recipient's cultural and legal background [2, c. 112]. For instance, the translation of idiomatic legal expressions from English into Ukrainian requires not only linguistic precision but also an understanding of the cognitive frameworks of the target audience. Misinterpretation in this area often leads to psychological barriers in communication, which can jeopardize diplomatic relations or legal outcomes [3, c. 10].

Furthermore, the evolution of the world market and the integration of digital platforms have introduced new psychological stressors that manifest through language. The rise of "technological linguistics" — the language of AI and automated systems — poses a threat to the traditional human-centric psychological connection in discourse. In the field of international law, maintaining the balance between standardized terminology and the empathetic, psychological depth of human language remains a critical task for contemporary researchers and practitioners [1, c. 58].

Література

1. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
2. Crystal D. English as a Global Language. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2003. 212 p.
3. Pinker S. The Language Instinct: How the Mind Creates Language. New York : Harper Perennial Modern Classics, 2007. 448 p.

ДОНЧУК Тетяна Вікторівна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – професор
МОСКАЛЕНКО Олена Іванівна

ХЕДЖІ ТА БУСТЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ

Президентські дебати – це шанс для кандидатів презентувати себе виборцям, свого роду політична реклама. Для конструювання цієї реклами кандидати часто залучають різноманітні мовні стратегії, серед яких особливе місце займають хеджі (hedges) та бустери (boosters). Згідно з моделлю К. Хайланда, ці засоби виступають інструментами взаємодії (interactional resources), що дозволяють автору контролювати рівень персоніфікації тексту [4, с. 52-53].

Бустери (підсилювачі) – це лексичні одиниці, що демонструють абсолютну впевненість мовця (*will, must, definitely, clearly etc.*), свідомо звужуючи простір для альтернативних думок [2, с. 2].

Камала Гарріс (Kamala Harris): *Donald Trump left us **the worst unemployment** since the Great Depression. Donald Trump left us **the worst public health epidemic** in a century. Donald Trump left us **the worst attack on our democracy** since the Civil War* (Дональд Трамп залишив нам **найгірше безробіття** з часів Великої депресії. Дональд Трамп залишив нам **найгіршу епідемію охорони здоров'я** за століття. Дональд Трамп залишив нам **найгіршу атаку на нашу демократію** з часів Громадянської війни) [1; 5].

Бустери *the worst unemployment, the worst public health epidemic, the worst attack on our democracy* наголошують на некомпетентності опонента та його «провалі» під час минулого терміну.

Дональд Трамп (Donald Trump): *Well, bad immigration is **the worst thing that can happen to our economy*** (Що ж, погана імміграція – **це найгірше, що може трапитися з нашою економікою**) [1; 5].

Бустер *the worst thing* виконує функцію залякування аудиторії, що формує у слухача відчуття безальтернативності та екзистенційної загрози.

Натомість хеджі (засоби пом'якшення) – маркери, що знижують категоричність висловлювання та підкреслюють його суб'єктивність (*possible, might, perhaps etc.*) [3, с. 2; 4, с. 52].

Камала Гарріс (Kamala Harris): ***I think** the American people believe that certain freedoms in particular, the freedom to make decisions about one's own body should not be made by the government* (**Я думаю**, що американський народ вважає, що певні свободи, зокрема свобода приймати рішення щодо власного тіла, не повинні надаватися урядом) [1; 5].

Використання хеджу *I think* пом'якшує категоричність узагальнення щодо колективної позиції всього американського народу. Таким чином потужний політичний меседж було замасковано під особисту емпатійну думку.

Дональд Трамп (Donald Trump): *So that's **maybe one of the reasons** they don't like me as much as they like weak people* (Тож, **можливо, це одна з причин**, чому вони не люблять мене так сильно, як слабких людей) [1; 5].

У цьому випадку хедж *maybe one of the reasons* маскує контроверсійне звинувачення під обережне припущення.

Отже хеджі та бустери виступають не просто елементами метадискурсу, а потужною зброєю сугестивного впливу. Специфіка використання цих прагматичних маркерів К. Гарріс та Д. Трампом підтверджує, що мовні стратегії є ключовим механізмом моделювання політичної реальності та маніпуляції масовою свідомістю.

Література

1. FULL DEBATE: Donald Trump and Kamala Harris attack, defend in presidential debate URL: <https://www.youtube.com/> (дата звернення: 01.05.2026).
2. Halomoan H. S. Linguistic Strategies in Political Discourse: Hedges and Boosters in the 2024 US Presidential Debate. *English Language, Literature & Culture*. 2024. Vol. 9, No. 5. P. 159–165. DOI: <https://doi.org/10.11648/j.ellc.20240905.12>
3. Khan H. S., Iqbal L. Between Doubt and Certainty: A Study of Hedges in English Political Discourse. *Journal of Asian Development Studies*. 2024. Vol. 13, Issue 4. P. 1193–1204. DOI: <https://doi.org/10.62345/jads.2024.13.4.97>

4. Hyland K. Metadiscourse: Exploring Interaction in Writing. London : Continuum, 2005. 230 p.
5. Google Translate [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://translate.google.com/> (дата звернення: 01.05.2026).

ДРОЗДОВСЬКА Олександра Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – старший
викладач РЕНСЬКА Індіра

THE INFLUENCE OF SOCIAL MEDIA DISCOURSE ON THE FORMATION OF SELF-ESTEEM AND BODY IMAGE IN ADOLESCENT GIRLS

The contemporary landscape of social media discourse represents a fundamental shift in the construction of social reality, serving as a primary communicative environment where linguistic structures and psychological perceptions intersect. Within the framework of modern linguistics and psychology, the digital medium is no longer viewed merely as a channel for information exchange but as a powerful discursive space that actively shapes the ontological experiences of its users. For the adolescent demographic, particularly girls, this environment constitutes a central pillar of identity formation. The relevance of studying this discourse is underscored by the pervasive nature of digital communication, where linguistic choices, hashtags, and visual-textual compositions create a normative framework for self-evaluation. It is within these digital interactions that specific socio-linguistic patterns emerge, dictating the boundaries of acceptable appearance and social worth. The fluidity of social media discourse allows for the rapid dissemination of internalized standards, which are subsequently integrated into the adolescent psyche as objective truths.

The mechanisms of linguistic influence within social media are characterized by a high degree of repetitiveness and the use of evaluative lexemes that prioritize aesthetic qualities over functional or intellectual attributes. It is observed that the discourse surrounding body image is often dominated by «thin-ideal» and «fit-ideal» rhetoric, which is reinforced through both peer-to-peer communication and influencer-driven narratives. These linguistic patterns are not neutral; they are embedded with power dynamics that reward conformity to idealized standards. The internalisation of these beauty standards is facilitated by constant exposure to curated digital personas, where the distinction between reality and digital representation blurs. The psychological impact manifests through social comparison, a process heavily mediated by the linguistic feedback loops inherent in social media platforms. Comments, likes, and shares serve as quantifiable measures of social capital, leading to a fragmented perception of the self that depends on external validation.

Furthermore, the correlation between specific linguistic patterns and psychological well-being is evidenced by the prevalence of self-deprecating discourse and the normalisation of body-shaming terminology in online communities. When adolescent girls engage with content that employs superlative adjectives and perfectionist framing, a cognitive dissonance is often produced between their physical reality and the digital ideal. This dissonance is a significant factor in the development of low self-esteem and body dissatisfaction. The passive consumption of discourse that emphasises physical perfection leads to the adoption of a «third-person» perspective on one's own body, where the self is treated as an object to be scrutinised and

improved. From a linguistic standpoint, the use of imperative moods in «wellness» and «beauty» discourse, which directs users on how to modify their appearance, undermines individual agency and fosters a sense of inadequacy. The psychological consequences of these discursive practices are profound, often resulting in increased levels of anxiety and a preoccupation with external appearance that detracts from other areas of personal development.

The integration of linguistic analysis with psychological observation reveals that the digital discourse of social media is a primary driver of the current crisis in adolescent self-perception. The linguistic environment of platforms such as Instagram or TikTok is structured in a way that prioritizes visual impact, yet it is the accompanying text, captions, and comments that provide the interpretive framework for these images. This textual layer often contains coded language that reinforces exclusionary beauty norms. For example, the use of euphemisms for restrictive eating or the hyper-focus on specific body parts in digital nomenclature contributes to a microscopic level of self-scrutiny. The cumulative effect of these linguistic exposures is the construction of a body image that is inherently unstable and perpetually in need of digital enhancement. The psychological well-being of adolescent girls is thus intrinsically linked to their ability to navigate these complex discursive fields.

The semiotic construction of the self in these digital spaces is further complicated by the emergence of algorithmic filtering, which ensures that adolescent girls are continually exposed to a narrow range of linguistic and visual inputs. This echo chamber effect reinforces certain beauty archetypes, making them appear more statistically common and socially mandatory than they are in reality. As specific linguistic markers-such as those associated with «body checking» or «glow up» culture-are amplified by automated systems, they become the dominant vocabulary through which the self is articulated. The psychological impact of this filtered discourse is the erosion of diverse self-concepts, as the linguistic diversity of the peer group is sacrificed for a homogenized, commercially driven ideal. The internalization of these algorithmic preferences leads to a state where self-worth is no longer an internal construct but a fluctuating value determined by the alignment of one's digital presence with the prevailing linguistic trends of the platform.

The role of peer-to-peer discourse in reinforcing body dissatisfaction is also evident in the transformation of private insecurities into public performances. In the digital sphere, the linguistic expression of vulnerability is frequently commodified, where «authentic» discourse regarding body struggles is utilized to garner social engagement. However, this purported authenticity often adheres to a rigid set of linguistic rules that paradoxically reinforce the very standards they claim to challenge. Adolescent girls are thus caught in a discursive trap where even the language of resistance is framed within the vocabulary of the aesthetic. The psychological toll of this constant negotiation is reflected in heightened body surveillance, in which the individual is conditioned to view their physical form through the lens of potential digital commentary. This state of hyper-vigilance is driven by the rapid pace of social media interactions, which require a constant linguistic and visual presence to remain socially relevant.

The linguistic strategies employed by commercial entities and influencers within these digital environments further exacerbate the psychological pressures faced by adolescent girls. Through the use of «pseudo-empowerment» rhetoric, products and lifestyles are marketed as solutions to the insecurities generated by the platforms themselves. This discourse often utilizes inclusive pronouns and positive adjectives to mask the underlying promotion of consumption as a means of identity correction. The correlation between the prevalence of such marketing discourse and the decline in adolescent self-esteem is significant, as it positions psychological well-being as a commodity to be purchased rather than a state to be developed. Consequently, the discursive landscape of social media is characterised by a tension between the pursuit of an unattainable ideal and the commercialisation of the resulting dissatisfaction. A rigorous scientific approach to these issues must account for the economic and technological structures that underpin these linguistic patterns, as they are inseparable from the psychological outcomes observed in the adolescent population.

Ultimately, the multifaceted nature of social media discourse necessitates a multidisciplinary approach that bridges linguistic analysis and psychological intervention. The pervasive influence of digital rhetoric on the self-esteem of adolescent girls is not a peripheral issue but a central challenge to modern developmental health. It is imperative that future scientific inquiries continue to examine communicative structures that facilitate the internalisation of harmful beauty standards. By fostering a critical understanding of these linguistic mechanisms, stakeholders can help create a more balanced and supportive digital environment. The journey toward digital well-being begins with recognising the impact of online discourse on identity formation, while protecting the psychological integrity of adolescent girls remains an essential priority for sustainable social development.

ДЮДЖОК Мар'яна Віталіївна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – старший
викладач РЕНСЬКА Індіра

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF COMMUNICATION WITH VULNERABLE GROUPS

Communication is a core professional skill in social work, especially when interacting with vulnerable groups. Vulnerable populations include individuals who experience social, economic, psychological, or physical disadvantages. These may be people with disabilities, elderly individuals, children, internally displaced persons, survivors of violence, and those with chronic illnesses. Effective communication with such groups requires not only linguistic competence but also psychological awareness, empathy, and ethical sensitivity. This paper outlines key psychological aspects that influence communication with vulnerable groups and highlights practical approaches for social workers.

Understanding Vulnerability in a Psychological Context

Vulnerability is not only a social condition but also a psychological state. Individuals in vulnerable situations often experience stress, anxiety, fear, low self-esteem, and mistrust toward institutions or professionals. These emotional states directly affect how they perceive and respond to communication. For example, a person who has experienced trauma may interpret neutral language as threatening or may avoid communication altogether.

Therefore, a social worker must recognize that communication is filtered through the client's psychological condition. This requires patience, attentiveness, and the ability to adjust communication strategies to the individual's emotional and cognitive state.

The Role of Empathy in Communication

Empathy is one of the most important psychological components in communication with vulnerable groups. It refers to the ability to understand and share another person's feelings. In social work, empathy helps build trust and creates a safe environment for clients.

There are two main types of empathy. *Cognitive empathy* – understanding another person's perspective. *Emotional empathy* – sharing and responding to another person's emotions.

A social worker should balance both types. Excessive emotional involvement can lead to burnout, while a lack of empathy may create emotional distance and reduce the effectiveness of support.

Active Listening as a Psychological Tool

Active listening is a key communication skill with significant psychological importance. It involves fully concentrating on what the client is saying, understanding the message, and responding thoughtfully. For vulnerable individuals, being heard is often the first step toward recovery and empowerment.

Elements of active listening include: maintaining eye contact (when culturally appropriate); using verbal affirmations (e.g., «I understand», «I see»); Paraphrasing and summarizing; avoiding interruptions; observing non-verbal cues; active listening reduces anxiety, increases trust, and helps clients feel valued and respected.

Non-Verbal Communication and Its Impact

Non-verbal communication plays a crucial role in interactions with vulnerable groups. Facial expressions, gestures, posture, and tone of voice can convey more meaning than words. For example, a calm tone and open posture can create a sense of safety, while crossed arms or lack of eye contact may signal disinterest or judgment.

Social workers must be aware of their own non-verbal signals and also learn to interpret the non-verbal behavior of clients. Vulnerable individuals may have difficulty expressing themselves verbally, so they often communicate their emotions through body language.

Building Trust and Psychological Safety

Trust is the foundation of effective communication. Vulnerable individuals often have negative past experiences, which can make them cautious or resistant. Building trust requires consistency, honesty, confidentiality, and respect.

Psychological safety means that a person feels secure enough to express thoughts and emotions without fear of judgment or harm. To create such an environment, a social worker should: use non-judgmental language; respect personal boundaries; ensure confidentiality; be transparent about processes and decisions; trust develops over time and must be maintained through ethical and professional behavior.

Cultural Sensitivity and Individual Differences

Vulnerable groups are not homogeneous. Each individual has unique experiences, cultural backgrounds, values, and beliefs. Cultural sensitivity is essential to avoid misunderstandings and ensure respectful communication.

Psychological aspects of culture include communication styles, emotional expression, attitudes toward authority, and coping mechanisms. For example, in some cultures, direct eye contact may be seen as disrespectful, while in others it is a sign of honesty.

A social worker must be open-minded, avoid stereotypes, and adapt communication styles to meet the needs of each individual.

Trauma-Informed Communication

Many vulnerable individuals have experienced trauma, such as violence, displacement, or loss. Trauma-informed communication is an approach that recognises the impact of trauma and seeks to avoid re-traumatisation.

Key principles include: safety, trustworthiness, choice, collaboration, and empowerment.

For example, instead of asking «Why did you do that?», a trauma-informed approach would use «Can you tell me what happened?» This reduces feelings of blame and encourages openness.

Barriers to Effective Communication

There are several psychological barriers that can hinder communication with vulnerable groups: fear and mistrust; language barriers; cognitive impairments; emotional distress; stereotypes and biases.

Social workers must identify these barriers and find ways to overcome them. This may involve using simple language, visual aids, interpreters, or providing additional emotional support.

Professional Boundaries and Emotional Regulation

While empathy is important, maintaining professional boundaries is essential. Over-involvement can lead to emotional exhaustion and reduce objectivity. Social workers must

practice emotional regulation, which includes managing their own feelings and reactions during communication.

Techniques include: self-reflection, supervision and peer support, and stress management strategies.

Maintaining a balance between empathy and professionalism ensures sustainable and effective practice.

In conclusion, communication with vulnerable groups is a complex process that requires psychological awareness, empathy, and adaptability. Understanding individuals' emotional and cognitive states, using active listening, maintaining nonverbal awareness, and applying trauma-informed approaches are essential skills for social workers. By building trust and ensuring psychological safety, professionals can create meaningful and supportive interactions.

In conclusion, effective communication is not only about language proficiency but also about understanding human behavior and emotions. Developing these psychological competencies is crucial for future social workers and contributes to better outcomes for vulnerable populations.

КРУПСЬКИЙ Сергій Сергійович,
*курсант 3 курсу навчально-наукового
інституту інженерної підготовки,
Національний університет цивільного
захисту України (м. Черкаси, Україна),*
РИЛЄСВ Данііл Романович,
*курсант 3 курсу навчально-наукового
інституту інженерної підготовки,
Національний університет цивільного
захисту України (м. Черкаси, Україна)*
Наукове керівництво – професор
ХАРЛАМОВ Михайло Іванович

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КРИЗИ ПЕРШОКУРСНИКІВ ПІСЛЯ ВСТУПУ ДО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Психологічна криза першокурсника після вступу до закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання є складним багатовимірним феноменом, що охоплює адаптаційні, емоційні, когнітивні та соціальні аспекти особистісного розвитку. Одним із ключових напрямів подолання психологічної кризи є забезпечення ефективної соціально-психологічної адаптації, яка передбачає інтеграцію студента в нове освітнє середовище через формування відчуття належності до академічної спільноти. Важливу роль у цьому процесі відіграє організація системи наставництва, коли старші курсанти або студенти виступають як агенти підтримки, передаючи не лише формальні знання про навчальний процес, а й неформальні правила взаємодії в колективі. Це сприяє зниженню рівня невизначеності та формуванню позитивного соціального досвіду.

Не менш значущим є розвиток психологічної стійкості особистості, яка розглядається як здатність ефективно долати стресові ситуації, зберігаючи внутрішню рівновагу та цілісність «Я-концепції». Формування цієї якості можливе через впровадження тренінгових програм, спрямованих на розвиток навичок емоційної саморегуляції, критичного мислення, стрес-менеджменту та рефлексії. Зокрема, когнітивно-поведінкові техніки дозволяють студентам усвідомлювати й коригувати деструктивні установки, що виникають у процесі адаптації, а також формувати більш продуктивні моделі реагування на труднощі.

Важливим аспектом є оптимізація освітнього процесу з урахуванням психологічних особливостей першокурсників. Це передбачає поетапне ускладнення

навчального матеріалу, використання інтерактивних методів навчання, створення умов для зворотного зв'язку між викладачем і студентом. Особливу увагу слід приділяти формуванню внутрішньої мотивації до навчання та професійного розвитку. У закладах зі специфічними умовами навчання, де професійна діяльність часто пов'язана з підвищеним рівнем відповідальності та ризику, важливо забезпечити усвідомлення студентами значущості обраної професії. Це може бути досягнуто через залучення до практикоорієнтованої діяльності, моделювання професійних ситуацій, зустрічі з фахівцями-практиками. Необхідною складовою подолання психологічної кризи є також організація системи психологічного супроводу, яка включає діагностику адаптаційних труднощів, індивідуальне та групове консультування, профілактичні заходи. Крім того, важливим чинником є розвиток комунікативної компетентності студентів, що забезпечує ефективну взаємодію в колективі, зниження конфліктності та формування сприятливого психологічного клімату. Групові форми роботи, спільні проекти, участь у позанавчальній діяльності сприяють розвитку навичок співпраці та взаємопідтримки.

Отже, подолання психологічної кризи першокурсника в умовах специфічного освітнього середовища є комплексним процесом, що потребує системного підходу, який поєднує педагогічні, психологічні та соціальні заходи.

КУЗЬОВИЧ Роксолана Анатоліївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
Козак Тамара Миколаївна

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТРЕСУ

Останнім часом проблема психолінгвістики в умовах воєнного часу набуває особливої актуальності у зв'язку з повномасштабним вторгненням Росії в Україну та спричиненими ним масовими психологічними травмами серед населення. Збройний конфлікт кардинально змінює не лише психологічний стан особистості, а й її мовленнєву поведінку. Це зумовлює необхідність комплексного дослідження взаємозв'язку між психічними станами людини та мовними процесами у кризових умовах, оскільки мова є одночасно індикатором психічного стану та інструментом його подолання.

Аналіз наукових джерел дозволяє виокремити ключові аспекти дослідження.

По-перше, однією з ключових проблем є вплив хронічного стресу на мовленнєву діяльність особистості. Психологічні дослідження свідчать, що стресовий стан суттєво знижує когнітивні функції — увагу, пам'ять, виконавчі функції — які безпосередньо пов'язані з породженням і розумінням мовлення. У осіб, які пережили воєнну травму, спостерігається збіднення активного словника, спрощення синтаксичних конструкцій, підвищена частотність слів-паразитів та пауз хезитації. Особливо вираженим є феномен «мовчання травми» — схильність осіб із посттравматичним стресовим розладом (ПТСР) уникати вербалізації болісних переживань як психологічного захисного механізму. Натомість інша частина постраждалих демонструє протилежну реакцію — компульсивне повторення травматичного наративу [1, с. 38–41].

По-друге, важливим аспектом є трансформація мовної ідентичності в умовах конфлікту. Масовий перехід від російської до української мови, зафіксований соціолінгвістами після лютого 2022 року, є не лише суспільно-політичним, а й глибоко психологічним явищем. Мова перетворюється на маркер ідентичності, інструмент спротиву та самовизначення. Дослідники зазначають, що зміна мови спілкування

супроводжується переструктуруванням самосприйняття особистості та її групової належності [2, с. 117–120]. Водночас в українській мові спостерігається активне поповнення лексики воєнною термінологією та неологізмами, що відображає адаптацію мови до нових соціальних реалій.

По-третє, на перетині психології та лінгвістики особливої актуальності набуває наративна терапія як метод реабілітації осіб, які пережили воєнну травму. Побудова власного наративу про травматичний досвід дозволяє людині структурувати хаотичні переживання, знайти в них сенс і відновити відчуття контролю над власним життям [3, с. 34–37]. Водночас дослідження у галузі психолінгвістики підтверджують терапевтичний потенціал письмового самовираження: систематичний письмовий виклад стресових переживань знижує рівень тривожності та сприяє загальному психологічному відновленню. Ці дані відкривають перспективи для розробки мовно-орієнтованих програм психологічної підтримки постраждалого населення [3, с. 112–115].

Отже, психолінгвістичні особливості мовлення в умовах воєнного стресу є складним міждисциплінарним явищем, що потребує синтезу психологічних і лінгвістичних підходів. Мовлення людини в екстремальних умовах одночасно відображає глибину психологічної травми та слугує ресурсом для її подолання. Перспективами подальших досліджень є психолінгвістичний аналіз дискурсу вимушених переселенців і ветеранів, а також розробка й апробація мовно-орієнтованих терапевтичних програм для роботи з постраждалим населенням України.

МИРНА Марія Володимирівна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

МОВНА КАРТИНА СВІТУ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: КОГНІТИВНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Мова не є лише пасивним дзеркалом реальності – вона формує наше сприйняття світу. В умовах тотальної диджиталізації виникає нова «цифрова мовна картина світу», яка трансформує базові психологічні категорії: сприйняття часу, простору та власного.

Цифрове середовище диктує культ «теперішнього моменту». У мові це проявляється через домінування теперішнього часу та зникнення складних форм минулого чи майбутнього.

Коли мова фокусується на «тут і зараз» (через формат статусів, сторіз та чатів), мозок втрачає навичку довготривалого планування та рефлексії минулого досвіду. Мовлення стає імпульсивним, а не наративним. Психологічно це веде до зниження здатності до вибудовування цілісної життєвої історії, роблячи ідентичність фрагментарною.

Процес «інтелектуального скорочення» став нормою. Абревіатури, акроніми та сленг (LOL, ASAP, BTW) – це не просто економія символів, а симптом переходу до пропозиційного мислення.

Ми дедалі менше оперуємо складними поняттями, замінюючи їх «ярликами». Мозок прагне максимально спростити вхідний сигнал, уникаючи складних мовних конструкцій, що зрештою призводить до зниження критичного мислення та легшого сприйняття маніпуляцій.

Сьогодні мова є не лише інструментом збереження знань, а пошуку. Ми не запам'ятовуємо інформацію, а запам'ятовуємо «ключові слова» для її пошуку. На рівні психолінгвістики це означає, що мова перестає бути «складом знань» і перетворюється на «навігаційну карту». Це звільняє когнітивні ресурси, проте робить людину безпорадною у ситуаціях, де потрібен глибокий внутрішній синтез інформації без доступу до мережі.

Диджиталізація знищила інтимність мовлення. Навіть приватні чати потенційно публічні. Це змушує індивіда постійно застосовувати самоцензуру та фільтрацію. Постійне перебування в режимі «публічного виступу» виснажує психіку. Мовлення стає менш щирим, більш шаблонним та соціально схваленим. Це призводить до втрати автентичності вербального самовираження, що є однією з причин зростання почуття самотності в цифровому світі.

Здатність зберігати складність мовлення, використовувати багату метафорику та будувати довгі логічні ланцюжки сьогодні є способом збереження глибини людської свідомості в епоху алгоритмічного спрощення.

Література

1. Wolf M. Reader, Come Home: The Reading Brain in a Digital World. New York : Harper, 2018. 272 p.

2. Pinker S. The Language Instinct: How the Mind Creates Language. New York : Harper Perennial Modern Classics, 2007. 576 p.

НЕТРЕБКО Вікторія Миколаївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

ЛАТИНОМОВНІ ТРАКТАТИ ПРО ПСИХІКУ І ПСИХОЛОГІЮ

Латиномовна традиція в дослідженні психіки – це міст між античною мудрістю та сучасною наукою. Хоча фундамент заклали греки, саме латинські переклади та оригінальні трактати середньовіччя й Ренесансу викристалізували термінологію, якою ми користуємося дотепер.

Магістральним текстом для європейської науки став трактат Арістотеля «*De Anima*» («Про душу»). У середньовічних університетах він був основою навчання. Видатні мислителі, як-от Тома Аквінський, у своїх коментарях («*Sentencia libri De anima*») намагалися примирити античне розуміння душі як «форми тіла» з християнським вченням про безсмертя. Саме тут закріплюються поняття *intellectus* (інтелект), *memoria* (пам'ять) та *voluntas* (воля).

У XV–XVI столітті у праці «*Psichiologia de ratione animae humanae*» хорватський гуманіст Марко Марулич уперше вжив слово 'психологія'. Хоча текст не зберігся, назва свідчить про виокремлення вчення про душу в самостійний напрям. Згодом, у 1590 році, Рудольф Гокленіус закріпив цей термін у своєму трактаті «*Psychologia hoc est de hominis perfectione*».

Справжнім проривом у наковій думці став трактат «*De Anima et Vita*» іспанського гуманіста Хуана Луїса Вівеса, якого часто називають «батьком сучасної психології». Вівес першим відійшов від абстрактних питань до практичних спостережень: він детально описав механізми асоціації ідей, дослідив природу емоцій (*affectus*) та їхній вплив на навчання, зробив акцент на важливості пам'яті та досвіду.

Латиномовні праці Рене Декарта (зокрема «*Meditationes de Prima Philosophia*») радикально змінили вектор досліджень. Його концепція *res cogitans* (річ, що мислить) остаточно відділила психіку від фізіології, створивши знаменитий дуалізм душі та тіла. Це заклало підвалини для вивчення свідомості як замкненого внутрішнього світу людини.

Пізні латинські трактати періоду Ренесансу та раннього Нового зафіксували зміну об'єкта дослідження: від пошуку субстанційної природи душі (метафізика) до опису її проявів та закономірностей поведінки. Це створило умови для виокремлення психології з філософії. Латиномовні праці Декарта, Спінози та Вольфа остаточно закріпили за психікою статус автономної сфери, придатної для систематичного спостереження та аналізу.

Латиномовна схоластика розробила детальну класифікацію «внутрішніх чуттів» (*sensus interni*). Вже в середньовічних трактатах було виокремлено та описано логічні зв'язки між різними когнітивними функціями: взаємодія спільного чуття (*sensus communis*) та уяви (*imaginatio*); роль пам'яті (*memoria*) як бази даних для функціонування судження (*estimativa*). Ця ієрархічна побудова процесів стала основою для функціонального аналізу психіки в майбутньому. Більшість фундаментальних понять, що використовуються в сучасній когнітивній та клінічній психології, є прямими запозиченнями або кальками з латинських текстів.

Література

Лапланш Ж., Понталіс Ж.-Б. Словник з психоаналізу / пер. з франц. В. П. Гайдамаки. Київ: Вид-во гуманіт. л-ри, 2010. 752 с.

СІСТУК Поліна Вікторівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

КОГНІТИВНО-ПСИХОЛІНГВІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Сучасне перекладознавство характеризується переходом від лінгвістичного опису текстів до антропоцентричного дослідження самої постаті перекладача. Актуальність когнітивного підходу полягає у вивченні перекладу як складної інтелектуальної діяльності, що базується на обробці інформації, стратегічному плануванні та прийнятті рішень у режимі реального часу. На відміну від традиційних підходів, когнітивна транслятологія намагається розкрити зміст чорної скриньки (*black box*) - ментальних операцій, що відбуваються між сприйняттям оригіналу та породженням тексту перекладу.

Фундаментальним підґрунтям для розуміння цих процесів є розробка когнітивних моделей перекладу, які можна класифікувати за кількома напрямками. Інтерпретативна теорія перекладу (*École de Paris*), представлена у працях Д. Селескович [4] та М. Ледерер [3], акцентує увагу на тому, що переклад - це не транскодування слів, а передача змісту. Ключовим елементом тут є стадія девербалізації, на якій перекладач звільняє смисл від мовної оболонки мови-джерела. Розуміння розглядається як інтеграція лінгвістичного значення з когнітивним контекстом (знаннями про світ), що дозволяє відтворити інтенцію автора в новій мовній формі.

Психолінгвістичний аналіз Р. Белла пропонує модель, засновану на ідеї штучного інтелекту та переробки інформації. Згідно з нею, перекладач виступає як комунікатор, що декодує вхідний сигнал у семантичну репрезентацію, а потім перекодує її в цільове

повідомлення. Процес включає кілька рівнів: синтаксичний, семантичний та прагматичний аналіз, де кожна помилка на одному з рівнів може призвести до системного викривлення змісту.

Когнітивно-соціальна модель Д. Кіралі [2] вказує на те, що перекладач оперує в двох площинах: підсвідомій (інтуїтивні асоціації) та свідомій (стратегічне прийняття рішень). Ця модель підкреслює важливість професійного досвіду, який дозволяє переводити частину контрольованих процесів у режим автоматизму, звільняючи когнітивні ресурси для вирішення справді складних перекладацьких задач. У свою чергу, В. Вілс розглядає переклад як інтелектуальну гру, де кожен вибір є результатом аналізу альтернатив. Важливу роль тут відіграють «схеми» (schema) — когнітивні структури, що дозволяють перекладачу розпізнавати типи ситуацій та вибирати відповідні сценарії мовленнєвої поведінки [5].

Окремим і надзвичайно важливим питанням є управління когнітивним навантаженням (Effort Models). Дослідження Д. Жиліа показують, що успіх перекладу залежить від балансу між зусиллями на сприйняття, збереження інформації в короткочасній пам'яті та власне породження тексту. Перевищення загального обсягу доступних когнітивних ресурсів неминуче веде до деградації якості перекладу, що особливо помітно в синхронному перекладі. Емпіричне підтвердження цих теорій сьогодні забезпечується використанням новітніх технологій, таких як eye-tracking та keystroke logging, що дозволяють об'єктивно оцінити складність ментальної роботи [1].

Отже, інтеграція психолінгвістичних та когнітивних методів дослідження дозволяє не лише описати механізми перекладу, а й розробити ефективніші методики навчання майбутніх фахівців. Розуміння природи когнітивних зусиль та стратегій вирішення проблем є основою для формування професійної компетентності перекладача в умовах стрімкого розвитку технологій та штучного інтелекту.

Література

1. Bell R. Translation and Translating: Theory and Practice. London and New York: Longman, 1991. 280 p.

СТЕЦЕНКО Оксана Павлівна,
*здобувач ступеня доктора філософії,
аспірант кафедри германської філології,
Сумський державний університет, (Суми, Україна)*

МОВА І СВІТ: ЕКОЛІНГВІСТИЧНА ПАРАДИГМА МОВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Становлення екологічного дискурсу як продукту зміни парадигм внаслідок «екологічного повороту» в науках сприяло зміщенню уваги людства на роль морально-етичних та духовних цінностей у формуванні відносин між людиною та світом. Наразі актуальним стають осмислення поняття «середовище існування» не лише як природного, яке забезпечує наше біологічне існування, а й культурного, яке необхідне для духовного та морального розвитку [1, с. 15]. Людство постійно розширює межі своєї життєдіяльності, що впливає на природне середовище. Зміни в середовищі існування людства знаходять своє відображення і у мові, зокрема у поняттях екотехносистеми („Ökotechnosysteme“), соціальні екотехносистеми (soziale „Ökotechnosysteme“) та соціально обумовлені екосоціотехносистеми (sozial beeinflusste „Ökosoziotechnosysteme“) [3, с. 10]. Ці поняття свідчать про відображення у мові розширення людиною своєї життєдіяльності, розширення середовища свого існування, його модифікація та створення його нових видів. Така адаптація людиною середовища свого існування покладає відповідальність на людину не лише за свої дії, але і наслідки змін у природному середовищі. Мова є повністю інтегрованою та адаптованою до соціально-культурної екосистеми і осмислюється як «живий організм» у ній [2]. Етичні засади у взаємодії людини та природи в основі

екологічної філософії можна вважати критерієм оцінки екологічної спрямованості екологічного дискурсу. Одним із завдань еколінгвістичних досліджень є вивчення впливу мови на екосистеми, які забезпечують життєдіяльність планети Земля [4, с.1].

Мова виступає не лише засобом комунікації у соціально-культурному середовищі, а й інструментом трансляції моральних і духовних цінностей, яка за допомогою мовних засобів виявляє свій перлокативний потенціал для зміни світоглядів, ментальних моделей світосприйняття людиною світу, способу взаємодії зі світом та ролі людини у конструюванні реальності і трансформації природного середовища. Відтак еколінгвістика не лише ґрунтується та синтезує надбання когнітивної та прагматичної парадигми лінгвістичних розвідок, а й виходить за межі, дає можливість поглибити знання відносно процесу комунікації та її ролі в житті людини і впливу на середовище її існування.

Література

1. Banevych M. Linguistic description genesis of environmental discourse. *Humanities science current issues*. 2024. Vol. 3, no. 76. P. 14–19. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-3-3> (date of access: 10.01.2026).
2. Bastardas-Boada A. The ecological perspective: Benefits and risks for sociolinguistics and language policy and planning. *Colourful green ideas : Papers from the conference “30 years of language and ecology”*, Graz, 2000 / ed. by A. Fill et al. Bern, 2002. P. 77–88.
3. Lenk H. Umweltverträglichkeit und Menschenzuträglichkeit: Die neue Verantwortung für unsere Umwelt und Zukunft. Karlsruhe: KIT Scientific Publishing, 2009. 222 p.
4. Steffensen S., Döring M., Cowley S. Ecolinguistics: Living and Languageing United. *Language as an Ecological Phenomenon: Languageing and Bioecologies in Human-Environment Relationships* / ed. by S. Steffensen, M. Döring, S. Cowley. 2024. P. 1–26.

ТКАЧ Максим Сергійович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

ЕТИМОЛОГІЯ ТА СТРУКТУРА НАЗВ ТЕМПЕРАМЕНТІВ

Система чотирьох темпераментів є однією з найдавніших спроб людства типізувати психічну діяльність. Хоча її витoki сягають давньогрецької медицини, саме латинська мова надала їм термінологічної завершеності.

В основі латинської класифікації лежить поняття *temperamentum*, що буквально означає ‘належне змішування’ або ‘співрозмірність’. Це слово походить від дієслова *temperare* ‘змішувати, стримувати’. У медичному контексті це означало баланс чотирьох основних рідин – *humores*. Таким чином, сама назва вказує на ідею рівноваги: здоров’я та душевний спокій визначалися правильним «темпераментом» цих субстанцій.

Латинська номенклатура закріпила чотири вектори людської природи, кожен з яких виводився з домінування певної рідини:

1. *Sanguineus* (сангвінік) походить від *sanguis* ‘кров’. У латинській традиції кров асоціювалася з життєвою силою, теплом та вологістю (*calidus et humidus*), що зумовило

психологічний профіль: енергійність, товариськість та оптимізм. Тобто сангвінік – це людина, чия психічна динаміка визначається «повнокровністю» життя.

2. *Cholericus* (холерик) походить від *cholera* ‘жовта жовч’, що описує сухий і гарячий тип реагування. Характеристика холерика як *irascibilis* (схильного до гніву) безпосередньо впливала з властивостей жовчі, що символізувала вогонь. Слово зафіксувало тип особистості, схильний до швидкого згоряння та різких вольових актів.

3. *Phlegmaticus* (флегматик) походить від *phlegma* ‘слиз, мокротиння’. Оскільки ця рідина вважалася холодною та вологою (*frigidus et humidus*), назва темпераменту стала синонімом інертності та емоційної стриманості. Опис флегматика як *quietus* (спокійного) вказував на переважання гальмівних процесів, зумовлених «охладжувальним» впливом слизу.

4. *Melancholicus* (меланхолік) походить від латинізованого сполучення *atra bilis* ‘чорна жовч’. Холодна та суха природа цієї субстанції зумовила опис меланхолії як стану *tristitia* (смутку) та рефлексії. Цей тип має статус найбільш інтелектуально заглибленого, але водночас вразливого характеру.

Коли середньовічні та ренесансні автори писали про *complexio* (статуру/комплекцію), вони використовували латину для опису того, як фізичне втілення корелює з поведінкою.

Завдяки універсальності латини ці назви пережили занепад гуморальної теорії (вчення про рідини). Коли фізика та хімія Нового часу довели помилковість ідеї про «чорну жовч», латинські терміни залишилися, оскільки вони вже стали зручними психологічними категоріями.

Латинська мова виконала роль архіватора та систематизатора античних знань про людину, назви темпераментів збереглися у чотирьох лаконічних термінах, які й сьогодні залишаються основою для розуміння людської індивідуальності.

Література

Лапланш Ж., Понталіс Ж.-Б. Словник з психоаналізу / пер. з франц. В. П. Гайдамаки. Київ: Вид-во гуманіт. л-ри, 2010. 752 с.

ШРАМОВИЧ Валерія Олегівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ДЕГРАДАЦІЇ ЧУТТЯ МОВИ В УМОВАХ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Сучасний переклад характеризується переходом від креативного відтворення до технологічного постредагування результатів машинного перекладу. Ця трансформація несе в собі прихований психолінгвістичний ризик – поступову деградацію чуття мови. Феномен полягає у зниженні здатності розпізнавати стилістичні нюанси, емоційні конотації та природні синтаксичні конструкції через постійну взаємодію з уніфікованими алгоритмічними моделями.

Регулярна робота з нейронним машинним перекладом створює специфічне когнітивне середовище. Оскільки ШІ оперує статистично найбільш імовірними лексемами, він продукує «усереднену» мову, позбавлену авторського стилю та рідковживаних синонімів [2].

Людина, регулярно стикаючись з обмеженим набором синтаксичних шаблонів, підсвідомо адаптує власну мовну компетенцію під стандарти машини. Відбувається розмивання активного словникового запасу та пригнічення здатності до творчого перефразування.

Дослідження свідчать, що тривале постредагування призводить до зниження чутливості до «неприродності» тексту [1]. Людина починає сприймати кальковані конструкції або специфічний порядок слів, властивий ШІ, як допустиму норму. Це призводить до так званої «стилістичної сліпоты», мова стає деперсоніфікованою. Відсутність потреби у глибокому когнітивному пошуку призводить до інтелектуальної пасивності. Психологічна деградація в цьому контексті проявляється як втрата задоволення від інтелектуальної праці, перетворення творчого процесу на механічну рутину.

Процес перекладу «з нуля» активізує складні асоціативні зв'язки та вимагає високої когнітивної напруги, що підтримує мозок у тонусі. Автоматизація зводить цю діяльність до вибору між запропонованими варіантами.

Для запобігання деградації чуття мови під впливом автоматизації необхідне впровадження стратегій «когнітивної гігієни», які передбачають збереження практики перекладу без залучення ШІ для підтримки автентичності мовного мислення.

Література

1. Vieira L. N. Cognitive effort in post-editing of machine translation: Evidence from eye-tracking, pause analysis and self-reports. *Machine Translation*. 2014. Vol. 28. P. 187–211.
2. Комісаров К. Ю. Когнітивно-психологічні аспекти перекладу в контексті цифровізації філологічної галузі. *Науковий вісник Кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія, педагогіка, психологія*. 2021. Вип. 42. С. 112–119.
3. Kiraly D. *Pathways to Translation: Pedagogy and Process*. Kent: Kent State University Press, 1995. 177 p.
4. Lederer M. *La Traduction Simultanée*. Paris: Minard, 1981. 254 p.
5. Seleskovitch D. *Interprète dans les conférences internationales*. Paris: Minard, 1968. 190 p.
6. Wilss W. *Knowledge and Skills in Translator Behaviour*. Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins, 1996. 259 p.

ШУМСЬКА Поліна Віталіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

ЛАТИНСЬКА МОВА ЯК БАЗИС ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Психологія як самостійна наука виникла на перетині філософії, медицини та природничих наук, кожна з яких століттями послуговувалася латиною як мовою інтелектуального дискурсу. Хоча сама назва дисципліни має грецьке походження (*ψυχή* (*psyche*) ‘душа, дух’ + *λόγος* (*logos*) ‘вчення, наука’, переважна більшість понять, що позначають внутрішні стани, соціальні механізми та пізнавальні процеси людини, походять від латинських основ.

Розглянемо лише деякі з них.

Латинська мова є фундаментом термінології, яка позначає когнітивні процеси. Поняття *perceptio* ‘сприйняття’, *cognitio* ‘пізнання’, *memoria* ‘пам’ять’, *intellectus* ‘інтелект’ – це не просто назви функцій, а латинські метафори пізнання. Наприклад, *perceptio* етимологічно походить від *per-capere* ‘цілком захоплювати’, що вказує на активну природу сприйняття.

Intellectus ‘відчуття, сприйняття, розуміння, розум’ походить від латинського дієслова *intellego* (або *intelligo*), ‘відчуваю, сприймаю, пізнаю, думаю’, утвореного за допомогою префікса *inter-* ‘між’ від *lego* ‘збираю, вибираю, читаю’. Буквально слово можна інтерпретувати як ‘той, хто обирає між’, ‘розуміє суть’ або ‘розрізняє’. Розуміння етимології цих слів допомагає усвідомити, що пізнання – це не пасивне відображення світу, а активна «дія розуму».

У теорії самосвідомості та структури особистості, ключове поняття *Ego* ‘я’ – це латинський займенник першої особи, який завдяки роботам Зигмунда Фрейда став центральним терміном психоаналізу. Разом із ним використовують також: *Alter ego* ‘інше Я’, *Superego* ‘Над-Я’ та *Id* ‘воно’. Ці терміни демонструють, як латинська мова допомогла об’єктивувати суб’єктивний внутрішній досвід. Навіть таке поняття, як *persona* ‘особистість’ походить від латинського слова, що означало ‘маска’ або ‘роль’, підкреслюючи соціальну природу людського характеру.

Латинські терміни забезпечують точність у дескриптивній психології та психопатології. Наприклад, терміни *depressio* ‘пригнічений стан’ (від лат. *depressio* ‘заглибина’, пов’язаного з *dēprimere* ‘тиснути, пригнічувати’), *affectus* ‘емоційне збудження’ (від лат. *afficio* (‘завдаю, вражаю, впливаю’), *frustratio* ‘стан розчарування і напруження’ (від лат. *frustratio* ‘марне очікування, розлад’, пов’язаного з *frustrari* ‘обманювати, робити марним’ та *frustra* ‘марно’), *ambivalentia* ‘подвійність почуттів’ та багато інших дозволяють фахівцям комунікувати на універсальному рівні.

Латинська мова фіксує складні емоційні стани в чітких дефініціях, що запобігає розмиванню значень у практиці, структурує мислення, забезпечує точність наукового діалогу та з’єднує сучасні психологічні теорії з багатовіковою науковою традицією.

Література

Лапланш Ж., Понталіс Ж.-Б. Словник з психоаналізу / пер. з франц. В. П. Гайдамаки. Київ: Вид-во гуманіт. л-ри, 2010. 752 с.

Anhelina MANDZIUK,
studentka II roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,
PhD (doktor nauk humanistycznych
w zakresie językoznawstwa), docent
Narodowy Uniwersytet Wykorzystania
Zasobów Biologicznych Ukrainy
(Kijów, Ukraina)

JĘZYK INTERNETU I MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH A KULTURA JĘZYKA W DOBIE GLOBALNEJ CYFRYZACJI

Komunikacja w przestrzeni medialnej, w Internecie oraz w mediach społecznościowych doprowadziła do powstania unikalnego zjawiska lingwistycznego, określanego mianem „e-polszczyzny” [1, s. 15]. Jest to specyficzny wariant języka, który łączy w sobie cechy wypowiedzi tradycyjnej, spontanicznej stylistyki potocznej, żargonu oraz slangów środowiskowych. Aktualność niniejszego badania wynika z gwałtownej transformacji norm

językowych pod wpływem platform cyfrowych, takich jak Instagram i TikTok, a także dużych portali informacyjnych (np. gazeta.pl, TVN24).

Głównymi wektorami rozwoju języka w sieci są tendencja do ekonomiczności (uproszczenia środków językowych w celu przyspieszenia przekazu informacji) oraz wykorzystywanie leksyki o silnym zabarwieniu emocjonalnym dla przyciągnięcia uwagi odbiorcy. Jednocześnie media społecznościowe wykazują zjawiska negatywne, w tym mowę nienawiści (*hate speech*), bullying oraz manipulacje językowe. Analiza tych procesów pozwala nie tylko prześledzić ewolucję współczesnej polszczyzny, ale także ocenić ogólny poziom kultury języka w dobie globalnej cyfryzacji.

Zachowania językowe influencerów na platformach Instagram i TikTok obrazują dynamiczną transformację współczesnej polszczyzny. Głównymi cechami tej komunikacji są ekonomiczność oraz hiperekspresywność.

Ekonomiczność językowa wynika z limitowanego czasu formatów reels i stories. Przejawia się ona poprzez stosowanie skrótów i akronimów, np. *nwm* ← *nie wiem*, *zw* ← *zaraz wracam*, *jj* ← *już jestem*, *tbh* ← *angl. to be honest* „szczerze mówiąc”, *ig* ← *Instagram*; używanie krótkich anglicyzmów zamiast polskich odpowiedników, np. *vibe* ‘klimat, atmosfera, nastrój, styl’, *haul* ‘prezentacja zakupów, łupy, zakupy’, *OOTD* ‘outfit of the day (stylizacja dnia, ubiór dnia)’, *collab* ‘współpraca, współpraca twórców/marek’; zastępowanie słów symbolami wizualnymi (emoji), pełniącymi rolę markerów emocjonalnych.

Ekspresywność służy przyciąganiu uwagi odbiorców. Influencerzy wykorzystują neologizmy slangowe, np. *rel*, *odklejka*, *jesieniara*, *sigma*, *delulu* [4, s. 42] oraz zapis typu „Caps Lock”. Język ten staje się wysoce spersonalizowany, co zaciera granicę między komunikacją prywatną a publiczną. W efekcie „język osób wpływowych” kształtuje nowe standardy, w których szybkość przekazu dominuje nad klasycznymi normami gramatycznymi.

Język współczesnych polskich mediów (np. gazeta.pl, TVN24) wykazuje dynamiczną zmianę strategii [3, s. 88] interakcji z odbiorcą. W celu przyciągnięcia uwagi portale masowo wykorzystują nagłówki typu clickbait oraz techniki manipulacyjne. Serwisy takie jak Pudelek stosują konstrukcje: *Nie uwierzysz, co on zrobił!*, co zmusza użytkownika do kliknięcia w celu uzupełnienia wiedzy. Portale informacyjne, np. Onet.pl, używają zapytań: *To koniec kariery znanego polityka?*, co pozwala stawiać kontrowersyjne tezy bez pełnej odpowiedzialności redakcyjnej. Da się zauważyć również nadużywanie słów-kluczy, takich jak *skandal*, *szok*, *dramat*, *pilne*.

Równolegle w mediach społecznościowych obserwuje się obniżenie kultury języka. Hejt przejawia się poprzez ksenofobię, np. hasła *Wypierać z kraju!*, *Polska dla Polaków!*, oraz agresję słowną, np. *Co za dno!*, *Usuń konto, nikt cię tu nie chce!*. Choć internetowe poradniki promują postawy koncyliacyjne, np. *Szanujmy się nawzajem*, *Hejt nikomu nie pomaga*, wpływ agresywnego slangu sieciowego pozostaje dominujący.

Podsumowując możemy stwierdzić, iż język w mediach i internecie (e-polszczyzna) ewoluje w stronę maksymalnej ekonomiczności oraz silnej ekspresji emocjonalnej. Zjawiska takie jak clickbaity czy mowa nienawiści stanowią wyzwanie dla współczesnej kultury języka [2, s. 120]. Analiza tych procesów jest niezbędna dla zrozumienia kierunków rozwoju współczesnej polszczyzny w dobie globalnej cyfryzacji.

Bibliografia

10. Grzenia J., *Komunikacja językowa w Internecie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006.
11. Markowski A., *Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia ogólne*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2005.
12. Ożóg K., *Język w służbie polityki. Językowy kształt kampanii wyborczych*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2004.
13. *Słownik polszczyzny potocznej*, red. J. Anusiewicz, J. Skawiński. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1996.

Anna BUHAIOVA,
Master student at the Department of
International Relations,
National University of Life and Environmental
Sciences of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)

GRAMMAR IN MOTION: HOW STUDENTS ACTUALLY HANDLE UKRAINIAN - ENGLISH SHIFTS IN POLITICAL TEXTS

Instead of starting from typologies of shifts, this paper looks at what students do when they translate Ukrainian political texts into English (and back) in class. The focus is practical: which grammatical moves they choose under time pressure, how those choices change meaning, and what patterns stabilise after feedback cycles. The objective is to trace recurring decisions — voice, clause packaging, and density — rather than to catalogue shift types (Baker, 2018; Chaika, 2020).

Workshops based on materials from the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine show a consistent tendency: students re-centre the sentence around what they perceive as the “message carrier.” In English drafts, this often means retaining or introducing passives to keep the topic stable across sentences; in Ukrainian, the same content is typically recast with impersonal *-но/-мо* forms or active structures. For instance, EN “*Special focus during the meeting was placed on...*” is regularly rendered as UA “*Окрему увагу... було приділено...*”. Students report that this choice “sounds official” in Ukrainian while preserving emphasis. The move is less about category labels and more about aligning with discourse expectations (Baker, 2018; Chaika, 2024).

A second pattern emerges around clause density. English source sentences with layered subordination tend to be unpacked into shorter Ukrainian units, or reassembled into more linear sequences. In reverse direction, students often condense Ukrainian clauses to meet English preferences for tighter phrasing. The shift is guided by perceived readability and register, not by a preselected technique. As one group noted during peer review, “the idea is the same, but the sentence needs to breathe differently.” This practical intuition mirrors observations on audience-oriented translation in institutional contexts (Biel, 2022; Chaika, 2023).

Compression and expansion are handled opportunistically. Phrases like EN “*made it possible to support the civilian population*” become UA “*дозволило підтримати цивільне населення*”, where the subject is dropped and the verb tightened. Conversely, when students fear ambiguity in English, they add minimal clarifiers, especially with institutional references or geopolitical terms. These micro-decisions are usually justified in class not by theory but by anticipated reader interpretation — what will be clear to a non-Ukrainian audience (Chaika, Sharmanova, & Makaruk, 2024).

The most sensitive area is political terminology. Students hesitate between formally equivalent options and those that signal stance. Choices around “aggression,” “war,” or expanded formulations like “Russia’s war against Ukraine” are debated in terms of clarity and communicative impact. Here, grammar and lexis intertwine: adding an explicit agent in English often requires restructuring the clause. These moments reveal translation as positioning, not only rendering (Baker, 2018; Chaika, 2024).

Digital tools influence the workflow but not the final judgement. Machine outputs frequently retain English passives or produce calqued Ukrainian structures; students learn to override these when they conflict with target-language norms. The revision stage becomes decisive: shifts are consolidated after discussion, not generated by the tool. This aligns with recent findings on AI-assisted translation requiring human mediation for register and discourse fit (Chaika, 2023).

In sum, classroom evidence suggests that grammatical shifts are best understood as decisions under constraints: register, audience, and genre outweigh formal equivalence. Students consistently prioritise topic continuity, clarity, and institutional tone, moving flexibly between passive, impersonal, and active constructions, and adjusting clause density as needed. The practical outcome is a translation that reads as native to the target context while preserving the intended message—achieved through iterative choices rather than predefined categories.

References

- Baker, M. (2018). *In other words: A coursebook on translation* (3rd ed.). Routledge.
- Biel, Ł. (2022). *Quality in institutional EU translation: Parameters, policies and practices*. Routledge.
- Chaika, O. (2024). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. Conference proceedings. <https://www.researchgate.net/publication/380575231>
- Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
- Chaika, O. (2020). Communicative strategies in cross-cultural business environment. *International Journal of Philology*, 11(1), 114–121. <http://dx.doi.org/10.31548/philolog2020.01.114>
- Chaika, O., Sharmanova, N., & Makaruk, O. (2024). Revitalising endangered languages: Challenges, successes, and cultural implications. *Futurity of Social Sciences*, 2(2), 38–61. <https://doi.org/10.57125/FS.2024.06.20.03>
- Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. (n.d.). Official statements and speeches. <https://mfa.gov.ua>

Ilona CHEBOTARIOVA,
*2nd year student of Philology,
Faculty of Humanities and
Pedagogy,
National University of Life
and Environmental Sciences
of Ukraine*
Oksana ZAKHUTSKA,
*PhD (Doctor of Arts in Linguistics),
Associate Professor of the
Department of Foreign Philology
and Translation, National
University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)*

FROM SOCIAL MEDIA TO SLANG: THE IMPACT OF GLOBALIZATION AND TECHNOLOGY ON YOUTH LANGUAGE AND LINGUISTIC NORMS

The study of slang and youth language highlights a dynamic tension in modern linguistics. While it serves as a vital tool for self-expression and group identity, it simultaneously sparks debate regarding the erosion of traditional linguistic norms and the widening communication gap between generations. For example, teenagers today commonly use expressions like *LOL* (*laugh out loud*) or *flex* (“to show off”), which may confuse or alienate older generations unfamiliar with these terms. Influenced heavily by digital platforms and globalization, youth language evolves at an unprecedented pace, making systematic documentation difficult for linguists. New terms like *ghosting* (“suddenly cutting off communication”) or *stan* (“an obsessive fan”) arise and fade so quickly that capturing their full usage is a challenge. This rapid instability often

creates social barriers, as older generations struggle to decode meanings that shift almost as quickly as they appear.

Furthermore, the rise of digital communication has fundamentally altered language standards. The prevalence of social media encourages brevity through abbreviations, emojis, and hybrid forms. For instance, texting messages such as *BRB* (*be right back*), *OMG* (*oh my God*), or the use of emojis like ☹ or 😊 can replace full phrases or emotional expressions. Although these innovations foster efficiency, they may diminish the focus on grammatical precision and stylistic accuracy in formal settings. This is particularly concerning for younger speakers who are still mastering their primary linguistic competence. For example, use of informal shorthand such as *u* instead of *you* or skipping punctuation in messages may carry over into academic writing or professional communication if not properly guided.

Globalization, dominated by the English language, also plays a pivotal role in this evolution. The widespread borrowing of English terms can enrich local dialects, yet it often leads to language mixing that threatens linguistic uniqueness and cultural identity. In many countries, English loanwords like *cool*, *selfie*, *hashtag*, or even hybrid forms like *polako* (adding local suffixes to English base words) become common in everyday conversation. For example, in Polish youth slang, words such as *fejm* (fame) or *lajkować* (to like, especially in social media) are integrated, which sometimes sparks debate about preserving the purity of the native language.

Ultimately, slang should not be viewed merely as a “problem” but as a reflection of a living, evolving system. Modern linguistics increasingly treats slang as a key indicator of social innovation and the adaptability of language in a globalised world.

References

5. Crystal, D. (2006). *Language and the Internet*. Cambridge University Press. 304 p.
6. Eble, C. C. (1996). *Slang and Sociability: In-Group Language among College Students*. University of North Carolina Press. 240 p.
7. Mattiello, E. (2008). *An Introduction to English Slang: A Description of its Morphology, Semantics and Sociology*. Milano: Polimetrica. 320 p.

Kateryna KSENZHENKO,

studentka II roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

JĘZYK I UMYSŁ W ERZE CYFROWEJ: PSYCHOLOGICZNE I LINGWISTYCZNE ASPEKTY KOMUNIKACJI

Współczesny świat rozwija się w niezwykle szybkim tempie, co ma ogromny wpływ zarówno na psychikę człowieka, jak i na język, którym się on posługuje. Globalizacja, postęp technologiczny oraz intensyfikacja kontaktów międzyludzkich sprawiają, że psychologia i lingwistyka stają dziś przed nowymi, złożonymi wyzwaniami. Obie te dziedziny są ze sobą ściśle powiązane, ponieważ język nie jest tylko lustrem procesów psychicznych, ale wręcz architektem sposobu, w jaki myślimy i postrzegamy rzeczywistość.

Jednym z najpoważniejszych problemów współczesnej psychologii jest pogarszający się stan zdrowia psychicznego społeczeństwa, szczególnie widoczny wśród młodzieży. Do tradycyjnych przyczyn stresu dołączyły nowe zjawiska, takie jak doomsScrolling, czyli

kompulsywne pochłanianie negatywnych informacji, oraz paradoks wyboru, w którym nadmiar możliwości prowadzi do frustracji zamiast do satysfakcji. Presja sukcesu oraz nieustanne porównywanie się z wyidealizowanymi wizerunkami w mediach społecznościowych prowadzą do lęku i wypalenia. Psychologia musi więc opracowywać nowe metody terapii, które uwzględniają przebudzowanie cyfrowe oraz potrzebę budowania autentyczności w świecie zdominowanym przez algorytmy.

Kolejnym wyzwaniem jest problem tożsamości i relacji międzyludzkich w dobie cyfrowej. Granica między rzeczywistością a wirtualnością coraz bardziej się zaciera, co wymusza na ludziach ciągłe kreowanie swojego wizerunku online. Może to prowadzić do wewnętrznych konfliktów oraz poczucia nieautentyczności, gdy cyfrowa maska zaczyna dominować nad realnym „ja”. Psychologia stara się odpowiedzieć na pytanie, jak zachować równowagę psychiczną w świecie, w którym uwaga stała się towarem, a relacje międzyludzkie są zapośredniczone przez ekrany.

Z kolei współczesna lingwistyka koncentruje się na dynamicznych zmianach językowych wymuszonych przez technologię. Język ewoluuje pod wpływem ekonomii komunikacji, co przejawia się w dominacji skrótów, memów i emotikon. Fascynującym zjawiskiem jest powstanie tzw. *algospeak*, czyli celowe modyfikowanie pisowni słów, aby uniknąć cenzury algorytmów moderujących treści. Lingwiści badają również wpływ sztucznej inteligencji na język. Automatyzacja generowania tekstów rodzi pytania o autentyczność komunikacji oraz o to, czy sztuczna inteligencja doprowadzi do wzbogacenia języka, czy raczej do jego niebezpiecznej standaryzacji i utraty indywidualnego stylu.

Ważnym problemem pozostaje kwestia poprawności językowej i kompetencji komunikacyjnych. Coraz częściej obserwuje się odchodzenie od norm gramatycznych na rzecz szybkości przekazu, co w sytuacjach oficjalnych może prowadzić do trudności w porozumiewaniu się. Z jednej strony, język staje się bardziej egalitarny i przystępny, z drugiej jednak może to prowadzić do zubożenia precyzji myślenia. Istotnym obszarem wspólnym dla obu nauk jest także komunikacja międzykulturowa. W wielojęzycznych społeczeństwach brak empatii kulturowej i zrozumienia różnic w kodach językowych staje się częstym źródłem konfliktów.

Nie można również pominąć roli języka w kształtowaniu rzeczywistości społecznej. Sposób, w jaki mówimy o świecie, bezpośrednio wpływa na nasze postawy. Współczesna lingwistyka analizuje, jak język mediów i polityki utrwała stereotypy lub pomaga w ich przełamywaniu. Zjawisko medykalizacji języka potocznego, gdzie nadużywa się terminów psychologicznych do opisu codziennych trudności, pokazuje, jak głęboko te dwie dziedziny się przenikają, wpływając na nasz zbiorowy dobrostan.

Podsumowując można stwierdzić, że współczesne problemy psychologii i lingwistyki są nierozzerwalnie związane z przemianami cywilizacyjnymi współczesnego świata. Obie dziedziny stoją dziś przed zadaniem nie tylko opisu zachodzących zmian, lecz także aktywnego kształtowania świadomej i odpowiedzialnej komunikacji. Ich współpraca może przyczynić się do budowania społeczeństwa, w którym rozwój technologiczny idzie w parze z troską o zdrowie psychiczne oraz jakość relacji międzyludzkich.

Bibliografia

14. Błachnio A., Przepiórka A. & Pantic I. Association between Facebook addiction, self-esteem and life satisfaction: A cross-sectional study. *Computers in Human Behavior*, 55. 2015. Pp. 701-705. _
15. Danesi M. *The Semiotics of Emoji: The Rise of Visual Language in the Age of the Internet*. London: Bloomsbury Academic, 2017. 209 p.
16. Tomaszczyk J. *Wprowadzenie do pragmatyki językowej*. Warszawa: PWN, 1990.

Kateryna SOLONETS,
Bachelor's degree student,

BUSINESS ENGLISH AS A KEY FACTOR OF PROFESSIONAL SUCCESS FOR UKRAINIAN STUDENTS

The modern labour market places increasingly complex demands on young specialists, particularly in contexts shaped by globalisation, digitalisation, and international cooperation. Employers expect graduates not only to possess strong professional knowledge but also to demonstrate the ability to communicate effectively in international environments. In this regard, Business English has become a critical competence for students seeking career development and competitive employment opportunities (Chaika, 2020; Chaika, 2024).

The aim of this study is to analyse the role of Business English in enhancing the professional competitiveness of Ukrainian students, with particular attention to its practical applications, relevance in the labour market, and integration into higher education. The study is grounded in the framework of languages for specific purposes (LSP), where language learning is oriented toward real-life professional communication and domain-specific tasks (Chaika, 2020).

Business English differs significantly from general language learning, as it focuses on practical communication in professional contexts. It includes skills such as writing formal emails, participating in meetings, delivering presentations, negotiating, preparing reports, and understanding business etiquette. These competencies are essential for functioning effectively in both national and international professional environments. The development of such skills aligns with contemporary approaches to language teaching that emphasise communicative strategies and applied language use in specific professional domains (Chaika, 2020).

For Ukrainian students, proficiency in Business English expands access to a wide range of professional opportunities, including remote employment, freelance work, internships, and cooperation with foreign partners. As businesses increasingly operate within global markets, the ability to communicate in English directly influences employability, salary levels, and career progression. This trend is further reinforced by European educational and labour policies, which highlight multilingual competence as a key factor for mobility and employability within the European Education Area (European Commission, 2022; Chaika, 2024).

An additional dimension of Business English relates to entrepreneurship and innovation. Students engaged in start-ups or independent professional activities require English for communication with international clients, promotion of products and services, analysis of global markets, and access to international knowledge resources. In this context, Business English functions as a tool that supports economic activity, innovation, and integration into global business networks (Chaika, 2024).

Higher education institutions play a central role in developing these competencies. Universities are increasingly required to modernise language training by incorporating practice-oriented approaches into Business English courses. Effective methodologies include simulations of professional situations, case studies, job interview training, CV and cover letter writing, role plays, and problem-solving tasks. Such approaches reflect contemporary pedagogical models that integrate communicative competence, intercultural awareness, and professional skills within language education (Chaika, 2024).

In addition to linguistic competence, the development of soft skills is essential for successful professional communication. Skills such as teamwork, adaptability, critical thinking, and intercultural awareness are particularly important in multinational and multicultural work environments. These competencies are closely connected to intercultural communication and contribute to effective collaboration across cultural boundaries (Chaika, 2024).

Despite these advantages, many students experience difficulties in achieving fluency and applying language skills in real business contexts. These challenges are often related to limited speaking practice, insufficient exposure to authentic communication, and lack of confidence.

Addressing these issues requires increased emphasis on interactive learning, project-based tasks, and engagement with real or simulated professional environments.

The findings of this study indicate that Business English is not only an academic discipline but also a strategic component of professional development. It enhances the competitiveness of graduates, supports integration into international labour markets, and contributes to the development of a globally oriented workforce. Its importance is further emphasised in national educational strategies aimed at modernising higher education and aligning it with European standards (Ministry of Education and Science of Ukraine, 2023; Chaika, 2024).

In conclusion, Business English represents a key factor in the professional success of Ukrainian students. Its integration into higher education contributes to improved employability, broader career opportunities, and active participation in global economic processes. Strengthening Business English education should therefore be considered a priority in educational reform and policy development, as it directly impacts the formation of a competitive and internationally engaged generation of specialists.

References

Chaika, O. I. (2020). Communication strategies in instruction/acquisition of languages for specific purposes. *International Journal of Philology*, 11(2), 110–116. <http://dx.doi.org/10.31548/philolog2020.02.110>

Chaika, O., Sharmanova, N., & Berezovska-Savchuk, N. (2025). Designing English and Ukrainian language courses with AI tools: Comparative approach. In O. Chaika (Ed.), *Educational policy and reforms: The impact of globalization*. <https://doi.org/10.15587/978-617-8360-20-7.ch1>

Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116–123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)

European Commission. (2022). *European Education Area and language policy*. <https://education.ec.europa.eu>

Ministry of Education and Science of Ukraine. (2023). *Strategy for the development of education in Ukraine*. <https://mon.gov.ua>.

Nadiia HYLIARDI,

studentka IV roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

WPŁYW MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH NA KSZTAŁTOWANIE SIĘ TOŻSAMOŚCI JĘZYKOWEJ MŁODZIEŻY

Współczesna komunikacja młodzieży w dużej mierze przeniosła się do internetu, co mocno wpływa na rozwój języka i sposób, w jaki młodzi ludzie budują swoją tożsamość. Media społecznościowe, takie jak TikTok, Instagram czy Facebook, są dziś nie tylko miejscem kontaktu z innymi, ale też przestrzenią, w której powstają nowe słowa, skróty oraz sposoby wyrażania emocji. To właśnie tam rodzą się trendy językowe, które później trafiają do

codziennych rozmów. Przez to język młodego pokolenia coraz bardziej odzwierciedla cyfrową rzeczywistość i zmienia się znacznie szybciej niż kiedyś.

Tożsamość językowa młodzieży kształtuje się pod wpływem internetu, gdzie liczy się szybki przekaz, prostota i potrzeba bycia częścią grupy. Komunikacja w mediach społecznościowych jest krótka, dynamiczna i często opiera się na natychmiastowej reakcji. Dlatego młodzi ludzie coraz częściej używają skrótów oraz uproszczonych form wypowiedzi. Słowa takie jak *essa*, *rel* czy *imo* na stałe weszły do słownika wielu nastolatków. Ich używanie nie służy tylko szybszemu porozumiewaniu się, ale także pokazuje przynależność do pokolenia wychowanego w świecie internetu.

Bardzo widoczne jest też używanie słów z języka angielskiego. Młodzież coraz częściej korzysta z określeń takich jak *cringe*, *vibe*, *crush*, *random* czy *fake*. Dzieje się tak, ponieważ większość treści w internecie jest tworzona po angielsku, a młodzi ludzie mają z nimi kontakt każdego dnia. Oglądają filmy, śledzą zagranicznych twórców i korzystają z aplikacji, w których dominuje ten język. Takie słowa często lepiej oddają emocje i są krótsze od polskich odpowiedników, dlatego szybko stają się częścią codziennej komunikacji.

Media społecznościowe wpływają również na sposób pisania. Młodzi ludzie często skracają wypowiedzi, pomijają interpunkcję albo używają emotikonów zamiast całych zdań. W internecie liczy się szybkość, dlatego wiele wiadomości jest pisanych spontanicznie, bez zwracania uwagi na zasady językowe. Taki styl jest wygodny i naturalny w codziennej komunikacji online, ale czasem utrudnia dostosowanie języka do bardziej oficjalnych sytuacji, na przykład podczas pisania prac szkolnych, maili czy formalnych wiadomości.

Ważną rolę odgrywają także memy. To nie tylko forma rozrywki, ale też sposób porozumiewania się i wyrażania emocji. Często jedno krótkie hasło albo obrazek potrafi przekazać więcej niż dłuższa wypowiedź. Znajomość popularnych memów i internetowych żartów pomaga budować relacje z rówieśnikami oraz daje poczucie przynależności do grupy. Osoby, które rozumieją dany kontekst, łatwiej nawiązują kontakt i czują się częścią internetowej społeczności.

Wpływ mediów społecznościowych ma jednak także swoje minusy. Język internetowy bardzo szybko się zmienia, dlatego niektóre słowa po krótkim czasie wychodzą z użycia. Często są też niezrozumiałe dla starszych osób, co może utrudniać komunikację między pokoleniami. Zbyt częste korzystanie z uproszczonych form może też sprawić, że młodzi ludzie mają trudność z tworzeniem bardziej rozbudowanych i poprawnych wypowiedzi.

Można więc zauważyć, że media społecznościowe mają ogromny wpływ na język młodzieży. Zmieniają słownictwo, sposób komunikacji i relacje z innymi. Język młodego pokolenia staje się coraz bardziej związany z technologią i szybko dostosowuje się do nowych trendów. Z jednej strony, pokazuje to, że język stale się rozwija, z drugiej jednak warto pamiętać o zachowaniu równowagi między swobodnym stylem internetu a poprawnym posługiwaniem się językiem ojczystym. Dzięki temu młodzi ludzie będą potrafili odnaleźć się zarówno w codziennej komunikacji, jak i w bardziej formalnych sytuacjach.

Oksana SOPOCHKINA,

studentka II roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

TYPOWE BŁĘDY STUDENTÓW UKRAIŃSKICH UCZĄCYCH SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO

W ostatnich latach obserwuje się znaczny wzrost liczby obywateli Ukrainy uczących się języka polskiego. Wynika to zarówno z migracji zarobkowej, jak i podejmowania studiów w Polsce. Bliskość języków słowiańskich sprzyja nauce, jednak jednocześnie prowadzi do licznych interferencji językowych, czyli przenoszenia struktur z języka ojczystego do języka obcego. Celem niniejszego wypracowania jest omówienie najczęstszych błędów popełnianych przez Ukraińców uczących się języka polskiego oraz przedstawienie ich przykładów. Błędy te pojawiają się na różnych poziomach języka: fonetycznym, leksykalnym, gramatycznym, składniowym oraz ortograficznym.

Jednym z pierwszych problemów, z którymi się boryka student ukraińskojęzyczny uczący się polszczyzny, są błędy fonetyczne wynikające z różnic w wymowie. Ukraińcy często mają trudności z polskimi głoskami *cz*, *sz*, *ź/rz* – bywają one wymawiane zbyt miękko lub zamieniane między sobą. Nosowe samogłoski *a*, *ę* nie występują w języku ukraińskim, więc ich wymowa w różnych pozycjach w wyrazach często sprawia kłopoty, np. *idę* wymawia się jako [idem] lub [ide]. Ponadto akcent w języku polskim pada zwykle na przedostatnią sylabę, co nie zawsze jest przestrzegane, np. w formach czasownikowych *robimy* / *robicie* akcentuje się pierwszą sylabę zamiast drugiej na wzór języka ukraińskiego.

Bliskość języków powoduje występowanie błędów leksykalnych, tzw. fałszywych przyjaciół, czyli słów podobnych, ale o innym znaczeniu. Przykładowo polski przymiotnik *aktualny* w znaczeniu „bieżący” często jest mylony z ukraińskim *актуальний* „ważny”, np. błędne będzie zdanie *To jest bardzo aktualny problem*, gdyż chodzi o ważny problem.

Studenci ukraińscy uczący się polskiego również często mylą końcówki fleksyjne lub używają niepoprawnych przypadków, np. w zdaniu *Idę do sklepa* użyto niepoprawnej końcówki dopełniacza *-a* zamiast *-u*, w zdaniu *Piję herbatu* widać ukraińską końcówkę biernika rodzaj żeńskiego *-u* zamiast poprawnej polskiej *-ę*. Ponadto niektóre rzeczowniki mają inny rodzaj niż w języku ukraińskim, np. polski zwrot *ten problem* często ma błędną postać *ta problema*, gdyż w języku ukraińskim rzeczownik *проблема* jest rodzaju żeńskiego. Problemy sprawia także rozróżnienie aspektu dokonanego i niedokonanego, np. *Będę wrócić do domu* zamiast *Będę wracać do domu*.

Interferencja językowa powoduje również przenoszenie ukraińskiego szyku zdania do języka polskiego. Na przykład zdanie *Ja mam 20 lat* jest poprawne, ale nadmiernie używany zaimek *ja* w języku polskim często się pomija. Innym przykładem jest *U mnie jest brat* zamiast *Mam brata*.

Polska ortografia jest trudna ze względu na różne zapisy tych samych dźwięków, np. często są mylone samogłoski *u* i *ó* w wyrazach *muj* zamiast *mój*, *uczniuw* zamiast *ucniów*; spółgłoski *rz* i *ż* w wyrazach *morze* i *może*.

Analiza najczęstszych błędów popełnianych przez Ukraińców uczących się języka polskiego ukazuje, jak duży wpływ na proces nauki mają bliskość językowa oraz interferencje między językami. Różnice fonetyczne, leksykalne, gramatyczne, składniowe oraz ortograficzne generują trudności, które wymagają świadomego i systematycznego podejścia do nauki. Wśród najpoważniejszych wyzwań znajdują się problemy z wymową polskich głosek, błędy wynikające z fałszywych przyjaciół, niepoprawna fleksja i błędne użycie przypadków oraz interferencje syntaktyczne związane z różnicami w szyku zdania. Ponadto, skomplikowana polska ortografia stanowi dodatkową barierę dla osób posługujących się językiem ukraińskim. Zrozumienie i uwzględnienie tych specyficznych trudności jest niezbędne zarówno dla nauczycieli, jak i dla samych studentów, by skutecznie minimalizować błędy i zwiększać efektywność nauki języka polskiego.

Bibliografia

17. Dąbrowska A. *Najczęstsze błędy popełniane przez cudzoziemców uczących się języka polskiego jako obcego*, w: A. Seretny, W. Martyniuk, E. Lipińska,

(red.) *Opisywanie, rozwijanie i testowanie znajomości języka polskiego jako obcego*. Kraków, 2004. S. 105–136.

18. Dąbrowska A., Pasieka M. *Nowa typologia błędów popełnianych przez cudzoziemców w języku polskim*, w: M. Kita, M. Czempka-Wewióra, M. Ślaska (red.). *Błąd językowy w perspektywie komunikacyjnej*. Katowice, 2008. S. 73–102.

19. Górka A. *Błędy studentów z Ukrainy – zapobieganie i eliminacja w grupach o zróżnicowanych możliwościach (na podstawie doświadczeń Centrum Partnerstwa Wschodniego Uniwersytetu Opolskiego)*, *Acta Universitatis Lodzensis. Kształcenie polonistyczne cudzoziemców*. 22, 2015. S. 357–370.

20. Krawczuk A. *Co i jak myślą o polszczyźnie jej Ukraińskojęzyczni użytkownicy (na podstawie badań nad świadomością normatywną studentów polonistyki lwowskiej)*, w: A. Rabczuk (red.) *Edukacja Międzykulturowa. Forum Glottodydaktyczne. Materiały z Konferencji Naukowej*. Warszawa, 2013. S. 95–116.

Yana LEBIEDIEVA,

studentka IV roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

POLISEMIA JAKO PROBLEM TŁUMACZENIOWY W TEKSTACH ANGIELSKO-POLSKO-UKRAIŃSKICH

We współczesnym zglobalizowanym świecie przekład wykracza poza zwykłe kodowanie językowe i staje się ważnym aktem komunikacji międzykulturowej. Jednym z istotnych wyzwań w tym procesie jest zjawisko polisemii, czyli wieloznaczności słów. Problem ten zasługuje na szczególną uwagę, ponieważ język nie tylko przekazuje informacje, ale także odzwierciedla narodowy obraz świata. Różnice w zakresie znaczeń wyrazów wieloznacznych w języku angielskim, polskim oraz ukraińskim prowadzą do asymetrii semantycznej, która utrudnia osiągnięcie dokładności i adekwatności przekładu.

Przyjmuje się, że polisemia jest jednym z podstawowych zjawisk semantyki leksykalnej. W językoznawstwie jest ona rozumiana jako zdolność jednej jednostki językowej do realizowania kilku powiązanych znaczeń w obrębie jednej struktury semantycznej. Jak podkreśla się w literaturze, *polisemia* (gr. *poly* – wiele i *sema* – znak, znaczenie), czyli wieloznaczność słów, to obecność w strukturze semantycznej jednostki językowej dwóch, kilku lub wielu znaczeń [2, s. 7]. Właśnie ta cecha sprawia, że interpretacja i tłumaczenie takich jednostek stają się bardziej złożone, ponieważ wybór właściwego znaczenia zależy od kontekstu.

Celem niniejszej analizy jest pokazanie specyfiki tłumaczenia jednostek polisemicznych z języka angielskiego na język polski oraz ukraiński z uwzględnieniem ich uwarunkowania kontekstowego. W związku z tym przeanalizowano kilka typowych przykładów pochodzących ze słownika *Cambridge Dictionary* [1].

Jednym z najbardziej charakterystycznych przykładów jest słowo *scale*, które w języku angielskim ma kilka różnych znaczeń. W zależności od kontekstu może być tłumaczone jako polskie *skala* i ukraińskie *macumaб* w znaczeniu *map scale*, czyli w kontekście rozmiarów i systemu pomiarowego; jako *gama ~ zama* w znaczeniu terminu muzycznego *musical scale*; jako *laska ~ луска* w znaczeniu *fish scale*, czyli jednego z płaskich kawałków twardego materiału

pokrywającego skórę ryb i węży; jako *waga* ~ *вага*, jeśli chodzi o urządzenie do pomiaru wagi. Pokazuje to, że jedna jednostka angielska może w języku polskim i ukraińskim być oddawana przez kilka różnych leksemów. Wybór właściwego odpowiednika zależy więc nie tylko od samego słowa, ale także od dziedziny, w której ono funkcjonuje, na przykład kartografii, biologii czy muzyki.

Podobna sytuacja dotyczy wyrazu *matter*, który ma szeroki zakres znaczeń. W dyskursie naukowym może oznaczać *materię* lub *substancję* ~ *речовина* (*states of matter*), w języku codziennym lub oficjalnym – *sprawę* albo *kwestię* ~ *предмет / питання* (*a serious matter*), a w kontekście analitycznym – *istotę* / *sedno* ~ *pię / суть* (*The matter is that...*). W tym przypadku tłumacz nie może opierać się wyłącznie na słowniku, lecz musi ustalić, które znaczenie jest aktualne w danym kontekście. Tłumaczenie tej jednostki wymaga więc konkretyzacji semantycznej.

Ważnymi przykładami są również leksemy *facility* i *arrangement*. Wyraz *facility* może oznaczać *placówkę* / *obiekt* ~ *заклад / установка* (*medical facility*), *funkcję* ~ *функція* (*memory facility*), a także *łatwość* / *sprawność* ~ *легкість / вправність* (*facility in speaking*), natomiast w liczbie mnogiej pojawia się znaczenie *środku* / *możliwość* ~ *обладнання / засоби* (*cooking facilities*). Z kolei *arrangement* może być tłumaczone jako *umowa* / *uzgodnienie* ~ *домовленість* (*by prior arrangement*), *układ* / *rozmieszczenie* ~ *розташування* (*the arrangement of furniture*) albo *aranżacja* ~ *аранжування* (*musical arrangement*). Przykłady te pokazują, że dosłowne tłumaczenie bez uwzględnienia kontekstu może prowadzić do zniekształcenia sensu wypowiedzi.

Jak pokazuje analiza, znaczenie jednostek polisemicznych bardzo często ujawnia się dzięki tzw. słowom kluczowym. To właśnie one pomagają ustalić, które znaczenie jest realizowane w danym przypadku. Na przykład w wyrażeniu *musical scale* słowo *musical* wskazuje na kontekst muzyczny, natomiast w połączeniu *fish scale* element *fish* jednoznacznie odsyła do znaczenia biologicznego. Podobnie w wyrażeniu *state of matter* słowo *state* sygnalizuje kontekst naukowy.

Analiza przedstawionych przykładów pozwala stwierdzić, że polisemia jest jednym z najbardziej problematycznych zjawisk w przekładzie. Wymaga ona od tłumacza nie tylko znajomości odpowiedników słownikowych, ale również umiejętności interpretowania znaczenia słowa w jego kontekście językowym, sytuacyjnym i dziedzinowym. Poprawne tłumaczenie jednostki polisemicznej jest możliwe tylko wtedy, gdy uwzględnia się kontekst, funkcję gramatyczną wyrazu oraz intencję komunikacyjną wypowiedzi.

Bibliografia

21. Cambridge Dictionary. Oxford. [Zasoby elektroniczne] Tryb dostępu: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/scale>

22. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 035 «Філологія». Кам'янське : ДДТУ, 2024. 36 с.

Секція

ЛІНГВІСТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

БУРАТЧУК Іванна Іванівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)

Наукове керівництво - доцент

КОЗАК Тамара Миколаївна

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Сучасний розвиток освіти характеризується активною цифровізацією, що істотно трансформує підходи до викладання іноземних мов. Використання цифрових технологій та штучного інтелекту сприяє підвищенню ефективності навчального процесу, забезпечує доступ до автентичних матеріалів і створює умови для інтерактивної комунікації. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває дослідження методологічних засад і дидактичного потенціалу таких технологій.

Методологічною основою використання цифрових інструментів є поєднання комунікативного, конструктивістського та змішаного підходів до навчання. Цифрові платформи дозволяють моделювати реальні мовленнєві ситуації, сприяють формуванню іншомовної комунікативної компетентності та забезпечують індивідуалізацію освітнього процесу. Завдяки інтерактивним ресурсам студенти мають можливість самостійно опановувати матеріал, розвивати критичне мислення та підвищувати мотивацію до навчання.

Важливим аспектом є дидактичний потенціал цифрових технологій і штучного інтелекту. Вони забезпечують доступ до автентичних текстів, аудіо- та відеоматеріалів, сприяють розвитку мовленнєвих навичок і дозволяють отримувати миттєвий зворотний зв'язок. Особливу роль відіграють адаптивні навчальні системи, які враховують рівень підготовки здобувачів освіти, а також технології розпізнавання мовлення, що допомагають удосконалювати вимову. Використання чат-ботів і віртуальних асистентів створює додаткові можливості для практики іншомовного спілкування.

Водночас впровадження цифрових технологій супроводжується низкою викликів. Серед них – нерівний доступ до технічних ресурсів, необхідність підвищення цифрової компетентності викладачів та ризик надмірної залежності від технологій. Важливим є також дотримання принципів академічної доброчесності в умовах використання штучного інтелекту.

Отже, цифрові технології та штучний інтелект мають значний потенціал для модернізації викладання іноземних мов. Їх ефективне застосування можливе за умови поєднання з традиційними методами навчання, належної методичної підготовки викладачів та забезпечення доступності освітніх ресурсів.

ВИДРИК Дарина Олександрівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

ЛІНГВІСТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

1. Викладання іноземних мов поєднує лінгвістичні та методологічні аспекти, що забезпечують формування комунікативної компетентності та здатності до ефективного іншомовного спілкування, поєднуючи мовні знання з практичними навичками їх використання.

2. Лінгвістичний аспект викладання іноземних мов базується на основних рівнях мовної системи (фонетичному, лексичному, граматичному, семантичному), які забезпечують формування правильного та зрозумілого іншомовного мовлення.

3. Методологічний аспект викладання іноземних мов ґрунтується на розвитку мовленнєвих навичок (говоріння, слухання, читання, письмо), використанні інтерактивних технологій та інтеграції цифрових ресурсів, що забезпечує формування практичних іншомовних умінь.

4. Комунікативний підхід у викладанні іноземних мов передбачає орієнтацію навчального процесу на розвиток здатності до реального спілкування, формування мовленнєвих і соціокультурних компетентностей через використання ситуацій, наближених до реального життя (діалоги, рольові ігри, обговорення), за умови активної участі учня в навчанні.

5. Інтеграція сучасних освітніх технологій і цифрових ресурсів підвищує ефективність засвоєння іноземної мови та сприяє розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності.

КАПШОН Руслан Сергійович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

LINGUISTIC AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES

Learning and teaching foreign languages is very important today. Because people travel and work together globally, they need to communicate easily. But how can we teach a language effectively? This is not an easy question. To have good results, teachers need to combine deep linguistic knowledge with modern teaching methods.

First, let us look at the linguistic aspect. In the past, learning a language often meant only memorizing grammar rules and long lists of new words. Nowadays, the situation is different. Of course, students still need to understand phonetics, vocabulary, and grammar. However, they also need to know how to use these rules in real-life situations. A very useful linguistic tool for teachers is to compare the student's native language with the foreign one. This helps to predict what mistakes students can make (for example, in pronunciation or word order) and how to fix them faster.

Second, the methodological aspect is about how teachers present this information to students. A long time ago, the Grammar-Translation method was the most popular. But today, Communicative Language Teaching is used in most modern classrooms. This means that real communication is the main goal of the lesson. Teachers often organize work in pairs or small groups. Students try to discuss things and solve problems using the language, instead of just reading texts. The teacher's job is to create a friendly atmosphere where students are not afraid to speak and make mistakes.

Also, modern methodology uses a lot of digital tools. Videos, interactive tests, and online platforms make the learning process much more interesting for students.

In conclusion, to be a good teacher, you need to find a balance between linguistics and methodology. It is not enough to just know the language perfectly. A teacher must understand the language structure and, at the same time, know how to make the lesson active and communicative. When these two aspects work together, students learn faster and can use the foreign language confidently in their lives.

References

1. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge : Cambridge University Press, 2014. 410 p.
2. Larsen-Freeman D., Anderson M. Techniques and Principles in Language Teaching. 3rd ed. Oxford : Oxford University Press, 2013. 272 p.

КОРНІЄЦЬ Анна Віталіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво –старший викладач
ЧЕРНОВА Юлія Вікторівна

INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING PROFESSIONAL COMMUNICATION IN ENGLISH

In modern educational settings, interactive technologies have become one of the leading means of developing foreign language professional communicative competence. The use of mobile applications, virtual reality (VR), chatbots, gaming platforms, and online collaboration tools aligns the process of learning English with the real-world conditions of the professional environment [1]. This helps students master both linguistic and soft skills necessary in contemporary professions, including teamwork, the ability to persuade, negotiating, and conflict resolution.

The relevance of this topic is driven by the need to adapt higher education to the requirements of the globalized labor market, where English proficiency is a key factor in professional success. The implementation of interactive technologies in foreign language teaching has been explored by Ukrainian and foreign scholars, such as Drozdova, Brown, and Smith, who emphasize the significant potential of digital tools in shaping professional competencies.

The purpose of this study is to analyze the specific features of using interactive technologies in teaching professional communication in English and to identify their potential for increasing the effectiveness of student training.

Research Objectives:

1. To determine the pedagogical expediency of using interactive methods;
2. To examine the models of their implementation;
3. To analyze the advantages and limitations;
4. To identify ways to optimize their integration into the educational process.

The pedagogical expediency of using interactive technologies is based on several aspects. First, they ensure authenticity and the modeling of professional situations. Through VR and scenario-based games, students can practice business meetings, negotiations, or client consultations in a safe environment [1]. Second, interactive tools allow for instantaneous feedback and personalized recommendations. For example, AI systems can correct pronunciation, vocabulary, and speech style, facilitating the step-by-step improvement of skills [4]. Third, modern online platforms support collaborative work, group projects, and discussions, which builds team communication skills. Finally, gamification mechanics increase motivation and help develop critical thinking, creativity, and intercultural competence [3].

Models for implementing such technologies are diverse. According to research by Drozdova [1], the most promising is the **blended model**, which combines face-to-face learning

(analysis, reflection, discussion) with online modules for practice and automated assessment. Brown [2] emphasizes that **scenario-based tasks** – ranging from client negotiations to drafting technical reports in English – are widely utilized. Smith [4] highlights that a distinct area of development is the use of **chatbots and automated evaluation systems**, which help students independently practice linguistic structures before interacting with the instructor.

The advantages of interactive technologies are evident: student engagement increases, practice opportunities multiply, the effectiveness of formative assessment improves, and tasks are more closely aligned with the real-world needs of professional communication. At the same time, there are certain limitations: unequal access to hardware, insufficient instructor preparation for working with new tools, and the risk of using game elements superficially without deep pedagogical meaning [3]. Ukrainian studies also confirm the effectiveness of interactive approaches but emphasize the importance of institutional support and systematic professional development for educators [1].

The application of interactive technologies has already proven its effectiveness across various professional fields. In engineering, VR simulations help practice describing technical processes in English and training safety protocols [1]. In medicine, interactive patient interview scenarios are used to build clinical communication skills. In business and the service sector, chatbots facilitate English-language dialogues with customers, including conflict resolution. In educational management, interactive platforms allow for the practice of presentation and negotiation skills in English [3].

A crucial aspect of interactive technologies in teaching professional communication in English is their ability to adapt to the needs of a specific industry. For instance, the use of role-plays and simulations of professional situations allows students to practice communicative skills that are as close as possible to real working conditions [4]. Furthermore, the implementation of artificial intelligence and adaptive platforms enables personalized learning that considers the proficiency level, learning style, and professional specialization of each student. This enhances learning efficiency and fosters the development of flexible competencies that meet the challenges of today's globalized world.

Interactive technologies create new opportunities for the development of professional communication in English. They ensure authenticity, regularity of practice, and a variety of task formats, which contributes to improving the quality of language training for future specialists. The primary condition for success is their integration into a well-thought-out pedagogical design, support from educational institutions, and ensuring accessibility for all students.

Література

1. Дроздова В. В. (2023). Інноваційні технології викладання іноземних мов: чат-боти, штучний інтелект і дистанційні платформи. Стаття. с. 3–6.
2. Brown L. (2022). Intercultural Communication in English Language Teaching. Routledge. с. 10, 26.
3. Lee J., Kim, R., & Chung, S. J. (2024). Language teacher development in technology integration. Online Learning Journal, с. 482–484.
4. Smith J. (2023). Adaptive Learning and AI in English for Specific Purposes. Cambridge University Press. с. 582.

КОТЛЯРЕВСЬКА Майя Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво - доцент
ГЛУШАНИЦЯ Наталія Вікторівна

METHODOLOGICAL APPROACHES TO TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES TO AGRICULTURAL STUDENTS

The aim of the research is to analyze methodological approaches to teaching English for Specific Purposes to agricultural students and to determine effective pedagogical methods for the formation of professional foreign language competence in the context of modern agricultural education.

Agricultural professionals must be able to successfully and quickly complete tasks in English. Proficiency in English helps expand employment opportunities for agricultural professionals. Unfortunately, language training programs do not always meet the real needs and interests of students. Teachers of English for Specific Purposes cannot provide effective language training without cooperation with teachers of specialized disciplines [1]. The modern approach to teaching a professional foreign language in agricultural universities should meet the needs of students in the target language. Due to this situation, students are often poorly prepared for the demands of their profession, as there may be a “potential discrepancy between the teaching and learning of English and the language skills required in the modern labor market” [1]. Therefore, the topic is relevant and requires an immediate solution.

A number of studies have investigated pedagogical approaches to teaching agricultural English for Special Purposes (ESP) terminology and their effectiveness. A multimodal approach to ESP teaching combines verbal language with visual, audio and gestural methods to communicate message meaning [2; 3]. It involves the use of electronic visual aids, real-life professional contexts simulation and provides high student achievement rates. The use of students' native languages contributes to initial comprehension, but it can't provide fluent use of English agricultural vocabulary that covers farming operations, crop production, harvesting, sowing, irrigation, fertilizer, livestock, and livestock management [4].

The formation of professional foreign language competence for agrarian students blends English for Specific Purposes with agricultural technology to ensure efficient professional communication in agricultural sector. Formation of Agrarian Foreign Language Competence includes Content and Language Integrated Learning; professionally oriented approach; pedagogy of cooperation.

In conclusion, effective teaching of Agricultural English for Specific Purposes requires the integration of language with professional agricultural content and close cooperation between ESP teachers and subject specialists. The combination of CLIL, professionally oriented learning, multimodal teaching methods, and pedagogy of cooperation contributes to the development of students' professional communication skills and increases their readiness for future professional activities in the international agricultural environment.

REFERENCES

1. Arias-Contreras, C., & Moore, P. J. (2022). The role of English language in the field of agriculture: A needs analysis. *English for Specific Purposes*, 65, 95-106. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2021.09.002>
2. Glushanytsia, N. V., Bilokon, H. M., & Akilli, E. (2025). Foreign language training in Ukrainian agrarian universities in the context of Ukraine's integration into the international educational area. *Перспективи та інновації науки (Серія Педагогіка, Серія Психологія)*, (1), 68-79.
3. Tarnavska T.V., Glushanytsia N.V. Secondary linguistic identity in the context of intercultural communication. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія.* 2021. Вип. 47(2). С. 131-134. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2021_47\(2\)_32](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2021_47(2)_32)
4. Abdullah Saber, P. (2025). Effective Pedagogical Approaches for Teaching Agricultural ESP Terminology: A Classroom-Based Study. *Aran Journal for Language and Humanities*, 1(2), 734-742. <https://doi.org/10.24271/ARN.2025.01-02-45>.

КРЕКОТЕНЬ Олена Валентинівна,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Сумський національний аграрний
університет (м. Суми, Україна)

ЕМОЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ЯК НЕ ВТРАТИТИ ЛЮДСЬКИЙ ВИМІР

Сучасні реалії, пов'язані з повномасштабною війною в Україні, докорінно змінили освітній простір. Для студентів університетів у прикордонних регіонах дистанційне навчання перестало бути вибором — воно стало єдиною можливою формою здобуття освіти. В умовах, коли фізична присутність у навчальних закладах неможлива, виникає нагальна потреба у перегляді підходів до викладання іноземних мов з урахуванням нових викликів. **Дистанційне навчання** англійської мови має низку безперечних **переваг**. *По-перше*, воно забезпечує гнучкість у виборі часу та місця навчання, що є важливим в умовах частих повітряних тривог. *По-друге*, використання цифрових платформ (Zoom, Google Classroom, Moodle) розширює доступ до автентичних матеріалів та інтерактивних завдань. *По-третє*, воно розвиває навички самоорганізації. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання іноземних мов сприяє підвищенню мовної компетентності та самостійності студентів у позааудиторному середовищі [2]. Водночас дистанційне навчання англійської мови має суттєві недоліки: технічні труднощі, нерівний доступ до інтернету, зниження мотивації та відчуття ізольованості. Найбільш гострою проблемою є недостатність емоційного компонента навчання: відсутність особистого контакту унеможливорює природний розвиток емпатії — здатності розуміти та поділяти почуття іншого. Між тим, вивчення іноземної мови вимагає розвиненої емоційної компетентності та емпатії як її ключового складника. Розвиток емпатії є необхідною умовою ефективної комунікації та особистісного зростання, і цей процес потребує цілеспрямованих педагогічних зусиль [1]. В умовах дистанційного середовища ця задача ускладнюється багаторазово: відсутність невербальних сигналів, емоційна виснаженість від тривалого перебування у кризовій ситуації знижують здатність студентів до емпатичного сприйняття. Для оптимізації пропонуються методичні підходи, що спираються на принципи позитивної педагогіки та гейміфікації (впровадження ігрових елементів — балів, рівнів, нагород, командних викликів у навчальний процес). Такі платформи, як Kahoot! та Quizlet Live дозволяють створити атмосферу позитивного змагання, що природно стимулює емоційну залученість студентів. Командні завдання в ігровому форматі вимагають від учасників взаємодії, підтримки та врахування позиції іншого — тобто безпосередньо тренують емпатичні навички. Принципи позитивної педагогіки, що ґрунтуються на психології добробуту (well-being) та теорії позитивних емоцій Барбари Фредріксон, пропонують зосереджуватися на сильних сторонах студентів, культивувати вдячність, взаємоповагу та усвідомленість у навчальному середовищі. Практичними формами реалізації цих принципів у дистанційному курсі англійської мови можуть бути: щотижневі «кола вдячності» на початку заняття (студенти коротко діляться чимось позитивним англійською мовою); проєкти рефлексії на теми власного досвіду; peer-feedback сесії, що включають емоційну підтримку. Поєднання гейміфікації та позитивної педагогіки у дистанційному курсі англійської мови дозволяє не лише компенсувати відсутність живого контакту, але й цілеспрямовано формувати емпатію студентів як особистісну та комунікативну якість.

Література

1. Miller M. Develop Empathy. Multidisciplinary International Journal of Research. 2023. Vol. 1, No. 1. P. 1–6.
2. Turchyn A., Glotov O., Krut O., Maksymenko A., Vasylenko O., Smelikova V. The Peculiarities of Distance Foreign Language Learning. Postmodern Openings. 2022. Vol. 13, No. 1 Sup1. P. 555–572. <https://doi.org/10.18662/po/13.1Sup1/440>.

МИРОСЄДІ Ольга Володимирівна,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна (м. Харків, Україна)
Наукове керівництво – викладач
ЗІНЧЕНКО Ольга Андріївна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ

У сучасних умовах глобалізації вивчення іноземних мов є особливо актуальним. Зокрема це стосується іспанської мови, яка є однією з найпоширеніших мов у світі. Вивчення іноземної мови має важливе значення для формування міжкультурної комунікації, яка є ефективною завдяки міжкультурній компетенції.

Міжкультурна комунікація є спілкуванням людей, які є представниками різних культур. У процесі спілкування партнери чітко усвідомлюють те, що вони є різними, тому кожен сприймає «чужорідність» партнера та поважає її. Окрім цього, міжкультурна комунікація передбачає те, що особа розуміє чужу культуру та є зрозумілою для представників тієї культури, і при цьому спілкується іноземною мовою. Таким чином завдяки вивченню іноземної мови людина опановує навички спілкування у «рамках діалогу культур» [1, с. 131-133; 2, с. 509-510].

Формування міжкультурної комунікації та міжкультурної компетенції, яка тісно пов'язана з нею, відбувається у процесі вивчення іноземної мови, у тому числі іспанської. Для того щоб це було ефективним, радять робити акцент на особистісно-діяльнісному та культурному підході. Тобто майбутній фахівець насамперед має зрозуміти сутність та соціальну значущість цієї діяльності, сформувати вміння приймати рішення та аргументувати їх, використовувати іноземну мову у спілкуванні з представниками інших культур. У цьому контексті міжкультурна комунікація розвивається насамперед завдяки оволодінню мови, вже після чого можливо сформувати міжкультурну компетенцію [3, с. 19-21].

Окрім знання мови, формування міжкультурної комунікації під час вивчення іспанської мови передбачає також ознайомлення з країнами, у яких ця мова є державною, особливостями народів, які є її носіями, їх національним характером, здобутками у різних галузях, особливостями побуту, звичаями тощо. Також доцільним є формування лінгвокраїнознавчих компетенцій, тобто здатності сприймати мову в культурноносній функції, враховуючи національно-культурні особливості. Обов'язковим є оволодіння знаннями щодо національного мовленнєвого етикету, особливостей невербальної поведінки, завдяки чому це вдасться врахувати у подальшому спілкуванні з носіями іспанської мови. Завдяки цьому відбуватиметься «діалог культур», а не формальний діалог між двома сторонами процесу комунікації [1, с. 134].

Враховуючи це, можна сказати, що вивчення іспанської мови є дуже важливим для формування міжкультурної комунікації. Тому під час її вивчення необхідно також

сформувати знання та уявлення щодо особливостей іспанської культури та культури народів, які розмовляють цією мовою, їх звичаями, традиціями, ментальністю, етикетом тощо. Це матиме важливе значення для ситуацій міжкультурної комунікації, наприклад – під час переговорів між компаніями, дипломатичних зустрічей тощо.

Література

1. Лучкевич В. Особливості формування міжкультурної компетенції під час навчання іноземної мови. URL: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/1_2012/21.pdf (дата звернення: 15.04.2026)
2. Паничок Т. Я. Особливості формування міжкультурної комунікації у процесі викладання німецької мови. *Молодий вчений*. 2017. №10 (50). С. 509-512
3. Мальченко М. С., Борова Л. О. Формування міжкультурної комунікації студентів на заняттях з іноземної мови... // *Міжнародні наукові дослідження: інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28–29 квіт. 2023 р.). Київ, 2023. С. 19–22.

МИХАЙЛЕНКО Євгенія Сергіївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

ІНТЕРАКТИВНІ ПЛАТФОРМИ ТА ОНЛАЙН-РЕСУРСИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

Застосування цифрових технологій розширили можливості навчання латинської мови, відкрили доступ до колосальних ресурсів бібліотек, дозволили використовувати науково-освітній потенціал і досвід викладання латинської мови у провідних світових університетах [1].

Європейські університети мають потужні освітні традиції викладання класичних мов, про що свідчить різноманітність продуктів, представлених онлайн (від цілих платформ до конкретних курсів) Одним із найвідоміших курсів латинської мови для початківців є Cambridge Latin Course. У рамках проєкту, схваленого британським урядом, було створено електронні ресурси для цього курсу, що містять вибрані тексти, відео- та аудіоматеріали, для підвищення стандартів вивчення латинської мови та забезпечення кращого доступу до цього предмета.

Інтерактивний курс латинської мови для початківців *Latinum Electronicum*, розроблений в рамках проєкту *Swiss Virtual Campus*, представлений трьома мовами – німецькою, французькою, італійською.

Онлайн-версія *Latein* містить електронний курс латинської мови, розроблений у рамках проєкту *Studierplatz Sprachen*. Загальний курс самостійного навчання складається з трьох послідовних модулів із контрольними завданнями та текстами. Модулі відповідають структурі курсу латинської мови в багатьох німецьких університетах, тому можливий перехід від онлайн-курсу до університетського навчання і навпаки.

Серед відомих курсів також слід зазначити: *Oxford Latin Course: Online*, *KET's Distance Learning Latin Program*, *Kentucky Educational Television*, *Ecce Romani*, *Evan der Millner's Latin Language Course*, *Linney's Latin Class*, *Mundus Latinus*, *Schola Latina Europaea & Universalis*, *Latin pour debutant*, etc.

Платформа *Latinitium* призначена для всіх, хто хоче навчитися читати та розмовляти латиною і містить аудіо/відео подкасти латиною, статті про вивчення латини,

різноманітні ресурси, від текстів до онлайн-словників. Transparent Language пропонує дворівневий курс латини, кожен рівень містить 8 розділів, супроводжуваних аудіо і відеофайлами).

Комплексний навчальний посібник *Latin Online* пропонує Дослідницький центр лінгвістики Техаського університету в Остіні.

Medieval Latin від Національного архіву Великої Британії – це дворівневий посібник для початківців із середньовічної латини.

Курс *Rosetta Stone* – це мультимедійна програма для вивчення латини з нульового рівня. У навчанні використовується флеш-техніка з поєднанням тексту, зображення та звуку, завдяки чому користувач інтуїтивно запам'ятовує слова, з яких у систематичній послідовності будуються фрази та речення. Технологія динамічного занурення, яка передбачає вивчення мови шляхом багаторазових повторень та формування асоціативних рядів на різні теми.

Література

1. Balalaieva O. Online resources and software for teaching and learning Latin. *Texts Livre: Linguagem e Tecnologia*. 2019. Vol. 12, No 3. P. 93-108. DOI: <https://doi.org/10.17851/1983-3652.12.3.93-108>.

НАУМЕНКО Аліна Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – старший викладач
Індіра РЕНСЬКА

LEARNING ENGLISH FOR PROFESSIONAL PURPOSES IN SOCIAL WORK EDUCATION

In the contemporary globalised environment, proficiency in English is increasingly regarded as an essential competency for social work professionals. As international cooperation in the sphere of social services continues to expand, the acquisition of English for Professional Purposes (EPP) has been recognised as a significant component of higher education curricula. Particular attention is being paid to the development of language skills that are directly relevant to professional practice, ethical communication, and collaboration with international organisations.

The concept of EPP is rooted in the tradition of English for Specific Purposes (ESP), developed in the latter half of the twentieth century in response to the growing need for targeted language instruction. In the context of social work, ESP approaches are applied to educational programmes that integrate language learning with domain-specific knowledge. Leading scholars argue that language competence cannot be effectively developed in isolation from professional content but must be contextualised within authentic communicative situations encountered in practice.

The importance of English competence in social work is underscored by the profession's increasingly international character. Social workers are frequently required to liaise with representatives of international agencies and non-governmental organisations, where communication is conducted primarily in English. Furthermore, a substantial proportion of contemporary research in social work methodology, policy development, and intervention strategies is published in English-language journals, access to which is considered indispensable for evidence-based practice and continuous professional development.

Several methodological approaches have been proposed and implemented in EPP teaching. Content and Language Integrated Learning (CLIL) has been adopted as a framework for simultaneously developing professional knowledge and language skills. Task-based language teaching (TBLT) has also been widely applied, engaging students in authentic professional tasks – such as case report writing, client interviews, and policy document analysis – which motivate language learning through genuine communicative need. In addition, increasing attention is being paid to the use of digital tools and online platforms that simulate real-life professional scenarios and facilitate collaborative learning.

Moreover, communicative and student-centered approaches are being actively integrated into EPP instruction. Through role-plays, case studies, and project-based tasks, students are encouraged to develop not only linguistic competence but also critical thinking, problem-solving, and professional communication skills. Such approaches foster confidence in using English in complex, unpredictable professional situations. Despite growing recognition of EPP as a vital component of social work education, several challenges have been identified in its implementation. Insufficient instructional time, heterogeneous proficiency levels among students, and the limited availability of specialised teaching materials have been reported as significant obstacles. In addition, some students may experience difficulties in transferring language skills to real professional contexts. It is therefore recommended that EPP be more effectively positioned as an integral dimension of professional preparation rather than a peripheral academic requirement.

In addition, increasing attention is being paid to the assessment of language proficiency within EPP programmes. It is widely acknowledged that traditional forms of evaluation may not fully reflect students' ability to function effectively in real professional contexts. Therefore, alternative assessment methods, such as portfolio-based evaluation, case analysis, and performance-based tasks, are being increasingly implemented. These approaches allow for a more comprehensive assessment of both linguistic competence and professional communication skills.

Another important aspect concerns the integration of authentic materials into the learning process. The use of real-life documents, including reports, policy papers, and communication samples from social work practice, helps develop practical language skills. Such materials enable students to engage with professional discourse and better understand the field's specific terminology and stylistic conventions.

Furthermore, collaborative learning environments are being actively promoted within EPP instruction. Group projects, peer interaction, and problem-solving tasks encourage students to apply language skills in dynamic and interactive settings. This not only enhances communication competence but also develops teamwork and interpersonal skills, which are essential for effective social work practice.

In conclusion, the teaching and learning of English for Professional Purposes occupy a central position in contemporary social work education. It has been demonstrated that integrating language learning with professional content significantly enhances both communicative competence and professional readiness.

Furthermore, the incorporation of digital technologies and interactive learning strategies expands opportunities for authentic communication and collaboration. It should also be emphasised that successful EPP implementation requires systematic curriculum design, appropriate methodological support, and continuous professional development of educators.

Thus, sustained investment in high-quality EPP programmes is considered essential for preparing competent, adaptable, and internationally oriented social work professionals capable of effective communication in a globalised environment.

НЕМОЛОТ Ганна Андріївна,
*здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,*

МОРФОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ВЕТЕРИНАРНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Морфологічний аспект ветеринарної термінології відіграє важливу роль у процесі навчання англійської мови за професійним спрямуванням, оскільки саме через морфологічну структуру термінів забезпечується точність, системність і логічність фахової комунікації. У сучасних умовах інтеграції України в міжнародний науково-освітній простір володіння англійською ветеринарною термінологією є необхідною складовою професійної підготовки майбутніх ветеринарних лікарів. Розуміння морфологічних особливостей термінів сприяє не лише їх засвоєнню, а й формуванню навичок аналізу, інтерпретації та правильного використання у професійному мовленні [3].

Ветеринарна термінологія англійської мови значною мірою базується на елементах грецького та латинського походження, що зумовлює її морфологічну складність і водночас системність. Більшість термінів є похідними або складними словами, утвореними шляхом афіксації, словоскладання та комбінування терміноелементів. Такі одиниці, як *cardiology*, *pathology*, *zoonosis*, *inflammation*, демонструють продуктивність суфіксів *-logy*, *-itis*, *-osis*, що позначають відповідно галузь науки, запальний процес або захворювання [1]. Усвідомлення значення цих морфем дозволяє студентам здогадуватися про семантику терміна навіть за відсутності прямого перекладу.

Особливу увагу в контексті навчання англійської мови за професійним спрямуванням слід приділяти префіксальним елементам, які відіграють важливу роль у формуванні ветеринарних термінів. Префікси *sub-*, *inter-*, *anti-*, *hyper-*, *hypo-* надають термінам просторових, кількісних або якісних значень і широко використовуються в описі патологічних станів і фізіологічних процесів. Наприклад, терміни *hypothermia* або *antibiotic* стають зрозумілишими за умови знання значення окремих морфем, що підвищує ефективність професійно орієнтованого читання та аудіювання [3].

Морфологічний аналіз ветеринарної термінології є ефективним дидактичним інструментом у процесі викладання англійської мови для спеціальних цілей. Застосування морфемного підходу дозволяє систематизувати лексичний матеріал, зменшити навантаження на механічну пам'ять студентів і сприяти розвитку мовної здогадки. У межах цього підходу студенти навчаються розпізнавати кореневі морфеми, афікси та словотворчі моделі, що сприяє глибшому засвоєнню термінів і формуванню професійної лексичної компетентності [2].

Крім того, морфологічні особливості ветеринарних термінів тісно пов'язані з граматичною системою англійської мови. Значна частина термінів є іменниками, які утворюють множину за правилами латинської або грецької морфології (*bacterium* – *bacteria*, *diagnosis* – *diagnoses*). Такі форми часто становлять труднощі для студентів і потребують окремого опрацювання в межах професійно орієнтованого курсу англійської мови [1]. Усвідомлення морфологічних закономірностей сприяє уникненню типових помилок у писемному та усному мовленні.

У навчальному процесі важливо поєднувати морфологічний аналіз із контекстуальним використанням термінів. Робота з автентичними ветеринарними текстами, такими як наукові статті, клінічні звіти або інструкції до препаратів, дозволяє студентам спостерігати функціонування морфологічно складних термінів у реальному професійному середовищі. Такий підхід сприяє формуванню не лише лексичної, а й

дискурсивної компетентності, що є ключовою метою навчання англійської мови за професійним спрямуванням [2].

Отже, морфологічний аспект ветеринарної термінології є важливим компонентом професійно орієнтованого навчання англійської мови. Знання морфологічної структури термінів забезпечує свідоме засвоєння лексики, розвиток аналітичного мислення та підвищення рівня професійної комунікативної компетентності майбутніх ветеринарних фахівців. Урахування морфологічних особливостей термінології в навчальних програмах сприяє ефективнішій підготовці студентів до використання англійської мови в науковій і практичній діяльності.

Література

1. Biber D., Conrad S., Reppen R. Corpus linguistics: Investigating language structure and use. Cambridge : Cambridge University Press, 2011. 292 p.
2. Hutchinson T., Waters A. English for specific purposes: A learning-centred approach. Cambridge : Cambridge University Press, 1987. 183 p.
3. Nation I. S. P. Learning vocabulary in another language. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2013. 582 p.

ПОСНОВА Яна Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво -доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

ЛІНГВІСТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Серед лінгвістичних аспектів викладання іноземних мов слід розглянути наступні питання. Формування іншомовної комунікативної компетенції є одним із основних завдань викладання іноземної мови [1]. Це передбачає не лише знання лексики та граматики, а й врахування міжкультурних та прагматичних нюансів спілкування. Особливу увагу приділяють фонетичним і фонологічним особливостям мови: оволодіння звуковими засобами та інтонацією іншомовного мовлення є базою для правильного сприйняття й відтворення мови.

Граматичні конструкції й словниковий запас викладаються системно: розуміння граматики та значень слів допомагає студентам будувати правильні речення й уникати типових помилок.

Соціокультурні аспекти (мовленнєві норми, етикет, контекст застосування) також інтегруються у навчальний процес, оскільки вони сприяють адекватному використанню мови в реальних ситуаціях.

Серед методологічних аспектів розглянемо наступні моменти. Комунікативний підхід: домінує у сучасній методиці, орієнтуючи навчання на живе спілкування та одночасний розвиток усіх мовних навичок [1]. Граматико-перекладні та аудіо-лінгвальні методи раніше акцентувалися на правилах і повторенні, але з часом поступилися місцем практиці вільного мовленнєвого використання [2].

Еклектичний підхід: передбачає комбінування елементів різних методик (*дисциплінований еклектизм*), що дозволяє відібрати найбільш ефективні прийоми з кожного напрямку викладання [3].

Інтеграція сучасних технологій і змістових методик: застосування мультимедійних засобів, онлайн-ресурсів і тематичних програм (Content-Based Instruction) розширює можливості навчання. Експерти наголошують, що для покращення якості іншомовної

підготовки потрібно поєднувати різні сучасні методи викладання й активно підтримувати студентів у процесі навчання [4].

Навчальні стратегії (strategopedia): цілеспрямований розвиток навчальних стратегій (пам'яті, організації, метапізнання) також є важливою складовою. Дослідження показують, що навчання стратегій (наприклад, запам'ятовування нової лексики, планування, самоконтроль) сприяє значним успіхам у вивченні мови.

Література

1. dspace.nlu.edu.ua <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstreams/38b5d872-8ccb-4dcd-b062-ad53e7c870a7/download>
2. repo.snau.edu.ua 83.pdf
3. cal.org <https://www.cal.org/wp-content/uploads/2022/05/LanguageTeachingMethodolog.pdf>
4. VI Міжнародна науково-практична конференція «Лінгвістичні та методологічні аспекти викладання іноземних мов професійного спрямування» <https://nau.edu.ua/ua/news/2025/4/vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konfere.html>.

РЕНСЬКА Індіра Іванівна,

*старший викладач кафедри англійської філології
гуманітарно-педагогічного факультету,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна)*

DIGITAL AND COMMUNICATIVE APPROACHES IN TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES IN HIGHER EDUCATION

In the context of ongoing digital transformation and the increasing demands of global professional communication, considerable attention is being directed toward modernising approaches to teaching English for Specific Purposes (ESP) in higher education. It is widely recognised that contemporary specialists are expected to demonstrate not only linguistic competence but also the ability to communicate effectively within professional domains. Therefore, ESP instruction is being reoriented from a primarily knowledge-based model toward a competence-based and practice-oriented paradigm, in which language is acquired as a functional tool for professional interaction. Within this framework, the integration of digital technologies is being actively implemented to enhance both the effectiveness and accessibility of language learning. Learning Management Systems, including Moodle and Google Classroom, are being utilised to structure course content, organise independent work, and facilitate continuous assessment. Through such platforms, students have access to authentic materials, interactive tasks, and feedback mechanisms, which help develop autonomous learning skills. Furthermore, synchronous and asynchronous communication tools are being incorporated to support interaction beyond the traditional classroom environment.

At the same time, the communicative approach is being regarded as a central methodological principle in ESP teaching. It is assumed that language proficiency is most effectively developed through meaningful communication rather than through isolated practice of grammatical structures. Consequently, learning activities are designed to simulate real professional situations, including negotiations, presentations, interviews, and report writing. Students are encouraged to participate in discussions, role plays, and collaborative tasks, which enable them to apply linguistic knowledge in contextually relevant settings. As a result, communicative competence is developed alongside professional awareness.

Particular emphasis is placed on the use of authentic and professionally oriented materials. Texts derived from business communication, journalism, academic discourse, and domain-specific

documentation are being integrated into the learning process. Such materials expose students to real language use, terminological accuracy, and stylistic conventions characteristic of professional communication. It is observed that the use of authentic resources enhances students' motivation and develops the practical language skills required for their future careers.

In addition, project- and task-based learning approaches are increasingly being applied in ESP courses. Students are involved in completing complex tasks that require research, analysis, and the presentation of information in English. These activities are often carried out in groups, thereby promoting collaboration, responsibility, and problem-solving skills. Digital tools support such projects, enabling students to create multimedia presentations, reports, and other professional outputs. Consequently, language learning is integrated with the development of key transversal competencies.

The role of digital communication environments is also expanding in ESP instruction. Online platforms such as Zoom and Microsoft Teams are being used to conduct virtual classes, discussions, and presentations. In addition, collaborative tools, including shared documents and online forums, facilitate peer interaction and feedback. Such environments create opportunities for continuous language practice and foster digital literacy, an essential component of modern professional competence. At the same time, integrating digital and communicative approaches requires careful methodological design. It is emphasised that technology should not be applied as an end in itself, but rather as a means to achieve clearly defined learning objectives. Therefore, the selection of digital tools is being aligned with pedagogical goals, students' needs, and the specific requirements of ESP contexts. The role of the teacher is thus transformed, as educators are increasingly expected to function as facilitators, coordinators, and designers of learning environments rather than as sole providers of knowledge. Despite the numerous advantages of digital and communicative approaches, certain challenges are identified. These include differences in students' levels of digital competence, unequal access to technological resources, and the need for increased time investment in course preparation. In addition, maintaining students' motivation and engagement in online or blended learning formats may be difficult. Therefore, institutional support, methodological training, and continuous professional development are essential for the successful implementation of innovative approaches. Furthermore, attention is increasingly being paid to the assessment of learning outcomes in ESP contexts. Traditional forms of assessment are being supplemented by alternative methods, including formative assessment, peer evaluation, and portfolio-based approaches. Digital platforms enable the tracking of student progress and provide opportunities for timely feedback. As a result, assessment is becoming more transparent, flexible, and aligned with learning objectives.

In conclusion, integrating digital and communicative approaches is a key direction for the development of ESP teaching in higher education. These approaches foster the development of linguistic, professional, and digital competencies essential to effective participation in global professional environments. It is emphasised that the successful implementation of such approaches depends on the balance between technological innovation and pedagogical principles, as well as on educators' readiness to adapt to changing educational conditions. Thus, ESP teaching is increasingly positioned as a dynamic, interdisciplinary field that addresses the challenges of contemporary society and prepares students for real-world professional communication.

ЧЕРНОВА Юлія Вікторівна,
*старший викладач кафедри
іноземної філології і перекладу,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

Використання STEM-освіти гуманітаріями на перший погляд може здатися складною задачею, адже сама аббревіатура показує напрямок природничих та точних наук (Science, Technology, Engineering, Mathematics). Педагогічний працівник, який викладає практичну англійську мову та перекладознавство, не завжди зможе самостійно знайти шляхи втілення підходів, які закладені в STEM. Проте вже після першої лекції з циклу підвищення кваліфікації, яка була прочитана Савченко Іриною Миколаївною, маємо декілька корисних практичних ідей. Програма ‘Юний рейнджер’, яка є популярною в США, одразу змусила згадати Пласт, українську скаутську організацію, засновану ще в 1911 році, та яка також має на меті виховання свідомої української молоді. Звичайно, учасником Пласту може стати кожен, адже організація є неполітичною та позаконфесійною, і студент-філолог в тому числі, проте це буде його активність поза навчальною аудиторією. Якщо ж викладач хоче показати наочно, як важливо дбати про навколишнє середовище, тим самим втілюючи в життя засади філософії STEM, то він може запросити на прогулянку (екскурсію) групу студентів у парк, ботанічний сад, дендрарій. Це може бути як зустріч після занять за розкладом, так і виїзна лекція, звичайно узгоджена з керівництвом навчального закладу. При цьому, якщо врахувати власний досвід, дуже гарною ідеєю є розмови іноземною мовою під час такої активності (від звичайного діалогу між собою до практики запам’ятовування назв різних рослин, тварин тощо). Маємо дуже вдалий досвід таких прогулянок на природі у Києві (Голосіївський ліс, ботанічний сад НУБіП України, Сирецький дендропарк), та сміливо можемо зробити висновок, що наочно специфічна лексика запам’ятовується набагато краще та швидше, при чому як студентом, так і викладачем, адже вчитися новому ніколи не пізно.

Ініціативи ‘Ніч в музеї’ або ‘Ніч науки’ також є дуже цікавими для людей будь-якого віку, проте в Україні, на жаль, зараз їх організовувати небезпечно через воєнний стан. Проте це можливо зробити для студентів, які проживають в одному гуртожитку, що є максимально зручним та досить безпечним – після завершення ‘вечірнього сеансу’ немає жодної необхідності витратити час на шлях додому. Така практика вже є поширеною в Національному університеті біоресурсів та природокористування України – для студентів спеціальності Філологія (англійська) та інших організовуються літературні зустрічі та співочі вечори (наприклад, з поетом Володимиром Гонським). Подія може бути інтерактивною –проглядання та обговорення відео про технологію виробництва, практичний досвід синхронного перекладу, і так далі. В Києві також набуває неабиякої популярності інтерактивний музей математики, розташований на території Виставкового центру (ВДНГ), де можна взяти участь у наочних різноманітних експериментах. На жаль, такі музеї досі є рідкісним явищем у менших містах (наприклад, у Миколаєві), проте їх поява в Україні – це вже значний крок до європейських традицій доступної демонстрації наукових досягнень широкому загалу.

Отже, при бажанні та фантазії філософію STEM реально використовувати в освітній традиції, незалежно від спеціальності студента. За допомогою цікавих практичних експериментів, а не теорії, освіта STEM допомагає виховувати молодого громадянина зі свідомим ставленням до навколишнього середовища та досягнень науки, молодого громадянина, який поважає вчителів та колег.

ШАВАЛА Рената Юріївна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
БАКУЛИК Ірина Іванівна

СПРИЙНЯТТЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У сучасному освітньому просторі України інклюзивна термінологія є важливим інструментом формування безбар'єрної комунікації та реалізації принципів інклюзивної освіти [3]. Її впровадження супроводжується не лише нормативними змінами, а й складними процесами переосмислення мовних одиниць учасниками освітнього процесу. Інклюзивна лексика виконує не лише номінативну функцію, а й має виразний етичний та ціннісний вимір. Наприклад, заміна формулювань типу «інвалід» на «особа з інвалідністю» демонструє перехід від стигматизуючого до людиноцентричного підходу. Подібні зміни потребують адаптації мовної свідомості, що не завжди відбувається швидко та без труднощів.

Сприйняття інклюзивної термінології залежить від рівня мовної компетентності та соціального досвіду. Наприклад, терміни «особа з особливими освітніми потребами», «доступне освітнє середовище», «універсальний дизайн навчання» можуть по-різному інтерпретуватися студентами педагогічних і непедагогічних спеціальностей. Частина респондентів асоціює їх із бюрократичною мовою, інші – із реальними практиками підтримки в освіті.

У багатьох випадках виникають труднощі розуміння через відсутність усталеної традиції вживання. Наприклад, термін «інклюзія» іноді помилково зводиться лише до навчання дітей з інвалідністю, хоча насправді охоплює ширше поняття рівного доступу до освіти для всіх категорій здобувачів.

Важливу роль у формуванні ставлення до інклюзивної термінології відіграють медіа та освітні практики. Так, у навчальних відео або публічних виступах педагогів правильне використання формулювань («учні з особливими освітніми потребами», «безбар'єрний простір») сприяє нормалізації термінів. Натомість у побутовому дискурсі або соціальних мережах часто зберігаються спрощені або некоректні варіанти.

Результати спостережень свідчать, що студенти краще сприймають інклюзивну лексику тоді, коли вона подається в практичному контексті. Наприклад, під час аналізу реальних кейсів роботи інклюзивних класів або перегляду фрагментів уроків із застосуванням адаптованих методик. Таким чином, сприйняття інклюзивної термінології є динамічним процесом, що залежить від освітнього середовища, комунікативної практики та рівня мовної культури. Подолання труднощів її розуміння можливе через системне навчання, практичне застосування та узгодження термінології в академічному дискурсі [2].

Література

1. Вакулик І. Інклюзія як практика: від виховання і комунікації до соціальної реабілітації. В межах імплементації проєкту Модуль Жана Моне «Практики соціальної та економічної інклюзії в ЄС» : колективна монографія. 2026.
2. Вакулик І. Нові термінологічні одиниці та особливості їх функціонування у мові. Міжнародний філологічний часопис. Vol. 13, № 1, 2022С.5-13. <https://doi.org/10.31548/philolog2022.01.005>
3. Вакулик І. Безбар'єрне спілкування: яке воно? (Особливості сучасної комунікації крізь призму існування в умовах війни). *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*, 2022. 13(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Pedagogica/article/view/16304>
4. Вакулик І. Мінімальне зусилля: секрет ефективного навчання та досягнення мети. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*, 2025. Том 13, № 1. С. 70-82.

ШАПОВАЛЕНКО Вікторія Олександрівна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – старший
викладач РЕНСЬКА Індіра

INNOVATIVE METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN SECONDARY SCHOOLS AND HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Modern foreign language teaching is increasingly shaped by digitalisation, which expands access to educational resources through online platforms, interactive applications, and artificial intelligence technologies that enable personalised learning experiences. As a result, the traditional model of language instruction is gradually being transformed into a more flexible, student-centred process. Learners are provided with opportunities to access authentic materials, communicate in real-time environments, and practice language skills beyond the classroom. Consequently, digital technologies significantly improve the quality and accessibility of foreign language education.

A key role in modern methodology is played by the communicative approach, which focuses on real-life language use rather than isolated grammar practice. Within this approach, emphasis is placed on developing speaking and listening skills through discussions, role plays, simulations, and collaborative tasks. Students are encouraged to express their opinions, negotiate meaning, and interact with peers in meaningful contexts. Therefore, language is learned as a tool for communication, which increases students' motivation and confidence.

Blended learning has become an effective model that combines traditional classroom instruction with online components. This approach allows flexibility in the timing and location of learning, supports individual learning pace, and promotes learner autonomy. Students can review materials independently, complete online assignments, and participate in virtual discussions, while classroom time is used for interaction, clarification, and practical activities. As a result, learning becomes more efficient and adaptable to students' needs.

Project-based learning is another innovative method that encourages students to engage in meaningful and practical tasks connected to real-world contexts. Learners work individually or in groups to solve problems, conduct research, and present results in a foreign language. Such activities foster critical thinking, creativity, collaboration, and communication skills. In addition, students develop the ability to apply language knowledge in authentic situations, which enhances long-term retention.

Gamification is widely used in modern language teaching to increase student engagement and motivation. By incorporating game elements such as points, levels, challenges, and rewards, teachers can create a more dynamic and interactive learning environment. This approach makes learning more enjoyable and reduces anxiety, especially for younger learners. Moreover, it encourages active participation and continuous practice. Another important method is Content and Language Integrated Learning (CLIL), where non-language subjects such as history, science, or geography are taught in a foreign language. This approach allows students to acquire both linguistic and subject-specific knowledge simultaneously. As a result, language learning becomes more meaningful and context-based, while cognitive skills are also developed. CLIL is particularly effective in developing academic language proficiency and preparing students for international education.

The use of authentic materials, including films, podcasts, news articles, and social media content, plays a significant role in modern language teaching. Such materials expose learners to real-life language, different accents, and cultural contexts. Consequently, students develop better

listening comprehension and cultural awareness. Authentic resources also make lessons more interesting and relevant to students' lives. Mobile learning has become an important component of foreign language education. Smartphones and tablets allow students to access educational content anytime and anywhere. Language learning applications support vocabulary development, grammar practice, and pronunciation training. Microlearning, which involves short, focused learning activities, is especially effective for maintaining consistent practice and improving retention. The flipped classroom model is another innovative approach in which theoretical material is studied independently at home, while classroom time is devoted to practice, discussion, and interaction. This model encourages active learning and allows teachers to provide more individual support to students. It also helps to develop responsibility and self-discipline in learners.

In addition to these methods, increasing attention is being paid to developing critical thinking and problem-solving skills through language learning. Students are encouraged to analyse information, express arguments, and evaluate different perspectives in a foreign language. Such skills are essential for academic and professional success in the modern world.

Finally, the development of intercultural competence is an essential component of modern language education. Learning a foreign language is closely connected with understanding cultural differences, values, and communication styles. Students are taught to respect diversity, avoid stereotypes, and communicate effectively in multicultural environments. This is particularly important in the context of globalisation.

In conclusion, innovative methods significantly enhance the effectiveness of foreign language teaching in both secondary schools and higher education institutions. The integration of digital technologies, communicative and interactive approaches, and student-centred strategies contributes to the development of practical language skills, motivation, and autonomy. Therefore, modern language education should continue to evolve by combining traditional and innovative methods in order to meet the demands of contemporary society.

Anastasiia KONOVAL,

studentka IV roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

JESZCZE O LINGWISTYCZNYCH I METODOLOGICZNYCH ASPEKTACH NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH

Nauczanie języków obcych stanowi złożony i wielowymiarowy proces dydaktyczny, który integruje aspekty lingwistyczne oraz metodologiczne. Współczesna dydaktyka językowa opiera się na założeniu, że język jest nie tylko systemem znaków, lecz przede wszystkim narzędziem komunikacji, interakcji społecznej oraz poznawania rzeczywistości.

Z perspektywy lingwistycznej kluczowe znaczenie mają takie komponenty, jak fonetyka, leksyka, gramatyka oraz pragmatyka. Teoria kompetencji językowej Noama Chomsky'ego akcentuje znajomość systemu językowego, natomiast koncepcja kompetencji komunikacyjnej Della Hymesa rozszerza to podejście o zdolność adekwatnego użycia języka w określonych kontekstach społecznych i kulturowych. W związku z tym istotne staje się nie tylko

kształtowanie poprawności językowej, lecz także rozwijanie kompetencji komunikacyjnej i interkulturowej.

Aspekt metodologiczny obejmuje dobór efektywnych metod i technik nauczania, dostosowanych do potrzeb uczących się. Współcześnie dominującą rolę odgrywa metoda komunikacyjna, koncentrująca się na rozwijaniu umiejętności porozumiewania się poprzez symulację autentycznych sytuacji życia codziennego. Coraz większe znaczenie zyskuje również podejście zadaniowe, które zakłada aktywne zaangażowanie uczących się w realizację konkretnych zadań językowych, sprzyjając równoczesnemu rozwijaniu kompetencji receptywnych i produktywnych.

Istotnym elementem procesu nauczania jest wykorzystanie autentycznych materiałów dydaktycznych, takich jak artykuły prasowe, nagrania czy materiały audiowizualne. Umożliwiają one kontakt z realnym użyciem języka oraz rozwijanie kompetencji pragmatycznej i kulturowej. Jednocześnie rośnie rola technologii cyfrowych, które wspierają indywidualizację procesu kształcenia, umożliwiają dostęp do różnorodnych zasobów edukacyjnych oraz zwiększają motywację uczniów.

Współczesne podejście do dydaktyki języków obcych zakłada również zmianę roli nauczyciela. Przestaje on być jedynie źródłem wiedzy, a staje się moderatorem, doradcą i organizatorem procesu dydaktycznego. Jego zadaniem jest tworzenie środowiska sprzyjającego komunikacji, wspieranie autonomii studentów oraz rozwijanie ich kompetencji uczenia się.

Skuteczne nauczanie języków obcych wymaga synergii wiedzy lingwistycznej i kompetencji metodologicznych. Uwzględnienie współczesnych teorii językoznawczych oraz innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych pozwala nie tylko na efektywne kształcenie kompetencji językowej, lecz także na przygotowanie uczniów do świadomego i aktywnego funkcjonowania w środowisku wielokulturowym.

Bibliografia

1. Chomsky N. *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge, MA: MIT Press. 1965.
2. Hymes D. *On Communicative Competence*. In: J.B. Pride, J. Holmes (red.), *Sociolinguistics. Selected Readings*. Harmondsworth: Penguin Books. 1972. Pp. 269–293.
3. Johnson K. *An introduction to foreign language learning and teaching*. 2nd ed. Harlow, Eng: Routledge. 2013.

Dmytro MEDIUKH,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

DIGITAL TECHNOLOGIES AND THEIR IMPACT ON INTERNATIONAL AND CROSS-CULTURAL COMMUNICATIONS

In the context of rapid digitalisation, international and cross-cultural communication has undergone profound transformation. Digital platforms, artificial intelligence, and social media have significantly reduced geographical and linguistic barriers, enabling real-time global interaction. At the same time, these technologies introduce new communicative, cultural, and ethical challenges that require systematic analysis. This study examines the dual impact of digital technologies on intercultural communication, identifying both opportunities and risks, and proposes approaches for improving the effectiveness of global dialogue (Chaika, 2024; Crystal, 2022).

The aim of this study is to analyse how digital technologies influence international and cross-cultural communication, with a focus on accessibility, communicative efficiency, and emerging barriers in digital environments. Particular attention is paid to the role of artificial

intelligence and digital literacy in shaping contemporary intercultural interaction (Chaika, 2023; UNESCO, 2023).

Digital technologies have expanded access to international communication. Platforms such as Zoom, WhatsApp, and social media enable synchronous and asynchronous interaction across borders, supporting education, business cooperation, and cultural exchange. Machine translation tools facilitate participation in multilingual communication by reducing language barriers. In the Ukrainian context, digital communication plays a strategic role in international engagement, enabling the dissemination of information, cultural representation, and participation in global discourse (Chaika, 2024).

However, the digitalisation of communication also creates significant challenges. Algorithm-driven environments contribute to the formation of informational “filter bubbles,” reinforcing existing viewpoints and limiting intercultural understanding. AI-based translation tools, while efficient, often fail to capture cultural nuance, idiomatic meaning, and pragmatic context, which may lead to misinterpretation in sensitive communication settings. These limitations are particularly relevant for languages with less representation in training datasets, where accuracy and cultural adequacy remain inconsistent (Chaika, 2025).

The digital divide represents another critical issue. Unequal access to technology and internet infrastructure restricts participation in global communication, reinforcing existing inequalities between regions and social groups. In addition, the rapid spread of misinformation and unverified content undermines trust and may intensify intercultural tensions. These challenges highlight the need for a more responsible and structured approach to digital communication (UNESCO, 2023).

Addressing these issues requires an integrated approach. First, digital and intercultural literacy should be incorporated into educational programmes, enabling individuals to critically evaluate information and communicate effectively across cultural boundaries. Second, the development of culturally aware artificial intelligence must be prioritised, ensuring that translation systems account for context, discourse, and linguistic diversity. Research indicates that AI-assisted communication must be supported by human expertise to maintain accuracy and cultural sensitivity (Chaika, 2023).

Third, hybrid communication models combining digital tools with human mediation can enhance the quality of intercultural interaction. Professional interpreters, moderators, and culturally competent communicators play an essential role in preserving meaning and preventing misunderstandings. Finally, international cooperation is required to reduce the digital divide through infrastructure development and inclusive access to digital resources.

The findings of this study indicate that digital technologies function as both enablers and disruptors of cross-cultural communication. While they expand opportunities for global interaction, their effectiveness depends on the development of communicative competence, technological awareness, and ethical responsibility.

In conclusion, digital technologies have fundamentally reshaped international and cross-cultural communication. Their impact extends beyond technical efficiency to include cultural, linguistic, and social dimensions. Ensuring that digital communication supports meaningful intercultural dialogue requires a balanced approach that integrates technology with human expertise and educational development. For Ukraine, the strategic use of digital communication remains essential for strengthening international presence, countering misinformation, and supporting global cooperation.

References

Chaika, O. (2025). AI translation for low-resource languages: Challenges and future directions for Ukrainian and Luxembourgish. *Podillia. Philological Studies*, 18(2), 87–90.

Chaika, O., Kubitskyi, S., & Berezovska-Savchuk, N. (2025). The role of AI in shaping future educators: Ethics, instructional design, and lifelong learning. *International Journal of Changes in Education*. <https://doi.org/10.47852/bonviewIJCE52027087>

- Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
- Crystal, D. (2022). *Language and the Internet* (4th ed.). Cambridge University Press.
- UNESCO. (2023). *Digital literacy and global citizenship*. UNESCO Publishing.

Kateryna LUPINOVA,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of
Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervisor – Associate Professor
Oksana TEPLA

GAMIFICATION AS A MEANS OF INCREASING THE MOTIVATION AND EFFICIENCY OF LEARNING ENGLISH

The modern paradigm of foreign language education requires the search for innovative approaches capable of adapting to the needs of the «generation of digital nomads». One of the most promising tools in this context is the gamification – the use of game elements and mechanics in a non-game learning environment. The relevance of the topic is due to the need to overcome psychological barriers, such as the language barrier and fear of error, as well as to increase the internal motivation of students in the process of learning English as a foreign language (EFL) [3, p. 10].

Gamification is based on the implementation of complex system components, among which mechanics (rules and scenarios), dynamics (emotional feedback) and aesthetics (visual design) are key. The use of points systems, leaderboards, badges and difficulty levels creates an environment of healthy competition and provides instant feedback. This is critical to the assimilation of both lexical and grammatical material, as it allows the student to see progress in real time. Research confirms that the involvement of game mechanics activates cognitive processes and promotes the transition of information to long-term memory [1, p. 45].

Digital platforms play a special role in modern methodology. In practice, the use of such tools as Quizizz, Wordwall, Kahoot or specialized interactive quests allows educators to shift the focus from reproductive assimilation of knowledge to their functional application. For example, transforming a conventional vocabulary check into a team competition with strategy elements radically changes the level of engagement. Students begin to perceive learning challenges as part of the gameplay, leading to the formation of a positive attitude towards language learning in general [2, p. 112].

Moreover, gamification contributes to the personalization of learning. The ability to choose the complexity of tasks («missions») and receive individual rewards for achievements stimulates the student's autonomy. However, the effectiveness of such an approach depends on careful planning: game elements must be logically woven into the canvas of the lesson, without distracting from the main linguistic goal. The balance between entertainment and academic components is the key to the successful implementation of the gamified model [4, p. 56].

Thus, the integration of game mechanics into the educational process is an effective mechanism for intensifying learning. It allows you to create a dynamic, interactive environment

where learning a foreign language becomes not an obligation, but an exciting experience of self-development and constant achievement of new goals.

Kateryna SEREBRIANSKA,

studentka II roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

OD ASYMILACJI DO MOZAIKI KULTUROWEJ: NOWOCZESNE PODEJŚCIA W EDUKACJI WIELOKULTUROWEJ

W dobie nasilającej się globalizacji oraz rosnącej różnorodności kulturowej w środowiskach edukacyjnych tradycyjne modele edukacji wielokulturowej wymagają zasadniczej rewizji. Klasyczna koncepcja „tygla” (*melting pot*), zakładająca asymilację jednostki poprzez rezygnację z własnej tożsamości na rzecz jednolitej kultury, wykazuje coraz większe ograniczenia praktyczne i teoretyczne. Współczesna pedagogika zmierza w kierunku bardziej inkluzywnych modeli, w których celebrowanie różnorodności i zachowanie tożsamości kulturowej uczniów stanowią fundament procesu kształcenia. Celem niniejszego wypracowania jest przedstawienie współczesnych podejść do edukacji wielokulturowej ze szczególnym uwzględnieniem aspektów neuropedagogicznych, pedagogiki dyskomfortu, cyfrowej wielokulturowości oraz innowacyjnych praktyk językowych, takich jak translanguaging.

Porzucenie tradycyjnego modelu „tygla” i przejście do koncepcji „miski sałatkowej” (*salad bowl*) lub mozaiki symbolizuje reorientację pedagogiczną w stronę poszanowania odrębności kulturowych oraz ich współistnienia jako elementów wzbogacających całość społeczną. Teoria nauczania relewantnego kulturowo (*Culturally Relevant Pedagogy*) podkreśla, że proces nauczania powinien bazować na wykorzystaniu wiedzy kulturowej ucznia, jego doświadczeń i stylów komunikacji. Krytyka orientacji na powierzchowną egzotyzyzację, sprowadzającą wielokulturowość do stereotypowych przykładów kulturowych, np. „pedagogiki świąt i kuchni”, wskazuje na konieczność głębszej integracji wkładu różnych kultur w programy nauczania.

Badania neurobiologiczne pokazują, że środowisko kulturowe wpływa na kształtowanie się architektury neuronalnej oraz stylów poznawczych jednostek. Różnorodność stylów przetwarzania informacji wskazuje na potrzebę stosowania multimodalnych metod nauczania, które minimalizują dysonans poznawczy. Ponadto chroniczny stres związany z poczuciem wykluczenia i tzw. zagrożeniem stereotypowym ma realny, negatywny wpływ na efektywność uczenia się. Tworzenie bezpiecznej przestrzeni (*safe space*) w klasie jest zatem nie tylko kwestią etyki, ale również neurobiologicznego wymogu dla optymalnego rozwoju poznawczego.

W przeciwieństwie do tradycyjnych programów promujących harmonię i unikających trudnych tematów, pedagogika dyskomfortu zachęca do konfrontacji z wyzwaniem, które zmuszają uczniów do krytycznego myślenia i zdecentralizowanej perspektywy. Umożliwia to spojrzenie na wydarzenia historyczne i społeczne z punktu widzenia innych kultur lub grup społecznych (*innego*). Kluczowe znaczenie ma tutaj rozwijanie krytycznej piśmienności, umożliwiającej rozpoznawanie ukrytych struktur władzy i manipulacji w języku, mediach oraz materiałach dydaktycznych.

Rozwój narzędzi cyfrowych i platform edukacyjnych sprawia, że proces kształcenia wielokulturowego wykracza poza granice tradycyjnej klasy. Cyber-interkulturowość, realizowana poprzez wirtualne wymiany uczniów i wspólne projekty międzynarodowe, stanowi innowacyjne laboratorium komunikacji międzykulturowej, w którym uczestnicy uczą się porozumiewać w warunkach ograniczonej ekspresji niewerbalnej i różnic kulturowych.

Współczesna pedagogika językowa odchodzi od restrykcyjnego wymogu stosowania wyłącznie języka wykładowego na rzecz translanguagingu – praktyki, która pozwala uczniom wykorzystywać wszystkie swoje zasoby językowe, w tym język ojczysty, dla pełniejszego rozumienia i tworzenia treści edukacyjnych. Taki model wspiera efektywność uczenia się oraz pozytywnie wpływa na zachowanie i rozwój tożsamości językowej uczniów.

Edukacja wielokulturowa współczesności stanowi nie tylko wyzwanie pedagogiczne, ale także strategiczny instrument kształtowania kompetencji niezbędnych do funkcjonowania w globalnym, zróżnicowanym kulturowo świecie. Kluczowe jest odejście od przestarzałych modeli asymilacji na rzecz inkluzywnego podejścia, które uwzględnia różnorodność kulturową jako istotny zasób. Włączenie neurobiologicznych badań w praktykę edukacyjną, stosowanie pedagogiki dyskomfortu, wykorzystanie potencjału środowisk cyfrowych oraz innowacyjnych strategii językowych takich jak translanguaging, stanowią fundament skutecznej i etycznej edukacji wielokulturowej. Ostatecznym celem jest rozwój globalnego obywatelstwa (*Global Citizenship*), w którym silna tożsamość lokalna współlistnieje z odpowiedzialnością i świadomością planetarną.

Sofiia HALUSHKA,

studentka III roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

LINGWISTYCZNE I METODOLOGICZNE ASPEKTY NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH W KONTEKŚCIE WSPÓŁCZESNEJ EDUKACJI

Nauka języków obcych stanowi istotny element współczesnej edukacji, ponieważ sprzyja rozwojowi osobowości, zrozumieniu innych kultur oraz ułatwia komunikację międzynarodową i dostęp do wiedzy. Dlatego głównym zadaniem nauczycieli jest stosowanie skutecznych metod nauczania, które pomagają uczniom w opanowaniu umiejętności językowych. Istnieje wiele podejść do nauczania, w szczególności podejścia lingwistyczne i metodologiczne.

Metody nauczania oparte na podejściu lingwistycznym to metody oparte na zasadach systemowości i funkcjonalności. Metody lingwistycznego podejścia do nauki języka skupiają się na gramatyce, leksyce, fonetyce, strukturze jednostek językowych oraz zasadach i normach językowych.

Peter Strevens podkreśla, że nauczyciel powinien dobrze znać strukturę nauczanego języka, aby skutecznie wyjaśniać zagadnienia gramatyczne i leksykalne oraz rozwijać umiejętności uczniów, uwzględniając cechy fonetyczne, gramatyczne, semantyczne i funkcjonowanie języka w komunikacji. Zwraca również uwagę na konieczność dostosowania pracy do dynamiki grupy, poziomu i potrzeb uczniów oraz tworzenia atmosfery sprzyjającej

aktywności. Takie podejście wspiera skuteczne przyswajanie języka i rozwój kompetencji komunikacyjnych [3, s. 145–150].

Zasady metodyczne nauczania opierają się na organizacji procesu uczenia się języka, którego celem jest ułatwienie jego przyswajania poprzez ćwiczenia w mowie i piśmie. Wykorzystuje się różnorodne zadania z czytania, pisania, słuchania i mówienia, w tym także gry językowe. Z metodologicznego punktu widzenia szczególnie ważne jest podejście komunikacyjne.

Według Noama Chomskiego zdolność do przyswajania języka jest wrodzona. Wprowadza on pojęcie „gramatyki uniwersalnej”, czyli systemu zasad i reguł wspólnych dla wszystkich języków ludzkich, którym odpowiada każda naturalna mowa [1]. Dzieci uczą się języka ojczystego poprzez komunikację z rodzicami, a w rodzinach wielojęzycznych każdy z rodziców może posługiwać się innym językiem. Podejście komunikacyjne zakłada, że język można przyswajać w naturalny sposób poprzez kontakt i rozmowę, bez kładzenia nacisku na zapamiętywanie reguł gramatycznych. Gramatyka przyswajana jest pośrednio podczas praktycznego używania języka, a główny nacisk kładziony jest na treść komunikacji. W tym podejściu nauczyciel pełni rolę mentora, a uczniowie aktywnie uczestniczą w komunikacji w formie indywidualnej i grupowej.

Aspekty językowe i metodologiczne nauczania języków obcych są ze sobą powiązane i razem tworzą skuteczny proces edukacyjny, łączący poznanie struktury języka z organizacją nauczania. Współczesne podejście opiera się na łączeniu metod, takich jak komunikatywna i dedukcyjna, co wspiera rozwój kompetencji językowych, komunikacyjnych i kulturowych uczniów.

Bibliografia

1. Chomsky, N. *Reflexions sur le langage: traduit de l'anglais* (Flammarion, 1999), 49.
2. Лінгводидактичні засади навчання іноземних мов у закладах вищої педагогічної та загальної середньої освіти : монографія / відп. за вип. М.М.Сідун, Т.К.Полонська. Мукачево : МДУ, 2018. – 342 ст., 256.
3. Strevens, P. [1980]. *Teaching English as an International Language: From Practice to Principles*. Elsevier Science & Technology. 163 p.

Sofiia KALINICHENKO,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor – Associate Professor
Svitlana KACHMARCHYK

BLENDED LEARNING APPROACHES IN TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES AT UKRAINIAN UNIVERSITIES

The rapid development of digital technologies and the transformations brought about by the COVID-19 pandemic have significantly accelerated the adoption of blended learning models in higher education worldwide, including at Ukrainian universities. This study examines the effectiveness of blended learning approaches in teaching English for Specific Purposes (ESP) to students of natural sciences at the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, with a focus on the integration of digital tools, autonomous learning, and face-to-face instruction.

The research employs a mixed-methods design, combining quantitative analysis of academic performance data from 120 students with qualitative data gathered through surveys and focus group interviews conducted over two academic semesters. The blended learning model under investigation integrates face-to-face instruction with digital platforms (Moodle, Google

Classroom), self-paced online modules, and synchronous video conferencing, following the principles of the flipped classroom model in which students engage with instructional content at home and use class time for collaborative tasks and problem-solving.

Key findings indicate that blended learning significantly improves ESP lexical acquisition and reading comprehension compared to traditional instruction, with a statistically significant difference ($p < 0.05$) in vocabulary test scores. Students report higher levels of motivation and autonomy when engaging with asynchronous digital content, particularly video lectures and interactive exercises. The ability to revisit recorded materials and set their own study pace emerged as one of the most valued features of the blended model.

However, the study also identifies persistent challenges, including unequal access to technology, low digital literacy among some participants, and difficulties in maintaining engagement during independent online study. Instructor workload also increases substantially in a well-implemented blended model, requiring significant investment in materials development and technical support.

The pedagogical implications of this research support the integration of blended learning as a core model for ESP instruction in Ukrainian higher education, provided that adequate technical infrastructure and teacher training are in place. The study recommends the development of context-specific digital materials that account for the professional and academic needs of students in agricultural and biological sciences, as well as the establishment of institutional support structures for both students and instructors navigating the blended environment.

Veronika YAHNENKO,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervisor – Associate Professor
Oksana TEPLA

THE ROLE OF MOTIVATION IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES

In the context of rapid globalization and the expansion of intercultural communication, the ability to speak foreign languages has become an essential skill for personal and professional development. One of the most significant factors that determines the success of language learning is motivation, as it directly influences students' engagement, persistence, and overall academic performance.

Motivation in language learning is commonly classified into intrinsic and extrinsic types. Intrinsic motivation refers to a learner's internal desire to study a language due to personal interest, curiosity, or enjoyment of the learning process. In contrast, extrinsic motivation is driven by external factors such as the need to pass exams, obtain better career opportunities, or meet social expectations. Although both types are important, intrinsic motivation is considered more effective in achieving long-term success, as it encourages deeper involvement and independent learning.

Another important dimension of motivation is integrative and instrumental orientation. Integrative motivation is associated with a learner's willingness to integrate into the culture of the target language community, while instrumental motivation is connected with practical benefits such as employment or education. A balanced combination of these orientations can significantly enhance learning outcomes.

The role of the teacher in maintaining and increasing students' motivation cannot be underestimated. Modern pedagogical approaches emphasize the importance of student-centered learning, interactive activities, and communicative methods. The use of authentic materials, multimedia tools, and digital technologies makes the learning process more engaging and

relevant to real-life situations. Additionally, positive feedback and a supportive classroom atmosphere help students overcome psychological barriers and build confidence.

Furthermore, participation in international academic programs, exchange opportunities, and communication with native speakers greatly contributes to motivation. Such experiences allow students to apply their knowledge in real contexts, which reinforces their desire to improve language skills and deepens their understanding of cultural differences.

It is also important to consider individual differences among learners, such as their goals, learning styles, and personal interests. Teachers should adapt their methods accordingly to create a more personalized learning experience. Encouraging autonomy and self-directed learning is another effective strategy for sustaining motivation over time.

In conclusion, motivation is a key element in the process of learning foreign languages. Both intrinsic and extrinsic factors play an important role, but special attention should be paid to developing students' internal motivation. Effective teaching strategies, supportive learning environments, and opportunities for real-life language use can significantly enhance students' motivation and lead to better learning outcomes.

References

1. Dörnyei, Z. Motivation in Second Language Learning.
2. Harmer, J. How to Teach English.
3. Gardner, R. Social Psychology and Second Language Learning.

Viktoriiia HRYHURA,

studentka IV roku

Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

Oksana ZAKHUTSKA,

PhD (doktor nauk humanistycznych

w zakresie językoznawstwa), docent

Narodowy Uniwersytet Wykorzystania

Zasobów Biologicznych Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

INNOWACYJNE PODEJŚCIA DO NAUCZANIA BUSINESS ENGLISH NA UCZELNIACH ROLNICZYCH

Współcześni specjaliści rolniczy potrzebują języka angielskiego do czytania instrukcji technicznych, prowadzenia międzynarodowych negocjacji, uzyskiwania dostępu do źródeł naukowych i praktycznych oraz marketingu produktów. Dlatego kurs języka angielskiego biznesowego w rolniczych uczelniach wyższych powinien być praktycznie zorientowany, interdyscyplinarny i dostosowany do potrzeb rynku pracy.

Projektowanie kursów powinno rozpoczynać się od analizy potrzeb (*needs analysis*) kierunków rolniczych: słownictwa (terminologii), rodzajów dyskursów (opisów technicznych, ogłoszeń rynkowych, umów), sytuacji komunikacyjnych (negocjacji z dostawcami, prezentacji produktów). Podejście ESP (English for Specific Purposes – język angielski w celach zawodowych/specjalistycznych) pozwala na maksymalne dostosowanie materiału do potrzeb i motywowanie studentów.

Połączenie zajęć synchronicznych (praktyka edukacyjna, gry fabularne, negocjacje) z asynchronicznymi modułami online (pakiety słownictwa, filmy, interaktywne studia przypadków) zwiększa elastyczność, autonomię uczniów i możliwość indywidualnej nauki słownictwa zawodowego. Systematyczne przeglądy pokazują, że modele mieszane zwiększają skuteczność nauczania ESP pod warunkiem przemyślanego projektu i wsparcia technicznego.

Wykorzystanie rzeczywistych zadań tematycznych (przygotowanie oferty biznesowej dla eksportera, przeprowadzenie negocjacji dotyczących dostaw nawozów, stworzenie komunikatu prasowego na temat nowej kultury) sprzyja rozwojowi kompetencji komunikacyjnych, krytycznego myślenia i umiejętności miękkich (praca zespołowa, rozwiązywanie problemów).

Włączenie treści przedmiotowych z zakresu agronomii, agrobiznesu lub zootechniki do zajęć z języka angielskiego pozwala jednocześnie podnosić poziom wiedzy zawodowej i kompetencji językowych. Zwiększa to również motywację studentów, ponieważ materiał jest bezpośrednio związany z ich przyszłym zawodem.

Usługi do współpracy, cyfrowe zbiory specjalistycznej leksyki, symulatory negocjacji i narzędzia AI (np. do automatycznej informacji zwrotnej z pracami pisemnymi, generowania przypadków) mogą spersonalizować naukę i przyspieszyć kształtowanie języka zawodowego.

Oprócz celów językowych, kursy powinny kształtować umiejętności prezentowania produktu, prowadzenia negocjacji, przeprowadzania analizy marketingowej i pracy w zespole – poprzez studia przypadków, gry fabularne i staże w przedsiębiorstwach sektora rolnego.

Zaleca się łączenie oceny formatywnej (portfolio, prezentacje, raporty) i oceny sumatywnej, która modeluje sytuacje zawodowe (na przykład egzamin w formie spotkania biznesowego). Autentyczne zadania zapewniają trafność oceny profesjonalnych umiejętności komunikacyjnych.

Zalecenia dotyczące wdrożenia:

1. Rozpocząć od analizy potrzeb – ankiety wśród pracodawców i studentów.
2. Wdrożyć narzędzia cyfrowe i szkolenia dla nauczycieli.
3. Nawiązać współpracę z przedsiębiorstwami rolniczymi w celu organizacji staży i studiów przypadków.
4. Oceniać wyniki poprzez portfolio i rzeczywiste zadania zawodowe.

Wykorzystanie elementów gry (poziomy, punkty, odznaki, symulacje sytuacji biznesowych) w procesie nauki biznesowego języka angielskiego stymuluje motywację studentów rolniczych uczelni wyższych, zwłaszcza gdy pracują oni z terminologią i komunikacją w wirtualnym środowisku biznesowym. Zadania oparte na mechanizmach gier zwiększają zainteresowanie i zaangażowanie.

Metoda case study, szeroko stosowana w edukacji biznesowej, ma również znaczny potencjał w sektorze rolniczym. Studenci pracują nad analizą rzeczywistych sytuacji: zawieraniem umowy na eksport zboża, tworzeniem marki produktów mlecznych, opracowywaniem strategii marketingowej. Sprzyja to rozwojowi zarówno umiejętności językowych, jak i menedżerskich.

Wykorzystanie w zajęciach rzeczywistych dokumentów z branży rolniczej (umowy, instrukcje, biznesplany, reklamy, komunikaty prasowe) tworzy autentyczny kontekst i pomaga studentom przyzwyczaić się do profesjonalnego stylu dokumentacji w języku angielskim.

Nauczanie języka angielskiego w rolniczych uczelniach wyższych powinno obejmować aspekt międzykulturowy: specyfikę prowadzenia negocjacji z partnerami z różnych krajów, etykietę korespondencji biznesowej, bariery kulturowe. Pozwala to przygotować studentów do rzeczywistej współpracy międzynarodowej.

W nowoczesnych, innowacyjnych modelach rola nauczyciela zmienia się: jest on nie tylko źródłem wiedzy, ale także facylitatorem nauki, moderatorem dyskusji i mentorem w pracy projektowej. Jest to zgodne z zasadami podejścia skoncentrowanego na studencie.

Innowacyjne podejścia sprawiają, że nauczanie biznesowego języka angielskiego w rolniczych uczelniach wyższych staje się bardziej adekwatne i zorientowane na praktykę. Ich połączenie pozwala nie tylko poprawić wyniki językowe, ale także wykształcić profesjonalnie przygotowanych absolwentów, zdolnych do pracy na międzynarodowym rynku agrobiznesu.

Bibliografia

1. Arias-Contreras C. The role of English language in the field of agriculture. "Revista de Lingüística y Literatura". 2022. No. 27(2). P. 45–58.

2. Farmati C. Blended learning in English for specific purposes instruction: A systematic review. "International Journal of Instruction". 2023. Vol. 16. No. 4. P. 133–150.
3. Zhang R. Blended Course Evaluation in the Context of English for Specific Purposes. "Theory and Practice in Language Studies". 2021. Vol. 11. No. 12. P. 1518–1526.

Yehor VOZNYI,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervisor – Associate Professor
Alina BILOUS

MODERN APPROACHES TO FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Language education is changing a lot today. In the past, students mostly learned grammar rules and vocabulary by heart, but now the main goal is to help them communicate effectively in real-life situations. One of the key reasons for this change is the connection between linguistics and teaching methods, which together make the learning process more effective. From a linguistic point of view, language is not only a system of rules but also a way people use to communicate in everyday life. For example, cognitive linguistics studies how students think and how their native language influences learning a foreign language. It helps learners better understand and organize new information. Corpus linguistics uses real examples of language from large databases, so students can learn how people actually speak, not just how it is written in textbooks. Discourse analysis teaches students how to build correct and meaningful sentences and texts depending on the situation and the person they are talking to [1, c. 23].

From a methodological perspective, modern teaching focuses more on students and their needs. The communicative approach is widely used because it helps students overcome the language barrier and use language in real communication. Another important method is Content and Language Integrated Learning (CLIL), where students learn subjects like history or science in a foreign language, which makes learning more interesting and useful. Besides that, teachers активно use digital tools such as mobile apps, virtual reality, and platforms like Google Classroom. These tools make lessons more interactive and reduce stress, because mistakes are seen as a normal part of learning [2, c. 42].

Overall, effective language learning depends on combining linguistic knowledge with appropriate teaching methods. Students need both accuracy and fluency to communicate successfully. Today, the teacher is not only a source of knowledge but also a facilitator who helps students learn through real materials like videos, podcasts, and articles. To sum up, linguistics helps us understand what to teach, while methodology shows how to teach it. Their combination prepares students for communication in the modern global world.

References

1. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020. Режим доступу: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>
2. Cambridge University Press. *The Cambridge Guide to Learning English as a Second Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2023. Режим доступу: <https://www.cambridge.org/>

Секція
ІСТОРИЧНА І ФІЛОСОФСЬКА ДУМКА: СВІТОВА ПРАКТИКА

БАБЕНКО Анастасія Артурівна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти, Національний
університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – старший
викладач РЕНСЬКА Індіра

SOCIAL WORK AS A REFLECTION OF HUMANISTIC VALUES IN MODERN SOCIETY

Social work, as a reflection of humanistic values in modern society, is increasingly conceptualised as a field in which ethical commitments are not only articulated at the level of theory but also continuously enacted in everyday professional practice. It is assumed that the foundation of social work is grounded in the principles of human dignity, equality, freedom, and social justice, which together form the core of a humanistic worldview. Within this perspective, individuals are not perceived as passive recipients of assistance but are recognised as autonomous subjects whose experiences, needs, and rights are to be respected and supported. It is therefore argued that social work operates as a mechanism through which societies express their moral orientation toward care, inclusion, and responsibility for vulnerable populations. It is emphasised that the relevance of humanistic values in social work has been significantly reinforced by rapid social change. Processes such as globalisation, economic inequality, forced migration, and digital transformation have contributed to the emergence of new forms of vulnerability and social exclusion. In such contexts, it is often observed that traditional support systems are insufficient, underscoring the importance of approaches grounded in empathy, respect, and ethical sensitivity. Social workers are thus positioned at the intersection of individual needs and structural challenges, where they must mediate between institutional frameworks and clients' lived realities. Through this mediation, humanistic values are translated into concrete actions to improve well-being and promote social participation. Particular attention is given to the principle of empowerment, which is widely regarded as a central element of contemporary social work practice. It is suggested that empowerment is achieved through processes that enable individuals to regain control over their lives, develop personal capacities, and actively participate in decision-making. In this sense, assistance is not imposed but co-constructed, as clients are engaged as partners in the helping process. Such an approach reflects a shift from paternalistic models of care toward more collaborative and participatory forms of intervention. It is further noted that empowerment is closely linked to the protection of human rights, as it seeks to challenge systemic inequalities and promote access to resources and opportunities.

The relational aspect of social work is also highlighted as a key domain in which humanistic values are manifested. It is observed that professional relationships are built on trust, empathy, and unconditional positive regard, which create a safe space for individuals to express their concerns and explore possible solutions. Communication is understood not merely as an exchange of information but as a meaningful interaction through which understanding and mutual respect are developed. It is within these interactions that clients are affirmed in their dignity and supported in reconstructing their sense of agency. Consequently, the quality of the professional relationship is considered a critical factor in determining the effectiveness of social work interventions. At the same time, it is acknowledged that the realisation of humanistic values in practice is often complicated by structural and institutional constraints. Social workers

frequently operate within systems characterised by limited resources, high caseloads, and administrative demands, which may restrict their ability to provide individualised and holistic support. It is noted that bureaucratic procedures and standardised protocols can sometimes conflict with the need for flexibility and responsiveness to unique client situations. As a result, ethical dilemmas may arise, requiring professionals to navigate tensions between organizational expectations and their commitment to humanistic principles. In this regard, critical reflection and professional judgment are identified as essential competencies that enable social workers to maintain ethical integrity.

Furthermore, it is argued that social work should be understood not only as a practice-oriented profession but also as a form of social advocacy. Through engagement with communities and policy frameworks, social workers contribute to promoting social justice and reducing inequality at a broader level. It is emphasized that humanistic values extend beyond individual interactions and are embedded in efforts to transform social structures that perpetuate marginalization. In this sense, social work is positioned as both a supportive and transformative force within society, addressing immediate needs while also striving for long-term systemic change. In addition, it is suggested that the development of professional identity in social work is deeply influenced by the internalization of humanistic values. Education and training processes are designed not only to provide technical knowledge but also to cultivate ethical awareness, empathy, and a commitment to lifelong learning. It is through these processes that future practitioners are prepared to respond to complex social issues with sensitivity and responsibility. The integration of theory and practice is therefore essential, as it allows humanistic principles to be consistently applied across diverse and often unpredictable contexts.

In conclusion, social work is presented as a dynamic field in which humanistic values are continuously interpreted, negotiated, and implemented in response to evolving social realities. It is argued that the significance of social work in modern society lies in its capacity to uphold human dignity, promote social inclusion, and respond to vulnerability with compassion and professionalism. Despite existing challenges, the profession's commitment to humanistic principles remains a defining feature, ensuring that social work continues to serve as a vital expression of ethical responsibility and social solidarity.

БАГНЮК Валентин Віталійович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАСВА Олена Юріївна

ПОХОДЖЕННЯ ЛАТИНСЬКИХ НАЗВ ТВЕРДИХ ЛІКАРСЬКИХ ФОРМ

Тверді лікарські форми (*Formae medicamentorum durae/solidae*) – це засоби, що мають тверду консистенцію (порошки, таблетки, капсули, гранули, драже), переважно призначені для внутрішнього вживання, характеризуються точністю дозування, стабільністю та зручністю застосування. До них належать: порошки, пілюлі, таблетки, капсули, гранули, драже тощо. Їхні латинські назви зберігають інформацію про технологічні процеси, які використовували аптекарі минулого, або метафори за різними основами подібності (форма, розмір, колір, функцію тощо).

Наприклад, таблетка – це тверда лікарська форма, яка містить одну або декілька діючих речовин, одержана пресуванням та призначена для вживання всередину. Походження слова *tabuletta* (зменшувальне від *tabula* ‘дошка, стіл’) відсилає до римських воскових табличок для письма. У фармації назва закріпилася завдяки зовнішній

схожості перших пресованих ліків із маленькими дощечками або плитками. Термін «таблетка» став масовим лише у ХІХ столітті з винаходом преса, витіснивши складніші у виготовленні пілюлі.

Пілюля – це тверда лікарська форма для внутрішнього вживання, у вигляді кульки масою від 0,1 до 0,5 г, виготовлена з однорідної маси. Латинська назва *pilula* є зменшувальним від *pila* (м'яч, куля) – за схожою формою [1]. Ця лікарська форма призначена для людей і дрібних тварин. А для великих тварин використовують болуси. Назва *bolus* походить від грецького *bolos*, що означало «грудка землі» або «великий шматок». У ветеринарії *bolus* – це специфічна велика пілюля (вагою понад 0,5 г) для великої рогатої худоби чи коней.

Латинська назва порошку *pulvis* походить від праінд. кореня, що означав ‘пил, попіл’, що вказує на фізичну властивість форми – стан подрібнення. Чим дрібніший *pulvis*, тим більша його абсорбційна здатність.

Тверда лікарська форма, що складається з оболонки та діючої речовини всередині, називається капсулою. Лат. *capsula* є зменшувальним від *capsa* ‘короб, скриня для сувоїв’. Це маленький футляр для ліків, який захищає їх від передчасного руйнування в шлунку або маскує неприємний смак і запах.

Суміш декількох видів подрібненої або цільної лікарської сировини становить основу збору, або чаю. У класичній латині слово *species* означало ‘вигляд; зовнішність; вид, різновид’. Логіка була простою: лікар застосовував різні «види» трав, змішані в одному рецепті. Для ветеринарії збори залишаються актуальними як основа для відварів та настоїв для великої худоби.

Слово драже (*dragee*), хоч і має французьке коріння, походить від лат. *tragemata* ‘солодощі, десерт’, запозиченого з грецької мови. Спочатку це були зацукровані фрукти чи горіхи. У фармації назва закріпила спосіб виготовлення – багатошарове нашарування цукрової оболонки на лікарську основу.

Знання етимології латинських назв лікарських форм сприяє більш усвідомленому їх засвоєнню, знайомить з історією фармації.

Література

5. Світлична Є. І., Толок І. В. Латинська мова : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 384 с.

6. Vaan M. Etymological dictionary of Latin and the other Italic languages. Leiden Indo-European etymological dictionary series, 2017.

БІШАЛЬСЬКА Марія Борисівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
СИДОРУК Галина Іванівна

TYPES OF BACKGROUND KNOWLEDGE

Background knowledge is a multidimensional construct that encompasses all the information an individual has consolidated in their long-term memory. This stored information is essential for the cognitive processes of encoding, retaining, and retrieving new data. Experts in cognitive psychology and educational science categorize background knowledge into several distinct frameworks to better understand how humans process information and solve problems.

The most fundamental type is declarative knowledge, which is divided into semantic and episodic knowledge. Semantic knowledge consists of objective facts, such as mathematical

constants, historical dates, and scientific laws. It is information that is not tied to a specific time or place. Episodic knowledge, by contrast, involves memories of specific personal experiences and events. Both forms of declarative knowledge provide the raw data that the brain uses to verify the accuracy of new incoming information. The second major type is procedural knowledge, which is the knowledge of how to perform specific actions or sequences. This type of knowledge is often acquired through repetition and practice until the execution becomes automatic. In technical fields, procedural knowledge includes knowing the exact steps for surgical procedures, engineering calculations, or legal documentation. It is different from declarative knowledge because knowing the theory behind a task does not necessarily mean an individual has the procedural knowledge to execute it.

Conceptual knowledge represents the understanding of the underlying principles and theories that organize facts into a coherent system. It allows an individual to explain why a phenomenon occurs and to predict future outcomes based on current data. For example, in physics, conceptual knowledge involves understanding the laws of thermodynamics, which allows a scientist to link individual observations of heat and energy into a single explanatory model. This type of knowledge is what enables the transfer of learning from one situation to a different but related context. Conditional knowledge is the understanding of when and why to apply specific declarative or procedural knowledge. It functions as a regulatory mechanism for the brain. An individual with strong conditional knowledge can assess a situation and determine which professional tools or cognitive strategies are most appropriate for the current circumstances. This is critical in high-stakes environments, such as emergency medicine or aviation, where selecting the wrong procedure can have significant consequences.

Another critical component is domain-specific knowledge, which refers to a deep and narrow expertise in a particular subject area, such as organic chemistry, corporate law, or mechanical engineering. Individuals with high levels of domain-specific knowledge can process information within that field much faster than novices because they have pre-existing mental structures that allow for the immediate categorization of new facts. This is often contrasted with general world knowledge, which includes a broad but less deep understanding of various topics like geography, current events, and social norms. Sociocultural knowledge involves the understanding of the rules, expectations, and communication protocols within a specific society or professional group. This knowledge ensures that information is interpreted according to the literal standards of the environment. It includes knowledge of technical jargon, formal hierarchies, and the specific ways in which data is presented and validated within a community.

Finally, metacognitive knowledge is the highest level of background knowledge, involving an individual's awareness of their own cognitive strengths and weaknesses. It includes knowledge of which environments optimize their learning and which types of tasks require more intensive focus. By using metacognitive knowledge, a person can manage their other types of knowledge more effectively, ensuring that they continue to acquire and refine their background information over time.

ВОЖОВА Діана Дмитрівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юрійівна

ЕТИМОЛОГІЯ ЛАТИНСЬКИХ НАЗВ РІДКИХ ЛІКАРСЬКИХ ФОРМ

Рідкі лікарські форми широко застосовуються у ветеринарній медицині, забезпечуючи точне дозування та високу біодоступність речовин. Латинські назви цих

форм є результатом багатовікового розвитку фармації, зберігаючи в собі опис фізико-хімічного процесу, який перетворює сировину на лікувальний засіб.

Латинська назва розчину *solutio* походить від латинського дієслова *solvere* ‘розв’язувати, звільняти, розчиняти’. Етимологія вказує на процес «звільнення» активної речовини від її твердого стану і перехід у середовище розчинника. Для ветеринара цей термін є синонімом однорідності та швидкості: розчин – це форма, де діюча речовина вже перебуває в стані, готовому до негайного всмоктування.

Назва настою *infusum* походить від дієслова *infundere* ‘вливати, наливати’. Назва вказує на процес заливання сировини водою, найчастіше – гарячою. Це спосіб отримання ліків, де активні речовини переходять у воду без тривалого термічного впливу. А в назві іншої лікарської форми – відвару – *decoctum* (від *decoquere* ‘виварювати, згущувати’) етимологія підкреслює інтенсивність процесу: тривале кип’ятіння, необхідне для видобутку корисних елементів із твердих частин рослин (кори, коріння тощо).

Назва настойки *tinctura* походить від *tingere* ‘фарбувати’. У давнину аптекарі помітили, що спиртові витяжки рослин завжди мають інтенсивний колір. Отже, настоянка – це «зафарбована» спиртом есенція рослини. На відміну від водних настоїв, настойки мають довший термін зберігання

Назва екстракту *extractum* походить від *extrahere* ‘витягувати’ [1]: з великої кількості сировини лікар «видобуває» лише найцінніше. Латинська назва вказує на високу концентрацію діючих речовин, що вимагає від ветеринара особливої обережності при дозуванні.

Назва мікстури *mixtura* походить від іншого дієслова – *miscere* ‘змішувати’, тобто це суміш кількох лікарських речовин.

Назва емульсії *emulsum* походить від *emulgere* ‘видоювати’, що підкреслювало зовнішню схожість перших емульсій (сумішей олії та води) з молоком, а суспензії *suspensio* – від *suspendere* ‘підвішувати’, що вказує на характерну консистенцію: дрібні тверді часточки не розчинені в рідині, а перебувають у ніби «підвішеному» стані.

Знання етимології назв форм ліків сприяє формуванню термінологічної компетентності майбутнього лікаря ветеринарної медицини.

Література

7. Світлична Є. І., Толок І. В. Латинська мова : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 384 с.

8. Vaan M. Etymological dictionary of Latin and the other Italic languages. Leiden Indo-European etymological dictionary series, 2017.

ГЕДЗА Катерина Романівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

THE PHENOMENON OF LANGUAGE AS AN INSTRUMENT OF INTERCULTURAL DIALOGUE IN THE HISTORY OF PHILOSOPHICAL THOUGHT

In the history of world philosophical thought, the question of language has traditionally been regarded not merely as an issue of communication, but as a fundamental condition for the formation of human thought and culture. In the contemporary context of globalization, this issue has become particularly relevant due to the need to ensure effective intercultural interaction and to overcome communicative barriers [1, с. 14].

This study aims to analyze the evolution of ideas concerning language as an instrument of intercultural dialogue and to determine its role in the contemporary global context.

Historical and philosophical analysis shows that already in ancient thought, language was conceptualized as logos—the principle that orders both the world and human reasoning. This idea was further developed in the works of Wilhelm von Humboldt, who viewed language as the “active spirit of a nation” shaping a distinctive worldview. From this perspective, linguistic diversity emerges not as an obstacle, but as a necessary condition for the development of global culture [2, c. 32].

In the twentieth century, the so-called “linguistic turn” took place, marking a shift toward understanding language as the primary medium through which reality is interpreted. In particular, Martin Heidegger conceptualized language as the “house of Being,” emphasizing its central role in human existence. Representatives of the philosophy of dialogue further argued that genuine understanding is possible only through the recognition of the Other as an equal participant in communication, rather than through the unification of linguistic systems [3, c. 115].

In contemporary global contexts, the significance of language as an instrument of intercultural interaction is especially evident in international relations, education, and global communication practices. For example, in international negotiations or in the translation of official documents, even minor discrepancies in terminology may lead to serious misunderstandings. This highlights the importance of considering not only linguistic, but also cultural and cognitive dimensions of language.

At the same time, the relationship between universalism and linguistic diversity remains widely debated. Historical attempts to create a universal language were aimed at overcoming communicative barriers; however, modern philosophical thought emphasizes the value of multilingualism as a prerequisite for preserving cultural identity and intellectual diversity [1, c. 28].

The issue of linguistic ethics also deserves particular attention. Historical experience demonstrates that the manipulation of language in totalitarian regimes can lead to the distortion of public consciousness and the erosion of cultural meaning. In this sense, language functions not only as a means of communication, but also as an instrument of responsibility and a carrier of values.

Thus, the phenomenon of language in the history of philosophical thought has evolved from being understood as a mere tool of information transmission to being recognized as a fundamental condition of human existence within culture. In the modern globalized world, the effectiveness of intercultural dialogue largely depends on the ability to adequately interpret linguocultural codes. Prospects for further research lie in analyzing the impact of digital communication on the transformation of linguistic practices and the emergence of new models of intercultural interaction.

Література

1. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
2. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень : підручник. Київ : Академія, 2008. 240 с.
3. Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія : підручник. Київ : Лібра, 1999. 488 с.

ГОЛОВНЯ Ксенія Максимівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)

ЛАТИНСЬКА ТЕРМІНОЛОГІЯ В ЕТОЛОГІЇ

Етологія від гр. *ἦθος* (*ethos*) ‘звичай, характер, норів’ – це наука, що вивчає поведінку тварин. Латинська мова, яка століттями слугувала інструментом опису живої природи, зафіксувала фундаментальні реакції тварин у термінах, що й сьогодні використовують в етології.

Поняття *instinctus* ‘інстинкт’ походить від латинського *instinguere* ‘спонукати, підбурювати’. Префікс *in-* означає ‘спрямованість дії всередину або перебування в певному стані’, а основа *stinguere* походить від праінд. кореня **steig-* ‘колоти, штрикати, мітити’. Перехід слова до сфери описів поведінки тварин відбувся завдяки латиномовній схоластиці та середньовічній філософії.

Середньовічні мислителі шукали пояснення, чому тварини діють доцільно (будують гнізда, полюють тощо), якщо вони не мають людського розуму (*ratio*). Тоді було використано термін *instinctus naturae* ‘природне спонукання’. Це пояснювалося так: Природа або Творець «вклали» у тварину внутрішній стимул, який «штрикає» її виконувати певні дії для виживання. Таким чином, тварина діє не тому, що вона так «вирішила», а тому, що вона відчуває внутрішній «укол» (інстинкт), який неможливо ігнорувати.

У XVII–XVIII ст., коли біологія почала відокремлюватися від філософії, слово остаточно закріпилося як назва для вроджених, спадково фіксованих форм поведінки. Етимологія підкреслює, що поведінка тварини не є свідомим вибором, а результатом внутрішнього спонукання з боку нервової системи.

Одним із ключових понять у вивченні поведінки є *stimulus* ‘стимул’. У давньому Римі це слово означало гостру палицю, якою поганяли худобу. Етимологія цього терміна розкриває механіку взаємодії з твариною: будь-яка зміна в поведінці є відповіддю на зовнішній або внутрішній подразник.

Слово *agresia* походить від латинського *aggredi* ‘нападати’, утвореного від *ad-* ‘до, на’ та *gradi* ‘крокувати, йти’. Етимологічно *agresia* – це ‘рух у бік когось, наступ’.

Страх у латинській мові описується кількома термінами, кожен з яких відображає різний клінічний стан тварини: *tremor* ‘тремтіння’ – фізичний прояв страху, який ветеринар може спостерігати під час огляду, мимовільні м’язові скорочення є маркером стресу; *pavor* ‘паніка, жах’ – походить від дієслова *pavire* ‘бити, прибивати до землі’, що влучно описує реакцію «заціпеніння», коли тварина під впливом страху втрачає здатність до руху; *timor* ‘боязкість’ – часто використовується для опису характеру тварини, її схильності до уникання контактів.

Як і в багатьох інших медичних і біологічних дисциплінах, термінологія етології будується на латинському і грецькому лексичному фонді, що є даниною науковій традиції.

Література

- 1.Севериновська О. В., Пахомов О. Є., Рибальченко В. К. Етологія. Дніпро: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. 292 с
- 2.Vaan M. Etymological dictionary of Latin and the other Italic languages. Leiden Indo-European etymological dictionary series, 2017.

ДАНИЛЕНКО Олександра Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)

РОЛЬ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ У СТАНОВЛЕННІ ПСИХІАТРИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Середньовічна медицина, що базувалася на латиномовній традиції, розглядала психічні розлади не як ізольовані стани духу, а як результат порушення цілісності людської природи. Латинська мова в медичних трактатах того часу виконувала роль суворой класифікаційної системи, що пов'язувала фізіологічні показники тіла (*corpus*) з когнітивними та емоційними станами душі (*animus*).

Основою середньовічної номенклатури психічних станів стала галенівська система чотирьох рідин. Латинська термінологія чітко фіксувала зв'язок між біологічним субстратом та психічним проявом. Наприклад, термін *melancholia* (від латинізованого грецького «чорна жовч») описувався в трактатах як стан, спричинений надлишком *atra bilis*. Латина дозволяла лікарям систематизувати симптоми: від *tristitia* (безпричинного смутку) до *timor* (страху), виводячи їх безпосередньо з фізичного охолодження та висихання організму.

Латиномовна номенклатура дозволяла чітко розрізняти стани за їхньою локалізацією та етимологією. Наприклад, *phrenitis* (френіт) описували як гостре запалення мозкових оболонок, що супроводжувалося лихоманкою (*febris*). Тут латина фіксувала «фізичне» божевілля, де першопричиною було тілесне ураження. А *mania* (манія), навпаки, класифікували як «божевілля без лихоманки» (*insania sine febre*). У трактатах цей стан описували через латинські категорії *audacia* (зухвалість) та *ferocitas* (лють), що вказувало на розлад вольової та емоційної сфер при відносній фізичній цілісності.

Одним із ключових понять праць Арнольда з Вілланови чи П'єтра д'Абано) було поняття *spiritus animalis* – тонкої субстанції, що курсує нервами та сполучнає тіло з душею. Психічний розлад інтерпретувався як «забруднення» або «застій» цього духу через невідповідний режим (*regimen*).

Використання латини дозволяло лікарям описувати складні стани, як-от *amor hereos* (любовна меланхолія), де емоційний стан душі призводив до виснаження тіла (*emaciatio*), безсоння (*vigilia*) та порушення серцевого ритму.

Латинська мова забезпечувала стабільність діагностичних критеріїв протягом століть. Використання таких дієслів, як *alienari* «відчужуватися від розуму» або *pervertere* «спотворювати сприйняття» тощо допомагало класифікувати стадії хвороби. Опис симптомів через категорії *imaginatio* «уява» та *ratio* «розум» допомагав лікарям того часу визначити, яка саме частина душі уражена тілесною недугою.

Середньовічна латиномовна номенклатура демонструє глибоко інтегрований підхід до розуміння людини. Вона не знала радикального розриву між психічним та соматичним. Психіатричні терміни того часу – це мова взаємодії між «рідинами тіла» та «рухами душі». Латина створила інтелектуальний простір, у якому медична діагностика була нерозривно пов'язана з філософською антропологією, розглядаючи будь-який психічний розлад як дисгармонію всієї людської істоти.

Література

Лапланш Ж., Понталіс Ж.-Б. Словник з психоаналізу / пер. з франц. В. П. Гайдамаки. Київ: Вид-во гуманіт. л-ри, 2010. 752 с.

ЧЕРНЕНКО Іван Олександрович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і

PHILOSOPHICAL FOUNDATIONS OF LINGUISTIC RELATIVISM: FROM SAPIR-WHORF TO CONTEMPORARY COGNITIVE SCIENCE

The hypothesis of linguistic relativity, commonly associated with Edward Sapir and Benjamin Lee Whorf, proposes that the language one speaks influences or determines one's thought and world perception. This study traces the philosophical foundations of linguistic relativism from its early formulations in the early twentieth century to contemporary debates in cognitive science and philosophy of language, examining how the hypothesis has been reformulated, contested, and rehabilitated across intellectual traditions. The renewed interest in this topic reflects deeper epistemological questions about the relationship between language, mind, and reality that remain unresolved in both philosophy and science.

The study begins with the philosophical antecedents of the Sapir-Whorf hypothesis, situating it within the broader tradition of German idealist philosophy, particularly Wilhelm von Humboldt's concept of the "inner form of language" (*innere Sprachform*), which posited a constitutive link between language and thought. Johann Georg Hamann and Johann Gottfried Herder also contributed foundational ideas, arguing that language is not merely an instrument of thought but its very medium. The paper then analyses the original Sapir-Whorf hypothesis in its strong (linguistic determinism) and weak (linguistic relativity) forms, drawing on canonical texts and their philosophical implications for epistemology and cross-cultural understanding.

The Chomskyan revolution of the 1960s effectively marginalised the Whorfian tradition by positing a universal, innate grammatical structure underlying all human languages. This universalist turn dominated linguistics and cognitive science for decades and provided philosophical grounding for the view that human cognition is fundamentally language-independent. The paper examines the philosophical arguments for and against this position, paying particular attention to the implications of nativist theory for the possibility of radical cross-cultural conceptual difference.

The contemporary rehabilitation of linguistic relativity following decades of Chomskyan dominance is examined through the lens of experimental cognitive science, particularly the seminal work of Lera Boroditsky on spatial cognition, colour perception, and grammatical gender effects. The philosophical significance of this neo-Whorfian turn is assessed: while strong determinism remains empirically and philosophically untenable, the evidence for weak relativity challenges naïve universalism and opens important questions about the relationship between language, culture, and cognition.

The paper concludes by situating linguistic relativism within broader philosophical debates about the nature of conceptual schemes, incommensurability, and cross-cultural understanding, arguing that a philosophically sophisticated weak relativism is indispensable for contemporary cross-cultural and intercultural studies. For Ukrainian scholars operating in a multilingual academic environment, these philosophical questions have immediate practical relevance for translation, education, and cultural diplomacy.

Albina VORONKINA,
*Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

PHILOSOPHICAL, EDUCATIONAL, AND LINGUISTIC ASPECTS OF CROSS- CULTURAL COMMUNICATION

Cross-cultural communication plays a crucial role in the development of global cooperation, mutual understanding, and intercultural competence in contemporary society. In the context of globalization, communication between representatives of different cultural backgrounds requires not only linguistic proficiency but also philosophical awareness and educational preparedness that support effective interaction across cultural boundaries (Hall, 1976; Chaika, 2024). This paper examines the philosophical, educational, and linguistic dimensions of cross-cultural communication as interconnected components of successful intercultural dialogue.

From a philosophical perspective, cross-cultural communication reflects the principles of cultural relativism, tolerance, and respect for diversity. Philosophical reflection allows individuals to recognize differences in values, beliefs, and worldviews, promoting constructive dialogue rather than cultural confrontation. The understanding of ethical responsibility and openness to alternative perspectives contributes to the formation of intercultural sensitivity and mutual respect in multicultural environments (Bennett, 1993; Chaika, 2024). Contemporary intercultural studies increasingly emphasise that communication in multicultural societies requires the rejection of hierarchical cultural models and the development of ethically grounded dialogue based on equality and mutual recognition (Chaika, 2024).

The educational aspect of cross-cultural communication highlights the role of higher education institutions in developing intercultural competence among students. Modern educational systems increasingly integrate multicultural content, foreign language learning, digital communication tools, and international academic cooperation into curricula. Such practices foster critical thinking, empathy, adaptability, and communicative flexibility, which are essential for interaction in culturally diverse professional and academic contexts (Chaika, 2024; UNESCO, 2023). Educational environments therefore function as spaces where intercultural dialogue is not only studied theoretically but also implemented through communicative practice and collaborative learning.

Recent educational research also demonstrates the growing role of artificial intelligence and digital technologies in supporting intercultural and multilingual education. AI-assisted learning tools facilitate access to educational materials, international communication, and flexible learning environments. At the same time, their implementation requires critical evaluation to ensure that technological efficiency does not replace the development of authentic communicative and cultural competence (Chaika, 2023; European Commission, 2022). Consequently, intercultural communication in education increasingly combines traditional *гуманітарні* approaches with innovative technological solutions.

From a linguistic perspective, language serves as the primary medium through which cultural meanings are transmitted and interpreted. Differences in lexical systems, communicative styles, discourse conventions, and pragmatic norms may significantly influence the effectiveness of intercultural interaction. Awareness of such linguistic variations enables speakers to avoid misunderstandings and improves communicative clarity in multilingual settings (Kramsch, 1998; Chaika, 2020). Contemporary linguistic studies also underline the importance of communicative strategies and discourse competence for successful interaction across cultures (Chaika, 2020).

Furthermore, multilingual communication in contemporary society is closely connected with processes of globalization, migration, digitalisation, and international cooperation. In this context, intercultural communication extends beyond interpersonal interaction and becomes an important component of diplomacy, education, media, and international institutional communication. The ability to interpret meaning across cultural frameworks therefore becomes an essential professional and social competence (Chaika, 2024).

The findings of this study indicate that effective cross-cultural communication depends on the integrated development of philosophical awareness, educational preparedness, and linguistic competence. These dimensions are interdependent and collectively contribute to the formation of intercultural competence. Their integration supports not only individual

communicative success but also broader processes of international cooperation, educational mobility, and social cohesion.

In conclusion, philosophical reflection, educational strategies, and linguistic competence form the foundation of effective cross-cultural communication. Their integration contributes to the development of intercultural awareness, supports international cooperation, and promotes constructive interaction in a globalised world. Strengthening these dimensions within academic and professional environments remains an important objective for modern education, linguistics, and intercultural studies.

References

Bennett, M. J. (1993). Toward ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity. In R. M. Paige (Ed.), *Education for the intercultural experience*. Intercultural Press.

Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116–123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)

Chaika, O. (2024). Developing critical thinking and intercultural communication skills in philology students. *Ukrainian Studies in the European Dimension*, 9, 331–337.

Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>

Chaika, O. (2020). Communicative strategies in cross-cultural business environment. *International Journal of Philology*, 11(1), 114–121. <http://dx.doi.org/10.31548/philolog2020.01.114>

European Commission. (2022). European Education Area and language policy. <https://education.ec.europa.eu>

Hall, E. T. (1976). *Beyond culture*. Anchor Press.

Kramsch, C. (1998). *Language and culture*. Oxford University Press.

UNESCO. (2023). Education in emergencies: Ukraine crisis response. <https://www.unesco.org/en/education/emergencies/ukraine>

Ilona CHEBOTAROVA,

Bachelor's degree student,

National University of Life and

Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Scientific Supervisor - Associate Professor

Oksana TEPLA

LITERACY IN THE DIGITAL AGE

In contemporary society, literacy has evolved from the basic ability to read and write into a multifaceted skill set. Beyond traditional fluency, modern individuals must master digital, media, and information literacy to navigate a world defined by rapid technological change. Being literate today means not only consuming information but also critically evaluating its source and communicating effectively across diverse digital platforms.

However, the rise of digital communication presents significant linguistic hurdles. The prevalence of instant messaging and social media often encourages shorthand, simplified grammar, and a disregard for formal spelling. While these tools enhance the speed of connection, they risk eroding formal writing competencies, particularly among younger learners who are still developing their foundational linguistic skills.

Furthermore, a widening literacy gap remains a pressing issue of social justice. Socioeconomic disparities and unequal access to technology create barriers to functional literacy, limiting personal growth and political participation for many. Additionally, the modern information landscape demands high levels of media literacy to combat misinformation and

“fake news”. Cultivating these skills is essential for maintaining an informed and responsible global citizenry in an era of digital manipulation.

References

8. Barton, D. (2007). *Literacy: An Introduction to the Ecology of Written Language*.
9. Hobbs, R. (2010). *Digital and Media Literacy: A Plan of Action*.
10. Gee, J. P. (2015). *Social Linguistics and Literacies: Ideology in Discourses*.

Oleksandra BIELIAIEVA,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor - Associate Professor
Alina BILOUS

UKRAINIAN PHILOSOPHY OF FREEDOM IN THE CONTEXT OF WORLD HISTORICAL THOUGHT

The concept of freedom has been a central theme in philosophical and historical discourse across different cultures and epochs. Ukrainian philosophical tradition, though often overlooked in Western academic circles, offers a distinct and valuable perspective on freedom that deserves attention in the context of global historical thought [4, c. 12].

Ukrainian philosophical reflection on freedom has deep historical roots. From the Cossack era to the modern period, the idea of freedom — both personal and national — has shaped Ukrainian identity and worldview. Thinkers such as Hryhorii Skovoroda in the 18th century placed the concept of inner freedom at the heart of human existence, connecting individual self-knowledge with broader ethical and social dimensions. This aligns with similar philosophical movements in Western Europe, including the Enlightenment ideas of Locke, Rousseau, and Kant, who explored freedom as a fundamental human right.

In the 19th and early 20th centuries, Ukrainian intellectuals such as Mykhailo Drahomanov and Ivan Franko engaged actively with European political philosophy, adapting liberal and socialist ideas to Ukrainian realities. Their works demonstrate how Ukrainian thought was not isolated but rather existed in a constant dialogue with world intellectual traditions [2, c. 78]. This cross-cultural exchange reveals that the Ukrainian understanding of freedom was shaped both by local historical experience — centuries of foreign domination — and by universal philosophical concepts.

The 20th century brought new challenges to the philosophy of freedom in Ukraine. The Soviet period suppressed independent thought, yet Ukrainian intellectuals continued to defend freedom — through dissident movements, underground literature, and cultural resistance. This historical experience gives Ukrainian philosophical thought a unique moral dimension that resonates with global discussions about human rights and democratic values [1, c. 33].

Today, as Ukraine defends its sovereignty and freedom on the international stage, its philosophical heritage becomes especially relevant. The world observes not only a military conflict but also a civilization choice — the choice of freedom over oppression. This contemporary reality gives new meaning to historical and philosophical reflections on liberty, connecting Ukrainian experience with the broader global struggle for democratic values [3, c. 19].

In conclusion, Ukrainian philosophy of freedom, when examined in the context of world historical thought, proves to be a rich and meaningful tradition. It both reflects universal philosophical principles and contributes unique perspectives shaped by specific historical circumstances. Integrating Ukrainian intellectual heritage into global academic discourse enriches our understanding of freedom as a universal human value.

References

1. Berlin I. *Two Concepts of Liberty*. Oxford : Clarendon Press, 1958. Available at: https://cactus.utahtech.edu/green/B_Readings/I_Berlin%20Two%20Concepts%20of%20Liberty.pdf (accessed: 01.05.2026).
2. Franko I. Ya. *Collected Works: In 50 Volumes*. Vol. 45. Kyiv : Naukova Dumka, 1986. 480 p. Available at: <https://www.scribd.com/document/475970611/Франко-Іван-Зібрання-творів-у-50-ти-томах-Київ-1980-Том27-pdf> (accessed: 01.05.2026).

Sofia SHKARBAN,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor - Associate Professor
Alina BILOUS

HISTORICAL AND PHILOSOPHICAL FOUNDATIONS OF FREEDOM: UKRAINE AND WORLD EXPERIENCE

Freedom has been one of the central categories of philosophical thought throughout human history. This research examines its historical and philosophical foundations, drawing on world intellectual traditions and the Ukrainian context.

In Western tradition, freedom was first explored by Ancient Greek thinkers: Plato distinguished freedom of the soul from bodily constraints, while Aristotle linked it to rational self-governance [1, p. 112]. During the Enlightenment, Locke grounded freedom in natural rights, Rousseau introduced the social contract as its collective basis, and Kant elevated autonomy as its highest expression [4, p. 87]. In the 20th century, Isaiah Berlin's distinction between "negative" and "positive" freedom became foundational for modern liberal thought.

Ukrainian philosophical thought developed a distinct understanding of freedom rooted in national identity, spirituality, and the historical experience of statelessness and resistance to oppression. Hryhorii Skovoroda (1722–1794) conceptualized freedom as inner self-knowledge and harmony between the individual and the divine world [2, p. 56]. Later, Taras Shevchenko transformed freedom into a national-liberation ideal inseparable from the struggle for Ukrainian statehood and cultural survival. This tradition continued through the 20th-century dissident movement, for whom personal dignity and national independence were two inseparable sides of the same ideal.

A comparative analysis reveals both convergences and key differences between these traditions. While Western liberalism prioritizes individual rights and institutional guarantees, Ukrainian thought historically emphasized collective national freedom as a precondition for individual flourishing. Contemporary Ukraine, shaped by the Revolution of Dignity (2013–2014) and the ongoing defense against Russian aggression, increasingly integrates both dimensions — asserting national sovereignty while deepening civil liberties and democratic institutions [3, p. 98]. This philosophical background is directly relevant for IT students, as digital freedom, protection of personal data, and resistance to digital authoritarianism have become pressing global issues that require informed ethical engagement.

In conclusion, the historical and philosophical foundations of freedom constitute a rich tradition spanning cultures and centuries. Ukraine's experience contributes a unique and urgent perspective to global discourse — one shaped by the lived defense of freedom in its most

fundamental sense. Integrating Ukrainian intellectual heritage into the wider world context enriches both national self-understanding and international philosophical dialogue.

References

1. Aristotle. *Nicomachean Ethics* / trans. by T. Irwin. Indianapolis : Hackett Publishing, 1999. Available at: <https://plato.stanford.edu/entries/aristotle-ethics/> (accessed: 01.05.2026).
2. Skovoroda H. *Complete Works: In Two Volumes*. Kyiv : Naukova Dumka, 1973. Available at: <https://skovoroda.man.gov.ua/storage/files/skovoroda-povne-zibranja-tvoriv-u-dvuh-tomah-1973.pdf> (accessed: 01.05.2026).
3. Plokhy S. *The Gates of Europe: A History of Ukraine*. New York : Basic Books, 2015. 397 p. Available at: <http://resource.history.org.ua/book/en/0010522> (accessed: 01.05.2026).

Секція

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

БОНДАРЕНКО Сергій Михайлович,

здобувач першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво - доцент

ГЛУШАНИЦЯ Наталія Вікторівна

FOREIGN LANGUAGE LEARNING IN DEVELOPING A MULTICULTURAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT

In the context of globalization, higher education institutions are increasingly becoming multicultural spaces where students from diverse cultural, ethnic, and linguistic backgrounds interact. Modern educational approaches focus on integrating language learning with intercultural competence formation.

The study aims to analyze the role of foreign language learning in the development of a multicultural educational environment and to determine effective pedagogical approaches, particularly CLIL methodology, for fostering students' communicative and intercultural competence. Domestic scientists emphasize that the development of a multicultural educational environment is an important condition for training highly qualified and competent specialists who will be able to work effectively in the conditions of globalization [1]. Proficiency in a foreign language contributes greatly to the cultural integration of a specialist in a multicultural educational environment and their personal development. We consider a multicultural educational environment as one where representatives of the most diverse racial and ethnocultural communities effectively interact and this interaction is based on the principles of tolerance, respect for national identity. The principle of internationalization of education is a key principle of organizing education in higher education institutions of Ukraine, since citizens of different countries obtain higher education at universities, creating a multicultural environment. The efforts of teachers are aimed at developing students' communicative and intercultural competence to ensure active interaction and a comfortable educational environment between representatives of different cultural communities. Multicultural education aims to educate a person who can coexist in the same environment with representatives of different cultures and religions, while maintaining their national identity [2; 3]. The development of communicative competence and multicultural education is carried out through a foreign language, namely: the use of digital technologies, EuroCom technology, CLIL (Content and Language Integrated

Learning) methodology, interactive methods. In our opinion, the CLIL methodology is the most effective for developing a specialist's critical thinking, problem-solving skills in professional activities, since the specified methodology involves the use of language as a means of communication and learning in a real context. Understanding how to use language in everyday life contributes to multicultural education and the development of students' communicative and intercultural competence. Translanguaging concept marks a significant development of multilingualism studies. Some studies suggest acknowledging and scaffolding students' emotions to establish better teacher-student relationships and contribute to making a flexible translanguaging space and harmonious classroom climate [4]. Humor can significantly improve classroom atmosphere and reduce anxiety of language learners. The idea of integration of humor into language lessons was supported by both students and instructors. The scientists study language learners' attitudes about humor to different humor strategies used in the language classroom. They revealed that spontaneous humor, memes and cartoons were the best strategies [5].

In conclusion, a multicultural educational environment is a key factor in preparing students for successful professional activity in a globalized world. Foreign language learning serves as an essential tool for intercultural communication, personal growth, and cultural integration. The implementation of modern teaching approaches significantly enhances the development of communicative and intercultural competence. These approaches not only improve language proficiency but also foster critical thinking, problem-solving skills, and the ability to function effectively in diverse cultural contexts while preserving national identity.

REFERENCES

Трубенко, І. А., Стрелок, Н. В., & Ткаченко, Л. М. (2024). Мультикультурне освітнє середовище та його вплив на вивчення іноземних мов. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (8). <https://doi.org/10.5281/zenodo.12749235>

Glushanytsia, N., Tarnavska, T., Chernukha, N., Krupnyk, Z., & Kostenko, D. (2025). Communication competence model: how to train ability to say what you really mean. *International journal of evaluation and research in education (IJERE)*, 14(1), 708-719. <https://ijere.iaescore.com/index.php/IJERE/article/view/29806/14277>

Tarnavska, T., Glushanytsia, N., Erman Akili, Nahorna, O., Kostenko, D. (2023). Professionally Significant Personality Traits and Soft Power Skills Development in ESP Teaching. *Arab World English Journal (AWEJ)* Special Issue on CALL Number 9. July 2023 Pp. 202-218 <https://dx.doi.org/10.24093/awej/call9.14>

Neff, P., & Dewaele, J. M. (2023). Humor strategies in the foreign language class. *Innovation in Language Learning and Teaching*, 17(3), 567-579. <https://doi.org/10.1080/17501229.2022.2088761>

Zhang, H. (2024). Translanguaging space and classroom climate created by teacher's emotional scaffolding and students' emotional curves about EFL learning. *International Journal of Multilingualism*, 21(1), 298-324. <https://doi.org/10.1080/14790718.2021.2011893>

ВІТОВА Олена Олександрівна

здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України
(м. Київ, Україна)

**Наукове керівництво – старший
викладач РЕНСЬКА Індіра**

(7) PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING IN HIGHER EDUCATION

In the modern world, learning a foreign language has become an integral part of professional education. The rapid development of globalisation, digitalisation, and international cooperation significantly increases the demand for specialists who possess effective communication skills in foreign languages. This is especially important for students of social work, as their future professional activity involves interaction with diverse social groups, including representatives of different cultures, ethnicities, and social backgrounds. Therefore, foreign language competence becomes not only an academic requirement but also a practical necessity for successful professional realisation.

The purpose of this research is to analyse the pedagogical and psychological aspects of foreign language learning in higher education and to determine their role in the formation of students' professional competence.

Learning a foreign language is influenced by a complex combination of pedagogical and psychological factors. From a pedagogical perspective, the effectiveness of the learning process largely depends on the teaching methods and approaches educators use. Modern educational paradigms emphasise student-centred learning, which focuses on students' active involvement in the educational process.

Interactive methods such as group discussions, role-playing, project-based learning, and case studies are widely used to enhance engagement and improve communication skills. For example, role-playing real-life situations (such as client communication) helps students develop practical language skills relevant to their future profession. In addition, the integration of digital technologies has become a significant trend in foreign language education. Online platforms, mobile applications, and multimedia resources provide students with access to authentic materials and create opportunities for independent learning. According to researchers such as Stephen Krashen, exposure to comprehensible input plays a key role in language acquisition, and modern technologies significantly expand such opportunities. These tools not only make the learning process more flexible but also increase students' motivation and autonomy. From a psychological perspective, several key factors influence the success of foreign language acquisition. Motivation plays a central role, as students who understand the practical value of language skills are more likely to be actively involved in the learning process. Both intrinsic motivation (interest in the language and culture) and extrinsic motivation (career opportunities, academic requirements) contribute to better learning outcomes. Another important factor is self-confidence. Students who believe in their abilities tend to participate more actively in speaking activities and are less afraid of making mistakes. In contrast, language anxiety can significantly hinder progress. According to Horwitz et al., foreign language anxiety is one of the main barriers in language learning, as it reduces students' willingness to communicate. Therefore, creating a supportive and non-judgmental learning environment is essential. Emotional intelligence is also gaining increasing attention in the context of foreign language learning. As Daniel Goleman notes, emotional intelligence contributes to better interpersonal communication, stress management, and empathy. This is particularly important for future social workers, whose professional activity requires effective interaction with people in emotionally complex situations.

Another important aspect is intercultural competence, which is closely connected to foreign language learning. In the context of globalisation, language cannot be separated from culture, as it reflects the values, norms, and patterns of behaviour of different societies. Students who learn a foreign language also develop the ability to understand cultural differences, avoid misunderstandings, and communicate effectively in multicultural environments. For future social workers, this competence is especially important, as they often work with vulnerable groups, migrants, or individuals from diverse cultural backgrounds.

Therefore, the inclusion of intercultural elements in language teaching significantly enhances students' communicative and professional competence. The interaction between general secondary education and higher education is crucial to ensuring continuity in language learning. Students enter universities with varying levels of language proficiency, creating challenges for

both teachers and learners. Some students may struggle with basic skills, while others require more advanced tasks. Therefore, it is necessary to develop differentiated and adaptive teaching approaches that account for individual differences and provide equal opportunities for all students. In higher education, special attention is paid to the development of practical language skills that are directly related to professional activity. For students of social work, this includes communication with clients, participation in international programs and projects, working with foreign documentation, and accessing international research. The integration of professionally oriented tasks into the learning process significantly increases its relevance and effectiveness. For instance, analysing real-life case studies in a foreign language allows students to simultaneously develop both professional and linguistic competencies.

In conclusion, pedagogical and psychological aspects play a crucial role in foreign language learning in higher education. Their effective combination creates a supportive and productive learning environment. The use of modern teaching methods, digital technologies, and psychological support strategies helps improve students' motivation, confidence, and overall performance. As a result, students are better prepared for their future professional activities in an increasingly globalised world.

ІВАШКЕВИЧ Інна Сергіївна,
здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
БАЛАЛАЄВА Олена Юріївна

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИВЧЕННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Навчання на факультеті ветеринарної медицини вимагає від здобувача вищої освіти засвоєння колосальних обсягів інформації і передусім – фахової термінології. Базисом термінології з анатомії тварин, гістології та фізіології, фармакології, вірусології, біології, клінічних та інших дисциплін є латинська мова. Основним завданням навчання латини на факультеті ветеринарної медицини є формування професійно-термінологічної компетентності здобувачів вищої освіти, сфокусованої на вивченні латинської ветеринарної терміносистеми. Навчання термінологічної латини означає також створення передумов для усвідомленого засвоєння термінованих частин мови греко-латинського походження, що увійшли у відповідну субмову ветеринарної медицини.

У цьому контексті цифрові ресурси можуть стати не просто допоміжним засобом, а ефективним інструментом оволодіння професійною мовою.

По-перше, цифрові ресурси можуть допомогти вивчати анатомічну номенклатуру, трансформуючи пасивне запам'ятовування у певний візуальний досвід. Ресурси на кшталт 3D-атласів анатомії (наприклад, *Biosphera* чи *IMAios*), де латинські назви інтегровані в тривимірні моделі, дозволяють студенту будувати візуальні асоціації. Коли назва м'яза чи нерва супроводжується інтерактивною візуалізацією, слово перестає бути абстракцією, стаючи конкретним топографічним орієнтиром.

По-друге, спеціалізовані мобільні додатки та платформи для інтервальних повторень (як-от *Anki* чи *Quizlet*) можуть бути корисними для засвоєння фармацевтичної номенклатури чи клінічної термінології. Створення цифрових карток із назвами лікарських препаратів, хімічних сполук, лікарських рослин, або термінології патологічних станів дозволяє студенту вчити мову «на ходу», що є надзвичайно актуальним при інтенсивному графіку навчання. Автоматизація процесу повторення допомагає закріпити складні

граматичні конструкції (наприклад, узгодження іменників із прикметниками) на рівні автоматизму.

По-третє, доступ до глобальних баз даних та цифрових тезаурусів відкриває шлях до наукової інтеграції. Це виховує професійну гідність та усвідомлення того, що українська ветеринарна школа є частиною європейського наукового простору.

Література

2. Balalajeva O. Major principles of teaching Latin at the Departments of Veterinary Medicine in Ukrainian agrarian universities. *Edukacja – Technika – Informatyka. Wybrane problemy edukacji technicznej i zawodowej*. № 4, Część 1. Rzeszów : Wyd. Oświatowe FOSZE, 2013. P. 529–534.

3. Balalaieva O. Structural and organizational procedural characteristics of electronic educational resources design. *Information Technologies and Learning Tools*. 2016. Vol. 54, no 4. P. 108–118.

ІЛІНСЬКИЙ Максим Дмитрович,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

Наукове керівництво – доцент
БАКУЛИК Ірина Іванівна

МІНІМАЛЬНІ ЗУСИЛЛЯ ЯК ПРИНЦИП ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ

У сучасному освітньому просторі зростає потреба у переосмисленні традиційних підходів до організації навчальної діяльності. Одним із таких інноваційних напрямів є концепція мінімальних зусиль, що розглядається як стратегія оптимізації навчального процесу без втрати його результативності. У науковому дискурсі ця ідея пов'язується з ефективним використанням когнітивних ресурсів, раціоналізацією діяльності здобувача освіти та підвищенням рівня навчальної мотивації [1].

Принцип мінімальних зусиль не ототожнюється з редукцією навчальної активності або спрощенням змісту освіти. Навпаки, він передбачає підвищення якості організації навчального матеріалу, його структуризацію та логічну впорядкованість. У цьому контексті важливого значення набуває відбір ключових понять, виділення суттєвих зв'язків між ними та усунення інформаційного надлишку, який може призводити до когнітивного перевантаження.

З позиції когнітивної психології ефективність навчання визначається не обсягом витрачених зусиль, а їхньою спрямованістю та продуктивністю. Саме тому мінімізація непродуктивних витрат часу та уваги створює умови для глибшого засвоєння матеріалу. У такій моделі навчання здобувач освіти переходить від кількісного накопичення інформації до якісного її опрацювання.

Особливу роль у реалізації цього принципу відіграють сучасні освітні технології, зокрема цифрові платформи, адаптивні системи навчання та інтерактивні методики. Вони дозволяють індивідуалізувати освітній процес, враховуючи темп, стиль і когнітивні особливості кожного здобувача освіти. Це, у свою чергу, сприяє зниженню рівня стресу та підвищенню внутрішньої мотивації до навчання.

Важливим аспектом є також формування навичок саморегуляції навчальної діяльності. Здобувач освіти повинен уміти планувати власний навчальний процес, визначати пріоритетні завдання та ефективно розподіляти зусилля [1]. У цьому контексті принцип мінімальних зусиль виступає як інструмент розвитку автономності та відповідальності за результати навчання.

Таким чином, концепція мінімальних зусиль не лише оптимізує навчальний процес, але й сприяє формуванню нової освітньої парадигми, орієнтованої на ефективність, індивідуалізацію та сталий розвиток пізнавальної діяльності.

Література

Vakulyk, I. (2025). Minimal effort: The key to effective learning and goal attainment. *Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy*, 13(1), 70-82. <https://doi.org/10.31548/hspedagog/1.2025.70>

КУЛИНИЧ Софія Миколаївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет цивільного
захисту України (м. Черкаси, Україна)
Наукове керівництво – доцент
КРИШТАЛЬ Аліна Олександрівна

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА НА САМООЦІНКУ МОЛОДІ ВІКОМ 15–18 РОКІВ

Нині соціальні мережі є невід’ємним елементом повсякденного життя підростаючого покоління. Молодь віком 15–18 років постійно користується онлайн платформами з метою комунікації, самопрезентації і пошуку нових знань. Оскільки саме в цей період відбувається інтенсивне становлення характеру, формування життєвих цінностей і сприйняття власного «Я», вплив віртуального простору є значущим.

Мета дослідження – на основі аналізу наукових джерел окреслити вплив соціальних медіа на самооцінку молоді віком 15–18 років.

Позитивним у цифровій взаємодії вважаємо конструктивну роль у формуванні самооцінки. У процесі створення оригінального контенту і комунікацію з однолітками молодь отримує простір для самовираження. Зворотний зв'язок у вигляді вподобань, схвальних відгуків та підписок посилює віру у власні сили, розвиває вміння спілкуватися і стимулює до подальших досягнень. Найбільш виражений цей ефект у підлітків, які активно розвивають свої блоги, займаються спортом чи мистецтвом.

Проте варто враховувати і чималий негативний вплив медіаресурсів. Ключові труднощі і, на жаль, деструктивний вплив полягає у невпинному порівнянні власної реальності з життям інших користувачів. Соціальні платформи переповнені ретельно відібраними кадрами та штучно створеними образами успіху. Як наслідок, у молодих людей може виникнути невдоволення своїм зовнішнім виглядом або соціальним статусом. Споглядання «бездоганної» картинки часто стає причиною депресивних станів, тривоги та падіння самооцінки [1]. Додатковою загрозою є емоційна залежність від показників активності аудиторії. Для багатьох підлітків статистичні дані (кількість вподобань або переглядів) стають мірилом особистої значущості. Відсутність очікуваного схвалення призводить до фрустрації, внутрішньої невпевненості та вигорання. Крім того, деструктивну роль відіграють прояви агресії в мережі, цькування та кібербулінг [2].

Дані проведеного нами анкетування підтверджують, що більшість учасників усвідомлюють залежність власного емоційного стану від соцмереж. Значна частина опитаних визнала, що схильна порівнювати себе з популярними медіаперсонами, що призводить до відчуття меншовартості. Респонденти також зазначили, що сучасні цифрові

тренди пропагують недсяжні ідеали краси, змушуючи молодь підлаштовуватися під ці стандарти. Дехто підкреслив критичну важливість реакцій під дописами.

Таким чином, соціальні медіа мають амбівалентний вплив на самосприйняття молоді віком 15–18 років. Вони здатні виступати як джерелом натхнення, так і провокувати виникнення стійких комплексів. Ключем до гармонійного розвитку є свідоме та збалансоване використання інтернет-технологій.

Література

1. Fardouly J., Vartanian L. (2016). Social media and body image concerns: Current research and future directions. *Current Opinion in Psychology*. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2352250X16300239>

O'Reilly, M. (2020). Social media and adolescent mental health: The good, the bad and the ugly. *Journal of Mental Health*. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09638237.2020.1714007>.

МАРЧУК Марина Андріївна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво - доцент
СИРОТІНА Олена Олексіївна

НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОЇ БІОТЕХНОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ОСВІТИ

Навчання англomовної біотехнологічної термінологічної лексики є актуальним завданням сучасної фахової мовної освіти, зумовленим глобалізацією науки, домінуванням англійської мови в міжнародній науковій комунікації та стрімким розвитком біотехнологій як міждисциплінарної галузі. Майбутні фахівці повинні не лише володіти загальною англійською мовою, а й ефективно оперувати спеціалізованою термінологією для читання наукових текстів, участі в професійних дискусіях і підготовки власних досліджень.

У методичному аспекті біотехнологічна термінологічна лексика характеризується високим рівнем абстрактності, складною структурною організацією та активними процесами оновлення. Значна частина термінів є багатокомпонентними, містить грецькі й латинські морфеми або формується шляхом вторинної номінації, що ускладнює їх засвоєння студентами [1]. Тому навчання термінології потребує спеціально розроблених стратегій і методів.

З когнітивної точки зору засвоєння термінологічної лексики ґрунтується на формуванні концептуальних структур, які поєднують мовну форму терміна з відповідним науковим поняттям. Дослідження показують, що механічне заучування дефініцій є малоефективним, тоді як контекстуальне та концептуальне навчання сприяє глибшому розумінню і тривалому збереженню знань [4]. У біотехнологічному навчальному дискурсі це реалізується через роботу з автентичними науковими текстами, схемами, графіками та експериментальними описами.

Ефективним підходом до навчання англomовної біотехнологічної термінології є когнітивно-дискурсивний підхід, який передбачає вивчення термінів у реальному науковому контексті. Аналіз наукових статей, патентів і лабораторних протоколів дозволяє студентам зрозуміти функціонування термінів у різних жанрах і комунікативних ситуаціях. Такий підхід сприяє усвідомленню семантичних відтінків, синонімічних відношень і прагматичних особливостей уживання термінів [2].

Важливим компонентом навчання є робота зі структурою терміна. Розбір багатокомпонентних одиниць, таких як gene expression regulation, recombinant protein

production system, next-generation sequencing technology, допомагає студентам усвідомити внутрішню логіку термінотворення та прогнозувати значення нових одиниць. Особливу увагу слід приділяти афіксам і терміноелементам, що мають високу продуктивність у біотехнології.

Окремого значення набуває навчання аббревіатур і скорочень, які є невід'ємною частиною англомовного біотехнологічного дискурсу. Такі одиниці, як DNA, RNA, GMO, PCR, CRISPR, часто функціонують як самостійні терміни й потребують спеціального пояснення як з погляду розшифрування, так і з погляду концептуального наповнення. У навчальному процесі доцільно поєднувати роботу з повними формами термінів та їхніми скороченнями, формуючи навички розпізнавання в різних типах текстів.

Ефективність навчання біотехнологічної термінології значно підвищується завдяки інтеграції міжмовного аналізу. Порівняння англомовних термінів з відповідниками рідною мовою дозволяє виявити випадки повної та часткової еквівалентності, уникнути калькування й типових перекладацьких помилок. Такий підхід є особливо важливим для підготовки майбутніх науковців і перекладачів у галузі біотехнологій [3].

З дидактичного погляду навчання англомовної біотехнологічної термінологічної лексики має бути поетапним і системним. Воно повинно включати введення термінів, їхнє закріплення в різних видах мовленнєвої діяльності, а також активне використання в усному й писемному науковому мовленні. Проектна робота, аналіз кейсів і моделювання професійних ситуацій сприяють формуванню термінологічної компетентності як складника загальної професійної компетентності.

Отже, навчання англомовної біотехнологічної термінологічної лексики є складним багаторівневим процесом, що поєднує лінгвістичні, когнітивні та методичні аспекти. Його ефективна організація забезпечує підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних до повноцінної участі в міжнародному науковому просторі та професійній комунікації.

Література

1. Cabré, M. T. Terminology: Theory, methods and applications. John Benjamins, 1999.
2. Molina-Plaza, S., & Martínez-Sáez, A. Teaching scientific terminology through discourse and cognition. *Discourse, Context & Media*, 20246 56, 100-112.
3. Myshak E. Teaching terminology in English for specific purposes. *Terminology Science & Research*, 2017, 28(1), 49–64.
4. Nation I. S. P. Learning vocabulary in another language (2nd ed.). Cambridge University Press, 2013.

МУРИНЮК Олеся Тарасівна,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
Наукове керівництво - доцент
КОЗАК Тамара Миколаївна

ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ

У сучасній освіті проблема мотивації здобувачів знань є надзвичайно актуальною. Одним із ефективних інноваційних підходів до її вирішення є гейміфікація — використання ігрових елементів у неігровому середовищі, зокрема в навчальному процесі [1].

Суть гейміфікації полягає у впровадженні таких елементів, як бали, рівні, досягнення, рейтинги та винагороди. Це дозволяє зробити навчання більш цікавим і залучаючим. Завдяки цьому студенти активніше беруть участь у навчальному процесі та демонструють вищий рівень зацікавленості [2].

Гейміфікація позитивно впливає на мотивацію, оскільки задовольняє базові психологічні потреби людини — автономію, компетентність і соціальну взаємодію [3]. Наприклад, можливість обирати завдання або досягати нових рівнів створює відчуття прогресу та успіху, що стимулює подальше навчання.

Особливо ефективною гейміфікація є у вивченні іноземних мов. Інтерактивні завдання, миттєвий зворотний зв'язок і ігрові сценарії допомагають краще засвоювати матеріал та підтримувати регулярність навчання [4].

Водночас варто враховувати, що надмірне використання зовнішніх стимулів (наприклад, балів чи нагород) може знизити внутрішню мотивацію. Тому гейміфікація повинна бути збалансованою і поєднуватися зі змістовним навчанням [5].

Отже, гейміфікація є ефективним інструментом підвищення мотивації, який сприяє активізації навчальної діяльності та розвитку інтересу до навчання. Її правильне застосування відкриває нові можливості для модернізації освітнього процесу.

Література

1. Deterding S., Dixon D., Khaled R., Nacke L. From Game Design Elements to Gamefulness: Defining “Gamification”. 2011.
2. Kapp K. M. The Gamification of Learning and Instruction. 2012.
3. Deci E. L., Ryan R. M. Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. 1985.
4. Godwin-Jones R. Games in Language Learning. 2014.
5. Hanus M. D., Fox J. Assessing the Effects of Gamification in the Classroom. 2015.

РАСЕНЧУК Софія Петрівна,

*здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України
(м. Київ, Україна)*

**Наукове керівництво – старший
викладач РЕНСЬКА Індіра**

DEVELOPING SOFT SKILLS IN SOCIAL WORK STUDENTS THROUGH COMMUNICATION TRAINING

In the contemporary educational environment, increasing attention is being devoted to the development of soft skills as essential components of professional competence. In the field of social work, communication, empathy, teamwork, adaptability, conflict resolution, and emotional intelligence are particularly significant, as professional activity is largely based on interpersonal interaction and cooperation with diverse social groups. Consequently, higher education institutions are increasingly expected to prepare future specialists not only theoretically but also psychologically and communicatively for professional practice. Within this context, communication training is considered one of the most effective pedagogical tools for developing soft skills among social work students.

The concept of soft skills has been widely discussed in modern pedagogical and psychological research. Unlike hard skills, which are associated with professional and technical knowledge, soft skills are connected with interpersonal behaviour, communication strategies, emotional regulation, and social adaptability. It has been emphasised that successful professional activity in social work depends substantially on the specialist's ability to establish trust, engage in dialogue, collaborate with clients and colleagues, and respond effectively to emotionally challenging situations. Therefore, the development of communication competence has become an integral part of contemporary social work education.

Communication training is regarded as a practice-oriented educational method aimed at improving interpersonal interaction and professional communication. Such training usually involves role-playing activities, simulations, case studies, group discussions, reflective tasks, and situational analysis. Through communicative exercises, students are encouraged to develop practical skills in active listening, empathy, negotiation, persuasion, and conflict management. It has been demonstrated that communication training creates a psychologically safe environment in which students can practice professional interaction without fear of criticism or failure.

Particular importance is placed on developing empathy and emotional intelligence during communication training. Social workers frequently interact with individuals experiencing psychological stress, social exclusion, trauma, or crisis situations. Consequently, students must learn to recognise emotional states, regulate their own reactions, and maintain supportive communication. Emotional intelligence is therefore interpreted as one of the key professional competencies in social work. Another important aspect concerns teamwork and collaborative interaction. Social work is rarely performed individually and usually requires cooperation with multidisciplinary teams, educational institutions, healthcare organisations, and governmental agencies. Communication training helps students develop teamwork strategies, leadership qualities, and the ability to participate effectively in collective decision-making. In modern societies, social workers increasingly interact with individuals from diverse cultural, linguistic, and social backgrounds. Communication training contributes to the development of tolerance, cultural sensitivity, and respect for diversity. Students are encouraged to analyse intercultural situations, avoid stereotypes, and adapt communication strategies to different sociocultural contexts.

Digital technologies have additionally expanded the possibilities of communication training in higher education. Online platforms, virtual simulations, and interactive learning environments are increasingly used to model professional situations and facilitate communication practice. Digital communication tools provide opportunities for collaborative learning, reflective feedback, and participation in international educational projects. Consequently, students are prepared not only for traditional face-to-face interaction but also for communication within digital professional environments.

At the same time, several challenges may arise in the implementation of communication training. Differences in students' psychological readiness, communication anxiety, and varying levels of social experience may influence participation and learning outcomes. Some students may initially experience difficulties in expressing emotions openly or engaging in active dialogue. Therefore, educators are expected to create supportive and inclusive educational conditions that encourage gradual communicative development and professional self-confidence.

The role of the teacher within communication training is also undergoing transformation. Educators are increasingly expected to function not merely as lecturers but as facilitators and moderators of interpersonal interaction. Their task involves guiding communication processes, encouraging reflection, and supporting students' personal and professional growth. Reflective discussion after training activities is considered particularly valuable, as it enables students to analyse their communicative behaviour and identify areas for further improvement.

In conclusion, the development of soft skills through communication training is a fundamental component of contemporary social work education. It has been established that communication training contributes significantly to the formation of empathy, emotional intelligence, teamwork abilities, intercultural awareness, and professional confidence. Furthermore, practice-oriented communicative activities create favourable conditions for integrating theoretical knowledge with real professional interaction. In the context of increasing social complexity and multicultural diversity, the cultivation of soft skills remains a key priority in preparing competent, adaptable, and socially responsible social work professionals.

здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Наукове керівництво – доцент
ВАКУЛИК Ірина Іванівна

ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧЕРЕЗ ПРИНЦИП МІНІМАЛЬНИХ ЗУСИЛЬ

Сучасні трансформації освітнього середовища зумовлюють необхідність пошуку ефективних моделей навчання, які б забезпечували високий результат за умови раціонального використання ресурсів. У цьому контексті особливого значення набуває принцип мінімальних зусиль, який розглядається як один із механізмів підвищення продуктивності навчальної діяльності. Застосування цього принципу базується на ідеї оптимізації пізнавальних процесів, що включає структурування навчального матеріалу, виділення ключових смислових елементів та мінімізацію другорядної інформації. Такий підхід дозволяє зменшити когнітивне навантаження та забезпечити більш ефективне засвоєння знань.

У педагогічній практиці принцип мінімальних зусиль реалізується через використання інтерактивних методів навчання, модульних програм, візуалізації інформації та цифрових освітніх ресурсів. Ці інструменти сприяють активізації пізнавальної діяльності здобувача освіти при одночасному зниженні непродуктивних витрат часу.

Важливим компонентом є також формування навичок навчальної самостійності. Здобувач освіти має навчитися визначати пріоритетні навчальні цілі, планувати власну діяльність та здійснювати самоконтроль. Це дозволяє трансформувати навчання з зовнішньо керованого процесу у внутрішньо мотивовану діяльність. Окремо слід відзначити роль мотиваційного чинника. Раціоналізація навчального процесу сприяє зниженню рівня навчального стресу, що позитивно впливає на стійкість мотивації та довготривале утримання навчальних результатів. Таким чином, принцип мінімальних зусиль не зменшує вимог до якості освіти, а навпаки, створює умови для її підвищення.

У перспективі впровадження цього підходу дозволить формувати більш гнучку освітню систему, орієнтовану на індивідуальні потреби здобувачів освіти, розвиток їхньої автономії та підвищення ефективності навчального процесу в цілому.

Література

Vakulyk, I. (2025). Minimal effort: The key to effective learning and goal attainment. *Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy*, 13(1), 70-82. <https://doi.org/10.31548/hspedagog/1.2025.70>

Andrii GAPONENKO,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

ANALYZING THE OPPORTUNITIES AND RISKS OF ONLINE EDUCATION FOR UKRAINIAN STUDENTS

The Ukrainian educational system has undergone a rapid and large-scale transformation, shifting from traditional classroom-based instruction to online and hybrid formats. This transition was driven by two major disruptions: the COVID-19 pandemic and the full-scale war,

both of which required urgent adaptation to ensure continuity of education (Stukalo & Simakhova, 2020; Kosenko et al., 2024). As a result, online education has become both an opportunity for sustaining learning and a source of significant challenges for Ukrainian students.

The aim of this study is to analyse the opportunities and risks of online education in Ukraine, focusing on its impact on accessibility, quality of learning, and student well-being. The research also considers how digitalisation aligns with broader educational transformation processes and intercultural communication practices (Chaika, 2023; Chaika, 2024).

The development of online education in Ukraine is supported by an established legal framework, including the official regulation on distance learning adopted by the Ministry of Education and Science of Ukraine (2013). This document defines organisational and methodological principles for дистанційне навчання and remains a key regulatory basis for digital education.

During the pandemic, the transition to online learning was implemented rapidly, often without sufficient preparation. A significant proportion of academic staff lacked prior experience in digital teaching, which created initial challenges in delivering effective instruction (Stukalo & Simakhova, 2020). However, this period also facilitated the development of digital infrastructure and competencies, which later enabled the education system to remain functional during wartime disruptions.

Online education offers several important advantages. It ensures continuity of learning despite displacement, infrastructure damage, and security risks. Digital platforms such as Moodle and Google Classroom provide access to educational materials, while synchronous tools enable real-time interaction. The increasing use of such platforms reflects a shift toward stable digital learning environments (Vyshkivska et al., 2024). From a pedagogical perspective, digitalisation also supports flexible learning and access to international educational resources, aligning with modern approaches to higher education (Chaika, 2023).

At the same time, the risks associated with prolonged online learning are significant. Research indicates that students experience physical strain, including screen fatigue and reduced physical activity, as well as serious mental health challenges such as anxiety, depression, and symptoms of post-traumatic stress (Długosz et al., 2022; Shuliak et al., 2024). Social isolation further complicates the learning process, reducing opportunities for interaction and collaborative learning. Additionally, technical barriers such as unstable internet access and power outages contribute to inequality in educational access.

From a broader perspective, online education must be considered within the framework of digital transformation policies. Ukraine's strategic vision for education includes the development of advanced technologies and digital learning environments as part of long-term recovery and integration into global educational systems.

However, effective implementation of digital education requires a balanced approach. While technology enhances accessibility and flexibility, it cannot fully replace the social and interactive dimensions of learning. Contemporary research emphasises the importance of combining digital tools with communicative and intercultural approaches to ensure the quality of education (Chaika, 2024).

The findings of this study suggest that online education in Ukraine represents a model of resilience, enabling the continuation of educational processes under extreme conditions. At the same time, the psychophysical impact on students highlights the need for further development of balanced educational models that integrate both online and offline elements.

In conclusion, online education in Ukraine is a complex phenomenon that combines opportunities for accessibility and innovation with serious challenges related to health, equity, and quality of learning. Its future development should focus on the implementation of blended learning approaches, improvement of digital infrastructure, and support for student well-being. Such an approach will allow Ukraine to build a sustainable and modern educational system aligned with international standards.

References

5. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116–123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)
6. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
7. Kosenko, V., Startsev, V., Babenko, O., et al. (2024). Challenges and prospects for the development of online education in Ukraine. *Conhecimento & Diversidade*, 16(43), 192–209.
8. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2013). On approval of the Regulation on distance learning. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>
9. Stukalo, N., & Simakhova, A. (2020). COVID-19 impact on Ukrainian higher education. *Universal Journal of Educational Research*, 8(8), 3673–3678.
10. Długosz, P., Liszka, D., Bastrakova, A., & Yuzva, L. (2022). Health problems of students during distance learning. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(16), 10074.
11. Shuliak, I., Ostapchuk, I., & Laborda, J. G. (2024). Online education in Ukraine in extreme conditions. *Computer-Assisted Language Learning Electronic Journal*, 25(1), 208–227.
12. Vyshkivska, V., Sylenko, Y., & Golikova, O. (2024). Implementation of Moodle platform in Ukrainian universities. *Vide. Tehnologija. Resurs*.
13. Odessa Journal. (2025). WINWIN: Ukraine digital development strategy until 2030. <https://odessa-journal.com/winwin-ukraine-has-approved-the-innovation-digital-development-strategy-until-2030>

Artem REDKO,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervisor – senior lecturer
Natalia YAMNYCH

ARTIFICIAL INTELLIGENCE: A TOOL, NOT AN ANSWER

The term “artificial intelligence” encompasses a vast array of technologies with distinct capabilities, limitations, and societal consequences. To understand AI’s role today, we must move beyond the generalizations of both tech-utopians and alarmists. In practice, the label covers everything from precision scientific instruments to improvised general-purpose tools. Distinguishing between these categories is essential to avoid unwarranted optimism or misplaced fear.

The most compelling case for AI lies in specialized systems built for well-defined tasks. A landmark example is AlphaFold, developed by Google DeepMind. For fifty years, the “protein folding problem”—predicting a protein’s 3D structure from its amino acid sequence—remained one of biology’s greatest challenges. While experimental solutions once required years of laboratory work, AlphaFold achieves atomic-level accuracy in seconds. A database of 200 million predicted structures is now available to millions of researchers globally. Its creators were awarded the 2024 Nobel Prize in Chemistry. These systems operate within defined domains with outputs that experts can objectively validate. This is fundamentally different from asking a chatbot to interpret a legal or medical document.

Large Language Models (LLMs), such as ChatGPT, function by predicting statistically likely sequences of text based on massive datasets. While they produce fluent prose, fluency is not synonymous with accuracy. LLMs are prone to “hallucinations”—the generation of fabricated citations, invented statistics, or plausible but false explanations. This is not a

temporary bug; it is a structural consequence of how these models work. In high-stakes fields like medicine, law, and journalism, uncritical reliance on LLM output is not just unhelpful—it is dangerous.

The rapid expansion of AI carries significant environmental and ethical baggage. Data centers consume electricity equivalent to mid-sized cities and require vast amounts of water for cooling. Surrounding communities face noise pollution and low-frequency infrasound, linked to sleep disturbances and cardiovascular stress. Major models are often trained by scraping copyrighted content without consent. Even in "open" science, corporate interests can interfere; for instance, the AlphaFold 3 source code was initially withheld despite standard academic transparency policies.

The mass availability of generative AI has flooded the internet with "slop"—low-quality, automatically generated content. This creates an informational feedback loop: when future models are trained on this hollow, repetitive material, the quality of AI output predictably degrades. Furthermore, there is a cognitive cost. When users outsource writing, research, and reasoning to AI, they stop practising those essential skills. Over-reliance risks a decline in critical thinking, particularly among younger generations who have never known a world without these "all-knowing" systems.

AI is a tool, not an entity with its own agency. Like a hammer, its impact depends entirely on the person wielding it. Narrow AI applied to science represents a genuine human achievement. Conversely, general-purpose LLMs used as substitutes for expertise present real risks. The central challenge is not to embrace or reject AI wholesale, but to develop the technical literacy to know when it is useful — and the wisdom to know when not to use it at all. This requires not only technical education, but also broader public conversation about what we want technology to do for us, who bears its hidden costs, and who has the right to shape its development. AI is already transforming the modern world; the question is whether we will guide that transformation, or simply be carried along by it.

Danylo PAVLYK,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

THE IMPORTANCE OF FOREIGN LANGUAGE EDUCATION IN UKRAINE UNDER WAR CONDITIONS AND EUROPEAN INTEGRATION

Education plays a crucial role in the development of society, particularly under the conditions of war and post-war reconstruction. In Ukraine, the educational system faces a range of structural and operational challenges, including the displacement of students and teachers, disruption of institutional processes, limited access to educational resources, and the urgent need to adapt to digital and international formats. These transformations necessitate a reassessment of educational priorities, among which foreign language education occupies a central strategic position (UNESCO, 2023; Chaika, 2024).

The aim of this study is to analyse the importance of foreign language education in Ukraine in the context of war and European integration. The research focuses on the role of language learning in developing communicative competence, intercultural awareness, and professional mobility, positioning foreign language education as both an academic and geopolitical resource (Council of Europe, 2020; Chaika, 2023).

Under conditions of crisis, foreign language competence extends beyond traditional educational objectives. Knowledge of foreign languages, particularly English and German, enables students to access international academic resources, participate in mobility programmes, and engage in cooperation with foreign institutions. This aligns with European language policy

frameworks that emphasise multilingual competence as a key condition for educational and professional integration (European Commission, 2022; Chaika, 2024).

In the context of war, language skills also perform a critical communicative function. They enable international dialogue, support humanitarian coordination, and facilitate the dissemination of accurate information about Ukraine to global audiences. This function is essential in counteracting misinformation and ensuring coherent representation in international discourse (UNESCO, 2023; Chaika, 2024).

Furthermore, foreign language education contributes directly to Ukraine's integration into the European educational space. Alignment with the Common European Framework of Reference for Languages ensures comparability of learning outcomes and supports academic mobility. Through language competence, students and professionals gain the ability to participate in international academic and institutional environments and represent Ukraine in intercultural contexts (Council of Europe, 2020; Chaika, 2024).

From a pedagogical perspective, contemporary foreign language education increasingly incorporates digital tools and artificial intelligence. These technologies expand access to educational content and support flexible learning environments. However, their implementation requires methodological adaptation and critical evaluation to ensure that technological integration supports, rather than replaces, the development of communicative competence and intercultural awareness (Chaika, 2023).

The current context also highlights the importance of intercultural competence as an integral component of language education. Effective communication requires not only linguistic knowledge but also the ability to interpret cultural differences and engage in meaningful dialogue across diverse environments. This reflects the broader shift towards multicultural educational models in which language learning is closely linked to social and cultural interaction (Chaika, 2024).

The findings of this study indicate that foreign language education should be understood as a strategic factor in Ukraine's recovery and long-term development. It supports continuity of education, strengthens international cooperation, and facilitates integration into European structures. In addition, it enhances the capacity of individuals to operate effectively in global environments, thereby contributing to national resilience.

In conclusion, foreign language education in Ukraine under conditions of war functions not only as a component of academic training but also as an instrument of international engagement and societal transformation. Its development should therefore be prioritised within educational policy and reform, with particular attention to accessibility, quality, and alignment with European standards (Ministry of Education and Science of Ukraine, 2023; Chaika, 2024).

References

1. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116–123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)
2. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
3. Council of Europe. (2020). Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment. <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>
4. European Commission. (2022). European Education Area and language policy. <https://education.ec.europa.eu>
5. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2023). Strategy for the development of education in Ukraine. <https://mon.gov.ua>
6. UNESCO. (2023). Education in emergencies: Ukraine crisis response. <https://www.unesco.org/en/education/emergencies/ukraine>

Dariia YASYCHEVA,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific Supervisor – Associate Professor
KACHMARCHYK Svitlana

INTERCULTURAL COMPETENCE IN MULTICULTURAL EDUCATIONAL ENVIRONMENTS: CHALLENGES AND STRATEGIES

The development of intercultural competence (IC) has emerged as a central goal of modern language education in response to increasing globalisation, migration, and the growing diversity of educational settings. This research investigates the challenges and strategies associated with fostering intercultural competence among Ukrainian university students of foreign languages in multicultural educational environments, including virtual international classrooms and collaborative online international learning (COIL) projects. The context of Ukraine's European integration aspirations gives this topic particular urgency, as graduates will increasingly need to navigate intercultural professional and social environments.

The theoretical framework draws on Byram's (1997) model of intercultural communicative competence, Deardorff's (2006) process model, and Bennett's (1993) developmental model of intercultural sensitivity. Byram's model, which emphasises attitudes of curiosity and openness alongside knowledge and skills, provides the conceptual scaffolding for instructional design, while Bennett's developmental model informs the assessment strategy. The empirical component of the study employs a mixed-methods design: a quantitative survey using the Intercultural Development Inventory (IDI) was administered to 80 foreign language students, supplemented by qualitative analysis of reflective journals and semi-structured interviews.

Pre-programme IDI results indicate that the majority of participants were at the "minimisation" stage, acknowledging surface-level cultural differences while overemphasizing human similarity and the universality of their own cultural norms. This finding is consistent with research on intercultural development among students with limited international experience. Post-programme assessment following a semester-long COIL project with partner universities in Germany and Poland showed a statistically significant developmental shift toward "acceptance," demonstrating the effectiveness of structured intercultural contact.

Qualitative analysis reveals several recurring challenges: students' initial discomfort with ambiguity, tendencies toward cultural stereotyping, and difficulties in perspective-taking, particularly when cultural differences touched on sensitive historical or political issues. The emotional dimension of intercultural learning — including experiences of cultural shock, defensiveness, and empathy — emerged as central to developmental progress and requires careful pedagogical facilitation.

Successful strategies include structured reflection tasks, role-reversal activities, collaborative problem-solving across cultural lines, and guided facilitation by interculturally trained instructors. The study recommends the integration of IC assessment tools into foreign language curricula at Ukrainian universities and the expansion of virtual exchange partnerships as a cost-effective means of providing authentic intercultural experience even in conditions of restricted international mobility.

Hanna VOLNA,
Bachelor's degree student,

DIGITAL TRANSFORMATION OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE: ADAPTATION AND RECONSTRUCTION

The contemporary educational landscape in Ukraine is undergoing accelerated transformation under the pressures of war and the strategic objective of European integration. The shift from traditional classroom instruction to digitally mediated environments has redefined pedagogical approaches and institutional practices. This paper analyses how Ukrainian higher education institutions adapt to these conditions and prepare for post-war reconstruction through digital innovation and systemic reform (Chaika, 2023; European Commission, 2022).

The aim of this study is to examine the role of digital transformation in ensuring continuity, quality, and resilience of higher education in Ukraine. Particular attention is given to the integration of distance and blended learning, the development of digital competencies, and alignment with European educational standards (Chaika, 2024; Kosenko et al., 2024).

Distance learning, defined as an instructional system where educators and students are physically separated but connected through digital technologies, has become a key mechanism for maintaining academic continuity. Its implementation in Ukraine is supported by a formal regulatory framework that establishes organisational and methodological standards for digital education.

Blended learning has emerged as a dominant pedagogical model combining online tools with face-to-face interaction. The use of learning management systems and synchronous communication platforms enables institutions to sustain teaching processes despite disruptions. These developments correspond to European policies promoting flexible and inclusive learning environments and reflect broader trends in educational digitalisation (European Commission, 2022; Chaika, 2025).

Digital literacy is a fundamental competence within this transformation. It includes the ability to access, evaluate, and communicate information through digital platforms and to participate effectively in online academic environments. The development of such competencies is essential for both students and educators, ensuring their readiness for digital and international contexts (Chaika, 2023).

A central concept in this process is academic resilience, understood as the capacity of the educational system to maintain quality standards under conditions of crisis. Ukrainian universities have demonstrated such resilience through rapid adaptation to online formats during both the pandemic and wartime disruptions. This adaptability has been supported by communicative approaches, technological integration, and student-centred learning strategies (Chaika, 2022; Shuliak et al., 2024).

At the same time, digital transformation presents challenges related to access, quality, and sustainability. Unequal access to technology, infrastructure instability, and the need for continuous professional development among educators remain critical issues. In addition, research highlights the psychological and social impact of prolonged online learning, which must be addressed through balanced educational models (Długosz et al., 2022).

From a strategic perspective, digital transformation is closely linked to Ukraine's broader reconstruction agenda. Educational digitalisation is positioned as a key component of national recovery, supporting innovation, international cooperation, and integration into the European educational space.

The findings of this study indicate that digital transformation functions not only as a response to crisis but also as a driver of systemic modernisation. It enhances institutional flexibility, supports the development of competitive human capital, and enables participation in global academic networks (Chaika, 2024; Kosenko et al., 2024).

In conclusion, the digital transformation of higher education in Ukraine represents a strategic process of adaptation and reconstruction. By integrating technological innovation with pedagogical reform, Ukrainian universities are developing a resilient and future-oriented educational system. Continued investment in digital infrastructure, competence development, and alignment with European standards will be essential for ensuring sustainable progress.

References

1. Chaika, O. (2025). Artificial intelligence for developing translation competence in multicultural higher education. *Pereiaslav Linguistic and Language Didactics Studies*, 3(2), 5–17.
2. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116–123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)
3. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
4. Chaika, O. (2022). Technology of dialogic interaction as a means of fostering polyculturalism with future foreign language teachers. *Humanitarian Studios: Pedagogics, Psychology, Philosophy*, 13(3), 103–111. [http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog13\(3\).2022.103-111](http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog13(3).2022.103-111)
5. European Commission. (2022). European Education Area and language policy. <https://education.ec.europa.eu>
6. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2013). Regulation on distance learning. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>
7. Kosenko, V., Startsev, V., Babenko, O., et al. (2024). Challenges and prospects for the development of online education in Ukraine. *Conhecimento & Diversidade*, 16(43), 192–209.
8. Shuliak, I., Ostapchuk, I., & Laborda, J. G. (2024). Online education in Ukraine in extreme conditions. *Computer-Assisted Language Learning Electronic Journal*, 25(1), 208–227.

Inna IVASHKEVYCH,
Bachelor's degree student,
National University of Life
and Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
Scientific supervision – Associate Professor
Olena SYROTINA

USING THE VETERINARY CLINIC COMMUNICATION SIMULATION IN THE TRAINING OF FUTURE VETERINARY DOCTORS

A powerful potential for the development of professional competence of future veterinarians lies in the application of professional situations—situational tasks or problems that a veterinarian may encounter in real practice. Solving such tasks requires students to apply theoretical knowledge, analytical and critical thinking skills, make informed decisions, and implement them in practice. Numerous studies confirm that situational and simulation-based learning significantly enhances clinical reasoning, decision-making abilities, and professional competence in medical and veterinary education [1,2,3].

The solution of many situational tasks is related to the analysis of specific professional contexts that reflect real-life veterinary practice. Situational tasks are aimed at performing organizational, cognitive, independent, effective, and corrective functions in the learning process. According to Rutherford et al. [3], simulation-based approaches allow students to safely

engage with complex professional scenarios, promoting reflective learning and professional growth.

The source of the content of a practical lesson is the professional activity of a specialist, or more precisely, the professional tasks that constitute the core of professional activity. The proportion of sources used in situational tasks may vary and include real-life practical situations, educational situations designed primarily for learning purposes, and scientific or research-oriented situations focused on developing research competencies. Simulation-based learning environments enable the integration of these types of situations into a unified educational framework, thereby expanding students' experiential learning opportunities [1].

In our opinion, the requirements for a situational task should correspond to the characteristics of a real professional situation, including the presence of a professional conflict or controversial issue, situational tension (such as urgency in decision-making), complexity and ambiguity of the problem, clarity in describing the participants involved, multiple possible solutions, and defined constraints. These features align with the principles of high-fidelity simulation, which has been shown to significantly improve learners' readiness for professional practice [1].

The essence of using the situational problem method in the educational process lies in the fact that each student or group proposes different solutions based on existing knowledge, prior experience, and professional intuition. Most professional situations allow for multiple solution strategies, and group discussions facilitate collaborative decision-making and critical evaluation of alternatives. Such interactive learning formats foster deeper understanding and long-term retention of professional knowledge, as emphasized in contemporary simulation-based education research [2].

Modern educational standards aimed at training competitive, competent, and responsible professionals require the inclusion of active and interactive teaching methods in the educational process. Simulation technologies and virtual learning environments are increasingly recognized as essential components of competence-based education, ensuring the development of professional mobility and adaptability in changing labor market conditions [3].

Within veterinary education, virtual simulations can be effectively applied across a wide range of professional training areas, including diagnostic simulations, surgical procedures, anesthesia management, emergency medicine, animal handling and restraint, client communication, zoonotic disease management, radiology and imaging interpretation, laboratory skills training, and clinical case discussions. Research indicates that technology-enhanced simulations provide a safe and controlled environment for skill acquisition while significantly improving students' confidence and clinical performance.

It is important to note that while virtual simulations provide substantial educational benefits, they should not replace real clinical experience. Instead, they function as an effective complementary tool that enhances traditional hands-on training under professional supervision, ensuring a balanced and practice-oriented approach to veterinary education.

REFERENCES

1. McGaghie, W. C., Issenberg, S. B., Petrusa, E. R., & Scalese, R. J. (2010). *A critical review of simulation-based medical education research: 2003–2009*. Medical Education, 44(1), 50–63. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2923.2009.03547.x>
2. Cook, D. A., Hatala, R., Brydges, R., Zendejas, B., Szostek, J. H., Wang, A. T., Erwin, P. J., & Hamstra, S. J. (2013). *Technology-enhanced simulation for health professions education: A systematic review and meta-analysis*. JAMA, 310(21), 2314–2324. <https://doi.org/10.1001/jama.2013.276785>
3. Rutherford, S. M., Mackay, J. R. D., & Brewster, S. A. (2021). *Simulation-based education in veterinary medicine: A systematic review*. Journal of Veterinary Medical Education, 48(1), 1–13. <https://doi.org/10.3138/jvme.2019-0073>.

Mariia YULOVSKA,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

INTERNATIONAL IMAGE OF A STATE IN THE GLOBAL EDUCATIONAL SPACE

In the contemporary global environment, the international image of a state is increasingly formed not only through political or economic performance but through communication practices embedded in educational and academic interaction. Cross-cultural communication plays a central role in this process, as it determines how national values, cultural narratives, and intellectual contributions are perceived by international audiences (Chaika, 2024; Castells, 2010).

Rather than being a static construct, the image of a state emerges through continuous interaction within global networks. Educational institutions are particularly influential in this regard, as they operate at the intersection of knowledge production and intercultural exchange. Academic mobility programmes, international conferences, and joint research initiatives create spaces where countries are represented, interpreted, and evaluated by others. In these contexts, communication becomes a strategic tool of representation rather than a neutral exchange of information (Anholt, 2007).

Cross-cultural communication, understood as interaction grounded in the interpretation of meanings across cultural systems, enables the transmission of not only information but also identity. Differences in communicative styles, discourse norms, and cultural expectations shape how messages are received and understood. Without sufficient intercultural competence, communication may reinforce stereotypes or lead to misinterpretation, thereby negatively affecting the perception of a state (Hall, 1976; Chaika, 2020).

Within the global educational space, universities function as key mediators of intercultural dialogue. They contribute to shaping international image through the dissemination of research, participation in academic networks, and engagement with diverse student populations. These processes facilitate mutual understanding and promote a more nuanced perception of national identity. Importantly, the effectiveness of such communication depends on the ability to combine linguistic accuracy with cultural awareness and strategic positioning (Chaika, 2023).

Digital technologies have significantly expanded the reach of cross-cultural communication. Online platforms enable rapid dissemination of academic content and facilitate participation in global discussions. However, technology alone does not determine the quality of communication. The presence of digital channels must be complemented by coherent communication strategies and culturally informed interaction. Otherwise, increased visibility may not translate into a positive or accurate international image (Castells, 2010; Chaika, 2024).

From a practical perspective, strengthening a state's international image through education requires systematic development of intercultural competence within academic institutions. This includes integrating multicultural perspectives into curricula, supporting international collaboration, and promoting communicative practices that reflect openness and inclusivity. International frameworks also emphasise the importance of intercultural dialogue as a foundation for sustainable global cooperation (UNESCO, 2013).

In the Ukrainian context, these processes acquire particular significance. Cross-cultural communication within the educational sphere contributes to strengthening international partnerships, increasing visibility in the global academic community, and shaping a consistent and credible representation of the country. Under current geopolitical conditions, the role of education as a channel of international communication becomes especially important for building trust and reinforcing global engagement.

In sum, cross-cultural communication functions as a strategic mechanism in shaping the international image of a state. Its effectiveness depends on the integration of linguistic competence, cultural awareness, and institutional cooperation. When embedded within the educational system, it enables not only the transmission of knowledge but also the construction of a meaningful and positive global presence.

References

1. Anholt, S. (2007). *Competitive identity: The new brand management for nations*. Palgrave Macmillan.
2. Castells, M. (2010). *The rise of the network society*. Blackwell.
3. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116–123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)
4. Chaika, O. (2023). Multiculturalism in the educational system of the Grand Duchy of Luxembourg: Key benefits. *International Journal of Philology*, 14(3), 101–108. [http://dx.doi.org/10.31548/philolog14\(3\).2023.011](http://dx.doi.org/10.31548/philolog14(3).2023.011)
5. Chaika, O. (2020). Communicative strategies in cross-cultural business environment. *International Journal of Philology*, 11(1), 114–121. <http://dx.doi.org/10.31548/philolog2020.01.114>
6. Hall, E. T. (1976). *Beyond culture*. Anchor Books.
7. UNESCO. (2013). *Intercultural competences: Conceptual and operational framework*. <https://unesdoc.unesco.org>

Oleksandra KHRYSTENKO,

Bachelor's degree student,

National University of Life and

Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

PROBLEMS OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE DURING THE WAR

The war has significantly disrupted the functioning of higher education in Ukraine, transforming it into a system operating under conditions of constant uncertainty and risk. Universities are no longer merely educational institutions but spaces of resilience, where students and lecturers are required to maintain academic continuity despite displacement, infrastructural damage, and psychological pressure. These conditions have exposed structural weaknesses in the system while simultaneously highlighting its capacity for adaptation (Chaika, 2023; CEDOS, 2022).

One of the most pressing challenges concerns the physical destruction of educational infrastructure. A substantial number of institutions have been damaged or destroyed, making traditional forms of instruction impossible in many regions. As a result, universities have been forced to rely on distance and hybrid learning models. While digitalisation has enabled continuity, it has also revealed inequalities in access to technology and stable learning conditions. Students located in conflict zones or affected by power outages face significant barriers to participation, which directly affects educational outcomes (Chaika, 2024; PON, 2024).

Another critical issue is the fragmentation of the student population. The war has created a situation in which learners are dispersed across different regions and countries, often studying under radically different conditions. This has complicated the standardisation of educational processes and widened disparities in academic performance. Evidence from international assessments indicates substantial learning losses, reflecting the long-term impact of disrupted schooling and limited access to structured educational environments.

Equally important is the psychological dimension of the crisis. Continuous exposure to stress, insecurity, and traumatic events has had a profound effect on both students and academic

staff. High levels of anxiety, emotional exhaustion, and symptoms associated with post-traumatic stress disorder significantly influence the ability to engage in effective learning and teaching. These factors necessitate the integration of psychological support mechanisms into the educational system alongside academic provision (Chaika, 2024).

Despite these challenges, the higher education system in Ukraine continues to function, demonstrating a considerable degree of institutional resilience. The rapid transition to digital platforms, flexible scheduling, and adaptive teaching methods reflects a broader shift toward more responsive and student-centred educational models. At the same time, this transformation requires further development to ensure that flexibility does not come at the expense of quality (Chaika, 2023).

From a strategic perspective, the war has forced a reconsideration of the role of higher education in national development. The system must not only survive but also prepare specialists capable of contributing to post-war reconstruction. This includes aligning educational programmes with labour market needs, strengthening practical training, and enhancing international cooperation. External analytical reports also emphasise that educational recovery must be integrated into broader socio-economic reconstruction policies (CEDOS, 2022).

In conclusion, higher education in Ukraine during the war is characterised by a combination of severe disruption and adaptive capacity. The system faces challenges related to infrastructure, access, psychological well-being, and quality assurance, yet it continues to operate and evolve. Strengthening its resilience requires coordinated efforts aimed at improving digital infrastructure, supporting mental health, and ensuring equal access to education. The effectiveness of these measures will determine the ability of higher education to contribute to the country's recovery and long-term development.

References

1. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116–123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)
2. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
3. CEDOS. (2022). Вплив війни на вищу освіту в Україні: виклики та перспективи. <https://cedos.org.ua/events/vplyv-vijny-na-vyshhu-osvitu-v-ukrayiny-vyklyky-ta-perspektyvy/>
4. Профспілка працівників освіти і науки України. (2024). Освіта під час війни: школа як фундамент майбутнього миру. <https://pon.org.ua/novyny/12406-viina-i-shkola-iak-osvita-formuie-osnovu-dlia-vidnovlennia-myru.html>

Yelyzaveta USYK,
Bachelor's degree student,
National University of Life and
Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN ENSURING CONTINUITY OF EDUCATION UNDER WARTIME CONDITIONS

Under wartime conditions, digital technologies in Ukrainian education should be viewed not only as technical tools but as mechanisms of systemic survival. The continuity of education has become dependent on the ability of institutions to rapidly reorganise teaching, communication, and assessment through digital environments. In this context, digitalisation functions as a stabilising factor that allows the educational system to operate despite physical disruption and security risks (Chaika, 2023; Ministry of Education and Science of Ukraine, 2023).

Rather than focusing solely on access to learning, this perspective emphasises the role of digital technologies in maintaining institutional coherence. Learning management systems, video conferencing tools, and cloud-based resources support the preservation of curricula, academic standards, and communication between participants in the educational process. These technologies enable universities to sustain structured learning even when students and lecturers are geographically dispersed or affected by displacement.

At the same time, digitalisation exposes structural inequalities within the system. The issue is no longer limited to access to devices or internet connectivity but extends to differences in digital competence, learning environments, and the ability to engage effectively with online formats. This creates a stratification of educational experiences, where the quality of learning depends on both technical and socio-economic factors (Chaika, 2024).

A key dimension of this transformation is the changing role of the educator. Teaching staff are required not only to deliver content but also to manage digital interaction, adapt materials for online formats, and maintain student engagement under conditions of stress and instability. The development of digital pedagogical competence therefore becomes a central condition for sustaining educational quality. Contemporary research highlights that effective use of digital tools must be combined with communicative and intercultural strategies to ensure meaningful learning outcomes (Chaika, 2022).

Importantly, digital technologies also reshape the nature of the learning process itself. They allow for greater flexibility, asynchronous participation, and individualisation of learning trajectories. However, these advantages must be balanced with the need for interaction, feedback, and social presence, which are essential components of effective education. Without this balance, digital learning risks becoming fragmented and less effective.

From a strategic perspective, the wartime experience has accelerated the digital transformation of education in Ukraine, turning it from a supplementary element into a core structural component. National policy documents emphasise the importance of digitalisation for ensuring continuity, improving accessibility, and aligning with European educational standards.

In the post-war context, digital technologies will remain central to the modernisation of higher education. Their role will extend beyond crisis response to include the development of hybrid learning models, expansion of international cooperation, and integration into the European educational space. At the same time, addressing issues of inequality, quality assurance, and pedagogical adaptation will be critical for ensuring sustainable development.

In conclusion, digital technologies in wartime education should be understood as instruments of systemic resilience rather than merely technical solutions. They enable the preservation of educational structures under extreme conditions while simultaneously driving long-term transformation. Their effective implementation requires not only technological infrastructure but also pedagogical innovation, institutional coordination, and strategic policy support.

References

1. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>
2. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116–123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)
3. Chaika, O. (2022). Workshops and trainings for dialogic interaction: polyculturally centric approach in modern education. *Humanitarian Studios: Pedagogics, Psychology, Philosophy*, 13(2), 63–71. [https://doi.org/10.31548/hspedagog13\(2\).2022.63-71](https://doi.org/10.31548/hspedagog13(2).2022.63-71)
4. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2023). Concept of digital transformation of education and science of Ukraine. <https://mon.gov.ua>

